ANTHONY TROLLOPE

Intoarcerea lui Phineas Finn

Editura Univers

clu

Trollope nu și-a propus decît să reflecte obiectiv societatea contemporană lui și să zugrăvească oamenii întocmai cum arătau. Discreția sa, bunăvoința, aprecierea indulgentă și realistă a sentimentelor omenești, nuanțat prezentate, sînt însușiri care i-au asigurat interesul și uneori chiar entuziasmul posterității.

MARIO PRAZ

Lei 26

CW Editura Univers

Coperta colecției de *Vasile Socoliuc*

PHINEAS REDUX
by
ANTHONY TROLLOPE
London
Oxford University Press

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate
Editurii UNIVERS

Anthony Trollope

ÎNTOARCEREA LUI PHINEAS FINN

În românește de VERONICA ȘUTEU

București — 1979
Editura Univers

CAPITOLUL I

SFÎNTA ISPITĂ

ORICE PĂRTAŞ la viaţa politică a ţării a păstrat multă vreme neştearsă amintirea alegerilor electorale de la începutul secolului al nouăsprezecelea. Şi mai ales a împrejurărilor care le-au precedat.

Înaintea evenimentului se perindaseră la putere guverne liberale şi conservatoare, într-o succesiune destul de vertiginoasă, prilejuind mari emoţii dar aducînd şi foloase, prin revelarea adevăratelor sentimente ale naţiunii faţă de numeroase măsuri ce-o priveau.

Într-un timp venise ca prim ministru onorabilul Gresham, în fruntea partidului său liberal. Însă peste puţin, tocmai adepţii pe care se bizuia să-i susţină mult vînturatul proiect cu privire la votul secret începură să se dezbine între ei şi, în cele din urmă, îl părăsiră, astfel că se văzu nevoit să-i lase locul rivalului său Daubeny. Instalat la conducere, acesta se apucă să hrănească din grînarele Coroanei păsăruicile sale conservatoare care-l împresurau cu ciocuri căscate şi pipote hămesite, după şirul de ani cît înfometaseră, departe de înlesnirile sau onorurile dregătoriilor.

Domnul Daubeny le purtă de grijă vreme de douăsprezece luni, spre dezgustul şi scandalizarea tuturor liberalilor, încredinţaţi pînă la ultimul dintre ei că dreptul la cîrma ţării le revenea numai lor, ca unii ce deţineau majoritatea numerică în Cameră.

Dar a pretinde monopolul puterii însemna fanatism. Or patriotul de mijloc nu cădea în extreme, mulţumindu-se cu rotaţia micilor binefaceri ale administraţiei. Ar putea oare năzui liberalii ca în jilţul legiuitorului din fiecare judeţ să troneze de-a pururi confraţi de ai lor ? La

fel în fruntea justiției și a curților de apel ? Oare această acaparare ar pecetlui o mai bună împărțire a dreptății ? Sau era de închipuit ca mesagerii Coroanei în Canada, în India și pe alte meleaguri să fie aleși doar din mijlocul lor, și niciodată dintre consevatori ? Desigur n-ar fi fost cu putință, și-au răspuns liberalii cu vederi moderate. Și, în consecință, cedaseră pasul unui Daubeny și măscăricilor săi. Iar aceștia nu întîrziară să se înfrupte din norocul ce le picase. De cum se văzură la guvernare, începură să profite cu o lăcomie fără de seamăn, iritîndu-i și chiar scoțîndu-i din fire pe eternii lor adversari. De fapt trecuse numai un an de cînd se arătaseră bucuroși să facă schimb cu conservatorii, și poate normal ar fi fost să le privească mai resemnați „jaful". Căci „jaf" însemna, și nu alta, această îndopare cu prăjitura diriguirii, prelungită cu mult peste așteptările inițiale.

Doar nu ei — liberalii — erau adevărații soli ai poporului și, ca atare, nu lor li se cuvenea prăjitura ? Că renunțaseră de bună voie la ea, nimic mai adevărat. O făcuseră, în parte, din pură comoditate ; apoi, fiindcă deficitara lor cîrmuire i-ar fi dus cu țară cu tot la dezastru, ca și din pricina necurmatelor certuri iscate între ei. Dar mai presus decît toate, le-o lăsaseră în convingerea că-și fac un mare serviciu trecînd un răstimp prăjitura în mîinile opoziției, ca să guste și ea vreo doi dumicați. Însă cînd au văzut în ce hal era ciopîrțită, Dumnezeule atotputernic!, le-a venit să turbeze. Și pe loc au hotărît să nu se mai certe, să pună capăt comodității și proastei administrații, pentru ca slăbănogii să nu mai pozeze în puternici ori să primească răsplata care se cuvenea celor tari.

Odată luate deciziile, s-a declanșat răzmerița pe față și, pînă la capătul ei, prăjitura s-a împărțit fără jenă și reticențe. Se știa dinainte cum va decurge conflictul și că va culmina printr-o aprigă bătălie. Dar pînă la începerea ei, adversarul făcea tot soiul de mișcări și aranjamente. În locul judecătorilor vîrstnici, pensionați peste noapte, instala alții, aleși pe sprînceană ; împărțea posturi cheie cu zecile, iar pe cele mărunte, cu sutele. Numea ici și colo noi secretari particulari, și chiar în momentele de încordare supremă, cînd abia își mai trăgea răsuflarea, tot mai schimba cîte un viceguvernator. Pe scurt, echipa Daubeny continua să-și apere interesele chiar cînd norocul pălise. De aceea se spunea la început — și pe bună dreptate — că alegerile din anii 18... au împrumutat o înfățișare cu totul deosebită.

Onorabilul Daubeny a dizolvat Parlamentul poate nu atît în speranța că prin actul său va recîștiga norocul intrat în eclipsă, cît în ideea că numai astfel mai putea să ocupe cea din urmă poziție într-o luptă purtată în limitele prevederilor constituționale. Inamicii săi erau însă mai hotărîți ca oricînd să-i dea la cap și să-l torpileze în alegerile pe care le provocase. Iar premisele de la care porneau îi favorizau copios, deoarece, pînă la ceasul acela, guvernul conservator suferise multe și rușinoase înfrîngeri în Cameră. La ultimul scrutin, prilejuit de reforma sistemului monetar, prezentată de Plantagenet Palliser fostul ministru al finanțelor — Daubeny ieșise cu o minoritate de treizeci și șapte de voturi.

E drept, că nici un parlamentar — începînd cu Palliser însuși — nu scontase triumful proiectului în sesiunea de atunci. De fapt fusese pus pe tapet în primul rînd ca un mijloc de măsurare a forțelor — un scop pe care-l slujea la fel de bine ca orice altă măsură propusă ; și apoi fiindcă era slăbiciunea domnului Palliser, oricînd fericit să expună proiectul în public, chiar și fără succes, cum se întîmplase mereu, din pricina complicatelor amănunte privind aplicarea în practică. Dar eșecul de astă dată, care, oricum, nu l-a intimidat pe autor — convins pînă în pînzele albe, că într-o zi își va impune ideea — a avut cel puțin, o latură pozitivă : răpunerea inamicului.

Fiind învins pentru a treia — sau poate a patra oară — domnul Daubeny se văzu constrîns să dizolve Camera.

Potrivit părerilor unanime, înțelept ar fi fost să demisioneze imediat. Fiind sfîrșitul lui iulie, se putea foarte bine întrerupe activitatea parlamentară, spre a fi reluată în toamnă, cu proaspeții deputați. Adică după alegeri, cînd Daubeny pierdea orice susținător. Cum era și firesc. Fiindcă prea își făcuse de cap. Prea multă îngăduință i se arătase, lăsîndu-i-se prăjitura pe mînă douăsprezece luni încheiate. Iar de-i cășuna cumva s-o mai țină, cu ce lozinci ar fi ademenit spiritele ? Sau în ce fel explica dizolvarea sa abuzivă, scizionistă și neconstituțională ? Așa susțineau liberalii și, din cît răsuflase, pînă și adepții domniei sale spumegau de nemulțumire. Or atunci la ce-i folosea o tergiversare de numai trei luni ?

Unii deștepți mai aruncau cîte o vorbă, pretinzînd că tartorul opoziției avea un plan știut doar de dînsul ; un truc nemaipomenit în materie de scamatorie politică ; un „hocus-pocus", executat cu mare îndemînare, prin care s-ar

fi menținut la putere indiferent de rezultatul alegerilor. Însă chiar dacă pregătise o asemenea lovitură, în mod cert nu o divulgase nici colegilor intimi.

Adversarii săi pretindeau că nu are lozinci cu care să amăgească alegătorii. Dar parcă ei ședeau mai pe roze ? Liberalii moderați aveau să-și clădească discursurile pe aceleași teme străvechi privind reformarea armatei ; politica de economii ; perfecționarea marinei ; sistemul monetar zecimal preconizat de Plantagenet Palliser și o guvernare dreaptă și chibzuită. Probabil, cei cu vederi mai înaintate făgăduiau și votul secret ori separarea bisericii de autoritatea statală. Însă grija lor de moment nu se îndrepta spre ce vor promite. Mai întîi trebuia măturată echipa conservatoare. Și aveau s-o răstoarne pe motivul incompetenței. Nu existase scrutin la care să întrunească majoritatea. Ceea ce dovedea o slăbiciune de netolerat. În zadar încercase Daubeny s-o lecuiască dizolvînd Camera. Neinspirata manevră nu-i adusese decît un val de aversiune atît din partea rivalilor cît și a multor confrați. Mai toți se simțeau în pericol de a pierde un bun capital, anume locul în Parlament, care însemna o blagoslovire cînd îl deții-neai pe cinci, șase ani. Dar un mare semn de întrebare cînd trebuia să-l recucerești de la o sesiune, la alta.

Din clipa prezentă, ce-i umplea de neliniște, liberalii mai înțelepți și cu intenții curate trăgeau învățăminte pentru ziua de mîine. În Parlamentul ce urma să ia ființă aveau nevoie nu doar de o netă majoritate, ci de oameni destoinici și devotați care să intre în alcătuirea ei. Deasemeni trebuia să se pună capăt certurilor interne, slabei ocîrmuiri și comodității, fiindcă altminteri erau condamnați să îndure la infinit această caricatură de prim ministru care se îndopa în neștire din prăjitura ce li se cuvenea lor. Or așa ceva nu se putea suporta. Pînă și venerabilii episcopi ajunseseră la intoleranță și voiau să demisioneze. Iar o serie de lorzi, purtători ai Ordinului Jartierei, muriseră parcă în semn de protest. Hotărîți să purceadă la acțiune, liberalii făceau mare larmă la cluburi, chemînd la luptă și căutînd voluntari loiali și zeloși.

Avuseseră un combatant de excepție chiar în perioada ultimei lor guvernări, dar cariera lui se sfîrșise pe negîndite în momentul cînd apăra o reformă nedorită de administrație, deși mai tîrziu adoptată de aceiași oameni care-l siliseră să renunțe la funcția de înalt demnitar și să bată în retragere. Eclipsa lui scandalizase amicii care-l împre-

surau, și care o consideraseră, dacă nu un abuz al propriilor săi colegi, cel puțin o ironie a soartei. Fiindcă în fond de ce se făcuse vinovat ? De faptul că anticipase cu douăsprezece luni o reformă votată ? În mod categoric fusese nedreptățit. Și pierderea lui era regretată.

De aceea cînd o mînă de liberali încercați se adunară într-o cameră mai retrasă — care servea drept cartier general pentru ostilitățile parlamentare în curs — și începură să cearnă elementele de nădejde, cîntărindu-le calitățile și eventualele roluri în conjunctura care se pregătea, numele lui se auzi în mai multe rînduri rostit. Se chema Phineas Finn, dar fiecare îi spunea într-altfel, în funcție de gradul prieteniei ce i-o nutrea.

— Din cîte știu, Finn deține un post permanent la care, cu siguranță, n-o să renunțe, se pronunță domnul Ratler, un vechi liberal ce trăia în speranța — destul de întemeiată — că în viitoarea distribuire a dregătoriilor avea să primească portofoliul finanțelor.

Indiscutabil că Ratler vorbea dintr-o vastă experiență, dar și dintr-o anumită rezervă pe care-o manifestase mereu pentru Phineas.

— Va lăsa slujba, și încă repede, dacă-i oferi ceva care să-l ispitească, îl asigură Laurence Fitzgibbon — și el aspirant la viitoare funcții înalte.

— Dar stați puțin, domnilor, că s-a căsătorit, și deci nu mai e liber să facă orice, se amestecă domnul Bonteen — un alt pretendent la mărire.

— Însurătoarea nu i-a adus fericire, precizează Laurence Fitzgibbon. Biata soție a murit la naștere, cu copil cu tot. Așa că Phinny e cam dat peste cap. Dar asta nu-l împiedică să ni se alăture. E tot atît de singur și de lipsit de obligații ca și mine.

— S-a dovedit cel mai destoinic irlandez din cîți am avut printre noi, interveni Barrington Erle. După care se grăbi să adauge : exceptînd persoanele aflate de față...

— Haide deh, Barrington, că doar nu la mine te-oi referi ! îi ripostă cel vizat. Mă pricep destul de bine la oameni. Știu din ce aluat e făcut fiecare, ce poate da și ce nu. Bunăoară eu mă descurc în oricare treabă, numai să nu fiu legat de un scaun și zidit între hîrtii și dosare. Pe cuvînt, merit leafa pe care o primesc. Și o afirm perfect conștient de ceea ce reprezint. Dar Phineas este alt soi de om. El poate sta țintuit la birou de la prînz pînă seara. Ca după cină să-l tragă afa înapoi. De așa ceva este bun. Afară de asta, a moștenit o sumă de bani din

care sînt sigur că i-ar place să cheltuiască o parte, candidînd în vreo circumscripție de a noastră...

— Totuși, nu este un element de absolută încredere, interveni din nou domnul Bonteen, care nu-l avusese niciodată la suflet pe tînărul irlandez.

— Oricum ar fi, îl vom încerca iar, decretă Barrington Erle, notîndu-și într-un carnet hotărîrea. Pe care nu întîrzie s-o și traducă în faptă.

La ultimele sale apariții printre prietenii londonezi, Phineas o rupsese cu viața parlamentară și, cu ambiția năruită, se pregătise pentru o existență modestă, în țara natală, unde sperase să-și cîștige pîinea ca avocat. După multe tatonări și necazuri, căpătase, în fine, o slujbă, căsătorindu-se mai apoi cu fata pe care o iubea. Din nefericire, însă, își pierduse soția, iar acum era singur pe lume. Amicul Fitzgibbon declarase că avea ceva bani. Și nu se înșela. Dar suma era destul de modestă. După moartea soției și a tatălui — căci și pe el îl pierduse — primise drept moștenire patru mii de lire sterline. Deci nu se putea spune că este bogat. Și, din păcate, nici mulțumit. La cei treizeci și trei de ani, pe care abia-i împlinise, trăia din amintirile luminoase ale trecutului, suspinînd după splendorile de la Westminster și din Downing Street, lăsate pentru totdeauna în urmă.

Adevărul e că le regretase încă din ziua plecării din Londra, și poate că niciodată nu avea să se împace cu traiul de acum. Fiindcă există anumite moduri de viață care, odată gustate, te cuceresc pentru totdeauna, făcînd imposibilă reconcilierea cu altă ambianță. Probabil la o vîrstă înaintată se renunță mai lesne la glorie și onoruri, deși s-au văzut multe cazuri cînd nici bătrînii nu au dovedit resemnare. Însă la tinerețe, cînd mintea ți-e ageră, trupul plin de vigoare și sufletul freamătă de ambiții, o schimbare ca cea făcută de Phineas se îndură foarte greu, și nu doar de el, ci de oricare om. Prea îl desfătase strălucirea lampioanelor londoneze, ca să-l mai încînte un simplu popas pe un mal însorit ! Și prea fusese deprins cu bucate alese, ca să-i mai placă o cană cu lapte și un codru de pîine ! De aceea cînd se trezise în Dublin, trebăluind ca toți muritorii de rînd — fără a fi menționat în gazete, fără a încerca sentimentul că muncea pentru binele țării — se îmbolnăvise de inimă rea. Aidoma viteazului legendar, rănit pe cîmpul de luptă și trimis acasă, în refacere, ofta după calul și sabia lui, după larma cîmpului de bătaie. După cinci ani petrecuți în incandescența

și vîltoarea societății din Londra, viața în Irlanda i se părea rece ca sloiul de gheață, searbădă și exasperantă.

Deși nu făcea nici o comparație între manierele din metropolă și cele de semi-metropolă, constata fără voie, că lumea din Dublin se deosebea radical de aceea cu care se obișnuise în capitală. Acolo se învîrtea între lorzi, între fiii și fiicele lor și, cu toate că înalții funcționari irlandezi, printre care îl aruncase ursita, erau în mare majoritate inteligenți, sociabili și cu o conversație poate chiar mai aleasă decît a lui, nu putea să-i asemuie cu colegii pe care-i lăsase în urmă — aferați de activitatea parlamentară, discutînd-o fără încetare și trăind doar prin ea. Fiind în Londra, deseori o găsise prea zgomotoasă și se trezise dorindu-și o viață mai liniștită, provincială. Ca odată sosit în Dublin, să-și descopere nestatornicia dorinței și, asemenea vechilor romani căzuți în dizgrație și surghiuniți de Cezari, să tînjească numai după întoarcerea în capitală.

În această stare de spirit nu era de mirare că scrisoarea lui Barrington Erle găsise același ecou în cugetul său ca în cel al eroului legendar, vindecat și rechemat să ia spada și să lupte din nou. Citind-o, se trezi chiuind de emoții și bucurie, auzind parcă zarva din Parlament și din cluburi, și văzînd ca aievea viața pe care-o îndrăgise așa mult și i se oferea iarăși cînd nici nu visa.

Dar iată mai întîi cuprinsul mesajului :

„Dragă Finn,

deși în momentul de față nu te interesează asemenea chestiuni mărunte, poate ai auzit totuși că va trebui să reapărem în circumscripțiile electorale, întrucît, la sfîrșitul lunii septembrie, vom avea noi alegeri. În ce ne privește, sîntem încredințați că vom obține o majoritate cum n-am mai avut, și vrem să-i asigurăm trăinicia prin calitatea oamenilor ce-o vor alcătui. Drept aceea, chemăm alături de noi pe toți liberalii fideli și capabili, întrebîndu-te, natural, și pe tine : nu ai vrea să mai candidezi ? În definitiv este o încercare teribil de captivantă.

Poate știi de pe acum o circumscripție irlandeză în care ai avea sorți de izbîndă. De la noi nu aștepta indicații în această direcție, pentru că, sincer să fiu, deținem puține date — chiar nepermis de puține — referitoare la posibilitățile din Irlanda. În cazul că nu ai pus ochii pe nici un tîrg băștinaș, îți sugerez Tankerville, din Durham.

Fără îndoială va fi o dispută care va cere și oarecari investiții. Dar nu prea mari. De trei ani încoace, deputatul de Tankerville este Browborough, care pare convins că va păstra acest loc pe vecie. Însă, după cîte am aflat, este o nimica toată să-l detronezi. Desigur ți-l amintești pe Browborough — un tip mătăhălos și greoi care abia-și mișcă, leșul, care nu a scos o silabă în Parlament și întotdeauna se ivește de după umărul lordului Macaw. M-am interesat despre el și de situația din circumscripție, și mi s-a spus că poate fi aruncat peste bord de primul candidat care va coborî o săptămînă în subteran și va sta de vorbă cu minerii. Ceea ce știu că ți-ar plăcea să faci. Se înțelege că vei avea tot sprijinul nostru. Molescroft te va da pe mîinile unui agent electoral care nu-ți va irosi banii. Cu cinci sute de lire se face treaba.

Sînt dezolat de pierderea pe care ai suferit-o. La fel și lady Laura care, după cum bănuiești, se află tot pe meleaguri străine împreună cu tatăl ei. Ne-am gîndit, cu toții, că viața singuratică pe care o duci te va îndemna să revii printre noi.

Ți-am scris eu, și nu Ratler, deoarece îl ajut în activitatea legată de circumscripțiile din nord, cît și din alte considerente pe care le vei deduce.

Al dumitale,
cu aceeași sinceritate,
Barrington Erle.

P.S. Bineînțeles că deputația din Tankerville e mai mult decît deocheată. Browborough a cheltuit o avere cu ea. Dar nu e cazul ca cest amănunt să te descurajeze. Dumneata mergi cu conștiința curată. Și vei proceda tot corect. Trebuie să previi oamenii că de pe urma alegerii dumitale nu vor căpăta nici măcar o halbă cu bere. După informațiile culese, localnicii n-or să-i dea votul lui Browborough decît dacă împinge bani grei. Or, după cîte s-au întîmplat, cred că se teme de mită. Totuși, dacă va recurge la ea, vei face o contestație. Și tot ai să-l zbori. Aștept să ne răspunzi cît mai repede."

La sfîrșitul lecturii, Phineas hotărî să plece la Londra pentru a se informa mai pe larg — așa va suna răspunsul către Barrington Erle. Dar înainte de a-l scrie, porni spre cheiul din Kingston, pe care îl străbătu de cîteva ori, cîntărindu-și decizia.

Nu avea pe nimeni în lume. Nici familie, nici îndatoriri. Și orice necazuri și-ar fi atras, loveau doar în el. Ori atunci nu avea libertatea cea mai deplină să-și pună viitorul la încercare ? Îl putea judeca cineva că renunță la slujbă sau irosește bruma de bani moșteniți ? Natural, nu. Și totuși, se gîndi mai pe urmă, rămas fără pîine și fără un sfanț, în ce chip se va descurca ? Ar fi fost o rușine, pentru țară și societate, să ajungă în oribila situație de a umbla hămesit după o cină, fără o lețcaie în buzunar. Ușor era să se laude că e stăpîn pe viață și pe acțiunile sale și că, neavînd obligații, putea să facă orice cu mica rezervă de bani. Dar cînd o isprăvea, fără nici un folos, ce avea să devină ? Putea oricînd să-și facă de petrecanie cu eternul pumnal sau aruncîndu-se în apă, între Kingston și Holyhead, într-o noapte întunecată și cu asemenea dibăcie, încît și amicii să-i atribuie moartea unui nefericit accident. Existau, slavă Domnului, destule modalități de a-ți curma zilele. Numai că sinuciderea era osîndită de unele pravile, pe care nu orice om se simțea în stare să le nesocotească.

Fără doar și poate oferta primită comporta riscuri enorme. Păstrîndu-și poziția de azi, era la adăpost sigur. În afara pîinii de toate zilele mai avea și o rezervă. Munca la slujbă nu-i cerea mari eforturi. Iar în lumea provincială era cineva. Calitatea de fost deputat îi atrăsese prețuirea notabilităților irlandeze. Mai marii executivi se arătau plini de condescendență, și consoartele lor îl scăldau în surîsuri la ospețele la care-l pofteau. Toți îl încurajau să vorbească de războaiele zeilor la care fusese martor și prin întregul comportament îi dădeau de înțeles că reprezintă o valoare pentru societatea din Dublin. Ca acum să apară o scrisoare în care i se cerea să renunțe la tot ce avea... Și pentru ce ?

La această întrebare își răspunse în chipul cel mai convingător. În schimbul poziției de azi, primea darul cel mai de preț : locul în Parlament, care însemnase cîndva însuși oxigenul inhalat în plămîni. Iar în sprijinul cîștigului oferit — care părea ca și sigur, din spusele lui Barrington Erle — aduse un șir de argumente și de zicale, încercînd ca oricine, în momente de nesocotință și de pripeală, să-și clădească încrederea în cuget. În fond „Numai vitejii merită cununa de lauri", declară cu tărie. „Cine are voință, va izbîndi." „Norocul e de partea celui care îndrăznește." „Cine nu riscă nici nu cîștigă."

Firește că multe alte proverbe susțineau cumpătarea. Ca de pildă : „Nu da cioara din mînă pe vrabia de pe gard.“ Sau „Măsoară de multe ori și croiește o dată.“ Ori : „Nu te întinde mai mult decît ți-e plapuma.“

Le invocă și pe acestea în lunga sa promenadă pe cheiul portului Kingston. Și dacă nu le rosti cu luare aminte, cel puțin le repetă de mai multe ori.

Deși la ce bun ? Doar se știe că, în asemenea situație, omul tot va alege alternativa care-i convine, renunțînd la argumente potrivnice și limitîndu-se la acelea care-i favorizează opțiunea. Exact cum făcea și Phineas. Lăsînd la o parte proverbele, începu să recheme fapte de viață care pledau pentru hotărîrea ce-l atrăgea. Oare prima lui încercare nu se soldase cu un succes nevisat ? Nu era limpede că după uriașa experiență din Londra își irosea fiecare secundă de viață într-o urbe ca Dublin și cu o slujbă ca cea actuală ? În plus, nu avea și o datorie față de patrie ? Dar țara și prietenii londonezi cum aveau să-și achite propriile îndatoriri față de el ?

Întrebarea din urmă îl descumpăni pe moment, însă imediat îi veni în minte că oameni care începuseră precum el au ajuns în fruntea guvernelor, cîrmuind întregul Imperiu Britanic. Și la gîndul acesta se mai liniști.

De-ar fi trăit Mary, nu s-ar mai fi frămîntat cu dilema de acum. Nu l-ar mai fi tentat minunățiile din Westminster. S-ar fi mulțumit cu ce i-a dăruit viața și nu i-ar mai fi cerut nimic. Dar după fericirea deplină, de douăsprezece luni — care zburase ca o părere — se trezise dintr-o dată singur și pustiit. De aceea, oricare ar fi fost riscurile chemării lui Barrington, îl ispitea grozav. Și astfel, la începutul lui august, își făcu apariția la Londra.

Dacă se ambala în alegeri, trebuia să renunțe la slujba pentru care primea o mie de lire pe an. Și asta, cît de curînd, întrucît calitatea de viitor deputat excludea de la sine pe cea de umil funcționar. Noroc cu cele cîteva mii de lire din care acoperea cheltuielile cerute de propaganda electorală, taxele pentru eventuala contestație — sugerată cu atîta grijă de Barrington —, rămînîndu-i și din ce să trăiască o vreme la Londra în ipoteza că va obține locul în Parlament. Abia după o sesiune sau două începea drama. Fără serviciu și cu mica rezervă sleită, se va trezi din nou în situația tînărului sărac și cutezător care poposise cîndva în metropolă, cu gîndul s-o cucerească. Numai că lupta va fi de astă dată mai grea, pentru că nu

mai avea douăzeci și cinci de ani. La vîrsta aceea societatea i se păruse un soi de stridie, care trebuia despicată cu vîrful cuțitului, pentru a-i scormoni conținutul din care avea să se îndestuleze. Încercarea se dovedise anevoioasă, cerîndu-i o stăruință neobosită, deoarece, la cea mai mică slăbire a cuțitului, carapacele se închideau, și operația trebuia repetată de la început. Iar cînd izbutise, într-un tîrziu, s-o desfacă, ce aflase înăuntru nu fusese tocmai ce își dorise. Ca acum, cînd nici nu visa, să reia vechile tentative, cu cine știe ce rezultate.

Așa cum îl sfătuise Barrington Erle, odată ajuns la Londra, îl căută pe Molescroft, și după o discuție cu acesta, porni către Tankerville. Vizita se dovedi o cruntă decepție. Și totuși, peste foarte scurt timp, demisionă din slujba ce-i asigura existența. Prin urmare făcu pasul hotărîtor care, de fapt, însemna o săritură în necunoscut.

Alegerile se fixaseră pe douăzeci octombrie, deși, la dizolvarea Camerei, domnul Daubeny sugerase o dată mult mai apropiată. Dar se vede că interesele îi dictaseră o schimbare. Ceea ce-i asmuțise pe liberali, care-l comentau spumegînd de revoltă. Amînarea era doar un truc, susțineau mînioși. Normal ar fi fost ca rivalul să-și ia tălpășița a doua zi după ce Parlamentul i-a azvîrlit blamul incompetenței, nu să-și facă de cap în continuare ! Însă probabil că liderul opoziției mai avea suficientă putere ca să tergiverseze alegerile.

Oricum, cele din Tankerville erau sorocite pentru ziua de douăzeci octombrie, urmînd ca pînă la finele lunii să se termine cu primenirea Camerei și să înceapă sesiunea de toamnă. Dar sub auspiciile aceluiași Daubeny. Amarnică ironie pentru tabăra liberală ! Cum adică, să-l vadă tronînd ca șef al guvernului pînă la Crăciun sau chiar în februarie? Era de neconceput. Și unii ca Ratler sau Bonteen se jurau pe toți sfinții că așa ceva n-o să se întîmple.

Domnul Molescroft, pe care Phineas îl consultă la Londra, nu-i arătă nici pic de entuziasm.

— Care va să zică vrei să-ți depui candidatura în Tankerville ? îi zise nepăsător.

— Amicii sînt de părere că ar merita să încerc...

— Cum de nu. Au dreptate. În definitiv cineva tot trebuie să încerce. Și apoi ar fi o rușine pentru întregul partid liberal să cîștige tot de-alde Browborough. Dacă nu și-ar vîrî nasul, mi-aș pune capul că Tankerville și-ar alege un deputat liberal. Doar îi cunosc pe localnici și simpatiile lor politice. Cu toate astea, de doișpe ani încheiați

iese tot blestematu' ăsta de conservator... numai fiindcă împinge parale.

— Aşadar, credeţi că l-am putea răsturna ?

— Am zis eu asta ? Doar nu şi-a golit toţi sacii cu bani. Şi are mulţi, nu glumă.

— Bine, dar după măsurile luate, se va teme să umble cu mita... aminti Phineas cu timiditate.

— Să se teamă ? îngînă Molescroft rînjind. Nici nu-i pasă. Şi ce măsuri au fost luate ? Poţi să-mi numeşti un singur parlamentar care a fost pedepsit ?

— Asta nu. Dar s-au compromis, rosti Phineas, cu demnitate. Şi mi-ar crăpa obrazul să se vorbească de mine ce aud spunîndu-se despre mulţi.

— Personal nu ştiu vreunul care să fi fost ocărît de prieteni pe motiv că a împins gologani în alegeri. Nu zic. Poate i-or defăima vrăjmaşii. Dar părerea duşmanilor nu-i interesează. Principalul e că au obţinut ce au dorit. Cînd se pune o circumscripţie la bătaie, toţi se aruncă pe ea şi se luptă ca fiarele. Dar cînd e vorba de pedepsirea unui parlamentar, fiarele se îmblînzesc. La ce să se năpustească pe el şi să-l sfîşie ? Doar nu se ştie care va cădea în păcat la o viitoare campanie.

— După cît înţeleg, zise Phineas, Browborough va repeta vechiul joc...

— Vezi bine că aşa o să facă. Pe care altul să-l joace cînd nici nu-l ştie decît pe ăsta ? Toţi puriştii din ţară n-ar izbuti să-i vîre în cap că săracul nu trebuie plătit pentru votul ce-l dă, iar bogatul nu trebuie să şi-l cumpere. Dumneata pui preţ pe teoriile astea, ale puriştilor ?

— Bineînţeles, confirmă Phineas cu gravitate.

— Atunci Browborough te va privi cu aceeaşi ochi răi cu care-l priveşti dumneata. Ba încă te va urî, fiindcă încerci să îl văduveşti de un bun ce şi l-a cumpărat cu bişţarii lui. Şi chiar o să te blesteme pentru că vrei să-i păgubeşti şi pe alegători. Dacă ai sta faţă în faţă cu el şi l-ai întreba de ce îşi cumpără voturile, ţi-ar zice că el nu pretinde locul din Parlament pe de gratis, la fel cum nu ar concepe să aibă o casă ori trăsură cu cai fără să le plătească. În ochii lui ai fi un meschin care se amestecă în treburile altora. Dar poate nu te interesează părerile lui...

— Cîtuşi de puţin, îl asigură Phineas înţepat. Mă interesează doar să cîştig în alegeri.

— Cred şi eu, pufni Molescroft. Dar mă cam tem că n-ai sorţi. Browborough va fi ales. Iar dumneata ai să faci contestaţie. Şi cu asta-l înfunzi. Va veni o comisie care,

după ce va cerceta situaţia, o să declare nulă alegerea sa. E o cale cinstită, dar ceva mai anevoioasă. Şi la răsplată să nu te aştepţi, afară de mulţumirea că ai îndreptat un rău. Oricum, domnul Ruddles, adică agentul electoral, va face tot ce-i stă în puteri pentru dumneata. Şi cu ajutorul său e posibil să ieşi cumva la liman.

Cum era de aşteptat, acest dialog l-a descurajat mult pe Phineas, deşi Barrington l-a asigurat mai pe urmă că aşa discuta Molescroft cu toţi candidaţii şi că spusele lui nu aveau importanţă prea mare sau chiar nici una. Însă, oricare ar fi fost realitatea, Phineas intrase în joc.

CAPITOLUL II

CONACUL HARRINGTON

CÎND POPOSI în metropolă, sesiunea parlamentară se încheiase, astfel că, dintre vechii prieteni, nu revăzu decît o mînă de întîrziaţi, reţinuţi de interese şi obligaţii pînă la acea dată. Era zece august — marea zi a exodului estival — şi amănuntul îl făcu să călătorească cu gîndul înapoi, peste ani, retrăind vacanţele petrecute în Scoţia, frumoasele partide de vînătoare şi toate peripeţiile de acolo. Îşi amintea ca aievea minunatul domeniu Loughlinter şi anabila găzduire a domnului Kennedy care, în virtutea prieteniei statornicită între ei, cu siguranţă l-ar fi primit şi acum în magnificul său conac. Într-adevăr se scursese destulă vreme de cînd pierduse orice legătură cu el. Despre soţia lui, lady Laura, mai aflase cîte ceva pe calea corespondenţei. În schimb, despre Kennedy nu avea nici o veste. Şi totuşi, putea să jure că odată ce se înfăţişa la conac, l-ar fi primit întocmai ca în alte dăţi.

Ideea vizitei nu-i căşunase din chiar senin, ci fusese stîrnită de migraţia masivă a prietenilor către regiunile nordice. La toate uşile pe unde bătuse în dorinţa de a-şi revedea amicii, constata că tocmai plecaseră sau porneau înspre miază noapte. De unde şi nostalgia, tot mai stăruitoare, de a-i urma. Sub imboldul ei, începu să întrebe de Kennedy ba pe Barrington Erle, ba pe alţii. Iar ştirile adunate erau cam aceleaşi : castelanul îşi păstra locul în Parlament, dar în ultima sesiune aproape nu se arătase la faţă, şi mulţi bănuiau că nici în alegeri nu va mai can-

dida. Cît despre viaţa pe care o ducea la moşie, se cunoştea prea puţin.

— Ceea ce ştiu în mod cert, îi declară Barrington Erle, este că nimeni nu mai vînează şi nici nu mai pescuieşte pe domeniul Loughlinter. Se vede că proprietarul îşi duce zilele stînd cu nasul în Biblie şi în registrele cu încasări. Cu alte cuvinte se roagă şi strînge bani la ciorap.

— A mai făcut vreo tentativă de împăcare ? se interesă Phineas cu gîndul la căsătoria destrămată a lui Kennedy.

— Ca să scape de încercările lui, lady Laura a părăsit Anglia, stabilindu-se în străinătate, şi acolo va continua să trăiască, alături de lordul Brentford, apărîndu-şi astfel liniştea, îl informă Erle.

După care adăugă cu o voce scăzută, ca pentru sine : Nu ştiu, dar dintre toate resentimentele ce se nasc între oameni, ura femeii împotriva soţului mi se pare cea mai devastatoare.

Deşi atras de Scoţia, eroul nostru plecă în Irlanda, iar de acolo, spre Tankerville, unde petrecu cîteva zile de tristă memorie. Atît priveliştea tîrgului, cît şi discuţiile cu localnicii i-au produs o impresie detestabilă. La hanul „Yellow", unde se instalase, era tratat de parcă se scălda în avere. Dezgustat, scurtă pe cît posibil şederea şi se întoarse în metropolă, hotărît să nu mai calce în antipatica urbe decît cu puţin înainte de alegeri. Reveni deci la Londra descumpănit şi fără să ştie încotro s-o apuce. Dar spre norocul lui găsi o scrisoare de la o veche prietenă, care îl scoase pe loc din încurcătură. Şi iată în ce fel :

„Dragă domnule Finn,

cu siguranţă ai aflat că Oswald a devenit maestru de vînătoare — o îndeletnicire absolut ideală pentru unul ca el, te rog să mă crezi. Este extrem de sîrguitor şi pretenţios în ce face, muncind cu atîta rîvnă, de parcă din asta şi-ar cîştiga existenţa. Sîntem aici, în ţinutul Brake, de la începutul lui august, pregătind cîinii şi caii pentru vînătoarea puilor de vulpi care e în plină desfăşurare. Oswald ar vrea să ştie dacă nu-i faci o vizită pînă nu te acaparează alegerile.

Ne-a bucurat grozav vestea că ţi-ai reluat activitatea politică. Eu una am fost convinsă că aşa se va întîmpla. De cîte ori nu i-am spus lui Oswald că nu-ţi vei găsi tihna decît în Parlament şi că adevărata-ţi menire e să ajungi

înalt demnitar. Fiindcă omul rămîne sclavul însuşirilor înnăscute. Aşa cum Oswald e născut pentru a fi maestru de vînătoare, dumneata ai fost plămădit să devii subsecretar de stat. Ca maestru de vînătoare trudeşte enorm, şi pentru beneficii aproape inexistente. Dar aşa cum afirmă adesea, cel puţin nu riscă a fi debarcat.

Iar acum despre casa noastră, de aici. Nu e deloc formidabilă, însă destul de cuprinsă ca să te găzduiască. De fapt nici nu ne-am prea gîndit dacă e bună sau rea. Esenţialul constă în a avea un acoperiş pe lîngă crescătoria de cîini. Şi grajduri pentru caii lui Oswald. De-ai şti cîţi avem ! În octombrie mi se par herghelii nesfîrşite. Pentru ca în luna martie să nu găseşti unul la îndemînă. E perioada cea mai precară, cînd se risipesc toţi cu hăitaşii. Aşa că vino acum, să profiţi de sezon şi de un roib ca lumea.

Nu pot să-ţi spun cît de bucuroşi vom fi să te revedem. Normal ar fi fost să-ţi scrie Oswald în locul meu. Numai că el spunea... dar mai bine păstrez pentru mine ce a zis. Te previn că nu admitem nici o formulă de eschivare. Doar ştiu că nu ai nimic de făcut pînă începe campania electorală în Tankerville.

M-a întristat mult pierderea pe care ai suferit-o. Nici nu ştiu dacă e bine s-o menţionez ori s-ar cuveni s-o trec sub tăcere în scrisoarea de faţă. De-ai fi aici, natural am vorbi despre dispărută. Mai degrabă ţi-aş redeschide o rană, decît să-ţi închipui că mă lasă nepăsătoare suferinţa pe care ai trăit-o.

Te rog vino la noi.
Cu cea mai profundă sinceritate,
Violet Chiltern.

Conacul Harrington — miercuri."

O invitaţie atît de stăruitoare şi caldă nu putea fi respinsă, ci acceptată fără rezerve, hotărî Phineas. Perspectiva de a-şi revedea prietenii şi a reînnoda, prin aceasta, firul încîntătoarei vieţi de odinioară, îl lumină dintr-o dată. Era măgulit de atenţia Vicletei, de faptul că nu întîrziase să-l caute, că în sfîrşit, nu-l dăduse uitării. Ca de altfel şi lordul Chiltern, a cărui statornică amiciţie, pecetluită prin gestul de acum, nu o pusese nicicînd la îndoială. Există momente în viaţă care nu pot fi şterse din memoria celor care le-au petrecut. Şi totuşi, s-ar fi putut foarte bine ca păstrînd amintirea clipelor ce-i legaseră altădată, oamenii aceştia să nu-i mai caute apro-

pierea. Dar așa cum o dovedea mesajul primit, familia Chiltern se interesase mereu de el, aflînd de revenirea-i în Londra poate din prima zi.

Scrisoarea îi parvenise prin mijlocirea lui Barrington Erle — vărul lordului Chiltern — și cerea un răspuns neîntîrziat. Pe care îl alcătui după cum urmează :

„Hotelul Fowler, strada Jermyn
1 octombrie

Mult stimată lady Chiltern,

nu pot exprima în cuvinte plăcerea pe care am simțit-o văzînd slovele așternute de mîna dumitale. Într-adevăr, iată-mă reîntors și încercîndu-mi norocul din nou. Se zice că jucătorii de cărți și politicienii nu au lecuire. N-aș fi crezut asta cît am fost fericit. Dar după lovitura îndurată, mi-a fost greu să rezist tentației. De aceea mă vedeți înapoi, la vechea mea slăbiciune. Nu îmi găsesc locul pînă nu am să revăd peruca președintelui Camerei și nu am să aud iarăși ditirambele usturătoare la adresa cutărui „prea stimabil" sau a cutărui „prea onorabil." Doream să revin în mijlocul acestui vîrtej fascinant. Și fiindcă am rămas incredibil de singur, fără vreo legătură familială ce mi-ar impune prudența și păstrarea modestei mele poziții, am hotărît să înfrunt orice risc, renunțînd și la slujba pe care o dețineam. Așa cum ați auzit, voi candida în circumscripția Tankerville, cu toate că aceia în a căror suavă grijă mă aflu, din îndemnul amicului B.E., mă previn că nu am sorți de izbîndă.

Invitația dumitale și a lordului este atît de ispititoare, încît nu am puterea să o refuz. Cum singură observai în scrisoarea trimisă, nu mă rețin nici un fel de ocupații pînă la începerea „sarabandei" — adică, a campaniei electorale. Am rostit primul discurs în Tankerville, și urmează perioada de chibzuință în care localnicii mă vor cîntări după nume și faimă. Au tot răgazul s-o facă pînă la zece octombrie, cînd reapar înaintea lor.

Desigur aflasem că lordul Chiltern e staroste peste ținutul Brake, și că face o treabă admirabilă acolo. Te-aș ruga să-i comunici că n-am mai văzut un roib din memorabila zi cînd l-am scos din rîul Wissindine. Așa că nu știu dacă mai sînt în stare să mă țin în șa pe o distanță de cîțiva iarzi.

Voi sosi pe ziua de patru și, dacă mă îngăduiți, voi rămîne pînă la data de nouă. În cazul cînd Chiltern poate

să-mi pună la îndemînă un bidiviu mai puțin zvăpăiat ca Bonebreaker, l-aș însoți la vînarea puilor de vulpi. Îndrăznesc să sper că Bonebreaker a fost înlocuit între timp și voi primi o jivină care să nu mă pună prea mult la încercare.

Te rog transmite-i din parte-mi numai gînduri de bine. Se pricepe la îngrijirea copilului ?

Cu aceeași prietenie,
Phineas Finn.

P.S. Mi-e imposibil să spun cu ce nerăbdare aștept să vă reîntîlnesc pe amîndoi."

După expedierea scrisorii, urmară zile apăsătoare și parcă fără sfîrșit pentru el. De ar fi fost după îndemnul inimii, zbura fără nici o zăbavă la bunii prieteni, însă tergiversase plecarea pentru a nu le lăsa impresia că era chiar în vînt, fără treburi și fără căpătîi. O copilărie, în fond, fiindcă de față cu ei ar fi recunoscut acest adevăr dureros. Dar odată ce fixase o zi, nu putea s-o mai schimbe. Așa că aștepta să se scurgă răstimpul pînă la patru octombrie.

În toată Londra mai rămăseseră Barrington Erle și Ratler, ținuți de îndatoriri legate de apropiatele alegeri. Cu aceștia se văzu în cîteva rînduri, fiecare arătîndu-i, sub forma încurajării sau a pesimismului negru, sentimentele pe care i le nutreau. Primul căuta să-i ridice moralul, cel de al doilea să-i spulbere orice încredere în reușită.

— Nu te-aș povățui să-ți pui mari speranțe în Tankerville, îi declară Ratler, în dorința de a-l amărî.

Nici nu-mi pun, îi ripostă Phineas, care-i cunoștea vechea antipatie și i-o întorcea cu aceeași măsură.

— Browborough cunoaște acest tîrg ca pe propriile-i buzunare, continuă celălalt să-l înțepe. Doar îl reprezintă de atîția ani ! În plus, la unul ca el investițiile nu contează, și nici nu se sinchisește de comentariile oamenilor. Personal nu prea cred că vei izbuti să-l înlături.

— S-ar putea, dar asta nu mă împiedică să fac o încercare, replică Phineas cu prefăcută seninătate, deși în cugetul său pogoriseră norii îngrijorării, tot mai grei și amenințători, cu fiecare săgeată aruncată de malițiosul confrate.

Evident se cerea să-l înfrunte cu nepăsare, și de aceea făcea eforturi să pară calm. Dar în sinea lui norii neliniștii stăruiau. Va scăpa de ei doar în casa lui Chiltern

— o știa de pe acum — unde gazdele aveau să-l încurajeze. Deși nici îmbărbătările lor, nici răutățile debitate de Ratler nu aveau să influențeze mersul alegerilor Ca atare ar fi trebuit să-și impună un control mai sever. Să aștepte rezultatul scrutinului complet detașat. Nu să tresalte, cu speranțe sporite, la cuvintele mîngîioase ale prietenilor, și nici să tresară îngrozit la sumbrele prevestiri ale fariseilor. Așa ar fi fost ideal. Însă cu firea lui slabă, pe care și-o cunoștea, nu mai putea să îndure supliciul la care era supus. Încă o săptămînă între pereții hotelului Fowler, și expus veninoaselor profeții ale domnului Ratler, l-ar fi surpat într-așa un hal, încît apărea mai mult mort decît viu la confruntarea din Tankerville.

Dar veni, în fine, și data de patru octombrie, cînd porni către Harrington. Ajunse la conac după-amiază și o găsi doar pe lady Chiltern acasă, în salonul de la parter. Era neschimbată, deși, între timp, născuse un prunc, care se afla lîngă ea. Violet era mamă ! Dar la chip și la trup rămăsese fermecătoarea tînără de altă dată. Ca și în purtarea față de Phineas, pe care-l întîmpină fără ceremonie, dar cu căldură, făcîndu-l să simtă privilegiile adevăratei prietenii, atît de rar întîlnită și prea puțin căutată de oameni.

După primele cuvinte de bun sosit, Violet începu să vorbească de parcă relua o discuție întreruptă deunăzi.

— Vezi unde stăm și cum ne-am instalat ? Aici ne vom duce zilele cine știe cîți ani. Conacul și terenul aparțin, mi se pare, bătrînului lord Gunthorpe —, cu toate că nu sînt sigură. În schimb știu în mod cert că nu putem renunța la ele, nici nu vom fi alungați cîtă vreme vom ține cîini de vînătoare. Nu e caraghios să depindem de o haită de javre ?

— Nu uita că și ele depind de voi, rîse Phineas.

— Adevărat. E un fel de compromis ca atîtea altele în viață. Dar ia privește-mi feciorul. Ce zici ? Nu e frumos ? L-am adus în salon cu gîndul să ți-l arăt. Eu mă laud cu odrasla, iar Oswald cu potăile lui. Sînt singurele atracții care ar putea să intereseze pe cei care vin la noi.

Aici Violet se opri și se adresă doicii, rugînd-o să ia băiatul. După care se întoarse din nou către musafir.

— Ți-aș propune să ne plimbăm pe afară pînă la întoarcerea lui Oswald. Azi au plecat tocmai în pădurile Trumpeton, de unde n-au cum să le scape vînatul, și se întorc abia pe la șase.

— Se întorc ? Dar cine-l mai însoțește ? întrebă Phineas în timp ce își luă pălăria.

— Adelaide Palliser, îl informă Violet. Mi se pare că nu ai cunoscut-o... sau poate mă înșel.

— Ai dreptate. Nu ne-am cunoscut, confirmă Phineas. E cumva rudă cu ceilalți Palliser ?

— Aproape cu toți, fiind, pe rînd, strănepoată, nepoată, verișoară primară și așa mai departe. Tatăl ei a fost cel de-al patrulea dintre frații Palliser, și cum fata era a șasea la moștenire, i-a revenit o cotă foarte modestă. Bizare ființe sînt în această familie ! Domnișoara de care vorbim cred că nu l-a văzut niciodată la chip pe faimosul duce de Omnium Este orfană, sărmana de ea, și trăiește alături de o soră căsătorită și mult mai vîrstnică — doamna Attenbury.

— Mi-o amintesc, zise Phineas.

— Cred și eu. Cine poate s-o uite pe doamna Attenbury ! Dar pe vremea cînd o știai, musafira mea, Adelaide Palliser era o copilă. Deși nu mi se pare verosimil cînd în clipa de față pretinde că ar avea douăzeci și unu de ani... Oricum, mă interesează ce impresie o să-ți facă. Probabil ai s-o găsești frumoasă. Ceea ce nu mi se pare. În schimb îi prețuiesc însușirile. E cultivată, vorbește italienește, gonește călare la pas cu ogarii, ba chiar mai mult Este o prietenă devotată. Și scrie pentru gazeta „Times".

— Pentru „Times" ? se miră Phineas.

— Mă rog, nu sînt sigură. Însă ar fi în stare s-o facă. Și încă un amănunt pe care vreau să ți-l spun : e logodită și urmează să se mărite.

— Cu cine ?

— Nu știu dacă pot divulga numele tînărului și, de fapt, nu sînt sigură că s-au logodit. Dar e topit după ea.

— Dacă sînteți prietene, e normal să-i cunoști toate tainele, vorbi Phineas mai mult ca să spună ceva.

— I le știu, cum de nu, și nu le-aș da nimănui în vileag — mai ales că există o mulțime de complicații și dedesubturi. Însă față de dumneata nu am putut să mă abțin. Iar acum le lăsăm deoparte și ne întoarcem în casă, unde ne așteaptă ceaiul și pe urmă un pui de somn.

— Să ne culcăm ? exclamă cu surprindere invitatul.

— Aici ne odihnim înainte de cină. E o tradiție în perioada de vînătoare. Cînd începe sezonul puiandrilor, Oswald se scoală la trei dimineața.

— Lucru pe care nu-l face acum, nu-i așa ?

— Într-adevăr, nu. Dar ne retragem totuşi pentru o mică siestă. Dacă nu simţi nevoia, nu te obligă nimeni să dormi. Rămîi aici şi eu îţi ţin de urît pînă va trebui să ne îmbrăcăm pentru cină.

În timp ce sorbeau din ceai, Violet reveni la ideea pe care o menţionase şi în scrisoare.

— Eram convinsă că te vei întoarce. Te vedeam ca alevea înapoi, la Londra, şi la fel de tînăr precum te ştiam...

— Deşi eu mă simt extrem de schimbat... în toate privinţele.

— Ba deloc, îl contrazise prietena. Eşti acelaşi, domnule Finn. Şi cum ai fi altul în numai doi ani ? Despre mine se poate spune că m-am schimbat. Doar am devenit mamă. Sînt altă femeie. Trăiesc pentru fiul meu şi mă-ntreb incontinuu ce-o să devină ? Va fi ca taică-său, maestru de vînătoare ? Un fermier înstărit ? Parlamentar şi ministru ? Sau vreo mînă spartă, care va risipi toată agoniseala părinţilor şi a bunicilor ?

— Pentru ce să te gîndeşti la un lucru detestabil ? o întrerupse Phineas cu o undă de mustrare în glas.

— O fac fără voie. Doar bărbaţii alunecă şi pe asemenea pante. În special tinerii care au crescut în huzur şi cu bani pe mînă. Or atunci de ce mi-aş închipui că băiatul meu o să fie mai bun decît alţii ? Şi totuşi, în realitate, nădăjduiesc că va fi. Sper, bunăoară, să ajungă un dregător renumit. În definitiv este cariera cea mai frumoasă şi mai utilă pentru bărbaţi... dacă nu cumva l-o atrage viaţa de sfînt sau cea de martir, perspective care nu încălzesc sufletul unei mame.

— Însă, oricum, le preferă, decît să-şi vadă odrasla ducînd o viaţă de pierde-vară sau irosind banii la jocuri de cărţi.

— Ferească-mă cerul de amîndouă. Dar nici cu ascetismul nu mă pot împăca. Şi e ciudat, nu ? Cînd ni se spune într-una, iar noi încercăm să credem, că viaţa de pe pămînt e numai o pregătire pentru cea viitoare şi se cuvine trăită în consecinţă. Doar aşa învăţăm, nu ? Însă e atît de rece şi deprimantă această concepţie, că nu ne vine s-o aplicăm la propriii copii. Poate voi, irlandezii, o simţiţi mai aproape de inimă decît noi, îl tatonă pe Phineas, ca romano-catolic. Dar în acelaşi moment auzi larmă în curte şi schimbă subiectul. Au sosit vînătorii,

spuse voioasă. Oswald se anunţă cu surle şi trîmbiţe, să se ştie în toată casa că s-a întors. Vorbind, se ridică în picioare şi ieşi în întîmpinarea soţului ei, urmată de Phineas.

Lordul Chiltern îl primi cu aceeaşi efuziune ca şi Violet, încît, la puţine minute, dispăru orice urmă de stinghereală. În hol se afla şi Adelaide Palliser, însă din cauza luminaţiei slabe, a costumului şi a pălăriei de amazoană, Phineas nu o distinse prea bine.

În salon, unde intrară cu toţii, noii veniţi începură să povestească peripeţiile zilei. Se părea că expediţia întreprinsă nu se soldase cu succesul dorit. Bîrloagele vulpilor fuseseră desfiinţate, jivinele dispăruseră şi maestrul de vînătoare se înfuriase, ocărîndu-l amarnic pe stăpînul pădurilor Trumpeton — un duce de mare faimă.

— La un moment dat, lordul Chiltern s-a făcut foc şi pară, istorisi Adelaide Palliser chicotind amuzată, iar eu, ca să nu rămîn mai prejos, m-am pornit să bombănesc după el, spunînd că este o batjocură ceea ce se întîmplă. Ca să ne cînte în strună, s-au mîniat şi ceilalţi, astfel că toată ziua, am repetat împreună sudălmile lordului, fără să ştim careva ce anume îl supărase.

— Vrei să ne spui motivul ? îl întrebă Violet.

— N-ar avea nici un rost, se opuse maestrul de vînătoare. E de ajuns să ştiţi că ne-a mers de-andoaselea, cum se întîmplă de regulă în pădurile Trumpeton. De aceea sînt gata să jur că n-am să mai calc pe acolo.

— Şi eu l-am iscodit în drumul spre casă ce l-a înfuriat aşa de grozav, dar am primit acelaşi răspuns, şuşoti Adelaide către gazdă.

— Lăsaţi asta, le porfti Chiltern, şi haide cu mine băiete să-ţi arăt odaia în care vei sta, îi spuse lui Phineas. Nu e chiar atît de îmbietoare ca cea de la hanul „Bull", unde odihnim pe vremuri. Însă ţi-o aranjăm noi, ca să te simţi bine în ea

După plecarea lordului, Phineas rămase o vreme lîngă şemineul aprins, meditînd la cele întîmplate şi analizîndu-şi starea lăuntrică. Trecuseră numai cîteva ceasuri de cînd poposise la Harrington, şi se simţea parcă de o veşnicie acolo. Ciudată senzaţie ! Şi contrarie învăţămintelor cu care se nutrise timp de doi ani: Fiind în Irlanda, îşi repetase întruna că viaţa la Londra fusese dacă nu simplu vis, oricum, o paranteză fără semnificaţie atît

pentru anii ce-o precedaseră, cît şi cei următori. Nimic din tot ce trăise în metropolă nu avea legătură cu existenţa ulterioară. Prietenii cultivaţi în scurta şi zbuciumata-i ascensiune împrumutaseră inconsistenţa amintirilor, care, cu timpul, deveneau tot mai palide. Îi pierduse. Şi era singur. Viaţa-i servise o lecţie, a cărei înţelepciune — pe deplin confirmată de strămutarea în patrie — se cuvenea s-o reţină. Odată desprins din cercurile amicilor înstăriţi şi cu vază, nu mai auzise nimic despre ei. Nici lordul Chiltern, nici Violet nu-l onoraseră cu un rînd. Faptul nu-l surprinsese, deoarece, cunoscîndu-le firea şi genul de trai, nu se aşteptase să-i scrie. Însă pe lîngă ei, mai cunoscuse atîţia alţii. Barrington Erle, Laurence Fitzgibbon, domnul Monk — principalul său sfetnic în ale politicii care, prin statornicele îndemnuri, îi adusese însăşi dizgraţia guvernului. Şi nici unul nu catadixise să-i trimită un răvaş. Iar dacă ei nu găsiseră cu cale s-o facă, adoptase aceeaşi tăcere. Cît trăise la Dublin nu suferise de pe urma uitării la care se vedea condamnat. Dar odată întors în Anglia şi încolţit de singurătate, se gîndea cu durere la abandonul prietenilor. Grozav îşi dorea să-i revadă. Să rerediteze împreună plăcutele clipe de odinioară care, în perspectiva timpului, păreau infinit mai atrăgătoare decît fuseseră în realitate.

Şi iată că nesperatul miracol se înfăptuise. Familia Chiltern îl căutase, venise în casă la ei, se arătaseră la fel de apropiaţi ca pe vremuri. Constatarea îl nedumerise şi căuta s-o desluşească într-un fel. Deşi explicaţia era cît se poate de simplă.

Care om poate să întreţină corespondenţă cu amicii de pretutindeni ? Sau pe cine nu plictiseşte îndeletnicirea chiar atunci cînd se adresează unor persoane iubite ? În mod normal se recurge la forma epistolară cînd se transmit unele veşti importante, şi în astfel de situaţii poşta înseamnă o binecuvîntare cerească. E necesar să comunice soţii între ei, îndrăgostiţii sau părinţii cu copiii. În plus mai există şi alte mesaje impuse de viaţa cotidiană. Bunăoară, cel trimis administratorului moşiei, pentru a-l întreba cum merg treburile. Ori maestrului de vînătoare, anunţîndu-i o partidă de zile mari. Sau editorului, cu rugămintea să-ţi publice o carte ori să-ţi dea ceva bani. Sau, în fine, croitorului, spre a-i comanda un costum. În toate aceste ocazii, slova scrisă este o binefacere.

Dar ce ar putea să îşi spună prietenii între ei ? Sau prietenele ? Un Horace Walpole [1] este îndreptăţit să comunice cu unul ca domnul Mann [2], debitîndu-i tot ce-i trece prin minte, de la bîrfele londoneze, pînă la conceptele de filozofie transcendentală, deoarece, sub pana-i măiastră, ideile merită a fi citite nu doar de rubedenia pentru care au fost sorocite, ci de întreaga viitorime.

Însă a zgîria hîrtia, înşirînd verzi şi uscate, doar cu intenţia de a menţine o prietenie, este inutil şi absurd. Fiindcă oricît efort s-ar depune, depărtarea în timp şi în spaţiu — dar mai cu seamă în timp — diluiază prietenia. Este o lege a firii. Şi viaţa i se supune. De aceea, adevăratele amiciţii sălăşluiesc între fiinţele care se văd şi pot să-şi împărtăşească izbînzile sau necazurile. Cînd un amic se strămută în Patagonia, fă-i un locşor în memorie şi păstrează-i acolo imaginea. S-ar putea ca într-una din zile să revină din Patagonia şi ca bucuriile de altă dată să mai fie reeditate. Dar a păstra savoarea lor prin simpla corespondenţă, este o iluzie deşartă.

La toate acestea Phineas nu reflectase, probabil, şi de aceea îl uluise primirea soţilor Chiltern prin care avusese dovada că, deşi nu-i scriseseră un rînd în tot timpul absenţei, erau fericiţi să-l revadă. Cînd coborî în salon avu surpriza să dea peste o altă veche amică.

— Vai, domnule Finn ! Ce plăcere să te reîntîlnesc ! îl întîmpină cu însufleţire. Sper că eşti sănătos, nu ? Cum o găseşti pe nepoată-mea ? Nu-i aşa că s-a schimbat mult ?

— Nici un pic, lady Baldock, o asigură el, strîngîndu-i mîna întinsă. Oare de ce Violet nu-i anunţase prezenţa mătuşii ? se întrebă agasat. Doar stătuseră la şuetă un ceas şi mai bine. Sînteţi cu fiica, lady Baldock ? zise automat.

Bătrîna dădu din cap cu tristeţe şi solemnitate.

— Să nu-mi vorbeşti despre ea, domnule Finn, pentru că prea mă doare ! În vremea din urmă nimeni nu-i pomeneşte numele.

Auzind-o, Phineas îşi luă o expresie cît mai patetică şi nu mai scoase un cuvînt. Judecînd după tonul bătrînei, fiica nu decedase, chibzui pe tăcute. Iar din cît şi-o amintea pe Augusta Boreham, era ultima fiinţă care ar

[1] *Horace Walpole* (1717—1797), gînditor şi scriitor englez, autorul unei vaste corespondenţe însumînd 50 de volume.

[2] *Horace Mann*, vărul lui Horace Walpole, unul din principalii interlocutori ai vestitelor sale epistole.

fi șters-o de acasă cu un surugiu. Prin urmare, dacă nici nu murise și nici nu pătase onoarea familiei, pentru care motiv clătina lady Baldock din cap cu atîta tristețe? Întrebări nu-i putea adresa, fiindcă-i ceruse să ocolească acest subiect. Așa că rămase tăcut, așteptînd-o pe ea să redeschidă discuția. Ceea ce nu întîrzie să se întîmple, deoarece lady Baldock nu voia să planeze asupra fiicei supoziții mai grave decît jalnicul adevăr.

— Am pierdut-o pentru vecie, reîncepu ea cu aceeași durere.

— Ce lucru îngrozitor! se prefăcu Phineas impresionat.

— Adevărat. Groaznic. Și nu putem înțelege cum de a putut face una ca asta.

— Anume ce? îndrăzni el să întrebe aproape în șoaptă.

— În familie n-a avut exemple nefaste, continuă imperturbabilă relatarea. În ce mă privește, am fost și rămîn fidelă bisericii protestante din Anglia. De vină e numai un blestemat de preot catolic care, cu minciuni și cu vicleșuguri, i-a sucit capul fetei și a făcut-o călugăriță. A și botezat-o, nemernicul! O cheamă Sora Veronica-John.

Vorbind despre convertirea fetei, lady Baldock își vărsa năduful asupra autorului moral, condamnîndu-l cu asprime și imprimînd relatării un dramatism cu totul aparte. Abia la sfîrșitul istorisirii, cînd epuizase o largă gamă de invective la adresa călugărului catolic, o fulgeră o idee ce-o făcu să încremenească.

— Vai, mie! exclamă, plesnindu-se peste frunte, iartă-mă, domnule Finn... Am uitat complet că și dumneata ești de-ai lor.

— Dar nu călugăr, lady Baldock, încercă el s-o dreagă.

Noroc că tocmai atunci se deschise ușa și intră lordul Chiltern. Așa că bătrîna răsuflă ușurată.

CAPITOLUL III

GERARD MAULE

— DE CE NU M-AI PREVENIT că se află la voi? îi reproșă Phineas gazdei în aceeași seară, după ce lady Baldock se retrăsese în camera ei.

Se aflau în fumoar. Bărbații se făcuseră comozi. Phineas își scoase redingota, rămînînd doar în vestă și în cămașă, pe cînd lordul îmbrăcase o jachetă chinezească, de casă, în locul sacoului negru. Lăsaseră eticheta de o parte și trăgeau cu nesaț din trabucuri. Dar în ciuda îndeletnicirii și a ținutei lor degajate, cele două femei le țineau companie.

— Cum era să te pun la curent cu toate în puținul timp cît am discutat? se justifică Violet.

— Aș fi dat un galben de aur să fiu de față și s-o aud pe babetă! chicoti Chiltern, învîrtindu-se ca un titirez și frecîndu-și mîinile aferat. Vă imaginați ce venin a putut să împroaște și ce mutră a făcut cînd i-a venit în minte că și Phineas e papistaș?

— Dar ce a determinat-o pe domnișoara Borcham să se călugărească? întrebă „papistașul".

— O fi găsit că mortificările de la mănăstire sînt mai ușor de îndurat decît cele de acasă, îi răspunse tot Chiltern. Oricum, mai grele nu pot să fie...

— Biata mătușă-mea! o căină nepoata de formă.

— Și chiar nu se duce deloc s-o vadă pe sora Veronica? se amestecă tînăra Palliser.

— A fost. Dar o singură dată, o informă Violet.

— Și nu fără să se afume înainte, ca să nu se prindă catolicismul de ea, completă lordul. Să-l auzi, Phineas, pe Gerard Maule imitînd-o cînd îl terfelește pe călugărul cel spurcat. E o încîntare, nu alta.

— Cine e Gerard Maule? întrebă el.

Din privirea ce-o aruncă Violet spre prietenă, înțelese că era tipul care „se topea" după Adelaide Palliser. Totuși amfitrioana se simți obligată să dea un răspuns, pe care îl formulă cu multă diplomație.

— Gerard Maule este aliatul meu de nădejde, zise ea.

— E un june care-și închipuie că poate goni la rînd cu copoii, deși nu o dată le-o ia înainte, adăugă lordul.

— Nu e frumos să vorbești așa despre el, îi impută domnișoara Adelaide.

— Spun exact ce gîndesc, îi replică lordul. O fi avînd el o droaie de cai și o fi un călăreț neîntrecut — că doar nu are altă preocupare. Însă cu goana lui întrece toți vînătorii și, oricît l-ar înjura ei, se ține scai după pradă, încît ne lipsește de orice plăcere. Ori asta-i frumos? Să ne fie cu iertare.

— Ba este un tînăr foarte simpatic și un bun amic al lui Oswald, căută Violet să îndulcească discuția. Îl aștep-

tăm mîine. Și sînt sigură că-ți va place. Nu-i așa, dragă Adelaide ?

— Nu cunosc în aceeași măsură ca tine preferințele domnului Finn. Așa că nu pot să mă pronunț, zise tînăra cu prudență. Totuși, e atît de inofensiv, încît nu văd cum i-ar putea displace cuiva.

— Eu nu-l socotesc chiar atît de inofensiv, îi replică Violet.

După care se retraseră în dormitoare.

Phineas rămase la Harrington pînă la nouă octombrie, cînd porni către Londra, iar de acolo spre Tankerville, unde era așteptat pe data de zece. În răstimpul petrecut la conac, gonise, alături de Chiltern, pe faimoșii lui roibi, participase la cîteva expediții de vînătoare și dădăcise pînă și pruncul. Înaintea plecării, Violet îl descusu în legătură cu Gerard Maule.

— Ce părere ai despre el ?

— Presupun că acesta e junele care „se topește" după domnișoara Palliser.

— N-ai putea să-mi răspunzi la întrebare fără să alunecăm pe panta indiscrețiilor ?

— Cum de nu. Respect întru totul discreția. Dar în caz că el este supirantul pe care îl suspectez, atunci aș fi obligat să-i atribui numai însușiri remarcabile. Ar însemna cel puțin o grosolănie din parte-mi să denigrez candidatul domnișoarei Adelaide, înnegrindu-i imaginea trandafirie pe care i-a plăsmuit-o.

— Îți închipui că i-aș sufla fetei un singur cuvînt din ce-mi spui ? se apără lady Chiltern.

— Departe de mine acest gînd ! Dar într-un fel sau altul, părerile oamenilor se află. Oricum ar fi, după mine, Gerard Maule e un tînăr de treabă. Atîta doar că-l găsesc cam tăcut. Nu i-ar sta bine să vorbească mai des ?

— De acord, zise Violet.

— Și pe urmă, de ce pretinde că nu-l atrage nimic ? L-am observat călărind. E mort de plăcere. În schimb cînd se discută de călărie, afișează o nepăsare zeflemitoare. De ce s-or fi prefăcînd unii oameni că ar fi mai presus de trăirile și preocupările obișnuite, n-am să pricep niciodată. Doar nu cîștigă nici simpatie, nici prețuirea celor care-i privesc și-i ascultă. Și nici nu-mi închipui că le așteaptă, cînd dau de înțeles că nu citesc, că nu-și frămîntă creierul cu nimic, că nu au nici-o îndeletnicire, nu le pasă ce li se pune în farfurie că, în sfîrșit, lîncezesc cît e ziua de lungă. Și nu din lene, vezi Doamne,

ci fiindcă ar fi detașați de aceste nimicuri. Categoric, realitatea e alta. Mănîncă la fel ca noi, se dau în vînt după vînătoare și călărie, își scormonesc mintea cum să-și apere interesele. Pe scurt, duc o viață normală. Și restul e numai pază.

— Constat că ai cam înnegrit portretul trandafiriu pe care ai fi vrut să îl menajezi, observă lady Chiltern zîmbind ironic.

— Se poate. Dar mi-ai promis totală discreție, îi aminti Phineas.

— Și mă țin de cuvînt, rosti serioasă.

— Presupun că tînărul e înstărit, continuă Phineas.

— Este cel mai în vîrstă dintre copii, dar proprietatea familiei este destul de modestă. Și în plus, grevată de nu știu ce încurcături.

— Nu are nici o profesie ? se interesă Phineas mai departe.

— Nu. Doar un venit anual de opt sute de lire care-i conferă oarecare independență materială față de tatăl său. Pe lîngă asta, nu mai cîștigă un penny, neavînd nici un fel de ocupație. Și avuția prietenei mele constă în patru mii de lire. De aceea mă întreb, dacă se vor căsători, cum or scoate-o la capăt ?

— Totuși mi se pare că au destul pentru două persoane. Nu crezi ?

— S-ar cuveni să le ajungă, mai cu seamă că, într-una din zile, vor dispune și de mica proprietate pe care am menționat-o. Și bine ar fi să facă și el ceva, ca să mai cîștige un ban. Altminteri ce viață ar duce ? De trîntor ?

— Să devină maestru de vînătoare, de pildă, sugeră Phineas.

— Asta e o aluzie răutăcioasă," îi impută Violet îmbufnîndu-se.

— Mii de scuze ! Dar nu am avut nici o intenție rea. Pe cuvînt. Și ai toate motivele să mă crezi, se apără Phineas.

— E adevărat că Oswald a trăit multă vreme fără nici un fel de preocupare, pe cînd eu doream din tot sufletul să-l văd angrenat în viața politică. Să devină parlamentar. Dumneata mi-ai cunoscut frămîntarea, precum și greutățile lui. Însă indiferent de erorile tinereții, Oswald nu seamănă nici la degetul mic cu Gerard Maule.

— Așa e. Sînt doi poli opuși, întări Phineas.

— Oswald debordează de energie și nu are un strop din afectarea pe care o condamnai. Apoi, cînd s-a apucat de o treabă, o face cu o rîvnă neîntrecută. Într-adevăr, nu produce aproape nimic, deși educația ne învață să muncim cu folosae. Dar e nevoie și de maeștri de vînătoare, și în această activitate nu-l taie nimeni.

— Nu ți-o trece prin minte că am vrut să-l jignesc prin remarca de adineauri ? o întrebă cu îngrijorare.

— Sper că nu ai avut această intenție.

— Te rog să fii pe deplin convinsă, insistă Phineas. După care trecu la alt subiect. Cu lordul Brentford cum se împacă acum ?

— La început, bătrînul ținea morțiș să ne instalăm la Saulsby. Dar Oswald nici nu a vrut să audă. Urăște întregul domeniu.

Aceeași moșie, detestată de lordul Chiltern, însemnase pentru Phineas un adevărat colț de rai pe vremea cînd, îndrăgostit de Violet Effingham — lady Chiltern de azi — rătăcea cu ea prin pădurea învecinată, țesînd miriade de visuri. Cu gîndul la Saulsby și la zilele petrecute acolo, întrebă cu melancolie :

— Și conacul ce a devenit ? Stă încuiat și pustiu ?

— Exact. La fel ca și reședința din Piața Portman. Și cred că nu există ceva mai trist și mai dezolant ca viața stăpînilor de altă dată. Pe lordul Brentford ți-ar fi greu să-l mai recunoști. Atît de mult a îmbătrînit. A fost în primăvară aici — adică în Anglia ; dar a tras la un hotel londonez. Locuiește în continuare la Dresda, împreună cu Laura, fiecare cu amarul său.

— Primești știri de la ea ? se interesă Phineas.

— Ne scrie destul de frecvent și vădește aceeași preocupare, de odinioară, pentru politică. Am anunțat-o că vei candida iar. Știam că-i fac o surpriză plăcută. Fiindcă nici o făptură din lume nu se interesează cu atîta ardoare de dumneata ca această femeie. Îți poartă o grijă pe care nu vrea s-o împartă cu nimeni. Și dacă vei reuși în alegeri, ai s-o trezești din amorțeala de acum, reaprinzîndu-i vechile năzuințe.

Phineas asculta în tăcere, sorbind fiecare cuvînt. Se simțea măgulit de cele auzite, chiar dacă mesagera mai înflorea realitatea. Oare pentru ce îl iubea lady Laura cu atîta devotament cînd, pentru el, încetase de mult să mai însemne ceva ? Îi respecta obîrșia nobilă, valoroasele și multele însușiri, caracterul neprihănit și integru. Îi deplînsese cu toată sinceritatea nefericita convietuire cu Kennedy și, mai pe urmă, separarea de acel căpcăun. Însă de doi ani încoace n-o mai văzuse, iar la plecare se despărțiseră aproape ca doi străini. E drept că în Irlanda îi dăduse destule semne de viață, dar numai sub forma unor mesaje scurte și glaciale, în care nu străbătea nici un fior sufletesc. Ca acum s-o audă pe cea mai bună prietenă a ei declarîndu-i că fericirea și binele lui însemnau lucrul cel mai de preț pentru Laura !

— O mai cauți vreodată cu gîndul ? îl iscodi Violet.

— Cum de nu, o încredință el.

— Mi-aduc aminte cu ce virtuți te împodobea ! Cîte greșeli ți-a iertat ! Cu cîtă însuflețire lupta pentru dumneata ! Și cu toate că astăzi nu mai are cum să te ajute, se frămîntă la fel de mult să te vadă împlinit.

— Sărmana lady Laura ! șopti cu tristețe.

— Adevărat, sărmana de ea ! îngînă Violet. Cînd asiști la un cataclism ca cel prin care a trecut Laura, te întrebi, ca femeie, oare merită să-ți legi viața de vreun bărbat ?

— Și totuși, Kennedy este un om de treabă. Sau cel puțin așa am auzit-o spunînd...

— Nu știu, dar după mine prea puțini sînt bărbații cu adevărat cumsecade. Cîți dintre ei se dovedesc înțelegători ? Sau cîți consimt să renunțe la unele apucături ca să fie pe placul soțiilor ? Cei mai mulți au pretenția ca ele să se plieze. Și bietele fete își închipuie că se pot transforma după cum li se cere. Să luăm ca exemplu pe tînărul Maule, care e mort — așa cum ți-am spus — după Adelaide Palliser. Ea este plină de energie și de bune speranțe. Lui îi lipsesc cu desăvîrșire. Și totuși, are neobrăzarea să creadă că nu el va trebui să se schimbe, ci ea e datoare să se adapteze modului său de a trăi, în ipoteza că se căsătoresc.

— Prin urmare tot spre căsătorie se tinde, cu toate că nu voiai să recunoști la început, zise Phineas pe un ton de șăgalnică imputare.

— Probabil la asta se va ajunge, așa cum se întîmplă de regulă, cînd curtezanul e insistent. Iar odată ce sînt cerute, gîsculițele acceptă, socotind o lipsă de bună creștere să răspundă măgulitoarei propuneri printr-un „nu" categoric.

— Totuși, în cazul de față, am impresia că „gîsculița" îl și place pe domnul Maule...

— Bineînțeles, confirmă Violet. Orice fată se atașează de bărbatul care-i tot turuie c-o iubește — dacă nu cumva e un monstru care-i repugnă. Deși, ce i-o place la tînărul Maule, să mă tai în bucăți și nu pot să-ți spun. Poate faptul că-i arătos, de familie bună și destul de isteț. Dar mă întreb : ajung aceste însușiri ca s-o amețească pe una ca Adelaide Palliser, făcînd-o să vadă în Maule idealul la care a visat ?

— Va să zică trebuie să întruchipăm idealul pentru a fi acceptați ca soți...

— Sau măcar jumătate din el, admise Violet. Și nu atît ca înfățișare, cît din punct de vedere al caracterului. Or la Maule nu am descoperit nici măcar o pătrime din idealul la care m-am referit.

— Asta pentru că nu îl iubești, îi zise Phineas zîmbindu-i poznaș.

După zilele petrecute la Harrington, eroul nostru porni din nou singur și cu inima grea, la drum. Însă mai decis ca oricînd să continue pe calea ce o alesese. Desfătarea gustată în scurta sa vizită îi atîțase dorul de a se întoarce la viața și la prietenii de altădată. În definitiv merita orice risc reintrarea în Edenul vremelnic pierdut. Numai că ce avea să devină dacă nu cîștiga bătălia din Tankerville ?

CAPITOLUL IV

TANKERVILLE

FAIMOSUL MOLESCROFT se deplasă personal în tîrgul unde candida Phineas Finn pentru a-l prezenta electorilor cît și domnului Ruddles — agentul local liberal, care urma să-l slujească. Candidatul trăsese la hanul „Lambton Arms", unde petrecu zece zile de necurmate șicane și chinuri, pe care le intuise din clipa sosirii. Aici se văzu cu solii lui Barrington Erle — domnii Molescroft și Ruddles — plănuind împreună ofensiva care avea să înceapă.

Tankerville era un tîrg destul de prosper, însă urît și soios de parcă împroșca din fiecare fibră ce-i alcătuia ființa numai funingine sau glod de cărbune. Atît de obișnuită era negreala în care se scăldau ulițele și oamenii, că nici un localnic nu avea absurda pretenție de a-și vedea

semenii cu chipurile și mîinile nemînjite de zgură. Nici o haină sau rufă nu arăta o secundă curată și chiar doamnele adunate în saloane, la five-o'clock-uri, se deprinseseră cu senzația prafului negru în gură, în nas, în urechi.

Însă precum în Oil City mirosul petrolului se zice că n-ar supăra nici un suflet de om, tot astfel și în Tankerville izul cărbunelui părea că nu deranjează pe nimeni. Sau chiar de-ar fi existat obiecții în această privință, așa cum localnicii din Oil City fuseseră educați să îndure usturătoarea miasmă a petrolului, la fel se întîmplase și în Tankerville cu acreala insidioasă și persistentă a cărbunelui. Ba mai mult. Cetățenii de aici îndrăgiseră pur și simplu cărbunele și nici unuia nu-i trecea prin minte că ar constitui o sursă de veșnică îmbîcseală. Domnul Ruddles era mînjit cu zgură din creștet pînă în tălpi, aidoma alegătorilor liberali mai de seamă pe care Phineas avusese prilejul să-i întîlnească. Privindu-i în parte, se gîndea fericit că oricît de mare ar fi fost obolul cerut de alegerea sa, totuși, nu era obligat să rămînă în acea gură de iad în care picase, ci curînd avea s-o lase în urmă, spre a nu se mai întoarce poate de-a pururi. Doar gîndul apropiatei plecări îl mai înviora, deoarece în privința izbînzii devenea tot mai sceptic, întrebîndu-se, cu crescîndă nedumerire, ce duh necurat îl vîrîse într-o aventură atît de stupidă și hazardată.

Așa cum cititorul probabil își amintește, în afara încercării de față, mai candidase în trei rînduri : de două ori în circumscripția Loughshane, din patria irlandeză, și o dată în tîrgul Loughton, din Anglia. Și în toate ocaziile, mersese totul ca uns, fiind scutit de emoțiile, de incertitudinea și de corvezile inerente unei dispute reale, ca cea de acum. În Loughton — unde patrona lordul Brentford — ieșise biruitor fără să miște un deget, pentru binecuvîntata pricină că însuși lordul îl propusese. La fel de ușor mersese treaba și în Loughshane, unde izbînda îi fusese netezită de alții, încît ajunsese să creadă că pentru a obține locul în Parlament era de ajuns să debiteze cîteva vorbe alegătorilor. Și nimic mai mult. Adevărata greutate venea după izbîndă, cînd se trezea deputat fără nici un stipendiu și trebuia să-și asigure traiul. Cu asta își muncise creierul, nicidecum cu alegerea propriu-zisă.

Numai că Loughton și Loughshane făceau parte din vremurile apuse, ca și multe alte comodități. Circum-

scripția Tankerville nu părea să-i fi fost indicată pentru a-i servi interesele personale, ci mai curînd ale liberalilor, care țineau cu dinții de ea, sau, oricum, nu erau dispuși s-o cedeze fără o prealabilă luptă. Deci fusese trimis să se războiască, indiferent de sorții victoriei. Cu dreptate vorbind se înfruntase destul și fără strădanii din deliciile vieții parlamentare. Deci poate sunase ceasul să dea și cuvenitul tribut. Fără îndoială l-ar fi putut ocoli nerăspunzînd chemării lui Barrington sau bătînd în retragere după prima convorbire cu Molescroft. Dar nu avusese tăria s-o facă, și nici acum nu putea să dea înapoi, deși agentul local liberal — domnul Ruddles — nu se arăta cu nimic mai entuziast decît Molescroft.

— Browborough a sosit de trei zile și de atunci trage sforile, îl întîmpină Ruddles cu un aer de imputare. În concepția sa, oricîte strădanii depunea un candidat în alegeri, rămînea totdeauna loc de mai multe.

— Credeți, cumva, că sosirea lui mai din timp îi asigură avantaje în plus ? întrebă Phineas cu totală naivitate.

— Păi vezi bine că da, îi răspunse celălalt cu arțag. Venind mai din vreme, a și intrat în vorbă cu minerii. Or asta trebuia s-o fi făcut noi, nu să-i dăm pas ca să le înșire bazaconiile 'mnealui.

— Am venit la data care mi-a fost prescrisă, se justifică Phineas cu indiferență.

— V-aș fi bătut o telegramă, să fi știut de un' să vă iau. Da parcă intrascrăți în pămînt, nu alta. Acuma, nu-i vorbă, degeaba ne-am văicări, că tot nu mai îndreptăm răul. Mai bine am vedea ce avem de făcut. Vă gîndiți la separarea bisericii de puterea statală ? Ar fi o idee pe care ați putea-o vîntura p-aici...

— Sincer să fiu, nu mă atrage prea mult, se codi Phineas care, ca romano-catolic, se ferea de o chestiune atît de spinoasă.

— Păi e nevoie să ne băgăm într-o treabă ca asta ? Eu aș zice că nu, interveni Molescroft — un liberal cu vederi foarte stricte în privința bisericii.

În ciuda răspunsurilor primite, Ruddles pledă mai departe pentru reforma bisericii, ca unica formulă ce-ar fi stîrnit interesul alegătorilor. Spre deosebire de Molescroft, la el nu primau convingerile religioase, ci obligațiile politice. Iar acestea-i cereau să-l scoată învingător pe liberalul trimis de la centru, nu să apere secta de care aparținea.

— Eu, unu, o țin pe-a mea, dom'le Molescroft, continuă Ruddles neabătut. Să-i tragem cu separarea bisericii, și-o să iasă pasienta la fix. Aveți încredere în mine. De-alde Browborough s-a și declarat împotrivă. Și se trage de brăcinari cu toți popii. Duminica de-a trecut, s-a înființat la biserică, cu primaru și cu doi de la consiliu orășenesc și, din cît am aflat, cînd dădeau credincioșii răspunsuri, la liturghie, 'mnealui își spărgea bojocii, ridicîndu-și glasu peste toate cîte cîntau. A doua zi, luni, a cinat cu vicaru, la biserica Sfintii Treimi. Și pe unde a umblat, i-a tăiat gura-n săbii, zbierînd că domnu Finn e catolic, și că Tankerville să duce pe copcă de alege ca deputat un prieten al Papii. Așa că ascultați ce vă zic. În alegerile de acu, se va bate monedă pe chestia bisericii. Nu-ți dă nimeni vun premiu dacă ții partea popilor. În schimb, te-ai putea învîrti de voturi, trîmbițînd pretutindeni că ești de cînd lumea pentru despărțirea statului de biserică.

— Nu am obține aceleași sufragii dacă ne-am lega de impozite ? sugeră domnul Molescroft, amator de orice reformă posibilă, cu excepția celei religioase.

— Mi-am pregătit și eu o idee, interveni Phineas. Să anunțăm că de aci înainte vom controla cheltuielile municipiului.

— Nu ține ! i-o tăie Ruddles. Ascultați la ce vă spun eu. Din cît i-am mirosit pe localnici, la alegerile astea îi atrage reforma bisericii. Vedeți 'mneavoastră, adversaru vă și are la mînă. Sînteți catolic. Șir ăsta e clenciul cu care v-atacă, știind că cei de p-aici nu-i înghite pe papiștași. Ori dacă o-ntoarceți frumușel din condei, declarînd că nu vă pasă de Papă, că slujiți, în primu rînd, țara, că vă doare să vedeți cumetria dintre stat și biserică... și așa mai departe, am putea să le tragem o păcăleală, smulgîndu-i pe mulți din brațele adversarului și întorcîndu-i spre noi. Domnu Molescroft cam știe cum merge treburile astea, și mă pricepe mai bine.

— Te'nțeleg, te'nțeleg, zise delegatul din Londra. După care agentul electoral urmă cu aceeași dîrzenie și cu noi argumente, căutînd să-și impună convingerile spre victoria cauzei liberale. Cei doi îl ascultară tăcuți. Molescroft renunță să-l mai contrazică, chiar dacă nu-i împărtășea teoriile, pe cînd Phineas interveni doar la urmă, concis și tot evaziv, spunînd că dorește să chibzuiască de unul singur ce avea de făcut.

Un loc în Parlament, cugetă mai tîrziu, însemna o distincție onorifică, pe care nu putea să și-o îngăduie în jalnica-i stare materială. Voia să lucreze în politică. Însă nu pe gratis. Pe de altă parte, din puțina experiență acumulată, știa că falanga liberală nu va îmbrățișa reforma despre care i se vorbise. Dimpotrivă, o va ocoli cu îndărătnicie. Și nu dintr-o rațiune de stat, ci din străvechea deprindere de a evita orice propunere implicînd o schimbare majoră.

Iar meteahna nu aparținea exclusiv liberalilor. Toți politicienii cu greutate trăiau în sfînta credință că presiunile din afară, menite a-i forța să adopte măsuri importante, erau întru totul nesănătoase. Împinși de la spate, li se imprima un ritm mai alert, peste puterile și concepțiile lor. De unde și obișnuința, intrată în tradiție, de a se opune cu strășnicie oricărei presiuni de acest fel. În definitiv și un cal de ispravă se opintește din răsputeri cînd trăsura o ia devale, oprind-o la timp, în loc să se răstoarne împreună. Cam asta era și mentalitatea parlamentarilor cu vechime, pe care Phineas o cunoștea. Și atunci cum ar fi putut să-și imagineze că un Barrington, un Ratler și toți de o seamă cu ei or să-l felicite pentru vînturarea unei măsuri novatoare? Indiscutabil, avea să vină și ziua cînd va fi adoptată. Dar pînă atunci se expunea la cine știe ce consecințe. Se mai încumetase cîndva să anticipeze o reformă, și plătise scump gestul lui. Măcar pe atunci crezuse cu toată ființa în ideea care-i adusese dizgrația. Pe cînd cea de acum îi fusese aproape străină pînă i-o sugerase agentul electoral. Și totuși, trebuia s-o adopte ca formulă de propagandă, fiindcă singură ea putea să-i aducă succesul. Iar de nu, mai bine își făcea bagajele și pleca fără întîrziere.

Pînă la urmă se hotărî să ticluiască un răvaș amicului Barrington, nu ca să-i ceară povețe, ci pentru a-i lămuri împrejurarea în care se afla.

„Reușita în alegeri mă obligă să atac bunurile bisericești. În sinea mea niciodată nu le-am îndreptățit existența și consideram necesară desființarea lor sub o formă oarecare. Cînd și cum? Nu m-am întrebat, însă, deoarece nu constituia pentru mine o chestiune de strictă actualitate, și bucuros o lăsam în suspensie, la fel ca atîtea altele care, cu timpul, se vor rezolva de la sine. Dar fiindcă astăzi nu am altă soluție, va trebui să recurg la aceasta."

Odată descărcat sufletește față de Barrington Erle, nu-i rămînea decît să purceadă la luptă, cu arma pe care i-o înmînase agentul electoral. Ajutorul lui Molescroft se dovedi subțiratec și de scurtă durată. Apăsat de timp și de obligații, solul din Londra plecase la cîteva ceasuri după consfătuirea ținută în trei. E greu de știut dacă aderase la ideea lui Ruddles, dar după ce se făcu nevăzut, numele așa-zisului său protejat apăru pe pancarde și afișe, care circulau în tot tîrgul, anunțînd, cu litere de o schioapă, sosirea lui Phineas Finn „vrăjmașul de moarte al averilor bisericești".

Curînd după declanșarea campaniei, începu să-și dea seama că Ruddles avusese dreptate. În afara reformei bisericești, nimic nu părea să trezească interesul localnicilor din Tankerville.

Conservatorul Browborough, care trăise fără să-i pese prea mult de cele „zece porunci", și fără să amestece pravila sfîntă cu plăcerile și ocupațiile lumești, repeta la fiecare adunare și față de orice alegător întîlnit, una și aceeași deviză: „Propășirea Angliei atîrnă doar de biserica ei."

Trebuie din capul locului precizat că Browborough nu era orator. Ba mai grav. Rar se putea întîlni om ca el — trăind pe picior și cu relații întinse — care să nu poată lega trei cuvinte cu noimă. Ori să memoreze două propoziții în șir. Drept urmare, la întrunirile ținute în Tankerville, își îmbățoșa pieptul, sălta cu solemnitate bărbia și repeta, fără pic de rușine, una și aceeași formulă: „Propășirea Angliei atîrnă de biserica ei." De l-ar fi întrebat cineva dacă prosperitatea făgăduită era de natură spirituală ori pămîntească, ar fi rămas ca trăsnit, nu numai incapabil să formuleze un răspuns, dar nici măcar să priceapă esența întrebării. Și totuși, pe cît de puține vorbe avea la îndemînă, le rostea cu atîta împăunare și aroganță, de păreau să exprime o întreagă filozofie. Și astfel mulți din localnici erau amăgiți de impresia că au de-a face cu un tribun valoros.

Cît despre Phineas, ținuse seară de seară cîte două, trei cuvîntări, uimindu-l și pe unul ca Ruddles cu inepuizabila-i elocință. Odată aflat înaintea alegătorilor, reînviase vechea sa rîvnă oratorică, grație căreia, ideea lui Ruddles — primită cu atîta rezervă — căpăta amplitudine, profunzime și forme nebănuite. Cu răbdare și tact, vorbitorul își expunea teza, arătînd că averea bisericească prinsese bine în vremuri străvechi, dar acum nu-și mai

justifica rostul. Și acest lucru — atrăgea el atenția — îl afirma cu desăvîrșită nepărtinire, necum în virtutea unui anumit crez. Pe timpul lui Henric al VIII-lea sau în așazisul ev protestant ce urmase, seminariile teologice se ceruseră întreținute din fondurile bisericilor. Fusese o necesitate impusă de stadiul în care se afla societatea de atunci. Dar pe măsura creșterii populației și a numărului de amatori la cariera sacerdotală, aceste fonduri deveniseră neîndestulătoare, iar procedeul, în sine, anacronic. În situația creată, era posibilă majorarea veniturilor și avuțiilor bisericești pentru acoperirea nevoilor tot mai sporite ? Nu se cunoștea faptul că înșiși clericii anglicani, proveniți din rîndul seminariștilor întreținuți de biserică, erau complet incapabili să satisfacă cererile din orașele mari ? Oare locuitorii din Tankerville trăiau în credința că numeroșii prelați din Londra, din Liverpool sau din Manchester mai primeau stipendii din veniturile bisericilor ? Argumentele care se dovediseră eficace în Irlanda se impuneau adoptate și în Anglia, declarase Phineas la un moment dat.

De biserica protestantă nu se atinse în nici o împrejurare. În schimb, se pronunță net împotriva împerecherii ce dăinuia între aceasta și puterea de stat. Combinația dintre cele două instituții trebuia să dispară. Iar dacă cetățenii din Tankerville îl alegeau deputat, îndată ce va apare ca mesajerul lor în marele sfat al țării, prima sa grijă va fi de a curma această anomalie.

Și teoria sa prinse, aducîndu-i atîția aderenți, încît adepții lui Browborough intrară în panică. Minerii nu se lăsaseră îmbrobodiți de agitația stîrnită împotriva papistașului irlandez. Se mai aruncau invective, se zvîrlea și cu noroi, se spărseseră și cîteva capete. Dar Phineas persevera. Domnul Ruddles era leșinat de admirație. De cînd exista Tankerville, nu se auzise orator să cuvinte așa de frumos !

Iar în tot acest timp, mătăhălosul Browborough repeta fără istov deviza lui răsuflată, încă primită cu aclamații — deși, se înțelege, doar de conservatori. Alaiul domniei sale se compunea mai ales din prelați, ce-l însoțeau pas de pas, îi binecuvîntau căznitele apariții în public, încrezîndu-se în el ca într-un trimis al Proniei. Așa înțelegeau ei să lupte, și chiar dacă tactica folosită nu era dintre cele mai iscusite, nu puteau fi învinuiți de comoditate sau lipsă de zel. Fiindcă nu cunoșteau o clipă de tihnă.

Și totuși, lucru de necrezut ! Cei mai mulți mineri se îngrămădeau în jurul lui Phineas, ascultîndu-l cu luare aminte, și hotărîți să-i dea votul. Dar din păcate, așa cum află Ruddles prin antenele sale multiple, se părea că adversarul recurge la vechea lui stratagemă — adică la mituirea votanților.

— Aud că Browborough se scarpină iară în buzunare, să ungă osia, îl preveni el pe Phineas în seara premergătoare alegerilor.

— E o surpriză la care nu te așteptai ?

— M-așteptam... da nu eram sigur. La început crezuse că merge și fără bișțari. Dar acu tremură să nu piardă ciolanu...

— Nici eu nu vreau să îl scap, recunoscu Phineas.

— Știu. Numa că pentru asta, 'mnealui iese cu arginții pe masă. De-am avea lîngă noi o juma de duzină din minerii de la abataju' Fallgate, am fi căpitani, spuse, rînjind cu subînțeles.

— Dacă succesul atîrnă de numai șase votanți, mergem la Fallgate și stăm de vorbă cu ei. Doar știi că le pot vorbi ceasuri întregi.

— Cum de nu, zise Ruddles. Numa' că nu de vorbă au nevoie.

În ziua alegerilor, pînă pe la orele două după amiază, era balotaj. Dar după cum preveniseră rezultatele, atît la sediul lui Browborough, cît și la cel al lui Phineas, fiecare se credea biruitor. Abia la trei s-au limpezit lucrurile, comunicîndu-se de ambele părți că Finn avea zece voturi în plus — un succes ce-l uimi și pe el, făcîndu-l să jubileze. Prin urmare norocul nu-l părăsise, își spunea fericit. Numai că bucuria nu dură mult. La un sfert de ceas apăru Ruddles care-i spuse opărit :

— S-a zis cu noi ! La abataju' Fallgate a-nceput să curgă bișțarii. O liră și zece șilingi se încasează pe vot...

— Va trebui să dovedim mișelia ! sări Phineas aprins ca o torță. Spune-mi, putem ?

— Cred că da, bîigui Ruddles întors pe dos.

La ora patru se închiseră urnele și, la scurt timp, se anunță rezultatul definitiv : Browborough ieșise învingător, obținînd șapte voturi mai mult decît adversarul.

În aceeași seară, în cadrul unei ceremonii, primarul tîrgului îl felicită pe proaspătul reales care asigură din nou asistența că propășirea Angliei atîrna exclusiv de biserica ei.

— Ai să vezi că-l dăm peste cap, îl încuraja Ruddles pe Phineas. Ascultă la ce zic eu. Cerem anchetă şi-l zburăm ca de două ori doi, patru.

Candidatul înfrînt îi cucerise admiraţia nu numai prin harul său oratoric, dar şi prin dîrzenia cu care luptase.

CAPITOLUL V

MANEVRA DOMNULUI DAUBENY

DEVIEREA ALEGERILOR de pe făgaşul scontat produse mare uimire în tabăra liberală. Sau mai exact printre membrii cu poziţii cheie în Parlament. Nici unul nu prevăzuse o dezbatere serioasă a chestiunii religioase în această campanie. Natural nu excluseseră posibilitatea să fie sugerată pe alocuri. Dar nicidecum discutată cu stăruinţa şi amploarea de care se aflase. Neprevăzuta întorsătură dădea apă la moară sectanţilor, care abia apucau să-şi impună vederile. De fapt spiritele începuseră să se agite de cînd cu abolirea bisericii irlandeze ca instituţie de stat — un eveniment ce speriase în egală măsură pe liberali şi conservatori. Cu siguranţă năpasta avea să-i calce şi pe ei într-o zi. Însă nu se gîndiseră la o dată anume. Sau nici într-un caz la una atît de apropiată ca actuala campanie electorală. Liberalii intenţionaseră să o folosească pentru a demonstra naţiunii incompetenţa echipei Daubeny, pe care doreau s-o debarce cît mai urgent.

Neputinţa formaţiei rivale de a întruni majoritatea în Cameră li se păruse o armă hotărîtoare nu numai în alegeri, dar şi pentru redeschiderea Parlamentului. În extremis, ar fi putut să recurgă şi la reforma bisericească — o manevră gigantică, alături de care pălea orice tactică. Dar nu o socotiseră necesară. Aşa că o lăsară de o parte, în chip de rezervă, pentru o eventuală dispută mai crîncenă, cînd poate vor fi siliţi să lupte pe viaţă şi moarte.

Deci spre deosebire de opoziţie, liberalii cochetaseră cu ideea reformei bisericeşti şi, ca urmare, mulţi dintre aceia care cu zece ani înainte o priviseră cu suspiciune şi groază începeau să se deprindă cu ea. Ba chiar s-o accepte — pe încetul şi pe tăcute, cum se strecoară orice convingere în cuget. Iar odată acceptată, unii o comentau cu licăriri de entuziasm, uitîndu-şi fidelitatea de acum un deceniu faţă de biserica patronată de stat. „E numai o chestiune de timp", şuşoteau cu subînţeles, „timpul" însemnînd ivirea unei conjuncturi speciale, în care plănuita manevră va da roadele cuvenite. Desigur, nici prin minte nu le trecea s-o folosească în aceste alegeri. De unde şi mirarea lor fără margini auzind ce tapaj se făcuse cu ea.

Barrington se înfuriase de-a binelea citind mesajul lui Phineas. La primirea lui, se afla la ducele de St. Bungay, considerat de falanga liberală ca singurul lider posibil în ipoteza că domnul Gresham i-ar fi placat dintr-un motiv oarecare. Unii membri mai vechi, cum era şi Barrington Erle, ar fi dorit chiar s-o facă, pentru că-l preferau pe bătrînul duce. Dar un om cu autoritatea lui Gresham îşi alegea singur drumul, şi de avea să vină în fruntea guvernului, Barrington şi ducele de St. Bungay l-ar fi urmat cu credinţă, deoarece amîndoi considerau un act de trădare nesupunerea faţă de şeful suprem. Însă deşi hotărîţi să-l slujească, şi unul şi altul erau uneori încercaţi de teama că impulsivul Gresham îi va mîna într-o direcţie complet nedorită.

Aflînd de isprava lui Phineas, Barrington îşi pierdu cumpătul şi-l ocărî de faţă cu ducele :

— Ia uite ce măgărie să-mi facă ! vorbi cătrănit. E un blog şi un ingrat !

— O fi, zise celălalt potolit, dar nu uita că vinovatul eşti tu, care l-ai înfipt în politică.

— Sînt vinovat, dar nu pe de-a-ntregul. A mai avut şi alţi binefăcători. E o poveste lungă şi complicată, pe care nu-mi propun să ţi-o depăn. Şi nici să-mi fac imputări. Finn are şi multe însuşiri : e deştept, blajin şi extrem de agreabil în societate. Femeile îl preţuiesc la superlativ.

— Aşa mi-a spus şi ducesa.

— Şi totuşi, nu e ceea ce numesc eu loial. Se închină cînd la un zeu, cînd la altul. Acum ce nevoie avea să se agaţe de reforma bisericii ? Adevărul e, domnule duce, că ne merge treaba anapoda. Recoltăm oameni cu calităţi, le facem vînt în Parlament ca, odată înfipţi, să-i vezi că se caţără unde nici nu visezi — şi prin mijloace nu totdeauna corecte. Degeaba îi tragem de mînecă şi le spunem că e absurd să ţintească numai la jilţul de prim ministru.

Ca veteran pe scena politică, ducele îl asculta cu seninătate şi zîmbitor. De patru decenii încoace auzea aceleaşi observaţii tînguitoare. Şi el fusese credincios cauzei liberale şi respecta confraţii loiali. Însă cu trecerea timpului, învăţase că loialitatea nu excludea interesele personale.

Singur patriotismul nu ţinea seamă de ele. Iar ce înţelegea Erle prin bunăcredinţă, era consecvenţa faţă de tabăra pe care o slujeai, şi din care nu puteai dezerta fără a-ţi atrage anatema.

Barrington era doar un singur exemplu de liberal indignat în faţa unei abateri ca cea săvîrşită de Phineas. Dar ciţi alţii trăsneau şi pufneau, aflînd de ieşiri similare din partea unor confraţi pe care mizaseră în guvernul de mîine. Numai că tot acest freamăt dispăru ca prin farmec, strivit de o altă surpriză, cu urmări incalculabil mai grave pentru tabăra liberală.

Era vorba de o cuvîntare de anvergură, rostită tot în campania electorală, însă nu de un candidat oarecare, ci de Daubeny în persoană. Se ştia că primul ministru reprezintă de ani de zile în Cameră circumscripţia East Barsetshire. Se mai ştia că tot acolo îşi depusese candidatura şi că va fi în mod cert reales. Doar era sigur de locul în Parlament ca regina de tronul ce-l ocupa. Şi atunci la ce se mai vînturase în campania de propagandă ? Cine ar fi avut năstruşnica îndrăzneală de a-l concura ?

Şi totuşi, Daubeny găsise cu cale să se înfăţişeze înaintea alegătorilor, spre a-şi susţine, chipurile, poziţia de nou candidat. Iar cum prilejul cerea să vorbească, trînti şi celebrul discurs.

Din întîmplare, ziua votării în acel colţ de ţară căzuse tocmai cînd frămîntarea politică atingea apogeul. Mai precis, în momentul cînd în mai toată Anglia alegerile erau pe sfîrşite. Amănuntul trecuse neobservat la început. Dar nu peste mult, liberalii îl luară la scărmănat, diagnosticîndu-l drept stratagemă politică — şi încă una abjectă. Tot ei socoteau că blestematul Daubeny se potrivise cu dibăcie ca să-şi strecoare ideile cam la închiderea urnelor, cînd soarta era hotărîtă, şi seria discursurilor se încheiase. Altminteri conservatorii s-ar fi văzut în neplăcuta postură de a veni cu corective şi dezminţiri la adresa spuselor sale. Natural, localnicii erau prea netoţi — ziceau liberalii — ca să descopere miezul întortocheatelor fraze ticluite de Daubeny. Dar pentru o minte ascuţită era un moft să le purice şi să extragă semnificaţia — care nu era alta decît acordul primului ministru pentru reforma religioasă !

— Să nu-mi spuneţi mie pe nume, de nu ne-o lăsa iarăşi cu buza umflată ! profeţise Ratler înverzit de mînie.

Cuvîntarea ţinută în East Barsetshire fusese extrem de sofisticată, încît se prea poate ca băştinaşii să nu-i fi dibuit înţelesul. Dar nu pentru că ar fi fost nişte tonţi

— cum se exprimaseră liberalii — ci din cu totul alte motive. Mai întîi, fiindcă afurisita aluzie — care-i scosese din fire pe adversarii lui Daubeny — fusese măiestrit învelită în cuvinte, şi constituia doar o părticică din copiosul discurs. În al doilea rînd, pentru că ascultătorii de acolo erau copleşiţi de prezenţa eminentului personaj, cît şi de neîntîlnitul său meşteşug în ale vorbirii. Şi, în fine, deoarece sufletele lor visătoare se lăsaseră legănate de undu'irea plăcută a cuvintelor, fără ca mintea să le caute tîlcul.

Cînd tribunul le declarase, de pildă, că prezenţa lor îi stimulase gîndirea, retrezindu-i o idee mai veche care, tot graţie lor, se conturase mai limpede şi pe care avea s-o transpună în faptă, primenind prin ea constituţia, se exprimase cu asemena iscusinţă, înfăşurînd substratul politic în atîta poezie şi înţelepciune, încît fermierii se pierduseră în admiraţie, fără a se mai gîndi să pătrundă miezul cuvintelor. Era o mare cinste pentru unii ca ei să culeagă primii, din toată ţara, perlele oferite de Daubeny. Şi chiar de nu încăpuseră pe mîinile cele mai iscusite, ca să le sesizeze esenţa, tot nu fuseseră irosite. Fiindcă la foarte scurt timp au fost culese de presă, devenind, astfel, nu doar un bun al celor din East Barsetshire, ci al întregii naţiuni. Ziariştii le-au adunat cu minuţie, şi tot astfel le-au cercetat, descoperind, printre ele, o perlă rarisimă şi enormă, însă neagră — ceea ce pentru mulţi însemna un semn rău.

„În epoca noastră avem datoria de a reînnoi întrebările care dăinuiesc din ziua cînd omul a devenit pentru prima oară conştient de destinul său. Să ne întrebăm, aşadar, ce legătură există şi cîtă va trebui să rămînă între formele de conducere spirituală şi simpla guvernare omenească ; între religie şi politică ; între Coroană şi mitra bisericească."

Fermierii şi preoţii din East Barsetshire tresar încîntaţi la cuvinte ca „mitra episcopală", strecurate în discursuri electorale. Sunetul lor le merge la suflet, pentru că aparţine vremilor bune şi faptelor mari, de demult. Dar, cu cît rezonanţa lor le desfată auzul, cu atît percepţia semnificaţiei diminuează. De aceea, versatul Daubeny le prilejuise mai multă încîntare decît reflecţii.

Abia a doua zi, cînd cuvîntarea apăru în ziare şi sub ochii amatorilor de noutăţi, i s-a descoperit acel înţeles mai ascuns ce-l făcuse pe Ratler să explodeze cu indignare şi teamă.

Era posibil ca Daubeny să fi recurs la trucul abilului scamator numai spre a rămîne la cîrmă ? Iar de-i prindea stratagema, avea să pună în practică ideea ce-o străcurase ? La o cercetare atentă, partea în care se referise la Coroană și mitra episcopală, precum și la legătura ce trebuia să existe între ele nu însemna decît separarea statului de biserică. Iar un Ratler și prietenii săi nici nu aveau nevoie să analizeze prea mult fragmentul ca să-i extragă seva. Pentru ei amenințarea lui Daubeny era izbitoare. Deși nu de natură să-i sperie. Doar se simțeau destul de puternici pentru a-i zădărnici încercarea. Care era și smintită. Așa ar fi consemnat-o istoria, iar pe Daubeny — ca guvernant susținut de biserică și cu îndatorirea să apere tot ce era mai străvechi și de preț în Constituția britanică — pe el, l-ar fi clasificat drept nebun, săvîrșind un act de sinucidere politică, într-un moment de iresponsabilitate totală. Acesta ar fi fost verdictul posterității. Dar pînă una alta, i-l aplicau contemporanii.

La numai o săptămînă după rostirea discursului, în mai toate gospodăriile englezești era luat în răspăr. De la fermierii mărunți pînă la moșierii cu domenii întinse, și de la preoți, la gospodarii săraci, șeful guvernului era condamnat și ocărît pentru ieșirea avută, fiecare manifestîndu-și speranța că prin fapta-i necugetată nu va păgubi gruparea conservatoare.

Doar Ratler urmărea sceptic talazul protestelor ce se ridicau. Le mai auzise și în alte ocazii, și totuși nu stăviliseră un șir de reforme ca : emanciparea catolicilor ; abrogarea legii agrare — la care asistase chiar el — sau dreptul la vot al proprietarilor imobiliari ,o măsură care-l scandalizase așa de grozav, că era cît pe aci să se îmbolnăvească de gălbinare. Și toate se înfăptuiseră sub ochii conservatorilor !

Bonteen arăta mai mult optimism, susținînd că pînă și un scamator iscusit ca Daubeny nu va putea înșela spiritele prin șmecheriile sale.

— La urma urmei, nu e de capul lui ca să facă ce vrea. Are în coastă colegii, care-l vor pune la punct, căută el să-l încredințeze pe Ratler.

Dar acesta făcu o grimasă care i-ar fi lăsat consternați pe adversari prin disprețul ce-l exprima. Se vedea limpede că domnul Ratler nu credo în loialitatea, inteligența sau cinstea conservatorilor, considerîndu-i o turmă placidă care-și urma ciobanul încotro i-ar fi cășunat lui s-o mîne.

— Totuși, nu-i consider în stare să atace biserica, insistă Bonteen care-i citise gîndurile întipărite pe chip. Prea țin la tradiția religioasă ca să consimtă la o schimbare.

— Ba țin la jilțurile lor, îl contrazise celălalt cu tărie. Au renunțat la vechile idealuri, apărîndu-și doar interesele. Și cu atîta înverșunare, că de-ar trebui să-și păstreze puterea răsturnînd monarhia, i-ai vedea îmbulzindu-se ca oile să voteze republica. Nu zic, au existat timpuri cînd luptau pentru anumite reforme ; dar le-au plătit cu atîtea căderi, încît astăzi luptă doar pentru ei.

— În definitiv doar cîțiva stau pe funcții înalte, observă domnul Bonteen.

— Așa e, se arătă confratele de acord. Și cu toate că se despart greu de ele, se mulțumesc să le aibă și numai un an. E tocmai răgazul trebuincios ca să-și consolideze pozițiile în circumscripții ; să pună mîna pe cîte un ordin al Jartierei ; să-și înfigă surorile în alaiul reginei — ca dame de onoare sau mai știu eu ce ; să-și așeze frații pe tronuri episcopale, și așa mai departe. Puțini sînt aceia care să nu-și fi plantat rubedeniile și odraslele exact unde au vrut ori să nu se îngrijească de pielea lor. Îți amintești de Peel și de legea sa ? [1]

— Cum de nu, zise Bonteen. S-au ridicat cincizeci de parlamentari să-l combată.

— Și ce înseamnă cincizeci ? Cui îi convine să se numere printre cincizeci de oameni ? Nimănui. În primul rînd, fiindcă se pierde între ceilalți și nu poate deveni o notorietate ; apoi, pentru că nu sînt de ajuns nici să formeze un nucleu mai puternic. Iată concluzia pe care se pare că au tras-o „iubiții“ noștri adversari, și potrivit căreia „lasă lucrurile să decurgă de la sine“ — cum spun lancheii. Probabil n-o fac cu inimile împăcate și, pe acasă, bombănesc la răstimpuri. Dar cu ce s-ar alege dacă se așază de-a curmezișul ? O mai fi existînd printre ei și vechi luptători neînfricați, care nu pot sta în castelul de fildeș privind impasibili la ce se întîmplă, ci se aruncă în arenă, indiferent de răul ce și-l atrag. Însă majoritatea rămîn de o parte, cu toate că nu este în firea omului să stea cu brațele încrucișate și cu gura legată. De aceea, nu-mi e peste poate să înțeleg cum s-or fi împăcînd cu rezerva ce și-au impus-o...

[1] Lege votată în secolul al XIX-lea prin care s-a restrîns importul de grîne.

Cam acestea erau teoriile și temerile domnului Ratler pe care se osteni să le împărtășească și amicului său. Deși cu puține foloase, fiindcă lui Bonteen tot nu-i venea să creadă că vrăjmașul de moarte va izbuti să le tragă o cacialma. „Nu s-o fi sinchisind de ocările oamenilor", își zise, cu gîndul la Daubeny. „Dar jugul la care se înhamă îi întrece puterile. Așa că se va lăsa păgubaș", conchise el după ce mai analiză afirmațiile făcute de Ratler cît și poziția rivalului.

Indignarea stîrnită de discursul starostelui conservator nu se oprise la liberalii cu ranguri mai mici, ca un Ratler sau Bonteen, ci cuprinsese și cercurile înalte, unde politicienii se exprimau însă mai cu perdea, drămuindu-și reacțiile. Pe onorabilul Gresham nefasta veste a cuvîntării din East Barsetshire îl surprinse la domeniul său din afara Londrei, unde-l avea ca oaspete pe lordul Cantrip — un prieten de toată încrederea și colaborator în mai multe guverne. Așa încît comentară împreună declarațiile lui Daubeny.

— Să știi că are ceva de gînd, vorbi lordul Cantrip.

— Bineînțeles că are. Și anume să vadă dacă lucrul e realizabil, îi explică domnul Gresham. Aluzia strecurată în discurs e un fel de testare a propriilor adepți.

— Cu dreptate vorbind, nu este genul de om care se teme de ei. Odată ce și-a propus ceva, nu mai dă înapoi, chiar de refuză cu toții să-l sprijine. Nu-i recunosc alte merite, dar pe acesta îl are fără discuție.

Amicul își luă un răgaz de gîndire înainte de a-i răspunde.

— Ce ne-ar îndreptăți să credem că omul rămîne mereu același ? se pronunță după momentele de tăcere. Cîndva Daubeny a dovedit cutezanță. Și a reușit. Însă pe-atunci l-au favorizat două împrejurări. Întîi, avea un șef extrem de comod, și apoi, combătea o teorie realmente nesănătoasă. Bucurîndu-se de bunăvoința mai marelui său, automat a cîștigat-o și pe a colegilor. Cu alte cuvinte, își asigurase un spate. Pe care astăzi nu-l are. Or ca să pună în practică ideea care i-a cășunat, îi trebuie adeziunea confraților din Camera Lorzilor și a Comunelor. Și mă întreb cum o va dobîndi ? O să-i sperie din nou, ca pe timpul cînd voiau să reducă sufragiul ? Atunci le-a spus că-și dau singuri o palmă prin măsura ce vor s-o adopte. Oare să-i fi intimidat ? Se prea poate. Și ar fi bine să fi reușit, pentru că am face o întreagă categorie de alegători care a existat în Anglia de altă dată, dar a

dispărut din lipsa ocrotitorilor. Vezi dumneata, cînd oamenii au impresia că săvîrșesc un act de dreptate se lasă convinși mai ușor. Însă acum, cînd e însăși biserica în joc, cine ar putea să le îndoaie voința ? Și cum ?

— Va găsi el un mijloc, îi ripostă lordul Cantrip.

— E posibil, conveni Gresham. Dar știi că în politică există o continuă fluctuație a opiniilor, și cum eu sînt ultimul de pe lume care ar nega acest fenomen sau binefacerile ce ni le aduce, e greu să-mi închipui că un om care s-a dovedit odată curajos și biruitor va fi mereu curajos și încununat de izbînzi. Să luăm și un exemplu de altă natură. Bunăoară un călăreț în fața unui obstacol primejdios. Dacă are un animal solid și docil, va trece cu bine peste obstacol. Însă de aci nu urmează că același cal o să-l poarte peste o casă, ori că stăpînul său ar avea neghiobia să-i pretindă asemenea performanță.

— Cu toate astea Daubeny își mînă calul spre Parlament. Și o face numai fiindcă l-au zădărît alții, vorbind de reforma bisericii pe unde au candidat. Ai văzut în gazetă ce a declarat, cu nechibzuință, prietenul meu, Phineas Finn ?

— Și cu ce s-a ales ? Cu nimic. O larmă stîrnită în deșert, rosti Gresham vag dezgustat.

— De asta nu prea sînt sigur, se împotrivi lordul Cantrip. După informațiile culese, s-a arătat și el bătăios ca și restul. Iar în caz că Daubeny obține adeziunea conservatorilor săi, atunci biserica — în forma de azi — probabil nu mai are mult de trăit.

— Și ce dacă ? zise Gresham oftînd, deși avusese intenția să afișeze indiferență sau chiar un licăr de satisfacție. În fond ce noutate îmi spui ? urmă el, controlîndu-se mai atent. Doar știm deopotrivă că se impune o schimbare. Oricare ar fi sentimentele sau optica noastră în clipa de față — pentru că mîine poate vom judeca și vom simți altfel — ne dăm perfect seama că actuala conviețuire dintre stat și biserică este exclus să mai dăinuiască. Contravine însăși concepției de viață spre care se tinde. Or de vreme ce reforma este inevitabilă și spre mai binele tuturor, ce importanță are dacă o înfăptuiește Daubeny sau altul ? Și, în fond, nu e de preferat să i-o lăsăm lui, dacă prin asta scăpăm de nemulțumirile și de protestele ce ni le-am atrage ? Nu am fi mulțumiți să-l vedem înhămat la această treabă, dacă ar face-o cu mai multă diplomație ca noi, scutindu-i pe credincioșii fanatici de un șoc prea puternic ?

— Am impresia că nu ai să te opui, vorbi lordul Cantrip ascunzîndu-şi pe cît posibil surprinderea.

— Ooo, mai rămîn o mulţime de cumpănit pînă s-ajungem la această afirmaţie. S-ar putea ca Daubeny să încalce voinţa colegilor, pe cînd la noi există o unitate de opinii ce va trebui respectată în continuare. Apoi nu mi-am format o convingere propriu-zisă. Dacă am discutat împreună o anume stare de spirit, nu înseamnă că ne-am închegat şi o convingere, încercînd să ne-o întărim reciproc. Ne-am pregătit doar pentru redeschiderea Parlamentului, cînd s-ar putea să ne trezim în faţa acestei surprize.

De astă dată lordul a fost acela care şi-a luat un răstimp de gîndire înainte de a continua dialogul, deşi, în realitate, ştia ce avea să rostească.

— Ţi-o declar de pe acum şi cu deplină sinceritate că rămîi pentru mine şeful de care voi asculta. Dar în privinţa reformei, voi fi alături de opoziţie, pledînd în favoarea ei.

— Şi glasul dumitale s-a dovedit întotdeauna convingător, îi replică Gresham cu un zîmbet abia schiţat.

Dacă în rîndurile adversarilor declaraţia lui Daubeny declanşase reacţiile de care am luat cunoştinţă, prietenii săi erau şi mai scandalizaţi. Toţi o citiseră, comentînd-o şi criticînd-o pînă la ultima slovă. Iar printre cei mai loviţi se socoteau preoţii. Fiindcă ce puteau să însemne cuvintele azvîrlite în East Barsetshire decît ruperea bisericii de autoritatea statului ? Şi cine le aruncase ? Tocmai bărbatul în care-şi puseseră toată nădejdea să-i ocrotească ! Va să zică acesta fusese apărătorul în care se încrezuseră ! Aşa se purta viteazul care se ridicase cu atîta dîrzenie întru apărarea bisericii de stat irlandeze, pe vremea cînd necuratele hotărîri ale dregătorilor triumfaseră, smulgînd rădăcinile acelei grădini a lui Dumnezeu — ce e drept, neudată şi neplivită, după cuviinţă, dar sacră cu toate astea.

Ce zile cumplite trăiseră şi atunci slujitorii lăcaşelor sfinte. Cu ce presimţiri sumbre priviseră fapta satanei, recunoscînd între ei îngroziţi că primul pumnal fusese împlîntat în temelia binecuvîntatului aşezămînt irlandez, iar surparea totală nu e departe. Căci duşmanii bisericii erau mulţi şi puternici, şi nu-i oprea conştiinţa de la ticăloşii. Noroc că mai exista cîte un fiu devotat, ca Daubeny, cum îl socotiseră pe atunci, fără a le trece prin minte că şi el va ameninţa zidirile sacre. Ca acum să-şi

dea seama cît de amarnic se înşelaseră ! Apărătorul de ieri se prefăcuse în vrăjmaş. Le-o dovedise cu prisosinţă prin declaraţia din East Barsetshire.

Aşa se tînguiau clericii de la un capăt la altul al ţării, şi peste puţin li se alăturară femeile şi bărbaţii de rînd — care înseamnă sarea pămîntului englezesc. Întocmai ca preoţii, crezuseră şi ei în Daubeny, împodobindu-l cu cele mai alese însuşiri şi alegîndu-şi-l ca tribun. Dar judecîndu-i fapta recentă, marile calităţi dispăruseră, fiecare amintindu-şi numai de laturile care îl supăraseră în anumite momente. Spre exemplu, prea făcea pe misteriosul, ascunzîndu-se după vorbe de nepătruns. Sau prea se avînta în treburi periculoase, din care numai cu vicleşuguri de scamator mai ieşea. Se vede treaba că îi plăcea să se dea în spectacol. Şi-i înghiţiseră slăbiciunea. Deşi nu le-a fost niciodată pe plac. I-o toleraseră poate dintr-o exagerată supunere, de care acum se căiau. Nu ar fi trebuit să-i îngăduie pandaliile de jongleur, din care nu pricepeau mai nimic, şi le urmăreau cu sufletele înghemţate, neştiind cum aveau să sfîrşească. Aici greşiseră — răbdîndu-i orice năzdrăvănie. Numai că cea din urmă le pusese capac la toate. Aşa că nu mai puteau să i-o ierte. Şi odată ce apucară cîţiva să se pună de acord în această privinţă, toţi admiratorii şi adepţii de pînă ieri începură să-l foarfece.

Unde şi cînd se mai pomenise, în toată istoria Angliei, atîta risipă de îndrăzneală cîtă făcuse Daubeny în East Barsetshire ? De bună seamă, Cromwell vădise mare curaj închizînd Parlamentul Cel Lung. La fel şi cu Shaftsbury [1], cînd puse la cale vestitu-i complot de pe urma căruia au pătimit Russel şi alţii. Cutezător se dovedise şi Walpole [2] atunci cînd, împins de setea de putere, înlăturase pe foştii săi aliaţi. Şi nici lui Peel[3] nu-i lipsise temeritatea cînd hotărîse abrogarea legii privind limitarea importului cerealier. Dar nici unul din ei nu-şi vînturase atît de spectaculos îndrăzneala, mai înainte de a trece la fapte, cum făcuse Daubeny, trîmbiţîndu-şi intenţia de a răsturna rezerva ecleziastică de la tribuna propagandei electorale. Şi asta cînd reprezenta un partid atît de legat de

[1] *Anthony Astley Cooper Shaftsbury* (1621—1683), susţinătorul regelui şi oponentul lui Cromwell în vestitul război parlamentar.

[2] *Robert Walpole* (1676—1745), şeful partidului liberal şi adevăratul conducător al Angliei între 1721 şi 1742.

[3] *Robert Peel* (1788—1850), înfăptuitorul multor reforme cu caracter liberal.

biserică ! Cum de ajunsese un astfel de om în jilțul cel mai înalt al administrației ? ! se mira cîte unul. Probabil datorită priceperii, și mai puțin respectării principiilor, presupunea altul. Și fiindcă mulți l-au socotit necesar, deși nu potrivit întru totul, completa un al treilea. Dar indiferent pe ce căi parvenise la suprema demnitate de azi, deocamdată o deținea. Și cu oricîtă suspiciune l-ar fi privit oamenii, considerîndu-l ba scamator, ba neserios, cu reforma bisericii părea că nu mai glumește. Deși nimeni nu găsise oportun să se întrebe care erau adevăratele sale concepții referitoare la chestiunea religioasă în genere. Frazele tipărite în gazete — întortocheate, misterioase și, pe alocuri, intenționat de nedeslușit — nu ofereau dezlegarea dorită. Și totuși, pe ele se punea preț. De unde numeroasele supoziții că de astă dată Daubeny nu se juca, ci avea să răstoarne biserica de stat anglicană. Unii adepți mai ședeau în cumpănă, amintindu-și de vremea cînd același Daubeny o apărase cu vitejie, arătîndu-se gata să-și jertfească și cariera, de-ar fi fost necesar. Doar prin faptele acestea le cîștigase admirația, și propășise el însuși, ajungînd așa sus, ca acum să distrugă ceea ce ocrotise ?

Cît n-ar fi dat fiecare să cunoască realitatea curată. Numai că nu aveau cum și de unde. Fiindcă Daubeny nu se consultase cu nimeni — nici măcar cu un prieten — și nici nu-și divulgase proiectele. Ca întotdeauna pornise la drum convins că știe ce face. Odată ce-și anunța despărțirea de perimatul așezămînt, implicit îi chema pe adepți să-i urmeze exemplul. Acesta-i fusese planul. Și-l socotise cum nu se poate mai înțelept.

Cît despre scurta sa trecere prin East Barsetshire, trebuie arătat că primise aici cuvenita cinstire după izbînda în alegeri, plecînd aclamat și acoperit de elogii mai înainte ca fermierii să dibuie scopul ce-l adusese în mijlocul lor. Pesemne își calculase la țanc fiecare mișcare, începînd cu popasul în circumscripție și cu tot ce avea să-i urmeze. Se socotise, probabil, că la două, trei zile după rostirea discursului, acesta nu va mai fi un secret, ci un fapt unanim cunoscut. Așa cum se și întîmplă. A doua zi după înfățișarea înaintea alegătorilor, a și apărut un anunț în gazete, iar a treia zi, articole în pagina întîi, prin care întreaga seminție britanică lua cunoștință de spusele primului ministru.

Și astfel începu marea zarvă, care se propagă cu viteza luminii de la capii bisericii pînă la parohii rurali,

de la moșieri pînă la agricultorii modești, și de la nobilii din Camera Lorzilor, pînă la ultimul parlamentar din Camera Comunelor. Toți intraseră în panică, schimbau păreri între ei, iar demnitarii se întrebau ce aveau de făcut, deoarece, ca membri ai guvernului, erau datori să-l urmeze. Oare nu cumva ziariștii îi răstălmăciseră declarațiile ? își spuneau luminați de o speranță. Poate Daubeny nutrea alte intenții, nu cele atribuite.

În deruta ce se crease era absolut necesară o limpezire. Drept care, exact la o săptămînă de la pocinogul din East Barsetshire, se convocă o întrunire a Cabinetului în care președintele Consiliului de miniștri era chemat să-și explice poziția. Dar între timp acesta se văzuse cu vreo doi colegi și folosise ocaziile după cum crezuse mai nimerit.

— Pentru ce am ocoli chestiunea ? se înfipse în primul. Din contra, s-o abordăm cît mai repede.

— Dar de ce atîta grabă ? se mirase acesta.

— Pentru că ne pîndește o furtună, îl lămuri prompt. O presimțeam dinainte, cum o știi foarte bine, însă nu prevedeam cînd anume se va stîrni. Dar în campania electorală i-am auzit vuietul. Și atunci te întreb : în ce fel am putea să o stăvilim ca să nu facă ravagii ? După mine, într-un singur chip : să trîntim o reformă.

— Care să lovească în biserică ? ripostă celălalt indignat.

— Prezentînd un proiect care are drept scop să modereze influența bisericii, fără a leza sentimentele religioase ale populației, am salva foarte mult din ce ar trebui să dispară complet. Și dacă tot se impune o reformă, ni prefera să fie concepută de aceia care urăsc biserica ? Sau de noi, care o iubim ?

Argumentul servit de Daubeny îl mînie teribil pe colegul interpelat, care îl repezi spunîndu-i de la obraz că degeaba își răcise gura atrăgîndu-l într-o discuție prematură, în loc să aștepte adunarea miniștrilor, cînd avea să-l combată alături de ceilalți. La această înfruntare, mai marele său arboră o demnitate ultragiată, ripostîndu-i pe un ton patetic că, în fața unei împotriviri generale, va renunța neîntîrziat la președinție. Deși nădăjduia că nu se va lovi de un asemenea zid. La o reacție se așteptase, firește, ca urmare a declarațiilor făcute în East Barsetshire. Dar avusese datoria să împărtășească alegătorilor adevăratele sale intenții. Iar dacă acestea alungaseră liniștea din unele cugete, se va sili să le-o readucă, făgădui el cu solemnitate. Și promisiunea părea

că se adevereşte chiar de pe atunci. Căci pînă la încheierea dialogului, refractarul confrate se arătă mai puţin incisiv. Deşi nu mai puţin tulburat.

În acelaşi interval, se mai întreţinu cu un deputat ce şedea mereu alături, în Parlament, şi care se manifestă fără agresivitate.

— E foarte îndrăzneaţă mişcarea pe care ai de gînd s-o faci, şi mă tem să nu iasă cu tărăboi, îl preveni cu o privire complice.

— Poate să iasă şi cu încăierare, dar e singura şansă pe care-o avem. Şi dacă eşti convins, ca şi mine, că binele ţării ne cere să rămînem în continuare la cîrmă, atunci avem obligaţia să înfruntăm orice riscuri.

Faţă de un al treilea coleg — care atribuia bisericii locul pe care trebuia, de fapt, să-l ocupe — Daubeny veni cu altă formulă :

— Sînt încredinţat, zise el, că jertfind o parte din influenţa pe care se presupune că ne-o conferă biserica, vom apropia această instituţie de sufletele şi nevoile oamenilor.

Cuprinsul acestor mici convorbiri s-a răspîndit, evident, cu iuţeală. Astfel că în ziua întrunirii guvernului, întregul plen era la curent cu intenţiile preşedintelui.

CAPITOLUL VI

PRIETENII DE ODINIOARĂ

LA ÎNTOARCEREA în metropolă, Phineas avea un moral mult mai bun decît la plecarea spre Tankerville. Şi faptul ar fi putut să pară bizar, deoarece pierduse în alegeri. Însă cum înaintea scrutinului îşi repetase mereu că nu avea nici un sorţ de izbîndă, înfrîngerea nu venise chiar ca un trăsnet. Iar în afară de asta, îi rămăsese şi o portiţă deschisă prin contestaţia făcută.

Cu ani în urmă, o asemenea cercetare presupunea o cheltuială imensă pe care puţini şi-o îngăduiau. Dar potrivit legilor mai recente, taxele se înjumătăţiseră şi dacă reclamantul cîştiga acţiunea, spezele cădeau exclusiv în sarcina vinovatului. Soarta lui Phineas atîrna de opt voturi, şi spera ca ancheta să le anuleze necinstitului adversar, atribuindu-i-le lui ca un drept ce-i fusese prădat. Fără îndoială, Browborough obţinuse mai multe voturi prin mituire, şi pe toate le-ar fi pierdut dacă s-ar fi cunoscut realitatea, se gîndea indignat, fără să-l ducă mintea că şi nobilii săi prieteni recurgeau la aceleaşi tertipuri. Oricum, pe el nu-l interesau decît cele opt buletine care-i asigurau locul în Parlament. Atîta doar că judele însărcinat cu investigaţia mai avea o mulţime de alte treburi, aşa încît era foarte posibil să descindă în Tankerville abia după Crăciun, dacă nu chiar în primăvară. Or pînă i se hotăra viitorul, ce-i rămînea de făcut ?

Să se întoarcă la Dublin nici nu putea fi vorba. Apucase să joace o carte care-l ţinea ca pe jar, şi în aşteptarea rezultatului decisiv era de neconceput să trăiască în Irlanda. Dacă şi după contestaţie nu ajungea deputat, atunci negreşit trebuia să dispară. Unde şi ce avea să devină ? Încă nu se întrebase. Dar cît mai licărea o nădejde, voia să-şi ducă viaţa la Londra, cît mai aproape de arena politică al cărei freamăt îl fascina. Ce bine că la plecarea în patrie nu renunţase la toate cluburile, păstrîndu-şi calitatea de membru la unul din ele, ca de curînd să fie reales şi la celebrul „Reform Club". Deci avea unde să-şi vadă amicii. Iar în ce priveşte locuinţa, putea să reia modestele camere din strada Great Malborough. Ceea ce şi făcu.

— Care va să zică o iei de la capăt cu vechiul năravi, îi zise proprietarul de cum îl văzu.

— Cam aşa, recunoscu Phineas amuzat. Şi cum îl ştia pe Bunce dăruit trup şi suflet politicii, considerîndu-se mare democrat, îi spuse în continuare : dar şi dumneata, mi se pare, ai rămas cu aceeaşi meteahnă...

— Nu zic ba, dom'le Finn. Cu toate că, să ţi-o spui pe a dreaptă, trebile nu stau mai bine de cum le-ai lăsat. Din ce aud pe la „People's Banner", şi la alegerile de acu şi-au vîrît mărimile coada... cum au făcut-o mereu.

— Poate că cei de la „People's Banner" nu sînt prea bine informaţi, îi replică Phineas. Şi apoi am impresia că Slide şi ziarul său au virat-o de partea cealaltă, în perioada cît am lipsit.

— De oricare parte ar fi, dom' Slide e veşnic cu ochii în patru. Şi nu-i bag vină c-o mai coteşte şi el, îl apără Bunce. Da văzui la gazetă că te-ai dat rău de tot la biserică, acolo, în Tankerville, unde ai candidat.

— Ei, am zis vreo două cuvinte, încuviinţă chiriaşul cu modestie.

— Ba ai trîntit o mulțime și toate drepte, dom' Finn. Eu nu prea știu cum stai cu religia, că nici nu mă-ntere-sează. Cum și altuia nici că-i pasă de religia mea.

—Pe care nici c-o practici cu mare fervoare, după cît mi-am dat seama, îl înțepă interlocutorul.

— Și te doare cumva că n-o practic ?

— Se înțelege că nu, zise Phineas.

— Păi vezi ? În schimb, te pișcă cînd scoți de la buzunar să-i plătești pe episcopi...

— Scuză-mă că te contrazic, îl opri chiriașul din vorbă, însă episcopii nu sînt plătiți din banii noștri.

— Da' din ce ? îl întrebă proprietarul închizînd un ochi. Dacă nu i-am ține din paralele noastre, ni s-ar întoarce în palmă toate daniile către biserică, și le-am folosi cum ne-ar place. Doar am dovedit lucru ăsta cînd le-am mai tăiat-o din unghiuță. Ai putea să-mi spui. ce-i aia o Comisie ecleziastică ? Așa-i că nu știi ? Atunci ascultă la mine. E doar numele pentru altă pușculiță popească în care picuri biștari pînă-ți vine s-o spargi și să-ți iei gologanii înapoi. D-aia, cînd aud că bisericile nu se țin din ce le dăm noi — punînd banii jos ca la teatru ori la cîrciumă — mi se urcă sîngele în cap și-mi spui că multă apă mai trebe să curgă, în jos, pe Tamisa, pînă or veni ăi cinstiți la putere. Acuma pricepi de ce m-a uns la rărunchi tot ce-ai zis de biserică ? Bine ai făcut. Zău așa. Cum tot bine ai făcut cînd ai întins-o și ai lăsat naibii dregătoria. Și trag nădejde să nu te mai văz la cot cu miniștrii...

Deși se afla doar la prima discuție cu Phineas după toți anii în care nu se văzuseră, Bunce îl trata cu obișnuita sa duritate, pe care consoarta căuta să o contracareze prin declarații de mare afecțiune.

— Vai de mine, dom' Finn, ce sărbătoare să vă văd iar în căsuța noastră ! N-aș fi crezut asta odată cu capul ! Da' să știți c-o să vă țin ca în palmă, la fel ca-n trecut, De asta să fiți sigur, dom' Finn. Doamne, ce rău mi-a părut cînd am aflat că vi s-a prăpădit soțioara ! Mi s-a rupt inima, nu alta. Și poate nu fac bine că v-o aduc iar în minte ; da' mi-am zis că nu se cade s-o fac uitată cînd vă cunosc de atîta vreme și vă privesc ca pe unu d-ai noștri. Nu m-am gîndit bine, dom' Finn ? Cît despre Bunce al meu, a rămas cum îl știți, nici o picătură mai bun ori mai rău. Îi dă înainte cu sindicatu și cu șilingu de-l plătește săptămînă de săptămînă, fără s-aleagă un ce profit de pe urma lui. De m-apucă la inimă cîteodată,

și-mi vine să mă duc încotro văz cu ochii. V-o spui pe cuvînt, dom' Finn. Și cînd mă gîndesc cum era înainte să-i cășuneze cu pîrdalnicu ăsta de sindicat ! Ce mai om era Bunce, și cum aducea tot bănuțu în casă ! Nu-i prăpădea pe cotizații și mofturi din astea. Că mai bine mi-ar părea să-i bea. Să mă credeți. Și ce alceva să vă spui despre noi ? Jack — băiatu ăl mare — scrie de o frumusețe, la fel ca tat-su, și se ține de treabă. Adevărat, nu ne dă încă nici o para în casă, da nici nu putem să ne ridicăm cu pretenții. Nu-i așa, dom' Finn ? Atîta lucru ne duce capu — adică ce să cerem de la un pușți, în ziua de azi. Iar fata noastră — Mary Jane — a-nceput să deprindă la trebile gospodăriei. Numai atîta că sparge cînd pahare, cînd cești, de mă seacă la suflet. Le scapă din mîini de parcă ar avea degetele din cîlți. Și să știți că v-aduc apa fiartă, de ceai, la opt fără un minuțel.

După inerentele dialoguri cu vechile gazde, Phineas își luă în primire odăițele de altădată, încărcate cu atîtea amintiri, încît de cum se așeză în fotoliu începu să le depene fără voie. Îl revedea pe junele Chiltern, în lunile cît îl găzduise acolo. Pe urmă apriga ceartă ce-i dezbinase, punîndu-i însăși viața în cumpănă. Pentru ca astăzi, același lord Chiltern să-i fie din nou prieten apropiat. Iar în jilțul din preajma căminului obișnuia să șadă un cămătar pisălog, de care nu putea să mai scape. Oare cît de curînd va fi nevoit să apeleze la un zaraf ? îl mușcă un gînd drept de inimă. Dar se grăbi să-l alunge, rechemînd o imagine îmbietoare și anume mutarea lui de aici într-o locuință mai centrală și mai luxoasă, pe măsura funcției pe care o primise, de subsecretar de stat la Colonii. Oare va mai fi vreodată silit la aceeași migrație ? O să mai vadă rama oglinzii de deasupra căminului înțesată cu invitații primite de la contese și soții de miniștri ? Izbutise odată să cucerească lumea — să despice stridia, cum avea obiceiul să spună. Însă tot el retrăsese vîrful cuțitului cu care-i căscase carapacele lipite ermetic și, în aceeași secundă, se închiseseră cu un trosnet. Oare va reuși să le desfacă din nou ? Va mai pătrunde în societatea de mare elită ? Și în saloanele ultraselecte, din care unele i se deschiseseră numai lui ? La capătul șirului de întrebări se opri asupra uneia dintre ele, în care fusese îmbiat cu propuneri ca din povești, dar care nu-l abătuseră de la hotărîrea de a părăsi Anglia și de la alegerea viitoarei soții. Renunțase la perspectivele minunate ce i se oferiseră în metro-

polă, în credința că își făurea o viață mai bună. Oare așa să fi fost ? Se prea poate. Deși niciodată nu reușise să-și dea un răspuns categoric. Dar că suspinase întruna după splendorile lăsate în urmă, n-ar fi putut niciodată să nege. Cît trăise Mary își ascunsese oftaturile, ca să nu o mîhnească. Însă față de sine recunoscuse că existența în Irlanda era sălcie și plicticoasă. Și astfel, mereu bîntuit de fantomele amintirilor, sucombase apelului trimis de Barrington Erle, întorcîndu-se la mult îndrăgita viață de altădată. Numai de-ar vedea iar pliculețele albe, cu invitații din partea conteselor, sosindu-i cu droaia !

Găsise unul la înapoierea din Tankerville, dacă nu de natura celor pe care și le visa, oricum, tot legat de prima ședere în Londra. Era vorba de o invitație trimisă de doamna Low, soția magistrului la care își făcuse ucenicia de avocat. Respectabila doamnă îl poftea să cineze, după vechea tradiție, în reședința din strada Baker, fixînd o zi cînd, după spusele dînsei, obligațiile impuse de campania electorală vor fi încheiate, probabil. Mai strecurase și mențiunea că actualmente domnul Low era plecat cu aceleași îndatoriri în Worth Broughton, lăsînd de înțeles că realegerea sa era iminentă. Din cele cîteva rînduri străbătea o undă de ironie, în dorința de a-l înțepa pe Phineas. Sau, cel puțin, așa i se păru lui. Cu toate acestea se duse la fostul dascăl, care-l primi cu brațe deschise. Ca dealtminteri și doamna, scuzîndu-se pentru masa restrînsă la care-l chemase. Ar fi dorit — se explică ea — să-i prilejuiască și alte reîntîlniri ; însă mai toată lumea lipsea din metropolă.

De fapt, pe vremuri, în casa lor, Phineas închegase multe relații și se simțise împresurat de afecțiune — cu mici excepții, cînd severa matroană îl dojenise cu asprime. Dar cum pricina mustrărilor dispăruse, nu mai avea de ce să le reediteze. Sau așa era de sperat. În orice caz, la început se arătă binevoitoare la culme, pomenindu-i de moartea soției lui, cu tristețea și cuvenita compătimire. Amabilitatea se prelungi și la cină — doar o singură dată văzînd-o că-și încruntă sprîncenele, cînd le anunță demisionarea din slujbă. Evident, vestea o supărase ; totuși nu-l încolți ca în alte dăți. Abia mai tîrziu, cînd trecură în salon, i se adresă cu necruțarea obișnuită :

— Va să zică așa. Ai început să ataci biserica. Frumos, n-am ce zice.

E necesar să se precizeze că, pînă la data aceea, onorabilul Daubeny nu incendiase cugetele dreptcredincioșilor prin blestemata sa declarație, astfel că doamna Low îl considera doar pe Phineas vinovat de un asemenea sacrilegiu. La aceasta mai trebuie adăugat și amănuntul că pentru ea biserica de stat însemna însuși aerul pe care îl respira.

Ceea ce nu se putea spune și despre soț, pentru care atmosfera din tribunale, unde trăise din tinerețe, părea dătătoare de viață. Cu toate astea, și el ar fi fost într-o dureroasă dilemă, dacă ar fi trebuit să voteze — ca adept al lui Daubeny — desființarea actualei biserici.

— Nu cumva mă învinuiți că am azvîrlit prima piatră ? încercă Phineas să se apere.

— S-au aruncat pietre în lăcașele Domnului încă de la zidirea lor, numai că toate s-au fărîmat în turlele ascuțite, prăvălindu-se în țărînă, vorbi matroana cu patimă, confundînd, probabil, biserica de stat anglicană cu însăși religia creștină, ori închipuindu-și că amîndouă apăruseră deodată în lume.

— Nu dumneata ai azvîrlit prima piatră, interveni domnul Low, dar ai făcut-o chiar la început, cînd orice hulire este primejdioasă.

— Ba deloc ! Nici o blasfemie nu distruge biserica, îl contrazise consoarta cu înflăcărare.

— Ideea bisericii patronată de stat contravine concepției pe care o nutresc în legătură cu emanciparea comunității, reîncepu Phineas cu desăvîrșit calm. Și sper că prietenii nu vor pune pe seama catolicismului meu faptul că am atacat biserica protestantă. Ar fi fost îndreptățiți să o facă în cazul cînd eram preot. Dar nu sînt.

Amfitrionul destupă o sticlă cu vin, prezentînd-o drept cea mai bună din colecția casei, și se arătă tot timpul prevenitor cu fostul discipol. Totuși nu îl iertă pentru cele afirmate în Tankerville, combătîndu-l la cot cu soția sa care, deși convinsă pînă în străfundul sufletului de imunitatea bisericii, îi ocăra cu înverșunare pe vrăjmașii ce loveau în sfîntul lăcaș. Lucru ciudat pentru orice ascultător. Fiindcă de vreme ce nu o rodea nici o teamă, de ce mai făcea atîta scandal ? Discuția cu ei — penibilă și extrem de obositoare — dură pînă la orele zece, cînd Phineas scăpă buimăcit din ghearele gazdei. Dar cel puțin o lăsase încîntată pentru perdaful ce i-l trăsese, își spuse pe drum, amintindu-și licărul de triumf pe care i-l surprinsese în priviri. Desigur nu îl ducea gîndul la

cataclismul ce o aștepta. Căci dacă o declarație ca a lui o dăduse complet peste cap, cum avea să reacționeze față de a lui Daubeny, de care nu se auzise încă ? Sărmana femeie ! O pîndeau ceasuri de mare restriște, iar pe soțul ei obstacole grele, ca niște munți, în cariera politică.

Pentru Phineas urmă o perioadă de lîncezeală și nesiguranță, petrecută pe acasă și pe la cluburi, unde comenta cu amicii senzaționala mașinație a liderului conservator și aștepta redeschiderea Parlamentului. Nimic din acest interval nu merită menționat, afară, poate, de o scrisoare a Laurei Kennedy, pe care o transcriem întocmai.

„18 noiembrie, Dresda

Iubite domnule Finn,

am aflat cu nespusă plăcere de la cumnata mea despre vizita ce le-ai făcut-o la Harrington. Mi se pare atît de firesc și aidoma zilelor de altă dată acest mănunchi format din Violet, Oswald și dumneata ! Infinit mai firesc decît să te știu în Dublin. În gîndurile mele, din totdeauna mi te-am închipuit numai în Parlament, în Downing Street ori la cluburi. Și auzind de popasul la Harrington, am știut că ai revenit la existența visată de mine.

Te rog insistent să-mi dai veşti despre traiul lui Oswald cu Violet. De la el nu primesc nici o știre. Își imaginează, probabil, la fel ca mulți alții, că, odată însurat, are datoria să se dedice numai făpturii alese. Violet mă alimentează cu noutăți, dar nici una din cele trimise — ori extrem de puține — se referă la viața lor. Scrisorile ei sînt foarte drăguțe, pline de haz și alcătuite cu măiestrie, încît merită să fie păstrate și chiar tipărite. Autoarea este inimitabilă cînd descrie, de pildă, suferințele îndurate ca soția unui maestru de vînătoare. Numai că suferințele ei sînt la fel de reale ca basmele ascultate în copilărie ! Mi-a relatat și gafa făcută de lady Baldock, cînd ți-a istorisit nenorocirea cu fiica ei, și a pus atîta savoare în rîndurile așternute, de mi-a stîrnit pînă și mie rîsul. Dar mite altora, dacă ar fi publicate ! Incontestabil, Violet are harul condeiului. Însă niciodată nu-l folosește ca să-mi povestească de viața sa intimă, de copil sau de Oswald ca soț. De aceea te-am rugat s-o faci dumneata. Ai stat îndeajuns ca să te edifici, și te pricepi destul la femei ca să-mi spui cum o duce cu fratele meu. Nu mă îndoiesc că sînt fericiți, pentru că

Violet are o judecată și un tact pe care nu le-am întîlnit la nici o altă femeie.

Și te mai rog să mă ții la curent cu tot ce se întîmplă în legătură cu Tankerville. Din informațiile vărului meu, Barrington Erle, reiese că vei căpăta în mod sigur locul în Parlament. El susține că domnul Browborough înclină să renunțe la luptă, deși nu pare verosimil, cînd a recurs la mită ca să cîștige în alegeri. Tot de la Barrington știu că te-ai descurcat destul de mulțumitor, „cu toate că ai luat-o razna cu declarațiile" — după cum s-a exprimat el. Desigur nu ne așteptam să ataci cu atîta vehemență biserica. Și să nu mi-o iei ca o imputare, pentru că nu ți-o aduc, te asigur. Mă indispune gîndul reformei. O recunosc. Însă de vreme ce se impune, mi-e indiferent cine o face. E greu de crezut că și dumneata ai aderat la argumentele folosite în campania electorală. Dar a trebuit să le adopți în vederea țelului urmărit. Vorba lui Barrington : „scopul scuză mijloacele".

Despre mine ce aș putea să îți spun ? Duc o viață retrasă, tristă și apăsătoare alături de papà. Locuim într-o casă destul de cuprinsă, în afara orașului, cu o grădină drăguță și o priveliște agreabilă. Papà nu are nici o activitate. Citește gazetele englezești, discută despre partidele englezești, face scurte plimbări cu trăsura, mănîncă și doarme. Cu totul altfel trăia în patrie, unde prea bine știi cît de dinamic era și în politică și în conducerea averii. Acolo nimic nu i se părea prea mult sau obositor. Pe cînd aici pregetă să înșire pînă și două rînduri, către administrator. A căzut într-o apatie totală. Și asta, din pricina mea. Îndură surghiunul, departe de țară, pentru că nu concepe să rămîn singură. I-am propus să ne întoarcem la Saulsby — în speranța că domnul Kennedy va înceta cu stăruințele sale. Ori să mă lase la Dresda, și să plecc în Anglia. Dar nu a acceptat nici una din cele două alternative. Se teme de orice mișcare. Și o evită. Povara lîncezelii l-a covîrșit într-atît, că nu mai poate s-o scuture.

Pentru mine fiecare zi e un chin. Mă torturează gîndurile și mă urmăresc imputările. Mă întorc, fără voie, înapoi, și retrăiesc fiecare întîmplare, punînd în cumpăna comparației ce a fost și ce este. În urmă cu numai trei ani, papà și soțul meu ocupau funcții mari în guvern, pe cînd dumneata, deși foarte tînăr, îi urmai la o diferență de un pas. Necazul care mă copleșea era Oswald — să-

rac, fără căpătîi și la cuțite cu propriul său tată. În plus, îl refuzase și Violet de cîteva ori. Întreaga lume părea să-i fie potrivnică ; pînă și dumneata, care l-ai înfruntat în duel. Pentru ca într-o zi să dispari dintr-odată de pe scena familială. Iar la puțină vreme, și noi. O năpastă de necuprins în cuvinte s-a abătut asupra mea și a nefericitului meu bărbat. Și de tot ce avusesem parte — mulțumire, prieteni sau poziție socială — s-a spulberat fără urmă. Doar Oswald, cel oropsit pînă atunci, și-a văzut împlinită marea iubire, apucînd pe făgașul bun. El, dintre toți, duce o viață tihnită, pe care o merită, cred. A cîștigat-o pe Violet în mod cinstit, nu ? Dealtfel întotdeauna a fost cinstit. Și sînt mîndră că nu l-am trădat nici o clipă. Binele de care se bucură astăzi e un prinos meritat, la fel ca și răul ce ne macină pe mine și pe soțul meu. Să nu iei spusele mele drept tînguire, fiindcă ai greși. Nu te poți plînge de o nenorocire ce ți-ai făcut-o cu mîna ta. Căsătoria mea era sortită pieirii, deoarece-i lipsea temelia, asemenea castelului înălțat pe nisip. Și atunci pentru ce l-am luat pe Kennedy de bărbat ? Iartă-mă că vin cu această întrebare. Dar nu am pe nimeni în lume care să mi-o asculte și să-mi poată da un răspuns.

E aproape de necrezut cît de puține lucruri știu despre Kennedy. Și de fapt la cine aș putea să mă interesez de el ? Atîta doar am aflat că, la ultima sesiune parlamentară, nu și-a făcut apariția, de unde presupun că va renunța la locul pe care-l deține. Mă tem că nu stă bine cu sănătatea. Sau și mai grav, că existența sa izolată și sumbră i-a afectat judecata. Din cîte am dedus, trăiește zăvorît în conacul Loughlinter. Probabil de acolo îmi trimite mesajele ce le primesc la răstimpuri, în care mă cheamă înapoi pentru a-mi îndeplini datoria. Nu în numele unor sentimente. De așa ceva nu se amintește. La fel cum nu strecoară nici o aluzie la fericire sau la o eventuală înțelegere pe care mi-ar arăta-o. Nu încearcă să mă convingă făgăduindu-mi grijă ori mîngîiere. Mă somează invocînd doar scriptura și obligațiile ce ar trebui să mi le cunosc. Nu mi-a declarat nici o singură dată că mă iubește. În schimb îmi repetă întruna că cei uniți în fața lui Dumnezeu nu au voie să se despartă. De cînd sînt în Dresda i-am scris doar o dată — o misivă lungă, tristă și chinuită. După care m-am acoperit de tăcere.

Și acum, prietene drag, ai consimți să-mi faci o imensă favoare ? Cum te știu liber pînă la terminarea anchetei din Tankerville, nu ai vrea să vii pe la noi ? L-am anunțat

pe papà că intenționez să te chem, și a fost încîntat. E greu să-ți explic ce-ar însemna pentru mine să-mi pot deschide iar sufletul în fața cuiva care-mi cunoaște greșelile și caznele din trecut. Aici e foarte frig iarna. Și nu știu dacă nu te sperie perspectiva. Oricum, la noi se încălzesc bine încăperile, astfel că și papà suportă clima perfect. Deși se plînge mereu. În martie ne vom muta mai spre sud, pentru cîteva luni. Te rog frumos vino !

cu deplină sinceritate.
Laura Kennedy

P.S. Dacă accepți invitația, te previn că va trebui să ajungi prin mijloace proprii pînă la locuința noastră. Iar de poți să afli detalii privitoare la starea lui Kennedy, mi-ai face un bine, întrucît zvonurile care-mi parvin mă îngrijorează teribil.

CAPITOLUL VII

ÎNTOARCEREA DE LA VÎNĂTOARE

CÎNDVA LADY CHILTERN spusese că soțul ei s-a născut parcă anume spre a fi maestru de vînătoare, adăugînd mai pe urmă că trebuie să existe și oameni cu această îndeletnicire. Și, într-adevăr, erau necesari.

În Anglia secolului al nouăsprezecelea vînătoarea se răspîndise considerabil ca sport. Numărul amatorilor sporise văzînd cu ochii. Vulpile erau ocrotite cu bunăvoința agricultorilor ; moșierii renunțau la prăsirea fazanilor, lăsîndu-și terenurile în stăpînirea patrupedelor favorite care își încropeau bîrloguri pe ele ; se creșteau cele mai variate soiuri de ogari, precum se dresau și caii cei mai de rasă pentru hăituirea prăzii. Pe scurt, se cultiva cu grijă nețărmurită tot ce putea înlesni practica cinegetică. Și cum buna-i desfășurare atîrna de un vătaf în fiecare ținut — așa numitul maestru de vînăteare — evident se înmulțiseră și obligațiile acestuia. De care Chiltern — trebuie să o recunoaștem — se achita la superlativ. Și faptul avea explicații. În primul rînd stăpînea meseria mai bine ca oricare alta cerîndu-i aceeași agerime a minții. Apoi dibăcia lui nu se mărginea la aplicarea canoanelor învățate din cărți, pe care poate că le cunoștea mai puțin

decît alții, ci se îmbina cu un fler extraordinar, grație căruia intuia în orice ocazie ce trebuia să se facă și ce nu era indicat. De asemeni vădea un discernămînt remarcabil în rezolvarea conflictelor inerente ocupației, sesizînd întotdeauna cînd era nimerit și cînd nu să-și apere interesele, deși renunțarea nu însemna teamă ci dovada unei probități funciare, care-l făcea să respecte dreptul aproapelui. Călăuzit de aceste însușiri, înfrunta neajunsurile cu mijloace pe cît de diverse pe atît de adecvate împrejurărilor, așa cum o demonstrau două din incidentele mai recente.

La cel dintîi, petrecut în pădurile Trumpeton — unde găsise vizuinele devastate precum și capcane sădite în calea vulpilor — reacționase printr-un mesaj ultimativ, trimis proprietarului — un duce de mare faimă — în care scrisese „Dacă Alteța voastră este împotriva vînatului pe domeniile proprii, nu are decît să ne-o comunice răspicat. Iar de nu, să nu se mai cotropească animalele."

În al doilea caz, cu implicații mai grave, schimbase radical procedeul. Fiind vorba de interzicerea vînătoarei pe latifundia Gartlow — aflată chiar în inima ținutului Brake, unde își desfășura Chiltern activitatea — hotărî să abordeze într-o discuție directă pe stăpînul care dăduse această poruncă. Drept care se înfățișă la Smith — moșierul în speță — și-i vorbi cu atîta diplomație încît, în pofida vestitei lui îndărătnicii, îi captă întreaga bunăvoință. Începuse prin a-i îndreptăți măsura, condamnînd comportarea ortacilor săi. Nimeni nu avea dreptul să-i treacă peste pămînturi, zdrobind, sub copitele cailor, răsadurile de lauri, îi declarase Chiltern. De bună seamă se abuzase de îngăduința sa, îi spusese în continuare. Ca pînă la urmă să-l cîștige pe Smith, care își revocă ordinul, lăsîndu-le mai departe, în folosință, terenurile din Gartlow.

Dar în afara neînfricării, abilității și corectitudinii, un maestru de vînătoare trebuia să întrunească și alte calități. I se cerea, de exemplu, să se impună în fața oamenilor pe care-i călăuzea, inspirîndu-le un soi de respect îmbinat cu teamă și afecțiune. Să se poarte în așa fel, încît să nu dea pas nimănui să-l înfrunte. Să fie aspru, neiertător, lipsit de scrupule, și totuși cinstit. Un tiran, însă numai cu cei netrebnici. Capabil de orice cruzime, dar fără să împlînte pumnalul în victimă înainte de a se convinge că-i vinovată. Brutal, și totodată prietenos ; sever dar și îngăduitor ; feroce și agreabil în egală măsură. Să nu-și slăbească autoritatea o secundă, dacă

și-a cîștigat și-necesara popularitate. Să fie scurt la vorbă, tăios, totdeauna la obiect și să evite ciondănelile. Poruncile date — chiar fără noimă în aparență — să-i fie împlinite fără tocmeală. Să fie curat la cuget, discret în orice ocazie și niciodată ipocrit. Să nu se coboare la explicații cînd ia hotărîri, ci să-i convingă pe cei vizați de justețea lor. În activitate să lase impresia că nu-l preocupă binele nimănui, dar grija lui permanentă să fie aceea de a nu păgubi nici un suflet. Să aibă prieteni, dar nu favoriți. Să fie gata de sacrificiu, harnic, cu ochii în patru și circumspect. Să aibă o sănătate de fier, o țintă precisă, o inimă mare și o pungă pe aceeași măsură. Să nu arunce cu banii, dar nici să nu drămuiască fiecare pară. Să fie mărinimos ca vîntul și îndîrjit ca viscolul. Să trăiască în credința că vînătoarea e cea mai frumoasă îndeletnicire din lume, iar dintre vietuitoare, vulpea e cea mai de preț. Să-și educe simțirea ca s-o privească și cu drag și cu sălbăticie — un amestec inexplicabil pentru orice alt om. Să protejeze cu patimă acest animal și tot la fel să-l ucidă, însă respectînd pravilele nescrise, care cer vreme și sîrg pentru a fi învățate.

Poate Chiltern nu întrunea pînă la ultima buche trăsăturile mai sus înșirate, dar nici nu-i lipseau prea multe, încît nu dezmințea o afirmație mai veche a soției sale. Violet spusese cîndva că s-a născut parcă anume spre a fi maestru de vînătoare. Și nu se înșelase.

Într-o zi de la începutul lunii noiembrie, lordul se întorcea, în alaiul hăitașilor și al ogarilor, dintr-o raită prin pădurile învecinate. Mergea alături de Adelaide Pallliser și, într-o vreme cînd se așternuse oarecare distanță între ei și restul însoțitorilor, tînăra amazoană îl stîrni la vorbă.

— Te declari mulțumit pentru ziua de azi ?

— Nici un pic, îi răspunse morocănos.

— Bine, dar ce nu ți-a convenit ? îl întrebă ea surprinsă. Din cîte am observat pînă acum, există totdeauna ceva în neregulă. Dumnezeu să mai înțeleagă ! Bărbații sînt morți după vînătoare și, totuși, nu am văzut încă unul întorcîndu-se cu inima împăcată.

— În cazul de față nici n-aș avea motive. Doar n-am împușcat nimic, se justifică Chiltern.

— În fond, de ce te-ai fi așteptat la altceva ? zise Adelaide cu un aer atotștiutor, arborat de mai toate femeile care practică vînătoarea. Se știe că în Gartlow nu sînt multe vulpi.

— De-ar fi numai una, și tot nu are voie să-mi scape. Altminteri la ce-am mai bătut drumul ?

— Eu găsesc că a meritat osteneala, susținu tînăra. S-a gonit într-un ritm care cred că a plăcut tuturor.

— Dacă asta numești viteză, află că la fel de iute se merge și cu poștalionul, o ironiză el. Dar mai bine să-ți spun ce mă roade : gîndul că aș fi împușcat totuși vulpea după care s-a alergat, dacă nu ne-o lua înainte Maule, la ieșirea din pădurice. M-a supărat gestul său, și l-am repezit.

— Am auzit cum l-ai ocărît, mărturisi fata.

— Și m-ai taxat drept o brută...

— Cine ? Eu ? Te înșeli, se dezvinovăți cu tărie. Doar știu că bărbații se mai ciocnesc între ei.

— Cred că Maule nu s-a formalizat.

— Dar nici bine nu i-a căzut să te audă spunînd că îndată ce apare el la o vînătoare, se știe că partida e compromisă, și mai bine ar pleca toți acasă.

— Am zis eu asta ? se miră Chiltern. Te rog să mă crezi că nu mai țin minte. Doar atîta știu că m-a scos din sărite. Și haide să mergem mai repede, nu în urma hăitașilor.

Adelaide aruncă un „bună seara", cînd depășiră grupul de călăreți, după care continuă către lord :

— Bietul Gerard Maule ! Mi-a fost milă de el fiindcă, deși n-o arată, sînt convinsă că l-au afectat cuvintele dumitale. De aceea a și lăsat atîta distanță între noi. Se vede că vrea să-și rumege de unul singur amărăciunea.

— Te doare ce i s-a întîmplat, observă lordul.

— Pe mine ? protestă fata. Pe el și poate pe dumneata. Dar eu ce motive aș avea să oftez ?

— De fapt m-am exprimat eu greșit, căută Chiltern s-o întoarcă. Maule este cel cu durerea. Deși nu văd pentru ce nu i-ai fi părtașă. Doar sînteți prieteni.

— Asta da, recunoscu Adelaide.

— Chiar foarte apropiați, adăugă după o clipă. Violet vă pomenește mereu împreună...

— Nici nu mă mir, îi tăie fata vorba. Orice femeie căsătorită devine indiscretă cu semenele. Și lady Chiltern cu siguranță nu se abate de la regula generală. Deși, în ce mă privește, nu mă are la mînă cu vreun secret.

— Cu nici unul ? insistă lordul.

— Cu nici unul, repetă fermă.

— Pe cuvînt de onoare ?

— Pe cuvînt de onoare, dacă asta-ți ajunge ca să mă crezi.

— Să știi că regret, zise el. Regret foarte mult.

— De ce ? îl întrebă nedumerită.

— Fiindcă, dacă erați logodiți, mă gîndeam că ai fi putut să-l convingi să călărească mai cumpătat, nu s-o ia veșnic razna, înaintea noastră.

— Lord Chiltern, îi vorbi pe un ton afectat, de aci încolo vom discuta exclusiv despre vînătoare, și de nimic altceva.

Chiar atunci răsări lîngă ei și tînărul Gerard Maule, cu un trabuc între dinți și cu o mutră destinsă care putea exprima orișice, afară de suferința pentru care-l căinase Adelaide, închipuindu-și că și-o rumegă în singurătate.

— A mers binișor treaba, i se adresă lordului.

— A mers, îi răspunse celălalt sec.

— Și copoii au urmărit prada pînă la capăt.

— Au urmărit-o, repetă lordul autonat.

E ciudat cum își pierde vînatul urma cînd nici nu te aștepți. După cum s-a întîmplat și azi. La ieșirea noastră din crîng, ogarii n-au mai gonit peste cîmpuri.

— N-au mai gonit, îngînă Chiltern ca un papagal.

Sincer să fiu, mă bucur că n-am împușcat vulpea, continuă Maule imperturbabil.

Și eu mă bucur de nu-mi mai încap în piele, zise Chiltern cu amărnică ironie.

După care nimeni nu mai scoase o vorbă. Și, treptat, tînărul se depărtă iar.

Să fiu al naibii dacă are habar de praftura pe care i am tras-o ! izbucni lordul după ce se asigură că Maule nu-l mai putea auzi. Cred că face pe surdul cînd i se spun lucruri ce nu-i convin.

Asta ar trebui să-ți ușureze conștiința, mormăi Adelaide cu subînțeles.

— Nici nu mi-o ușurează, nici nu mi-o încarcă. Mă las absolut rece. Fiindcă ori ai ocărî un copac, ori pe Maule, e totuna. Într-un fel merită pizmuit. Dacă aș dispare, ar simți oare imboldul să vină și să-ți vorbească ?

Sper că n-ai de gînd să faci această experiență ?

Cred că nu ar veni. Și poți fi pe pace, fiindcă nu te las singură. Dar spune-mi drept, ții la el ?

Nici un pic, îi răspunse fără să stea pe gînduri. În schimb, el o fi ținînd la dumneata ?

— Cît și mine, după cît îmi dau seama, deși nu pot vorbi în numele lui cu siguranța ce-o am despre mine. În plus ține cont că bărbații se mai și joacă de-a dragostea.

— Adică flirtează, precizează lordul.

— Ba tocmai contrariul. Prin flirt înțeleg freamătul dragostei, ceva însă lipsit de realitatea iubirii și care, de obicei, nu sfîrșește prin clasicul mariaj. Pe cînd jocul de-a dragostea, deși e lipsit de fiorul iubirii, duce, de cele mai multe ori, la căsătorie, sau, alteori, se preface într-o afecțiune amicală.

— Prin urmare, dacă Maule va persevera, ai să-l ici de bărbat și, cu timpul, vei ține la el.

— S-ar putea să ajungem și la asta în vreo două decenii și cu condiția să locuim sub același acoperiș. Dar cum el va pleca miine de-aici, și probabil am să-l revăd peste patru ani, șansele noastre sînt minime.

În secundele următoare apăru din nou Maule și, o bucată de vreme, înaintară tăcuți. Într-un tîrziu junele scoase o tabacheră masivă din buzunar, luă un trabuc, îl aprinse de la cel pe sfîrșite, poftindu-l și pe Chiltern să-i urmeze exemplul.

— Trage-i un tutunaș, îl îmbie, întinzîndu-i tabachera deschisă.

— Mulțumesc, nu fumez niciodată cînd vin de la vînătoare, îl refuză lordul, explicînd mai pe urmă : În drum către casă mă copleșesc mai mult ca oricînd grijile meseriei și, în afară de asta, mi se întîmplă adesea să mă întorc, ca și astăzi, nemulțumit de rezultatele expediției. Așa că nu am chef de țigară. Și acuma vă las. Vreau să-l prind pe Cox, cel cu cîinii. Trebuie să-i amintesc de o treabă. Altfel aș fi silit să fac un ocol, ca să trec pe la crescătorie.

Și spunînd acestea, răsuci calul și porni în galop spre grupul rămas în urmă.

Gerard Maule pufăi jumătate din trabuc, pînă să scoată o vorbă, iar Adelaide se jurase că nu va grăi înaintea lui.

— E mort după chestiile astea. Se vede de la o poștă, rosti el, în sfîrșit.

— Cine e mort ? Și după ce ? întrebă partenera confuză.

— Mă gîndeam la Chiltern și la ocările lui. Îi arde pe oameni cu o plăcere nebună.

— Nu i-am observat-o, însă dojenile știu că sînt necesare. I le cere ocupația.

— Cu asta sînt de acord, declară tînărul. Numai că eu le-aș considera o năpastă, și aș proceda altfel. Nu ca Chiltern, care se ambalează de-ți face silă. L-am surprins astăzi bruftuluind pe unul, și punea atîta patimă, de-ai fi zis că întreaga lui soartă era în joc.

— E foarte energic, zise fata cu admirație.

— Exact. Și aici greșește. Sînt gata să dau în scris. Și-ți explic pentru ce. Timpul banalizează înflăcăratele sale mustrări, și oamenii ajung să nu se mai sinchisească de ele. Deci care-i cîștigul ? Zero.

— Nu cred că energia echivalează cu zero, îl combătu ea cu oarecare severitate.

— Un taur de porțelan, expus într-o vitrină, nu prezintă nici o utilitate, dar sugerează noțiunea de energie. Iepurele din fabulă deborda de energie. Numai că a pierdut întrecerea cu ariciul. Concluzia : cel care stă pe loc, conservîndu-și puterile, cîștigă cursa în viață.

— Dumneata stai pe loc cînd te afli la vînătoare ? îl iscodi provocatoare.

— Bineînțeles că nu stau. Gonesc cît mă duce calul și Chiltern mă ocărăște. Orice om mai face cîte o prostie.

— Prin urmare înțelepciunea care te călăuzește în viața de toate zilele, cu rezultate așa de minunate, se evaporează cînd alergi după vulpi, remarcă ea ironică.

— Poți să mă ici oricît în derîdere. Nu mă supără. Fiindcă știu ce gîndești despre mine ca și cînd mi-ai fi spus-o în față.

— Și ce gîndesc ? îl întrebă ea curioasă.

— Că sînt un terchea-berchea, dormind de-ampicionelea, un răsfățat fără prea multă minte, care face umbră pămîntului, neavînd nici un fel de ambiție.

— Ambiție nu ai. Așa-i adevărat, domnule Maule.

— Afirmația de față atrage cu sine și recunoașterea celorlalte păcate. Nu-i așa ? Dar în fond la ce servește ambiția ? Să luăm ca exemplu pe irlandezul de care pomeneau soții Chiltern aseară...

— Te referi la domnul Finn ?

— Da. La el. Uite un tip cu ambiție. Și la ce îl va duce ? O să crape de foame, după cum spunea Chiltern. Eu unul, nu i-aș urma pilda. Și nu doar a lui. Ci a multora. Am atîta minte ca să-mi dau seama de ce sînt în stare.

— Că ai minte e drept, murmură fata.

— Zi tot ce vrei despre mine. Ai acest privilegiu.

— Nu am vrut să te înțep. Crede-mă, încercă tînăra Palliser să se scuze. Recunosc că ți-ai însușit o anumită filozofie de viață demnă de toată lauda. Însă nu îmi poți cere să mă declar de acord cu ea cînd în realitate nu sînt.

— Și totuși, vreau să te văd aprobînd-o.

— Îmi pare rău, dar mi-e imposibil să-ți împlinesc dorința.

— Ești singura de la care aștept o încuviințare.

— Și poate singura care nu ți-o va da.

— Atunci ia în mîinile dumitale pe cel bolnav și nevolnic, vindecîndu-l de suferințe și întărindu-l. Poate am să învăț... dacă faci o încercare.

— Nu simt chemarea să educ oamenii, îl refuză hotărîtă.

— Totuși, odată ziceai... ziceai că...

— Nu comite impoliteţea de a repeta o vorbă pe care am rostit-o cîndva, dar acum n-aș mai spune-o.

— Nu sînt un prost crescut, se apără demn.

— Nici eu nu te cred, îl liniști ea.

— Dar nu am încredere în mine, și de aceea m-am agățat de cîte un cuvînt de încurajare care mi-a fost adresat la răstimpuri. Din aceste fărîme, culese cu grijă, îmi făurisem credința că ți-ai propus să mă apropii de inima dumitale.

— E de ajuns să-ți propui ca să și îndrăgești o persoană ? îl întrebă cu nedumerire.

— Cred că da... din cîte am văzut la unii bărbați și chiar la multe tinere.

— Se poate, domnule Maule, să fi întîlnit asemenea cazuri. Însă cu mine n-o să se întîmple la fel. N-am să iubesc pentru că mi-am propus, ci pur și simplu fiindcă mi-a fost inima cucerită.

— Aidoma unei fortărețe, domnișoară Palliser ?

— Mă rog, dacă dumneata găsești comparația potrivită, s-o luăm și așa. Voința nu zămislește dragoste. Dar ajută la cîte ceva. Bunăoară îți dă tăria să scapi de cei care te plictisesc.

— Și eu te plictisesc cu ce-ți spun ?

— Nu am zis asta. Dar iată, se aude Chiltern venind, și după ropotul stîrnit de copitele cailor, se pare că ar fi din nou supărat.

Și nu se înșelase. Lordul era mînios. Unul din roibii folosiți la vînătoarea din acea zi fusese atît de alergat și cotonogit, încît, după expresia lui „era bun de pus

pe fărăș". Însă pe Chiltern nu paguba îl înfuriase, cît înșelarea așteptărilor de către făptaș.

— Dac-o ținem așa, pînă la Crăciun nu ne mai rămîn cai pentru vînători, bombănea cătrănit.

— Pînă atunci aveți timp berechet să mai luați cîțiva roibi, îi sugeră Gerard Maule cu seninătate. La care Chiltern se răsuci precum un vîrtej și-i șuieră printre dinți :

— Ce-ai spus ? Să mai cumpăr cîțiva ? Dar ce, am vorbit de acadele ?

Noroc că nu mai erau departe de casă. Și pînă la intrarea în curte, din nou nu se mai scoase o vorbă.

CAPITOLUL VIII

MOȚIUNEA CĂTRE REGINA

ÎNAINTEA ZILEI de 11 noiembrie — dată la care se întrunea Parlamentul — întreaga țară zumzăia ca un roi de albine. Satisfacția și consternarea își disputau pretutindeni supremația. Mulțumiții susțineau că, în chipul cel mai neașteptat — de parcă ar fi fost o lucrare a Providenței, asemenea multor cataclisme ivite pe Terra, ca foametea, incendiile mari și războaiele devastatoare — deci din voia cerească, se întinsese o mînă puternică asupra Angliei care avea s-o ducă la mîntuire, izbăvind-o de superstiții, de uneltirile clerului și de bigotismul în care trăia. Cei covîrșiți de stupoare pretindeau că, dimpotrivă, niciodată Marea Britanie nu fusese într-o atare primejdie ce-i va aduce, fără îndoială, pieirea. Și sursa acestor păreri dezbinate nu era alta decît reforma religioasă.

Cum era de așteptat, această aprigă divergență de opinii crease și o mare derută, din care nu se zărea o ieșire. De obicei, în oricare țară, înclinațiile politice sînt destul de pregnant conturate ca să se întrevadă încotro bate vîntul. Sau altfel spus, se cunoaște din vreme cine va sprijini o legislație și cine se va opune. Înainte de a fi prezentată în forul suprem, se convoacă întruniri în care oamenii sînt chemați să susțină guvernul zilei sau, dimpotrivă, să-i bage bețe în roate. Iar în urma acestora se cam prevede soarta legii propuse. Nu ca de astă dată, cînd nimeni nu avea habar ce va fi. Se știa doar atît,

că onorabilul Daubeny, liderul formației conservatoare, va propune o reformă. Dar nu știa încă nimeni cine avea s-o aprobe. Chiar colegii inițiatorului nu se împăcau cu ideea. Ba cei mai mulți o urau și nu-și mai găseau liniștea din ceasul cînd aflaseră despre ea. Însă părerile unora sau tînguirile altora nu aveau puterea să hotărască soarta reformei. Mai existaseră ocazii cînd sărmanii conservatori își plînseseră neputința de a impune punctul lor de vedere, deși parcă niciodată nu o făcuseră cu atîta jale.

Categoric, reforma bisericească avea implicații mai grave decît legea Comerțului liber sau cea a sufragiului acordat proprietarilor imobiliari, cu toate că și acestea le încălcaseră în modul cel mai flagrant convingerile nutrite. Și totuși, le înghițiseră pe amîndouă. Împotriva primei — care părea mai puțin scandaloasă — se ridicase un grup de parlamentari încercați. Dar cu ce se alesseră ? Cu amarnicul gust al înfrîngerii. Și atît. Drept urmare, cînd apăru cea de a doua năpastă, adică acordarea sufragiului proprietarilor de imobile — o măsură care cu douăzeci de ani mai în urmă nu ar fi fost sprijinită nici de o sutime din liberalii ce voiau s-o impună — conservatorii nu mai comiseră nebunia de a se agăța de crezurile tradiționale, ci înghițiră gălușca fără să se dezbine prea mult între ei. Înțeleși pe tăcute, se pronunțaseră aproape unanim în favoarea sufragiului, perindîndu-se prin fața urnei din Parlament fie cu chipuri schimonosite — de-ți făcea milă să le privești ; sau arborînd o prefăcută indiferență or, în sfîrșit, o voioșie cu totul exagerată. Însă oricît de crunt le fusese tributul cerut de ambele împrejurări, învățaseră lecția de a se menține cu orice preț la putere. Or dacă biata Anglie tot trebuia să se ducă de rîpă, datorită blestemului de a fi cîrmuită de nesocotința celor mulți și smintiți, și nu de înțelepciunea celor puțini și cu judecată, atunci pentru ce ar fi riscat cei puțini să piardă ciolanul din mînă, conștienți cum erau că tot nu ajutau cu nimic națiunea ?

În general, disensiunile din cercurile vrăjmașe le aduceau un plus de putere, cînd erau folosite cu tact. Numai că în situația creată, chiar acest ascendent părea inutil, întrucît nu puteau să profite de el decît adoptînd aceeași detestabilă lege în care vedeau distrugerea țării. Iar de băteau în retragere, o salvau cumva de la năruire ? Nici pomeneală. Soarta era aceeași. Și apoi mai trebuiau să țină cont de ceva. Anume de poziția lor. Natural, ca simpli

anonimi le-ar fi plăcut să stea deoparte, vîrîndu-și, ca struțul, capetele în nisip, rămînînd impasibili la ce se petrece în jur. Însă ca oameni politici nu puteau să-și îngăduie această desprindere totală de realitate. Și nici să-și dezică spiritul practic. Doar slujeau o formație politică ! Iar aceasta nu putea subsista decît prin cota dregătoriilor deținute și a înaltelor decorații primite. Chiar dacă țara mergea spre prăpastie, formația lor trebuia susținută. Așa se procedase mereu, obținîndu-se în felul acesta mai toate distincțiile și posturile dorite — de la Ordinul Jartierei și scaune ministeriale, pînă la mitre episcopale. Și cele mai multe înfăptuiri se datorau iscusinței și strategiei onorabilului Daubeny, o strălucită replică englezească a vestitului Von Moltke. [1]

Și totuși, în ciuda imenselor și incontestabilelor sale servicii, cum avea să reacționeze partidul conservator în fața reformei ce o sugerase ? Fiindcă pînă și un partid trebuia să impună o limită anume. Era regretabil, fără îndoială, să se coboare de la înălțimea preocupărilor sale la capriciile unor indivizi ; numai că toana domnului prim ministru punea în primejdie însăși religia. Și atunci cu dreptate se putea întreba orișicine : oare conservatorii nu mai conservă nimic ? Dacă aceluiași Daubeny i s-ar năzări într-o bună zi să afirme înaintea alegătorilor din East Barsetshire că moștenirea titlurilor nobiliare era o absurditate ? Sau dacă în cine știe ce colțișor din Beoția s-ar apuca să susțină — în același limbaj păsăresc pentru ascultătorii rurali — că republica este singura orînduire care apără interesele oamenilor ? De aceea ducii începuseră a declara către duci, baronii către baroni și lorzii între ei că trebuia trasă o linie undeva. Episcopii șușoteau mai puțin fiindcă, de regulă, nu prea comunică între inițiațiile lor, și în impasul în care se aflau le înghețau mădularele la orice vorbă scăpată. Însă tăcerea lor nu însemna că nu osîndeau rătăcirea fiului în care crezuseră. Doar atacase sfînta biserică ! Și, din punctul lor de vedere, întrecuse orice măsură. Așa că trebuia să se pună piciorul în prag. Dar în pofida revoltei — mărturisită ori ascunsă — majoritatea colegilor lui Daubeny erau încer-

[1] *Helmut Karl Bernhart von Moltke* (1800—1891), teoretician al strategiei și istoric militar, a reorganizat armata prusacă pe baze moderne, obținînd victoria în războaiele contra Danemarcei, Austriei și Franței.

cați de dureroasa convingere că se vor trezi tîriți împotriva voinței și a crezurilor nutrite, la urna din Parlament.

Iată dar în ce dezorientare și panică așteptau ziua de mîine. Și dacă tagma conservatorilor trecea prin ceasuri atît de grele, cine s-ar încumeta să descrie furbarea rivalilor liberali ? Ei, care se considerau harnici și merituoși, să vadă cum li se smulge piinea de la gură ! Era scandalos și dezgustător să-i vadă pe adversari ghiftuindu-se în neștire cu bunurile ce li se cuveneau lor ! Să încăseze salarii grase ; să troneze pe scaunele administrației, să facă tot soiul de învîrteli, pe scurt, să se bucure de binefacerile puterii care, pe drept, le aparțineа lor !

— Norocul nostru e că dețin o majoritate în luptă cum nu a mai existat de pe vremea lordului Liverpool. Așa că nu-i prea văd încercînd marea cu degetul, ci vor fi nevoiți s-o ia la picior, decretă domnul Ratler care privea orice situație în lumina judecății lui practice.

— Așa ar fi normal să se întîmple, însă, din nenorocire, nu a mai rămas nici urmă de cinste în politică, oftase amicul său Bonteen, adăugînd mai pe urmă că, personal, se sfîrbise de viață.

La rîndul său, Barrington Erle opină că aveau datoria să se opună reformei. Deși liberali, nu erau democrați ; și nici păgîni — cel puțin deocamdată. Numai că la ceasul cînd se pronunța Barrington, propriile căpetenii nu hotărîseră încă atitudinea ce urmau s-o adopte.

Și nici nu era ușor să se ajungă la o decizie, fiindcă de atîtea ori se spusese că reforma bisericească era doar o chestiune de timp, încît se obișnuiseră s-o considere ca atare. Cine lansase ideea ? Nimeni n-ar fi putut spune. Și nici nu interesa. Fapt era că se răspîndise ca fulgerul și se afla pe buzele tuturor. O repetau preoții, cu sufletele cernite, în alcovurile lor conjugale — slujitori care în parohii se arătau entuziaști, pioși, neprihăniți și utili. O repetau în sinea lor și episcopii, care își mai pierduseră puritatea, frecventînd cluburile, unde, bineînțeles, nu se rosteau niciodată pe față, ci ridicau doar din umeri, clătinau cu tristețe din cap, în vreme ce gîndul le zbura la sfintele investiții făcute, gîdilîndu-le inimile. Aceeași idee o auzeau și cîrmuitorii, ascultînd-o cu politețe și fără a se osteni s-o dezmintă. Circula și printre foștii miniștri, discutînd-o la întîlnirile intime. Iar presa nu scăpa un prilej să nu amintească, în feluritele publicații, că reformarea bisericii era doar o chestiune de timp. Oare cît ? se întreba toată lumea. Și prognozele variau, se în-

telege. Credincioșii fervenți și optimiști susțineau că soluționarea unei chestiuni atît de spinoase necesită un secol. Alții, mai împietriți la cuget și docți, afirmau că două decenii ar fi de ajuns pentru a se pune capăt anomaliei. Pe cînd o mînă de vrăjmași înrăiți se jurase în recenta campanie electorală să-i facă de petrecanie venerabilei fiice a Babilonului chiar în viitoarea sesiune parlamentară. Dar în ciuda prognozelor, nimeni nu se aștepta să vină așa de curînd și mai ales din partea lui Dauberny.

Cu fiecare zi ce trecea, liberalii se sfătuiau tot mai neliniștiți în ce chip să pareze apropiatul pericol. Ratler se menținea la ideea unei combateri masive a reformei, trecîndu-se sub tăcere eventualele-i binefaceri. Ce-l înverșuna îndeosebi era că inițiativa pornise de la Dauberny, ultimul om care ar fi avut căderea să apară cu așa ceva. Însă pledoariile trebuiau să apuce pe altă cărare, mascîndu-le adevăratele sentimente. Ca atare, se vor agăța de caracterul intempestiv al propunerii, cît și de faptul că aparținea opoziției — o formulă dibace, care-i punea și la adăpost, în ipoteza cînd le venea toana să desființeze chiar ei orice așezămînt național pînă la închiderea sesiunii. Așa suna teoria lui Ratler, și o considera cea mai înțeleaptă. Pe de altă parte, Barrington Erle care, pentru prima oară în viață nutrea o convingere politică, recomanda o apărare cavalerească și dîrză a bisericii, apreciind că înfăptuirea prefacerii discutate necesita douăzeci de ani. Domnul Bonteen, deși prezent la dezbateri, se pronunța rareori, afișînd un dezgust suveran față de tot ce se întîmpla. Lucrurile mergeau anapoda și, după opinia dînsului, răul pornea chiar de la liderul lor — domnul Gresham — care nu arăta pic de rîvnă. De fapt era o părere intimă, ținută doar pentru sine, de teamă ca nu cumva la redeschiderea Parlamentului să fie lăsat pe la ușă.

Dacă am pluti mai puțin în abstract, am fi în mare profit, îi strecurase într-o zi colegului Laurence Fitzgibbon, care-l asculta zîmbitor, crezînd că se referea la profituri financiare, ca mai apoi să se pleoștească complet, aflînd de la cineva că Bonteen făcuse o metaforă, și nu se gîndise la bani.

Inaugurarea sesiunii parlamentare îi găsi pe liberali la fel de mofluzi și descumpăniți ca în zilele ce o precedaseră, întrucît, nici pînă la ivirea evenimentului, domnul Gresham, de la care așteptaseră cuvîntul de ordine,

nu găsise necesar să-l pronunțe. Ceremonialul deschiderii nu atrase interesul auditoriului, fiind urmărit mai degrabă în virtutea obișnuinței. Salutul reginei cuprindea, în partea introductivă, generalități și fraze stereotipe, pentru ca mai spre mijloc, unde apăreau chestiunile zilei, să declanșeze o adevărată senzație. „Va fi probabil nevoie să se cîntărească din nou legătura care mai dăinuie între stat și biserică, și le unește într-un tot", se spunea în discurs. Și ideea părea desprinsă din faimoasa declarație a domnului Daubeny. Evident, abilul tribun îngemănase altfel cuvintele ; dar sensul fusese identic. Și cu toate că de la rostirea lor crema conservatoare fierbea ca într-un cazan, aceiași gentilomi, înșirați pe băncile Camerei, le ascultară fără o tresărire, fără un murmur. Mai tîrziu, unii dintre cei prezenți susțineau că membrii guvernului păruseră stînjeniți la citirea neplăcutului paragraf. Dar observația nu trezi luare aminte și nici crezare. Un singur amănunt rămînea mai presus de orice îndoială : atitudinea lui Daubeny în acele momente. Aproape toate privirile fuseseră ațintite pe el, căutînd să-i surprindă orice eventual gest. Care nu se ivise însă, domnia sa stînd ascuns sub borul jobenului tras pe frunte, învăluit în tăcere și nepăsare, încremenit și distant, pentru ca nimeni să nu-l întrebe de vorbă. Așa îl surprinse și propunerea moțiunii către regină, cît și seria cuvîntărilor ce le prilejui.

Primul orator a fost reprezentantul unui orășel din inima țării, un deputat imberb, din care nu scînteiase nici o idee pînă atunci, dar se știa că nu e potrivnic bisericii. Și totuși, spre surprinderea multora, tînărul împopoțonat ca de paradă, stîlci limba maternă încercînd să explice că religia avea nevoie de un sprijin mai larg și de o înțelegere mai deplină, ceea ce nu se putea înfăptui atîta vreme cît statul făcea corp comun cu biserica. Sistemul avusese incontestabile merite în vremurile trecute — cum o recunoștea fiecare englez — dar astăzi era perimat. Cam asta fusese esența căznitei lui intervenții, după care urmă la cuvînt un individ și mai țanțoș, gătit în uniforma gărzii călare. Declarîndu-se de acord cu proiectul de moțiune și, implicit, cu reforma religioasă, vorbitorul ținu să remarce că nimic nu ilustra mai pregnant înțelepciunea unei administrații decît inițiativa de a se lua în discuție o rînduială care s-a dovedit utilă o perioadă de timp, însă a încetat să mai fie. De-a lungul argumentării strecură și expresia *status pupillaris* [1], din care auditoriul deduse că Anglia dispunea de suficientă maturitate pentru a-și menține religia și fără tutela statului.

Există credința că discursurile rostite în sprijinul ori împotriva moțiunii către regină ar fi rodul unor eforturi spontane, depuse chiar în sala de întrunire unde se fac auzite. E aproape de neconceput ca lucrurile să se petreacă altminteri, adică orațiile să fie pregătite din vreme și de către alții, și pe urmă trimise cutărui parlamentar sau cutărui lord, spre a fi învățate pe dinafară, aidoma unor teme școlare. Și totuși, judecîndu-le după construcție, după stilul și tonul lor general, după platitudinile ce le cuprind, ca și după remarcile de bun simț ; după faptul că sînt lipsite de orice scînteie oratorică menită să înflăcăreze un prilej important, ajungi la inevitabila încheiere că sînt controlate cu mare atenție. Cuvîntătorii ce se perindă în ținută pompoasă par să se bucure de o libertate totală în alegerea veșmintelor ce le îmbracă, dar nu și în selecția frazelor. Și apoi, ascultîndu-i pe rînd, îți lasă certa impresie că oricare din ei ar putea foarte bine să fie și autorul celorlalte discursuri. Însă indiferent de părerile fiecăruia în această privință, cuvîntarea colonelului Mowbray Dick, deputat al districtului West Bustard, nu-i aparținea sub nici un cuvînt. De unde să fi scos colonelul teoria cu *status pupillaris* ? Că nu exista ofițer mai cumsecade, mai blajin și mai iubit decît el în toată armata, nimic mai adevărat. Dar mult respectatul și prețuitul militar nu avusese niciciînd concepții liberaliste în privința religiei. Știuse un singur lucru : să meargă în fiecare duminică, însoțit de familie, la biserică. O tradiție la care probabil trebuia să renunțe după declarațiile de acum.

La sfîrșitul discursurilor — patru la număr și toate după același tipar — se declanșă bătălia. Liberalii și-au dezlănțuit artileria nimicitoare, administrînd lovituri de o mare cruzime politică. Onorabilul Gresham ajunse, în sfîrșit, să declare de față cu întregul plen ceea ce tăinuise propriilor confrați. Abia după memorabila sa intervenție se află că, într-o discuție purtată cu bunul coleg, lordul Cantrip își exprimase nețărmurita revoltă împotriva duplicității, a lăcomiei după putere și a lipsei de patriotism demonstrate de opoziție. Și tot mai tîrziu recunoscu înaintea confraților că lovitura dușmanului fusese

[1] Statut de minor.

atît de rapidă și neprevăzută, că socotise înțelept să-i lase soluționarea pe mîinile deputaților, fără a le influența atitudinea.

Gresham își începu atacul, împroșcînd trimbe de ironie asupra vrăjmașului, însă, pe încetul, zeflemeaua se prefăcu în mînie, care culmină cu respingerea moțiunii către regină. În actuala sa formă nu putea fi trimisă, tună căpetenia liberalilor. Și ceru amendarea ei din două motive. Întîi, fiindcă prezentarea unei reforme în Parlament, fără consultarea prealabilă a națiunii, era un act abuziv ; și apoi, fiindcă nu admitea ca o reașezare a bisericii să fie inițiată de preaonorabilul său oponent. La prima obiecțiune se abținu de la alte argumentări, anunțînd că le amînă pînă la citirea oficială a proiectului. În schimb pe cea de-a doua o dezvoltă îndeajuns ca să pună în lumină inegalabila-i artă de a-și răni adversarii. Pe drept pretindeau cei de față că nu vor uita toată viața momentul cînd oratorul se întorsese către un grup de susținători, alcătuit din sectanți și, arătînd cu un deget înspre conservatori, citase cunoscutul adagiu latin : „*Quod minime reris, graiâ pandetur ab urbe*". [1] Tonul răsunător și mlădiat după voie atinsese un efect de-a dreptul spectaculos la rostirea cuvîntului „*graiâ*". Și întreaga sală, pînă la galeria tixită, tresărise cu admirație. Curînd după aceea își încheie cuvîntarea, însă nu înainte de a cere asistenței — indiferent de culoarea politică a fiecăruia — să voteze în sensul modificării propuse în legătură cu moțiunea către Coroană.

Se părea că onorabilul Daubeny va fi nevoit, în sfîrșit, să iasă din izolarea în care se cufundase, pentru a vorbi adunării. Și așa se întîmplă. Cu gesturi încete, își scoase, mai întîi, jobenul sub care se ascunsese, apoi se ridică tacticos de pe bancă și, îmbrățișînd cu privirea întreaga sală, își exprimă surprinderea și, în același timp, mulțumirea față de faptul că se afla încă viu și teafăr după sălbaticul atac al preaonorabilului său adversar. Domnia sa adoptă un ton șugubăț, pe care nu-l părăsi pînă la ultima vorbă, ceea ce se consideră o greșeală, întrucît tactica defensivă nu îl prindea nici un pic. Dar oricare vor fi fost părerile altora, Daubeny își continuă jocul, informîndu-și rivalul că în zadar jubila așteptînd să-i foarfece legea, fiindcă nu așternuse încă o buche

[1] Oricît de mic ar fi darul, vine de la greci (*graiâ* înseamnă greci, în accepțiunea latinilor).

din ea. Îi mai anunță că deși-i urmărise tirada de sub borurile jobenului, îi observase gestul de ațițare a sectanților împotriva reformei, și îl preveni de pe acum că pe disidenți nu legea-i preocupa, și nici persoana care-o propune. Ci numai să fie o absurditate. Asta-i ungea pe inimă, și ar primi-o indiferent de la cine ar veni. Fie și de la „graiâ" [1], adăugă el, glumeț, întorcîndu-se către conservatorii din spate și fluturîndu-le o mînă. Cît despre furia preaonorabilului antecuvîntător, o înțelegea foarte bine, urmă mustăcind. Doar se așteptase să vină iar la putere. Ba o dăduse și în scris.

Cu această ultimă și usturătoare săgeată, Daubeny sfîrșî diatriba și, aproape imediat, președintele Camerei anunță suspendarea lucrărilor.

CAPITOLUL IX

DEZBATEREA

DECLANȘAREA OSTILITĂȚILOR descrise în paginile anterioare se produsese într-o vineri, și cum Parlamentul nu funcționa în următoarele două zile, pînă luni, cînd și-a redeschis porțile, s-a comentat copios înfruntarea Gresham — Daubeny. În legătură cu primul, circula părerea tot mai acreditată că făcuse o gafă imensă. Ținuse într-adevăr un discurs epocal. Poate cum nu se mai auzise în Cameră. În timp ce rivalul vorbise sub orice critică. Dar în ce privea strategia, acesta din urmă se dovedise un as. Pe cînd Gresham călcase în strachini. Se știe că în politică nimic nu e mai păgubitor ca lipsa de cumpăt. Impulsivitatea compromite orice. Și un om cu această metehnă — cum era domnul Gresham — nu putea să-și asume atribuții înalte fără să-și dea în petec. Dovadă, imprudenta sa cuvîntare. Un altul în locul său — mai diplomat și domol — ar fi știut unde să se oprească. Și ar fi fost mult mai cîștigat.

Evident s-ar fi putut invoca teoria că oratorul care își pierde controlul de sine este pătruns de adevărul ce-l apără și, prin urmare, arată sinceritate ; pe cînd acela care vorbește tihnit, fără să-și iasă din fire, poate fi

[1] De la greci.

suspectat de fățărnicie. Că lipsa de probitate ar fi preferată de caracterele irascibile, e foarte puțin probabil ; dar că stăpînirea de sine constituie o cheie de boltă în activitatea oamenilor de stat, rămîne mai presus de îndoială. În politică se urmăresc rezultatele practice — uneori chiar în dauna adevărului. Cu alte cuvinte, se pune mai mare preț pe o judecată limpede decît pe o inimă nepătată. Ce folos de un cal pur sînge, splendid ca înfățișare, dac-o ia razna, și nu în direcția dorită, ori dacă nu se oprește la ordin ?

Domnul Gresham păcătuise de moarte, în primul rînd fiindcă dăduse în vileag lucruri ce se cereau tăinuite și, în al doilea, pentru că se opusese moțiunii către regină fără o prealabilă consultare a colegilor. Și după aceste boacăne, mai se făcuse și nevăzut, închizîndu-se în propria-i carapace cît a durat suspendarea dezbaterilor — adică sîmbătă, duminică și întreaga dimineață de luni. În loc să convoace o întrunire cît de restrînsă în care să ceară opiniile și ajutorul confraților, se întîlnise de vreo trei, patru ori cu lordul Cantrip ; o dată cu Palliser — ex-ministrul finanțelor — și la urmă cu domnul Ratler, căruia îi exprimase dorința ca liberalii să voteze moțiunea după cum le dictează convingerile.

Această ultimă știre generă tot soiul de zvonuri în rîndul adepților săi. Se șușotea, de exemplu, că liderul lor avea să-i abandoneze ; că-și prezentase demisia ori că urma s-o prezinte. Unii mergeau mai departe, lămurind și motivele gestului. Își dăduse seama de firea sa pătimașă, care nu avea leac. Se căia de nefastele-i izbucniri. Era covîrșit de aprige remușcări. Și așa mai departe.

Luni dimineață se ivi însă un alt eveniment care merita luat în seamă : miniștrii de la putere țineau o consfătuire. Așa că atenția tuturor și, firește, imaginația, se îndreptară în această direcție. Se zicea că întrunirea ieșise cu tărăboi. Că doi dintre demnitari își puseseră demisiile pe masă. Și mai umbla vorba că pilda lor va fi urmată de mulți alți colegi, dacă proiectul de care se pomenise în treacăt va intra în vigoare. Toate acestea erau simple zvonuri, întrucît hotărîrile unui conclav al miniștrilor sînt ținute în mare secret sau, oricum, nu transpiră cu atîta iuțeală. Și totuși, cele două demisii de care se pomenise nu erau plăsmuiri. Lordul Drummond, ministrul apărării, și domnul Boffin, ministrul comerțului, își părăsiseră posturile. Acesta din urmă își explică hotărîrea chiar în acea după-amiază, în fața parlamentarilor reveniți la dezbaterile din Cameră. „Nu am intrat în guvern cu gîndul să nimicesc biserica, declară dînsul cu voce patetică. De aceea, în loc să lovesc în ea, prefer să mă așez în rînd cu independenții, nădăjduind că Parlamentul va judeca după cum se cuvine atitudinea pe care am fost constrîns s-o adopt."

Scurta sa explicație declanșă un ropot de exclamații și, timp de zece minute, Boffin deveni un erou. Dar afurisitul de Daubeny nu scăpă din vedere să-i dilueze efemera victorie deplîngînd, cu un patos încărcat de sarcasm, pierderea valorosului său colaborator. Era un truc demn de un tartor ca el, pentru că cel regretat își cîștigase de mult reputația de incapabil.

Adevărata surpriză a zilei nu s-a datorat însă celor două demisionări, cît faptului că nu le-au urmat și altele. Cum adică ? se întrebau deputații uimiți. Din douăzeci ori treizeci de înalți dregători, cîți alcătuiau Cabinetul, numai doi luaseră poziție ? Și mai cutezau să-și spună conservatori ! Cu cîtă silă repetau amicii lui Ratler această denumire nemeritată : conservatori ! Cei chemați să păstreze, prin însuși apelativul ce și-l dăduseră, datinile străbune erau gata să renege biserica, urmîndu-l orbește pe unul ca Daubeny ! În indignarea sa fără margini, pînă și Ratler parcă simțea că iubește biserica. Auzi dumneata, numai două demisionări, cînd de fapt se așteptase la destrămarea întregului Cabinet ! Oare cum puteau să mai slujească un guvern hotărît să distrugă biserica toți acei conți și marchizi și duci care se socoteau apărătorii tradiției ? Să se rezume întreaga simțire și probitate a demnitarilor zilei la un Boffin și la lordul Drummond ? Fără îndoială că da ; iar toți ceilalți erau niște Iude. Și totuși, era posibil să-și vîndă un drept cîștigat prin naștere pe blidul de ciorbă ce-l primeau ca membri ai guvernului ?

Cele petrecute în acea după amiază de pomină ajunseră iute la urechile preoților de țară și a boiernașilor care veneau la răstimpuri în Londra, și toți le priviră cu aceeași revoltă simțită de liberalii pe potriva lui Ratler. În unele parohii din provincie, domnul Boffin a fost trecut în rîndul sfinților, deși, dintre toți miniștrii perindați la conducerea Anglici, nici unul nu avusese o faimă mai ștearsă decît fericitul canonizat.

După trădarea conservatorilor care nu putea fi scuzată, atenția dezamăgiților se îndreptă către liberali. Ce atitudine aveau să adopte aceia care se arătaseră în fa-

voarea reformării bisericii, criticînd, cu brutalitate, dominația episcopatului protestant ? Se vor alătura opoziției, înlesnindu-i succesul ? Doar era limpede că reușita lui Daubeny nu atîrna de propriii adepți, cît de liberali. De altminteri așa fusese dintotdeauna și cu orice reformă propusă de guverne conservatoare. Și veșnic se găsiseră nechemați să le pună în palmă ofranda, pe care o luaseră fără a se sinchisi de unde au primit-o. În fond, dacă adversarii se ofereau să le-o dea, pentru ce ar fi refuzat-o ? Dar cum va reacționa unul ca Turnbull de astă dată ? Sau domnul Monk ? Cu ce gînduri așteptau amîndoi reluarea dezbaterilor ? Domnul Turnbull era considerat tribunul poporului — și încă unul la modă. Spre deosebire de Monk care, deși vorbea de cînd lumea în numele celor mulți, ba chiar pierduse și un portofoliu apărîndu-le drepturile, nu se mai bucura de simpatia și aderențele de altă dată. Cu toate astea existau încă oameni, atît în Parlament, cît și afară, care-l priveau ca pe cel mai cinstit și patriot politician.

Dezbaterea a fost lungă și furtunoasă, dar meritase osteneala de a fi urmărită, în deosebi pentru virtuozitatea cu care mărimile tagmei conservatoare își netezeau calea pentru înfăptuirea ce-o aveau în proiect. Începînd cu primul și pînă la ultimul vorbitor, toți susținuseră moțiunea către regină în forma inițială, arătînd totodată binefacerile reformei propuse. Astfel, se afirmă pe rînd — și în termenii cei mai convingători — că modificarea ce-o plănuiau era numai spre propășirea religiei. O națiune înfloritoare și cu un spirit lucid avea nevoie de o biserică activă și bine gospodărită. Cît privea bogățiile și veniturile sale de acum, apologeții reformei păreau cam dezorientați, neștiind să explice în ce chip vor fi folosite. Totuși, asigurară adunarea că nimic nu se va întreprinde în dauna religiei sacrosancte. O bună parte din fonduri vor fi puse la dispoziția seminariilor, însă fără a fi păgubiți prelații ale căror averi rămîneau neatinse, fiind apărate prin lege. Neîndoielnic că mulți dintre clericii cu dare de mînă — care și-ar fi dăruit chiar și viața din dragoste pentru sfîntul lăcaș ce-l slujeau — vor întreține de bună voie și din buzunarele proprii biserica episcopală.

Din spusele oratorilor perindați la tribună reieșea că, în viitoarea rînduială a lucrurilor, preoțimea o va duce mai bine ca în trecut. Cît despre conviețuirea statului cu edificiul eclezias tic, aceasta era o formulă total perimată.

Odată ce biserica va fi smulsă de sub actuala supraveghere, putînd să-și aleagă și să numească episcopii fără nici o imixtiune, se va simți mai puternică. Dealtfel era de mirare cum îndurase atîta vreme aservirea sa către stat ! Unii vorbitori își piedară cauza atît de perfect, încît lăsaseră aproape impresia că, prin ruperea bisericii de patronatul statal, de fapt nu se desființa dominația episcopală ci, dimpotrivă, era repusă în drepturi depline.

Cînd, spre sfîrșitul dezbaterilor, se ridică să vorbească și Turnbull, care era sectarist, Ratler și toți ai săi avură certa senzație că partida era pierdută. Sau, mai precis, că rezultatul scrutinului va fi net în favoarea moțiunii către Coroană. Or tocmai de această majoritate, obținută de opoziție, atîrna triumful lui Daubeny și rămînerea sa la putere.

Domnul Turnbull începu cuvîntarea prin a mărturisi că, personal, nu avea nici o simpatie pentru primul ministru Daubeny. Așa cum niciclnd nu se apropiase cu sufletul de vreo căpetenie de stat. Deoarece experiența îl învățase să suspecteze pe fiecare conducător refuzîndu-i beneficiul atașamentului și încrederii. Cazul de față era, poate, mai special întrucît, dintre toți politicienii pasibili de a sta în fruntea unui guvern, domnul Daubeny i se părea cel mai nepotrivit. Și cel mai primejdios. Cu toate acestea propunerea de acum era prea meritorie ca să fie respinsă, indiferent de la cine venea. În definitiv nu așa se întîmplase cu toate reformele ce slujeau intr-adevăr națiunii ? Nu fuseseră adoptate ca urmare a unor rivalități între cîrmuitori ? De cîte ori un guvern s-a agățat de putere, vrînd s-o păstreze cu orice chip, a recurs la ademenirea poporului, șperțuindu-l cu cîte o lege. Iar cei mai mulți au acceptat mita — un gest prin nimic neonest. Și dînsul avea să facă la fel : va primi șperțuiala întinsă, fără să stea pe gînduri.

Domnul Monk, vorbitorul care-i urmă, mărturisi dintru început că nu va respinge moțiunea către regină pe motivul reformei la care se referea deoarece, personal, anticipase această măsură, considerînd-o de multă vreme drept necesară. Și cum nu voia ca posteritatea să-i atribuie vina de a-și fi dat votul în favoarea menținerii bisericii patronată de stat, era obligat să-l dea onorabilului Daubeny.

Auzindu-l, Ratler se aplecă spre vecinul de bancă și-i șopti la ureche :

— Știam încotro va merge din ziua cînd Gresham a stăruit pe lîngă zaharisitul de Mildmay să-l ia în guvern.

— Toată povestea-i o măgărie, îi murmură Bonteen în chip de răspuns.

În cea de-a patra seară, Camera se împărți în tabere, în vederea scrutinului, și la numărarea voturilor se constată că Daubeny obținuse cincisprezece buletine mai mult decît oponenții.

Deci liberalii pierduseră, după cum presimțise Ratler, și cei mai mulți îl scoteau vinovat pe Gresham pentru înfrîngerea suferită. Numai lui i se datora eșecul, fiindcă nu avusese judecată și tact. Ca orice incriminare, și aceasta se repercută asupra adepților domnului Gresham care, de unde pînă deunăzi îl urmaseră fără cîrtire, acum îl priveau înciudați și bănuitori, ceea ce, evident, le slăbea unitatea de care aveau nevoie ca formație politică. De bună seamă nu toți colegii îl bombăneau. Cîțiva dintre ei îl adorau mai mult ca oricînd. Atîta doar că puterea nu-și trage seva din asemenea adorații.

Pe de altă parte, Ratler și acoliții săi convocară un sfat de trei zile, la capătul căruia ajunseră la concluzia că unicul om capabil să le mai asigure unitatea organizației era ducele de St. Bungay.

— Și atunci care ar fi liderul nostru în Parlament ? întrebă Bonteen plin de nedumerire.

La care onorabilul Ratler oftă din rărunchi în loc să-i răspundă. Urît se mai încurcaseră ițele, și tare nu-i convenea soluția la care trebuiau să recurgă. Și totuși, Gresham era singurul lider de ales în impasul de față. Afurisită treabă ! Deoarece, așa cum se știe, liderul Camerei avea un rol decisiv în guvern, oricare ar fi fost așa-zisul președinte al Consiliului de Miniștri.

CAPITOLUL X

SOȚUL ABANDONAT

PHINEAS URMĂRISE dezbaterile de pe băncile galeriei și era foarte mîhnit de victoria conservatorilor. E drept, în campania electorală, pledase și el pentru ideea reformei, dar o făcuse de pe poziția liberalului cu concepții înaintate, fără să-i treacă prin minte că ar putea fi preluată și de opoziție. Ca acum, cînd o văzuse biruitoare în mîinile adversarului, să-i apară ca o progenitură hidoasă și născută înainte de vreme. Asistase la lucrările

Camerei ca spectator, și nu vedea cum și-ar schimba calitatea pînă la sfîrșitul sesiunii în curs, deoarece judecătorul ales pentru anchetarea cazului său ajungea abia în ianuarie la Tankerville. Întîrzierea nu ar fi fost o nenorocire dacă cercetările se încheiau în favoarea lui, căci în proxima sesiune ar fi redevenit deputat, bucurîndu-se de privilegiile titlului și uitînd de sinistra păcăleală înghițită în alegeri. Adevărata nenorocire ar fi survenit în cazul cînd investigația cerută nu-i aducea speratul cîștig de cauză. Atunci realmente nu știa ce va face. Timp de un an sau chiar doi, cît aveau să-i ajungă modestele fonduri, se va descurca într-un fel. Dar dincolo de acest interval se așternea întunericul totalei nesiguranțe. Numai revenirea în Parlament putea să-l smulgă din beznă și să-i redea perspectiva împlinirii ca om și ca politician.

Crăciunul se hotărîse să-l petreacă la Dresda, cu lordul Brentford și lady Laura. Le și anunțase sosirea. Dar o chemare cu totul neașteptată îl abătu de la programul inițial, silindu-l să-l mai amîne. Era vorba de o invitație pe care n-o putea refuza. Fiindcă venea de la Kennedy.

„9 noiembrie, Loughlinter

Sir,

sînt informat printr-o scrisoare primită din Dresda că te afli la Londra, de unde vei întreprinde o călătorie în Germania, cu scopul de a-i face o vizită, de cîteva zile, lordului Brentford. În consecință, te vei afla iarăși în compania soției mele, lady Laura Kennedy.

Nu i-am înțeles și nici nu i-am aprobat încălcarea jurămîntului de căsătorie și părăsirea căminului. Eu nu am îndemnat-o să plece. Dimpotrivă, am stăruit mereu să se întoarcă. Și am făcut-o în ideea că, oricare ar fi sentimentele ce ni le nutrim unul celuilalt, are datoria să stea lîngă mine, iar eu s-o primesc înapoi. Asta mi-a fost atitudinea, de care nu mă dezic nici acum. Dacă tribunalele englezești ar da dovadă de suficientă eficiență și omenie, aș obliga-o să se întoarcă la domiciliul abandonat, fiindcă păcătuiește trăind în afara lui, așa cum și eu aș păcătui dacă n-aș forța-o, prin mijloace legale, să facă ce se cuvine. După cum vezi, îți scriu fără rezerve, trecînd peste anii care ne-au despărțit. A existat însă o anumită perioadă cînd ne cunoșteai foarte bine viața familială. Și în virtutea ei fac apel la dumneata.

De la plecarea soției mele nu am avut un singur prilej să-i comunic vreun mesaj printr-un prieten comun. De aceea, de cînd am aflat despre vizita ce i-o vei face la Dresda, mă urmărește cu insistență dorința de a te vedea spre a-i transmite o comunicare personală. Sănătatea mea șubrezită, cît și traiul complet diferit pe care l-am adoptat fac aproape cu neputință o deplasare la Londra, în scopul de a-ți vorbi. Drept care apelez la caritatea dumitale creștină, chemîndu-te la conacul meu pentru a discuta. Ca romano-catolic sînt convins că aperi legătura căsătoriei. Sau cel puțin nu-i concepi destrămarea din capriciul unei femei irascibile, care nu a fost și nu este în stare să-și motiveze părăsirea căminului și renunțarea la ocrotirea soțului.

Am foarte multe să-ți spun, și vreau să cred că ai să vii. Nu-ți pretind să rămîi multă vreme la mine, deoarece nu îți pot oferi nici un fel de amuzament în singurătatea de aici. Afară de mama, nu am pe nimeni în preajmă. De cînd m-a părăsit soția mea am considerat că nu se mai cade să primesc oaspeți ori să mai frecventez societatea. Așa că duc o viață de văduv. Și nu am prin ce să te atrag. Să vînezi, nu se poate — pentru că nu mai dispun de personalul trebuincios. La fel, nici să pescuiești. Nu fiindcă ar fi dispărut peștii — căci Dumnezeu tot își împarte darurile, oricît de netrebuiți ar fi oamenii. Dar în noiembrie nu se pescuiește — după cît mi se pare. Deci venirea la mine nu va însemna o plăcere, ci numai îndeplinirea unei datorii creștinești.

Al dumitale
Robert Kennedy."

Întorcînd paginile, Phineas chibzui în ce fel să răspundă, deși era conștient că nu avea decît o singură alternativă : să primească invitația. Fără discuție, vizita va fi o corvoadă nesuferită. Însă nu putea s-o evite. Drept aceea, trimise pe loc acceptarea, menționînd și data venirii, după care îi scrise și Laurei, prevenind-o de schimbarea ivită și amînînd cu o săptămînă sosirea la Dresda. Iar în ziua cînd se încheiară dezbaterile, porni către Loughlinter.

Tot drumul pînă acolo vîntură sumedenii de amintiri legate de prima ședere în Londra — acel episod ce păruse definitiv încheiat în anii petrecuți în Irlanda și, totuși, atît de masiv ancorat în clipa prezentă, prin întîmplările și

trăirile ce le cuprinsese. Atunci o cunoscuse pe lady Laura și pe moșierul spre care călătorea acum.

Întîia sa vizită la conacul Loughlinter nu o făcuse atît la invitația formală a lui Kennedy, cît la stăruințele Laurei. Iar la cîteva zile după sosire, îi vorbise de dragostea lui, pentru ca nobila dămișoară să-i anunțe logodna cu stăpînul domeniului unde se afla ca oaspete. Își amintea durerea pricinuită de parcă ar fi simțit-o deunăzi. Dar suferința și deznădejdea dispăruseră destul de curînd, și devenise prietenul favorit al femeii care îl respinsese — o legătură neprihănită, din care lipsea orice urmă de pasiune, după asigurările Laurei. Deși, ceva mai tîrziu, cînd îi mărturisise că o iubește pe Violet Effingham, păruse grozav de rănită. După aceea — sau poate înainte — se ivise accidentul lui Kennedy, pe care-l scăpase de la pieire, cîștigîndu-i astfel prietenia. Însă o prietenie de suprafață, izvorîtă din pură obligație, și care nici nu a durat. Moșierul îi arătase gelozie, suspectînd o dragoste vinovată între el și Laura. Menajul lor începuse să scîrțîie — pe motivul acesta și pe multe altele — cu toate că adevărata pricină era îngrozitoarea nepotrivire ce-i dezbina și care, pînă la urmă, le-a și destrămat căsnicia, răpindu-le liniștea și satisfacțiile vieții mondene pe care o duseseră înainte. Tot cam pe atunci ieșise și el din strălucitorul cadril londonez și, o bucată de vreme, lady Laura și Robert Kennedy i se părură locuitorii altei planete. Ca acum să-i reîntîlnească pe fiecare în parte și să încerce o mediere între ei. Deși, după intima sa convingere — sau poate numai impresie — tentativa era sortită eșecului.

Era noapte de-a binelea cînd trăsurica în care venise din Callender se opri la ușa conacului. Trecuseră șase ori șapte ani de la primul popas ce-l făcuse aici, și cu toate astea nu uitase nici un detaliu.

Atunci voiajase cu Ratler, și lady Laura îl dojenise pentru alegerea unei asemenea companii. Voia să-l vadă împresurîndu-se de alți oameni, mai bine cotați în societatea înaltă și cu țeluri mai nobile. Și-i împlinise dorința, alegîndu-și prieteni numai din marea elită. Însă cu ce folosise ? Astăzi un Ratler era cineva, pe cînd el, nimeni. Un alt amănunt legat tot de prima venire îl făcu să zîmbească. Doamne, cît îl mai frămîntase angajarea unui valet ! Nu știa dacă în lumea simandicoasă, unde avea să descindă, trebuia sau nu să apară escortat. Și, după multe dureri de cap, tocmise, în fine, o slugă, pentru ca după aceea să-i fie rușine de gugumănia făcută.

De astă dată nu avea însoțitor, nici bagaje arătoase, pușcă de vînătoare sau costum impecabil de munte. Dar își simțea inima la fel de grea. Atunci urma să-i declare Laurei marea lui dragoste, și nu știa cum s-o facă. Acum urma să-i consoleze soțul. Și nu-l tăia mintea ce-ar fi putut să-i spună.

La ușă îl întîmpină un lacheu bătrîn, îmbrăcat în negru, care-i propuse să meargă direct în camera ce-i fusese atribuită. Uriașul hol care cîndva fremătase de viață era pustiu și neprimitor. Traversîndu-l, se scutură înfiorat nu numai de aspectul său dezolant, cît și de frigul ce-l străpunse. Instinctiv, își aruncă ochii la șeminеul impunător. Era stins. Valetul îl anunță că cina era pregătită pentru șapte și jumătate.

— Doriți cumva să vă schimbați ținuta ? îl întrebă el.

— Bineînțeles, zise Phineas. Și cum trecuse de ora comunicată, își iuți pașii spre cameră, unde găsi tot frig și o atmosferă respingătoare. Căminul era înghețat, și o singură lumînare aprinsă. Pe masa de toaletă mai existau sfeșnice, însă goale. Înaintea plecării, bătrînul mormăise ceva despre o cană cu apă caldă. Dar n-o mai aduse. Pentru Phineas era de necrezut ceea ce vedea. Atîtea lipsuri nu pomenise nici în perioadele sale de mare jenă financiară. Iar Kennedy era cel mai bogat deputat din Marea Britanie.

Zgribulit și ca vai de lume, se îmbrăcă la mare ținută și porni din nou către hol, fără să știe unde îl va întîlni pe amfitrion sau pe mama acestuia. În drum, trecu prin fața mai multor uși cunoscute care, cîndva, ședeau deschise în lături, dar acum erau încuiate, parcă anume ca să blocheze pătrunderea în încăperile din spatele lor. Și amănuntul imprima un plus de tristețe interiorului sumbru. Ajuns la parter, se pregăti să aștepte în hardughia înghețată. Însă valetul, aflat la pîndă, îi ieși înainte, conducîndu-l într-un salon mai retras. Aici îl informă că sănătatea domnului Kennedy nu-i permitea să cineze la ore atît de tîrzii, așa încît luase masa de unul singur, cum o va face și prea onoratul oaspete, după care va fi primit de stăpînul casei. Auzindu-l, Phineas se aprinse la față de furie. Cum își permitea Kennedy să-l desconsidere în halul acesta, după ce-l obligase să facă un voiaj așa de lung și de incomod, numai în interesul lui ? Nu era cazul să plece imediat, fără să mai dea ochii cu el ? Dar în secundele următoare își aminti de țicneala ce i-o atribuiau

colegii la Londra ; de felul cum îl căinau pe șoptite. Și se domoli, așezîndu-se să mănînce.

Atîta doar că nu prea avu ce. La început i se aduse un pește alb, fleșcăit, de un soi cu totul incert ; apoi o friptură care, în mod cert, era de vacă ; iar la urmă, o tartă strivită, cumpărată, probabil, de vizitiul trăsurii de la cofetăria din Callender. Ca băutură, i se dădu vin de Xeres, însă cu mare zgîrcenie. Se pusese pe masă și o sticlă de Claret [1], pe care Phineas, deși nepretențios la vinuri, nu-l mai atinse după o sorbitură. Și cu toate că dăduse paharul de o parte, valetul închiondorat, care nu-l părăsi o secundă, se tot oferea să-i mai toarne, ca și cînd prin asta îi apăra lui Kennedy faima de amfitrion ospitalier. Numai că bătrînelul nu era singurul vinovat de ceea ce latinii denumeau *„tenuis ratio saporum."* [2] Există gazde cu mari pretenții care, în loc să-și îndestuleze musafirii cu de-ale gurii, încearcă să le ia ochii cu vesela de argint și cu paharele de cristal etalate pe masă. Noroc că Phineas nu era un mîncău și nici băutor, încît nu făcu o tragedie din cauza bucatelor pricăjite ce i-au fost puse în față. Gustă absent din peștele fad, se înfruptă cu nădejde din friptura destul de acceptabilă, înghiți un dumicat din tarta botită și consideră cina încheiată, fără să manifeste nemulțumire. Dar cînd, la sfîrșit, valetul îl îmbie încă o dată cu detestabilul Claret, îi porunci enervat să-i aducă un pahar cu bere. Moșuleț ieși șontîc, șontîc, din salon și, după puțin, se întoarse cu un degetar de alcool care, în limba sa scoțiană, se chema „usquebough" [3]. Bucuros de picătura de whisky, musafirul renunță la bere și o dădu pe gît, după care se ridică așa brusc de pe scaun, încît lacheul pierdu curajul să-l mai piseze cu faimosul vin roșu. Sau poate o aluzie tot strecură, deși foarte discretă, întrebîndu-l cu ochii la sticla de Claret :

— Nu mai zăboviți chiar deloc ? Vreți să-l vedeți acum pe conaș ?

— În momentul acesta, îi răspunse Phineas categoric.

Așa că porni, în urma bătrînului, traversînd holul cel mare, apoi luînd-o pe un culoar dosnic, pe care nu-l străbătuse în vizitele anterioare, pînă ajunse în dreptul „camerei castelanului", cum i se spusese dintotdeauna. Și într-adevăr înăuntru îl aștepta Kennedy.

[1] Vin din Bordeaux.
[2] Judecarea ușuratică a gusturilor.
[3] Un sort de whisky scoțian.

Dar, vai, în ce hal arăta ! Cunoscîndu-i vîrsta, Phineas calculă la iuțeală că nu împlinise cincizeci de ani. Și totuși părea de șaptezeci. De cînd îl știa fusese slab, însă acum era numai piele pe os. Părul-i albise aproape complet, și se cocoșase atît de grozav, încît, deși făcu doi, trei pași, venind să-l întîmpine, s-ar fi zis că nu-și dăduse osteneala să se îndrepte din șale.

— Mă găsești mult schimbat, nu-i așa ? rosti el.

În fața unei transformări atît de izbitoare, ar fi fost ridicol să-l contrazică, drept care Phineas îndrugă o formulă de compromis, exprimîndu-și regretul că era suferind.

— Nu trupul mi-este bolnav, ci sufletul, domnule Finn. Și asta din cauza ei, bombăni moșierul. Numai ea m-a nenorocit. Viața mea nu-i ușoară, cum nici obligațiile ce mă apasă. Din clipa cînd ne-am căsătorit, am socotit-o carne din carnea mea și sînge din sîngele meu. Or atunci te întreb : pot renunța la carnea și la sîngele meu, știind că nu se află sub veghea dumnezeiască, ci în ghearele necuratului ? Mai pot avea pic de liniște ? De-aș fi dus-o la groapă, înduram resemnat lovitura. Dar mai întîi spune-mi, ești mulțumit de găzduirea ce ți s-a dat ?

— Cum de nu, minți Phineas.

— Nu am pretenția că la conacul Loughlinter se mai simte cineva ca înainte. Cum ar putea un bărbat părăsit de nevastă să îngrijească de oaspeți după cum se cuvine ? Mi-e jenă să privesc și un prieten în ochi, zise, acoperindu-și fața cu palma, ca să ascundă, chipurile, rușinea ce o resimțea.

Phineas îl urmări ca trăsnit, deși nu ar fi putut preciza ce îl descumpănise mai tare : gestul absurd pe care-l schițase ori substratul melodramatic al afirmației.

— Cu ce i-am greșit ca să mă părăsească ? își urmă Kennedy văicăreala. I-am fost necredincios ? Am lovit-o vreodată ? Am speriat-o prin cuvinte brutale sau obligații prea grele ? Nu i-am împărtășit orice gînd și intenție ? Nu am considerat-o parte din ființa mea, atît în viața de aici cît și în aceea mai dreaptă, spre care mergem cu toții ? Nu i-am dat numele meu ? Și atunci, pentru ce a plecat ? Ce a determinat-o să mă abandoneze ? Dumneata știi, domnule Finn ?

Înșirase aproape o duzină de întrebări, nu cu pretenția de a primi o ripostă la fiecare, ci folosise interogația doar ca un mijloc de a-și potența dramatismul. Totuși, la ultima

dintre ele aștepta un răspuns, după impresia lui Phineas. Și Kennedy i-o confirmă aproape imediat, repetînd-o cu voce scăzută, nerăbdătoare, cu fața strîmbată de o crispare vicleană și cu un ochi mai închis, ce-i dădeau, la un loc, un aer grotesc.

— Dumneata știi pentru ce m-a lăsat, nu-i așa ? spuse el repezindu-și bărbia înainte.

— Presupun că nu a fost fericită, biigui încurcat.

— Fericită ! îl îngînă latifundiarul ironic. Dar cine îi dădea dreptul să aspire la fericire ? Se așteaptă careva dintre noi s-o afle aici, pe pămînt ? Nu se știe c-o dobîndim numai pe lumea cealaltă ? declară el patetic, înălțînd mîna stîngă spre tavan. Și la urma urmelor, pentru ce n-ar fi fost fericită ? Ce-ar fi dorit să aibă ? S-a pronunțat vreodată împotriva mea ? Aș vrea să mi-o spui, domnule Finn.

— Cu dragă inimă aș face-o. Numai că n-am auzit de la ea decît că nu vă potriviți ca temperament.

— Bănuiam într-o vreme că dumneata ai povățuit-o să plece, zise celălalt, încercînd să-l tragă de limbă.

— Niciodată ! neagă Phineas cu tărie.

— Ți-a mărturisit dinainte ce intenții nutrea ? îl iscodi mai departe.

— Mi-a anunțat hotărîrea ei după ce o luase și căpătase consimțămîntul lordului Brentford. Dar știam că este nemulțumită.

Cum adică nemulțumită ? Și pentru care motive ? Cînd făceam exact ce-i cășuna ei. Nu ți-a interzis, cu de la sine putere, să cinezi cu mine, în Londra ? Din ce cauză ? Nu am priceput niciodată. Însă n-am contrazis-o. E drept că i-am atras luarea aminte cînd comitea o greșeală gravă. Ceea ce mi se pare perfect normal. Doar cine era s-o învețe de bine dacă nu soțul ei ? Aaa ! De-aș fi fost un amic oarecare, și nu bărbatul cu cununie, mi-ar fi îngăduit să-i spun tot ce vreau. Fiindcă vezi dumneata, femeii nu-i place jugul căsătoriei. Acceptă să-l poarte doar ca să facă o partidă. Aici e coada satanei. E o lucrare diavolească. Oare un preot n-ar fi în stare s-o readucă pe calea cea bună ?

— Nu cred, murmură Phineas.

— Nici eu, i se alătură Kennedy. Numai frica de Dumnezeu îți arată drumul cel bun. Și cînd femeia este prea înfumurată ca să ceară ajutorul divin, o ia diavolul în primire, îndemnînd-o numai la rele. Exact cum s-a

întîmplat și cu Laura. În loc să meargă cu mine la vecernia de duminică, se ducea la petreceri drăcești, în casă la taică-său.

Phineas ar fi vrut să-i răspundă că așa numitele „petreceri drăcești" nu fuseseră altceva decît nevinovate reuniuni amicale, la care și el luase parte, și unde se discuta doar politică. Nu interveni, însă, pentru că tot nu l-ar fi convins și fiindcă celălalt nici nu-i dădu pas, urmîndu-și neabătut peroraţia :

— De cum am văzut că nesocotește poruncile Domnului, pîngărind ziua de Sabat, am știut că vom ajunge aici...

— Mă scuzați, domnule Kennedy, se interpuse Phineas, vorbind pe tonul cel mai spășit, dar după mine, soțul nu este îndrituit să impună consoartei concepțiile sale religioase. Sau în ipoteza că este foarte rigid în această privință, bine ar fi ca înaintea căsătoriei să verifice dacă aleasa nutrește aceleași vederi.

— Ai pronunțat cuvîntul rigid ? sări moșierul ca ars. Mi se pare impropriu, domnule Finn. Fiindcă aici nu e vorba de rigiditate. Ci de supunere față de pravila sacră.

— Bine, dar oamenii mai pun la îndoială această pravilă...

— Dac-o pun, sînt damnați, ripostă celălalt vehement și ridicîndu-se de pe scaun. Sînt afurisiți pe vecie.

— Poate femeii nu-i place să audă că e damnată, observă musafirul zîmbind abia perceptibil.

— Nici nu i-am spus-o, se replie Kennedy. Te rog să mă crezi. Și niciodată nu am atins-o cu o vorbă. M-am purtat cum nu se poate mai omenos. De cîte ori avea o migrenă, ședeam neclintit lîngă ea, și nu știam în ce chip s-o mai îngrijesc. Nu și-a exprimat o dorință pe care să nu i-o duc la îndeplinire. Iar cînd vedeam că nu-i în apele ei, alegeam, la rugăciunea de seară, parabola cea mai scurtă — spre marea nemulțumire a maicăi-mi.

Această ultimă afirmație părea de necrezut pentru Phineas. Oare Kennedy nu-l mințea ? Fiindcă nu era verosimil ca o ființă omenească — fie și o mamă bătrînă — să prefere o poliloghie unei parabole scurte, afară de proști, bineînțeles. Absorbit de reflecție, nu-și urmări partenerul cîteva fraze, ca după un timp, să-i audă din nou întrebarea de la început :

— Spune-mi, domnule Finn, chiar nu știi de ce m-a lăsat ?

— V-am mai dat un răspuns în această privință, și nu am nimic de adăugat.

— Totuși, a existat un timp cînd credeam că ea...

— Nu aveți ce să credeți în afară de ce vă declar, i-o reteză Phineas cu fermitate, de teamă ca nu cumva sărmanul descreierat să-i arunce o trăsnaie care l-ar fi jignit. A plecat, urmă el, deoarece și-a dat seama că nu putea să vă facă fericit...

— Dar nici nu-i ceream acest lucru. Cum nu-l pretind nimănui. Voiam doar s-o văd că-și împlinește îndatoririle. Dumneata ai iubit-o cîndva, nu-i așa, domnule Finn ?

— Da, am iubit-o, recunoscu prompt. Însă pe vremea cînd se numea lady Laura Standish.

— Exact, exact ! făcu celălalt. Și nu văd nimic nefiresc în asta. Dar cînd a existat o dragoste între două ființe, bine ar fi ca acestea să se ocolească pe urmă. Așa consider că se cuvine... Și nu fiindcă m-ar chinui gelozia...

— Sper că nu, rosti Phineas apăsat.

— De aceea, nu văd ce rost ar avea să bați atîta cale, pînă la Dresda, ca s-o vizitezi. La ce ar servi osteneala ? Mai cuminte ar fi să rămîi pe loc, domnule Finn. Așa gîndesc eu. Nu e decent ca un bărbat neînsurat să traverseze jumătate din Europa pentru a vedea o doamnă despărțită de soț... pe care a mai și iubit-o cîndva. Da, da. A iubit-o. E deplasată și condamnabilă intenția dumitale. Și, în consecință, îți cer să renunți la ea.

Așadar Kennedy îl păcălise într-un mod grosolan, se gîndi Phineas. Chemîndu-l sub pretext că vrea să-i dea o solie, acum profita de buna-i credință, interzicîndu-i vizita dintr-o gelozie smintită. Auzise că nu mai este întreg la minte și, ca atare, nu avea sens să se înfurie. Totuși observase că nebunia lui nu era într-atît de avansată, încît să nu îi pretindă un răspuns net. Pe care trebuia să i-l dea.

— Lady Laura Kennedy locuiește împreună cu tatăl dumneaei, vorbi cu cel mai desăvîrșit calm.

— Cu ramolitul ăla ! Pfui ! exclamă Kennedy în semn că nu l-a convins argumentul.

— Repet : lady Laura locuiește împreună cu tatăl dumneaei și eu mă duc în casa lordului Brentford.

— Dar cine ți-a scris și te-a poftit ? îl întrebă închizînd iar din ochi și boțindu-și chipul.

— Lady Laura, admise Phineas fără codeli.

— Va să zică soția mea. Dumitale îți trimite invitația, pe cînd mie nu-mi răspunde un rînd la repetatele apeluri. Și asta-i soția mea ! Femeia cu care mi-am unit viața înaintea lui Dumnezeu și de care nici o pravilă omenească

n-a izbutit să mă rupă. Deci ca soţ al Laurei Kennedy îţi cer să renunţi la vizita proiectată, spuse, urnindu-se de pe scaun şi apucînd vătraiul în mînă. E drept că scaunul lui era lîngă şemineu, şi poate voia să scormonească jarul. Oricum, după felul cum şedea încovoiat, cu vătraiul în mîna dreaptă şi cu privirea aţintită asupra musafirului, era greu să deduci ce gînduri avea. Însă cum Phineas îl credea nebun, şi deci în stare de orişice, se ridică binişor în picioare, observîndu-l cu atenţie. Pe moment, vătraiul o luase în jos — despre asta nu încăpea îndoială ; iar pe măsură ce Phineas se deşirase din jilţ, îl văzu îndreptîndu-se înspre cămin şi, în cele din urmă, înfipt printre cărbunii aprinşi. Într-adevăr, Kennedy aţiţa focul. Totuşi, vizitatorul rămase încredinţat că alta-i fusese intenţia la început.

— După cele vorbite, sînt sigur că ai renunţat la gîndul călătoriei, îi zise după ce se reaşeză.

— Vă înşelaţi, îi ripostă Phineas. Voi pleca la Dresda. Şi dacă aveţi de trimis un mesaj, daţi-mi-l să i-l duc.

— În cazul ăsta vei fi acuzat de adulter, iar de serviciile unui păcătos ca dumneata mă lipsesc, erupse Kennedy ca un vulcan. Din ziua cînd te-am întîlnit am ştiut că eşti un închinător la zei, odraslă nemernică a lui Apolo. Şi cu toate astea, în ce rătăcire am căzut ! Nu trebuia să primesc în casă un idolatru, un ins care se preface a crede că într-o fărîmă de pîine stă trupul lui Dumnezeu. Un papistaş şi un fătarnic, necredincios ţării şi Mîntuitorului său. Nu trebuia să cedez rugăminţilor *ei*, ci să-ţi închid uşa, după cum mă îndemna sufletul. Fiindcă dumneata eşti capul tuturor răutăţilor. De la dumneata ni se trage nenorocirea. Şi dacă *ea* trăieşte azi în surghiun, să-i porţi îndoit păcatul pe suflet.

În vreme ce moşierul îl acoperea cu injurii, Phineas chibzuia la ce avea de făcut. În primul rînd trebuia să-i dispară cît mai grabnic din faţă, iar în zorii zilei, şi din conac. Neîndoielnic, prezenţa lui îl iritase la culme, deşi, judecîndu-i întregul comportament, era limpede că nefericitul o lua razna în orice împrejurare. E drept, îi mai suflase unul şi altul că „bietul Kennedy s-a ţicnit", însă în maniera în care se vorbeşte despre cîte un prieten care a ieşit pentru o vreme din tiparele vieţii obişnuite. Dar în realitate omul înnebunise, devenind de-a dreptul primejdios.

— Ar fi timpul să punem capăt discuţiei şi să vă spun noapte bună, rosti Phineas pregătindu-şi retragerea.

— O clipă, domnule Finn, îl reţinu celălalt.

— Mă rog, ce doriţi ?

— Sper că nu vei adînci răul pe care l-ai şi făcut

— Aşa ceva garantez că n-o să se întîmple.

— N-ai să-i repeţi spusele mele...

— Nici măcar un cuvînt care i-ar da de înţeles că-i nutriţi mai puţină consideraţie decît cea meritată.

— Atunci poţi pleca, îl concedie sec.

— Noapte bună, zise vizitatorul, ieşind glonţ pe uşă.

Era devreme — încă nici ora nouă — şi totuşi nu-i rămînea altceva de făcut decît să se culce. Dibui drumul pînă în holul cel mare, iar de acolo, pe scară, spre camera lui. De cum intră, văzu că nu se aprinsese focul, deşi era o noapte rece şi umedă. Se duse la fereastră şi o deschise, cu gîndul că poate avea să audă cascada Linter, al cărei ropot nu îl uitase nici azi. Îl izbi întunericul ca de păcură, forfecat de un vînt ascuţit, şi frigul igrasios, de noiembrie. Atmosfera era lugubră. Dar în ciuda ei s-ar fi strecurat din conac pînă la capătul povîrnişului unde poposise odinioară cu Laura Standish. Renunţă însă la idee, de teamă ca nu cumva la întoarcere să găsească uşa de la intrare încuiată, rămînînd astfel pe dinafară. Închise geamul şi sună clopoţelul, după valet. Aşteptă un răstimp şi repetă chemarea. Într-un tîrziu apăru, în fine, şi bătrînelul.

— Ai putea să-mi aduci un ceai ?

Valetul scuturâ capul în sens negativ, explicînd mai pe urmă că, la ceasul acela, nu avea unde să fiarbă apa.

— Dar gustarea de dimineaţă mi-o poţi aduce la şapte iar la puţin după aceea pot avea o trăsură sau orice vehicul cu care să ajung în Callender ?

Valetul clătină şi mai viguros capul, înspăimîntat parcă de enormitatea pretenţiilor auzite.

— Atunci ştii ceva ? îl luă Phineas din scurt. Du-te şi spune-i stăpînului că de micul dejun mă pot dispensa fără nici un regret, dar insist să-mi pună la dispoziţie mijlocul necesar de transport.

Abia a doua zi dimineaţă primi cuvenitul răspuns — sub forma unei gustări amărîte şi a unui faeton tras la scară. Plecă fără să mai dea ochii cu Kennedy. Şi nici pe maică-sa nu o văzu. Iar în marea sa grabă de a scăpa de

conacul nesuferit — care cu vremea avea să devină, probabil, sinistru — renunță să facă măcar cîțiva pași peste pajiștea ce ducea la îndrăgita cascadă.

CAPITOLUL XI

SOȚIA PRIBEAGĂ

LA ÎNTOARCEREA în metropolă, se achită mai întîi de o promisiune făcută tinerei lady Chiltern care, auzind de vizita sa la conacul Loughlinter, îl rugase s-o informeze asupra sănătății cumnatului ei. Și iată ce-i scrise :

„L-am găsit pe Kennedy bîntuit de gînduri întunecate, de fixații și ciudățenii vecine cu nebunia, deși nu dement declarat, după umila-mi părere. Nu cred că lady Laura mai poate fi îndemnată de amici sau de rude să se întoarcă la el. Din cît mi-am dat seama, e robit de două idei. Prima, de a sluji o religie neîndurătoare. A doua, să strîngă bani. Am avut o singură întrevedere cît se poate de neplăcută."

După expedierea mesajului, mai rămase două zile la Londra, participînd — pe cît i-o îngădui scurtul răgaz — la revolta stîrnită de odioasa purtare a lui Daubeny și de succesul ce-l repurtase. Iar a treia zi, porni spre Dresda.

Orașul i s-a părut curat, plăcut și ceea ce îl izbi îndeosebi, ca dealtfel pe orice străin la prima sa vizită, a fost natura localnicilor — oameni aglomerați de treburi, și totuși veseli și extrem de prietenoși. O atmosferă așa de îmbietoare se întîlnește rar în orice țară din Europa și cu atît mai puțin în Germania. În Leipzig, de pildă, domnește același freamăt ca în Dresda ; în schimb populația este izolată și rece. Vienezii, din contră, sînt foarte petrecăreți deși, lucru bizar, străzile lor poartă pecetea melancoliei. În München există ospitalitate și voie bună, însă lipsește larma activității cotidiene. Frankfurt e atrăgător și plin de agitație, dar îmbîcsit și parcă dușman declarat al distracției. Spre deosebire de Dresda, unde voioșia tronează la loc de cinste, așa încît, dacă nobilul Brentford ar fi părăsit Anglia în căutarea unei existențe tihnite și mondene, nu putea să aleagă un colț mai prielnic și poate nici o locuință mai agreabilă.

Ședea la marginea dinspre miază noapte a orașului, într-o casă cuprinsă și împresurată de o grădină imensă. Numai că în situația lui specială — de surghiunit împreună cu fiica sa — oricare din centrele mai sus înșirate nu l-ar fi încîntat, fiindcă nu se vedea cu nimeni și nu îl interesa societatea locală. Despre Dresda, în sine, recunoștea doar două caracteristici : că era prea friguroasă în sezonul de iarnă, și prea călduroasă în timpul verii. Iar el detesta și gerul și canicula. Însă cum ajunsese la definitiva concluzie că toate așezările urbane și însăși viața nu însemnau decît inepuizabile surse de neplăceri, rămăsese pe loc, nemulțumit de climă, de oameni, și bombănind aproape tot timpul.

Abia la ușa impunătoarei lui reședințe îl încolțiră îndoielile pe drumeagul Phineas Finn. Nu cumva greșise venind să-l vadă pe Brentford, cum se întîmplase și vizitîndu-l pe Kennedy ? Adevărat, prietenia cu venerabilul lord îi adusese mari împliniri, dar cunoscuse și crize puternice. Iar fericirea pe care o simțise adesea în casă la el nu izvorîse dintr-o afecțiune față de lord. Cum avea să reacționeze dacă-i va face aceeași primire ca și zănaticul ginere de la care se întorcea ? Perspectiva nu era imposibilă, fiindcă Brentford avea „talentul" de a fi distant și respingător cu semenii. Or dintre toate metehnele date omului, e știut că de asta se dezbară cel mai tîrziu.

Deși bîntuit de temeri, sună la ușa de la intrare. Călătorise o noapte întreagă, și-l pătrunsese frigul pînă în măduva oaselor. De la oprirea în Leipzig, unde se prevedea un popas de douăzeci de minute pentru a se lua o gustare — dar în realitate stătuseră doar cît să înghită o cafea — nu mai băgase nimic în gură. Și cum de atunci trecuseră ceasuri, i se făcuse foame. Poate mai nimerit ar fi fost să tragă la un hotel, să mănînce pe săturate și abia pe urmă să-și vadă prietenii, se socotea el după ce sunase. Ca aproape imediat să se trezească într-un hol spațios, împresurat de o ceată de servitori, printre care recunoscu și un lacheu de la Saulsby. Prea mult răgaz nu avu pentru alte observații, fiindcă nici nu intră bine și Laura i se aruncă în brațe. Venise fugind să-l întîmpine și, înainte de a apuca s-o privească, își lipise obrazul de buzele lui, strîngîndu-i, în același timp, mîinile.

— O, prietenul meu ! îi spuse cu voce tremurătoare. Ce bun ai fost că ai venit !

După această primire îl conduse într-o cameră mare, unde se aranjase o masă cu micul dejun, alături de un șemineu englezesc, în care ardeau bușteni.

— Cît de înfrigurat oi fi și cît de flămînd, continuă Laura. Vrei să mănînci acum ori mai întîi să te schimbi ? Te rog de la bun început să te simți ca în familie, să te porți ca un frate cu o soră, fără urmă de protocol, îi zise cu același glas strangulat de emoție. Și din nou îl prinse de mînă.

Phineas încă nu o privise în față și se ferea să o facă, fiind convins că avea s-o vadă plîngînd. Îi spuse, deci, uitîndu-se în altă parte că ar vrea, dacă e posibil, să facă întîi o baie.

— Cum de nu, îi răspunse cu aceeași nețărmurită solicitudine. Atunci, te conduc în odaia unde ai să stai. Și ți-aș căra cu mîna mea apa fierbinte în cadă, de nu aș ști că e de pe acum umplută. Dar spune-mi, cît vei întîrzia ? O jumătate de ceas ?

— Cam așa, zise el.

— Foarte bine. Am să te aștept. Și ai prefera ceai în locul cafelei ori laptelui, nu-i așa ?

— Se înțelege că ceai.

— Ți-l voi pregăti eu. Papă coboară întotdeauna cam în jurul orei două. Așa că vom avea toată dimineața la dispoziție ca să vorbim. Vai, Phineas, cît de mare plăcere îmi face să-ți aud iarăși glasul. Ai fost la domeniul Loughlinter ?

— Da. Am trecut pe acolo.

— Cîtă mărinimie din parte-ți ! Dar acum nu îți pun întrebări. Le las pentru mai tîrziu. Te previn că aici nu avem șemineuri în dormitoare și va trebui să te mulțumești cu căldura dată de sobă. Și să nu zăbovești peste o jumătate de oră, fiindcă o să-mi fie greu să te aștept.

Dar în ciuda rugăminții ei de a se grăbi, ajuns în cameră, se așeză cu spatele spre soba încinsă, ca să cugete un răstimp. Trecuseră doi ani de cînd n-o mai văzuse pe această femeie și despărțirea lor însemnase mai curînd un memento al vechii prietenii, decît o manifestare de afecțiune. Cu puțin înaintea plecării sale în Irlanda, cînd amiciția nu părea complet destrămată, Laura îi anunțase hotărîrea de a-și părăsi soțul, dar o făcuse din datorie și ca o măsură de autoapărare. Fiindcă numai așa putea să-și explice atitudinea ce-o adoptase pe urmă cînd, revenită la viața mondenă din Londra — pe care Phineas o cunoștea pe de rost — devenise ostilă sau, oricum, se înstrăinase. De cîteva ori îi spusese cuvinte grele, acuzîndu-l de nepăsare și lipsă de suflet. În locul măgulirilor de altădată, care încîntă bărbații, îi arăta o răceală de gheață, deși mai

scăpa aluzii răutăcioase la căldura sentimentelor lui de odinioară. Distanță, plină de imputări, se vedea că dorește s-o rupă cu ce a fost. Dacă o dată îi respinsese iubirea, în cele din urmă părea să-i retragă și amiciția. Oare ținuse vreodată la el ? se întrebase contrariat, fără a putea să-și dea un răspuns.

Ca acum, revăzînd-o și cîntărindu-i purtarea, să i se deslușească adevărul. Și cheia întregii enigme i-o oferea felul cum îl primise. Cu cîtă duioșie și naturalețe îl întîmpinase ! S-ar fi zis că-l aștepta de cînd lumea, ca o femeie inimoasă și devotată. Văzîndu-l, prima ei grijă fusese să-i dea îngrijirea de care avea nevoie : să-l vadă într-o cameră încălzită, să îl hrănească, să-i asigure tihna. Fie-i cît de amărît sufletul sau cît de răsfățat de iubire, femeia cu adevărat credincioasă nu uită că un drumeț care a călătorit pe o noapte de iarnă e rebegit și înfometat, și sare fericită să-l îngrijească. A-și vedea bărbatul iubit ospătîndu-se, stînd confortabil în jilț și odihnindu-și picioarele în papucii de casă, înseamnă o încîntare pentru femeia ce-l îndrăgește.

Rechemînd clipe de mult trecute și cele abia petrecute, Phineas își dădu seama că Laura îl iubea. Îl îmbrățișase la venire, îi întinsese obrazul să i-l sărute, îi strînsese mîinile, se agățase de el, demonstrînd prin toate acestea că simpla-i prezență o făcea fericită chiar în nenorocirea ce-i fărîmase viața. Un altul în locul lui poate s-ar fi simțit flatat de efuziunea pe care i-o arătase. Dar cu caracterul pe care-l avea, ar fi fost de neconceput această senzație. Păcătuia prin alte scăderi, pe care și le recunoștea singur. Știa, bunăoară, că are o mare doză de slăbiciune și tot atîta nehotărîre ; că nu e destul de energic, și nu și-a definit încă un ideal. Însă de vanitate nu suferea. Într-adevăr, fusese iubit de femei, și dragostea lor îi adusese cînd fericire, cînd deznădejde. Dar niciodată nu își făcuse un titlu de glorie din cuceririle amoroase. Cum se întîmpla și cu Laura Kennedy. Își aminti că-l rugase să se simtă ca în familie, considerîndu-se frate și soră. Și pentru asta îi mulțumi.

Abia atunci se gîndi și la înfățișarea ei. De fapt prea mult nu o privise, însă din puținele ocheade aruncate observase că e veștedă și obosită, că se înăsprise la chip, pierzînd orice urmă de frumusețe. Bineînțeles că aceste prefaceri nu-i alterau cu nimic sentimentele pe care i le nutrea. Dar le constatase cu nespusă mîhnire. Cînd o întîlnise, cu ani în urmă, era o domnișoară prezentabilă,

fără trăsăturile dulci și feminitatea unei Violet Effingham, totuși, proaspătă, atrăgătoare, strălucind de sănătate și tinerețe. Ca vîrstă, erau cam de un leat. Amîndoi împliniseră — la mică distanță — treizeci și doi de ani. Dar în vreme ce el se simțea încă în plină junețe, pe Laura n-o mai putea socoti o femeie primăvăratică.

Pîndindu-i pașii, îl auzi coborînd scările și veni din nou să-l întîmpine.

— Acum te rog să te așezi la masă. îl îmbie grijulie, și să te obișnuiești — dacă poți — cu ritmul de viață de aici, unde toate se fac mai încetinel, de-ți cam dau programele peste cap. Gara din Leipzig e groaznică. Știu. Se servește cafea. Și chiar bună. Dar ce folos de calitate, dacă nu ai timp să o bei ? Trebuie să guști din omletă... E poate singurul lucru făcut aici mai bine ca în Anglia... Și cîrnații sînt delicioși. La noi nu lipsesc de pe masă, deși musafirii germani nu-i ating. Vrei un cotlet, nu-i așa ? Eu am luat micul dejun acum un ceas, fiindcă am vrut să fiu liberă, ca să te servesc. N-aș fi crezut să mai existe în viață ceva care m-ar putea bucura. Și iată-mă fericită, văzîndu-te aici ! Vai, cîte avem să ne spunem ! Ții minte ultima noastră convorbire... cînd urma să pleci în Irlanda ?

— Bineînțeles.

— O, Doamne, cît de străniі mi se par toate, cînd mă întorc cu gîndul în urmă. Cred că ai uitat împrejurările în care ne-am cunoscut... Eram la Onorabilul Mildmay cînd te-am poftit la noi. Barrington îmi șoptise că ești foarte inteligent. Îți mai amintești ?

— Cum de nu.

— Atunci a început totul. Și cînd privesc la ce a fost, mi-e foarte greu să discern unde am greșit și unde nu. Dar probabil am comis erori grave, pentru că altfel nu pătimeam atîta.

— Suferința vine și fără s-o meriți, încercă Phineas s-o mîngîie.

— Se poate. Însă nu și în cazul meu. Dacă ai chef să fumezi, aprinde-ți țigara, îl îndemnă văzîndu-l că se codește. Papă nu pune piciorul aici, și chiar de-ar intra, nu se formalizează. În maximum două zile ne vei cunoaște felul de viață și-ți vei da seama că poți să faci orișice. Și-acum vorbește-mi întîi despre Violet. E fericită ?

— Pe deplin, din cît mi-am dat seama.

— Știam că Oswald se va purta impecabil. Dar ea se împacă cu viața pe care o duce ?

— Perfect, o informă Phineas.

— Cred și eu. Are un copil, și asta înseamnă fericire. Din spusele ei, ar fi cel mai grozav flăcău din cîți au existat pe pămînt.

— E un puști reușit, și ambii părinți par încîntați de el. Numai că nu-l pomenesc prea des.

— Nu mă miră acest fapt. Și eu aș fi procedat la fel de-aș fi avut un copil, deși l-aș fi iubit mai presus ca orice. Pe cînd tu, Phineas, ai fi turuit numai despre odrasla ta. Sînt convinsă. Pentru Violet principala preocupare rămîne soțul. Așa este ea construită. Ia spune-mi, Oswald s-a îmblînzit ?

— Nu aș zice, după cum l-am văzut la vînătoare...

— Dar cu Violet ?

— Cu ea se poartă ca mielul. Fiindcă e plină de tact...

— Într-adevăr. Violet are diplomație...

— Știe cum să evite ciocnirile, completă Phineas entuziasmat.

— Pe cînd eu nu-s capabilă să le ocolesc nici măcar pentru un ceas, adăugă Laura cu oarecare amărăciune. Despre drumul în Belgia s-a vorbit cît ai stat la ei ?

— Doar Chiltern l-a amintit... și chiar de cîteva ori. O dată m-a pus să-mi dezgolesc umărul și să-i arăt locul unde m-a împușcat.

— Cît de caracteristic e gestul pentru unul ca Oswald ! exclamă sora lui.

— Și mi-a afirmat că pe atunci și-ar fi dat și un ochi, numai să mă ucidă. Iar dacă nu a făcut-o, e meritul lui Colepepper — martorul său — care l-a prevenit că eu nu trăsesem, și trebuia să înceteze duelul. Cu multă ciondăneală, l-a ascultat pînă în cele din urmă. „Și sînt încîntat de cum s-a sfîrșit povestea", mi-a spus Chiltern. La care m-am declarat întru totul de acord, se înțelege.

— Cum te-a primit Violet ? îl iscodi prietena în continuare.

— Ca un înger... precum și este.

— Mă rog, acum sînt de aceeași părere. A existat însă un timp cînd eram supărată pe ea, după cum bine știi. Voi bărbații întîlniți prea mulți îngeri în cale. Totuși trebuie să recunosc că ai fost mai cinstit decît mulți. Deși nu terminaseși bine cu un înger și căzuseși în adorația altuia, cel puțin mi-ai mărturisit-o.

— S-o iau ca o imputare ? o întrebă Phineas.

— Nu, prietene. Nicidecum. E o întîmplare trecută și înnoi mîntată. Dealtfel, în vreme ce te așteptam, mi-am făgăduit să nu rostesc nici o vorbă răutăcioasă. Și mi-am spus și altele...

— Cum ar fi ? o provocă Phineas.

— Mi-am zis că nu ai meritat răutăți niciodată — sau, în orice caz, nu de la mine. Dar ai fost tare naiv.

— Se pare că da, admise el.

— Cînd bărbații sînt sinceri, au o mare doză de naivitate. Desigur, mulți sînt fățarnici; și pe aceștia nici Lucifer nu-i întrece în viclenie. Însă neprefăcutul îi judecă pe ceilalți după sine, și nu-i crede capabili de șiretenie. Pe cînd femeia poate fi sinceră și totodată șireată. S-o luăm pe Violet ca exemplu. Cît de vicleană a fost ! Și totuși, nu și-a înșelat nici măcar printr-un gest curtezanii. Am dreptate sau nu ?

— Dacă sînt cu cel vizat, într-adevăr, nu mi-a mințit niciodată. Nu dădea o para pe mine, și mi-a spus-o de la obraz.

— Ba dădea. Și încă multe. Numai că l-a iubit întotdeauna pe Oswald. Dacă l-a respins în cîteva rînduri, a făcut-o de teama riscului pe care și-l asuma. Dar știam că nu va lua alt bărbat în afară de el. Și cînd mă gîndesc ce puțină înțelegere îi arăta lady Baldock ! Ca în cele din urmă s-o întîlnești la Oswald în casă ! Ce ciudățenie !

— Dar mai bizară e convertirea Augustei în călugăriță catolică.

— Ce caraghioasă trebuie să fi fost văicăreala bătrînei față de tine...

— Te-asigur că am compătimit-o din suflet.

— Te cred. Fiindcă ești bun ca pîinea. Și acum, Phineas, haide să nu ne mai dăm după degete. Spune-mi tot ce știi despre *el*.

CAPITOLUL XII

KÖNIGSTEIN

ȘI ASTFEL CEI DOI prieteni au continuat să-și vorbească pînă la ceasul cînd un lacheu le vesti că lordul Brentford era în camera de alături și aștepta să-l primească pe domnul Finn.

— Vei vedea că papà s-a schimbat foarte mult, îl preveni Laura. Chiar mai mult decît mine...

— Pe tine nu te găsesc deloc schimbată, o minți Phineas.

— Oo, ba da. Ca înfățișare nu mai semăn cu ce am fost. Sînt o femeie în vîrstă, conștientă de metamorfoza prin care am trecut, ca și de unele drepturi pe care mi le conferă. În schimb, papà s-a deteriorat enorm, și nu atît ca sănătate, cît în felul de a fi. E un moșneag, ai să vezi, dar va fi bucuros să te aibă din nou în preajmă. Și spunînd aceasta, îl conduse în odaia vecină, unde lordul se afla instalat într-un jilț, înfofolit în blănuri. La apariția oaspetelui se ridică în picioare, și Phineas observă într-o clipă că, în cei doi ani de exil, robustul și jovialul bătrîn devenise o epavă. Venind în întîmpinarea vizitatorului, se clătina aproape să cadă, strîngînd o blană în jurul trupului vlăguit, cu pedanteria specifică oamenilor betegi.

— Ești foarte amabil că ai venit să mă vizitezi, domnule Finn, îi zise cu glas anemic.

— Nu i te adresa cu „domnule Finn", interveni Laura. Spune-i Phineas, ca și mine.

— Așaa ? se miră moșneagul. După care se întoarse spre musafir, vorbindu-i cu aerul cel mai candid : E un drum teribil de lung de la Londra și pînă aici. Nu găsești, domnule Finn ?

— Adevărat. Mult prea lung ca să-ți facă plăcere.

— Plăcere ? De asta nici nu poate fi vorba ! se scutură lordul înfiorat. Dar ia spune-mi, cum de ați avut sesiune parlamentară și în toamnă ? După mine e o nerozie, afară de cazul cînd e cerută de interese băneștí.

— Tocmai o lege financiară a fost la mijloc. Sau cel puțin așa e scuza Onorabilului Daubeny.

— Dacă e vorba de bani, atunci jos pălăria. Și dumneata ești iară în Parlament ?

— Din păcate nu, ripostă Phineas.

Și imediat Laura îi explică tatălui — probabil pentru a treia ori a patra oară — în ce situație se afla musafirul.

— Ai cerut o anchetă ? Auzi drăcie ! Cînd ai candidat în Loughton parcă nu a fost nevoie de așa ceva. Dar vai, parcă toată lumea s-a întors pe dos. Din cîte mi se spune, li s-a năzărit unora să atace și biserica, zise lordul evident dezgustat, la care Laura aruncă o privire piezișă spre Phineas. Drept să spun, nu prea înțeleg ce au de gînd, continuă Brentford. Am aflat doar că domnii conservatori și-au pus în minte să scoată biserica de sub

patronajul statului, și de atunci încoace mă bucur că nu mai sînt printre demnitari. S-a ajuns la lucruri așa de rușinoase, încît, zău, nu văd cum un gentilom ar mai accepta să fie în administrație. L-ai văzut pe Chiltern în vremea din urmă ? întrebă el, schimbînd brusc subiectul.

Cu lux de amănunte, Phineas povesti tot ce știa despre fiul și nepotul amfitrionului, după care trecu la viața politică și activitatea din Parlament.

— Știi, papà, că Phineas a fost la moșia Loughlinter și a stat de vorbă cu domnul Kennedy ? se amestecă, la un moment dat, Laura.

— Așa ? ! se minună lordul din nou.

— Iar în urma celor văzute și discutate, a ajuns la definitiva convingere că ar fi o enormă imprudență să revin la așa-zisul meu soț.

— Bine, dar asta este o recomandare teribil de gravă și tot atît de riscantă, tresări Brentford.

— Însă cît se poate de fermă, completă fiica.

— Într-adevăr, nu am nici o îndoială în privința sfatului dat, interveni Phineas. Deși nu aș putea spune că domnul Kennedy e nebun, felul complet deplasat în care o judecă pe lady Laura i-ar primejdui existența alături de dînsul. E obsedat de religie și nutrește tot soiul de concepții scrîntite în această privință.

— Vai de noi și de noi ! se tînguí lordul.

— Atmosfera din casă este pur și simplu sinistră, continuă Phineas, și cînd vorbește de revenirea soției, declară pe față că nu o așteaptă în ideea de a duce un trai fericit...

— Dar atunci pentru ce ? întrebă Brentford.

— Ca să ne chinuim împreună, îl lămuri fiica.

— Deoarece dumnealui nu crede în fericire, adaugă Phineas. Iar dacă ține morțiș s-o vadă din nou lîngă el, o face numai la gîndul că doi oameni uniți prin căsătorie trebuie neapărat să trăiască împreună.

— Asta cam așa e, mormăi bătrînul.

— O fi, zise Laura, dar nu ca să se tortureze amîndoi. Și apoi m-a avertizat, urmă ea, arătînd către Phineas, că odată ce m-aș întoarce, ar începe din nou să mă acuze. Desigur, nu mi-a istorisit totul, continuă privindu-și prietenul. Probabil sînt lucruri pe care nu le poate împărtăși. Dar oricare ar fi ele, tot nu mă întorc la moșia Loughlinter.

— Foarte bine, fetițo, încuviință tatăl.

— Ba nu e bine, papà. Însă acolo n-am să mai calc. Nici unul din voi nu poate să bănuiască prin ce suferințe am trecut.

În acea după amiază, Phineas a cutreierat de unul singur prin Dresda, deși numai în zilele următoare, călăuzit de Laura, i-a descoperit frumusețile în mantia lor hibernală, și tot alături de ea a străbătut galeria de artă, admirînd împreună fiecare comoară expusă, de la pînzele marilor maeștri, pînă la miniaturile de aceeași nepieritoare valoare. Așa cum făgăduise, rămase o lună în casa prietenilor, însoțit la tot pasul de Laura, îngrijit și răsfățat cum nu mai fusese de nimeni. În dorința de a-i face cît mai plăcută șederea, ar fi vrut să îl ducă și pe valea Elbei, în așa-numita Elveție saxonă și cu siguranță și-ar fi împlinit voia — în ciuda gerului și a mustrărilor tatălui — dacă nu o refuza însuși oaspetele, susținînd sus și tare că în oraș se simțea mai bine. Pînă la urmă, au făcut totuși o escapadă la Königstein, care avea să rămînă de neuitat pentru Phineas, nu datorită faimoasei fortărețe clădite pe o stîncă, ci dialogului purtat cu însoțitoarea.

Nu era pentru prima dată cînd discutau perspectivele sale de viitor. De la venirea în Dresda, le dezbătuseră în repetate rînduri și, cu fiecare prilej, Laura îl încurajase. Chiar și cînd îi spusese cît de puțini bani mai avea pînă la obținerea unei slujbe și, prin aceasta, al unui venit cert, ea îl asigurase cu însuflețire că într-un timp foarte scurt — de numai cîteva luni — va scăpa de orice grijă. Încredințată de revenirea liberalilor la putere, se arăta la fel de convinsă că aceștia or să-i găsească un rost. Doar nu aveau să-l lase pe dinafară, după ce îl stîrniseră să renunțe la postul și leafa pe care le avusese. Esențialul era să se vadă în Parlament, ca deputat al circumscripției Tankerville. Or alegerea sa era ca și sigură. Nu ?

Cam așa sunau argumentele Laurei, și dacă cele dintîi — referitoare la obligațiile liberalilor — izbuteau să-i convingă, victoria în Tankerville era încă o himeră. Și totuși, se lăsa mîngîiat de teoriile înimoasei prietene. Fapt întrucîtva explicabil. Căci odată ce ai săvîrșit o nesăbuință, e reconfortant să auzi că orice om chibzuit ar fi procedat la fel.

— Era firesc să revii pe scena politică, îi spunea lady Laura. Cu atît mai firesc cu cît ți-ai pierdut familia. Și fie că această viață îți va oferi satisfacții sau nu, odată

ce i-ai simțit gustul, nu mai poți fără ea. Știm acest lucru deopotrivă de bine. Fiindcă și eu și tu sîntem ca niște actori care, după ce s-au scăldat în luminile rampei, nu mai pot trăi în obscuritate.

Aceste cuvinte, rostite în preajma faimoasei cetăți Königstein, îl făcură să tresară pe Phineas, deoarece amarnicul lor substrat o viza pe ea însăși. Doar își petrecuse o parte din existență în strălucirea luminilor la care se referise ; ca pe urmă să se autosurghiunească departe de ele.

— Nu te-ai fi mulțumit cu viața din Dublin, îl încredință ea.

— Dar pe tine te satisface traiul din Dresda ? o întrebă cu inima strînsă.

— Se înțelege că nu. Deși mișcarea de colo, colo e ceva care place. Pînă și infirmilor cu un singur picior. Dar și din aceștia unii se mișcă destul de lesne, alții cu unele greutăți și riscuri și, în fine, alții nu pot face un pas. Tu te înscrii în a doua categorie, pe cînd eu, în cea de pe urmă.

— Nu văd pentru ce nu te-ai întoarce la Londra, o îndemnă el.

— Cu ce m-aș alege ? În locul izolării de aici, aș fi osîndită la aceea din Piața Portman sau de la Saulsby. Fiindcă cine crezi că ar catadicsi să-mi trimită o invitație ori să vină la mine ? Doar știi cît de efemeră și de nesigură e voga unei femei. Dacă este înfiptă, bogată, isteață și cu rang social, și-o poate păstra cîțiva ani. Însă o dată ce și-a pierdut-o, adio ! Nu mai poate s-o recîștige. Iar eu m-am înstrăinat așa mult de cunoștințele londoneze, de parcă aș fi îngropată de un secol. Cu bărbații altfel stau lucrurile. Ei se pot face utili. Pe cînd femeile, nu.

— Toate aceste reguli nu înseamnă nimic. Eu, în locul tău, aș face o încercare, stărui Phineas.

— Nu, dragul meu. Fiindcă știu de pe acum ce mă așteaptă. Numai decepții. Steaua mea a apus și, odată cu ea, întreaga mea viață. Dar bănuiești oare cînd s-a întîmplat asta ?

— Îți pot spune și ziua, îi răspunse cu siguranță deplină.

— Te referi, cumva, la aceea cînd am acceptat să mă mărit cu *el* ?

— Se înțelege că da. O știm deopotrivă. Și n-ar avea nici un rost să existe secrete între noi.

— Așa e. Dealtminteri de cînd te cunosc nu ți-am ascuns nimic. Și nici n-o voi face... vreodată.

— Același lucru îl pot spune și despre mine, o încredință el.

— Nici nu era nevoie s-o mai afirmi. Îți cunosc sufletul din ziua mărturisirii ce mi-ai făcut-o la moșia Loughlinter... cînd încercam să-ți îngrădesc declarațiile.

— Cum credeai că m-ai fi putut face să tac ?

— Ai dreptate. Ar fi fost imposibil. Fiindcă erai prea naiv. Veniseși acolo mînat de un singur gînd, la care nu puteai renunța dintr-odată. Chiar cînd te-am anunțat că sînt logodită, nu ți-ai înfrînat vorbele încă nerostite. O, cît de limpede îmi amintesc totul. Numai că te înșeli în privința motivului care mi-a năruit viața. Nu logodna sau mariajul m-au adus în jalnica situație de azi. Aproape amuțit de o stranie tulburare lăuntrică, Phineas nu putu să-i pună nici o întrebare. Și acest lucru îl știi și tu, completă ea cu voce molcomă.

— Cum adică ? Nu căsătoria e pricina ? vorbi el cu glas sugrumat.

— Nu, dragul meu. Ci puternica și neostoita mea dragoste pentru tine. Iar cînd inima îmi bătea doar pentru tine și gîndurile mele goneau către tot ce însemnai tu, cum i-aș fi putut arăta celuilalt o cît de slabă undă de duioșie ? Acesta e adevărul, pe care tu — naiv și lipsit cu totul de vanitate, curat la suflet și demn — nu l-ai bănuit. Așa e ? îi zise lipindu-i-se de braț.

— E drept. Și nici astăzi n-aș vrea să-l cred.

— Dar trebuie. Și te rog. Fiindcă nu-ți cer să-mi întorci sentimentele. De-ar fi fost altfel, adică de-aș fi crezut că mă poți iubi în felul cum te iubesc eu, cerul mi-e martor că mai degrabă îmi luam viața, decît să-ți spun toate acestea.

Sprijinită de brațul său, tăcu un răstimp, așteptînd, pesemne, o vorbă venind de la el, pe care Phineas nu se simți în stare să o pronunțe. Și doar cîte-i treceau prin minte ! Cîte amintiri legate de ei. Cum o îmbrățișase în poiana de la cascadă ; cum, mai apoi, Laura îi ceruse să nu mai vină pe la conac, deoarece prezența lui îi făcea numai rău ; cum, nu peste mult, îl încurajase s-o viziteze din nou, ca pe urmă să-i interzică și de a lua masa cu Kennedy. Își aminti, de asemeni, cumplita ei răzvrătire cînd îi mărturisise dragostea lui pentru Violet Effingham. Și multe altele, cărora, în starea sa de acum, se simțea incapabil să le dea glas. Iar tăcerea lui o sili tot pe Laura să continue :

— Ca să îndepărtez orice echivoc dintre noi, e necesar să îți precizez ce însemni pentru mine în clipa de față și cum trebuie să mă privești. Să vezi în mine o prietenă devotată, o soră, sau o a doua mamă, dacă dorești. Sînt perfect conștientă de ceea ce reprezint și de năzuințele ce le nutresc. Chiar dacă soțul meu n-ar trăi, aș duce aceeași viață. Sînt hotărîtă să nu mă mai mărit niciodată. Am depășit perioada cînd, ca femeie, mai pot fi iubită ; în schimb nu am pierdut nici un strop din puterea de a iubi. Așa încît mă voi perpeli pentru tine și de aci înainte, urmărindu-te pas cu pas, ca o găină tomnatică ce aleargă, cu grijă, în urma puișorului ei. Dar fiindcă tu nu ești pui de găină, ci un rățoi, și te avînți prin apă, unde nu pot să te însoțesc, mă voi învîrti, cotcodăcind în jurul eleșteului pe care ai să zburzi, fără a te pierde o secundă din ochi.

Între timp Phineas îi luase o mînă într-a lui și o strîngea cu putere, tot incapabil de a vorbi, însă de astă dată din pricina lacrimilor ce-i curgeau pe obraji.

— Cînd am fost tînără, urmă Laura, nu mi-am dat seama de cîtă iubire pot fi în stare. Pe atunci îmi ziceam că dragostea trebuie îngenunchează, și nu lăsată să ne domine. De aceea m-am măritat cu gîndul de a-mi împlini datoria față de soț necum de a-l iubi. Și iată unde am ajuns.

— De vină a fost el, și nu tu, șușoti Phineas.

— Ba deloc. Greșeala-i a mea, fiindcă nu l-am iubit. Doar nu m-ai prevenit înainte de a-l lua ce fel de om este ? Și te-am crezut pe deplin. Deși te contraziceam Apoi, cînd am plecat spre Loughlinter, știam prea bine că ție ți-am dăruit inima. Și mai știam că m-ai fi luat de soție, de nu s-ar fi hotărît logodna cealaltă. Cu toate astea, continuam să-mi repet că, în ciuda dragostei noastre, nu te voi accepta de bărbat. Pe atunci nu aveam nici un ban, iar tu erai la fel de sărac.

— Aș fi muncit pentru tine, îngăimă printre lacrimi.

— Sînt sigură ; dar acum n-are rost să mai vii cu imputări. Amintește-ți că eu ți-am rămas credincioasă, slujindu-ți mereu interesele, pe cînd dragostea ta s-a stins foarte curînd. Să nu-ți închipui că te acuz de ceva. Ai procedat după cum ai simțit. Și ai făcut foarte bine. De vreme ce femeia pe care-o iubeai te-a respins, în chip firesc ți-ai îndreptat sentimentele către alta. Și cum îți simțeai inima complet vindecată, ai venit la prima iubită ca să-i împărtășești noua ta dragoste.

— Încotro trebuia să mă îndrept decît spre un prieten? se apără el.

— Într-adevăr, ai venit la o bună prietenă care, deși s-a simțit rănită de moarte și nu a putut răpune demonul geloziei ce-i rodea inima, ți-ar fi sărit în ajutor, dacă mijlocirea ei ți-ar fi fost de folos. Ar fi renunțat bucuroasă la vechiul ideal de a-și vedea fratele însurat cu Violet, spre a sluji altul, și mai înălțător, care pusese stăpînire pe sufletul ei : acela de a-ți înlesni fericirea. Numai că meditația ei nu servea la nimic. Violet nu era tînăra care să se mărite la îndemnul cuiva. Recunoști ?

— Așa e.

— Ți se pare, probabil, complet de prisos să mai răscolesc toate acestea. Dar o fac pentru că vreau să mă înțelegi pe de-a întregul. Și să judeci dacă am greșit ori dacă am fost dreaptă. De cînd mi-am dat seama că pentru mine ești ființa cea mai iubită, te-am slujit cu desăvîrșită credință, în ciuda izbucnirilor pe care nu mi le-am putut domina. Eram rea cîteodată, însă devotamentul față de tine a rămas neștirbit. Mai tîrziu s-a ivit acel minunat episod cînd i-ai salvat viața soțului meu.

— E cam exagerat spus, o corectă el cu modestie.

— Ba deloc, se împotrivi Laura. Întîmplarea m-a zguduit profund, deoarece mi s-a părut extraordinar de ciudat ca salvatorul lui să fii tocmai tu. Era un semn al destinului sau, cel puțin, așa l-am socotit eu. Și am încercat să folosesc accidentul spre a-l face pe Kennedy să te considere la fel de apropiat, ca prieten, cum erai pentru mine. Din păcate, a venit însă o vreme cînd m-am văzut silită să te îndepărtez. Și asta numai din pricina mea... fiindcă... fiindcă, în fond, nu eram decît o biată femeie... prea slabă ca să îndure supliciul de a te avea în preajmă. Dar acum gîndesc și simt altfel ; prezența ta nu mai înseamnă o tortură.

— Scumpă Laura ! exclamă Phineas.

— Da, așa e. Mă socot sora ta. Și nădăjduiesc că de vreme ce știi cît de credincioasă îți sînt, vei fi în stare să mă iubești puțintel. A trecut vremea zvîrcolirilor, cînd nu puteam să te simt lîngă mine ; acum te privesc ca pe puiul de rață care, pentru moment, a ieșit din apă și-l pot ține sub aripa mea. Înțelegi, Phineas ?

— Înțeleg doar că sînt nevrednic de tot ce îmi spui.

— În general meritele nu au nici o legătură cu sentimentele. Desigur, nu pretind că ai întrece în virtuți pe toți semenii ce-i cunosc. Dar oare cînd a fost dragostea

inspirată numai de însușiri ? Ce aș dori foarte mult este să crezi în mine ; să știi că există un legămînt sufletesc care nu va putea niciodată fi destrămat ; că ai pe lume o făptură în care te poți încrede oricînd și căreia poți să-i mărturisești orice greșeală comisă, fără a risca să-i pierzi prețuirea. În asta constă legătura dintre noi doi, al cărei nume nu este altul decît prietenie. Neîndoielnic, vei mai iubi în viață.

— Asta nu, protestă Phineas.

— Ba da. Și ți-o garantez. Eu una, am încercat să mă înalț în rang social prin căsătoria încheiată. Și am dat greș — fiind femeie. Căci femeia trebuie să se mărite numai din dragoste. Pe cînd tu s-ar putea să-mi repeți exemplul și să iasă perfect. Oricum va fi, te rog să ții minte că n-am să mai fiu geloasă. Așa că poți să-ți deschizi inima fără nici o reținere. Ai s-o faci ?

— De va fi cazul, firește că da.

— Nu voi sta niciodată între soția ta și tine — deși mi-ar plăcea să știe cît de sinceră e prietenia pe care ți-o port. Dar iată că ne-am plimbat pînă s-a făcut noapte, și sentinela va crede că furăm planul fortăreței. Ai înghețat, dragul meu ?

— Nu m-am gîndit nici o clipă la frig.

— Nici eu. Totuși vom merge la han, ca să ne încălzim pînă va sosi trenul. Oare de ce te-oi fi adus pînă aici ca să-mi deșert sufletul ? ! Oh, Phineas, suspină de-abia auzit, și se aruncă în brațele lui. El o strînse la piept, îi sărută fruntea, obrajii, iar la urmă, și buzele.

— N-am să mai am niciodată asemenea slăbiciune, îi zise Laura, de parcă-și cerea iertare. Numai dragostea va rămîne întreagă, urmindu-te pretutindeni și împărtășindu-se din fericirea, din izbînzile, din înălțarea care te așteaptă. Pe toate le voi trăi prin tine pînă la ultima mea suflare. Însă n-am să-ți mai simt niciodată încolăcirea brațelor în jurul trupului. Și acum, haide să mergem. Iată paznicul care ne va conduce, așa că nu ne vom rătăci.

Odată ieșiți din perimetrul cetății, o porniră devale, pe povîrnișul abrupt, deșirîndu-se către orășelul de la poale, unde mai zăboviră un timp, pînă cînd trenul, venind de la Praga, îi duse înapoi la Dresda.

În ajunul plecării lui Phineas — fixată la două zile după întîmplarea mai sus redată — lordul îi adresă rugămintea să aibă o convorbire cu el. Drept urmare se închiseră într-o încăpere, discutînd aproape un ceas, deși bătrînul nu avea mare lucru de spus. Trăind o viață impusă

de împrejurări, își pierduse aproape orice inițiativă, lăsîndu-se în anii din urmă dirijat exclusiv de Laura. Cu toate acestea, îl consultă, chipurile, pe vechiul prieten asupra oportunității de a se înapoia la Saulsby.

— Crezi că întoarcerea mea în patrie ar aduce foloase organizației noastre ? începu el, arogîndu-și oarecare importanță.

Ce răspuns putea să-i dea interlocutorul, conștient, cum era, că revenirea bătrînului nu schimba cu nimic situația liberalilor ? Ba mai grav. Nici nu ar fi fost observată. Cînd un politician își pierde influența — cum era cazul lui Brentford — colegii uită subit că ar fi însemnat vreodată ceva. La drept vorbind, lordul nici nu jucase un rol prea de seamă, așa că, oricît de bine crescut ar fi vrut să se arate cel întrebat, tot nu putea să afirme că prezența unchiașului ar salva interesele liberale. În consecință, încropi o formulă politicoasă, la care se grăbi să adauge și decizia Laurei de a rămîne la Dresda chiar dacă dînsul avea să plece.

— De ce nu ar veni și ea ? replică lordul nedumerit. Ca pe urmă să-și etaleze micul său plan, alcătuit cu indiferența tipică omului vîrstnic. Părerea mea este că ar trebui să mai facă o încercare, întorcîndu-se la bărbatu-său.

— Așa ceva nu va accepta niciodată, îl preveni Phineas.

— Bine, dar gîndește-te cît de mult pierde, stărui lordul.

— Oricît de mare ar fi paguba, nu se va duce înapoi. Și nici nu trebuie, după convingerea mea. Această căsătorie a fost un dezastru. Deci e mai bine să stea despărțiți.

Auzindu-l, Brentford nu mai îndrăzni să insiste, și se referi la fiul său, Chiltern.

— Nu crezi că e vremea să intre în Parlament ?

— Nu prea văd cine ar putea să-l determine.

— Atunci să se apuce de cultivarea pămîntului, sugeră tatăl.

— Din cîte am văzut, este foarte înglodat în treburile de acum.

— O fi, admise bătrînul. Dar mai există oameni care, pe lîngă îndeletnicirea de maestru de vînătoare, conduc și o moșie.

— Se poate. Numai că Chiltern nu e ca alții. Își investește toată capacitatea și energia în ceea ce face. Plus că această ocupație îi aduce satisfacții depline. L-am văzut fericit și pe el și pe Violet. Și ce ați putea să-i doriți mai mult ? Toată lumea îl respectă.

— Asta înseamnă enorm, recunoscu lordul, după care îi mulțumi cu însuflețire vizitatorului, simțindu-se împăcat că-și împlinise, ca întotdeauna, datoria față de ai săi.

Între Laura și Phineas nu s-a mai strecurat nici măcar o aluzie la pătimașa discuție pe care o avuseseră în preajma fortăreței Königstein, dar ecoul ei se făcea resimțit prin sporul de duioșie și înțelegere pe care le arătau. Laura vorbea și se purta ca o soră mai mare — chiar mult mai vîrstnică decît fratele, iar Phineas accepta faptul nu doar cu supunere și candoare, ci și cu o ascunsă bucurie lăuntrică. Nu-i mulțumise pentru marea ei dragoste nici în momentul destăinuirii, nici după aceea. Ci pur și simplu o primise, închinîndu-se în fața ei și recunoscînd-o drept unul din viitoarele comandamente ale vieții sale. De acum înainte nu avea să mai facă un pas important fără să-i dea de știre, iar odată revenită în Anglia, era hotărît s-o ajute la orice nevoie.

— Fără îndoială o să sune și ceasul întoarcerii mele în patrie, îi spuse Laura chiar în seara dinaintea plecării.

— De fapt nu înțeleg pentru ce nu ai veni și acum... mai ales că tatăl tău o dorește.

— E doar o închipuire. Te rog să mă crezi. Dacă l-aș anunța că vom pleca mîine sau în vara ce vine, ar începe să se frămînte. Nu uita că, la reapariția în țară, domnul Kennedy ar putea să-mi reclame prin tribunal înapoierea la domiciliul abandonat.

— Poate s-o ceară, dar n-o va obține, o asigură Phineas.

— Oricum, va face o încercare. Și asta m-ar da peste cap. De aceea, sînt hotărîtă să nu mă întorc pînă n-o să consimtă la separare definitivă. Și, ca să-ți spun adevărul, e preferabil să stau aici un răstimp. Se zice că animalele atinse de-o suferință, se ascund undeva, cît mai departe de larma obișnuită, și zac în culcușul lor. Ei bine, și eu sînt un animal bolnav, și cum tot m-am tîrît pînă aici, voi rămîne pînă-mi recapăt puterile. Dar să nu mai vorbim despre mine ! Cît de îngrijorat și de nerăbdător trebuie să fii în legătură cu Tankerville !

— Recunosc că sînt.

— Ai să-mi telegrafiezi de îndată ce știi rezultatul ? N-ai să uiți ?

— Ferească sfîntul !

— Și dacă nu vei avea cîștig de cauză ?

— Habar nu am ce se va întîmpla.

— În ce mă privește, îi voi scrie pe loc lui Barrington Erle. Nu prea m-aștept să răstoarne el munții pentru o verișoară sărmană ; dar, oricum, îți va da o idee. Te-aș pofti să vii iarăși aici, dacă proștii și caraghioșii nu ar cleveti că-mi ești amant. Pe mine m-ar lăsa complet rece bîrfelile, dar mă gîndesc că ar putea ajunge la urechile lui, și am datoria să nu-l zădărăsc. Te-ai mai duce la Oswald ?

— În ce scop ?

— Fiindcă orice e preferabil unei întoarceri în Dublin. De ce nu ai merge la Saulsby, să îngrijești de moșie ? Ai avea astfel un adăpost de care nu e nevoie să te simți legat. Am să-i vorbesc lui papă despre această idee. Însă cu siguranță vei căpăta locul în Parlament.

— Nădăjduiesc, suspină Phineas.

— Te rog să nu-ți pierzi nici o clipă speranța. Ah, de-aș putea să pun mîna pe judele care face ancheta și să-l scutur nițel ! Știi cumva cît e ceasul ? A bătut miezul nopții, și trenul tău pleacă la opt dimineața: Phineas se ridică de pe scaun, pregătindu-se să-și ia de pe atunci, rămas bun. Însă Laura protestă vehement : Nu-mi spune adio de astă seară. Am de gînd să te conduc mîine.

— Aa, nu, se împotrivi el. La ceasul cînd plec, va fi aproape întuneric și un ger cumplit.

— Nici bezna, nici frigul nu mă vor omorî. Oare crezi că te las să mă părăsești fără să-ți dau ultima gustare ? Cerul să te binecuvînteze !

Întocmai cum promisese, a doua zi dimineață îi servi micul dejun la lumina sfeșnicelor aprinse și pe urmă îl însoți la gară. Afară era întuneric și gerul tăia în carne. Cu toate acestea, Laura părea bine dispusă — ba chiar fericită — la o cercetare superficială.

— A fost o bucurie fără de margini să te am aici, să-mi deschid inima și să întrevezi tot ce se ascunde în ea. Acum mă vei înțelege.

— Înțeleg dar nu știu cum să și cred.

— Să crezi. Altfel ai fi mai ipocrit ca un fariseu. Vreau să te văd însurîndu-te, și te rog să-i spui viitoarei soții tot adevărul în legătură cu noi. De-mi va sta în putință, am s-o iubesc aproape ca și pe tine. Iar de va fi să trăiesc, copiii tăi vor fi și ai mei. Sau cel puțin unul. Ai să-mi spui cînd te însori, nu-i așa ?

— Dacă voi avea vreodată această intenție, vei fi prima care-o va ști.

— Și acum, la revedere. Voi sta în ungherul acela retras pînă pornește trenul. Dar tu să nu iei seama la mine. Dumnezeu să-ți poarte de grijă, Phineas, îi murmură strîngîndu-i o mînă într-ale ei și privindu-l în ochi cu o dragoste imposibil de redat în cuvinte. Pe urmă își trase vălul pe obraz și se duse într-un colț, de unde urmări trenul pînă se puse în mișcare și dispăru înghițit de orizont.

— A plecat, papă, zise aproape mecanic, instalîndu-se la căpătîiul bătrînului.

— Într-adevăr ? Aaa, daa. Știam că trebuie să plece. M-am bucurat să-l revăd, draga mea.

— Și, eu, papă. Mi-a adus o mare mulțumire. Și orice i s-ar întîmpla, avem datoria să nu-l pierdem din ochi.

— Vom auzi, cu siguranță, de el dacă va fi iară în Cameră.

— Indiferent că va fi sau nu, trebuie să păstrăm legătura. Și atîta vreme cît avem ceva bunuri, să ne îngrijim și de el.

Cuvintele de pe urmă îl făcură pe Brentford să se holbeze la ea, fiindcă, deși posesorul unor mari bogății, nu putea să priceapă de ce ar avea datoria să le împartă cu Phineas Finn.

— Sînt convinsă, papă, că nu vei răstălmăci niciodată faptele mele.

— Niciodată, fetițo.

— Atunci află că am jurat să-i fiu ca o soră acestui om, și am de gînd să-mi respect jurămîntul.

— Știu că i-ai fost o soră cum nu se poate mai devotată lui Chiltern. Și, spunînd acestea, se întoarse cu gîndul la vremea cînd Laura își pierduse întreaga avere, plătind datoriile fratelui — bani care mai tîrziu fuseseră restituiți și apoi încasați de neisprăvitul de Kennedy. Probabil, într-una din zile, fiica lui va acoperi și datoriile contractate de Phineas Finn, cugetă lordul cu inima cît un purice.

CAPITOLUL XIII

„AM OBȚINUT LOCUL ÎN PARLAMENT"

CÎND PHINEAS ajunse la Londra, sesiunea de toamnă, care se întinsese pînă în pragul Crăciunului — spre exasperarea multor parlamentari — se încheiase cu două

săptămîni înainte. În decursul dezbaterilor, de la prima și pînă la cea din urmă, Onorabilul Daubeny îi învîrtise pe toți cu desăvîrșita sa măiestrie. Nu apăruse cu nici o lege în fața adunării, în schimb declarase că avea s-o înfățișeze curînd după reluarea lucrărilor. Și mai afirmase că de la început își dăduse seama de imposibilitatea votării reformei domniei sale în acel interval de numai cîteva săptămîni, pe care-l avusese la dispoziție de la deschiderea Camerei și pînă în ajunul Crăciunului, însă considerase înțelept s-o anunțe și să fie comentată un răstimp, pentru ca deputații din ambele formații politice s-o cîntărească cu deplină seriozitate — după cum o cerea însăși amploarea măsurii — mai înainte de a le fi efectiv prezentată.

Dar surpriza — și chiar senzația acestor mult prelungite dezbateri — o constituise nu atît anunțarea de către Daubeny a proiectatei sale prefaceri, cît reacția plenului față de ideea în sine. Căci în urma votării separate a moțiunii către regină, se constată o majoritate cu totul neașteptată în favoarea reformei propuse. Cu alte cuvinte, Daubeny își atinsese ambiția, fiindcă, deși adunarea avusese în program și adoptarea unor decrete financiare de importanță vitală pentru interesele națiunii — motiv care-i și adusese pe deputați la o convocare oarecum neobișnuită și într-o perioadă complet deplasată — în realitate slujise cauza Onorabilului Daubeny. Pentru el acea iarnă constituise un prilej ideal pentru a-și face cunoscută intenția de a purcede, alături de guvernul pe care-l reprezenta, la transformarea actualei biserici. Și înștiințarea dezlănțui un adevărat potop de ofense și imputări din partea taberei adverse, adică a liberalilor. Îndrăznea preastimabilul să se arate prevenitor față de adunare, anunțîndu-i, vezi Doamne, planurile din timp cînd, pînă la ceasul acela, nu catadixise nici dînsul, nici vreunul din acoliții să pomenească de ele ! Oare nu se știa de la un capăt la altul al țării că prima-i aluzie la reforma religioasă o făcuse în circumscripția pe care-o reprezenta ? Și nu era un fapt la fel de notoriu că se înfățișase acolo într-un moment anume ales, pentru ca „minunata propunere" să nu-i afecteze alegerea și nici să nu ajungă la urechile propriului său partid ? Poate preastimabilul dispunea de talentul de a-și vrăji adepții, făcîndu-i să îl urmeze pînă și împotriva celor mai sfinte convingeri nutrite de ei. Așa cum o demonstrase chiar în sesiunea de față. Ar putea însă crede măcar un singur suflet de om că

ar mai fi cîştigat adeziunea poporului sau ar mai fi fost reales în East Barsetshire dacă şi-ar fi dat în vileag diabolicul său proiect ? Ca acum să facă pe grijuliul, dînd răgaz deputaţilor să cugete la propunerea sa ! Dibace formulă, dar s-o creadă numai onorabilul gentilom ! Fiindcă nu gîndul acesta l-a îndemnat să vorbească. Ci setea-i nepotolită de a ţine în gheare puterea. Cu scopul acesta se folosise şi de sesiunea prezentă, fără să-i pese de constituţie, de organizaţia lui şi de ţară.

Poate niciînd nu se rostiseră în Cameră cuvinte mai injurioase şi mai grave. Atîta doar că, în pofida lor, Daubeny îşi văzuse visul cu ochii. Obţinuse majoritatea dorită la votarea moţiunii către regină, după care plecase să-şi petreacă sărbătorile în oraşul său de obîrşie — adică în East Barsetshire — poate urmărit de unele temeri în legătură cu reacţia preoţilor de acolo, dar convins pînă în pînzele albe că, oricum, îşi asigurase citirea proiectului de reformă.

În zilele imediat următoare Crăciunului, Londra cunoştea o agitaţie şi o afluenţă de oameni complet neobişnuite într-o asemenea perioadă. Se părea — după spusele liberalilor — că tristul eveniment politic se repercutase şi asupra sărbătorilor, vitregindu-le de atmosfera lor pastorală. Cui putea să-i mai ardă de plăcinte umplute cu carne sau de slujbele religioase cînd se urzea o ticăloşie atît de îngrozitoare ca aceea de a-i ţine departe de jilţurile conducerii tocmai pe oamenii ce reprezentau adevărata majoritate — adică pe liberali ? Era o nedreptate strigătoare la cer, care-i umplea de venin. Ca să nu mai vorbim cît de mărunţi se simţeau faţă de iscusinţa arătată de Daubeny.

Înfrîngerea suferită îşi găsea o comparaţie ideală cu o partidă de şah în care cîştigătorul, redus la numai doi pioni şi un nebun, obţinuse victoria recurgînd la o stratagemă teribil de îndrăzneaţă, cu toate că partenerul dispunea de o regină şi două ture, pe care — culmea ridicolului ! — le folosi tot învingătorul. Întocmai ca în disputa politică, fiindcă ideea reformei religioase aparţinea liberalilor — era o piesă pe tabla lor de şah — pe care n-o utilizaseră încă socotind înţelept s-o păstreze pentru un prilej la fel de valoros şi de important pe cît era piesa în sine. Socotind-o un bun ce le aparţinea, puteau să jongleze cu timpul, aşteptînd momentul propice ca s-o lanseze. Şi apoi, după opinia multora, poporul nu era pregătit pentru o măsură atît de radicală. Natural trebuia odată înfăptuită,

însă cu multă abilitate şi grijă. Se impunea respectarea preoţilor, cît şi a sentimentelor populaţiei faţă de mareabiserică-a-Angliei. Pînă şi sectariştii cei mai porniţi nu ar fi privit cu ochi buni destrămarea brutală a unei instituţii ce cuprindea, orişicum, ideea divinităţii. Ca atare, trebuia să se procedeze cu sobrietate, cu moderaţie, cu grijă şi cu infinită delicateţe la îngropăciunea străvechii biserici — ca un bun prea de preţ, prea fragil şi prea nobil pentru apucăturile grosolane ale lumii !

Aşa sunau ideile liberalilor cu privire la reforma religioasă, pentru ca dintr-odată să apară acest om, nesusţinut măcar de o majoritate. Acest Cagliostro [1] răsărit printre politicieni, cel mai destructiv lider din cîţi avusese falanga conservatoare, care se bătea cu pumnii în piept, pledînd pentru necesitatea reformei şi pretinzînd că avea s-o înfăptuiască fără nici o zăbavă ! Că măsura devenea o necesitate tot mai stringentă, nu era nici o noutate. Însăşi populaţia începuse a-şi da seama că vechea biserică de stat şi-a trăit traiul şi trebuie să dispară. Or cînd se ştiau toate acestea şi cînd chiar liberalii aveau în program să aducă aşteptata prefacere, nu era firesc să sesizeze ticăloşia acestui Cagliostro, să se ridice împotrivă-i şi să-i acopere fapta cu dispreţul ce-l merita ?

Consternaţi şi clocotind de revoltă, era firesc ca sărbătorile de Crăciun să treacă aproape neobservate de un Ratler sau de un Bonteen.

— Singurul lucru de necrezut pentru mine e că englezii pot fi atît de neconştienţi, afirmase într-un cerc de prieteni Onorabilul Ratler, referindu-se, fără îndoială, la conservatorii ce se arătaseră gata să îl susţină pe Daubeny numai spre a-şi menţine dregătoriile, şi nu cu gîndul la binele ţării.

Necruţător în proferarea învinuirilor, domnul Ratler nu cunoştea însă de ajuns caracterele acuzaţiilor, şi nu îşi dădea seama — după cum i-ar fi cerut-o experienţa — cît de puţini dintre aceştia erau oameni de acţiune în grup. Apărarea bisericii era, incontestabil, o datorie pentru orice conservator, numai că tot datorie era şi susţinerea propriului partid. Cu una din ele se descurca fiecare, pe cînd cealaltă le apărea mai confuză şi, în ultimă instanţă, probabil cu neputinţă de îndeplinit. Dacă ar fi fost hotărîţi

[1] Alessandro, conte de Cagliostro (1743—1795), aventurier italian, născut la Palermo. Medic, adept al ocultismului. S-a bucurat de trecere la curtea lui Ludovic al XVI-lea al Franţei. Amestecat în afaceri dubioase, a fost ulterior expulzat.

să scape de blestemata autoritate a conducătorului lor, cu siguranță s-ar fi ridicat dintre ei un om de curaj și înțelept, cerînd acest lucru. Iar în clipa cînd i se mai alăturau vreo cîțiva, își detronau tartorul. Dar unde puteau fi găsiți acei înțelepți și curajoși care să-și strige protestul în grup ? Oare ce soi de oameni alcătuiau partidul conservator ? se întreba Ratler plin de parapon.

Cineva mai puțin pornit decît dînsul i-ar fi răspuns liniștit că adversarii pe care-i judeca așa aspru erau oneşti, generoși și plini de entuziasm, însă mulți dintre ei sufereau de boala comodității, simțindu-se incapabili să-și asume răspunderea unei acțiuni. Cît déspre liderii lor, aceștia excelaseră în virtuți, dovedindu-se totdeauna inteligenți, răzbătători și zeloși, dar mai toți avuseseră obîrșie străină. Și aidoma comandanților mercenari angajați de unele state medievale spre a le apăra soarta cu vitejia și spadele lor, căpeteniile venetice se arătaseră oricînd gata de luptă, numai că tot ele hotărau — cum se întîmplase din vremuri străvechi — cînd era și cînd nu „*casus belli*“ [1].

Astfel stînd lucrurile, nu necinstea domnea în rîndurile conservatorilor — cum își închipuia domnul Ratler — ci mai degrabă mîhnirea. Oare n-ar fi fost preferabil să lase baltă politica și să se întoarcă la conacele lor, ducînd o viață tihnită, împresurați de familie, luînd parte la expediții de vînătoare, asistînd la sesiunile trimestriale ale judecătorilor de pace și fiind astfel liberi să spună, în fiecare dimineață și seară, că țara se duce de rîpă ? Cam așa cugetau cei mai mulți din confrații Onorabilului Daubeny care îl susținuseră în Parlament.

La stăruințele Laurei, curînd după revenirea la Londra, Phineas îl vizită pe ducele de St. Bungay, care-i făcu o primire extrem de frumoasă. În timpuri mai vechi, cînd actualul partid liberal purta denumirea de „whig“, existase aproape o regulă ca membrii marcanți să fie uniți și prin relații de rubedenie. Obiceiul fusese pe cît de plăcut pe atît de avantajos, conferind o pronunțată coeziune în sînul organizației. Însă, cu trecerea anilor, ieșise din modă, dispărînd pe încetul. Totuși îi supraviețuiseră cîteva excepții răzlețe, astfel că, printre liberalii de viță nobilă existau încă legături de sînge. Așa se explică cum purtătorii numelui de St. Bungay Fitz-Howards se înrudeau cu familiile Mildmay și Standish, iar un Barrington Erle era

[1] Pricină de război. (lat.)

văr cu toți cei mai sus pomeniți. Deci lady Laura își trimisese amicul la o rudă apropiată, și cum ducele și Phineas Finn făcuseră cîndva parte din același guvern, Alteța Sa se arătă oarecum bucuros de a primi un fost și, poate, viitor colaborator.

De bună seamă la începutul întrevederii se rostise cîte ceva cu privire la actuala existență, în Dresda, a lordului Brentford. Amintindu-se de motivul acestui surghiun, ducele scuturase abătut din cap, iar cînd auzi despre lamentabila stare a lui Kennedy, își compuse o expresie de-a dreptul mîhnită. În realitate nu-l afectase nici prima, nici ultima veste, așa că îndată ce Phineas pomeni de politică, renunță la mimarea durerii, arătîndu-se vesel, precum și era.

— Prin urmare te-ai întors la noi, domnule Finn, zise cu voioșie.

— Am speranțe că voi obține din nou un loc în Cameră.

— Mă bucur din suflet, fiindcă te-ai dovedit foarte util. Mi-aduc aminte cum se mai jeluia Cantrip cînd m-a anunțat că îl părăsești. După cîte știam, fusese nemulțumit de subalternul de dinainte — un tip neserios, care nu-l respecta.

— Și eu am aceeași impresie, Alteță...

— Deocamdată, nu vei primi nici o slujbă, ci un titlu onorific și atît, îl preveni ducele.

— O situație care va dăinui un răstimp, adăugă celălalt cu ascunsă îngrijorare.

— Prea mult nu cred că va dura, îl îmbună demnitarul. Deși, pentru cel care așteaptă — cum e cazul matale — îmi închipui că i se pare enorm. Oricum, domnul Daubeny mai rămîne la cîrmă. Cel puțin și în sesiunea care urmează. Mă îndoiesc, însă, că va încerca realmente să-și introducă reforma în anul acesta. O va prezenta, se înțelege, fiindcă și-a dobîndit acest drept prin majoritatea ce a obținut-o la recentul scrutin. Dar după ce-o va citi în fața întregii adunări, va propune, candid, înființarea unor comisii care să procedeze la analiza ei detailată, motivîndu-și măsura prin însăși amploarea și importanța legii propuse. Dealtminteri, nici nu-i posibil ca o atare prefacere să se înfăptuiască la repezeală.

— Dar la urma urmelor, de ce-ar realiza-o unul ca el ? observă Phineas vag revoltat.

— Asta se întreabă fiecare din noi, deși răspunsul este cum nu se poate mai limpede : fiindcă el poate, pe cînd noi, nu. El va recolta un sprijin considerabil din rîndurile

partidului liberal, în vreme ce noi nu am obține nici unul de la ciracii săi.

— Această necinste din partea lor mă dezgustă, își arăta Phineas indignarea.

— Numai că țara are de cîștigat. Și apoi, personal, nu aș putea afirma că sînt lipsiți de onestitate, glăsui ducele cu desăvîrșit calm. După dumneata ar fi preferabil să nu se mai scoată legi cine știe cît timp, pentru ca partidele să se războiască în voie pînă cînd unul va fi răpus ?

— Asta nu, recunoscu interlocutorul. Însă nici nu sînt de acord ca un om să susțină o lege pe care o consideră destructivă.

— Oare crezi că Daubeny nutrește această credință ? Poate doar teoretic. Sau nici atît. Pentru dînsul reforma bisericească e, mai degrabă, un vis exaltat, de care se agață cu detașarea omului rupt de realitățile înconjurătoare. Care moșier, bunăoară, întrevede vreun neajuns în scumpirea continuă a pămîntului, cînd el își poate păstra domeniul ce-l stăpînește ? Tot așa se întîmplă și în comerț. Cîtă vreme impozitele sînt de patru sau cinci la sută, se consideră că poporul o duce ca în paradis, deși toată lumea se plînge că merge către ruină.

— Oricum ar fi, mă declar fericit că nu sînt conservator, afirmă Phineas cu un aer solemn.

— Aceasta e o mărturie a dezinteresului dumitale de care, cu siguranță, vei da dovadă și în ce privește obținerea unei dregătorii. Acum te las. Dar te rog vino s-o vezi pe ducesă cînd se va întoarce în metropolă. Iar în caz că nu ai ceva mai ispititor în program, te invit, de Paști, pentru două, trei zile, la moșia noastră din Longroyston — (unde, în treacăt fie adăugat, de două secole încheiate familia ducelui de St. Bungay primea cu ospitalitate regească, în numele și în interesul partidului liberal).

Pe data de 20 ianuarie, Phineas plecă din nou la Tankerville, fiind chemat de judecătorul trimis să facă lumină în alegerea deputatului Browborough. În sfîrșit, se urnise din loc contestația ! se bucurase eroul la primirea citației, știind că, potrivit unei reguli destul de bizare, în asemenea situații anchetatorului îi revenea obligația nu numai de a stabili adevărul, ci odată ce dovedea culpa candidatului reclamat, să-l detroneze fără întîrziere, instalîndu-l în drepturi pe cel tras pe sfoară. Astfel stînd lucrurile, dacă se constata mituiala la care recursese Browborough, i se anulau buletinele cumpărate, acestea treceau

pe numele adversarului jefuit de ele, după care vinovatul trebuia să suporte cheltuielile întregii anchete.

În așteptarea rezultatului ei, Phineas se agăța tot mai mult de nădejdea că-i va aduce dreptate, pe cînd celălalt o privea profund dezgustat, ca pe ceva ridicol și complet de prisos. Căci ce sens mai avea să se răscolească trecutul după încheierea unei mari bătălii, în loc să fie lăsat baltă, pînă la o viitoare înfruntare ? ! În definitiv, el investise bănet în lupta electorală — ca un adevărat gentilom ; și tot ca un gentilom detesta asemenea procedee meschine, ca reclamațiile și cercetările judiciare. Cel puțin, slavă cerului că nimeni nu-l va învinui vreodată de obținerea unui loc în Cameră datorită unei contestații spurcate !

Așa gîndea Onorabilul Browborough despre întorsătura ce-o luase recenta sa realegere, nu atît revoltat, cît scîrbit. Și în caz că nu s-a uitat deviza ce-o vînturase în Tankerville, potrivit căreia „propășirea Angliei atîrna exclusiv de biserica ei" — își poate oricine închipui cu ce inimă urmărise dezbaterile ultimei sesiuni. Niciodată nu i se părură mai agasante și mai greu de îngurgitat. Dar indiferent de reacțiile sale intime, rămăsese alături de organizație, votînd în favoarea ideii domnului Daubeny. E drept că, pe atunci, încă nu primise plăcinta cu verificarea realegerii sale. Însă oricum ar fi fost, tot așa ar fi procedat. De cînd se știa nu-și trădase partidul, devotamentul și consecvența însemnînd pentru dînsul însăși mîndria vieții de pînă acum. Iar drept răsplată, cu ce se alesese ? Cu blestemata citație, în la fel de blestematul Tankerville unde, fără îndoială, va trebui să se înfățișeze și tot așa sigur va primi bobîrnace în legătură cu lozinca sa despre Anglia și propășirea ei prin biserică.

Urîte zile îl așteptau în viitorul apropiat, se gîndea plictisit, fără să-l ducă mintea cît de oribile se vor dovedi. Căci în răstimpul petrecut acolo, avu de înghițit nu numai bobîrnacele pe care le bănuise și nici simpla revendicare a drepturilor de către adversarul său, Finn. Ci neașteptata ferocitate a lui Ruddles, care, pornit ca un zmeu, izbuti să-l despoaie de buletinele însușite pe bani, dovedind mituirea alegătorilor. Zelul apărătorului său îl uimi și pe Phineas, mai ales prin nerușinarea cu care se lăuda că el nu plătise pe nimeni spre a-și da votul candidatului liberal — o minciună sfruntată, deoarece, la un moment dat, însuși Finn îi sugerase să-i îmbie cu parale pe minerii de la puțurile Fallgate. Dar avu destul tact ca să nu-i mai

împrospăteze memoria. Dealtminteri intervenţia ar fi fost şi complet deplasată, căci în momentele acelea, domnul Ruddles tocmai pleda cu înfrigurare pentru desăvîrşita onestitate în alegeri.

— Nici un sfanţ n-a fost dat pe la nasul localnicilor de către partizanii lui Finn ! striga el cît îl ţinea gura. Noi am obţinut voturile numai pe cale cinstită, nu ca de-alde Browborough !

Cu toată argumentarea sa avîntată, vreo două buletine tot le-au fost contestate la instigările adversarului şi ale partizanilor săi. Dar acest amănunt nu a împiedicat reuşita lui Phineas — declarat deputat al circumscripţiei Tankerville — şi nici hotărîrea judelui de a-l trimite pe culpabil spre judecată înaintea unei comisii desemnată de Parlament.

Domnul Browborough părăsi tîrgul la fel de scîrbit cum venise, dar cu coada între picioare şi în huiduielile adversarilor care-i strigau răsuflata deviză cu Anglia şi propăşirea ei prin biserică. În urma sa, Phineas primi cuvenitele onoruri din partea adepţilor liberali, care-l sărbătoriră cu mare pompă. Printre libaţiuni şi urale, cîţiva nu se sfiiră, totuşi, să i-o spună de la obraz că după sforţările lor susţinute pentru a-l vedea în marele sfat al ţării, ca deputat al iubitei lor urbe, avea şi el datoria să vîre mîna în pungă şi să doneze niscaiva fonduri pentru aşezămintele filantropice din oraşul pe care-l reprezenta.

— Sînt dezolat, domnilor, însă trebuie să vă înştiinţez de la bun început că sînt extrem de sărac, le răspunse cu deplină francheţe.

Declaraţia sa produse multe priviri holbate. Dar nu şi alte reacţii, care, oricum, ar fi fost tardive, după ungerea sa.

Din clipa cînd i se hotărî soarta, prima sa grijă a fost să scape de îmbulzeala felicitărilor şi să fugă la poştă, de unde-i trimise Laurei Kennedy următorul anunţ telegrafic : „Am obţinut locul în Parlament". Felul cum îl privi funcţionarul la auzul lapidarei formule, mai că-l făcu să roşească, însă dictarea mesajului constituia o îndatorire pe care nu putea s-o încredinţeze altei persoane. Prea însemnată era ştirea comunicată şi prea covîrşitoare satisfacţia trăită în acele momente — poate cele mai fericite din întreaga sa existenţă. Cît despre Laura, spre care pleca această veste a victoriei, ştia că avea s-o primească cu o bucurie atît de copleşitoare şi străină de orice interes personal, încît ar fi meritat să i-o ducă el însuşi — un

prilej, care, fără îndoială, s-ar fi soldat cu o nouă îmbrăţişare.

Aşadar devenise din nou membru în Parlament şi din nou beneficia de acel privilegiu după care nu încetase a ofta din secunda cînd îl pierduse. Un beţiv sau un cartofor mai poate fi lecuit de viciul ce-l macină. Dar nu şi un îndrăgostit de politică. A pătrunde în Parlament, ca mai pe urmă să-l părăseşti — cum se întîmplase cu el — însemna o sursă de necurmată mîhnire. Însă acum se văzuse din nou în măreaţa arenă şi era hotărît să nu ştirbească mult visatu-i triumf, lăsîndu-se torturat de grija zilei de mîine. Va munci din tot sufletul atîta vreme cît îl vor ţine resursele. Şi negreşit vor dura măcar o sesiune întreagă. În fond, era singur pe lume şi putea aştepta viitorul cu fruntea sus şi gata de orice surpriză — bună sau rea.

— De cînd mă ţin minte nu am văzut un tip cu norocul tău, îl întîmpină Barrington Erle la întoarcerea în Londra. Deşi la orizont aproape nu se întrevedea o circumscripţie în care să candidezi, ţi-a picat totuşi una din ceruri.

— Într-adevăr, am noroc, recunoscu deputatul de Tankerville.

— Înainte de a te întîlni, am primit o epistolă de la vară-mea, Laura, în care îmi scrie de tine.

— Am fost la Dresda, ştiai ?

— Am aflat. Laura-mi înşiră nişte bazaconii în scrisoare în legătură cu taică-său care ar consimţi să facă orişice pentru tine. Dar mă întreb ce i-ar sta în puterea bătrînului astăzi, cînd cuvîntul lui, într-o circumscripţie ca Loughton, atîrnă exact cît al meu. S-a zis cu vremurile cînd se învîrteau pe degete candidaturile în Parlament. Doar unul sau doi potentaţi mai deţin influenţă. Şi află că regret acest lucru, deoarece prin metodele de altă dată, recoltam oameni mai de nădejde.

— Personal mă-ndoiesc, se împotrivi Phineas.

— N-ai decît. Dar dreptatea-i de partea mea. Dispuneam de oameni mai devotaţi şi cu o direcţie precisă. Apropo, Phineas, să ştii că nu vrem să umble nimeni cu fofîrlica în chestiunea reformei. Sîntem hotăriţi să facem orice spre a împiedica citirea proiectului.

— Eşti la curent cu ce am declarat în campania electorală...

— O dau dracului de campanie ! pufni Barrington scos din răbdări. Doar ştii ce a trăncănit şi Browborough, dar asta nu l-a împiedicat să voteze solidar cu formaţia ce o slujeşte. Tu te-ai arătat în favoarea reformei, Browbo-

rough, împotriva ei. Așa că ai să votezi invers de cum ai vorbit. Vei stîrni oarecare confuzie, însă alegătorii din Tankerville nu își vor aminti despre toate cîte le-ai îndrugat.

— Nu cred că pot face acest lucru, îi replică Phineas.

— Ei bine, știi că îmi placi ? se oțărî Erle și mai nervos. Ori dacă ești hotărît să ne pui bețe în roate, află că n-ai să mai pupi în veci o slujbă de la un guvern liberal... chiar dacă Laura ar plînge pînă și-ar pierde vederea.

CAPITOLUL XIV

PĂDUREA TRUMPETON

ÎN TIMP CE SE PETRECEAU toate acestea, în ținutul Brake sezonul de vînătoare era în toi, aducînd-le unora satisfacții, iar altora neajunsuri. Se iscase conflictul cu pădurile Trumpeton — o poveste care poate vreme de un an avea să-i delecteze pe amatorii acestui sport, dar pentru unul ca Chiltern însemna o adevărată năpastă.

Domeniile Trumpeton se aflau în stăpînirea bătrînului duce de Omnium care ajunsese într-așa o stare de ramolisment, încît ar fi fost de neconceput să se amestece în neajunsul ivit, ori măcar să ia cunoștință de el. Însă cu hotărîrea sa de neabătut, Chiltern se încăpățînase a trimite repetate avertismente moșneagului. Ani în șir se vînase în lungul și în latul acelor păduri, și nimeni nu le făcuse de petrecanie vulpilor. Din contră, fuseseră ocrotite în vederea partidelor cinegetice. Era o datorie a pădurarilor să vegheze la menținerea pradei și, în scopul acesta, interziceau desființarea vizuinelor sau folosirea capcanelor. Totuși, pentru ca numărul animalelor să nu sporească în neștire, era necesar ca, la anumite răstimpuri, să mai fie rărite, ceea ce se înfăptuia în așa numitele „sezeane de vînătoare". Într-unul din ele se urmărea, spre exemplu, stîrpirea jivinelor mai bătrîne, care puneau în primejdie puii abia fătați, și organizarea partidei, asemenea celorlalte, cădea în sarcina maeștrilor de vînătoare. Odată însă pădurarii s-au plîns că Chiltern își neglijase această îndatorire. Lordul a protestat vehement împotriva nedreptei învinuiri. Ca după scurt timp să afle un lucru îngrozitor ; la liziera pădurii se găsise o vulpe aproape moartă, cu una din labe strivită într-o capcană. Scandalizat, îi scrise bătrînului proprietar, cerînd socoteală de cele întîmplate, iar în așteptarea răspunsului, își continuă raitele prin aceleași împrejurimi. Într-una din expediții se trezi cu trei ogari otrăviți care pieriră sub chiar ochii săi. Mai furios ca oricînd, trînti un alt răvaș către duce — mai bătăios decît primul. Abia la acesta primi un răspuns, dar sub forma unei notițe, din partea domnului Fothergill, administratorul prea distinsului latifundiar. Pentru Chiltern procedeul constituia o insultă. Cum o consemnă și presa sportivă. Însă relatările oficiale au sistat în această fază a conflictului, deși el continuă să ofere un subiect suculent de discuții gentilomilor din ținuturile vecine. Toți comentau episodul cu indignare profundă, pe cînd Chiltern aproape turbase, de părea gata să-l distrugă pe duce cu domeniu cu tot pentru uciderea ființelor. Și reacția lui era, într-un fel, explicabilă, căci pentru orice maestru de vînătoare otrăvirea unui ogar însemna crima cea mai abjectă, iar făptașul descoperit merita să piară în spînzurătoare. Ba unii mergeau mai departe cu setea de răzbunare, susținînd că, negăsindu-se ucigașul, pedeapsa putea foarte bine să treacă asupra moșierului pe ale cărui terenuri se pusese otrava. Numai că în cazul ducelui, răfuiala părea absurdă, vinovatul fiind un bătrîn complet vlăguit și căzut în mintea copiilor. În plus, Alteța Sa nu fusese nicicînd un pasionat după cinegetică, ci doar încercase, în felul său detașat, să se achite de obligațiile avute față de vecinii și iubitorii acestui sport.

E drept, avea un urmaș — pe Plantagenet Palliser — care putea eventual să răspundă de cruzimile petrecute. Dar și acesta era la fel de străin de substratul și implicațiile lor ca și ilustrul înaintaș. Dăruit întru totul treburilor de stat, Palliser nu-și acorda un răgaz cît de mic pentru propriul amuzament, iar în ce privea vînătoarea, nutrea concepții nefericite și absurde : că fazanii și iepurii ar distruge recoltele ori că vulpile însemnau un pericol continuu pentru găinile bietelor gospodine. Convins de asemenea năstrușnicii și nefiind deocamdată titularul domeniului, refuzase orice amestec.

Ar mai fi existat posibilitatea ca Chiltern să comunice cu stăpînul prin descendenții mai tineri ai nobilei stîrpe, însă dragostea lor pentru vînătoare și apărarea intereselor ei stîrniseră certuri în sînul familiei, încît, cu vremea, soarta partidelor cinegetice în pădurile Trumpeton ajun-

sese pe mîinile domnului Fothergill. Cunoscîndu-i apucăturile, Chiltern era gata să jure că ogarii săi fuseseră otrăviți, dacă nu la porunca-i nemijlocită, în orice caz la una exprimată pe ocolite, pentru care motiv l-ar fi trimis la galere de i-ar fi stat în putință.

Obsedat de nenorocita pățanie, pînă și acasă nu vorbea decît despre ea, ocărîndu-l pe duce și pe rubedeniile sale chiar de față cu Adelaide Palliser — nepoata Alteței Sale de Omnium și verișoara moștenitorului său.

— Nu te mai osteni să te scuzi cînd eu îi consider niște străini, îi spusese odată lordului care, după ce-i înculcase neamurile în pietre, încerca să-i ceară iertare. Pe bătrînul duce nu l-am văzut de cînd eram de-o șchioapă, continuase Adelaide, iar pe ilustrul meu văr nu cred să-l mai recunosc dacă l-aș întîlni.

— Ce relații ciudate între oameni atît de strîns înrudiți ! interveni lady Chiltern cu tact. Sau cel puțin așa le consideră Oswald.

— Și nu am dreptate ? se justifică lordul. Pînă și eu îi cunosc mai de aproape, care sînt un străin. Cîndva am petrecut cîteva zile cu ei, fiind invitat la conacul Matching. Acolo l-am observat mai atent pe duce — un coclit fără minte, mai înfumurat decît toți nobilii țării și cu mai puține merite ca oricare dintre ei. Cît despre Planty Pall, se deosebește atît de radical de mine, încît nici nu s-ar spune că sîntem și unul și altul bărbați

— Totuși unul trebuie negreșit să fie. Și care anume ? îl provocă tînăra Palliser.

— Acela pe care-l vei desemna dumneata, însă nicidecum amîndoi, susținu Chiltern. Vă înștiințez că Doggett a fost ieri prin pădurile Trumpeton și a găsit trei capcane puse la diferite distanțe.

— Și ce a făcut cu ele ? se interesă Violet.

— Am avut destulă diplomație ca să nu-l chestionez. Dar cred că le-a aruncat în apă, așa cum l-ar zvîrli și pe Palliser, de-ar putea să-l înșface. Oricum, eu nu aș mai da cu cîinii pe acolo chiar de n-ar mai exista vizuini pe întregul cuprins al Angliei.

— Atunci nu te mai frămînta și lasă lucrurile cum sînt, îl povățui Violet. Să fiu în locul tău, pentru toate vulpile de pe lume nu mi-aș bate capul cu moșierii și cu proprietățile lor.

— Vorbești așa fiindcă nu te pricepi la vînat, îi replică lordul. Altfel ai ști că orice posesor de pămînturi este numai în parte stăpînul lor, în sensul că nu are dreptul să facă ce-i trece prin minte cu vizuinile de pe latifundia sa.

— Ba e liber oricînd să le desființeze, îl contrazise consoarta.

— Te înșeli, draga mea. Dacă are terenuri într-o regiune unde se practică vînătoarea, e obligat să ocrotească vulpile, nu să-și pună vătafii să le extermine.

— Așa o fi, Oswald, cedă ea. Dar cine l-ar putea obliga dacă nu există o lege ?

— Frica de mine, drăguțo, îi răspunse rînjind. Și acum, ca să mai schimbăm subiectul, spune-mi ce-ai aranjat cu Phineas Finn ?

— L-am invitat de pe data de întîi, pînă la redeschiderea Parlamentului.

— Va veni și femeia aceea ?

— Am poftit două sau trei. Așa că nu știu la care ți-e gîndul...

— La una cu nume nemțesc... la care m-ai silit să cînez...

— Aaa, doamna Goesler ! făcu Violet luminată. Firește că vine. Și cu cai proprii, care vor sta în grajdurile lui Doggett.

— Natural că nu-i vom ține aici. Doar știi că nu avem unde.

— Îmi cer iertare că vă incomodez și cu bietul meu căluț, se amestecă tînăra Palliser.

— Ai o specialitate să ofensezi omul și, zău, nu-mi dau seama cum pot ierta o jignire din partea oricărei ființe ce are vreo legătură cu pădurile Trumpeton, zise Chiltern și în glumă și în serios. Apoi, întorcîndu-se către Violet, continuă șirul întrebărilor începute : Și pe ce o să călărească Phineas ?

— Pe caii mei, îi răspunse consoarta a cărei stare — de mamă în devenire — îi interzicea orice fel de efort.

— E drăguț să-i oferi caii tăi, însă nici unul din ei n-o să-l ducă o singură milă în spinare. Phineas are nevoie de un animal zdravăn. Și să mă bată cerul dacă știu de unde să i-l procur. Ușor îi vine soră-mei, Laura, să-mi poruncească să-i dau un cal bun.

— Doar nu ți-o trece prin minte să-l lași pe jos ! exclamă Violet aproape îngrozită.

— I-aș da și mîna mea dreaptă, ca s-o mulțumesc pe soră-mea și pe el, numai că mîna nu-l poate duce. Iar vînătorii mă știi că nu sînt, ca să scot cai din pămînt și din piatră seacă. Deunăzi s-a întors Harry cu armăsarul

pe care l-a folosit, dar l-a adus așa stors de puteri că nu mai e bun de nimic. Ce naiba or face cu animalele de le prăpădesc într-așa un hal, n-am să pricep nici să mă tai în bucăți. Pe vremuri, scoteam și eu untul din bidivii, alergînd pe spinările lor. Pe unii chiar i-am dat gata. Dar niciodată nu i-am bătut și nu i-am rănit ca hăitașii de acum.

— Dacă nu întrevezi nici o posibilitate, poate ar fi mai bine să-i scriu domnului Finn și să-i explic cum stă treaba, sugeră lady Chiltern vădit abătută.

— Oh, Phineas ! exclamă lordul. Oh, Phineas Finn, de ce n-o fi pierit unul din noi cînd ne-am bătut în duel ? !

— Cum vorbești, Oswald ! exclamă Violet, țîșnind de pe scaun și punîndu-i o mînă pe umăr. De ce-oi fi îndrugînd prostii cînd în sinea ta ești de pe acum hotărît să-i dai cel mai bun cal chiar de-ar fi să-ți oprești pentru tine un asin ?

— Așa e, recunoscu el rîzînd. Iar de nu aș vrea-o de bună voie, m-ai forța tu s-o fac. Și cu aceasta se încheie discuția, considerîndu-se definitiv aranjată șederea prietenului la ei.

Mai tîrziu, cînd rămăseseră în doi, au reluat dialogul privitor la oaspeții ce urmau să sosească.

— O să vină și Gerard Maule ? se interesă Chiltern.

— L-am chemat și, cum știi foarte bine, și-a lăsat caii în grajdul lui Doggett.

— O aud pentru întîia oară, se minună el.

— Da de unde ! Te-am mai anunțat, Oswald. Ai ceva împotriva venirii lui ? Doar nu te supără cu adevărat faptul că o gonește înaintea voastră ?

— Nu asta mă deranjează. Cineva trebuie să fie în frunte, și Maule e la fel de bun ca și altul. Dar nu-mi place cum o scaldă cu fata.

— Nu toți tinerii merg la țintă, așa cum procedai tu...

— Eu aveam ceva serios de spus, și am repetat-o pînă am fost crezut, pe cînd el nu vorbește cu gîndul de a convinge.

— Tu puneai zel în fiecare discuție, nu-i așa, Oswald ?

— Adevărat, recunoscu el visător.

— Dar nu-ți arătai rîvna decît atît cît ținea pledoaria, adică vreo trei minute de obicei. Totuși, au fost și ele de ajuns, și astăzi ești bucuros că ai stăruit, nu ?

— Ce ridicole sînt femeile ! bombăni dus pe gînduri.

— Lasă asta. Și spune că-ți pare bine de ce ai făcut. Îmi place să aud acest lucru, chiar dacă mă consideri o caraghioasă.

— Dar tu de ce ai fost așa îndărătnică ?

Nu știu. Și nu am putut niciodată să mi-o explic. Sînt sigură, însă, că n-am făcut-o pentru că nu te iubeam, că nu mă gîndeam la tine sau nu eram sigură că tu, și nu altul, va fi soțul meu.

— Mă rog, ai procedat cum ai crezut de cuviință, dar cu șovăielile tale era cît pe aci să mă faci să împușc un om, pentru care îmi storc acum creierii ca să-i găsesc un cal zdravăn. Ce zici, ar putea să călărească pe Dandolo ?

Nu-i da unul primejdios, îl rugă Violet.

De ce nu ? Doar nu are soție, nici plod sau vreun petec de proprietate. Așa că e liber mai mult ca oricine să înfrunte pericolul, îi răspunse în glumă. Ca imediat să adauge serios : Fii pe pace, iubito ! Dandolo e cel mai bun rob după ce l-ai urnit din loc. Și acum, haide la culcare. Mîine la opt trebuie s-o întind la drum. Mă așteaptă optsprezece mile de mers.

Veșnic preocupată de Phineas, lady Laura expediase două scrisori : una către Barrington Erle, implorîndu-l să-l ajute mai departe în politică ; a doua către soția lui Oswald, cu rugămintea să-l cheme la ei în vacanța parlamentară. Ideea că va rămîne singur în Londra pînă la redeschiderea Camerei îi părea de netolerat și, în consecință, apelase la Violet, suplicînd-o, în numele trecutului ce-i lega, să-l invite la Harrington. Dar patetica intervenție se dovedi complet inutilă. Și nu fiindcă Violet ar fi topit de grija lui Phineas — cum era cazul cumnatei — sau că nu ar mai fi ținut la Chiltern. În realitate poate nici o femeie nu își iubea bărbatul ca ea. Deci solicitudinea pe care avea s-o arate trebuia căutată altunde, anume în vechea tradiție de a-l răsfăța, împreună cu Laura, pe junele deputat irlandez.

În virtutea ei, se sili să-i facă vacanța plăcută, prevenindu-i orice dorință. Din cît ținea minte, era mare amator să vîneze și, ca atare, se îngriji să-i asigure calul trebuincios. Mai știa că întotdeauna îi fugiseră ochii după femei frumoase, că acum era văduv și poate în curînd îi vor trebui bani. Drept urmare, o poftise și pe doamna Max Goesler pentru o perioadă de două săptămîni. Că Phineas o cunoștea mai demult, nu mai era un secret în cercurile înalte, și cu atît mai puțin pentru Violet. Totuși, cînd îi scrisese, invitînd-o la Harrington, în mod cert nu

avea habar cîtă intimitate existase, cu ani în urmă, între cele două făpturi pe care încerca să le reapropie.

Doamna Goesler sosi la conac cu cîteva zile înaintea lui Phineas și porni la vînătoare în chiar dimineața venirii. Deși femeie, gonea la cot cu cei mai încercați vînători și, în general, era capabilă de orice lucru pe care și-l propunea. La înfățișare nu se schimbase în intervalul de cînd nu o văzuse prietenul irlandez. Și nici în alte privințe. Rămăsese tot subțirică, negricioasă, plină de sănătate și de vino încoace, precum și inteligentă, ambițioasă, bogată, nemulțumită de sine și poate oarecum lipsită de scrupul — dar în nici un caz de conștiință. Înzestrată cu atîtea însușiri, putea să mimeze oriunde și oricînd fericirea deși, în străfundul sufletului, mocnea o tristețe continuă, alături de dorul după o viață mai împlinită și mai utilă.

În drum către locul de întîlnire al vînătorilor, Chiltern se apucă să-i vorbească de neplăcerile îndurate de pe urma ilustrului duce de Omnium, pe care, după vechiul său obicei, îl ocăra cu întreaga-i familie.

— Scuză-mă, stimate lord Chiltern, îl întrerupse noua venită cu un aer ușor vexat, dar în fața mea nu-ți permit să-l vorbești de rău pe duce.

— Și mă rog pentru care motiv ? o întrebă el închiondorat.

— Fiindcă sîntem prieteni extrem de apropiați.

— Bine, dar ducele are o sută de ani, se cruci celălalt.

— Și de ce nu aș avea un amic centenar ? Cît despre domnul Palliser, te previn că e la fel de nepriceput în materie de vînat și de vulpi, cum sînt eu în privința impozitelor de care se ocupă. De ce nu i-ai scrie soției sale, lady Glencora. Ea se pricepe la toate.

— E și dînsa, cumva, prietena dumneavoastră ?

— Și încă cea mai bună din cîte am. Împreună îl veghem pe marele duce.

— Ea înțeleg pentru ce îl veghează...

— Pe cînd eu, de ce-o fac ? îl completă doamna Goesler. Adevărul e că față de mine însămi nu am găsit un răspuns. Ori poate din aceleași motive pentru care nu suport să-l aud defăimat. Oricum, îmi dai dezlegare să-i scriu amicii mele — lady Glencora — despre neajunsurile de care te plîngi ?

— Cum de nu, dacă vreți, se învoi Chiltern. Dar nu ca o intervenție venind de la mine, se grăbi să specifice. Proprietatea unchiului ei este jalnic administrată. Și asta puteți să i-o spuneți din partea mea, dacă, bineînțeles,

socotiți nimerit. În ce mă privește, nu cer nici o favoare. Cum n-am făcut-o de cînd mă știu. Totuși, consider de datoria ducelui sau a lui Planty Pall să ia o hotărîre definitivă. Fie să țină cu noi, ori să ne lase din brațe. Dar să ne-o spună pe șleau. Mi-a plăcut totdeauna să știu care mi-este prieten și care dușman, vorbi el cu aprindere.

— Sînt sigură că ducele nu îți este vrăjmaș, îl domoli musafira.

— Nu mi-o fi, însă Palliserii ăștia au jucat veșnic pe două fronturi. Deși aristocrați cu tradiție, au ținut mereu cu ăi de jos. Din cîte mi-au ajuns la urechi, cică Planty Pall consideră o barbarie vînătoarea de vulpi. Or dacă așa o privește, de ce n-o afirmă cu voce tare ! se înfierbîntă Chiltern. Și de ce nu defrișează pădurea, ca să cultive porumb ?

— S-ar putea să o facă în clipa cînd va deveni proprietar, rosti invitata cu același duh al blîndeții.

— Ar fi de o mie de ori preferabil, decît să-mi otrăvească ogarii ori să prindă vulpile în capcane, bombăni lordul cu același arțag.

La locul de întîlnire se aflau o mulțime de vînători, dar nu strînși laolaltă, ci răsfirați în pîlcuri mărunte și răzlețite, iar de și-ar fi plecat cineva urechea să asculte la ce se vorbește, ar fi constatat că în fiecare din cete se discuta fie o nouă „ticăloșie" săvîrșită în pădurile Trumpeton sau alta mai veche.

În aceeași seară, lady Chiltern o vesti pe doamna Max Goesler despre venirea lui Phineas, așteptat chiar a doua zi. Anunță noutatea fără nici o paradă și într-o perioadă prielnică — poate anume aleasă de gazdă — cînd luminile lămpilor licăreau slab și de la distanță, iar încăperea era mai mult stăpînită de întuneric. Prin zăbranicul spintecat la răstimpuri de limbile roșiatice ale focului din cămin, se vedeau și alte chipuri în cameră : al tinerei Adelaide Palliser și al unei oarecare Lady Baldock — nu bătrîna ce-i ocărîse pe papistași în fața lui Phineas, ci soția fiului ei. Așezate aproape de șemineu — unde se afla măsuța de servit ceaiul — găsiseră mai plăcut să mute lămpile mai departe, lăsîndu-și fețele mîngîiate de pîlpîirea flăcărilor din preajmă. Natural că ideea fusese cu totul întîmplătoare, însă foarte bine venită pentru doamna Max Goesler. Și se va vedea pentru ce. În vreme ce turna ceaiul în cești, Violet o întrebă cu totală indiferență :

— Știai că mîine va sosi printre noi un vechi prieten de-al dumitale ?

— Un vechi prieten ? ! repetă cealaltă surprinsă.

— Îl mai ții minte pe domnul Finn ? urmase amfitrioana cu același aer de nepăsare.

La cuvintele de pe urmă, doamna Goesler pălise ori se roșise ; prea bine nici ea nu știa. Însă de un lucru era absolut sigură — că avusese noroc cu penumbra din cameră. Altfel și-ar fi trădat emoția, ori așa ceva i se întîmpla foarte rar sau niciodată. De aceea și acum se reculese cît mai repede cu putință și pronunță cuvenitul răspuns :

— Firește că nu l-am uitat.

— Ei bine, ai să-l revezi. Domnul Finn este un bun prieten de-al meu, continuă lady Chiltern împărțind ceștile.

— Ți-a fost întotdeauna un prieten drag, îi replică invitata.

— La fel cum îți este și dumitale, i-o întoarse Violet surîzînd. Dealtminteri, a existat o vreme, cînd domnul Finn era un fel de prietan al tuturor. Oricum, nădăjduiesc că te bucuri să-l reîntîlnești.

— Cum de nu, draga mea !

— Eu, una, l-am găsit extrem de simpatic, se amestecă Adelaide Palliser.

— Personal nu-l cunosc, interveni și lady Baldock, dar țin minte cuvintele soacră-mi din perioada cînd nu-i eram încă noră. Zicea mama — adică soacră-mea — că domnul Finn este un ins agreabil, însă papistaș, fără o lețcaie în pungă și gata să se îndrăgostească de orice fustă. Și acum e tot așa mare crai, Violet ?

— Nu știu, dar te asigur că niciodată nu a curtat femeile măritate, îi răspunse ea sec, după care se întoarse din nou către doamna Max Goesler : de cînd nu l-ai văzut, a fost însurat, însă biata soție i-a murit.

— Așa că va începe din nou cu crailicul, profeți lady Baldock.

— Poate vrei să spui că va face iar curte femeilor, o puse amfitrioana la punct. Ceea ce mi se pare lucrul cel mai normal. Dar ia zi-mi, drăguța mea verișoară, de vreme ce-ai auzit atîtea despre amicul meu, nu ai aflat și de binefacerile sale în familia noastră ? Pe Oswald l-a îngrijit după un oribil accident ca cele atît de frecvent surve-

nite la vînătoare. Pe domnul Kennedy l-a scăpat din mîna unor tîlhari ce-l prinseseră și erau pe cale să îl sugrume...

— Această binefacere e îndoielnică, o întrerupse rubedenia cu vizibilă răutate.

— A reprezentat în chip strălucit — urmă Violet fără s-o ia în seamă — o circumscripție a lordului Brentford.

— Ce minunat ! se extazie Adelaide Palliser.

— Plus altele multe cîte le-a mai făcut, continuă gazda, hotărîtă să-l ridice în slăvi de față cu doamna Goesler.

— Cîndva nu s-a bătut și într-un duel ? întrebă ea.

— Da, încuviință Violet, și poate asta e fapta cea mai frumoasă din toate, fiindcă putea foarte bine să-și lichideze rivalul de-ar fi fost la fel de sîngeros ca și el. Iar acum a redevenit deputat și, pînă la redeschiderea Camerei, va sta la noi. Sper că-ți va face plăcere să îl revezi, conchise cu ochii tot la doamna Max Goesler.

— Voi fi încîntată, îi răspunse ea vorbind rar. Auzisem de alegerea sa într-un orășel oarecare și mă așteptam să-l reîntîlnesc undeva...

CAPITOLUL XV

CÎT DE BINE AI ȘTIUT !

DACĂ DOAMNA MAX fusese avertizată de sosirea lui Phineas, se impunea ca și el să fie într-un fel prevenit de prezența prietenei, nu să-i iasă înainte cînd nici nu visa. O atare surpriză l-ar fi pus într-o situație incomparabil mai delicată decît ar fi așteptat-o pe ea, cumpăni Violet, convinsă că doamna Goesler ieșea cu brio din orice împrejurare, chiar dacă, pentru moment, își pierdea stăpînirea de sine. Ceea ce nu se putea spune și despre unul ca Phineas, — oricînd în primejdie de a comite o gafă în societate. Trebuia, deci, ferit într-un fel, și lucrul nu era cu putință decît vorbindu-i încă de la sosire, hotărî ea. Și așa procedă.

Odată venit, îl pofti în salon și, după formulele uzuale de revedere, îl întrebă cu un aer poznaș :

— Ghici cine se mai află la noi ?

— Doar n-o fi venit lady Laura ? ! dibui celălalt.

— Din păcate nu, oftă Violet, deși cît de mult aș fi vrut s-o avem. E vorba de altcineva, care-ți este destul de familiar, dar nu în aceeași măsură ca Laura.

— Atunci cine să fie ? Zău că nu am habar, spuse el aproape învins. E, cumva, lordul Fawn ?

— Lordul Fawn ? ! îngînă gazda cu suprem dispreț. Ce să caute el aici ? Doar nu știi că nu mai scoate nasul în lume de la ultima înfrîngere matrimonială ? Și apoi e la mijloc o persoană apropiată de dumneata, nu de mine...

— Doamna Goesler ? șușoti el de-abia auzit.

— Ce iute ai dezlegat misterul cînd am venit cu amănuntul din urmă ! chicoti Violet. Într-adevăr ea este enigmaticul musafir. Se află aici și arată exact cum o știi.

— Doamna Goesler ! repetă Phineas mai mult pentru sine.

— Te supără, cumva, că am chemat-o ? tresări lady Chiltern cu îngrijorare.

— Nicidecum, rosti la fel de îngîndurat.

— Ați avut vreo neînțelegere sau vreo ceartă ? stărui gazda, dezorientată de reacția lui Phineas.

— Nici una, nici alta, o liniști el.

— Atunci nu văd nici un motiv pentru care nu ar trebui să vă revedeți, vorbi încurcată.

— Nici nu există vreunul, o asigură mai înseninat. Și dacă ai avut altă impresie, se datorează surprinderii mele. Nu m-așteptam odată cu capul s-o aflu la voi. Ea știe că urma să vin ?

— Am anunțat-o ieri. Sper că n-am făcut o greșeală invitînd-o și nici nu ți-am creat vreo neplăcere ? ! se scuză Violet. Știam că sînteți prieteni...

— Am fost, și tot astfel ne-am despărțit, o asigură el.

Și cum nici unul nu mai considera necesară vreo completare, încheiară discuția despre Marie Max Goesler. Doar nu era să lungească povestea, istorisind ce pățise cu această femeie, își spunea Phineas, în vreme ce Violet își repeta cu tot mai mare convingere că ceva se întîmplase între cei doi. Ce anume ? Nu își dădea seama. Însă de-ar fi știut, cu siguranță evita revederea lor.

Și Marie Max Goesler își făcuse tot felul de gînduri de cînd auzise de venirea lui Phineas. Curînd după conversația cu amfitrioana, urcase în odaie ca să se îmbrace de cină, urmărită de vestea ce i-o dăduse. O aștepta un examen greu, care-i cerea întregul ei tact și curaj, își repeta obsedată de ideea reîntîlnirii cu Phineas. De-ar fi bănuit că se numără printre musafiri, ar fi refuzat categoric invitația la Harrington.

E drept că pînă la penibila confruntare mai avea douăzeci și patru de ore, răstimp în care putea găsi o soluție. La un moment dat, se hotărî, chiar să invoce o treabă urgentă la Londra și s-o tulească degrabă. Formula era salvatoare sau așa i se păru la început. Abia mai pe urmă, cînd se gîndi la reacția gazdei, întrevăzu părțile slabe. În primul rînd, lady Chiltern va fi mirată la culme de subita ei dezertare. Apoi, cîntărindu-i pretextul, o să-i descopere șubrezenia, ajungînd la concluzia că totul era o înscenare impusă de apariția lui Phineas. Cu alte cuvinte, îi va dibui taina, ceea ce nu i-ar fi convenit deloc. Și totuși, era preferabil să se trădeze, decît să dea ochii cu el. Vai, cît de toantă fusese să nu întrevadă putința acestei reîntîlniri ! Doar știa că reapăruse în arena politică și în societatea pe care o frecventase cîndva. Și mai știuse ceva că, dintre toate relațiile vechi, aceea cu Chiltern va fi printre cele dintîi reînnoite, deoarece fuseseră prieteni la cataramă.

Indignată de propria-i nesocotință, coborîse la cină, unde, cu mari strădanii, se scuturase de obsesiva preocupare și luase parte la conversația generală. Dar odată întoarsă în cameră, o năpădiseră aceleași gînduri, încît mai toată noaptea rămase trează, socotindu-se întruna în ce fel să se eschiveze. Într-o vreme, se agățase iar de planul plecării la Londra, calculîndu-i, pînă în cele mai mici amănunte, punerea în aplicare. Întîi va trebui să telegrafieze în metropolă, interesîndu-se de o anume chichiță — lipsită de importanță. Iar la primirea răspunsului, o să dispară, cu invocările și scuzele de rigoare. Așa va face, își zise cu hotărîre. Și încercă să adoarmă. Dar după un timp sări ca arsă, străfulgerată de o nouă idee : oare fuga de Phineas nu era mai înjositoare decît umilirea de a-i apare înainte ? Judecîndu-și purtarea față de el, ajunse la încheierea că, în fond, nu făcuse nimic de care se putea rușina. În dorința ei mare de a salva acest om îndrăgit de la dezastrul ce credea că-l așteaptă, se oferise să-i devină soție. Și el o refuzase. Asta fusese tot. Ca acum să-l evite, fofilîndu-se ca o lașă ? Nu. Așa ceva nu va face. Oricît de nesuferită va fi senzația ce avea s-o încerce, nu voia să-și impute niciodată că fugise din calea cuiva — fie bărbat sau femeie. Și apoi, chiar dacă îl ocolea în acest colț de țară, la Londra n-o va putea face veșnic.

Prin urmare va rămîne pe loc, să-l întîmpine. Şi ca să traverseze onorabil cele cîteva minute penibile — căci atît avea să dureze ordalia revederii — se va domina cu tărie, purtîndu-se în chipul cel mai firesc. Uşor nu-i va fi. Intuia de pe acum. Dar avea măcar cu ce să se mîngîie suferea pentru un om integru, care nu îi trădase taina şi care o va păstra pînă la capătul vieţii.

Cu această decizie întîmpină zorile şi ziua care urmă. Doar către seară, cînd ceasul confruntării se apropia, simţi cum îi scade curajul. Într-un timp, cînd şedea în faţa oglinzii, prefăcîndu-se absorbită — ca subreta să nu-i observe nervozitatea — se simţi ispitită să simuleze o durere de cap şi să nu coboare la masă.

— Am o migrenă teribilă, aproape nu mai văd, îi declară cameristei, cu gîndul la dezertare.

— Într-adevăr, doamna nu prea arată bine, îi răspunse aceasta, afişînd cuvenita îngrijorare.

— Totuşi am să mă scutur de ea, zise după cîteva clipe, părăsind măsuţa de toaletă şi coborînd în salon.

Dacă pe Marie Goesler perspectiva reîntîlnirii cu Phineas o răscolise pînă în străfundurile fiinţei, şi asupra lui avusese cam acelaşi efect, cu deosebirea că, aflînd-o cu întîrziere, anticiparea fusese mai scurtă. După dialogul cu Violet, urcase în cameră să se îmbrace de cină, iar din momentul acela şi pînă la revederea prietenei, îi rămăsese exact o jumătate de ceas. Or, ce putea face în aşa puţin timp ? Să fugă ? Nici pomeneală. Să invoce o durere de cap ? Nici vorbă. Şi neputinţa evaziunii îi spori panica.

Contemplînd apropiatul supliciu, încerca să întrezărească reacţiile fiecăruia, în funcţie de însuşirile şi temperamentele lor diferite. Iar ipostazele în care se întrevedea îl umpleau, pur şi simplu, de groază. Pe cînd doamna Goesler va găsi la îndemînă cele mai potrivite cuvinte, el se va bîlbîi sau chiar îşi va pierde glasul. Apoi prietena nu roşea niciodată, în vreme ce el, amărîtul, cu siguranţă va deveni stacojiu — ca guşa curcanului. Şi încă ceva. Singele stăpînitei doamne va circula, categoric, normal, în timp ce al lui va goni nebuneşte, zăpăcindu-l complet.

Dar în ciuda tuturor handicapurilor de care era conştient, îşi luă inima în dinţi şi porni spre salon, unde constată că ajunsese înaintea amicei. După această primă şi liniştitoare observaţie, îi cercetă mai cu luare aminte pe cei prezenţi. Amfitrionul casei îl acaparase pe lordul Baldock cu relatarea cruzimilor petrecute în pădurile

Trumpeton, înjurîndu-i de mama focului pe membrii familiei Palliser, spre amuzamentul junei Adelaide care rîdea, ascultînd pe aproape, Gerard Maule, tolănit într-un jilţ, se extazia la patosul arătat de Chiltern în povestea ce o depăna. Violet se afla lîngă lady Baldock căreia, deşi agamie în materie de vînătoare, îi explica justeţea cauzei apărată de inimosul ei soţ. Restul persoanelor adunate urmăreau ca vrăjite istorisirile în curs, fără să scoată o vorbă ori să schiţeze o mişcare. Doar un oarecare domn Spooner — călăreţ de performanţă şi un fel de ajutor al lui Chiltern — gesticula ca un apucat, vrînd să sublinieze — aidoma unui cor antic, dar mut — părţile semnificative din expunerea lordului.

La cîteva clipe după intrarea lui Phineas, amfitrionul îşi întrerupse naraţia şi, întinzîndu-i mîna, îi spuse cu aerul său jovial :

— Ce mai faci, Finn ? Mă bucur să te văd iar la noi. Te felicit pentru locul în Parlament, după care se reîntoarse la subiectul ce-l părăsise : Auziţi unde au pus dumnealor otrava ! În scrumbii roşii, din care am găsit aproape o duzină — adică destule să-mi omoare jumătate din cîini.

— Mai exact, s-au descoperit nouă scrumbii, specifică Spooner care, printr-un miracol, îşi căpătase glasul.

Aşa cum aţi dat voi peste ele, puteau s-o facă copiii — şi chiar să le mănînce, adăugă lady Chiltern cu o expresie îngrozită.

Numai că dumnealor nu le pasă de aşa ceva, urmă Chiltern. Iar acum au împînzit locul cu capcane şi sîrmă ghimpată. Palliser îţi-e prieten, nu-i aşa, Finn ? se întoarse el către proaspătul apărut.

Îl frecventam... pe vremea cînd am făcut parte din ovreu.

— Nu ştiu cît i-o fi făcînd pielea ca om de stat, dar ca moşier e o pacoste, zise lordul.

E o ruşine ce face, îi ţinu Spooner hangul, ridicînd mîinile spre tavan.

Cel pomenit mi-este văr, şopti Adelaide aplecîndu-se peste lady Baldock.

— Să-mi fie şi frate şi mamă mare, tot la fel aş vorbi despre el, tună Chiltern care, pesemne, o auzise. E necesar să avem o consfătuire la care să discutăm cele întîmplate. Să le ştie şi lumea. Asta-i părerea mea. Şi nici nu apucă bine să pronunţe cuvintele de pe urmă,

cînd ușa salonului se deschise și în prag se ivi Marie Max Goesler.

E lucru știut că tocmai cînd vrei cu tot dinadinsul să fii degajat și firesc, arăți deplasat și artificial. Numai actorii cu har — și îndeosebi actrițele — izbutesc să mimeze naturalețea, făcînd să apară veridic pe scenă ceea ce în realitate ar fi o ieftină și neizbutită amăgire. Acest fapt, îndeobște recunoscut, găsea o excepție în Violet Chiltern care, deși străină de arta actoricească, avea talentul să imprime aparențelor iluzia firescului.

În această privință își cîștigase și o faimă — legată, în special, de întortocheatele situații ivite în viața mondenă — și probabil nu s-ar fi dezmințit nici acum, în împrejurarea creată de revederea lui Phineas cu doamna Max Goesler, de n-ar fi acordat situației prea mare importanță. Dar tot cîntărind-o în minte, urzise o întreagă regie, ce-o depărta de naturalețea în care trebuia să decurgă. Normal ar fi fost ca reîntîlnirea prietenilor să treacă pe cît mai neobservată. Numai că Violet avusese jalnica inspirație s-o marcheze prin cîteva vorbe.

— Doamna Goesler, ți-l amintești pe domnul Finn ? rosti ea potrivit planului pe care și-l întocmise.

Cuvintele pronunțate produseră o considerabilă perturbare în atmosfera de pînă atunci. La auzul lor, torentul de invective ce curgea din gura lui Chiltern se opri brusc. Placidul lord Baldock — pe care nimic nu părea să-l intereseze — tresări cu vădită curiozitate. Domnul Spooner se trase instantaneu mai aproape de scena creată ca s-o urmărească mai bine. Lady Baldock se zgîi cu atîta încordare a pupilelor, de s-ar fi zis că o voce lăuntrică îi anunțase pregătirea unui spectacol de neuitat. Pînă și Gerard Maule se urni din jilțul în care zăcuse, prinzîndu-se în cercul format de pe urma celor cîteva vorbe plasate de Violet și în mijlocul căruia — sub privirile holbate ale martorilor — urmau să evolueze nefericiții protagoniști. Adică Phineas și Marie Max Goesler.

— M-ai întrebat de-l mai țin minte pe domnul Finn ? spuse aceasta, adresîndu-se amfitrioanei. Ei bine, mi-l amintesc de parcă l-am văzut ieri. Ca apoi, întorcîndu-se către Phineas, să continue : Nădăjduiesc că nici dînsul nu m-a uitat, îi zise învăluindu-l în surîsul cel mai fermecător și întinzîndu-i mîna.

Deși împresurată de atîția nedoriți, se descurcase admirabil atît de perfect, încît nimic nu îndreptățea gîndul ce-o urmărise, de a născoci un pretext ca să fugă.

În schimb, partenerul era la mare strîmtoare.

— Să vă uit eu ? îngăimă abia auzit. Asta n-o să se întîmple niciodată. Și, vorbind, blestemata roșeață îi invadă chipul, iar sîngele porni să-i alerge prin trup într-un șuvoi nebunesc.

— Mă bucur nespus că ești iarăși în Parlament, îi declară Marie Goesler cu incredibila-i degajare.

— Într-adevăr, sînt din nou deputat... după o bătălie destul de aprigă. Dar dumneata mai locuiești în Park Lane ?

— Cum de nu, și aș fi încîntată să vii să mă vizitezi. Spunînd acestea, doamna se așeză pe o sofa, iar lady Chiltern alături, după care continuă să-i vorbească amicului pe altă temă : După cît îmi dau seama, aici se discută tot despre nelegiuirile săvîrșite de sărmanul duce de Omnium. Dar sper că lordul Chiltern recunoaște în sinea lui cît de mult a înviorat conversația ivirea acelor fărădelegi. A fost o mană cerească, aș putea spune. Încît ar fi nedrept să se întoarcă împotriva ducelui, după asemenea binefacere.

Marie Goesler trecuse peste clipele grele — cel puțin deocamdată, cît nu se afla între patru ochi cu prietenul — și redevenise zîmbitoare și volubilă, cum îi era obiceiul în societate. Pe cînd bietul Phineas se trăsese de-o parte, în fața șemineului, unde rămase tăcut și de unul singur, pînă se anunță masa. Iar atunci nenorocul hotărî s-o conducă înspre sufragerie pe o bătrînă care abia vedea pe unde calcă.

— Ai cunoscut-o mai dinainte pe această femeie ? îl întrebă ea, referindu-se, natural, la Marie Max Goesler.

— O, da, desigur, îi replică Phineas. O știu de vreo trei ani, din Londra.

— Și o găsești frumoasă ? sîsîi mai departe cealaltă.

— Chiar foarte frumoasă.

— Asta susțin toți bărbații, dar eu n-o văd așa, declară bătrîna cu ochii în stingere. Și apoi se vorbește de atîta vreme că ducele de Omnium ar vrea să se cunune cu ea pe patul de moarte... ceea ce cred că este o scorneală...

— Nu știu, îi ripostă Phineas. Deși nu prea înțeleg de ce să fi aminat Alteța Sa un eveniment ca acesta pentru o clipă atît de nepotrivită.

CAPITOLUL XVI

LA RĂSPÎNTIA COPPERHOUSE ŞI ÎN CODRII BROUGHTON

LA DREPT VORBIND mult temuta revedere a prietenilor decursese mulţumitor. Cu un dram de curaj şi îndrăzneală, oamenii supravieţuiesc pînă şi marilor cataclisme, trecînd prin ele chiar fără să sufere cea mai mică vătămătură. Cum se întîmplase şi cu Phineas Finn.

Odată întors în camera de culcare, constată că petrecuse întreaga seară în preajma Mariei Max Goesler fără a fi plătit un tribut prea mare, ci doar emoţia primelor clipe ale reîntîlnirii. Într-adevăr, nu-i adresase nici un cuvînt special, cantonîndu-se la conversaţia generală. Dar, oricum, fuseseră împreună şi rămăsese totuşi nevătămat. Se prea putea ca această reînnodare a prieteniei să nu însemne şi reeditarea apropierii de odinioară. Însă o dată ce se rupsese gheaţa, putea s-o vadă oriunde în societate fără să mai încerce apăsătoarea senzaţie ce-l urmărise pînă acum.

Cu gîndul la cele întîmplate, amînase momentul culcării, iar cînd încheie retrospecţia şi socoti că e timpul să se dezbrace, auzi un ciocănit în uşă, urmat de ivirea lui Chiltern în prag.

— Ce-ai de gînd să faci cu fumatul ? îl întrebă lordul.

— Am renunţat astă seară.

— De ce ? Poţi să mergi în fumoar, unde s-a făcut focul în şemineu şi e cald. Ţi-aş ţine cu dragă inimă companie, dar mă simt ostenit şi vreau să mă odihnesc. Aşa că du-te, băiete, chiar cu riscul de a fi singur, deoarece Baldock nu-i fumător, şi Gerard Maule îşi pufăie trabucele în camera de dormit, după cît mi-am dat seama. Iar de cauţi tovărăşie, dă o raită prin odăile dosnice unde, cu siguranţă, vei da de Spooner, care trage din pipă împreună cu Doggett, calculînd amîndoi retribuţiile. Du-te şi dumneata după ei, dacă-ţi face plăcere.

— Nu, nu cred c-am s-o fac. Ce sens ar avea să răsar între ei, — un străin nepoftit, picat ca musca în lapte. Le-aş compromite discuţia, fiindcă nu s-ar simţi la îndemînă să vorbească de faţă cu mine. Şi nici nu ar avea încredere.

— Încredere? repetă Chiltern rîzînd. O aştepţi, cumva, de la ei sau de la oricine ? Poate doar de la animale... Şi

fiindcă veni vorba, ia spune-mi, aşa e că nu te deranjează un cal care se opinteşte din cînd în cînd ?

— Ascultă, Chiltern. Nu intenţionez să vînez.

— Ba da, se împotrivi celălalt. Şi am aranjat totul. Aşa că nu face pe caraghiosul, ca să ne strici cheful. Pe aici toţi vînează : bărbaţi, femei, chiar şi plozii. Vei avea unul din cei mai buni cai ai mei. Doar să fii cu băgare de seamă cum foloseşti pintenii...

— Zău că n-aş vîna, stărui Phineas. Şi am să-ţi explic şi de ce. Neavînd posibilitate să vin cu cai proprii, sînt silit să mă folosesc de-ai prietenilor. Şi asta nu-mi place.

— Auzi ce prostii mi-e dat să ascult ! se indignă Chiltern. Doar cînd te-a invitat Violet, te-a prevenit că vei merge la vînătoare ; dealtminteri o să vină şi vechea ta pasiune, doamna Goesler care, în treacăt fie adăugat, goneşte ca o zmeoaică ! Încît nu mai face fasoane şi urmează-ne, că n-ai să regreţi. Păcat că Dandolo are o mică meteahnă...

— Dandolo fiind numele calului ? îl întrerupse Phineas, care nu pricepuse la cine s-a referit.

— Da, este murgul ce-ţi ofer — un animal zvelt, care, deşi nu atîrnă cine ştie cît la cîntar — să tot aibă vreo paispe livre mai mult decît tine — nu e cu nimic mai prejos decît oricare altul. Lui Cox nu-i plăcea de el fiindcă-l urnea cu greutate din loc, şi pe motivul acesta mi l-a pasat mie. Dar de ştii să te faci simţit cînd i te urci în spinare, şi mai ai nişte pinteni din cei cu rotiţe, te duce ca vîntul. Asta-i povestea cu Dandolo. Şi acum, noapte bună, băiete. Iar de vrei să fumezi, ai dezlegare să-ţi aprinzi ţigara şi în cameră, aici.

Înaintea venirii la Harrington, Phineas hotărîse că n-o să vineze. Totuşi îşi adusese cu sine o pereche de cizme şi pantaloni bufanţi — accesorii absolut necesare în ipoteza că ar fi silit de prieteni să-şi calce voinţa şi să-i însoţească în raitele lor. Coruperea de la decizia luată se produsese mai curînd şi mai uşor decît ar fi crezut, lăsîndu-i un gust amărui. Nu s-ar fi putut spune că Chiltern nu fusese drăguţ, stăruind să-i urmeze la vînătoare şi smulgîndu-i acceptarea tacită. Numai că el atinsese o vîrstă cînd nu se mai simţea bine, ca om sărac, printre bogătaşi. Soarta voise să se împresoare de ei cînd număra mai puţini ani, ceea ce, pe atunci, îi făcuse plăcere şi îl măgulise. Dar acum ar fi preferat să trăiască retras, hrănindu-se cu unele amintiri din trecut, nu să simtă mereu înjosirea condiţiei sale umile, mai ales cînd

și el ar fi putut să fie înstărit și să aibă propriii săi cai, dacă și-ar fi jertfit conștiința în schimbul averii.

În ciuda gîndurilor ce-l răscoliseră peste noapte, a doua zi dimineață se îmbarcă, împreună cu ceilalți oaspeți, într-o căruță încăpătoare, cu bănci așezate în lung, care avea să-i transporte la răspîntia Copperhouse. Aceasta era locul de întîlnire cu restul vînătorilor și, după explicațiile domnului Spooner, se afla situat primejdios de aproape de fatala pădure a ducelui ; însă, tot după spusele dumisale, nu aveau să treacă prin ea, întîi, fiindcă de la răspîntia Copperhouse, de obicei se pornea în alte direcții, și apoi, pentru că în condițiile vitrege de acum, lordul Chiltern era hotărît s-o evite cu orice chip. Așa plănuiseră.

Dar vorba ceea, nu se știe niciodată de unde răsare vulpea. În acest timp al anului, adică la începutul lunii februarie, vulpoii de prin pădurile mari o zbugheau mai tot timpul din bîrloagele lor, ca odată interceptați, s-o tulească înapoi, către ele. Cu alte cuvinte, era foarte posibil să se ajungă pe teritoriile ducelui, și atunci, să te ții tărăboi, își încheiase Spooner raportul, ridicînd din umeri și scuturîndu-și capul de parcă voia să lase de înțeles că Chiltern va face mare pocinog ducelui sau urmașului său dacă și de astă dată se constata o cît de mică încălcare a legilor vînătorești.

Distanța pînă la numita răspîntie era de douăsprezece mile, iar Phineas se trezi așezat în căruță lîngă Marie Max Goesler. Amplasarea nu fusese premeditată, dar cînd șase sau opt pasageri se deplasează cu un atare vehicul, aproape în mod fatal vor călători ori unul alături de altul, sau față în față.

Doamna Goesler își amintise acest amănunt și era pregătită să stea în coasta cuiva, pe cînd Phineas rămase cu gura căscată, văzînd că va fi instalat așa aproape de dînsa. În zadar se zgîia la tînărul Gerard Maule, îngrămădit lîngă fusta Adelaidei Palliser, căci tot nu-i venea să-și ocupe locul.

— Suie-te, Phineas ! Ce mai aștepți ! îl îmboldise Chiltern, observîndu-i codeala. Așa că urcase fără să mai cîrtească.

— Nu știam că practici sportul vînatului, îi declară el vecinei sale după ce se așeză.

— O, și încă de foarte mulți ani, recunoscu zîmbitoare. Dar vezi dumneata, domnule Finn, noi ne-am văzut doar la Londra, unde oamenii nu cunosc îndeletnicirile

altora, pentru simplul motiv că nu vorbesc decît despre ce fac acolo. Ai auzit despre urîtele incidente petrecute în pădurile ducelui de Omnium ?

— S-ar fi putut să nu-mi ajungă pe la urechi ? !

— Sărmanul duce ! L-am întîlnit foarte des încă din vremea cînd... cînd obișnuiam să ne vedem și noi... și te asigur că nu are nici cea mai vagă idee de tot ce se întîmplă. Iar partea cea mai nenorocită este că, în starea în care se află, nu i se poate spune nimic.

— Lady Glencora ar fi în măsură să pună lucrurile la punct, sugeră Phineas.

— Îi voi aduce la cunoștință, te asigur, rosti pe un ton hotărît. Dar mi se pare așa de ciudat ca un proprietar din această țară să nu aibă drepturi totale asupra domeniului său ! Presupun, totuși, că ducele ar avea libertatea să îngrădească orice acces în pădure, dacă i s-ar năzări.

— Numai că în loc de asta, s-au otrăvit cîinii.

— Îmi închipui că nimeni nu crede nici măcar o secundă că ducele a făcut-o... sau măcar slujitorii săi. Să vorbim, însă, mai încet, pentru că altfel ne va auzi lordul Chiltern.

— V-am ascultat fiecare cuvînt pe care l-ați pronunțat, mîrîi Chiltern.

— Cu atît mai bine, fiindcă-mi poți răspunde la o întrebare : s-a stabilit cine a pus otrava în pădure ?

— Se pare că nu, recunoscu împotriva voinței sale.

— Atunci vezi că nu am vorbit cu păcat ? Cu mine poți să fii sincer, mai ales că-mi place să recunosc cînd greșesc.

— Ei bine, aflați că de astă dată greșiți apărîndu-l pe duce ori pe slugile lui. El are obligația să ocrotească vînatul în vederea partidelor cinegetice din ținutul Brake. Or în loc să-și respecte îndatorirea, a poruncit să fie nimicite jivinele.

— E o faptă la fel de gravă și reprobabilă ca și votarea în favoarea reformei religioase, conchise Marie Max Goesler.

La răspîntia Copperhouse, se adunaseră o mulțime de vînători, printre care doamna Goesler și Phineas descoperiră o droaie de cunoștințe. Ca membru în Parlament și mai apoi în guvern, cît și ca unul ce nu-și inoportunase niciodată adversarii — și cu atît mai puțin amicii — Finn își statornicise relații întinse în cei cinci ani cît se învîrtise în agora politică a țării. Ca acum, picat din senin

în această grămadă de vînători, să întîlnească o duzină de parlamentari cu tradiție, care, deși arborau aerul unor dregetori înnăscuți, îi vorbiră despre realegerea în Tankerville și prezența sa la magnifica adunare sportivă ca despre fapte intrate în legile firii.

S-ar fi zis că era unul de-al lor, și-l întîmpinaseră ca atare, fără să aibă habar că o vreme dispăruse din cercurile înalte, parcă înghițit de pămînt. Sau poate își aminteau de vremelnica sa absență, dar o puneau pe seama vreunui accident politic, din cele care se întîmplau de cînd lumea. Nu o dată un deputat răsărit peste noapte în mijlocul lor căzuse în dizgrație la fel de neașteptat precum apăruse, pierzîndu-și locul în Cameră și retrăgîndu-se, cine știe pe unde, un an sau mai mulți.

Se obișnuiseră cu asemenea întîmplări, și tocmai de aceea nu făceau caz de ele, uitîndu-le la iuțeală și lăsîndu-se absorbiți de alte evenimente, mai noi și interesante, ca de pildă recentul triumf al lui Phineas în alegerile din Tankerville. Asemenea biruințe aveau darul să împrospăteze memoria și, eventual, fostele simpatii.

Așa se explică însuflețita primire ce i-o făcuseră și eroului, satisfacția pe care și-o arătau față de succesul obținut de curînd. Dar prezentîndu-i felicitările cuvenite, nici unuia nu-i trecea prin minte că de această victorie atîrnase însăși viața așa-zisului lor amic. Cum era și firesc, mulți pomeniră de Browborough, nu atît întristați de înfrîngerea suferită, cît de faptul că nu aveau să-i mai vadă mătăhăloasa figură care le devenise familiară. Doar unul singur îl regreta în mod sincer, și acesta era domnul Roby — el însuși conservator și secretarul onorabilului Daubeny. Totuși față de Phineas căută să-și mascheze părerea de rău, încropind chiar o glumă cu tentă vînătorească.

— Va să zică așa. L-ai bătut pe Browborough în propria-i vizuină.

— Că l-am înfrînt, e adevărat. Numai că „vizuina" nu-i aparține cu titlu de exclusivitate, preciză Phineas, ridicînd din sprînceană.

— Nu te formaliza, frate, îl îmbună celălalt. Ține cont că Browborough a fost reales deputat cincisprezece ani în șir... Sărmanul prieten! E teribil de amărît pe chestia reformei. N-aș fi crezut niciodată să sufere așa de grozav pentru o idee. Îmi face milă, te rog să mă crezi. Și mai crede ceva: că în societate există și oameni mai răi decît el. Iar acum spune-mi, ce e cu toată povestea

despre otrăvirea jivinelor în pădurea bătrînului duce de Omnium?

Dar cum ceata de vînători se puse brusc în mișcare, Phineas nu mai apucă să rostească răspunsul ce-l datora.

În ținutul denumit Brake, răspîntia Copperhouse era un loc de întîlnire ultra folosit de iubitorii vînatului. Și asta din mai multe motive. Primul, deoarece se ajungea cu ușurință aici, venind cu trenul direct de la Londra; al doilea, pentru că se afla într-o regiune prin excelență propice vînatului, dăruită cu două sau trei adăposturi masive pentru animale și, în fine, al treilea, fiindcă așezarea în sine era frumoasă și atrăgea oamenii.

Drept în mijlocul izlazului Copperhouse — care se deșira chiar de la liziera pădurii cu același nume — se încrucișau două drumuri, formînd faimoasa răspîntie unde se adunau vînătorii. Pădurea se întindea pe un deal răsucit și abrupt, care șerpuia pînă la vestita răscruce, iar din vîrful lui și pînă la marginile izlazului, nu se zărea nici o palmă de pămînt îngrădit, încît întregul teren al suhatului părea o imensă velință verzuie, brumărie sau albă, după cum îl îmbrăcau anotimpurile în zăpadă sau iarbă. La poalele dealului împădurit, curgea agale, pe sub podețe de lemn, un rîu izvorînd de cine știe pe unde, botezat de către vînătorii mai tineri tot cu numele Copperhouse deși, vreme îndelungă, localnicii îi spuseseră „Cobber" — după cum se chema și impunătorul conac înălțat pe o treaptă a costișei. Chiar azi mai existau printre ei bătrîni care se încăpățînau să-i zică la fel. Nu în speranța de a-i reda vechea sa onomastică, fiindcă aceasta ar fi fost o zădărnicie cînd, de treizeci de ani, în toate ghidurile vînătorești, figura sub denumirea de Copperhouse, aidoma renumitei răspîntii, iar la tipărirea hărților topografice, dublul „b" fusese înlăturat ca un anacronism ce nu mai putea dăinui.

De-a lungul unuia dintre drumurile care se încrucișau, se așternea o pășune comună, lungă de vreo șapte sau opt sute de iarzi, pe care fuseseră ridicate obiective de tragere de către vestiții pușcași voluntari din Copperhouse, vajnici apărători ai țării, iar într-un anumit punct, pe traiectoria apei de care s-a pomenit, curgerea rîului încetinea simțitor, formînd o baltă pe care pluteau rațe artificiale, pentru ademenirea celor sălbatice.

Apariția vînătorilor alterase considerabil priveliștea, îndeobște pustie și încremenită. Pe cele două drumeaguri se iviseră zeci de faetoane și de căruțe; de-o parte și alta

a rîului mișunau caii abia scăpați din căpăstru ; în dreptul țintelor pentru tragere, locul puștașilor fusese luat de ogari, tolăniți în poziții semețe, pe picioarele dinapoi. Și la toate acestea se adăugau larma glasurilor, veselia costumelor roșii, vînătorești, strălucirea toaletelor purtate de doamne, plus acea atmosferă de preocupare îmbinată cu voie bună, atît de specifică partidelor cinegetice.

Peste două sute de bărbați și femei bătuseră calea din Londra numai ca să-și ofere plăcerea de a ucide o vulpe — o poftă nu totdeauna împlinită, chiar atunci cînd erau mai puțini amatori, darmite cînd numărul lor atingea o asemenea cifră. Așadar șansele zilei erau extrem de reduse pentru cei adunați la răspîntie, și cu toate acestea pe fiecare îl costase nu mai puțin de cinci lire capriciul care-l mînase într-acolo. Cinci lire scoase din buzunar fără să aibă măcar siguranța unei satisfacții în schimb ! Și totuși, nu oftau după bani, nici suma nu li se părea mare. Pe cînd cele cinci guinee — cît costa un loc bun la operă — păreau că nu le procură răsplata scontată.

Ce ciudățenie de nepătruns ! Ca și alta, de cu totul altă natură, dar la fel de nedezlegat. Oare de ce, în orice aglomerare de bărbați și femei, glasul acestora de pe urmă predomină, chiar dacă sexul opus le întrece numeric și cu voci de zece ori mai puternice ? Această curiozitate își găsea confirmarea și în nobila ceată de la răscrucea Copperhouse, unde, în ciuda sporovăielii generale, urechea oricărui ascultător era străpunsă de rîsetele și gîngurelile doamnelor.

Se prea poate ca la această stridentă impresie, o contribuție masivă să fi avut și gureșa lady Gertrude Fitzaskerley, care nu-și închisese o clipă gura, asaltîndu-i, cu voce răsunătoare, cînd pe Chiltern, cînd pe Cox și pe hăitașii acestuia, iar în cele din urmă pe Spooner. Degeaba încercase, sărmanul, să se fofileze cu un „da, milady" și un „nu, milady". Cicălitoarea doamnă știa în ce chip să-și acapareze victima, aducînd pe tapet o temă acută, cu neputință să nu-i suscite interes. În cazul de față, capcana de care se folosi a fost otrăvirea ogarilor pe teritoriile ducelui, și, cum era de așteptat, domnul Spooner se prinse în ea, lăsîndu-se torturat de zeci și zeci de întrebări legate de incident. Din spusele nobilei interlocutoare, se părea că tatăl ei ar fi stăpînit jumătate din pădurile din Irlanda, în care mișunaseră sumedenii de animale.

— Însă vă rog să mă credeți că niciodată nu am auzit o atare enormitate, declară cum nu se poate mai indignată.

Cu verva ei neslăbită, sugeră, la un moment dat, trimiterea unui protest dintre acelea în care nu se divulgă persoana care a iscălit prima.

— Aș face-o chiar mîine, stărui ea cu înflăcărare, și nu m-aș da o secundă în lături să-mi aștern și eu semnătura.

Din păcate, ideea cît și elanul doamnei nu-l convinseră pe unul ca Spooner, care-i răspunse nefavorabil propunerii :

— Ca să-și facă dreptate, lordul Chiltern nu recurge la jalbe semnate de alții, ci se răfuiește direct cu vrăjmașul, cum a făcut-o și pînă acum.

— Se poate, replică interlocutoarea cam dezumflată. Deși mare lucru se pare că n-a obținut. Așa că insist să procedeze cum zic. Și am să-ți înșir avantajele.

Dar, spre norocul lui Spooner, nu mai apucă să i le enumere, deoarece, tocmai în clipele acelea, se dădu semnalul de punere în mișcare. Și toți o porniră la drum. Phineas se trezi flancat de doamna Goesler, ceea cé, poate, era normal, dat fiind că veniseră împreună. Gerard Maule rămăsese, firește, lîngă Adelaide Palliser, pe cînd Chiltern și Spooner își ocupaseră locurile impuse de îndatoririle lor.

La plecarea de la răspîntie, Phineas ar fi putut ocoli vecinătatea Mariei Max Goesler, însă oricît de abil ar fi procedat, tot lăsa impresia c-o evită. Așa încît renunțase, încolonîndu-se lîngă ea. Iar partenera părea că-i acceptă prezența ca pe ceva natural, nelăsînd prin nimic să transpară amintirea fostei apropieri dintre ei. Dialogul purtat se axă exclusiv pe expediția din acea zi — eveniment la care luau parte pentru prima dată împreună — și tot discutînd despre locurile prin care treceau — cînd niște mărăcinișuri, cînd o pădure golașă și rară — străbătură mai bine de o milă și jumătate. Însă fără vreun rezultat. Și cu toate că nu-și întrerupseră căutarea, răscolind împrejurimile megieșe, îi ajunse ceasul amiezii fără să fi zărit o coadă de vulpe. Situația devenea îngrijorătoare, mai ales pentru vînătorii cu adevărat pasionați care mușcau din sandvișuri sau trăgeau din trabucuri vădit abătuți. Le pierise voioșia și cheful de conversație. În schimb doamnele ciripeau mai cu spor ca oricînd, glăsciorul Gertrudei Fitzaskerley ridicîndu-se peste al tuturor. Dar cel mai amărît dintre toți era lordul Chil-

tern, cufundat într-o tăcere îndîrjită pe care nimeni n-ar fi cutezat s-o destrame în atare momente, cînd totul părea că merge anapoda.

Phineas nu își văzuse calul decît la răspîntia Copperhouse, unde se trezi dinainte cu un grăjdar de-al lui Chiltern ducînd de căpăstru un murg de toată splendoarea — robust, dar nu prea înalt, cu o spinare bombată ca o căpiță de fîn, cu niște crupe enorme și un fel de a clipi foarte straniu.

— Pare să fie vînjos, îi zise rîndașului cu ochii la animal.

— Ahăhă, și încă cum ! se hlizi omul. Îți duce s-o casă-n spinare...

— O fi și iute la mers ?

— Orișince caz gonește d'ajuns ca să țină pas cu hăitașii, spuse grăjdarul cu acea siguranță în glas ce convinge oricare ascultător.

— Dar de sărit peste obstacole, ce zici, este în stare ? îl chestionă mai departe.

— Dacă-i în stare ? zise acesta, mirîndu-se parcă de o întrebare așa deșucheată. Păi aflați că le trece mai dihai ca toți roibii din grajdu' jupînului.

— Numai că uneori se împotrivește, ce zici ? îl iscodi Phineas.

— Ași ! Cînd și cînd, sir, vorbi rîndașul ca de o bagatelă. Și de-l apucă danblaua, îl sforțați pînă face cum vreți'mneavoastră. Așta-i tot clenciu. Îl dați înapoi și-o luați dă la capăt, pînă sare pîrleazu. Să nu intrați la idei, că n-aveți dă ce. V-am adus taman calu care vă trebe pă ziua dă azi.

Cu alte cuvinte, Chiltern îi pusese la dispoziție un animal fără nici un cusur. Sau cel puțin așa reieșea din răspunsurile rîndașului. Și totuși, descrierea lui în loc să-l încînte, stîrni neliniștea viitorului călăreț.

Ceea ce era explicabil. Deoarece cînd mergi pe un cal propriu, îi cunoști metehnele, întrevezi surprizele ce te așteaptă și ești oarecum pregătit să le ocolești. Dacă-l știi, bunăoară, că se împotmolește în noroi cînd pleci la vînătoare pe ploaie, n-o apuci peste cîmpuri, ci o ții cît mai mult pe drumeaguri, și nu ai absurda pretenție ca pe o astfel de vreme să realizezi performanțe. De asemeni, dacă-l știi refractar la obstacolele masive, eviți gardurile din lemn și te strecori printre tufe și mărăcinișuri. Ori de-i nărăvaș, nu te virî în ceața de călăreți ci, din contră, lași cît mai mare distanță între tine și ei.

Pe scurt, ca stăpîn, poți să prevezi neplăcerile, iar cu prudență și îndemînare, izbutești să eviți multe răuri. Însă cînd ți se spune că murgul prietenului este perfect — doar că mai are cîte o toană — te cuprinde o grijă de care nu mai reușești să te scuturi. Și asta numai din pricină că nu întrevezi riscurile, care ar putea fi mărunte sau, dimpotrivă, fatale. De aceea, auzind laudele rîndașului, Phineas Finn se simți atît de primejduit, încît bucuros ar fi preferat pînă și o zi retrăită în Tankerville, cu lătrăturile agentului său electoral, decît orele de așa-zisă distracție care urmau.

La intrarea în codrii Broughton se afla din nou în preajma Mariei Max Goesler, pe care, un răstimp, o lăsase mai la distanță, ca să converseze nestingherită cu cîteva cunoștințe ce-o împresuraseră.

Codrii Broughton erau formați dintr-un lanț aproape neîntrerupt de dumbrăvi, în care se găseau totdeauna culcușuri cu puiandri de vulpi. Aceasta era o primă caracteristică a locului, iar a doua consta în ocrotirea cu totul deosebită a vînatului.

Poate nicăieri, în ținutul Brake, nu se întîlnea atîta grijă pentru perpetuarea anumitor specii de vulpi și nici atîta respect față de îndeletnicirile cinegetice. Totuși, crîngurile nu fuseseră îngrădite prea bine și desișurile erau foarte mărunte, astfel că patrupedele prăsite pe aici puteau oricînd s-o ia razna, părăsind feritul lor adăpost și ajungînd în pădurile ducelui, împînzite de curse. Iar de aveau să se întîmple astfel de evadări chiar sub privirile vînătorilor sosiți dinspre Copperhouse, știau de pe acum că nu vor rămîne cu brațele încrucișate, văzînd cum le scapă prada, ci vor continua urmărirea dincolo de fruntariile codrilor, încălcînd domeniile ducelui mai devreme decît ar fi crezut-o oricine.

— Dacă nici pe aici nu dăm de vreo urmă, zău că nu știu ce ne-ar rămîne să facem, se tînguí Spooner către doamna Max Goesler cu aerul unui om ultranenorocit.

— Nu există și alt loc unde am putea încerca ? îl întrebă Phineas.

— În mod normal, ar trebui s-o luăm către Muggery Gorse, și pe urmă înainte, spre pădurile Trumpeton. Numai că Muggery se află pe teritoriile ducelui, iar Chiltern este într-o situație așa de ingrată ! N-ar accepta să călcăm pe acolo decît la mare ananghie.

— Și cît mai avem pînă la Muggery ? îl chestionă Phineas mai departe.

— Doar o milă, dacă mergem pe această latură a pădurii ducelui de Omnium.

— Desigur că vulpile pe acolo își fac veacul ? interveni doamna Goesler pe un ton interogativ.

— Nu totdeauna, o informă Spooner. De multe ori le afli și pe aici. Însă cum nu sînt stabile, trebuie să le urmărim pretutindeni. S-ar putea foarte bine să dăm de ele în Muggery, numai că Chiltern nu acceptă s-o pornească într-acolo decît la un eventual semnal al ogarilor. Dar stați nițel, oameni buni, că l-am și auzit ! exclamă Spooner luminat de o fericire nespusă. A lătrat Dido, și asta înseamnă că a găsit un bîrlog. Ei bine, așa ceva încetasem să sper !

Și cu aceste cuvinte, o porni într-un galop nebunesc, de parcă descoperirea lui Dido ar fi fost compromisă de nu intervenea el.

Peste puțin se adeveri că bucuria lui Spooner fusese îndreptățită. Ca un vînător încercat, cunoștea toți copoii după felul de a lătra, știind, totodată, în care să se încreadă și în care nu. O bună parte din ei dădeau și false alarme. Dar Dido nu înșelase pe nimeni în nici o împrejurare. De aceea nu numai Spooner, ci o mulțime de alți vînători săreau ca arși auzind-o. Exact cum se întîmplă și acum. Întreaga ceată porni în direcția de unde venise lătratul — lucru ce n-ar fi făcut la semnalul oricărui alt cîine mai puțin demn de încredere.

La numai cîteva clipe de la primirea avertismentului, în pădure se stîrni o larmă de nedescris. Bărbați și femei alergau încolo și încoace, necălăuziți de o idee precisă, ci luîndu-se după alții, în credința că aceștia știau ce fac.

De fapt esențialul era să se înceapă urmărirea. Ușor de zis, dar ce greu de realizat în unele situații ! Cîte gînduri nu-l năpădesc pe urmăritor în secundele acelea ! Încotro bate vîntul ? se întreabă înainte de orice, fiindcă foarte adesea vulpile țîșnesc din bîrloguri în direcția vîntului, și tot într-acolo gonesc. Apoi, care dintre multele cărări te va scoate mai repede în cîmpia deschisă ? Și care din toate este mai practicabilă ? Doar se știe că apucînd-o pe un drum păcătos, poți să-ți rupi gîtul înainte să fi zărit coada vulpii. Și pe urmă încă ceva. În decursul urmăririi se aud strigăte ca „heei" sau „aloo", prin care ești anunțat fie că ai luat-o anapoda, gonind în direcție opusă față de vulpe, ori că între timp s-a mai ivit alta. Și atunci la care dintre variante te oprești ?

Iată o parte din întrebările ce se ridică în fața oricărui vînător și asupra cărora trebuie să decidă și cu iuțeală și bine, fiindcă altminteri îl pîndesc felurite necazuri, dintre care poate cel mai mărunt este acela de a pierde cinci lire într-un mod cu totul ridicol.

Cînd Spooner o porni în galop, la auzul copoiului-prooroc, Phineas și Marie Max Goesler se aflau în centrul pădurii, înconjurați de o mulțime de călăreți. Peste puțin, la capătul unei potecuțe, se ivi vulpea, și pe dată, o ceată de călăreți năvăliră într-acolo, știind că bîrlogul e strîmt și animalul va fi nevoit să părăsească degrabă pădurea. Ca peste alte cîteva clipe, și apărînd pe o a treia cărare, din dreapta, să fie văzut Chiltern, trecînd ca un fulger și zbierînd cît îl ținea gura :

— Pe-aici ! Veniți după mine pe-aici !

Instantaneu, Phineas porni în urma prietenului, iar după el și doamna Max Goesler, angajîndu-se amîndoi într-o direcție precisă, pe cînd alți parteneri se foiau încă fără țintă. În drum întîlniră un fermier, cu calul întors spre centrul pădurii, care le strigă lămurit că pe acolo se înfunda drumul. Mai pe urmă, un vînător de-al lor — judecînd după costumul roșu deschis — azvîrli cîteva vorbe încîlcite, zburînd ca săgeata din partea opusă. Din cît se înțelese, era vorba de „un mal afurisit aflat mai încolo". Totuși Chiltern își continuă calea, împresurat de haita sa de copoi, așa încît Phineas nu prea dădu importanță drumeților care îl preveniseră, urmîndu-l neabătut pe maestrul de vînătoare.

De Marie Goesler aproape uitase, în schimb își amintea fiecare cuvînt al rîndașului despre calul său, Dandolo. Și cu ochii pe Chiltern, care, fără nici o îndoială, îi mîna în direcția cea bună, se întreba destul de îngrijorat ce avea să se facă dacă, în loc să-l ajungă din urmă, continuînd urmărirea împreună, se va trezi împotmolit în pădure, din cauza murgului apucat de o toană. Că mergea foarte iute, nimic mai adevărat. Doar se apropiase considerabil de Chiltern, deși lordul gonea precum o nălucă. Acum îl zărea foarte clar, deslușind și un obstacol ce-l avea dinainte. În ce consta, încă nu putea să-și dea seama. Însă după alte clipe de înaintare, îl văzu lămurit. Era un șanț flancat de un terasament de lut, făcut, evident, cu scopul de a împiedica ieșirea și intrarea în dumbravă. O îngrădire destul de ingenioasă și greu de trecut, fiindcă, mai mult ca sigur, dincolo de terasament mai exista o despicătură în pămînt. Dar după cît se părea, Chiltern

nu se lăsase intimidat de ivirea acestei stavile, ci alerga cu aceeași repeziciune, hotărît s-o escaladeze. Ceea ce și făcu. Ajutat de calul vînjos și isteț ce-l avea, sări peste primul șanț, aterizînd pe malul din lut, unde animalul se legănă un moment, după care țîșni și peste al doilea, ajungînd pe cîmpia cea netedă. Copoii, gonind din urmă, treceră la fel de ușor peste obstacole, fugind după maestrul de vînătoare spre locul unde aveau să aștepte prada. Martor la întreaga scenă, Phineas se gîndea cu jind la satisfacția pe care ar avea-o dacă și Dandolo s-ar descurca la fel de admirabil ca armăsarul lui Chiltern.

Așa de dornic era să nu se dezmintă în fața prietenilor, încît începu chiar să spere că va reuși. La urma urmei, de ce nu s-ar fi încrezut în murgul pe care îl călărea ? Pînă acum mersese frumos : cu capul avîntat înainte, pripit și zelos ca însuși stăpînul său de acum și răspunzînd la struneițile acestuia. E drept că mai zvîcnea la răstimpuri, hurducînd-l pe cel din spinare, dar nu în chip neplăcut și nici alarmant. Ce îl neliniștea realmente, era un tremur ușor al urechilor, ca să nu mai pună la socoteală metehna de care îi pomenise Chiltern în treacăt, dar despre care rîndașul îl asigurase că o avea numai „cînd și cînd". Oare în ce fel și-o manifesta ? Și la ce metode trebuia să recurgă spre a-l face să treacă obstacolul ? N-ar fi vrut să-l lovească atîta vreme cît nu părea pus pe fleac, și nici să-i înfigă rotițele pintenilor în burtă — procedeu detestat de toți călăreții abili. Poate cel mai nimerit ar fi fost să-l îndemne cu vorba, iar odată ajunși în apropierea tranșeului improvizat, să-i ajute înălțarea de la pămînt, ridicîndu-se cît mai mult cu putință din șa. Erau singurele mijloace de stimulare, cumpăni Phineas în iuțeala înaintării. Și pe acestea le folosi. Iar Dandolo se arătă receptiv, galopînd cu repeziciune — poate prea mare față de calul lui Chiltern — către șanțul care se apropia. Numai că odată ajuns în dreptul acestuia, se opri așa de brusc, de se clătinară probabil toate mădularele în el, și rămase pe loc, cu picioarele de dinainte pe marginea șanțului, cu capul plecat și vibrînd din tot trupul. Cît despre călăreț, împins de viteza pe care și-o luase animalul, țîșni peste capul acestuia, aterizînd drept în șanț.

— Te-ai rănit, domnule Finn ? o auzi aproape imediat pe Marie Max Goesler, care coborîse din șa, alergînd către el.

Spre marele său noroc, nu suferise nici o vătămătură. Era numai speriat și murdar, dar asta nu-l împiedică să se ridice degrabă în picioare și să iasă de unde căzuse.

— Te rog foarte mult să-ți continui drumul, îi spuse prietenei.

— Se pare că nu-i un lucru atît de ușor, îi ripostă ea cu ochii la șanțul din preajmă, deși nici renunțarea nu era de acceptat.

A se întoarce din drum tocmai cînd începuse urmărirea, ar fi fost o dovadă că nu putea să-i mai țină piept. Or, asta însemna înfrîngere și, totodată, o rușine imensă. Mai ales pentru un bărbat. Atît de rău era judecată ieșirea pretimpurie din cursă, încît vînătorul pus într-o asemenea situație mai curînd se lăsa păgubaș de acest sport pentru tot restul vieții, decît să se justifice în fața partenerilor care-l luau în derîdere. Cunoscîndu-le mentalitatea, după pocinogul cu Dandolo, Phineas cumpănea serios la ce avea de făcut. Să se întoarcă din drum și să pună cruce partidelor cinegetice ? Să povestească festa ce i-o făcuse calul ? Ultima variantă nu-i micșora cu nimic umilința, deoarece i s-ar fi răspuns că stăpînul e acela care-și impune voința, precum animalul. De-abia atunci îi veni în minte și povața rîndașului : „De-l apucă danblaua, îl storțați pînă face cum vreți'mneavoastră." Exact așa îi spusese. Și pe loc se hotărî să-i urmeze sfatul.

Dar înainte de a mai trece la o încercare, trebuia să acorde cuvenitul sprijin prietenei — care se dovedi, însă, mai degrabă formal. Cu un ajutor minim, Marie Goesler urcă în șa, apucă în mînă căpăstrul și se arătă gată de saltul pe care-l avea de făcut.

— Sînt convinsă că murgul meu nu-mi va juca renghiuri, îi zise, privindu-l de sus. Așa că poate ar fi bine să vedem, mai întîi, cum se descurcă al dumitale. Îți acord, deci, întîietate.

Ceea ce Phineas acceptă fără tîrguieli, suindu-se la iuțeală în spinarea lui Dandolo și întorcîndu-l în direcția obstacolului. În drum către el, îi înfipse și rotițele pintenilor în burtă. Dar afurisita jivină tot nu binevoi să sară, rămînînd cu picioarele încremenite pe marginea cavității. Exasperat, Phineas îi trase un bici peste ceafă, la care namila se zvîrli drept în șanț, pe cele patru picioare, și pe urmă se cățără îndărăt pe mal.

— Ce bestie nenorocită ! scrîșni Phineas mînios.

— Parcă ar fi intrat într-o criză de îndărătnicie, observă doamna Goesler. Oare l-aș lecui dacă o iau înainte ? Ce crezi ? se oferi cu bunăvoință.

În loc de răspuns, Finn se îndreptă din nou către șanț, îmboldind murgul cu vorba, cu pintenii și cu biciul. După ratările repetate, puțin îi păsa de-ar fi căzut el însuși în groapă sau chiar de s-ar fi rănit. Unicul gînd ce îl stăpînea era să urnească bruta peste obstacol. Numai că Dandolo nu părea nici pe departe dispus de așa ceva. Cu urechile blegi și capul zvîrlit înainte, ori se înțepenea pe marginea șanțului, sau plonja în mijlocul lui.

— E vremea să-i dau o pildă. Te rog, deci, lasă-mă să fac și eu o încercare, zise prietena cu obișnuita-i stăpînire de sine.

Calul pe care se afla era un pur sînge, mic de statură, iute și zvelt — parcă anume făcut pentru cavalcade vînătorești, cum spuneau partenerii stăpînei sale. Nu o dată o purtase peste obstacole dintre cele mai dificile, încît era de la sine înțeles că o va trece și peste acesta. Și de bună seamă așa s-ar fi întîmplat, dacă venea imediat după Chiltern. Însă cum înaintea sa fusese rîndul încăpățînatului Dandolo, care se împotrivise de atîtea ori să execute escaladarea, și cum exemplul cel rău îi strică și pe cei buni, lucrurile se petrecură altfel decît de obicei. Adică docilul bidiviu al Mariei Max Goesler refuză categoric să sară. Nu cu sforăituri sau manifestări violente, ci cu o hotărîre blajină, însă de nezdruncinat. Stăpîna reluă tentativa — o dată și încă o dată. Dar în van. Calul părea că nici nu pricepe ce așteptă de la el.

Pe de altă parte Phineas, cu răsuflarea la gură și spumegînd de mînie, reedita propriile încercări — trăgînd cu putere căpăstrul, plesnind nemilos cu biciul, hurducîndu-se în șa și înfigînd pintenii în pîntecele animalului. Iar rezultatele erau veșnic aceleași. Dandolo nimerea doar în șanț, de unde, cu alte îmbrînceli și îmboldeli, abia era scos.

Că Phineas ajunsese la capătul forțelor și al răbdării, e ușor de înțeles. Dar nu mai puțin istovit arăta însuși calul, încît și dacă printr-un miracol ar fi biruit stavila, nu mai putea să-i prindă din urmă nici pe vînătorii cei mai întîrziați. Cît despre ceata hăitașilor și a copoilor, se depărtase așa mult în răstimpul pierdut la obstacole, că Phineas și Marie Goesler nu mai aveau cum s-o reîntîlnească. Într-o vreme, la începutul micii lor drame, mai văzuseră cîte un călăreț galopînd dinspre crînguri

și apucînd-o pe urmele celorlalți. Dar pe măsură ce se lăsaseră absorbiți de silințele lor, aceste apariții încetară, astfel că, înainte de a renunța la zadarnicele eforturi, pe toată întinderea dinspre pădurile Broughton nu se zărea țipenie de om. Din toată gloata și forfota dimineții, rămăseseră numai ei doi. Cu alte cuvinte, sosise momentul să-și recunoască eșecul.

— Am pierdut partida, doamnă Goesler, declară Phineas aproape în lacrimi.

— Într-adevăr, domnule Finn, îi confirmă ea calmă.

— Sînt gata să jur că n-am să mai merg niciodată la vînătoare, urmă cu același aer nenorocit.

— Jură orice poftești, de crezi cumva că te liniștește acest lucru. Dar să nu-ți treacă o clipă prin minte că n-ai să-ți uiți jurămîntul. Te-am mai văzut deprimat tot de pe urma unor înfrîngeri și te-am auzit jeluindu-te că nu mai zărești nici o rază de bine. Și totuși, ai călcat necazurile în picioare și ți-ai lecuit suferința, îi spuse pe un ton afectuos, făcînd pentru prima dată aluzie la apropierea ce existase între ei. Și acum haide să ne gîndim cum vom ieși din pădure.

— Eu sînt cu totul dezorientat. Habar nu am încotro duc potecile.

— Nici eu nu știu, însă va trebui să încercăm. Și dacă una ne duce anapoda, o apucăm pe altă cărare. Oricum, să pornim. În drum vom găsi un suflet de om care să ne îndrepte. Să nu ne pierdem curajul. Dealtfel, în ce mă privește, nici nu-s prea necăjită. Puteam s-o pățim mai rău, și mulțumesc cerului că a fost doar atît. La un moment dat mă speriasem că ai să-ți frîngi gîtul. Un răstimp călăriră în tăcere, după care din nou i se auzi glasul : Nu ți se pare bizar, domnule Finn, ca, după toate cîte s-au întîmplat, să cutreierăm împreună prin pădurile Broughton ?

CAPITOLUL XVII

CONFESIUNEA MARIEI MAX GOESLER

POATE NORMAL ar fi fost ca la această remarcă Phineas să răspundă imediat. În realitate o făcu însă cu oarecare întîrziere și, mai ales, stînjenit, judecînd după răgușeala din glas și articularea pripită a cuvintelor.

— Cînd ne-am văzut ultima dată în Londra eram convins că n-o să te mai reîntîlnesc.

— După felul în care ne-am despărțit, s-ar fi zis că sînt pusă pe ceartă. Și totuși, nu am avut nici o altercație. Dealtfel ți-am scris și am încercat să mă explic.

— Într-adevăr, am primit rîndurile, și cu toate că împrejurările de moment m-au silit să trimit un răspuns lapidar, în sufletul meu ți-am fost extrem de recunoscător.

— Iar acum ai revenit printre noi, și faptul mi se pare grozav de ciudat. Lady Chiltern nu mi-a suflat o vorbă în legătură cu revederea noastră.

— Nici mie, recunoscu el.

— A fost mai bine așa. Fiindcă altminteri n-aș fi venit la ei și... poate... te-ai fi simțit și mai dezolat astăzi, în fața obstacolului pe care nu l-ai putut birui, zise cu un aer poznaș.

— Asta nu pot s-o știu, dar sînt sigur că ar fi fost un rău mare să nu te revăd.

— Vezi, domnule Finn, am tăria sincerității față de dumneata. Pe de-o parte, ți-am spus-o deschis că m-am bucurat să te reîntîlnesc ; pe de alta, recunosc că n-aș fi venit la prieteni să fi știut că te afli la ei. Oare în clipele revederii, ne-a trecut vreunuia prin minte că ne vom găsi, la un moment dat, împreună, numai noi doi, cum se întîmplă acum ? Desigur că nu. Dar iată, văd un bărbat care ne-ar putea îndruma către răspîntia Copperhouse... Sau mai bine l-am întreba cum să ajungem direct la conacul Harrington.

Cel acostat nu auzise de reședința familiei Chiltern, iar despre Copperhouse, foarte vag. Totuși, le indică un drumeag și, din puținele cuvinte schimbate, deduseră că mai aveau șaisprezece mile de mers pînă la Harrington. Mai aflară că vînătorii o luaseră către pădurile Trumpeton, de unde ajunseră la concluzia că ar fi fost imposibil să-i mai prindă din urmă. Și fiindcă vehiculul care îi transportase era lăsat la un han situat cam la două mile de răscrucea Copperhouse, au luat hotărîrea să nu mai meargă pînă acolo, ci direct spre locuința prietenilor.

Se făcuse aproape trei după amiază, așa că scăpaseră de batjocura ce amenința pe oricare vînător întors din expediție înainte de prînz. A fi văzut în drum către casă, în primele ceasuri de la începerea hăituielii, se considera dezertare. Pe cînd reîntoarcerea după orele două, era cu totul altfel privită, presupunîndu-se că, pînă la ceasul

acela, prada fusese ucisă, iar călătorul cu flinta la umăr se înapoia biruitor poate după cea mai grozavă urmărire a sezonului de vînat.

După culegerea informațiilor, cei doi o porniră spre Harrington — o cale destul de anevoioasă, de-a lungul căreia Marie Goesler își povesti viața din ultimii doi ani și mai bine. Vorbea cu voce scăzută, fără artificii și ocolișuri, de parcă nimic nu ar fi fost mai firesc decît să-și deschidă sufletul în fața unui prieten atît de vechi. Era un fel de confesiune care, la început, îl mirase pe Phineas, dar pe măsură ce-o asculta, o găsi întru totul normală.

— Cu puțin înainte de plecarea dumitale în Irlanda, am început să fiu vizitată de duce, îi mărturisi printre altele, și cum cel de alături fusese cîndva la curent cu zvonurile din cercurile înalte, deduse fără dificultate că era vorba de Ducele de Omnium.

Despre el se tot șușotise într-o vreme că ar vrea să se însoare cu frumoasa străină — o rumoare pe care o considerase absurdă și lipsită de adevăr. Însă cine a citit de la început această cronică a unor oameni și vremuri trecute, știe prea bine că, de fapt, lucrurile așa se întîmplaseră, adică, ducele o ceruse stăruitor în căsătorie, iar Marie Goesler îl refuzase. Și mai știe că, pentru o ființă cu delicatețea ei sufletească, ar fi fost de neînchipuit să-i împărtășească lui Phineas acest amănunt indiscret. Singura care i-l cunoștea — din motive de asemeni descrise la locul și timpul lor — era lady Glencora Palliser. Și atît.

Deci lui Phineas nici prin minte nu-i trecea fosta idilă dintre duce și prietena lui, cînd aceasta se referise la nobilul personaj. Și de aceea răspunse complet detașat :

— L-am întîlnit și eu într-un timp... mi se pare la Matching.

— Exact, întări ea. Mă număram printre invitați, și cu acel prilej l-am cunoscut și pe duce. De atunci ne-am apropiat mult... am devenit și amica faimoasei lady Glencora și, din ce în ce ne-am văzut tot mai des.

— Bănuiesc că îți place lady Glencora, zise Phineas.

— Chiar mai mult. Mi-a devenit foarte dragă. La fel ca și ducele, pentru care aș face orice. Și poate faptul acesta nu miră. Fiindcă oricît am prețui propria independență și i-am proslăvi binefacerile — cum o fac deseori față cu mine însumi — un duce de Omnium te determină mai ușor să-i jertfești o parte din cle decît toți domnii Jones adunați laolaltă.

— E natural să se întîmple astfel și, precum spuneai, nu-i deloc de mirare, îi explică celălalt. Pentru că ducii pot să-ți ofere mai mult decît simpli domni Jones. Și nu mă refer numai la bogății, dar și la alte avantaje, privind societatea, în genere.

— Probabil asta o fi explicația, răspunse îngîndurată, ca aproape imediat să adauge : și chiar dacă nu ar fi, îmi pare bine că mi-ai găsit o motivare. Pentru că realmente îndrăgesc acest om atît de nobil și delicat. Acum e foarte bătrîn, și merge cu pași repezi către mormînt. Dar și epava ce-a mai rămas din el poartă semnul noblețel.

— Din cîte cunosc, nu prea s-a îndeletnicit cu nimic, observă Phineas pe un ton cît mai neutru posibil.

— Știu la ce „îndeletniciri" te referi, și nici nu văd pentru ce le-ar fi avut, îl apără Marie pe duce. Doar trebuie să existe și ființe care trăiesc mai presus de preocupările obișnuite.

— Totuși, un om cu rangul și avuțiile sale ar fi putut înfăptui multe ! Să-l luăm pe nepotul său ca exemplu.

— De bună seamă, Plantagenet Palliser e o personalitate ieșită din toate tiparele. Nu are un moment de răgaz, nici măcar să-i vorbească soției ; își frămîntă creierul numai cu interesele țării, pe cînd de ale sale sînt sigură că nu are nici o idee. Hotărît lucru, este o altă specie, poate mai valoroasă. Cu toate astea rămîn la ideea că, pentru menținerea nobilimii, sînt absolut necesare și personaje ca Alteța Sa Ducele de Omnium. Acest om a știut să cîștige stima și adulația lumii numai fiindcă era bogat și duce. Or te asigur că Palliser, cînd îi va moșteni titlul, nu se va bucura nici de o sutime din respectul ce i s-a arătat acestui bătrîn pierde-vară.

— În schimb va beneficia de o faimă înmiită, îl apără Phineas.

— Se prea poate, conveni Marie Goesler. Deși găsesc deplasată orice comparație între ei și, personal, nu aș face-o. Mie îmi place ducele. Ba mai mult. Îl iubesc. Și numai la gîndul de a-i fi pe aproape și de a-i veghea amurgul măreței lui existențe, mi-am schimbat felul de a trăi. Doar știi ce tipicuri aveam. Ei bine află că în anii cît nu ne-am văzut, am fost o singură dată la Viena. În schimb la Matching am petrecut luni în șir.

— Și ce faci cînd ești acolo ? o întrebă curios.

— Îi citesc ducelui, stăm de vorbă amîndoi ; îl hrănesc ca pe un prunc, într-un cuvînt tot ce pot ca să-i fac

bătrînețea mai suportabilă. Anul trecut, cînd familia a socotit necesar să dea o recepție de mare amploare și cu invitați din lumea cea mai sus pusă la magnificul lor castel din Barsetshire, pe care, probabil, îl știi...

— Numai din auzite, specifică Phineas.

— ...ducele a redactat o convenție scrisă, semnată și sigilată, aidoma unui tratat diplomatic, cu o serie de condiții, printre care una prevedea ca pe lîngă lady Glencora să particip și eu la marea festivitate. Mi-aduc aminte ce ne-am mai sfătuit amîndouă căutînd un pretext care să mă scutească de a fi prezentă, mai ales că Prințul moștenitor nu venea ca să mă vadă pe mine la față. Dar zadarnică ne-a fost cazna. Ducele nici nu a vrut să audă. Susținea că lady Glencora nu prididește singură cu obligațiile impuse de situație. Așa că de nu apăream alături de ea, castelul Gatherum nu-și va deschide porțile și saloanele. Într-un timp găsisem o cale de compromis, acceptînd să merg, dar să nu apar la recepție, rămînînd lîngă duce, într-una din încăperi, în chip de infirmieră...

— De ce să te fi expus unei asemenea umilințe ? se indignă Phineas.

— Numai din dragoste pentru duce, îi răspunse Marie cu duioșie. Dar pînă la urmă, nu am avut nici o umilință de îndurat, pentru că lady Glencora s-a opus propunerii mele. Și astfel, două zile încheiate mi-am plimbat giuvaerurile pe sub priviri princiare care, ca mîine, vor fi ale monarhului însuși. Primirea în sine a fost o plictiseală cumplită și unde mai pui că, tocmai în timpul acela, ar fi trebuit să fiu la Viena ! Mă poți întreba iarăși pentru ce am acceptat ? Adevărul e că există ocazii cînd nu poți da înapoi, chiar dacă nu se recurge la puterea constrîngerii. Ani de zile am fost deprinsă a trăi după cum gîndesc eu. Dar cînd ducele a găsit de cuviință să-l primească pe Prințul moștenitor, m-am supus dintr-odată orbește. Trebuia să mă duc la castelul Gatherum, neglijîndu-mi propriile interese. Și m-am dus.

— Continui să-i împlinești voile și să-l îngrijești ?

— Bineînțeles. Acum s-a întors la Matching... și tare mi-e teamă că n-o să-l mai părăsească viu. De aici mă voi duce direct acolo, ca s-o schimb pe lady Glencora de la căpătîiul bătrînului.

— Și pentru ce toate astea ? Cu ce o să te alegi ? zise Phineas descumpănit.

— Cum adică, ar trebui să mă aleg cu ceva ? tresări cea de alături și mai uimită. Va să zică dumneata nu crezi în prietenie ?

— Ba da, se apără el. Dar această prietenie este așa de inegală ! Cum să-mi închipui că a putut să ia naștere din simpatia ce o nutreai unui om cum e ducele ?

— Și totuși, așa s-a întîmplat, susținu partenera cu voce scăzută. Ceea ce te frapează e poate faptul că o femeie tînără — dacă mai pot să mă socotesc astfel — îngrijește un octogenar.

— Nu m-ar nedumeri situația, dacă te-ar obliga o convenție sau o datorie față de el.

— Nici una, nici alta nu există între noi, declară oarecum îndîrjită.

— Te-aș ruga să nu fi supărată pe mine, îi spuse îngrijorat de tonul pe care i-l auzise.

— Nu sînt deloc supărată.

— N-ar fi trebuit să mă avînt la aprecieri și opinii, decît întrebat...

— Atunci consideră-te întrebat, și vorbește fără nici o reținere. Părerile dumitale sînt bine-venite și, chiar de mi le-ai ascunde, tot aș ghici ce gîndești. Într-adevăr, te-au surprins relatările mele. Ești nedumerit să auzi că mi-am schimbat într-atît existența. E normal, cînd eu însămi m-am întrebat nu o dată cum de-am ajuns la viața pe care o duc azi ? Și cum o să mă întorc — după ce va muri — la cea pe care o aveam înainte ? Bineînțeles, mi-am păstrat locuința din Park Lane, numai că și subreta mea vorbește de Matching ca și cînd acolo mi-e casa...

— Poate rămîi la Matching și după dispariția ducelui. Sau ce întrevezi că va urma după aceea ?

— Eu și lady Glencora ne vom face cîte o reverență și cu asta s-a încheiat tot. Ea o să fie ducesă, așa că n-am să mai fiu dorită.

— Iar de va insista să rămîi ?

— N-am să primesc sub nici un cuvînt. Șederea mea va dura cît va mai trăi ducele. Nu mai mult. Să nu-ți închipui cumva că aș fi acceptat-o și acum, dacă nu i-ar aduce o ultimă pilpîire însorită în viața care-i apune. E mărunta mea binefacere care-mi dă sentimentul utilității pe acest pămînt — și te rog să mă crezi că mi-a încălzit inima gîndul că am fost în stare de un mic sacrificiu. Dar stai nițel. Mi se pare că aici trebuie să o luăm la stînga. Drumul care se vede ne duce la răspîntia Copperhouse. Și după ce se angajară pe noua cărare, continuă către Phineas privindu-l pieziș : Nu ți se pare ciudat că ți-am înșirat toate astea ?

— Poate n-ai fi făcut-o dacă mîrțoaga mea blestemată sărea peste șanț...

— Ba cred că da, însă în alte împrejurări. Dar pînă să se ivească, am folosit ocazia de acum. Ai să-l rogi pe amicul Chiltern să nu-l mai defăimeze pe duce de față cu mine ? S-ar putea să-i fie îndreptățită revolta. Însă mă indispune teribil felul în care și-o manifestă. Și ai să vii să mă vezi la Londra ?

— Cu dragă inimă ; numai că pleci la Matching.

— Așa e. Dar asta nu înseamnă că nu mai dau și pe acasă. La anumite răstimpuri, îmi iau cîte un respiro de cîteva zile... ca și în cazul de față. Altminteri nu am fi pățimit împreună pe meleagurile Broughton...

Peste puțin se întîlniră cu doi vînători mai norocoși decît ei, care se îndreptau către case după ce se încheiase expediția. De la ei au aflat că vulpea descoperită o zbughise în pădurile Trumpeton, unde hăitașii o uciseseră. Li s-a mai relatat că Chiltern se înfuriase din nou, deoarece găsise vizuinele neastupate, și ocăra cît îl ținea gura, pretinzînd că vrăjmașii nu le lăsaseră vraiște întîmplător, ci doar ca să-i facă mizerii, deși martorii care istoriseau întîmplarea pretindeau că greșește, fiindcă el însuși dăduse de înțeles că nu va vîna pe acel teritoriu. Bineînțeles asta era doar opinia lor, pentru că mulți se arătau de cu totul altă părere, chestiunea în sine fiind extrem de controversată datorită chiar legilor cinegetice — prea numeroase, prea vechi și încîlcite ca să fie înțelese cum trebuie. Dar poate veneа și ziua cînd aveau să fie modificate, după îndrumările unui maestru de vînătoare priceput și de bună credință.

— Și altceva nu s-a mai petrecut afară de uciderea vulpii ? se interesă Phineas.

— Ba da, îi răspunse unul din călăreți. Tot în pădurile Trumpeton s-a mai căsăpit una, așa că, de acum înainte nu se mai poate susține că nu s-a vînat pe domeniile ducelui. Atît doar că totul s-a întîmplat fără premeditare.

Ajunși la conacul Harrington, Marie Goesler și însoțitorul ei îi povestiră gazdei pe îndelete propriile pățanii, pentru că restul oaspeților încă nu se întorseseră.

CAPITOLUL XVIII

DOMNUL SPOONER, STĂPÎNUL CONACULUI „SPOON"

ADELAIDE PALLISER era o tînără înaltă, cu piele bălaie, cu trup ca de nimfă, plină de grație, cu obîrșie nobilă — ce-și pusese pecetea pe întreaga-i făptură — dar nu și frumoasă la chip. Însă de aici să nu se creadă cumva că ar fi fost o figură ștearsă, lipsită de vino încoace. Așa ceva nu ar fi putut afirma nimeni, deoarece farmecul înnăscut suplinea într-atît de mult trăsăturile, încît amicii o proclamaseră o mîndrețe de fată, iar părerea lor cîștigase, pe încetul, greutatea sufragiului unanim. Cu alte cuvinte, Adelaide se bucura de admirație, fără a se număra totuși printre fetele ce stîrnesc acest sentiment prin simpla lor apariție. Avea ochi nici prea mari, nici prea mici, și de culoare deschisă — verzi sau poate mai curînd cenușii. Un nas proporționat și fără cusur, ca formă. În schimb gura părea tăiată cu calicie, și ieșise prea mică. Noroc că o mai salvau dinții — un șirag de mărgăritare, dezvelit la fiecare surîs. Însă ce ar fi putut să repare bărbia, lungă și ascuțită, care strica întreaga armonie a feței ?! Categoric aceasta era trăsătura cea mai neizbutită. Despre păr nu se putea spune nimic special, decît că era castaniu și bogat. Fără îndoială că posesoarea nu îl purta numai strîns în creștetul capului, ci și sub formă de conciuri, lăsate pe ceafă, deși nu cu gîndul să epateze prin coafuri variate, pentru că nu era genul ei.

Cam așa arăta Adelaide Palliser, și fie că mulți o socoteau „o mîndrețe", în sinea ei hotărîse de mult că natura se dovedise ingrată, nevoind să reverse asupră-i binefacerea frumuseții. Și totuși, lucru bizar ! Deși conștientă de carențele fizice, se mîndrea, într-un fel, cu înfățișarea pe care-o avea. Știa că impune prin amprenta obîrșiei nobile, cît și prin acea siguranță de sine conferită de sănătate, vigoare trupească și lipsa de afectare — însușiri pe care, incontestabil le întrunea.

Descriind-o în fața lui Phineas, lady Chiltern spusese cîndva că vorbește limba italiană și scrie pentru ziarul „Times". Cea dintîi afirmație corespundea pe deplin realității — domnișoara Palliser petrecîndu-și o parte a copilăriei în orașul Florența ; însă a doua fusese o plăsmuire

de care Violet probabil se folosise în ideea de a-i sugera unele calități care ar fi făcut-o aptă de îndeletnicirea ce o inventase. Mai exact, se referise la educația tinerei cu mult superioară semenelor de aceeași vîrstă, cît și la exprimarea-i aleasă, care, transpusă în gazetărie, ar fi făcut cinste și unei publicații ca „Times".

Adelaide descindea dintr-un frate al Ducelui de Omnium, la fel ca și Plantagenet Palliser, cu care era verișoară primară. Dar în vreme ce tatăl ei fusese cel mai tînăr în scara ierarhică a vîrstelor, al lui Palliser ocupase locul al doilea.

Și prin vinele maică-si cursese tot sînge albastru, trăgîndu-se din vechea și renumita familie Bavilard Însă cum de copilă trăise departe de semeția înaintașilor, pierduse aproape complet noțiunea obîrșiei sale aristocrate. Devenind orfană din fragedă pruncie, fusese crescută de o soră vitregă și mult mai în vîrstă — doamna Atterbury a cărei mamă nu purtase falnicul nume de Bavilard, ci de Brown. Nici soțul ei nu era os domnesc, ci feciorul unui avocat înstărit și nepotul unui preot de țară, dar se purta ca un lord, agonisise avere și multă cultură. Amîndoi trăiseră ani îndelungi și frumoși la Florența, unde crescuse și Adelaide, ocrotită și împăcată cu viața pe care o ducea.

Numai că într-o zi se ivise o răsturnare totală în sufletul fetei. Se certă cu orașul toscan pînă mai ieri îndrăgit, cu propria soră ce-i ținuse loc de mamă, și hotărî să evadeze, pentru o vreme, în Anglia. Și toate acestea din pricina junelui Gerard Maule, o cunoștință picată din senin în Florența, și pe care părinții adoptivi nu o priveau cu ochi buni. De ar fi fost un străin de care nu auziseră, poate n-ar fi avut atîtea temeiuri de îngrijorare. Dar știindu-i familia și văzîndu-l cît de asiduu o curtează pe Adelaide, nu puteau să rămînă nepăsători, să nu o prevină cu cine are de a face și ce o așteaptă dacă încurajează idila.

— Ascultă la mine, fetițo ! Nu-i mai da pas, că-ți atragi singură nenorocul, o avertiză sora. Nici el și nici unul din toată familia nu e om de ispravă. Și ți-i iau pe rînd, dacă vrei. Taică-său e un ticălos de care rîde o lume întreagă, începu ea pomelnicul. Biata maică-sa a fost cumsecade — dealtfel unica printre ei — și poate de aceea a și strîns-o Dumnezeu de mulți ani. Soră-sa a fugit cu un văr irlandez, și în prezent se află în India, unde trăiesc amîndoi din simbria lui de căpitan de infan-

terie. De fratele său mezin s-a ales praful și nimeni nu știe pe unde se ascunde. Cam asta este, pe scurt, istoria fiecăruia. Iar acum să te pun la curent cu așa-zisa „avere". De fapt n-au nici una. Există un conac al familiei, cu numele „Maule Abbey", în Herefordshire, dar în ce stare de plîns ! exclamă doamna Atterbury scuturîndu-se cu dispreț. E o ruină, ce mai încolo și încoace, iar mobila, după cum o știe oricine, a fost vîndută acum zece ani de creditorii bătrînului Maule, și de atunci nu s-a pus un scaun la loc. Încît înăuntru e vraiște. Pe afară există ceva teren — adică, vezi Doamne, moșia — care aduce un venit derizoriu — cam două mii de lire pe an. Numai că și pe astea le încasează frățiorul cel mare al cavalerului care îți bate pragul. Spre norocul lui însă — și mă refer la Gerard acum — posedă o proprietate măruntă, astfel că nu depinde de taică-său în ce privește banii. Dar ce folos și de asta, cînd este așa mînă spartă ! Dumnealui are grajduri cu cai, uitînd că nu dispune de averile lui Noe din care să-i întrețină... Iar păcatul lui cel mai mare e trîndăveala în care trăiește ! N-am văzut de cînd sînt un om ca el, fără nici o activitate...

— Ba pardon, îi tăie Adelaide vorba. Doar știi că vînează...

— Și asta numești ocupație ? îi ripostă sora deopotrivă îngrozită și dezgustată.

Pentru a-i înțelege reacția trebuie spus că această doamnă picta, compunea sonate, întreținea corespondență cu diferiți cărturari din Roma, din Berlin sau din Boston, fusese prietenă apropiată a lui Cavour, îl cunoscuse pe Garibaldi, dezbătuseră împreună soarta Italiei, și chiar se credea că ajunsese a-l înțelege pe Bismarck. Or cînd ea își umplea existența cu atîtea preocupări, putea să considere vînătoarea drept o îndeletnicire de bază pentru un tînăr energic și sănătos ? Sau să primească ideea ca sora ei să ia de bărbat un asemenea leneș ? Era exclus să accepte acest lucru, mai ales că nutrea dorința de a o vedea măritată cu un anume conte Brudi — un om cu totul deosebit, cu concepțiile cele mai luminate dintre cîți cunoștea. Dar ce folos de visele ei cînd sora mezină hotărîse altminteri, respingînd orice gînd de căsătorie cu contele și agățîndu-se tot mai mult de dorința de a deveni soția lui Gerard Maule ? De aici ieși o discuție violentă, în urma căreia Adelaide părăsi casa cumnatului din Florența. Printre armele uzitate de doamna Atterbury

cu scopul de a împiedica dezastrul se numărase și interzicerea categorică a proiectatei vizite în Anglia.

— Nu ai ce căuta la conacul Harrington ! îi poruncise fetei pe tonul cel mai drastic. Și odată ce nu capeți permisiunea noastră, știi foarte bine că nu poți pleca.

— Cum de nu, i-o întorsese Adelaide. Doar am împlinit vîrsta la care am dreptul să fac ce poftesc. Sînt o ființă independentă. Așa că nu mai rămîn în Florența ca să primesc temenelile lui Signor Brudi.

Și porni spre insula Albionului unde, cu o iarnă în urmă, mai petrecuse trei luni pe la rude. Atunci fusese inițiată în secretele vînătoarei, îl întîlnise pentru prima oară pe Gerard Maule și-o cunoscuse pe Lady Chiltern. Ca mai tîrziu, la întoarcerea în Italia, să se trezească cu Gerard Maule căzut ca din cer la Florența, fără un scop definit — ca acela de a-i cere mîna, de pildă — ci doar urmînd-o, precum o umbră, de parcă ar fi vrut-o fără să știe ce vrea. De-abia pe la mijlocul primăverii a binevoit, în fine, să se pronunțe. Adelaide acceptă mult amînata propunere, însă fără a rosti un „da" răspicat. Și asta nu fiindcă ar fi crezut în avertizările surorii ori pentru că s-ar fi codit să-i iasă din voie. Îl iubea pe acest tînăr și în mii de rînduri jurase că nu va sta sub papucul părinților adoptivi. Dar nu se simțea pregătită să înfrunte soarta ce-o aștepta dacă-l lua chiar atunci de bărbat. Și apoi cum avea să se împace cu un om care nu vădea nici o inițiativă în tot ce-l interesa ?

Lady Chiltern pleda în favoarea căsătoriei, spunîndu-i că Gerard dispunea exact de averea la care una ca ea avea dreptul să năzuiască ; pe urmă că este un gentilom înnăscut, cu un caracter neîntinat de vicii și, în sfîrșit, argumentul suprem, că este sincer îndrăgostit. Așa vorbise de la bun început și tot astfel continua în preajma trimiterii invitațiilor pentru marea partidă de vînătoare inițiată de lordul Chiltern.

— Oare n-ar fi mai bine să-și hotărască altundeva însurătoarea, și nu la noi ? o întrebase acesta cînd îi pomeni și de Maule printre viitorii chemați.

Numai că Violet știa foarte bine că de avea să se ajungă vreodată la mariaj, locul cel mai potrivit era Harrington. Și nu atît pentru Maule — la care se referise lordul — cît mai ales pentru Adelaide. De aceea se și grăbi s-o vestească.

— Să știi că ți-am rechemat supirantul numai ca să-ți înlesnesc hotărîrea. De va veni, înseamnă că e serios

— Te înșeli, draga mea. Nu s-a gîndit nici o clipă.

— De unde deduci ? o descusu cealaltă și mai nedumerită. Nu ți-a pomenit niciodată de asta ?

— Nu, Violet. Lucrurile nu au ajuns atît de departe... și nici n-ar ajunge vreodată dacă ar fi după el. Nu are pic de inițiativă, în nici o privință. De aceea, nu ar fi de mirare ca în voiajul de nuntă să mă trezesc întrebată la gară pentru ce oraș să ceară bilete...

— Dar, ia spune-mi, nu crezi că v-ați putea instala la „Maule Abbey" ? o tatonă lady Chiltern.

— Poate, vorbi fata cu bunăvoință. Numai că, după cît am aflat, nu există nici o mobilă în casă și acoperișul e ferfeniță mai mult decît jumătate.

— Totuși mi se pare ridicol să nu găsiți o formulă și să nu vă căsătoriți și voi ca toți tinerii, zise Violet oarecum iritată. În fond, ai știut că nu-i bogat și că nu te poți aștepta la mari înlesniri.

— Nu avuția ori lipsurile ne țin pe loc, ci crasa lui nepăsare față de tot ce îl împresoară.

— Afară de tine, o întrerupse amica. În ce te privește, nu afișează indiferență.

— Adevărat, recunoscu tînăra. Și tocmai pentru că știu atît de bine cît de rece îl lasă orice pe lume, mi se pare fantastic ce i se întîmplă cu mine.

Micul lor dialog se desfășura în după-amiaza ce avea să preceadă faimoasa vînătoare din codrii Broughton, iar în seara evenimentului mai avu loc și un altul, tot cu privire la juna Adelaide, dar purtat între Chiltern și Violet.

— Ce crezi că mi-a cerut Spooner ? începu lordul discuția.

— Permisiunea de a se duela cu ducele ori cu Palliser ? presupuse Violet amuzată.

— Nici vorbă. E ceva care nu are nici o tangență cu vînătoarea. Dar cum e greu de ghicit, mai bine să îți spun eu. Spooner m-a rugat să te întreb dacă te-ar deranja să rămînă la noi trei sau poate chiar patru zile.

— Năstrușnică idee i-a mai venit, zise mirată de ce auzise.

— Și mie mi s-a părut trăsnită, mai ales cînd se hotărîse să plece mîine. Însă cred că n-ai nimic împotrivă dacă mai zăbovește...

— Natural că n-am, dacă-ți face ție plăcere, se resemnă Violet.

în intenții, și va trebui să te arăți la fel. Ori să-i spui că îl iei, ori că nu-l vei lua niciodată.

Gerard Maule se înfățișă la conac, demonstrînd, după exprimarea amfitrioanei, că e serios în intenții. Pe cînd draga Adelaide tot nu știa ce să facă.

În contrast cu rezerva lor, tinerii de aceeași vîrstă arătau o ușurătate — sau poate un curaj — aproape de necrezut față de această dilemă care se cheamă căsătoria. Cavalerii cereau mîna unei dudui pe motiv că valsase cu foc la petrecerea unde o întîlnise sau că avusese „o conversație plăcută", iar domnișoara în speță accepta oferta fără codeli. Ba poate chiar cu recunoștință.

Într-un fel, pripeala băieților părea mai firească sau, oricum, își găsea anumite justificări, deoarece, așa cum se știe, pentru ei pasul pe care-l făceau comporta mai puține concesii și riscuri. Prin însăși natura lucrurilor, viața bărbatului nu se schimbă prea mult după însurătoare, cum nu se schimbă nici el ca fire, păstrîndu-și intacte ocupațiile și apucăturile de dinainte. Dacă, spre exemplu, i-a plăcut să muncească, va continua și ca soț să-și vadă de treabă. Ori dacă, din contră, a fost un trîntor, la fel va rămîne și ca șef de familie. Noua postură îl va face, probabil, mai precaut în ce privește banii, socotindu-i în așa fel, încît s-o scoată la capăt cu plusul de cheltuieli cerut de o soție și eventualii copii. Dar în rest nu-i impune cine știe ce servituți și prefaceri. Pe cînd partenera care s-a grăbit să-i acorde mîna își asumă riscuri incalculabile, în primul rînd pentru că existența ei după măritiș nu mai seamănă nici un pic cu cea dinainte și, în al doilea, fiindcă, acceptînd un necunoscut lîngă ea, fericirea va sta sub semnul întrebării.

Cum însă Adelaide Palliser constituia, în multe privințe, o excepție de la regula generală, și în chestiunea căsătoriei dădea dovadă de tact și prudență, cîntărind lucrurile pe toate fețele mai înainte de a pronunța răspunsul definitiv. Se prea poate ca tergiversările de pînă acum să fi fost, într-o oarecare măsură, alimentate și de probozelile surorii mai vîrstnice. Totuși, motivul primordial rămînea înțeleapta ei judecată.

— Unde vom locui în ipoteza că-l iau de bărbat ? îi spuse prietenei, regetînd o întrebare ce-o urmărise mereu.

— Cum adică ? se arătă lady Chiltern surprinsă. Doar îmi închipui că domnul Maule a reflectat la acest amănunt și a găsit cuvenita soluție.

— Mie ? Plăcere ? se zbîrli lordul. Nici cît negru sub unghie. Dar afară nu pot să-l dau, vorba-aceea. Și l-am dibuit pentru ce vrea să întîrzie.

— În ce scop ? îl iscodi curioasă.

— N-ai observat nimic mai deosebit la el ?

— Nimic, afară de o groază fără de margini cînd află de prinderea unei vulpi în capcană.

— Ei bine, află că ipochimenul are de gînd s-o ceară pe Adelaide Palliser.

— Oswald ! strigă uluită. Doar nu vorbești serios ?

— Nu glumesc nici un pic, o asigură Chiltern.

— Ți-a mărturisit el intenția ? îl descusu Violet.

— Ar fi făcut-o, nu avea grijă, de-ar fi sperat într-o cît de vagă încurajare. Însă fiind sigur că n-o va primi, a vorbit doar în dodii. Ei, ce zici ? Mai putem să-i arătăm ușa ?

— Lasă-l în pace. Și numai să îndrăznească să deschidă gura, că va vedea el ce răspuns va primi, conchise Violet, scandalizată de cele aflate.

În aceeași zi, dimineață, Adelaide gonise la cot cu ceilalți hăitași. La fel ca și Gerard Maule. Și ca Spooner. Atîta doar că pentru acesta din urmă a fi bun gonaci era lucrul cel mai firesc. În definitiv nu era vînătoarea unica sa ocupație ? Totuși, în mărșăluiala de-abia încheiată, voise parcă să se întrecă pe sine. Și asta numai ca să-i arate lui Maule de ce este în stare, servindu-i, în același timp, și o lecție. Prea îl scotea din sărite stilul cum călărea — repezit, fără să țină cont de tactica folosită în hăituiala ce avea loc, gata oricînd s-o primejduiască, într-un cuvînt : incorect. De aceea, ca partener, era de nesuferit. Iar în vremea din urmă îl detesta și ca om. Băgase de seamă cum îi cîntă în strună tinerei Palliser și că fata părea încîntată de fandoselile lui. Ceea ce nu-i convenise defel. Ca apoi, chiar în drumul de întoarcere spre conacul lordului Chiltern, să descopere — tot trăgînd de limbă pe unul și pe altul — că marele fante nu era nici vreun procopsit. Dimpotrivă. Un coate goale, plin de ifose și de găuri prin buzunare.

Pe cînd dînsul — cum știa lumea întreagă — avea o moșie de mai mare dragul și un conac la fel de frumos, cu mobilă și acoperiș teafăr, nu ca alții... moșieri doar cu numele ! Cine, din tot județul, nu auzise de Spooner, stăpînul conacului Spoon și fost prefect ! E drept că nu mai era un boboc, cum fusese odată. Dar nici bătrîn nu

se putea socoti cînd abia sărise peste patru decenii de viață.

Și apoi, vîrsta ca vîrsta, dar era om cu stare, care nu aștepta de la nimeni un sfanț și își ducea traiul după cum îi poftea inima. Îi plăcea să citească și nu exista ziulică să nu-și arunce un ochi peste gazeta locală ; totuși, cartea era un obiect pe care nu suferea să-l țină în mînă. Îi plăcuse grozav cum își mînase tînăra Palliser calul. Poate de cînd se știa nu văzuse o fetișcană atît de sigură în șa și cu așa ținută. Or din moment ce vădea asemenea calități, se putea foarte bine să se simtă atrasă de un mare amator de vînat, precum el.

Despre propria-i iscusință în materie de vînătoare, nu avea nici un dubiu. O practica cu desăvîrșită pricepere și numai din pasiune, pe cînd fanfaronul de Maule se vedea cît de colo că o făcea doar de dragul de a sări peste pîrleazuri, șanțuri, traverse, parapete și tot ce putea să-i răsară înainte. Printre cei iscoditi în privința lui Maule se numărase și Phineas, pe care îl abordă la conacul lui Chiltern. Numai că de la el nu află mare lucru.

— Nu am habar unde stă și nici cu ce se ocupă, îi răspunsese cu deplină sinceritate. Nu l-am întîlnit niciodată pînă să vin aici.

— Nu ți se pare că-i dă tîrcoale duduii ? îl luase pe altă cale.

— M-aș mira să n-o facă, i-o cam reteză cel întrebat.

Numai că Spooner nu era omul să renunțe cu una, cu două. Așa că urmă catehismul :

— Ce zici ce bine-i făcută ? Ca o statuie, nu alta. Așa e ? Dar cum Phineas nu articulă o silabă, continuă tot el : După cît am putut mirosi, o cam doare în cot de domnișorul Maule. L-ai văzut cum a călărit azi ?

— N-am văzut nimic, domnule Spooner.

— Așa e. Uitasem că n-ai luat parte la urmărire. Deși grozav mi-ar fi plăcut să-l observi puțintel. În schimb fata, ce mai !, a fost la înălțime.

După neizbutita sa tentativă de a-l descoase pe Finn, se duse glonț la amfitrion, și-i formulă rugămintea de a mai fi păsuit la conac, după care, Chiltern, cu o clarviziune rar întîlnită la el, îi povesti Violetei ce avea să urmeze.

A doua zi, musafirii porniră într-o nouă expediție, astfel că Maule și Spooner se găsiră din nou pe aproape. Masa de prînz fusese trimisă de la conac și servită la liziera unei păduri, unde veniră și doamnele rămase

acasă. Fusese un picnic plăcut și, mai ales, binevenit pentru Spooner, care, profitînd de ocazie, roise în jurul Adelaidei cu tot soiul de atenții. Fata le acceptă cu o grație plină de bunăvoință. Ba, la un moment dat, condescinse să-i adreseze o întrebare în legătură cu pădurile Trumpeton, iar cum Spooner atît aștepta, se și înnodă la discuție, povestindu-i samavolniciile mai recente.

— Găsesc că vărul meu este vinovat de ce se întîmplă, fiindcă nu ia măsurile necesare, observă tînăra.

— Adevăraţii răspunzători sînt pădurarii, duduie, îi spuse scuturînd capul cu atotștiință și înțelepciune. Dacă pe ei nu-i vei ține din scurt, n-o să ai niciodată vînat pe domeniile tale. Ia să văd pe moșia mea — Spoon — că mi-au dispărut într-o bună zi vulpile. Păi știți ce aș face ? Aș concedia pădurarul cît ai bate din palme.

— Dar poate că el nu are nici o vină de cele întîmplate, zise Adelaide speriată de soarta angajatului pomenit.

— Exclus, duduiță, răspunse celălalt țanțoș. Ca unul ce îmi cunoaște dorințele, are datoria să le și împlinească, adică să ia măsurile necesare ca să nu piară vînatul. Și omul le-a luat. Numai așa se explică cum, după trei hăituieli cîte s-au perindat în anul acesta prin pădurile mele, soldîndu-se fiecare cu pradă destul de bogată, lunea trecută m-am trezit cu paznicul principal anunțîndu-mă că găsise într-un bîrlog trei puiandri proaspăt fătați. Care va să zică, animalele sînt în ființă. Cînd un om vrea ceva, găsește și calea de a-și împlini voia. Nu-i așa, duduiță ? întrebă el cu tîlc.

Și cu toate că Adelaide îi răspunse doar printr-un zîmbet de încuviințare, stăvilind, prin tăcere, limbuția vorbitorului, Spooner se depărtă mulțumit, fiind convins că scurtul lor dialog însemnase un pas înainte în planul pe care și-l înjghebase și-l urmărea mai tot timpul.

A doua zi se plecă iarăși la vînătoare, și Phineas avu parte de un cal mai supus decît Dandolo, așa că participă la întreaga desfășurare a partidei. Totul decurse perfect, încît dimineața se dovedi o încîntare pentru părtașii la goana și uciderea pradei.

Însă adevărata senzație avea s-o aducă după-amiaza, cînd Chiltern se hotărî să facă o cursă pe Dandolo. De cînd cu pățania lui Phineas, îl tot bătea gîndul să-l supună și el la o probă, iar cînd se urcă pe îndărătnicul animal, jură să nu se întoarcă acasă pînă ce nu-l va sili să sară un obstacol — chiar cu riscul de a-i sta o noapte întreagă în spinare. Și se ținu de cuvînt. E drept că pentru a-i reuși performanța, nu-i trebui toată noaptea, dar două ceasuri tot își pierdu. Stavila pe care o alese consta dintr-un gard viu urmat de un șanț. Iar la fiecare încercare, Dandolo se proțăpea pe picioarele dinainte, înțepenindu-se locului. Cu o tenacitate demnă de toată lauda, lordul își relua tentativele de la capăt, pînă cînd realiză ce dorise. La capătul celor două ore de chin, îmboldit cu pintenii și cu biciul, calul se ridică, în fine, de la pămînt și, cu un geamăt prelung, se avîntă peste gard. S-ar fi zis că-și primise lecția și că de atunci încolo nu va mai juca renghiuri. Se pare, însă, că Chiltern era de altă părere ori că i se urîse de animal, fiindcă-l vîndu cu cincisprezece lire în drum spre conac.

Acest eveniment, îndelung comentat la ivirea lui Chiltern acasă, se petrecu într-o vineri. Mai exact, pe data de 8 februarie. După programul inițial, a doua zi, sîmbătă, domnul Spooner urma să se întoarcă la dînsul, iar luni, avea să plece și Phineas, spre a lua parte la redeschiderea Parlamentului, stabilită pe 12 februarie. Că cel din urmă nu avea nici cea mai vagă intenție să se abată de la aranjamentul fixat, e de la sine înțeles, pe cînd Spooner nutrea alte gînduri, pe care comitea imprudența să le mai și trădeze prin felul de a se purta. Spre iritarea crescîndă a junelui Maule.

— Mă jur pe ce vreți, lady Chiltern, că acest guguman îi face curte Adelaidei, izbucni el la un moment dat, știind că la Violet va găsi nu numai înțelegere, dar și necesarele consolări la caz de nevoie.

Doar nu o dată își deschisese sufletul înaintea zeloasei gazde, vorbind despre dragostea lui. Încît și acum o făcu fără nici o rezervă.

— Ciudat ! îi zîmbise mirată. Și Chiltern crede la fel.

— Nu mai spuneți ! se sperie tînărul.

— De ce ești așa de uimit ? Nu e normal să observe și el același lucru ca dumneata ?

— Atunci e adevărat... pe cuvîntul meu. Numai că, dumneavoastră, lady Chiltern... zise, și se opri încurcat.

— Continuă ! Ce vrei să spui ?

— ... dumneavoastră o cunoașteți atît de bine...

— Pe cine ? Pe Adelaide ?

— Da. Îi știți toate ungherele sufletului. Așa că vă puteți da limpede seama... poate să fie ceva la mijloc ?

— Cum adică „la mijloc" ?

— Să-i dea pas nătărăului. Să-l placă, mă rog.

— Ascultă-mă, domnule Maule, îi vorbi cu subită asprime. Dacă i-aș pomeni fetei de îndoiala pe care o manifești, ți-ar întoarce spatele pentru totdeauna. Și ai merita-o, să știi. Păi nu dumneata ziceai că e un găgăuță...

— Așa și este, nu am exagerat.

— Iar Adelaide de cîtă vreme îl cunoaște ?

— Cred că pînă ieri nu i-a adresat un cuvînt.

— Și cu toate astea-ți închipui că ar putea să-l accepte și mîine ca soț pe acest prostănac. Așa o respecți dumneata ?

— O respect, vă jur. Numai că tinerele de azi fac niște lucruri de te lasă cu gura căscată. Ce cretin fără obraz e acest individ !

— Ba nu sînt deloc de acord. Poate să fie cretin, dar nu și fără obraz. Sau fără obraz însă nu și cretin. Oricum, are dreptul să spună ce simte... cum are și fata să-i răspundă la rîndul ei...

CAPITOLUL XIX

O PROPUNERE DEPLASATĂ

DUPĂ OBICEIUL pămîntului, în ținutul Brake se făceau patru expediții de vînătoare pe săptămînă : lunea, miercurea, vinerea și sîmbăta, iar după cum s-a văzut, amatori erau berechet. Mai ales la Chiltern în casă. Și totuși, în dimineața zilei de sîmbătă se adunară foarte puțini, de parcă străvechea și marea senzație pierise înghițită de noapte.

După orele opt, cînd Chiltern apăru în sufragerie, pentru gustarea de dimineață, îl găsi doar pe Gerard Maule.

— Ce se întîmplă cu Spooner ? întrebă el, la care nici Maule, nici sluga de față nu știură în ce chip să răspundă.

Că restul oaspeților lipseau, părea un amănunt fără prea mare importanță pentru stăpînul conacului. Dar absența lui Spooner îi sărise în ochi. Și pe bună dreptate. Îl știa că nu scapă o singură vînătoare, începînd cu cea a puiandrilor, pînă la ultima, cînd se încheia sezonul, iar în luna aprilie era capabil să povestească în amănunțime uciderea fiecărei vulpi, luată în parte. Cu toate astea lordul nu mai spuse un cuvînt, ci se apucă să mănînce.

Gerard Maule nu-și găsea însă liniștea, hăituit cum era de tot felul de bănuieli.

— Sînt convins că ar coborî dacă ați trimite pe cineva să îl cheme, sugeră el.

Și lordul făcu precum îi zise. Numai că servitorul expediat se înapoie doar cu urările de succes pentru vînătoarea din acea zi, adăugînd că domnul Spooner nu putea să ia parte, suferind de o ușoară migrenă, însă cu siguranță avea să-l însoțească pe lord la proxima expediție.

— Atunci nici eu n-am să merg, declară Maule după cele aflate. Și cum lordul îl privi într-un anumit fel, completă enervat : După cîte văd, înțelegeți ce mă reține.

— Îmi închipui. Dar nu fii stupid.

— De ce i-aș înlesni tocmai eu un prilej ? se răți junele.

— Încearcă numai de-ți scoate pantalonii bufanți și cizmele pe motiv că Spooner nu și le-a pus, și ai să vezi că toți or să te arate cu degetul. Și, la urma urmelor, pentru ce n-ar avea un prilej, cum i-ai zis dumneata ? Dacă i-o prinde bine, îngăduie-ți măcar luxul să fii cu totul nepăsător.

— O atare neobrăzare nici e-am mai pomenit ! se oțări tînărul aproape zbierînd.

— Termină-ți gustarea, și haide la drum, îl domoli Chiltern vorbindu-i ca unui prunc. Ne așteaptă douăzeci de mile de mers. Iar pe Spooner n-ai decît să-l întrebi luni cum și-a petrecut dimineața de azi.

Pe la orele zece, începură să coboare și doamnele la gustarea de dimineață, și abia după ce se strînseră toate, apăru și Spooner în sufragerie.

— Ce-mi văd ochii ! izbucni lady Chiltern absolut uluită. Visez ori este aievea ? !

Domnul care stîrnise uimire se gătise ca o brezaie, într-o redingotă sinilie, cu o lavalieră stridentă colorată și din mătase lucioasă ; se pomădase din abundență ; își periase părul, lipindu-l de țeastă, în așa fel încît nu mai semăna cu el însuși. O altă ființă, în locul amfitrioanei, ar fi scos un chiot de groază nu doar de uimire, ca la ivirea unei năluci, poate chiar năluca lui Spooner, dar nicidecum el în carne și oase. Prea nu aducea cu bărbatul, fie și pus la mare ținută, pe care-l văzuse adesea la masa de seară, darmite cu țanțoșul vînător a cărui mîndrie supremă, în materie vestimentară, fusese dintotdeauna

aceea că poseda mai mulți pantaloni bufanți decît oricare altul de prin împrejurimi.

La puțin timp după aceea, cînd cineva se apucă să despice firele acestei istorii, află că falnicul curtezan trimisese cu o zi înainte o solie la conacul Spoon, după redingotă și basmaua oribilă pe care și-o înnodase la gît. Iar amănuntul se comentă nu doar în casă la Chiltern, ci se întinse ca o pecingine aproape în tot ținutul, spre hazul oamenilor ce-l auzeau și batjocura persoanei vizate. Cui îi trecuse prin minte să răscolească penibila întîmplare și pe urmă să răspîndească inițiativa lui Spoon, nu s-a putut stabili niciodată. Oricum, lady Chiltern susținea sus și tare că nu ea era autoarea.

Nestingherit de stupoarea stîrnită prin caraghioasa lui apariție, Spooner se adresase gazdei cu aerul cel mai candid :

— Vă miră înfățișarea mea, nu-i așa, lady Chiltern ? Dar, vedeți dumneavoastră, se mai întîmplă și miracole pe lumea aceasta. Adevărul e că se pregătise pentru o eventuală reacție de natura celei pe care o și provocase, ținînd cu tot dinadinsul să-i demonstreze duduii Palliser că nu numai în costumul de vînătoare putea să fie sprinten și seducător.

— Ce-o să se facă lordul Chiltern fără de dumneata ? se arătă una din doamne îngrijată.

— Va trebui să se descurce și singur, îi ripostă Spooner umflîndu-se în piept de propria-i importanță.

— Nu va împușca nici o vulpe, profeți tînăra Palliser.

— Ba da, ba da, o asigură el fără pic de convingere. Lordul nu este un ageamiu. De bună seamă i-ar fi prins bine să fim împreună, însă așa de dulce mi s-a părut somnul de dimineață, că mi-am zis să renunț o dată la vînătoare și să dorm pe săturate. Doar nu trebuie să devenim sclavii propriilor plăceri.

Privindu-l și ascultîndu-l, fiecare din jur îl cataloga în chip diferit. Lady Chiltern nu credea nici o iotă din cîte îndruga ; Adelaide nu se îndoia nici o clipă de sinceritatea-i deplină, Marie Goesler, de cum îi zărise lavaliera strălucitoare, îl suspecta de-o mare manevră sentimentală. Pe Phineas nu-l frapase numai acest detaliu, ci întreaga prefacere a individului, analizîndu-i-o cu atenție. Obișnuitele straie vînătorești îl prindeau așa bine, încît s-ar fi zis că fusese născut anume ca să le poarte, pe cînd în cele de acum părea un artist de bîlci travestit într-un jalnic costum medieval, încropit din ce apucase.

Adevărat, făcea pe vioiul și degajatul, însă cu niște silințe mai mult decît străvezii, de-ți provocau milă ori, dimpotrivă, rîsul. Lady Baldock — o altă martoră la penibila scenă — îl compară mai pe urmă cu un porcar în armură, iar doamna Burnaby declarase de față cu ceilalți că oribila sa redingotă o făcuse să înghită cu noduri ceaiul și pîinea prăjită.

De bună seamă că Spooner era cu totul străin de rumoarea ce-o declanșase, lăsîndu-și cugetul frămîntat de-o unică întrebare : ce avea să facă după micul dejun ? Că nu putea dintr-odată să se năpustească asupra prăzii, pricepuse între timp și, ca urmare, luase decizia să aștepte o conjunctură prielnică. Dar pînă la ivirea acesteia, în ce fel își va umple vremea ? Pînă la urmă găsi o soluție și căzu pe capul lui Phineas, poftindu-l la o plimbare spre grajdurile moșiei. Și cum inima-i deborda de drag și de admirație pentru Adelaide, nu se putu stăpîni să nu vorbească de ea.

— Simpatică fată, duduia Palliser, îi spuse însoțitorului, scăpînd complet din vedere că, nu de mult și față de același om, făcuse o afirmație aproape identică.

— E drăguță, nimic de zis, confirmă partenerul. Și, după cît am impresia, îi cam faci curte.

— Cine ? Eu ? ! Nici prin minte nu mi-a trecut, se dezvinovăți el energic. Doar nu sînt omul să se preteze la chestii din astea. Și nu fiindcă aș fi împotriva însurătoarei. Din contră. S-ar putea foarte bine să fac și eu acest pas într-o zi, mai ales că am o gospodărie cum scrie la carte, în care și mîine ar putea intra o nevastă. Nu îmi lipsește nimic, începînd de la lingură. Iar casa e proprietatea mea.

— Asta e bine, observă Phineas din pură amabilitate.

— Cred și eu, domnule, se înfoie Spooner. Ca să nu mai adaug că din tot pămîntul pe care-l posed, nici o palmă nu este ipotecată, un fapt cu care foarte puțini moșieri se pot lăuda. E drept că duduia Palliser este tot ce-și poate dori un bărbat ca soție. Însă mie nu prea-mi stă gîndul la însurătoare. Iar de-o fi, cine știe cum, să mă înfățișez înaintea ei cu atare propunere, am s-o fac pe nepusă masă, fără pregătiri și vorbe strecurate pe ocolite. Am să-i spun răspicat : „Ați avea ceva împotrivă, duduie, să deveniți doamna Spooner ?" Atît voi rosti, și nici un cuvînt mai mult. Ce zici, minunată ființă, așa e ? îl întrebă pe cel de alături, referindu-se, de astă dată, nu la Adelaide Palliser, ci la un animal ce ședea în fața grajduri-

lor lui Chiltern. A fost cumpărată de la Charlie Dickers, continuă Spooner neabătut, și a costat numai douăș'de lire. Asta s-a întîmplat în primăvara trecută — mai precis în aprilie — și cînd lordul a dat banii pe ea abia se mai ținea pe picioare, atît o gonise fostul stăpîn. Nu e de rasă, se vede, dar îl duce pe Chiltern ca vîntul. O dovadă în plus că iepele sînt achiziții pe cinste. Există o mulțime care preferă armăsarii, și chiar de plătesc două sute cincizeci de lire pe un mînz, au convingerea că n-au aruncat gologanii, ci au făcut o investiție grozavă. S-ar putea să aibă dreptate, dacă nu-i supără năbădăile lui și au răbdare să-l dea pe brazdă. Cîndva nu mă deranja nici pe mine să mă lupt cu calul pe care goneam, însă cu timpul am ajuns la concluzia că marea plăcere într-o partidă de vînătoare este să fii pe spinarea unei jivine care te duce fără a-ți cere silințe. Dar ce-or mai fi făcînd doamnele la conac ? întrebă el subit. Ce-ai zice să ne întoarcem ca să vedem ? Și o porniră într-acolo. Numai că la sosire, Spooner avu ghinionul să le găsească precum le lăsase, adică împreună și la șuetă. Ceea ce-l făcu să-și cam piardă răbdarea.

— Or să stea la taclale cît e dimineața de lungă ? îl întrebă pe Phineas iritat.

— Cred că da, răspunse acesta placid.

— Și n-o fi vreo cale să le stricăm claca ? Ia povățuiește-mă dumneata — despre care se zice că te pricepi la femei — cum să procedez dacă vreau să pun mîna pe una din ele ?

— Pentru totdeauna, domnule Spooner ? îl întrebă Phineas amuzat.

— Asta nu se poate ști dinainte, îi ripostă el de bunăcredință. Dar, oricum, în dimineața de azi...

— Aaa, numai în scopul de a-i spune cîteva vorbe, se prefăcu eclălalt că vine de acasă.

— Exact, ca să-i zic vreo două cuvinte. Doar ai făcut-o și dumneata în viață, că tocmai de aceea îți cer o îndrumare.

— Atunci sfatul meu este să aștepți un moment favorabil, îl învățâ Phineas, cu gîndul la o anumită perioadă din propria-i existență, cînd pîndise o mulțime de timp după clipa prielnică ce nu mai venea.

— Bine, dar trebuie să plec după prînz, obiectă Spooner. Am anunțat la conacul meu că sosesc înainte de cină și,

în afară de asta, nu știu dacă gazdele de aici or fi de acord să stau pînă duminică.

— Ce-ar fi să discuți acest amănunt cu lady Chiltern, sugeră interlocutorul.

— Știu și eu ? se socoti Spooner descumpănit. După programul de la început, ar fi trebuit să plec vineri... Ți-aș spune ceva dacă nu mai repeți altui suflet.

— Despre asta poți fi pe pace, îl asigură confidentul.

— Cred c-am s-o cer de soție, anunță cu o voce misterioasă. Ba sînt hotărît chiar de-a binelea. Numai că, vezi dumneata, cum aș putea să-mi dezleg limba de față cu alte șase femei ? ! Așa că n-ai putea-o determina pe lady C. să-i facă duduii Palliser vînt în grădină ? Doar vă știu prieteni la toartă...

— Om fi noi amici, însă tînăra Palliser nu se lasă învîrtită pe degete, îi replică Phineas hotărît să nu se amestece, ceea ce izbuti pînă în ele din urmă, convingîndu-l pe Spooner că astfel de aranjamente mai degrabă zădărniceau reușita în loc s-o înlesnească.

Scăpat de stăruințele curtezanului, se grăbi să-i dispară din cale, închizîndu-se în cameră și răspunzînd la corespondența primită din Tankerville, în vreme ce neostoitul supirant se învîrti prin preajma salonului ca o muscă în jurul luminii, tot sperînd să se petreacă ceva care să-i vină într-ajutor. Exasperat că nu o prinde pe Adelaide singură, hotărîse a-și dezvălui taina pînă și în fața Violetei Chiltern, de i s-ar fi oferit măcar această ocazie. Numai că amfitrioana, agasată de tîrcoalele sale, era decisă a-i ocoli spovedania și, ca să nu-i cadă în cursă, își lăsă doamnele și se făcu nevăzută.

Înaintea amiezii, toți cei aflați la conac știau ce urma să se întîmple. Afară de Adelaide. Sesizase ceva în atmosferă — un soi de jenă, un neastîmpăr sau așteptarea unui eveniment neplăcut care-i făcea pe cei dimprejur să se simtă stingheri. Și mai intuise că stînjeneala acestora era legată de prezența domnului Spooner. Dar nebănuind, sărăcuța, nimic din ceea ce alții întrevedeau așa de limpede, ședea la pîndă intrigată și din ce în ce mai convinsă că inexplicabila agitație avea să se risipească odată cu plecarea lui Spooner, fixată pentru după-amiaza în curs. Natural, în asemenea împrejurări termenul „după-amiază" devenea cam elastic, în raport cu capriciile musafirului, putînd să se întindă și pînă seara tîrziu.

Oricum, la orele trei, detestabilul oaspete nu dădea nici un semn de retragere, cramponîndu-se de încăperea

în care se afla juna Palliser. Între timp, doamna Goesler și Phineas ieșiseră la plimbare — „ca vechi prieteni" — după cum singuri o declaraseră ; lordul și lady Baldock ceruseră caii și dispăruseră, iar Lady Chiltern urcase în camera pruncului, astfel că în salon rămăseseră doar vreo trei babornițe, adunate la bîrfă în jurul căminului, plus biata Adelaide, care le ținea companie în lipsă de altă ocupație. Se vede, însă, că în sinea ei căutase o scăpare din acea ambianță cu totul nepotrivită și, îndată ce o găsi, anunță parcă izbăvită de o tortură :

— Eu vă las și mă duc pînă în sat !

— Mi-ați permite să vă însoțesc, se repezi Spooner din colțul de unde o urmărise. Puțină mișcare pe jos e tot ce aș putea să-mi doresc.

— Vă cred și nu aș avea nimic împotrivă, însă mă duc cu o treabă, îi replică fata, hotărîtă să nu-i accepte tovărășia. Merg să vizitez o bătrînă săracă.

De fapt nu spusese o minciună, ci trădase o intenție reală, care nădăjduia că nu avea să-i surîdă lui Spooner, îndepărtîndu-l pe această cale politicoasă. Dar cît de amarnic se înșelase i-o arătă neașteptata-i ripostă :

— Vai, ce lucru minunat faceți ! exclamă cu prefăcută încîntare. Și eu ador să vizitez bătrînele nevoiașe, iar de mă luați și pe mine, făgăduiesc că-i voi da amărîtei o jumătate de liră sterlină.

Și cu acest argument — fals dar pledat cu abilitate — a îmbrobodit-o pe Adelaide, care plecă însoțită de el, sub chiar privirile Violetei aflată, tocmai la ieșirea lor din conac, înaintea unei ferestre de la odaia copilului.

— De azi dimineață aștept acest moment fericit, îi declară Spooner fetei, sorbind-o din ochi și înfoindu-se ca un cocoș.

Cuvintele sale, cît și atitudinea de mare cuceritor l-ar fi dat în vileag față de oricare martor. Numai domnișoara de alături părea că nu înțelege nimic, deși îl văzuse în acea dimineață învîrtindu-se fără istov — parcă în așteptarea unui moment decisiv, după cum singur mărturisise. Să-i fi lipsit oare necesara sagacitate pentru a-i dibui planul ce și-l urzise ? Hotărît lucru, nu. Ci obtuzitatea de care dădea dovadă își găsea altundeva explicația.

Domnul Spooner se considera încă tînăr, fiind abia trecut de patru decenii. Spre ghinionul lui, însă, Adelaide îl socotea om în vîrstă. Degeaba i se părea dînsului că izvoarele tinereții îi aleargă neostoite prin mădulare. În ochii junei secaseră de mulți ani. Să fi visat în ce chip

îl privește, ar fi rămas consternat. Fiindcă, deși renunțase la îmblînzirea armăsarilor, călărea mai abitir ca oricînd. Vîna cît era ziulica de lungă. Seara golea „clondirul cu vin" — cum avea obiceiul să spună — după care fuma toată noaptea, pentru ca a doua zi, după o frugală gustare, să pornească din nou pe cal, fără să simtă urmă de oboseală. Era bărbat sănătos și întreg, ce mai încolo și încoace — sîngeriu la chip, scurt și îndesat la trup, lat în umeri, cu ochi ageri și mici, cu fața spînă, și un nas viguros, deși, din păcate, cam năpădit de vinișoare purpurii. Dar asta nu-l împiedica să se vadă aproape la fel de vînjos și de chipeș ca la treizeci de ani, așa cum îl socoteau și ortacii săi de o viață. Doar fetișcanele din ținut îi ziceau — auziți măgărie ! — „bătrînul Spooner". Iar domnișoarei Palliser i se părea de neconceput ca un afanisit ca el să aibă tupeul de a-i face curte. Se înțelege că amănuntul din urmă nu-i trecuse prin minte lui Spooner, și tocmai de aceea îl cam mirase mutenia „duduiței".

— De azi dimineață pîndesc fericitul moment de acum, repetă și mai apăsat formula de introducere, convins că mai adineauri nu fusese auzită.

În sfîrșit, „duduița" se întoarse și îl privi o secundă sau două. Însă tot fără să-i răspundă ori să priceapă ce urmărea de la ea. Noroc că pretendentul nu avea obiceiul să capituleze cu una cu două. Preceptele sale de vînător încercat sunau limpede și-l ajutaseră în orice împrejurare. „Repede-te cu iuțeală și hotărîre către obstacolul ce-l ai dinainte dacă vrei să sari peste el." „Nu te speria să te avînți cît mai tare, chiar de-ar fi să te prăbușești de pe cal, fiindcă pe cît riști mai mult, pe atît îți mărești sorții de reușită." Călăuzit de aceste devize, trecuse peste sute de pîrleazuri în hăituielile după pradă, așa că de ce nu le-ar fi aplicat și în această ocazie ? se chibzui el preț de cîteva clipe. După care porni în galop către stavila ce-o avea de înfruntat.

— De cum v-am văzut, duduiță, mi-ați plăcut așa mult, încît... încît... ce să mai lungim vorba, vă iubesc mai presus decît orice femeie pe lume și vă întreb, n-ați dori... o, i n-ați binevoi să deveniți doamna Spooner ?

Ce e drept, vajnicul călăreț asaltase cu vitejie obstacolul — fără să șovăie, fără să caute o cale mai lesnicioasă de trecere și fără a se abate un milimetru de la ținta propusă. Poate nici un bărbat, aflat într-o situație similară, nu galopase cu atîta dîrzenie. Cît privea însă reușita, nu o putu deslusi pe moment, deoarece fata se oprise

din mers și, așezindu-i-se în față, exclamase doar un „domnule Spooner !" din care, evident, nu avea cum să tragă o concluzie. Așa încît, rămînînd neclintit pe poziție, într-o atitudine marțială, cu degetele de la o mînă răsfirate printre butonii închiși de la redingotă, își pledă cauza mai departe :

— Să știți că sînt serios în intenții... mai serios ca oricare bărbat, duduiță. Și vă ofer o casă pusă la punct, o inimă credincioasă, o situație materială solidă, o moșioară neapăsată de nici o încurcătură. Desigur, îmi place viața la țară dar, la nevoie și în limitele posibilului, mă voi adapta năzuințelor dumneavoastră...

— Comiteți o mare eroare, domnule Spooner, îi curmă fata vorba.

— Cum adică ? o întrebă încurcat.

— Propunerea dumneavoastră este inacceptabilă pentru mine, dar fiind așa de bruscă și de surprinzătoare, la început îmi pierise pînă și graiul ca să vă pot opri. Așa că vă rog acum să nu mai continuați.

— Recunosc că a fost cam bruscă propunerea, se încăpățînă el încă plin de speranțe. Dar bărbații-s nerăbdători, duduiță. Poate nu atît în ce privește răspunsul din partea alesei... pe care și eu sînt dispus să-l primesc mai tîrziu...

— Cum mai tîrziu ? îi reteză din nou vorba. Doar vi l-am dat adineauri, și n-am de gînd să mi-l schimb. Ba mai mult, nu văd de ce am stărui în această discuție. De aceea, v-aș ruga să vă întoarceți din drum, iar eu mă voi duce singură în sat.

Sub o formă destul de politicoasă Adelaide îl gonise de lîngă ea. Numai că Spooner nu părea înclinat să-i dea ascultare și, de cum o văzu că-și reia mersul, o porni și el pe alături. Exasperată, tînăra se opri din nou și-i spuse cu voce răstită :

— Insist să fiu lăsată în pace.

— Pentru ce m-alungați ? se apără pretendentul. Doar n-am făcut nimic deplasat.

— Ba eu găsesc, dimpotrivă, că ați comis o necuviință extrem de gravă. Cum altfel se poate califica propunerea dumneavoastră, cînd pentru mine sînteți un străin ? Așadar duceți-vă cu Domnul și nu mă mai sîciîți.

Adelaide își pierduse răbdarea, dar Spooner, om de curaj, nu se lăsă impresionat și nici biruit.

— Oricum mi-ați judeca fapta, declară el bățos, eu nu mă lepăd și nici nu mă rușinez de ea.

— N-aveți decît, numai vă rog să plecați. Doar v-am spus că nu are sens să ne mai întindem la vorbă.

— Cum n-are rost ? se avîntă el din nou, folosindu-se de porțita ce se ivise. Duduie Palliser, sînt un om înstărit, proprietar de pămînt și de casă. În conacul Spoon a trăit nu doar bunicul, ci stră-străbunicul celui pe care-l priviți. Iar maică-mea a fost și dînsa cu stare, provenind din familia Platter și locuind în vestita reședință a Platterilor. Așa că nu văd să fi făcut un lucru nelalocul lui cerîndu-vă mînușița. E adevărat, nu sînt tipul care roiește tot timpul în jurul unei femei, înșirîndu-i verzi și uscate. Nu dau un ban pe asemenea treburi care, din cîte știu, nici nu duc la ceva sănătos. Dar asta nu înseamnă că sînt lipsit de înțelegere. De aceea, v-aș ruga să nu ne certăm ; să-mi spuneți doar că vă luați un răgaz de o săptămînă, ca să mai reflectați la propunere...

— Nici prin minte nu-mi trece să fac una ca asta, i-o tăie Adelaide și nici n-am de gînd să mai merg un singur pas alături de dumneavoastră. Așa că, de continuați înainte, eu mă întorc la conac. Amîndoi nu avem ce căuta pe același drum. Vă e limpede ?

Firește că era limpede, numai că alungarea ei nemiloasă îl făcu să-și cam iasă din fire.

— Pentru ce mă tratați cu dispreț ? o întrebă ofensat.

— Nu urmăresc acest lucru. Vreau numai să rămîn singură.

— S-avem pardon, se zbîrși moșierul, dar din felul cum mă tratați, s-ar zice că sînt un nimeni... un amărît cu mult mai prejos decît rangul pe care-l aveți.

Și de astă dată grăise un mare adevăr. Fiindcă nobila Palliser, pe care-o avea dinainte, catalogase specimenele din tagma lui Spooner drept accidente inexplicabile și oarecum de neevitat în societatea în care se învîrtea. Nu-și analizase niciicînd sentimentele sau reacțiile ce i le trezeau asemenea creaturi, dar știa că nu meritau cu nimic mai mult cinstea de a-i sta alături, la mese, decît slugile ce serveau. Pe scurt, acești oameni însemnau pentru dînsa un soi de obiecte — ca scaunele ori dulapurile — dar înzestrate cu harul vorbirii. O însușire complet inutilă în ce o privea, întrucît cu astfel de ființe nu putea să lege nici o comunicare, nu avea nici o afinitate, fiindu-i la fel de inferioare ca și lacheii sau cameristele. Pentru ce îl privea cu atîta dispreț pe unul ca domnul Spooner, în timp ce pe Gerard Maule îl iubea din tot sufletul, cu greu se putea explica. Fiindcă nu era vorba

numai de diferența de vîrstă, de înfățișare sau de instruirea rivalilor. Nici unul, nici altul nu era erudit. Și unul și altul adorau vînătoarea iar, în afară de ea, nu aveau altă ocupație. Cu deosebirea că Spooner își mai vedea de moșie de pe urma căreia încasa un venit.

Totuși, Gerard Maule avea un fel anumit de a-și purta hainele, de a se mișca și de a răsuci cuvintele în gură, care-i confereau dreptul de a curta orice lady, pe cînd unui Spooner nu-i era îngăduit să-și ridice privirile decît la o femeie de teapa lui, cum ar fi menajera, de pildă. Pe ea putea s-o ceară oricînd de nevastă, dar nici într-un caz pe o descendentă a nobilei seminții Palliser. Iată, în rezumat, ce gîndea Adelaide despre cei de o seamă cu temerarul ei pretendent. Cu toate acestea, se lepădă de învinuirea lui Spooner cu politețea și calmul cerute de însăși obîrșia ei de elită.

— Nu vă consider deloc mai prejos decît mine, îl asigură ea, ci doar v-am rugat să mă lăsați singură. Am decis să mă întorc la conac și sper să nu mă însoțiți. Altminteri, mă văd obligată s-o apuc în direcția inversă.

Și după cuvintele acestea, îi întoarse frumușel spatele, lăsîndu-l în mijlocul drumului. Buimăcit de întîmplare, Spooner rămase o vreme cu privirile ațintite asupra junei care se îndepărta. Pentru ca mai pe urmă, uitîndu-se împrejur, să descopere o buturugă, pe care se așeză, ca să cugete mai în voie la ce avea de făcut. Se cuvenea să mai stăruie în oferta de adineauri ori s-o lase în plata Domnului, bucuros că scăpase de o fluștureteă ce nu-și cunoștea interesele ?

După cît își putea aminti din romanele citite în tinerețe, cei mai mulți amorezi nu băteau în retragere, ci se țineau de capul iubitei pînă o cîștigau. Și tactica i se părea nimerită în materie de dragoste. Atîta doar că în cazul domniei sale nu-i prea vedea rostul după un refuz atît de brutal. În viața obișnuită, cînd un cal refuza să zboare peste un pîrleaz, îl silea pînă îi dădea ascultare — la fel cum îl sfătuise pe Phineas și rîndașul lui Chiltern. În schimb, dacă tot înaintea unui obstacol și după aceleași silințe animalul îl trîntea de pămînt, renunța la încercări și nici că mai trecea pe la gardul cu pricina. Poate de ciudă sau chiar dintr-o superstiție. Fiindcă cine știe ce duhuri spurcate îi zădărniciseră stăruințele. Cum, pesemne, se întîmplase și pe ziua de azi. De aceea socoti că-i mai bine să lase baltă propunerea de căsătorie și să-și vadă de ale sale, în loc să primească alt bobîrnac.

Cu gîndul acesta se grăbi spre conacul Harrington, își adună lucrușoarele și o porni către casă, fără a-și lua rămas bun de la gazdă ori de la vreun alt musafir.

— Ce-a devenit domnul Spooner ? întrebă Gerard Maule de cum o zări pe Violet Chiltern.

— Nimeni nu știe, îi răspunse aceasta, deși, după mine, cred că a plecat.

— S-a întîmplat ceva între timp ? o descusu mort de curiozitate.

— Nu mi-a ajuns nimic la urechi, îi declară-cu sinceritate deplină. Dar după mine, ceva s-a petrecut, totuși, fiindcă o anume lady pare întoarsă pe dos, iar un anumit domn s-a făcut nevăzut. Ceea ce înseamnă în esență : un schimb neplăcut de cuvinte, conchise ea cu un zîmbet strengar în priviri. Și Gerard Maule își regăsi liniștea.

Ceva mai tîrziu, cînd oaspeții se adunară la cină, una din babornițele bîrfitoare o iscodi pe Adelaide de față cu toți :

— Ia spune, drăguțo, ce ți-a înșirat domnul Spooner în drum către sat ?

— Am vorbit despre vînătoare, minți cea întrebată.

— Și bătrîna nevolnică și-a primit jumătatea de liră ?

— Nu, pentru că domnul Spooner uitase de ea. De fapt nici n-am ajuns pînă în sat. M-am simțit obosită și m-am întors din drum.

— Sărmana bătrînă și bietul domn Spooner !

Nimeni nu mai puse întrebări, deși fiecare din casă știa ce se întîmplase. Discreția domnului Spooner se pare că nu a fost la înălțimea bravurii ce-o dovedise. În schimb, tînăra Palliser nu a făcut nici o mărturisire, fiind aproape convinsă că în ceasul petrecut împreună, omul înnebunise sau, oricum, avusese halucinații.

CAPITOLUL XX

PHINEAS DIN NOU LA LONDRA

LA ÎNTOARCEREA SA de la Chiltern și cu puține ore înaintea redeschiderii Parlamentului, Phineas primi următoarele rînduri din partea Laurei Kennedy :

8 februarie 1879
Dresda —

„Dragă prietene,

mă aşteptam să-mi fi scris de la Harrington, însă în locul veştilor tale, le-am primit pe ale Violetei. De la ea am aflat despre reîntîlnirea cu doamna Goesler şi reluarea prieteniei de altă dată. Pe atunci, drăguţa de Violet bănuia că se ascunde mai mult în această amiciţie, însă eu n-am crezut-o niciodată întru totul. Mă înştiinţează deasemeni că Chiltern este în ceartă cu familia Palliser, ceea ce n-ar trebui să-i îngădui, iar Oswald sînt sigură că ţi-ar da ascultare. După cum a făcut-o de cînd vă cunoaşteţi.

Rîndurile de faţă sînt, într-un fel, ecoul unei epistole înfiorătoare pe care am primit-o chiar azi din partea domnului Kennedy. Ţi-aş fi trimis-o neapărat dacă n-ar fi cuprins anumite pasaje, pe care pînă şi ţie mi-e jenă să ţi le arăt. Scrisoarea abundă în ameninţări. Începe cu citate din Biblie şi din cartea de rugăciuni — spre a demonstra că soţia nu are dreptul să-şi părăsească bărbatul — şi sfîrşeşte cu paragrafe din legile în vigoare. Toate acestea nu-s noutăţi, ci cuvinte şi fraze pe care le-am învăţat pe de rost. Le urmează un şir de întrebări, din care spicuiesc cîteva. Am fost maltratată de el? M-a înşelat măcar o singură dată? Îmi închipui, cumva, că de aş face apel la samavolnicul tribunal care decide divorţurile, aş reuşi să obţin mărturii ce ar da posibilitate unui ticălos de judecător pămîntean să-i retragă autoritatea de soţ? Iar în caz că-mi lipsesc asemenea probe, cu însămi nu am conştiinţă? Mă împac cu ideea că i-am pustiit viaţa numai fiindcă m-am săturat de unele îndatoriri pe care mi le asumasem la încheierea căsătoriei?

Catehismul continuă aproape la infinit şi, cu siguranţă, mi-ar veni foarte greu să-i ţin piept dacă, la rîndul meu, nu aş avea un alt lanţ de întrebări de adresat. Fără îndoială, am greşit acceptîndu-l ca soţ. Acest adevăr mi s-a deslušit pe de-a întregul şi plătesc un tribut amar pentru eroarea comisă. Dar nu l-am părăsit fugind de obligaţiile ce-mi reveneau ca soţie. Am plecat din cauza oribilei acuzaţii ce mi-a adus-o, pe care nici o soţie nu ar putea s-o îndure, şi nici el nu ar fi acceptat convieţuirea cu mine odată ce-ar fi crezut-o întemeiată. Învinuirea lui m-a îndepărtat, nu motivele ce mi le pune în spinare. Şi faptul e de înţeles. Doar cum ar putea să

mai trăiască o femeie lîngă un bărbat după ce i-a declarat făţiş că o suspectează de adulter? Aşa a făcut cel care astăzi îmi reclamă prezenţa. Ba mai mult. Chiar în scrisoarea trimisă, strecoară aluzii menite să întărească vechea învinuire. Îmi scrie cum de-am îndrăznit să te primesc la Dresda, exprimîndu-şi, totodată, dorinţa de a nu te mai revedea sub nici un cuvînt. Şi cu toate acestea, te-a chemat la conacul Loughlinter, înaintea vizitei în Germania, cu scopul, vezi Doamne, de a interveni, ca prieten, între noi doi. Or cînd constat astfel de anomalii, cum aş accepta să mă mai întorc vreodată la el? Nu e limpede că şi-a pierdut orice urmă de judecată?

Mă întreabă de am conştiinţă!! O, cerule, de ar şti cît o simt şi cît îmi chinuie zilele! Am apucat-o pe o cale rea şi mi-am îngropat singură orice nădejde de bine. Dacă a existat o femeie cu adevărat pedepsită pentru greşeala ce-a săvîrşit-o, apoi aceea sînt eu. Viaţa mi-a devenit o povară şi, mărturisesc cu mîna pe inimă, nu spor în linişte decît dincolo de mormînt. Iar peste suferinţele înşirate, mai port în mine conştiinţa altui păcat — un păcat perpetuu, ce nu-şi are asemănare cu altele, nu poate fi ocolit, ci dimpotrivă, e zilnic reeditat, şi care mă apasă de moarte. Chiar de-ar fi, prin absurd, să mă întorc la soţul ce mă reclamă, păcatul m-ar urmări şi acolo. Natural, are dreptul să pledeze în favoarea căsătoriei pe care a încheiat-o. Nu e singurul care face acest lucru. Dar e nedrept ca femeia să pretindă a iubi un bărbat pe care-l detestă. Nu pot trăi lîngă el. Şi o afirm cu toată tăria. Dacă aş şti, bunăoară, că ducîndu-mă la domeniul Loughlinter — doar ca să-i vindec orgoliul — aş muri la scurt timp după aceea, aş porni chiar acum într-acolo. Dar sînt perfect conştientă că nu voi muri, aşa cum prevăd cu deplină luciditate că, la foarte puţină vreme după mult trîmbiţata împăcare, va isca o scenă de groază, după care i-aş fi soţie exact cît îi sînt şi de aici.

Însă cum ţine cu orice preţ să mă readucă, văd că acum mă ameninţă şi cu publicitatea. Mi-o declară, fără înconjur, că de nu mă întorc la dînsul, va denunţa cazul nostru într-unul din cotidiene. Or asta ar fi o nenorocire. Pe lîngă faptul că mi-ar răpi unica mîngîiere ce mi-a rămas — anume aceea de a trăi neştiută de nimeni şi nebîrfită — mă gîndesc că ar împroşca cu noroi şi în alţii, cum ai fi tu, mai ales. Oare nu există un mijloc de a împiedica această ticăloşie? Din cîte cunosc, gazetele tăpăresc orice materiale. Or ştii prea bine cu cît nesaţ va

citi lumea ponegrirea unor persoane cît de cît cunoscute. Intenţia ce mi-o anunţă e cu totul dementă, şi cu atît mi se pare mai primejduită viaţa şi reputaţia celor vizaţi. Să trăim la discreţia unui nebun ? Asta e soarta care ne aşteaptă ? Tot cu titlu de ameninţare mă înştiinţează că va face demersuri oficiale către tribunalele din Germania, cerînd să fiu retrimisă în Anglia, sub pază poliţienească. O asemenea perspectivă, firește, m-ar fi înfricoşat, dacă nu discutam înaintea plecării din ţară cu însuşi ministrul justiţiei — Sir Gregory Grogram — care mi-a dat solemna asigurare că expulzarea, pe motive matrimoniale este exclusă. Deci, cîtă vreme rămîn exilată, Kennedy nu are nici o putere asupra mea. Ce mă sperie, însă, este perspectiva publicităţii.

Încă nu am răspuns la odioasa-i scrisoare, şi nici lui papà nu i-am arătat-o. Dealtfel, un lucru pe care m-am jenat să ţi-l spun pe timpul şederii la noi, este acela că şi cu propriul părinte mă feresc să discut viaţa mea. E drept că papà niciodată nu mă îndeamnă să mă întorc la moşia Loughlinter. Dar ştiu că în sinea lui o doreşte. O explicaţie ar fi, poate, aceea că-l preocupă soarta banilor mei, deşi faptul mi se pare cum nu se poate mai straniu, cînd îl ştiu cît de generos a fost toată viaţa.

Precum ai aflat de la mine, înaintea căsătoriei mi-am irosit avuţia, acoperind datoriile fratelui meu. Drept urmare, nu aveam nici o dotă. Domnul Kennedy nu s-a formalizat de acest lucru. Dimpotrivă, a declarat că nu-l interesau banii. Pentru ca la un an să-şi schimbe radical atitudinea, reclamînd cele 40 000 lire, pe care papà împreună cu Oswald i le-au plătit pe de-a întregul. În urma plecării mele, i-a scris nu o dată avocatului nostru, informîndu-l că, deşi suma primită nu-i este de trebuinţă, nu va rambursa nici un penny din ea, întrucît prin aceasta ar lăsa de înţeles că renunţă la drepturile de soţ. De bună seamă însăşi corespondenţa cu avocatul o iniţiase cu de la sine putere, nicidecum zădărît de familia mea. Deoarece nu i-am cerut niciodată să ne înapoieze dota primită. Şi nici să achite un sfanţ în contul meu personal. Totuşi papà se arată preocupat de aceşti bani, susţinînd că ar trebui recuperaţi într-un fel. Dar nu mă poate obliga să mă întorc lîngă un soţ ca al meu de dragul celor 40 000 de lire. Dacă suma i-ar fi fost dată la încheierea căsătoriei, s-ar fi prevăzut — potrivit legilor — să-mi revină tot mie, în cazul că rămîneam văduvă şi nu aveam un copil. Însă în condiţiile în care a primit-o,

să intre în patrimoniul său după ce va muri. Pentru ce ? Nu pricep. Dar aşa se întîmplă. Şi papà mă pisează întruna, spunîndu-mi că, sub masca dezinteresului afişată la început, Kennedy ne-a jefuit fără scrupul. Ar exista o portiţă să mă despăgubesc, îmi tot zice papà, şi aceasta ar fi împăcarea cu soţul. Însă eu n-o accept odată cu capul. Pentru ce m-aş nenoroci ? Pentru bani ? Şi cui anume i-aş aduce foloase ? Chiltern şi Violet au destui, slavă Domnului. Iar în ce mă priveşte, nu văd la ce mi-ar servi. Doar să-i las moştenire copiilor tăi, Phineas. Nicidecum vlăstarelor Chiltern.

În aceeaşi misivă din care ţi-am relatat pînă acum, domnul Kennedy îmi porunceşte să nu te văd şi nici să nu îţi mai scriu. Dar cum i-aş da ascultare unui om pe care-l consider dement ? De vreme ce nu mă supun într-o chestiune majoră — cum este revenirea la el — de ce i-aş împlini voia în altele secundare, ce mă privesc doar pe mine ? ! Într-adevăr, cred că n-am să te văd foarte des. Răvaşul lui m-a făcut să înţeleg că-mi va fi imposibil să mă întorc deocamdată în Anglia, iar tu nu-mi închipui că ai să vii prea curînd pe la noi. Dealtminteri, nici nu-ţi pretind acest lucru, deşi puţinele zile petrecute aici mi-au luminat viaţa cum n-ar fi putut-o face decît soarele însuşi. Numai că după o lumină puternică urmează inevitabila beznă, prin care am trecut şi eu, odată ce am rămas singură. Vezi, aşadar, că a trebuit să plătesc un preţ greu pentru desfătătoarea-ţi şedere şi liniştea ce mi-a dat-o confesiunea din Königstein. Eram de mult hotărîtă să-ţi mărturisesc tot. Însă odată ce mi-am deşertat inima, nu mai vreau să te văd aici. Rămîne doar să ne scriem, împotriva voinţei lui Kennedy. E unica-mi consolare, şi sper că n-ai să mă vitregeşti de ea.

Crezi că e cazul să răspund la misiva pe care am primit-o sau ar fi mai cuminte să i-o arăt lui papà ? N-aş face-o, dacă ar fi după mine, din motivele mai sus arătate, ci numai de-aş fi convinsă că domnul Kennedy va da curs ameninţărilor proferate. O defăimare în presă, după cum mi-o promite, aproape că m-ar ucide, te anunţ de pe acum. Şi totodată te întreb : nu există nici o modalitate de a împiedica o atare nenorocire ? De ar fi prevenite redacţiile că e vorba de un nebun, desigur nu i-ar publica declaraţia. Dacă însă expediază scrisoarea de la castelul Loughlinter, cu emblema familiei şi toate dichisurile, va produce impresie, şi va fi tipărită. Or asta ar însemna un dezastru : cel puţin pentru mine

Dumnezeu să te aibă în pază. Și oare mai e nevoie să adaug că îți rămîn pe veci credincioasă ?

A dumitale,
Laura

Scrisoarea sosise la club, și tot acolo o citise și Phineas, gîndindu-se după aceea la ca mai bine de un ceas. Că trebuia să răspundă era o chestiune indiscutabilă, deși cerul îi era martor dacă-l tăia capul în ce chip s-o povățuiască. În situația precară în care se afla, Laura ar fi avut nevoie de un sfetnic abil și cu multă experiență. Pe cînd el era omul cel mai nepotrivit. Dar, în fine, cîntărind fiecare chestiune în parte, poate avea să întrezărească și o eventuală soluție. Mai întîi, n-o vedea chiar atît de primejduită cîtă vreme ședea la Dresda, drept care se cuvenea să rămînă pe loc. Cît despre somația lui Kennedy de a se întoarce la el, trebuia, bineînțeles, s-o respingă, însă în termenii cei mai blînzi cu putință. Cu privire la bani nu putea întreprinde nimic deocamdată, lăsînd rezolvarea acestui abuz pe seama conștiinței lui Kennedy, a timpului și chiar a neprevăzutului. Amenințarea cu publicitatea îi apărea mai puțin gravă decît Laurei, deoarece nu putea să conceapă că un ziar de prestigiu va tipări o asemenea declarație. Iar dacă totuși se înșela și s-ar fi găsit vreun bezmetic s-o publice, răul trebuia suportat, fiindcă nu exista nici o modalitate de a-l preveni.

Pînă aici totul fusese limpede și, cu puțină metodă, izbutise, pare-se, a găsi dezlegările așteptate de buna prietenă. Ce-l încurca, însă, era aluzia la un oarecare păcat — un păcat perpetuu, ce nu se putea ocoli, pe care îl reînnoia zilnic și-o apăsa de moarte. Că aceste sibilinice referiri închegau laolaltă o nouă și înflăcărată mărturisire de dragoste, aidoma celei făcută la Königstein, pricepuse fără dificultate. Dar nu putea să-și dea seama dacă i se pretindea și un răspuns legat de această latură sentimentală. Descumpănit de dilemă, o cîntări o bucată de vreme, alunecînd pînă la originea ei, adică pasiunea Laurei Kennedy, pe care încercă s-o analizeze sau, mai degrabă, să-i pătrundă natura atît de stranie și de rar întîlnită.

Existase o vreme — înaintea catastrofalului măritiș cu Kennedy — cînd, deși îndrăgostită de Phineas, el o iubise incomparabil mai mult. Sau cel puțin așa își închipuia. Oricum, simțise că nu mai putea trăi fără Laura și hotărîse să-i ceară mîna chiar cu puținele șanse pe care

știa că le are. Iar odată luată decizia, la prima ocazie îi dezvălui sentimentele lui precum și intențiile de căsătorie. Nobila domnișoară îl ascultase complet senină și liniștită, ba chiar cu o înțelepciune de femeie matură și trecută prin multe, ca în cele din urmă să-i anunțe logodna cu Kennedy. Oare să-l fi iubit în momentele acelea, așa cum susținea astăzi, în ciuda răcelii, a calmului și a inteligenței cu care-l tratase ? Să fi fost acea aparență numai pojghița sub care clocotea pasiunea ascunsă ? Greu de crezut, judecînd după propriile-i trăiri și reacțiile de atunci, în care nu încăpuse nici stăpînirea de sine, nici împăcarea cu soarta, ci numai durere și deznădejde. După amarnica revelație ce-o avusese, cîteva zile fusese complet năruit, fără să știe pe ce lume trăia, de parcă pămîntul întreg se scufundase odată cu nădejdile lui. O vreme îl urmărise ideea că se născuse sub zodia nenorocului, că va avea parte doar de necazuri și de o viață însingurată. Și totuși, pe încetul, ieșise din deprimarea care amenința să-l doboare căci, pe măsură ce i se limpezise judecata, își putuse da seama că a stărui într-o iubire fără speranțe însemna nebunie curată sau, oricum, o slăbiciune impardonabilă. Aceste idei, mereu repetate, îi aduseră vindecarea în mai puțin de un an. Ba îl făcură aproape să uite nefericita experiență cu Laura. Pe cînd ea, care-și ascunsese cu atîta artă adevăratele sentimente și, în ciuda lor, se măritase cu un bărbat neiubit ; care avusese puterea să-și calce pe inimă, să-și jertfească gingășia și tinerețea unor interese meschine, nu se dovedise în stare să se scuture de o pasiune ce-i apăsa conștiința ca o povară de neîndurat. Și atunci cine vădise tărie ori slăbiciune de caracter ? Ea sau el ?

Că și azi îl iubea, o atesta însăși scrisoarea primită și, fiindcă tot răscolise această veche poveste, poate nu strica să-și cerceteze și propriile sentimente. Idila lor i se părea atît de îndepărtată, încît pe Laura o privea ca pe o soră sau o verișoară, în orice caz mai în vîrstă și respectată după cuviință. Ce-i inspira pe plan afectiv ? Dorința de a o sluji cu fidelitate și fără precupețire. Și era hotărît să nu se dezică de ea în nici un moment al vieții. În plus, îi purta o recunoștință nepieritoare. Dar cu toate acestea, de-ar fi fost a doua zi liberă, n-ar fi putut s-o ia de soție. Noroc că și ea îi mărturisise același lucru în ce îl privea, rugîndu-l s-o considere o soră. Îi ceruse, de asemeni, să-i anunțe perspectiva unei eventuale însurători, declarîndu-i solemn că nu va mai fi niciodată stă-

pînită de gelozie... Ca acum să-i scrie despre acel păcat zilnic ce-o apăsa de moarte !

— Ce faci, Phineas ? îi șopti un glas la ureche. Îți ispășești păcatele ?

— Cum de nu ! tresări întrebatul. Însă care din ele, Barrington ?

— Ești la curent că mîine nu întreprindem nimic ? continuă Erle.

— Da, am aflat.

— Am decis să lăsăm votarea moțiunii către regină fără a sufla un cuvînt. Doar Gresham își va exprima hotărîrea de a lupta pe viață și pe moarte împotriva reformei bisericești. Și are de gînd să spună lucrurilor pe nume. Oricîte merite ar avea legea în sine, prezentarea ei de către unul ca Daubeny, o transformă într-un mijloc neconstituțional prin care partidul minoritar urmărește să se mențină la cîrmă. Din cîte mi-au ajuns la urechi, liderul nostru va trata pe larg aspectul majorității, arătînd cît de mult dăunează intereselor națiunii un guvern care nu întrunește majoritatea în Cameră nici măcar în probleme curente. Nu aș putea să-ți afirm dacă atacul se va declanșa mîine sau la a doua citire a proiectului...

— Indiferent cînd se va produce, îl aprob pe de-a întregul, se pronunță Finn.

— Nici nu e de mirare, îi replică Erle. Doar toți sînt de acord. Care gentilom are dubii în această privință ? Personal, detest ideea reformei bisericești. Ca dealtfel și venerabilul Mildmay, al cărui discipol am fost. Totuși, nu am voie să uit că Gresham este liderul nostru și că, în ciuda diferendelor ce ne despart uneori, sînt obligat să-l urmez. Așa că de va propune nesuferita reformă cîtă vreme rămîn în Parlament, află că-l voi susține.

— Știu că acesta ți-e principiul călăuzitor, îi răspunse prietenul fără pic de elan.

— Și nu mă lepăd de el, îi ripostă Barrington ferm. Fiindcă este și singurul care dă rezultate. Dacă nu ne-am uni în jurul formației politice pe care-o reprezentăm, nici un Cabinet nu ar sta la putere. Și atunci la ce s-ar ajunge ? Regina ar avea libertatea să țină la cîrmă orice guvern care-i cîntă în strună, încît dibacii și ambițioșii ar ajunge în dregătorii fără votul din Cameră. Ori așa precum știm, regina trebuie să se supună cuiva...

— Să asculte povața cuiva, îl corectă interlocutorul.

— Nu te lega de cuvinte, cînd știi foarte bine că am dreptate, își ieși Barrington din răbdări. Însăși constituția

prevede ca Majestatea să se supună unei voințe. Și care ar fi aceea, dacă nu a majorității din Camera Comunelor ?

— Nu sînt de aceeași părere, se împotrivi Phineas.

— Auzi ce năzbîtie ! șuieră Erle. Doar toți împărtășim acest punct de vedere, și nici un membru din ambele Camere nu îndrăznește a-l contesta. Care om cu mintea întreagă se pune de-a curmezișul organizației sale cînd o vede bineintenționată în principiu ? Iar de există și specimene care, dintr-un exces de scrupul, nu acceptă unele compromisuri, bine ar fi să se țină cît mai departe de arena politică, încercînd să slujească patria prin alte mijloace, de exemplu cu pana, și de acasă, necum în Parlament.

— Cînd te aud, Erle, îi zise Phineas liniștit, stau și mă întreb pentru ce m-ai chemat înapoi, după atitudinea pe care am luat-o în chestiunea arendașilor irlandezi...

— Ei, amice, căută Barrington să-l îmbuneze. O primă greșeală se iartă, cînd vinovatul și-a adus contribuția în alte ocazii. Așa cum vei face și acum, bunăoară. Pe scurt, vei vota alături de noi, împotriva lui Daubeny. Ia exemplul lui Browborough, care este suficient de elocvent. Omul a mers alături de liderul său, cu toate ocările ce și le-a auzit în Tankerville.

— Bine, dar eu nu sînt Browborough...

— Și nici pe sfert cumsecade ca el, dacă ne tragi în piept, se aprinse celălalt iar.

— Mă abțin de a-i judeca fapta lui Browborough. El are noțiunea lui despre datorie, iar eu pe a mea. Deocamdată pot să-ți spun doar atît : că nu m-am hotărît încă pe cine voi sprijini. Simt nevoia să mă mai consult în această privință, și sper să nu-mi sari în cap dacă te anunț că vreau să cer sfatul unui partizan mai puțin înfocat al domnului Gresham...

— Asta-i Monk, se repezi Erle.

— Ai ghicit, zîmbi Phineas. Și de vrei să știi ce gîndesc despre reforma religioasă, consider că nu e bine să fie făcută de Daubeny.

— Și atunci pentru ce mama naibii ai sprijini-o, mergînd împotriva confraților tăi ? se cătrăni vechiul amic. Ar fi o absurditate, pe care n-ai să o faci, adăugă mai domol, după care își ridică privirea spre Ratler, apărut între timp lîngă ei și urmărind dialogul stînd în picioare. Probabil nu voia să se așeze și să intervină în discuție pînă ce nu știa dacă Phineas le va fi aliat ori vrăjmaș. Ia

spune, sfetnicule și filozofule, cum îți închipui că vor decurge evenimentele? îl iscodi Barrington.

— O să fie acalmie vreo patru ori șase săptămîni chiar, prooroci Ratler cu solemnitate.

— După care ce va urma ? interveni Phineas.

— Depinde de votul celor cîțiva descreierați care nu aveau ce să caute în Parlament, vorbi cu aceeași emfază.

— Cum ar fi Monk și Turnbull ? se amestecă Erle, cunoscîndu-i pe cei pomeniți ca radicali înfocați, gata de a susține orice reformă, pînă și una religioasă, inițiată de Daubeny.

— Dintre aceștia, Monk este mai criticabil. De la Turnbull știi întotdeauna la ce să te aștepți. Îi place să tulbure apele și a făcut-o de cînd îl țin minte fără să urmărească un anume profit. Dar cînd un om a deținut o funcție în guvern...

— Pentru care a încasat o leafă... completă Phineas zeflemitor.

— Exact, îl aprobă Ratler, fără a-i sesiza ironia. Și totuși, asta nu l-a împiedicat s-o ia alături cu drumul. Iar mie nu îmi plac dezertorii.

— Cu Phineas n-o să avem nici un fel de surpriză, îl asigură Erle.

— Să sperăm, îi răspunse prietenul, după care se depărtă.

— Eu și cu Ratler am mers cam în aceeași direcție, se adresă Barrington celui rămas, deși am impresia că ne-au mînat năzuințe oarecum diferite.

— Ratler ţintește întotdeauna o funcție, precizâ Phineas.

— Și crezi că eu nu ? îl întrebă celălalt.

— Ba da. Numai că el o dorește doar în scopul propriei ridicări, pe cînd tu, mi se pare, urmărești și altceva, pe care pui mai mult preț decît pe avantajele personale. Vrei anume să se mențină vechea linie a liberalilor. Crezi în tradiția lor și în familiile care o întreţin.

— Cred în patriotismul anumitor familii, ca Mildmay, Fitzt-Howard și Palliser, care de secole și-au crescut odraslele în concepția că binele țării reprezintă supremul lor ideal, pe care trebuie să îl apere ca pe propriile avuții. Educația aceasta a dat, în general, roade. Pe cînd în unele cazuri n-a prins. Cum e și firesc, dealtminteri, fiindcă nu toți copiii învață la fel de bine o lecție, indiferent că le-a fost impecabil predată. Totuși din școlile cu sisteme de instruire solide, ies elemente de reală valoare. În sensul

acesta cred în familiile cu tradiție. Or de vreme ce și dumneata ai putea să te adapi de la sursa unei atari instruiri, sînt aproape convins că vei da cuvenitele roade, își încheie Barrington argumentul.

A doua zi s-a întrunit Camera, iar moțiunea către regină a fost supusă la vot și aprobată. Dar nu s-au iscat nici un fel de discuții. Pînă și sala de adunare se umpluse numai pe jumătate. Ceea ce, în fond, nu era de mirare, căci aceeași ceremonie mai avusese loc, și încă de foarte curînd, încît oamenii își pierduseră orice elan și curiozitate. În plus mai aflaseră că opoziția nu va face tărăboi mare. Precum a și fost. Doar onorabilul Gresham s-a înscris la cuvînt, exprimîndu-și, într-o formă concisă, neabătuta sa hotărîre de a se opune reformei bisericești care, după spusele sale, părea că se bucură de mare trecere în rîndul parlamentarilor susținători ai „așa-zisului" guvern la putere, format din conservatori. În lapidara sa intervenție, nu arătă și motivele acestei împotriviri, mărginindu-se să declare că, întrucît le enumerase de foarte scurt timp și va trebui să le repete în curînd, nu era cazul să plictisească asistența înșirîndu-le iar. Contrar așteptărilor unui Barrington Erle, nu abordă chestiunea guvernelor ce întrunesc necesara majoritate în Cameră, astfel că, după puținele sale fraze, se trecu la votarea propriu-zisă a moțiunii către regină, formalitate care sfîrși pe la orele șapte. Pe urmă domnul Daubeny anunță data citirii proiectului dumisale, fixată exact la o lună de la ziua în care se aflau, ceea ce pentru unii apăru drept o amînare cu totul inexplicabilă.

— Pentru ce așa de tîrziu, îl interpelă un parlamentar de pe o bancă mai lăturalnică.

— Fiindcă nu va fi gata mai devreme, îi ripostă Daubeny. Cînd onorabilul meu interlocutor se va afla în situația de a se înfățișa cu o lege de importanța și amploarea celei propusă de mine, va găsi că are nevoie de timp ca s-o pună la punct. Iar în caz că n-o face, se va expune, cu bună știință, la interpelări și mai grosolane decît cea de acum.

Un prim-ministru are oricînd la îndemînă o justificare și, de este dibaci, o prezintă sub așa formă, încît să-l și pedepsească pe cel care i-a cerut-o. Sancționarea unui vrăjmaș influent este o gafă care poate să-l coste, pe cînd cea a unui politician mai mărunt, îi sporește autoritatea și produce o bună impresie.

Povaţa primită de Phineas din partea domnului Monk era pe cît de simplă, pe tot atît de originală. Domnia sa era hotărît să-l susţină pe Gresham, sfătuindu-şi amicul să-i urmeze exemplul.

— Cum, dar l-aţi sprijinit pe Daubeny, înaintea Crăciunului, cînd cu moţiunea către regină ! se arătase vechiul discipol nedumerit.

— Nimic mai adevărat, recunoscu Monk, şi tocmai de aceea sînt obligat să explic pentru ce-i sînt potrivnic acum. Ceea ce nu va fi tocmai simplu. Fiindcă, vezi dumneata, discursul reginei adresat Parlamentului a fost, după mine, fără cusur, drept care m-am pronunţat în favoarea moţiunii. Dar asta nu înseamnă că m-am declarat de acord şi cu reforma domnului Daubeny. Una a fost moţiunea, şi alta este reforma. Pricepi ? Numai că nu ştiu dacă mulţi fac această netă deosebire...

La redeschiderea Parlamentului, Phineas se trezi în impunătoarea sală de întrunire cu sentimentul că n-o părăsise nici o singură zi. La drept vorbind, lipsise şi prea puţin ca să se înstrăineze de ea sau de uzanţele de acolo. Aşa se face că nici la două săptămîni de la revenirea în Cameră, se şi înscrise la cuvînt, acuzîndu-l pe unul dintre miniştrii conservatori de o gravă omisiune în domeniul său de activitate. Cu această ocazie, cît şi în altele ce au urmat, arătase o uşurinţă şi o degajare de parcă fusese născut pentru activitatea parlamentară, fapt ce-i spori prestigiul, creindu-i o atmosferă plăcută. Iar cum transpirase şi în tagma lui Ratler că, în ciuda „aiurelilor sale" din Tankerville, în ceasul hotărîtor va păşi umăr la umăr cu ei, mai toţi liberalii îi arătau deferenţă şi simpatie. Desigur mai exista cîte unul ce nu îl avea la suflet, ca domnul Bonteen, de pildă, care nu se putuse abţine să nu-l ponegrească de faţă cu Ratler.

— O fi sperînd Phineas Finn să capete din nou o dregătorie, numai că n-are cum s-o mai pupe. Cînd or afla ăi din Tankerville că una le-a spus şi alta face aici, îl dau la o parte ca pe o măsea stricată.

— Crezi că-şi mai aduc ei aminte ce le-a îndrugat la alegeri ? Fii cuminte, băiete ! Şi-apoi nu scăpa din vedere că Finn este un tip care ştie să se strecoare, ajungînd cine ştie cînd şi în ce chip într-o situaţie bunicică. În Cameră va fi veşnic. Asta ţi-o garantez. Fie mai sus, fie mai jos, aşa cum se întîmplă. Şi cu toate că nu prea îl agrecz, sînt obligat să-l judec obiectiv. Finn e un om de viitor. A luat-o

de timpuriu cu politica, i-a prins gustul şi i-a intrat în sînge, aşa că e greu să renunţe la ea.

Deci, pînă şi o reptilă ca Ratler se ferea să-l mai împroaşte cu venin.

Printre întrunirile Camerei, Phineas găsi necesarul răgaz de a întocmi un răspuns la scrisoarea Laurei. Şi treaba nu fusese deloc uşoară. Pentru prima dată de cînd erau în corespondenţă, începuse scrisoarea cu „draga mea Laura", socotind că, de vreme ce-l îmbiase s-o trateze ca pe o soră, ar fi fost deplasat să recurgă la alte apelative. Cu toate acestea, între afabila formulare de început, şi „al dumitale cu afecţiune", de la sfîrşitul epistolei, nu strecurase nici un fior sufletesc ; nici o aluzie la sentimentele ce-i legau sau la „păcatul de moarte" despre care îi pomenise amica, oferindu-i doar dezlegări la întrebările ce-i fuseseră puse. O sfătui, astfel, să rămînă la Dresda. O asigură că nici o lege nu o putea sili să se întoarcă în Anglia şi la soţ. Îi împărtăşi convingerea că nu se va ajunge la nici o publicitate, după cum o ameninţa Kennedy, iar dacă, totuşi, se înşela şi se va găsi un ziar care să tipărească o asemenea declaraţie, o povăţuia să-l însărcineze pe avocatul familiei cu eventuala ripostă. În privinţa banilor nu se putea face nimic pe moment, ci trebuia aşteptat ca timpul să aducă soluţionarea. După epuizarea chestiunilor asupra cărora i se ceruse părerea, îi comunică noutăţi despre familia Chiltern şi cîteva despre el însuşi. Cînd termină şi reciti scrisoarea, o găsi rece şi aproape forţată, nu spontană şi apropiată, ca din partea unui prieten. Fiecare frază trăda reţinerea cu care fusese închegată. Dar ce putea face ? Nu i-ar fi complicat şi mai mult existenţa dacă se arăta afectuos ? Printr-un singur cuvînt nelalocul lui i-ar fi putut face un rău ireparabil... Şi totuşi, i se părea odios tonul pe care îl folosise.

CAPITOLUL XXI

DOMNUL MAULE, SENIOR

VIAŢA DOMNULUI Maurice Maule — stăpînul conacului „Maule Abbey" şi tatăl lui Gerard Maule — se desfăşurase departe de ce se înţelege prin împliniri profesionale şi îndestulare materială.

De copil i se dusese buhul că e deștept, iar la școală excelase în mai toate : la învățătură, unde era mereu premiat ; la sport, unde cîștiga invariabil trofee ; la serbările de sfîrșit de an, cînd le lua piuitul ascultătorilor cu panglicile scoase pe gură și, mai ales, cu propria-i înfățișare. Căci era frumos și cochet ca nici unul din restul colegilor. Pe scurt, fusese un tînăr mult lăudat, precum se întîmplă în fiecare din reputatele școli englezești, despre al cărui viitor strălucit se vorbise mult și cu depline convingeri.

Totuși, cînd nu avea nici optsprezece ani împliniți, se înnamoră de o junăși aproape că fugi cu ea înainte de a intra în colegiu. Trei ani mai tîrziu, atingînd majoratul și fiind orfan de tată, deveni titularul unei averi bunicele, care-i oferea posibilitatea unei existențe destul de tihnite. Cum o și avu, dealtminteri, la Oxford, unde se înconjură de tineri tot unul și unul, feciori de bani gata, cheltuitori fără nici o măsură, dar și amatori de cărți, de poezie și de discuții aprinse asupra scriitorilor studiați, a celebrelor pamflete antireligioase publicate în „Times“ [1] și a teorici lui Newton.

În această plăcută ambianță, absolvi anii de studii, își luă o licență, după care-și alese un mod de viață dintre cele mai anevoie de urmat cu conștiința împăcată și cu respect de sine. Cu alte cuvinte, își propuse o viață de trîntor — luxoasă, rafinată, plăcută, însă în nici un fel apăsată de povara unei activități lucrative. Moșia pe care o moștenise nu-i cerea nici un fel de silință, întrucît hotărîse să nu cultive pămîntul. În virtutea studiilor și a poziției sociale, fusese ales judecător de pace în chiar districtul unde-și avea proprietatea. Numai că dînsul nu-și bătu capul nici cu eventualele îndatoriri de jude, nici cu alte treburi gospodărești, cum ar fi fost, bunăoară, să se intereseze — ca vecinul său, judecătorul Shallow — de prețul unei perechi de tauri sau de cîștigul adus de o turmă de oi. Nimic pe lume nu părea că îl preocupă. Or acest fel de a trăi e cum nu se poate mai blestemat. Existau și alți proprietari care, deși nesiliți să-și cîștige pîinea cu prețul sudorii, își găseau diverse îndeletniciri sănătoase, ba chiar și munceau, ca să nu-și irosească zilele în modul cel mai absurd. Adevărat, aceștia erau destul de puțini și, în orice caz, croiți dintr-un material mai de soi decît domnul

[1] Nouăzeci de pamflete apărute în „Times“, între 1833 și 1841, sub semnăturile lui Newman, Keble, R.H. Froude și Pusey.

Maule — trîntor din proprie voință, amator de lux, de distracții și un risipitor nestăvilit.

Acum, cînd trecuse de mijlocul vieții, se considera un om de gust, un rafinat, iubitor de muzică, de pictură, de cărți și femei frumoase. Natural, îi plăceau și mîncărurile alese, precum și băuturile fine, pe care le hlăpăia cu mare nesaț, dar, — cum susținea dînsul — nu din lăcomie, ci în calitatea sa de cunoscător a tot ce e bun.

Se căsătorise de timpuriu și soția îi murise curînd, lăsîndu-i cîțiva copii, de care nu se preocupă, însă, nici să-i educe, nici să le cruțe bruma de avere ce-o mai avea. Drept urmare, familia se risipise, ficcare odraslă căutînd să se rostuiască într-un fel, în afară de fiul cel mare, care, avînd din ce să trăiască, adoptase același trai de huzur, cu urmări, probabil, la fel de nefaste ca și în cazul propriului tată.

La cei cincizeci și cinci de ani, cîți avea, domnul Maule se considera aproape în floarea vieții. Locuia într-un apartament în Westminster și frecventa două cluburi celebre. Pe la moșie nu trecuse de zece ani și cum nu practica nici vînătoarea, nici alte sporturi în aer liber, avea de înfruntat zece săptămîni înfiorătoare pe an : de la mijlocul lui august, pînă la sfîrșitul lui octombrie, cînd nu avea cu cine să joace o partidă de *whist*, să schimbe o vorbă de duh și nu primea invitații la aproape nici un dineu. Încercase, e drept, să iasă din cumplitul impas, plecînd ba la mare, ba la Paris, ori străduindu-se să se bucure de frumusețea lacurilor elvețiene sau din Italia. Dar degeaba ! Nimic nu-i ostoise aleanul, încît ajunsese la hotărîrea să nu se mai vînture de colo-colo, ci să rămînă la Londra și să suporte cu stoicism mizeria unui trai izolat.

Despre copii, nu știa aproape nimic. Fiica se măritase, mutîndu-se în India. Feciorul mezin dispăruse ca înghițit de pămînt, ceea ce se prea poate să-i fi convenit tatălui, scăpat în felul acesta de orice griji și răspunderi. Băiatul cel mare păstra legătura cu el, însă cu totul sporadic și doar la nevoie. Nu-și scriau niciodată, decît dacă aveau de făcut o comunicare cu totul deosebită. Nu aveau un loc stabil de întîlnire. Nu erau membrii acelorași cluburi. Nu frecventau aceleași cercuri. Nu duceau același gen de viață. Un singur lucru aveau în comun : rămășița de avere a familiei. Dar cum interesele lor se ciocniseră la un moment dat, și cum nici unul nu se așteptase la înțelegere din partea celuilalt, nu mai abordaseră această temă de multă vreme. În sinea lui, tatăl se considera mai sărac decît fiul,

și mirea de ciudă, ceea ce explica pe de o parte dîrzenia cu care își apăra drepturile în fața feciorului, iar pe de alta, cumpătarea pe care se tot căznea s-o impună în cheltuirea venitului, de frică să nu ajungă în sapă de lemn și la ușa vreunui azil. În realitate, după extravaganțele sale din totdeauna, mai dispunea de cinci, șase sute de lire pe an și fiindcă de cînd se știa nu-și refuzase o plăcere, nici astăzi nu pregeta să și le ofere din plin. Drept care, mînca aproape numai pe la restaurante și cluburi, fiind salutat pretutindeni ca boierul Maule, stăpînul domeniului „Maule Abbey".

Din frumosul de odinioară, rămăsese un bărbat încă destul de atrăgător : înalt și zvelt, cu ochi luminoși, de culoare deschisă, și cu păr argintiu. La tinerețe pretindea că se însurase din dragoste, deși alții susțineau că numai dintr-un capriciu al hazardului. Oricum ar fi fost, își chinuise soția, încurcîndu-se cu o amică de a ei care îi rămăsese în circă douăzeci de ani încheiați. O povară nesuferită, cum o considera astăzi, cînd intenționa să-și valorifice virtuțile — ca excelentele-i maniere, plăcuta sa conversație și fizicul agreabil — încheind o a doua căsătorie cu cineva de condiție. Dar cum să-și înfăptuiască visul cînd concubina-i ședea în coastă, cu neputință s-o înlăture ? Se prea putea să fi avut și dînsul o vină, în sensul că fusese cam las. Numai că recunoașterea propriei slăbiciuni, nu schimba cu nimic fața lucrurilor, care era destul de sluțită. Noroc că timpul însurătoarei nu trecuse cu totul, așa că era cu ochii în patru, în căutarea unei partide frumoase. Iar pe lume mai existau destule femei doritoare să-și cumpere — fie și la un preț ridicat — dreptul de a se înfățișa în societate la brațul unui adevărat gentilom. Precum era dînsul. Și nu doar în propriii săi ochi, ci ai oricărui cunoscător în materie.

Într-una din zile, pe la sfîrșitul lunii februarie și către orele douăsprezece, Maurice Maule își lua micul dejun în așa-zisul birou. Alături, pe masă, se afla o notiță de la fiul său Gerard, prin care-și anunța venirea în acea dimineață. Vestea îl cam îngîndurase pe tată, răpindu-i din mult îndrăgita sa tihnă. Mînca absent, cu gazeta în mînă și îmbrăcat în ținuta de casă, adică în halat și papuci. La terminarea gustării și a citirii ziarului — ambele operații sfîrșind invariabil deodată — îl așteptau două țigări și un nou roman franțuzesc. Aceste îndeletniciri — anume fumatul și lectura — aveau să-i umple timpul pînă către orele

două, cînd urma să se îmbrace și s-o pornească în plimbare, gătit în paltonul de lux, garnisit cu guler de blană.

De-a lungul promenadei lipsită de o țintă precisă, se abătea cîteodată pe la o galerie de artă sau la un magazin de antichități, admirînd un tablou sau un porțelan, și discutînd despre ele ca unul ce avea de gînd să le cumpere. Că nu achiziționa niciodată nimic, se știa pretutindeni ; totuși, părerile-i erau ascultate, fiindcă veneau de la un specialist. Și cum ideea însurătoarei nu-l părăsea nici o clipă, la capătul hoinărelii vizita și vreo lady recent cunoscută, care putea — cine știe ? — să-i împlinească arzătoarea sa năzuință. Pe la cinci se îndrepta agale spre club, ca să facă o partidă de *whist*, pînă spre ceasul șapte. Nu se aventura niciodată la mize mari, limitîndu-se la cele stabilite de club, iar de-l păștea ghinionul să piardă zece sau douăzeci de lire într-o zi, i se dădea peste cap bugetul și liniștea sufletească. Numai că așa ceva se întîmpla foarte rar, deoarece juca moderat și cu luare aminte, încît partenerii sau martorii susțineau că, în loc să îl dea de pagubă, jocul de cărți îi aducea o sută de lire pe an. Așadar, după distracția de la club, revenea acasă, se punea la mare ținută și se ducea la eventualul dineu la care era invitat. Și asta se repeta deseori, deși gazdele frecventate ar fi explicat, poate, cu anevoie, motivul pentru care-l pofteau. Nu era nici spiritual, nici meșter în glume, ci vorbea puțin, cu glas monoton și adresîndu-se doar vecinilor din dreapta și stînga lui. Singurele însușiri — care, pesemne, contau în judecata amfitrionilor — erau înfățișarea lui de gentilom, ținuta vestimentară fără cusur și manierele impecabile. După cină, mai răbovea, uneori, la o partidă de *whist*, însă niciodată prea mult. Miezul nopții îl găsea invariabil acasă, știind ca nimeni mai bine că spuzeala tinereții ce-o afișa pretutindeni cerea o viață mai mult decît cumpătată. O fi fost plăcut — nimic mai adevărat — să petreci pînă la ceasuri tîrzii, cu țigara în gură și cu paharul în față ; dar asemenea deprinderi cheltuiesc prea degrabă vremelnica bucle a tinereții și pot chiar s-o stingă deodată, cînd, după trecerea anilor, mai pîlpîie numai mucul din ea.

Acestea erau concepțiile domnului Maule și cam așa arăta existența pe care o ducea : un șirag lung de zile, searbăde și fără de căpătîi, bineînțeles nu și în ochii domnici sale, care le sorbea cu nesaț, drămuind fiecare minut din sutele ce le închegau. Se vede că avea marele har de a privi timpul ca pe un bun de preț, necum o povară,

de care alții nu știu cum să mai scape. Nu-i mai puțin drept, că, fugind de orice obligații, era aproape scutit de neplăcerile aferente unui trai înglodat în răspunderi și muncă. Ca trîntor, avusese doar grija propriei desfătări, iar pentru asta zvîrlise bani cu nemiluita, contractînd, evident, și unele datorii, niciodată complet onorate, ci de ajuns ca să nu-l asalteze zarafii. Așa că din partea lor avea liniște. Cu vremea, și tot din dorința de a-și simplifica viața, renunțase să mai aibă de-a face cu arendași cărpănoși, șovăielnici și veșnic cu treburi, tratînd direct cu administratorii, care, deși vrăjmași, îi puneau totuși în palmă, la data fixată, cota sa din venit. Astfel stînd lucrurile, de nu l-ar fi chinuit obsesia însurătoarei cu o femeie bogată, s-ar fi putut pe drept cuvînt spune că trăia ca în sînul lui Avram. Fără grija zilei de mîine, ocolit de necazuri și complicații... Sau poate nu chiar de toate ; căci, iată, îl încărcase cu una însuși fiul său, Gerard. Dacă nu și-ar fi anunțat vizita, în ce tihnă și-ar fi fumat țigara de-abia aprinsă ! Ce naiba îl apucase să-i pice pe cap și să-i tulbure liniștea în momentul cel mai plăcut al zilei ? Hotărît lucru, avea o treabă urgentă și cu siguranță nesuferită, deoarece, altfel, nu-i călca pragul. Personal, n-ar fi avut nici un chef să-l vadă, dar fiind în raporturi normale — adică neînvrăjbiți — se văzuse silit să-l accepte. Așa că fix la orele unu, cînd își terminase prima țigară, i se anunță sosirea feciorului.

— Ei, Gerard ! îi zise în chip de salut.

— Ei, tată ! răspunse odrasla. Cum o duci ? Văd că arăți ca un trandafir...

— Mersi de compliment, dacă la el ai țintit prin remarca făcută. Și află că o duc foarte bine. Te credeam pe undeva, la vreo vînătoare.

— Cum am fost și sînt, confirmă tînărul. Însă am întrerupt-o, pentru a veni să te văd. Observ că ai fumat. Pot să-mi aprind și eu un trabuc ?

— Aici, în birou, nu se fumează trabucuri. Dar poți lua o țigară, îi zise. Și, împotriva voinței, îi oferi una, pe care tînărul o primi, ridicînd a nedumerire din umeri. Totuși, cred că nu ai venit pînă aici numai ca să fumezi, îl persiflă tatăl.

— Se înțelege că nu, sir, rosti fiul vag stînjenit. De obicei ne întîlnim foarte rar sau, mai bine zis, ne deranjăm puțin. Dar se ivesc și ocazii despre care trebuie să-ți vorbesc. Cum ar fi cea de față. M-am hotărît să mă însor.

— Să te însori ? ? exclamă Maurice Maule cu o stupefacție în glas aidoma unui tată care și-ar fi auzit fiul că și-a ales meseria de lustragiu.

— Da, sir. E un lucru pe care bărbații se pare că-l fac cîteodată.

— Nici vorbă că-l fac, dar se și căiesc uneori pentru el.

— Să sperăm că nu m-așteaptă aceeași soartă. Și, oricum va fi, e prea tîrziu să mai dau înapoi. De aceea am și ținut să te anunț.

— Foarte bine. Cred că se și cuvenea acest lucru, mormăi tatăl fără pic de entuziasm. După care se grăbi să adauge : Desigur ești conștient că nu poți aștepta nimic de la mine, cum nici eu nu-ți pretind nimic. Cît despre hotărîrea pe care ai luat-o, dacă fata are avere grasă...

— Nu are nici una, îl întrerupse Gerard.

— Nici o avere ? ? îngăimă Maurice Maule răpus de uimire.

— Doar o dotă de două, trei mii de lire, probabil.

— Atunci află că este o nebunie ce faci, îi spuse părintele cu egală uluire și indignare. Și cum n-am nici un fel de putere, sînt incapabil să intervin — fie în bine sau rău. Cel mult, te pot sfătui să te lași păgubaș, indiferent de urmări...

— Așa ceva n-am să fac, îi răspunse feciorul energic.

— Mă rog, atunci nu mai vreau să aud nimic, bătu celălalt în retragere. Numai să nu îmi pretinzi să asist la ceremonie sau chiar s-o cunosc pe aleasă...

— Încă nu ți-am spus cum o cheamă, căută Gerard să-l îmblînzească.

— Nu mă interesează numele nici cît negru sub unghie, se încăpățînă Maurice Maule.

— Totuși e vorba de o Palliser. De Adelaide Palliser, stărui fiul.

— De i-ar fi zis Adelaide Muggins, la fel de rece m-ar fi lăsat, fiindcă, stimate tinere, am trăit destui ani ca să pricep că nu poți preface în bani sîngele nobil al soației. Douăzeci de mii de lire valorează mai mult decît tot sîngele familiilor Howard, și chiar de-ai lua o nevastă cu asemenea dotă, ai fi tot un om strîmtorat și pe jumătate flămînd.

— Iar cum Adelaide nu are nici sfertul acestei sume, mă pot aștepta la înfometare.

— Asta ca de două ori doi, patru, îl asigură taică-său.

— Și totuși există familii, sir, care trăiesc din venitul meu.

— Chiar cu o pătrime din el, încuviință Maurice Maule. O dovadă o ai și în lacheul care îmi perie hainele. Numai că el s-a deprins de mic cu greul. Pe cînd tu, deși băiești ca holtei, ai reușit să pui de-o parte măcar jumătate din banii de care dispui ?

— N-am economisit nici un șiling, recunoscu Gerard. Ba m-am și îndatorat cu cîteva sute de lire...

— Vezi, băiete ? îi rînji taică-său. Și cu toate astea-ți închipui că poți întreține o casă și o nevastă costisitoare — cu subretă, slujnice, bucătar și lachei — dintr-o sumă ce nu ți-a ajuns pentru propriile nevoi ! Ei bine, nu te credeam așa nătărău !

— Mulțumesc, sir.

— Te-ai gîndit cît vor costa toaletele soției tale ?

— Nu ; și n-am nici un fel de idee.

— Se vede de la o poștă. Aleasa ta o fi mare amatoare de vînătoare căci, din puținul ce-l știu despre viața pe care o duci, doar la vreo hăituială de vulpi ai putut s-o cunoști.

— Nu tocmai. Dar îi place să gonească pe cai...

— Eram sigur, pufni Maule senior în derîdere. Ca și ție, dealtminteri. Iar de-o porniți în smintita cursă ce v-ați propus-o, prevăd de pe acum cam unde o să ajungeți. Așa că ascultă-mi povața : nu comite această prostie. Am terminat, ori ți-a mai rămas ceva de vorbit ? îl întrebă tatăl.

„Cum de nu ; și încă multe", își spuse Gerard în sinc, deși nu prea vedea cum se va face ascultat fiindcă, după rostirea cuvintelor de pe urmă, mult onoratu-i părinte, care pînă atunci discutase în picioare, se tolăni într-un jilț și luă în mînă romanul pregătit dinainte ca delectare pentru acea dimineață. Ori asta însemna că, din punctul său de vedere, dialogul era încheiat și fiul putea să plece. Așa chibzuia Gerard și, în realitate, nimerise la țintă. Deoarece comodul său tată nu mai intenționa să se înnoade la vorbă. De vreme ce luase cunoștință de noutate și spusese tot ce avusese de spus, ce era să mai întindă pelteaua ? Doar hotărîse, de cum auzise trăsnaia, s-o judece numai în linii mari, fără a coborî în detalii — pe care băiatul poate nici nu dorea să le abordeze, considerîndu-le intime și păstrîndu-le pentru sine. Însă aici se înșelase, căci Gerard fusese trimis tocmai ca să dezbată amănuntele. De-ar fi fost după el, fără îndoială abandona convorbirea dorind, aproape la fel de intens ca și tatăl său, să scape de stînjeneala creată. Dar evenimentele din ultima vreme nu-i permiteau dezertarea.

Complet pe neașteptate — sau, mai exact, cînd se aștepta mai puțin — Adelaide îl acceptase ca soț. Iar îndată ce prinsese contur perspectiva căsătoriei, începuseră și discuțiile inerente despre căminul ce trebuia înjghebat. Într-una din ele, Gerard pomeni de conacul Maule Abbey, nu descriindu-l ca pe o posibilă locuință pentru el și Adelaide, ci ca pe o ruină în devenire, precum și era. Totuși, lady Chiltern, care fusese de față și ținea teribil să-i vadă rostuiți undeva, se arătase de altă părere, etalînd o întreagă teorie despre chiverniseala viitorilor soți. După Violet, conacul Maule Abbey oferea o posibilitate certă de adăpostire, care trebuia speculată, cu atît mai mult cu cît domnul Maule senior cu siguranță că nu intenționa să se mute în el. Într-adevăr, se afla într-o stare de plîns, însă cu banii Adelaidei se putea repara, se cumpăra mobila necesară, încropindu-se, astfel, sălașul de care aveau trebuință. Izbăviți de această primă și mare grijă, le rămînea să găsească modalitatea de a trăi din modestul venit ce-l aveau. Și tot Violet — cu spiritul ei lucid și metodic — le-o puse pe loc la îndemînă. Adevărat, soluția preconizată de ea comporta unele sacrificii, precum și eforturi fizice. În speță, Gerard trebuia să renunțe la vînătoare și să devină un mic fermier. Adelaide să se ocupe singură de treburile gospodăriei, iar pentru îmbrăcăminte, să cheltuiască doar patruzeci de lire pe an. Și așa mai departe. Dar numai ducînd acest trai exemplar puteau s-o scoată la capăt, îi asigură zeloasa sfătuitoare.

Pe Adelaide nu o înfricoșaseră nici un pic servituțile anunțate. Limita de patruzeci de lire, prevăzută la investițiile vestimentare, era dispusă s-o coboare și la treizeci. Cît despre gospodărie, se înțelege de la sine că se va descurca singură. Și nu i se părea greu. Doar o ciozvîrtă de miel, cît aveau să mănînce — fie fiartă sau la grătar — va fi în stare s-o facă ! Hotărît lucru, erau grozave ideile Violetei, le primise fără rezerve și aștepta cu nerăbdare și încredere viața cea nouă de la Maule Abbey. În definitiv, pentru doi tineri ce se iubeau nu exista nimic imposibil, darmite să viețuiască din opt sute de lire pe an ! Mai ales cînd aveau locuință și o grădină a lor. Normal, nu vor dispune de o trăsură și nici nu vor angaja servitori pînă... după moartea domnului Maule, își spuse doar pentru

sine. Însă Violet făcu o aluzie mai mult decît transparentă la această izbăvire de sărăcie :

— Va veni și o zi cînd moșia va fi doar a dumitale, i se adresase lui Gerard.

— Va fi, în caz că-i supraviețuiesc tatii.

— E de la sine înțeles că așa se va întîmpla. Și atunci, iată cum întrevăd viitorul vostru, urmă lady Chiltern, zugrăvind în imagini de neîntinată și perpetuă fericire, viața și independența boiernașilor de la țară.

Adelaide asculta îmbujorată la față și tresăltînd de entuziasm, în schimb Gerard Maule, de cînd consimțise să renunțe la îndeletnicirile cinegetice — în felul cum ar primi ștreangul un condamnat la spînzurătoare — urmărea tăcut și chiar indispus bucuriile prevestite de Violet. Tot ea fusese aceea care-i atrase atenția că proiectul de a se muta la Maule Abbey nu putea prinde viață pînă nu-și consulta tatăl, povățuindu-l să meargă și să-i vorbească, pentru a-i obține consimțămîntul.

— Te vei duce la el fără întîrziere, ca să pornim pe urmă la ce avem de făcut, rostise aproape poruncitoare.

Și cu gîndul la spusele ei, Gerard hotărî să-i conturbe lectura părintelui, silindu-l să-l asculte pînă la capăt.

— Voiam să discutăm și despre moșie, reîncepu el, adunîndu-și întregul curaj.

— Despre moșie ? Și ce anume ? îl întrebă celălalt abia ridicînd ochii de pe romanul în care se cufundase.

— Desigur însurătoarea mea nu-ți va leza cu nimic interesele.

— Cred și eu. Și tare m-aș mira să fie altfel. De fapt, venitul de care dispui îl întrece pe al meu.

— Nu știu cum vine asta ? ! se miră fiul săltînd din umeri. Dar sper că n-ai să-mi refuzi o mînă de ajutor care nu-ți va dăuna cu nimic.

— Ce fel de ajutor ? Nu pricep. Și-apoi nu consideri mai nimerit să-l discuți cu avocatul care mă reprezintă ? căută Maurice Maule să se spele pe mîini. Dacă urăsc un lucru pe lume, e să-mi storc mintea cu afacerile.

Auzindu-l, Gerard se simți din nou ispitit să pună capăt discuției și să-și ia tălpășița. Nu era deloc omul să persevereze într-o situație — indiferent de natura ei. Dar amintindu-și de promisiunea făcută Violetei Chiltern, își călcă pe suflet și grăi mai departe.

— îți pot spune și dumitale, sir, despre ce este vorba. Ne-am gîndit să-ți cerem consimțămîntul pentru a ne instala în conacul Maule Abbey.

— Așa va să zică... V-ați gîndit ? ! făcu celălalt, măsurîndu-l cu usturătoare ironie.

— Există vreo obiecție ? întrebă fiul, descumpănit de ripostă și de felul cum fusese privit.

— Una singură, vorbi părintele cu acreală. Casa de-acolo este a mea, nu a dumitale.

— De fapt aparține moșiei, preciză Gerard. Or cum...

— Or cum ce ? i-o reteză tatăl împurpurîndu-se în obraji și săgetîndu-l cu ochi mînioși.

Față de această ieșire ostilă, Gerard, care din fire era un nepriceput în ale vorbirii, bălmăji o explicație dintre cele mai puțin inspirate.

— Cum tot presupun că într-o zi va fi a mea proprietatea, îngăimă stînjenit, iar cînd se va întîmpla acest lucru ar fi bine să mă găsească în casa de acolo... credeam că vei fi și dumneata de părere să ne stabilim de pe acum la conac.

— Asta-i ideea ta ? se zbîrși Maurice Maule.

— A reieșit din discuțiile purtate cu prietena noastră, lady Chiltern, se dădu de gol junele.

— Deci așa stă situația ! exclamă taică-său îngrețoșat de proaspăta revelație. Ei bine, mă simt extrem de îndatorat amicei voastre, lady Chiltern, pentru interesul ce îl arată față de treburile mele. Te rog salut-o din parte-mi și comunică-i totodată că oi fi eu cu un picior în mormînt, dar asta nu mă împiedică să-mi păstrez conacul pentru cel de-al doilea, pe care mai stau, chiar de n-aș mai fi niciodată în stare să-l tîrăsc pînă la Maule Abbey.

— Doar n-oi fi vrînd să te muți acolo ? se îngrijoră Gerard.

— Mă privește, și nu sînt dator să răspund. În schimb, de vei discuta și cu alți prieteni mai cu cap decît lady Chiltern, îți vor spune că nu se cade să vină un fecior înaintea părintelui său cu propunerea să renunțe la proprietatea familiei, pe motiv că îl paște mormîntul... unde i-ar sta foarte bine să șadă.

— Nimeni nu s-a gîndit la așa ceva, îl asigură fiul.

— Ar fi o mare nerușinare. Și fac această afirmație cu tot respectul ce-l am pentru luminata judecată a nobilei lady Chiltern. Bărbaților nu le-ar trece prin minte să vină cu atare sugestie. Nu că m-ar îngrozi moartea. Ferească Domnul ! O privesc cu mai multă indiferență decît cei mai

mulți semeni. Totuși, mă scandalizez în fața unor auzii așa străvezii, cum răzbat din propunerea voastră. Natural, sînt bătrîn și o știu, zise cu un glas purpiriu și tremurător care, negreșit, l-ar fi ajutat să cîștige o pîine bună pe scenă, în cazul că ar fi fost ispitit, mai la tinerețe, să devină actor.

— Nimeni nu s-a gîndit că ai fi bătrîn, sir, protestă iar feciorul.

— Totuși, simt că n-am s-o mai duc multă vreme, continuă Maule cu aceeași voce menită să stoarcă lacrimi. Sînt o biată făptură plăpîndă. Dar cît mai am suflet în mine, aș vrea să nu fiu zvîrlit din propria casă... dacă, bineînțeles, lady Chiltern va consimți să-mi facă pe voie. Din cîte am înțeles de la doctor, aș mai tiri-o un an sau chiar doi, însă cu mare îngrijire.

— Iată, doar știi că nu mi-a trecut prin minte să te izgonesc ori să scap într-alt fel de dumneata, se disculpă Gerard.

— Te-aș ruga să nu mai continuăm scena cu regele și cu prințul, în care acesta din urmă mi se pare că protesta cu tărie, iar regele se făcea că îl crede. În starea de slăbiciune în care mă aflu, dialogul cu tine m-a dat peste cap. Așa că, de nu ai nimic împotrivă, aș dori să fiu lăsat singur, ca să mă liniștesc cît de cît.

— Cum, asta-i tot ce-mi spui ? întră fiul în panică.

— Dumnezeule, da' ce-oi mai fi vrînd să auzi ? Nu consimt... să te stabilești... la conacul Maule Abbey... cîtă vreme mai sînt în viață. Ți-ajunge ? Dacă ți-a cășunat să te însori cu o sărăntoacă și să faci foame alături de ea, nu văd pentru ce aș trage și eu ponoase. Ți-ajunge ? Iar prietena ta, lady Chiltern, să se ducă la dracu. Ți-ajunge ?

— Bună ziua, sir.

— Bună ziua, Gerard.

Și cu acestea, întrevederea se termină. Iar odată plecată odrasla, tatăl își aprinse o țigară, luă din nou romanul în mînă și se apucă de citit, parcă hotărît să-și recapete mulțumirea și liniștea fără să piardă o clipă. Însă nu izbuti. Convorbirea cu Gerard realmente îl tulburase, și nu putea să se adune cu una, cu două. Aruncă, deci, țigara în șemineu, puse volumul pe masă, se ridică aproape ca ars din jilțul în care șezuse și se plantă, cu spatele întors către căminul aprins, reflectînd la propunerea ce-i fusese făcută.

Ideea morții — oricît de vag strecurată în spusele fiului — îl răscolise grozav și, în același timp îl jignise.

Deși nu dădea nici un semn de năruire trupească ci,-dimpotrivă, era sănătos tun, avea o digestie perfectă și, după cum se simțea, putea să atingă și centenarul, îi repugna orice fel de aluzie la moștenirea ce i se cuvenea fiului. Desigur, averea trecea în stăpînirea lui Gerard după moartea părintelui. Și tocmai amănuntul din urmă îl ofensase în discuția cu feciorul. Iar faptul că lady Chiltern discutase de el — Maurice Maule — ca despre unul ce avea să crape, i se părea o impertinență de neiertat.

Cît privea cealaltă latură, adică Maule Abbey, la care Gerard își ridicase pretențiile, îl deranjase infinit mai puțin. În primul rînd, fiindcă nu-i trecuse niciodată prin minte să trăiască acolo, și apoi, pentru binecuvîntatul motiv că era o ruină, pe care pînă și creditorii nu putuseră s-o închirieze ca să-și mai scoată din bani, din cauza stării de totală decrepitudine. Așa că ce era să-l tenteze o mutare într-un conac dărîmat ! Cu toate astea, după bobîrnacul primit, începu să cocheteze cu o năstrușnicie. Ce-ar fi fost — își zicea el — să le facă figura pramatiilor care-i anticipau moartea, întorcîndu-se la sălașul strămoșilor săi ? Adevărat, nu mai era un imberb, ca să înceapă o viață nouă, dar nici ramolit și pe ducă, după cum îl credeau dumnealor. Iar de mai găsea și femeia visată și se însura, cu atît mai bine cădea o mutare la Maule Abbey. Pentru el, o singură lună petrecută în pustietatea de acolo ar fi însemnat curată distrugere. Totuși, ce bine suna să spui : „Plec la conac !“ Doar orice om de condiție avea o reședință la țară, și el însuși simțise dogoarea mîndriei de a fi privit ca stăpîn al domeniului Maule Abbey. Negreșit, trebuia să facă mai multă paradă de faptul că era mosier, în special astăzi, cînd plănuia să-și refacă viața. Nu să audă șușotindu-i-se prin spate că ar fi tatăl lui Maule, de la Maule Abbey. Simpla noțiune de socru nu-i făcea nici un fel de plăcere, iar de-o mai punea și alături de proiectul de însurătoare, îi venea să urle, nu alta, pentru că i-l zădărnicea pe vecie. Și Gerard mai avusese neobrăzata pretenție de a-i cere să renunțe la conacul străbun ! Ei bine, asta le întrecea pe toate !

Un ceas încheiat se agită mînios, cu gîndul la nerușinata propunere, irosindu-și tocmai acea oră din zi închinată destinderii spiritului. Însă pînă la urmă reuși să se domolească și, îmbrăcîndu-și paltonul de lux, cu somptuosul guler de blană, porni în căutarea femeii visate.

CAPITOLUL XXII

„O MORALITATE NEÎNTINATĂ"

QUINTUS SLIDE era tot editorul gazetei „The People's Banner", slujind aceleași crezuri și idealuri, însă de pe altă poziție. Ziarul și pana domnici sale apărau mai departe interesele și drepturile poporului, ocrotindu-le pe cele obținute și luptînd pentru cîștigarea altora. Numai că, de astă dată, se războia în calitate de conservator.

Ca unul ce urmărise cu atenție imperativele mersului înainte, ajunsese într-un timp la convingerea că „foaia sa" — cum denumea gazeta — avea datoria să-l susțină pe Daubeny. Și se așternu să scrie în favoarea vrăjmașului de pînă deunăzi cu o rîvnă, cu o pretinsă statornicie și justețe a cauzei sprijinite care stîrneau uluire și totodată încîntare. Negreșit că această schimbare a macazului, din care nu trebuia să apară inconsecvent sau pasibil de crezie, îi fusese mult ușurată de noua concepție a domnului Daubeny în chestiunea religioasă. Și fiindcă nu existase o cotitură în politica țării care să nu fi fost susținută de falnicul „People's Banner", pentru ce-ar fi făcut o excepție de la regulă tocmai acum, cînd se iviseră două viraje : al onorabilului Daubeny și al său personal. Drept care, Slide turnă articole după articole, foarte asemănătoare cu cele închinate cîndva lui Turnbull, cu diferența că, în locul fostului preferat, astăzi îl tămîia pe Daubeny. Natural, se mai impuseseră și alte retușuri, pe care Slide le găsi la fel de mărunte și nesemnificative ca și în cazul lui Turnbull, nepregetînd să le facă în ciuda faimei sale de înfocat democrat sau de ziarist cu pana cea mai corectă. Una dintre rectificările aduse era impusă de însuși Daubeny care, ca staroste al conservatorilor din întregul Regat Unit, nu putea fi dezmembrat de aceștia, ci lăudat împreună cu întreaga-i falangă.

Și astfel, domnul Slide consideră drept o altă îndatorire de a prezenta ca „arhangheli cu chipuri de oameni, anume trimiși de Pronie, spre binele Angliei" pe aceiași „aristocrați plini de ifose și lipitori îngrășate din sîngele plebei", cum îi descrisese tot dînsul cu numai o lună sau două în urmă. Desigur, unii confrați de breaslă, sesizînd grosolanele sale inadvertențe, le denunțaseră destul de drastic în ziarele lor.

O gazetă de seară mersese într-atît de departe încît publicase două coloane paralele — una cuprinzînd injurioasele afirmații tipărite de „People's Banner", în luna septembrie, la adresa ducelui „X", a marchizului „Y" și a lordului „Z" ; și alta, apărută recent, acoperind cu elogii aceleași persoane de rang.

Numai că un jurnalist de talia lui Slide era mult prea versat ca să se sinchisească de asemenea represalii. În locul unei eventuale justificări, atacă josnicia editorului care îl domascase, duplicitatea acestuia, ziarul ce-l conducea, greșelile de gramatică, caracterul de literă folosit în articol și chiar pe soția autorului. Iar în altă ocazie, cînd se mai găsise un viteaz să-l înfrunte, îi ripostase cu aceeași ferocitate, încheind șirul invectivelor prin următoarea exclamație : „Iar după toate cîte v-am înșirat, simbriașul domnilor... mai îndrăznește să mă acuze de inconsecvență ! Rușine lui !" Riposta făcuse o excelentă impresie printre abonații la „People's Banner" care departe de a cugeta la nestatornicia editorului, îl admirau și băteau din pinteni că și-a răpus adversarul...

Quintus Slide era, fără îndoială, bine croit și format pentru funcția ce-o deținea. Numai așa se explică flerul ce-l dovedea în selectarea materialelor, știind dinainte și cu precizie matematică ce aducea și ce nu, succesul gazetei ; iscusința de a întocmi articole de fond savuroase și pline de miez ; neobosita lui muncă ; loialitatea față de „foaie", cît și lipsa de scrupul cu care o slujea. Dar poate principalul său merit consta în diagnosticarea cititorilor de gazete, pe care-i considera, cu dreptate, fără ținută morală și doar amatori de senzații tari.

„Le place să scrii ori ca să-i umpli de silă, ori să le stîrnești groaza, obișnuia să afirme. Și nimic nu-mi repugnă mai mult ca frazele sforăitoare și melodramele." Odată, cînd descoperise într-un articol de fond niște osanale la adresa domnului Gresham, se zborșise de față cu un lucrător din redacție :

— Ce sînt tîmpeniile astea ? ! țipase, aruncînd gazeta cît colo. O fi Gresham cumsecade, nu zic ; și ca el sînt destui. Însă ce ne interesează este numai dacă merge cu noi sau o scaldă. Altfel la ce naiba să-l ridicăm în slăvile cerului ?

Izbucnirea îi folosi ceva mai tîrziu cînd, aflînd de ostilitatea lui Gresham, se consideră descărcat înaintea colegilor și începu să-l ia în tărbacă fără nici o reținere.

Într-o [illegible]nică dimineață, Quintus Slide se înfățișă la o ușă din strada Great Marlborough, întrebînd de Phineas Finn. Îl primi domnul Bunce, o cunoștință mai veche, ce-l prețuise imens pentru susținerea cauzei liberale. Dar faptul că azi se afla de cealaltă parte a baricadei, nu-l împiedică pe vizitator să se arate volubil și amical cu cel care-l poftise în casă.

Deși un simplu copist de acte, Bunce avea incontestabile calități. Era, în primul rînd, sincer, devotat trup și suflet ideilor novatoare, și cu intenții cinstite în politică. E drept că nu prea avea habar cum mergeau treburile în sfatul țării, însă nutrea o încredere oarbă în clasa din care făcea și el parte. Era serios și muncea din greu, detestînd pe toți gură-cască și neserioșii. Pentru-el era limpede ca lumina zilei că nobilimea trebuia desființată, iar pămînturile confiscate de la trîntorii care huzureau de pe urma lor. Încă nu-și limpezise în ce chip trebuiau folosite aceste terenuri, dar că trebuiau luate, nu mai încăpea îndoială. Cît despre Slide, îl indignase teribil cotitura pe care o făcuse, afurisindu-l în gînd ori pe acasă de cîte ori îi venea în minte. Și fiindcă pînă acum nu-l văzuse ca să-i citească buchea după cum merita, profită de ocazie și-i spuse de la obraz ce credea despre el.

— Care va să zică așa, dom' Slide, ne cînți din flașneta conservatorilor, i-o dădu peste nas de cum păși în salonașul cel dosnic, unde aveau s-o aștepte pe gazdă care urcase la Phineas ca să-l întrebe dacă-l primește pe musafir.

— Te rog, fără înțepături, Bunce, îi vorbi gazetarul cu un aer prietenos.

— Da' mneatale nu ne înțepi drept în inimă cu ce îndrugi la gazetă ? Că doar o iau, dom'le Slide, aproape în fiecare zi. Nu c-aș mai crede în brașoavele de le tipărește ! Da' așa, ca să văz cum le'ntorci din condei.

— Principalul e că o cumperi, indiferent în ce scop, îi replică Slide la fel de bine dispus ca înainte.

— Se vede că gazetarii sînt cam la fel cu miniștrii. Pentru slujbulița lor fac și pă dracu în patru. D-aia oi fi cotit-o și 'mneatale. Ca nu cumva să-ți pierzi pîinea...

— Da de unde, îl contrazise Slide, devenind dintr-odată grav. Am avut și am datoria să le spun oamenilor cine ține cu ei și cine-i duce de nas. Or îți închipui că domnul Gresham ar fi propus reformarea bisericii ? Niciodată. Chiar de-ar fi fost prim-ministru pînă în ziua judecății de

apoi. Din cîte știu, dumneata ai fost întotdeauna pentru prefaceri...

— Asta cam așa e, ce să zic, încuviință Bunce.

— Și de la cine le aștepți ? N-ai auzit niciodată că trandafirul, oricum s-ar numi, răspîndește aceeași mireasmă ? Și de vreme ce conservatorii îți vin cu înnoirile după care tînjești, de ce să nu le ții parte ? Să nu mergi alături de ei ? Doar cine ne-a adus legea cu restringerea importului de grîne ? [1] Cine a dat dreptul la vot proprietarilor de imobile ? Și cine a...

— Lasă cîntecu' ăsta, că l-am mai auzit, îl întrerupse Bunce. Nu domnii conservatori ne-au procopsit cu fericirile de ni le turui' mneata. Noi ni le-am cîștigat. Că le-au susținut unii ca Peel ori Cobden, Gladstone sau Disraeli, au făcut-o siliți de noi. Nu că le ardea lor să ne umple de drepturi. Așa stă chestia. Și mie îmi plac lucrurile adevărate și limpezi. De exemplu și cu ăi din partidele politice. Cînd îs liberali, să fie liberali pin' la capăt. Și cînd îs conservatori, tot așa. Nu s-o scalde. Mneata, dom Slide, ce ești acuma ? îl arse Bunce fără milă.

— Uff, de-ai vorbi despre lucruri pe care le înțelegi, nu ai mai debita atîtea prostii ! exclamă jurnalistul exasperat.

Noroc că tocmai atunci se întoarse și gazda, prevenind, fără doar și poate, o încăierare în toată puterea cuvîntului.

— Poftiți după mine, îl invită ea pe Slide, pornind împreună spre odăițele de la etaj.

La început, cînd îl înștiințase de vizita ziaristului, Phineas refuzase să-l vadă. Își amintea ultima întrevedere cu ipochimenul, nerușinarea lui de atunci și felul cum îl expediase — aproape zvîrlit pe ușă. Dar pe urmă, tot el se gîndi că dușmăniile, în genere, nu aduc nimic bun. Mai ales cu o pramatie ca Slide. Își călcă deci pe inimă și-i zise proprietăresei :

— Quintus Slide spuneați că mă caută ? Mi-l amintesc foarte bine.

— Da' știu că nu vă plăcea dă el, observă doamna Bunce.

— Într-adevăr, nu-l simpatizam, recunoscu Phineas.

[1] O lege votată în Anglia în secolul XIX, iar mai tîrziu abolită în urma protestului mișcării cartiste.

— Da' parcă eu l-am avut la inimă ? Ori bărbată-miu ? Nici un pic, Sir. Ie în stare s-o vînză și pe mă-sa pentru un blid de mîncare și un stacan cu vin, vorbi gazda cu silă.

— Totuși mie nu văd ce rău mi-ar putea face dacă-l primesc.

— Așa ceva nici nu ie dă închipuit, Sir, și s-ar mînia pînă și Cerul dac-o pușlama și un vierme ca el ar putea-dăuna unora ca de-alde 'mneavoastră, grăi femeia cu vădit respect pentru deputatul pe care-l îndrăgea. Atuncea, mă duc să-l aduc ?

— V-aș ruga, îi dădu Phineas dezlegare. Și peste puțin se trezi cu musafirul în prag.

Revederea și binețele ce-o însoțiră s-au dovedit ultracordiale din partea vizitatorului, care se repezi la mîna lui Phineas, i-o strînse cu afecțiune și îl felicită pentru realegerea în Parlament, de parcă niciodată nu se certase cu el și nu fusese alungat din aceeași odaie aproape cu un picior în spate.

— Acum se înțelege că ești curios să auzi pentru ce am venit, zise după lingușirea introductivă.

— Sînt sigur că voi afla motivul la timp, îi replică celălalt.

— E o chestie de mare însemnătate, îl preveni ziaristul, și ai să vezi că nu exagerez nici un pic cînd vei auzi despre ce este vorba. Numai că, sincer să fiu, nu prea văd cum o să ieși din ea, completă el misterios.

— O să fac tot ce-mi stă în puteri... dacă mă privește pe mine.

— Te privește, de bună seamă, rosti gazetarul, după care, înfundindu-se și mai bine în fotoliul ce-l ocupase, își puse un picior peste altul, își încrucișă brațele peste piept și, repezindu-și capul pe spate și puțin într-o parte, îl fixă pe amfitrion în tăcere, preț de cîteva clipe. Te vizează, indiscutabil, pentru că, altfel, n-aș fi venit, continuă el. Îl cunoști pe domnul Kennedy — vreau să spun pe onorabilul parlamentar. Robert Kennedy, stăpînul domeniului Loughlinter, din Scoția ?

— Da, îl știu pe Kennedy, confirmă interlocutorul cu simplitate.

— Dar pe soția domniei sale, pe lady Laura Kennedy, o cunoști ?

— Cum de nu.

— Mi-am închipuit, replică jurnalistul. Și același lucru îl poți afirma și despre lordul Brentford care, din cît înțeleg, este tatăl doamnei în chestiune ?

— Firește că da, recunoscu Phineas. Și-o știi foarte bine, completă apăsat.

Doar nu „People's Banner" criticase în termenii cei mai brutali prietenșugul său cu acest nobil ? își zise în sine. Și nu același Slide, care făcea pe neștiutorul, îl înnecase în insulte din același motiv ?

— Pînă aici totul e limpede, urmă ziaristul. Și nu ți-am înșirat aceste întrebări ca să verific ce știam și ce nu. Ți le-am pus fiindcă prin ele îmi justific însăși vizita de acum. După cîte se pare, domnul Kennedy a fost foarte năpăstuit.

— Nu sînt dispus să discut treburile domnului Kennedy, i-o tăie Phineas.

— Numai că dînsul este dispus. Tocmai în asta constă marea încurcătură, rînji Slide. Ca unul ce-a fost rău tratat, ni s-a adresat nouă, să-i facem dreptate. Și te rog să ai bunătatea să-ți arunci un ochi pe această fițuică, îl pofti el, întinzîndu-i un șpalt, de mărimea unei coloane de ziar, care cuprindea o scrisoare către editorul lui „People's Banner", datată din Loughlinter și purtînd iscălitura domnului Kennedy.

— Doar n-oi fi vrînd să insinuezi că ai de gînd s-o publici ? îl întrebă Phineas înainte de a o citi.

— De ce nu ? grăi celălalt cu candoare.

— Fiindcă cel care a scris-o este dement.

— Nu există nimic mai lesne decît să afirmi despre un om că ar fi nebun. Și pe un cîine îl scoatem turbat cînd vrem să scăpăm de el, dîndu-l pe mîna hingherilor. Din cîte știu, domnul Kennedy își administrează singur moșia. Ceea ce înseamnă că i-a rămas încă destulă minte întreagă. Dar mai bine apleacă-ți privirea peste hîrtia din mînă.

Phineas o citi de la un capăt la altul, constatînd cu stupoare că, după cuprins, nimeni nu ar fi considerat-o scrisă de un nebun. Kennedy așternuse negru pe alb întregul inventar al nedreptăților îndurate, închegînd o narațiie logică, fluentă, plină de adevăr — fie și un adevăr relativ, filtrat prin optica autorului, însă credibil și vrednic de milă. Relatarea era aproape copilărească, atît prin tonul plîngăreț al mărturiilor aduse de Kennedy întru justificarea cumplitei lui deznădejdi, cît și prin dezinvoltura cu care denunța numele tuturor ființelor ce îl năpăstuiseră. Fără umbră de reticență, soțul abandonat afirma că femeia sa fusese și era în continuare sub influența nefastă a lui Phineas Finn — un fost prieten, cum îl considerase cîndva, și chiar salvatorul propriei lui vieți dar, în realitate,

un trîntor și un fățarnic, care nu-i meritase amiciția. Cu amarnică disperare dădea pe față și răul ce i-l pricinuise lordul Brentford — tatăl soției lui — oferindu-i fiicei adăpostire peste hotarele patriei, cînd adevărata ei casă era la conacul Loughlinter. Iar după nemiloasele rechizitorii făcute fiecăruia dintre ei, se declara dispus de a o reprimi pe femeia care păcătuise. „Că a păcătuit, e mai presus de orice îndoială, și oricît de jos ar fi căzut în păcat, datoria bărbatului este să ierte", spunea undeva. După care se referea pe larg la dreptul absolut — aproape divin — ce-l deținea soțul asupra soției aducînd, în sprijinul afirmațiilor sale, citate din Vechiul și Noul Testament. La capătul teoriilor ample, adresa un apel patetic către marele public, în speranța că-l va înțelege și ajuta, întrucît, datorită unor grave lacune existente în legile privitoare la extrădare, nu putea să oblige justiția dintr-o țară străină să-i restituie soția pribeagă. Și dacă împărțitoarea dreptății era cu totul neputincioasă într-o situație ca a sa, în schimb nădăjduia ca opinia publică, odată ce se făcea auzită, să aibă cuvenita înrîurire asupra soției și a tatălui ei, aducîndu-i pe calea cea bună, așa cum îi suplicase în fiecare mesaj, fără a-i putea convinge.

— Doar nu te-oi apuca să dai la tipar o scrisoare ca asta ? zise Phineas după ce o parcurse.

— De ce n-aș trimite-o ? se arătă nedumerit Slide.

— Cum adică, ai de gînd să o publici în „People's Banner ?"

— Pentru ce nu ? îl sfidă celălalt în continuare.

— Deoarece se referă la un conflict între soț și soție. Or ce-i privește pe cititori o treabă ca asta ?

— Certurile intime dintre doamnele și domnii din lumea bună au fost întotdeauna urmărite cu interes. Așa cum, desigur, o știi.

— Cînd ajung în faza divorțului, da, conveni Phineas.

— Ba chiar cu mult înainte. Moralitatea aristocrației — a protipendadei, mai bine zis — ar decade pînă la dispariție de nu ar interveni ziarele. Îți închipui cumva că dacă ducele „X" își bate consoarta de-o învinețește, lumea află despre cafteală numai dacă ajung la divorț ? Ai auzit de vreo separare survenită în societatea înaltă care să nu fi fost comentată în jurnale într-un fel sau în altul ? După convingerea mea, toți pairii din Anglia și-ar fi pus pe liber nevestele dacă nu-i constrîngea presa să fie băieți de treabă. Numai pe cîțiva dintre ei — complet ramoliți — nu i-a putut da pe brazdă.

— Și dumneata te consideri conservator ? îl ironiză Phineas.

— Nu are importanță ce mă cred eu, și nici vreo legătură cu chestiunea de care vorbim. Ai citit scrisoarea și ai putut constata că nu ne murdărim firma publicînd orice moft. Noi pledăm pentru moralitate și o viață cinstită, Finn, și ne împlinim datoria față de cititori fără temeri și fără hatîruri. După cum ai văzut în fițuică, numele dumitale este atît de terfelit, încît socotesc o mărinimie din parte-mi că ți-am arătat-o înainte s-o tipărim.

Ținînd hîrtia denunțătoare în mînă, Phineas cumpănea la iuțeală ce avea de făcut. Pe Slide îl ura de moarte și nu putea să-l audă spunîndu-i „Finn" fără să-l treacă fiori. De-ar fi fost numai el la mijloc, îl zvîrlea în Tamisa cu gazetă cu tot... Dar avea obligația să se gîndească întîi la Laura. Publicarea unui asemenea document ar fi îngrozit-o mai mult ca orice. Personal nu contribuise prin nici o faptă la nenorocirea care amenința s-o lovească. Din momentul în care-i anunțase logodna cu Kennedy, nu-i adresase un singur cuvînt de dragoste. Așa că, în ipoteza tipăririi scrisorii, putea să alcătuiască un răspuns prin care să se apere amîndoi. Dar pînă la dezmînțiri, trebuia prevenită calomnierea. I-o cerea grija față de Laura. Și tot în numele ei trebuia să-și calce pe suflet, permițîndu-i nesuferitului gazetar să-i zică „Finn" în continuare.

— În mod normal, materialul apare în cursul dimineții de mîine, îl anunță insuportabilul editor.

— Fiecare cuvînt ce-l cuprinde este un neadevăr.

— Asta o spui dumneata, Finn, ricană Slide.

— Dacă vrei, repet afirmația sub prestare de jurămînt. Este o calomnie dintre cele mai grosolane, care ne va sili, pe mine și pe lordul Brentford să ne adresăm justiției.

— N-aveți decît. Domnul Kennedy ne asigură imunitatea, dovedind că sîntem de bună credință. Ca mărturie stă însuși faptul că am venit să te avertizez.

— De fapt, ce urmărești, Slide ? îl întrebă privindu-l în ochi.

— Ce vorbă e asta ? se indignă gazetarul. Doar nu ți-oi fi închipuind că am vreo pretenție ! De-ți trece prin minte că paginile ziarului nostru pot fi cumpărate, atunci ești tare înapoiat în ideile referitoare la presă. Află, Finn, că ziarele londoneze sînt oneste și curate ca neaua... mă refer la jurnalele care apar dimineața. Auzi, ce urmărește ! Dumneata ce-ți închipui ?

— Nu am nici cea mai vagă idee.

— O moralitate neîntinată ; pedepsirea culpabilului ; apărarea nevinovatului ; sprijinirea nevolnicilor ; drepturi pentru cei oprimați ; și o vargă de fier pentru opresori. Asta urmăresc, Finn.

— Să-ți fie de bine ; numai că scrisoarea este o calomnie.

— Vă arde al naibii, și pe lord și pe dumneata și pe lady Laura...

— E o calomnie, repetă Phineas. O știi la fel ca și mine. Și mai pretinzi că prin tipărirea ei promovezi moralitatea neîntinată ! Dacă erai hotărît să-i dai curs, nu veneai să mi-o mai arăți.

— Aici ai greșit-o. Finn. Și fiindcă vreau să-ți dovedesc pînă în pînzele albe că apăr moralitatea, uite ce o să facem. Amînăm publicarea dacă făgăduiești reîntoarcerea doamnei la soț.

— Doamna nu este în mîinile mele...

— Ci sub influența matale, amendă Slide. Doar ai vizitat-o la Dresda, acum nici o lună jumate. Așa că de-i spui să se ducă acasă, o pornește zburînd.

— Stărui în cea mai gravă eroare pe care ai comis-o vreodată.

— Făgăduiește că ai să încerci, îl momi jurnalistul.

— Nici vorbă de așa ceva, refuză Phineas.

— Atunci, o bag la tiparniță și apare de dimineață, îl anunță jurnalistul întinzîndu-se și smulgîndu-i șpaltul din mînă.

— Ce scop oi fi urmărind ? îl întrebă iar.

— Apărarea moralității. Ți-am mai spus-o și ți-o repet de o sută de ori. Publicînd această scrisoare, vom putea spune că am făcut tot ce ne-a stat în puteri ca să promovăm virtutea familială și să obținem iertarea unei soții ce a greșit. N-ai habar, Finn, cît de mult vor spori obligațiile, privilegiile și influența presei de dimineață — singura de valoare. Fiindcă ziarele serii înseamnă doar irosirea hîrtiei și a muncii. Prin urmare nu intervii, așa e ?

— Ba da, se hotărî Phineas. Dar cu condiția să-mi acorzi un răgaz pentru a sta de vorbă cu Kennedy. Unde pot să-l găsesc ?

— De ce să-l amesteci ? E de ajuns să iei legătura cu lady Laura și cu babacul ei. Așa că scrie-le și anunță-i că dacă doamna se înfățișează la conacul Loughlinter într-un interval de o lună, scrisoarea va fi retrasă. Ai să faci cum îți spun ?

— Mai întîi vreau să-l văd pe Kennedy, insistă celălalt.

Quintus Slide rămase o vreme pe gînduri, cîntărind alternativa neprevăzută.

— Mă rog, fie și așa, se pronunță în cele din urmă. Discută cu Kennedy. Se află la Londra, de patru, cinci zile, și șade la un hotel de pe strada Judd.

— Pe Judd ? se miră Phineas.

— Întocmai, confirmă editorul. Iar hotelul se numește Macpherson [1]. Se vede treaba că-i place să se împresoare de scoțieni. Din cît am aflat, nu circulă prin oraș. Stă zăvorît în odaie și așteaptă publicarea epistolei.

— Mă voi duce la el, decise Phineas.

— Nu m-aș mira să-ți facă de petrecanie... Dar asta e o chestie care vă privește pe voi, se spălă pe mîini ziaristul.

— Așa e.

— Și ai să mă ții la curent cu tot ce vei face ?

— Da, făgădui Phineas după o secundă, două de șovăială.

— Fii atent la ce îți spun, Finn, vorbi Slide privindu-l în ochi. Avem o datorie de împlinit, și sîntem hotărîți să ne achităm de ea. Dacă doamna va putea fi convinsă să se întoarcă acasă, nu publicăm nimic, mulțumindu-ne doar cu triumful virtuții. Deși cred că-ți dai seama cam ce vînzare făceam cu răvașul, dacă i-am fi dat drumul.

Și cu acestea, se ridică în picioare, și o porni, în sfîrșit, către ușă.

CAPITOLUL XXIII

HOTELUL MACPHERSON

ÎN URMA LUI, Phineas rămase așa de buimac că nu știa încotro s-o apuce. Făgăduise să-l vadă pe Kennedy, deși risca o încăierare cu bezmeticul moșier. Perspectiva nu-l prea speria, și de aceea nici nu-i dădea importanță, gîndindu-se numai la ce avea să-i spună. Dar nu-i venea nici un argument în minte. Hotărît lucru, Laura nu avea să se întoarcă la el. Chiar sub amenințarea publicității care o îngrozea. Deci cu această speranță nu putea să-i adoarmă mînia. Și atunci cum izbutea să oprească tipărirea scrisorii ?

[1] Nume tipic scoțian.

La un moment dat îl străfulgera ideea să obțină o hotărîre judecătorească în sensul interzicerii publicării. Însă era duminică, iar a doua zi dimineață urma să apară blestemăția în ziar, dacă n-o stavilea într-un fel. Poate n-ar fi stricat să găsească un procuror și să-l ducă la hotelul Macpherson, reflectă într-un timp. Dar Kennedy nu era omul să cedeze la intervenția unui legiuitor, își spuse tot el. Și renunță la soluție. Abia pe urmă își aminti de fostul său dascăl magistratul Low — omul cel mai indicat să-i dea sfaturi. Și hotărî să-l consulte după întrevederea cu Kennedy.

Strada Judd se intersecta cu New Road în apropierea gărilor Midland și cea de Nord, și se bucura de o faimă cum nu se poate mai onorabilă deși nu era de bon ton, ca Piccadilly de pildă, nici centrală, ca Charing Cross, ori comercială, ca porțiunea din jurul catedralei St. Paul. Se vede, însă, că mușteriii hotelurilor situate pe această arteră se lipseau bucuroși de avantajele mai sus pomenitelor cartiere, preferînd un loc mai obscur, dar care nu lăsa de dorit în ce privea reputația. Acest considerent îl determinase, pesemne, și pe un bogătaș de talia lui Kennedy să tragă la hotelul Macpherson, al cărui proprietar mai era, pe deasupra, și de prin preajma moșiei Loughlinter. Deci un scoțian de al său.

Cînd Phineas apăru pe la orele trei și întrebă de distinsul client, doamna Macpherson îl informă că „boieru se afla în odaie, numai că nu vedea pe nimeni în ziua de Sabat". Vizitatorul avu de furcă pînă să o convingă de urgența vizitei sale și s-o vadă pornind pe o scară, spre a-l anunța domnului Kennedy. Nu peste mult reveni din delicata ei misiune, însă nu ca să-l poftească la moșier, ci aducîndu-i doar un mesaj : „N-ar fi putut, domnul Finn, să amîne întrevederea pînă a doua zi dimineață ?" Nu, așa ceva era imposibil, din motive pe care le va explica personal, îi ripostase cu fermitate. Și biata femeie, o apucă iar pe scări. În fine, cu al doilea demers avusese noroc. Doamna Macpherson îi aduse vestea că este primit, dar după închiondorarea cu care îl însoți, se vedea cît pe colo că și dînsa își considerea casa pîngărită de vizita deșucheată a străinului într-o zi de duminică.

Cînd domnul Macpherson hotărîse amenajarea propriei locuințe într-un hotel, nu se apucase s-o întoarcă pe dos, schimbîndu-i interiorul și împodobindu-i fațada, cum aveau să procedeze arhitecții de mai tîrziu în situații

identice. Se mulțumise doar să atîrne, deasupra ușii de la intrare o scîndură semicirculară pe care scrisese „Hotelul MACPHERSON", să transforme salonașul din față într-un simulacru de bar și dînsul cu soața să se retragă într-o cămăruță mai dosnică. La atît se mărginiseră prefacerile aduse, lăsînd restul încăperilor neatinse și închiriindu-le cu bucata. Doar fostul dormitor conjugal împreună cu alăturata odaie de zi întruchipau „un apartament" rezervat amatorilor mai de soi, cum era domnul Kennedy. Ca să ajungi însă pînă la el, aveai de urcat o scară soioasă și strîmtă, deloc nimerită pentru orice hotel. Dar pe proprietar nu-l deranja amănuntul, ca și întregul aspect al stabilimentului, pe care, probabil, îl încropise cu gîndul să dea găzduire doar muntenilor scoțieni, oameni fără pretenții, veniți la Londra cu treburi.

În drum către ilustrul client, doamna Macpherson nu-l onoră cu o singură vorbă pe Phineas — nelegiuitul care izbutise să clatine voința unui om așa credincios cum știa că e domnul Kennedy. Pasămite avusese dînsul temeiuri ce-l făcuseră să cedeze, fiindcă nici ea nu trecea peste sfînta lege a sabatului decît forțată de împrejurări. Și grozav de mîhnită. Cum desigur era și bietul boier spre care mergeau. De aceea, cînd ajunseră în dreptul ușii, o deschise încetișor, introducîndu-l pe musafir fără să scoată o șoaptă.

La ivirea lui Phineas, domnul Kennedy se ridică anevoie din jilț punînd pe o măsuță Biblia din care citise. Pe moment rămase tăcut, privindu-și vizitatorul pe deasupra ochelarilor ce-i purta. După impresia lui Phineas, arăta mai decrepit de cum îl văzuse cu nici trei luni înainte. Nu-și strînseră mîna și nici nu se rostiră saluturi, moșierul schițînd o plecare a capului și așteptînd de la oaspete să înceapă discuția.

— Nu v-aș fi tulburat într-o zi de duminică...

— ...cu totul nepotrivită pentru treburile lumești adăugă Kennedy.

— ...dacă nu mă silea ceva extrem de presant și ca timp și ca importanță, se explică Phineas.

— Același lucru mi-a spus și hoteliera, și de aceea am consimțit să te văd.

— Cunoașteți un anume Slide ? îl întrebă fără ocolișuri. La care celălalt scutură capul. Îl știți pe editorul ziarului „People's Banner" ? Din nou același răspuns negativ. Și totuși, ați trimis o scrisoare spre a fi publicată de această gazetă, îi aminti Phineas.

— Și ce dacă am trimis-o ? Trebuia să te consult dinainte ? se răţoi Kennedy.

— Nu, nu trebuia. Însă editorul m-a consultat.

— Asta nu mă priveşte.

— Totuşi, acest Slide, de la „People's Banner", a venit azi la mine şi mi-a arătat misiva domniei voastre, care să-mi fie cu iertăciune, este denigratoare.

— Îmi asum răspunderea afirmaţiilor făcute în ea, se îmbăţoşă moşierul.

— Dar sper că nu vreţi să apară în presă neadevăruri despre propria dumneavoastră soţie... sau chiar despre mine.

— Neadevăruri ! se înfurie Kennedy. Cum îndrăzneşti să-mi arunci un cuvînt ca acesta ? E o minciună că m-a părăsit ? E o minciună cînd susţin că este tovarăşa mea de viaţă şi că, abandonîndu-mă, a călcat legămîntul ce-l încheiase, nesocotind şi pravilele divine şi pe cele lumeşti ? Mint cînd afirm că prin felul de a mă purta nu i-am dat nici un motiv să mă părăsească ? E un neadevăr că sînt gata s-o primesc înapoi oricît de grav a păcătuit ? Sau mint cînd spun că taică-său comite o nelegiuire reţinînd-o cu el ? Toate astea-s minciuni ? Mincinos eşti dumneata ! Minciuna este nemernicie, iar eu nu sînt nemernic.

— Nu uitaţi că m-aţi făcut părtaş la învinuirile aduse.

— Da, pentru că eşti iubitul ei. Acum te cunosc. Eşti o viperă pe care am crescut-o la sîn. Ai curajul să mă priveşti în faţă şi să afirmi că de nu ai fi fost dumneata la mijloc, n-ar fi plecat de la mine ? Phineas nu răspunse, lăsîndu-l să-şi verse paraponul mai departe. Nu-i aşa că pînă şi în ziua cînd am dus-o în faţa altarului o copleşeai cu iubirea ?

— Din clipa cînd mi-a anunţat logodna cu dumneavoastră, nu i-am mai adresat un singur cuvînt de dragoste, îi declară de astă dată solemn.

— Şi ea la fel a făcut ? Haida deh ! Doar ştiu că ţi-a interzis să ne mai treci pragul tot încercînd să se lecuiască. Şi cînd a văzut că nu izbuteşte, te-a chemat înapoi. Nu-i aşa ? Iar cînd am rugat-o să nu ne mai calci în casă, ca să nu-mi mai întunecі privirea, nu a fugit să te caute ? Cu cine se plimba pe malul Tamisei în seara cînd a decis să mă părăsească ? Nu cu dumneata ? Ai avea cutezanţa să negi acest lucru ? Şi cu cine şedea de vorbă la recepţia dată de primul ministru, unde fusesem poftit şi eu ? Nu

cu dumneata ? Pînă şi în iarna aceasta aţi fost împreună într-o ţară străină.

— Adevărat, recunoscu Phineas. Şi i-aţi trimis un mesaj prin mine.

— N-am trimis nimic. Şi neg cu tărie. Fiindcă nu am vrut să vă fiu complice. Te-am rugat, şi mai pe urmă ţi-am poruncit să n-o vizitezi în Germania. Cu toate astea, te-ai dus la ea, făcîndu-te vinovat de adulter. Ce duh necurat te-o fi împingînd încontinuu să te vîri între mine şi femeia cu care sînt cununat ?

— De cînd vă ştiu nu v-am făcut nici un rău — fie în gînd ori prin faptă. Şi nu v-aş fi deranjat nici acum, de nu mi se arăta acea declaraţie care mă defăimează la culme.

— Va să zică e tipărită ? îl iscodi Kennedy cu subită nerăbdare în glas.

— E tipărită, dar nu înseamnă că trebuie să şi apară în gazetă. Este o calomnie şi, ca atare, nu are voie să fie citită de public. Iar dacă tot se va întîmpla acest lucru, voi fi silit să apelez la justiţie. Doar nu speraţi să vă recîştigaţi soţia acoperind-o cu acuzaţii false în presă ? !

— Sînt adevărate, protestă din nou Kennedy. Şi sînt gata să aduc mărturii pentru fiecare cuvînt ce l-am scris. De ce nu poftеşte în Anglia, să se supună legilor patriei ? Fuge de ele, şi dumneata o instigi la păcat. Totuşi, eu nu umblu să mă răzbun. „Răzbunarea e în mîinile mele". Aşa zice Domnul.

— Cu toate astea scrisoarea trimisă miroase a răzbunare, domnule Kennedy, îi aminti Phineas.

— Crezi că ai dreptul să mă înveţi ce să fac şi ce nu în această restrişte a mea ? îi ripostă moşierul cu dispreţ şi aroganţă. Ca numai la o secundă să adopte alt ton — de precupeţ josnic, tîrguindu-se în şoaptă : S-ar putea, însă, aranja lucrurile. Şi uite în ce chip. Dacă-mi promiţi că se întoarce la mine, îmi retrag declaraţia, plătind despăgubirile necesare. Ce zici ? Încheiem înţelegerea ?

— Nu-mi stă în puteri să v-o readuc, îi declară celălalt cu sinceritate.

— Ba o să vină dacă i-o spui dumneata. E de ajuns să le dai a înţelege că sînt constrînşi de ceva, şi-ai să vezi că cedează. Fă măcar o încercare.

— Nici prin minte nu-mi trece, se împotrivi Phineas categoric. De ce i-aş cere să ia de la cap suferinţa ?

— Suferinţă ? Ce suferinţă ? se miră soţul abandonat. Unde scrie că o femeie trebuie să se simtă nefericită pe

motiv că trăiește cu bărbatul ales ? Ți-am spus și-ți repet că am să trag cu buretele peste toate. Comunică-i hotărîrea mea și ai să vezi c-o va crede. Doar știe că nu am mințit-o în nici o împrejurare. Să revină la mine, și va trăi în pace și liniște, fără să-și audă reproșuri.

— Eu nu mediez această împăcare, îl refuză din nou Phineas.

— Nu vrei să mă ajuți ? Atunci încasează ceea ce meriți, șuieră moșierul și, răsucindu-se cu repeziciune, apucă ceva de pe un raft, după care se întoarse, înarmat cu un revolver.

Phineas, care pînă atunci șezuse pe scaun, sări în picioare. În zadar, însă, căci simți revolverul în tîmple și-l văzu pe zănatec apăsînd pe trăgaci. Numai că arma de care se folosea avea un mecanism special prin care se declanșa percutorul și, pînă să-i dea de rost, neîndemînatecul căpcăun bîjbîi o secundă sau două, tocmai răgazul necesar pentru victimă să-i scape din gheară și s-o zbughească spre ușă. Dar nu să și iasă din cameră ; căci, între timp, cu toată stîngăcia ce o vădise, Kennedy descoperi trucul pistolului și trase un cartuș. Phineas îi auzi bufnitura înnăbușită trecîndu-i pe la urechi, însă fără ca să-l atingă. Moșierul ar fi putut să sloboadă și al doilea glonț ; dar fie că îl speriase propria-i faptă sau mai avu de lucru cu sistemul armei, zăbovi de ajuns ca prada să-i scape. În numai trei, patru salturi, Phineas coborî scara și, găsind ieșirea blocată, se adăposti în bar, alături de doamna Macpherson.

— Omul este nebun, îi spuse hotelierei. Ați auzit glonțul ? Amuțită de groază, femeia i se agăță de braț și doar mai pe urmă îi răspunse pe gîfîite :

— Se vede că nu ie în toate apele... și eu, care sînt doar cu două slujnice prăpădite... în tot hoteiu...

De existența pistolului știa mai de mult. Îi descoperise ea însăși, dar nu avusese curajul să i-l subtilizeze clientului. Îl informase numai pe soț și, la început, se temuseră amîndoi să nu-și facă boierul vreun rău, cu blestemăția. Cum însă trecuse zi după zi fără să se ivească o nenorocire, convenîră să lase revolverul pe loc. De aceea cînd auzise răbufneala de sus, îi înghețase sîngele în vine convinsă că unul din cei doi conași căzuse ucis.

În năuceala sa de moment, Phineas nu știa ce să facă. Un singur gînd caraghios îl urmărea deslușit : pălăria sa rămăsese în camera domnului Kennedy. Se rugă de stăpîna hotelului să urce, să i-o aducă. Dar femeia părea de neîn-

duplecat. Și pe cînd se lupta s-o convingă, încercînd totodată să hotărască dacă se cuvenea să apeleze mai întîi la un polițist și numai pe urmă să alerge la domnul Low, se auzi un sunet de clopoțel scuturat cu mînie.

— Ie boieru, scînci doamna Macpherson pierdută, și de nu se duce careva pînă sus, o să ne împuște pe toți.

Cele două slujnice tremurau mai să iasă din ghete la ideea că putea să cadă pe una din ele năpasta. Spre norocul lor, însă, pînă să se rostească stăpîna, se zvoni un zgomot de ușă deschisă, după care văzură un joben țopăind pe treptele murdare și înguste ale scării.

Pentru Phineas era limpede că demența lui Kennedy ajunsese într-o fază atît de înaintată, încît bolnavul nici nu-și mai amintea, poate, de nereușitul său atentat.

— Puteți fi pe pace că nu va încerca să vă împuște, le liniști pe femeile dimprejur. Altfel nu azvîrlea pălăria, ci venea cu pistolul la noi.

La puțin după aceea se luară două decizii. Prima, ca una din servitoare să meargă la biserica scoțiană și să-l aducă pe Macpherson acasă ; ecalaltă, să nu se apeleze pe moment la poliție. Din spusele proprietăresei, Phineas înțelese că și ea și soțul erau la curent cu drama lui Kennedy. Tot de la dînsa află că moșierul avea un văr de gradul întîi la Londra, unica rubedenie pe care o ținea mai aproape de sine. Și astfel se ajunse la hotărîrea să i se relateze vărului atentatul, Phineas rămînîndu-i la dispoziție pentru orice informații suplimentare, în care scop își lăsă și cartea de vizită. Cu toate că își mai revenise din șoc, mădularele încă-i mai tremurau, așa că, înainte să plece, o rugă pe hotelieră să-i dea un coniac, pe care-l sorbi dintr-o singură înghițitură.

— Vă costă șase pence, îl anunță doamna Macpherson, ștergîndu-și lacrimile de pe obraji.

Phineas achită și ieși fără întîrziere în stradă, unde se aruncă în prima trăsură întîlnită, pornind către domnul Low.

Odată scăpat de pericolul prin care trecuse, încerca să se concentreze numai asupra ideii de a stăvili publicarea scrisorii arătată de Slide. Dar oricît și-ar fi strunit gîndurile în această direcție, tot se furișau către incidentul abia petrecut, făcîndu-l să se cutremure de amenințarea care planase asupră-i. Retrăi, fără voie, oribila scenă, precum și senzațiile încercate din secunda cînd se trezise cu revolverul la tîmplă și pînă văzuse flama cartușului și-i

auzise zgomotul înfundat. Mai fusese pe vremuri ţinta unui pistol şi chiar rănit de glonţul ce-l împroşcase. Însă duelul cu Chiltern — căci la el cugeta — nu-i produsese nici greaţa, nici moliciunea trupească ce-l copleşeau de astă dată. De n-ar fi băut coniacul înainte de a fi părăsit hotelul, cu siguranţă se prăbuşea în stradă ; deşi nici cu înviorarea pe care i-o adusese nu era sigur că va putea face faţă întrevederii cu domnul Low.

Numai că şansa a vrut să nu-l găsească acasă. Era plecat cu doamna în oraş, îl anunţă servitoarea, şi urmau să revină cam într-un ceas — adică tocmai răstimpul trebuincios să-şi mai vină în fire, se bucură Phineas. Rămase deci în aşteptarea prietenilor, odihnindu-se într-un jilţ. Dar şi după această destindere, cînd se trezi faţă în faţă cu Low, îi zvîcneau mîinile şi picioarele ca unui apucat de friguri.

— Era cît pe-aci să mi se zboare creierii ! izbucni la vederea fostului dascăl.

În zadar se căznise să-şi biruie tulburarea, şi tot degeaba îşi repetase să nu-i împoaie capul prietenului cu ridicola sa pătanie ci să-i vorbească direct şi cu calm despre denunţul lui Kennedy. Ca acum să facă tocmai pe dos.

— Nu te pricep. A tras cineva în dumneata ? îl întrebă magistratul înmărmurit.

— Da, Robert Kennedy, fostul Cancelar de Lancaster, a încercat să mă împuşte, şi glonţul mi-a trecut la o palmă de căp, explică el într-o stare de maximă agitaţie, ca imediat să se prăvălească în jilţ, izbucnind într-un rîs convulsiv.

Abia după această criză, se mai reculese şi povesti cele petrecute la hotelul Macpherson. Domnul Low se arătă de părere că ar fi fost necesar să cheme poliţia şi să încheie un document cu privire la atentatul neizbutit.

— Poate aşa trebuia să fac, recunoscu Phineas, însă mă apăsa altă grijă şi ţineam să ajung cît mai repede încoace. Este vorba de o declaraţie odioasă, făcută de acelaşi nemernic, în legătură cu soţia sa, lady Laura. Defăimarea lui a şi fost tipărită, şi mă tem că apare în ziarul de dimineaţă. Dar mai exact, iată care-i povestea, spuse după introducerea sa confuză. Şi relată tot ce ştia despre scrisoarea lui Kennedy. Mă gîndesc, zise după ce termină, să mă duc la redacţie şi să stau de vorbă cu Slide. Poate aflînd de cele întîmplate, îi piere cheful să mai publice declaraţia.

Domnul Low nu aderă la această idee, combătînd-o cu o înverşunare aproape insuportabilă pentru nervii încordaţi ai lui Phineas.

— Nu te vei duce la Slide, îi spuse aproape poruncitor. Şi-am să-ţi explic pentru ce. Iar ca să mă înţelegi bine, îţi amintesc că acest gazetar, care se erijează în vajnic apărător al virtuţii, se îngrijeşte, mai presus de orice, să procure distracţii iubiţilor săi cititori. Or punîndu-l în temă cu isprava lui Kennedy, tocmai bine va face pe dos de cum te aştepţi, adică în loc să renunţe la publicarea scrisorii, o va tipări neîntîrziat, însoţind-o şi de o amplă descriere a întîmplării de la hotelul Macpherson. Profitul e triplu. Întîi, că se achită de aşa-zisa lui datorie de a ocroti moralitatea ; apoi, concomitent cu aceasta, oferă şi un material suculent publicului. Şi, în fine, se pune el însuşi la adăpost, fiind sigur că nimeni n-o să mai protesteze împotriva calomniei Laurei Kennedy după revelarea tragediei soţului ei — un om care şi-a pierdut minţile datorită şicanărilor conjugale. Deci, avînd avantajele înşirate, ce l-ar reţine să nu dea drumul scrisorii ? În schimb, dacă nu-l zădărăşti cu informaţiile dumitale, acelaşi calcul ce l-a determinat să-ţi arate epistola îl va face să mai amîne şi publicarea ei, măcar cu douăzeci şi patru de ore. Nu ţi-e limpede că urmăreşte să scoată bani de pe urma virtuţii ce-o apără ? Deci nu va da cu piciorul cîştigului numai ca să grăbească cu o zi apariţia numărului rentabil. Iar în acest interval, vom încerca să obţinem o hotărîre judecătorească prin care să-i punem botniţă, ca să nu mai poată muşca pe nimeni.

— Am putea face rost de ea într-o zi ? întrebă Phineas ceva mai înviorat.

— Cred că da, cu toate că magistratura nu mai vădeşte promptitudinea de altă dată, zise dascălul şi oftă. Dar eu am să forţez nota. Şi iată cum. O pornesc deîndată la domnul Pickering care, în caz că nu ştii, este unul din cei trei cancelari ai Înaltei Curţi de Justiţie. Natural, nu prea se cade ca un legiuitor, cum sînt eu, să bată la uşa unui coleg într-o duminică după-amiază, cu intenţia expresă de a-i influenţa o decizie pe care urmează s-o ia a doua zi dimineaţă. Dar e vorba de-o situaţie în care se poate admite o excepţie. Cînd un ziar ca „People's Banner" deţine declaraţia unui nebun şi ameninţă să o publice, distrugînd, prin aceasta, fericirea unei familii, e absurd să ne împiedicăm de considerente mărunte. Iar Pickering este tocmai omul care va cîntări cu luciditate o asemenea

chestiune. Dumneata va trebui să faci o depoziție, sub prestare de jurămînt, mîine la prima oră, iar pînă pe la două sau trei, să sperăm că va primi și redacția ziarului dispoziția oficială, astfel că Septimus Slope, sau cum îl mai cheamă pe banditul de gazetar, n-o să mai îndrăznească să publice nici o slovă a lui Kennedy. Desigur, strădaniile noastre vor fi zadarnice dacă ne-o ia înainte, introducînd în ziarul de dimineață infamantul material. Dar asta nu înseamnă să stăm cu brațele încrucișate. Așa că eu plec, anunță magistratul, luîndu-și umbrela și pălăria, iar pe dumneata, Phineas, te poftesc să rămîi la cină. Prea te văd răvășit ca să pleci de la noi.

— Într-adevăr, mi-am cam pierdut capul, admise docil.

— Și faptul este într-un totul de înțeles, completă Low plin de bunăvoință. În ce privește ținuta de masă, nu e nevoie să ți-o mai schimbi. Du-te sus, la Georgiana, și explică-i ce s-a întîmplat. Spune-i, de asemeni, să amîne masa cel puțin cu un ceas, deoarece va trebui să alerg după Pickering, în caz că nu-l voi găsi acasă.

După plecarea magistrului, Phineas îi împlini voia, urcînd la Georgiana — adică la doamna Low — și relatîndu-i toate peripețiile. Aceasta se arătă extrem de impresionată, osîndind jalnica situație la care se ajunsese în Anglia, unde orice nebun putea să se plimbe cu pistolul la el, fără ca nimeni să ia vreo măsură. Cît despre lady Laura, considera că merită pedepsită pentru durerea pricinuită soțului. După dînsa, nici o femeie nu trebuia să-și părăsească bărbatul, indiferent de motivele ce-ar fi împins-o la gestul acesta. Or din cîte auzise, lady Laura nu avusese nici unul măcar.

Se vedea limpede că întreaga-i compasiune se îndrepta spre soțul dement, deși se arăta de acord să se recurgă la orice mijloace care puteau să-l neutralizeze pe Quintus Slide.

CAPITOLUL XXIV

DOAMNA COESLER ESTE CHEMATĂ LA MATCHING

DE ÎNDATĂ CE Maurice Maule a ieșit, oarecum, din impasul creat de inoportuna și rău formulata propunere a feciorului, simțindu-se suficient de întremat ca să reia firul vieții normale, și-a îmbrăcat arătosul pallon și a

plecat spre femeia care ar fi putut să-i aducă visata împlinire.

Aici rămăsese povestea bizarei lui existențe cu cîteva pagini în urmă, fără a se da de înțeles care făptură anume îi întreținea vie flăcăruia nădejdii ce-i încălzea cugetul. Se va vedea, însă, în viitoarele rînduri la cine ținea tomnaticul cavaler. Deci, pornind din Victoria Street, străbătu, cu mersu-i domol, parcul St. James, apoi cel cu numele Green, ieșind în Piccadilly, nu departe de Park Lane. Odată intrat pe alee, își cercetă ghetrele, pantalonii, mănușile, în căutarea unor eventuale scame sau pete. Dar nu ; arătau impecabil. Aerul după-amiezii era curat și înțepător, o plăcere să-l inhalezi, astfel că se putuse lipsi de costisitoarea comoditate a unei trăsuri. De fapt detesta folosirea lor în această parte a zilei, preferind să parcurgă distanțe mici, pe măsura puterilor antrenate prin promenada cotidiană. Natural, se impunea să ia cîte o birjă cînd trebuia să ajungă la un ospăț. Dar să se urce în ele de două, trei ori pe zi, ar fi fost o extravaganță incompatibilă cu bugetul său. Drept aceea, nu se aventura niciodată la nord de Oxford Street, la răsărit de cartierul teatrelor, sau dincolo de Piața Eccleston, către fluviul Tamisa. Mai existau și alte zone pe care le ocolea, ca South Kensington și New Brompton, deoarece, necunoscîndu-le întinderea, se trezise adesea cu tarife piperate din partea surugiilor. Și ca să ocolească surprize de genul acesta, nu se ducea la festinele date prin părțile pomenite.

În Park Lane bătu la ușa unei vile micuțe — aproape o jucărie, în comparație cu clădirile dimprejur — unde, în clipa cînd i se răspunse, întrebă dacă doamna Goesler era acasă. Plecase de dimineață, la țară, îi răspunse lacheul. La care, în chipul cel mai politicos cu putință, Maurice Maule exprimă oarecare surprindere, dat fiind că i se dăduse a înțelege că nu de mult distinsa doamnă pe care venise s-o vadă se întorsese de la moșia Harrington. Valetul îi confirmă spusele, explicînd mai departe cum că stăpîna ședuse numai o zi sau două în Londra, și pe urmă plecase la Matching, fiind chemată prin telegramă.

Se pare că ducele de Omnium e pe ducă, adăugase cu un aer misterios.

- Așaaa ? exclamă domnul Maule simulînd o exagerată uimire. Îmi pare nespus de rău, completă el, adoptînd cuvenita schimă de întristare.

Apoi, cu un mers poate mai puțin țanțoș, traversă din nou parcul, în drum către club. În ziarul de seară, pe care obișnuia să îl răsfoiască acolo, descoperi un comunicat cu privire la sănătatea faimosului duce în care se anunța că, deși starea Alteței Sale continua să fie precară, petrecuse, totuși, o noapte netulburată. Distinsul și venerabilul doctor, Sir Omicron Pie, ședea de veghe la Matching.

— Va să zică bătrînul Omnium dă ortul popii, declară Maule unui cunoscut.

Dar fiindcă acesta era deputat, privea deznodămîntul numai din punct de vedere parlamentar.

— Într-adevăr, i se apropie ceasul, confirmă grav. Și multe necazuri se trag de aici.

— Cine le trage, decît el singur ? se miră Maule, nepriceput în politică. Doar el va lăsa în urmă Ordinul Jartierei și cîte alte distincții, plus domeniile pe care le stăpînea.

— Bine, dar pe cine va numi Gresham la cîrma finanțelor cînd va veni la putere ? Pe mine unul, să mă tai, și nu știu. Se vorbește de Bonteen, numai că el nu are nici jumătate din energia și autoritatea care se cer. Vor oferi dregătoria lui Monk, care cu siguranță nu va primi să intre simbriaș în guvern.

— Aaa, de-abia acuma pricep de cine vorbești, zise Maule luminat. Despre Planty Pall, ministrul finanțelor. Și de ce, mă rog, n-ar rămîne și în viitor pe poziția de acum ?

Celălalt îl privi cu un soi de îngrețoșare amestecată cu milă, sentiment pe care-l încearcă orice parlamentar cînd constată o asemenea necunoaștere crasă a procedurilor constituționale.

— Ministrul finanțelor nu prea poate să stea în Camera Lorzilor, întocmai cum Palliser nu prea poate să nu devină duce de Omnium, îi explică deputatul cu un aer superior și ironic. Așadar, Palliser, ca duce de Omnium, va trece în Camera Lorzilor, unde nu știu dacă i se permite să se ocupe în continuare de sistemul său zecimal. Personal, aș zice că nu. Și lumea nu se împacă deloc cu ideea acestei schimbări.

— Eu, unul, mă duc să joc o partidă de *whist*, anunță Maule, plictisit de teoriile amicului.

În seara aceea avu ghinion, căci pierdu treizeci de puncte care, traduse în numerar, însemnau o sumă destul de importantă pentru venitul său. Totuși, nu arătă nici un semn de mîhnire pe chip, în vorbă sau în comportament.

Ori poate nici nu îl supărase prea tare eșecul care-l costase cîteva lire, privindu-l cu înțelepciune, ca un plus de experiență, iar banii, o investiție ce avea să-i renteze cîndva.

După *whist*, se duse în sala de mese ca să cineze, pripășindu-se, grijuliu lîngă un cunoscut care-i semăna în multe privințe și, mai ales, nu făcea parte din Parlament. Pe domnul Parkison Seymour, comeseanul ales cu prudență, nu-l interesa nici cît zăpezile de pe Himalaia cine avea să-i urmeze lui Palliser. În definitiv, amatori existau cu duiumul — printre care și oameni destul de capabili — ca să nu-și frămînte el creierii cu o treabă ca asta. Cum se va descurca Gresham cînd va veni la putere și pe cine va desemna să fixeze impozitele în Regatul-Unit, se va vedea la momentul oportun. Deocamdată, atenția tuturor se îndrepta spre onorabilul Daubeny, magul din Barsetshire, ale cărui revelații zguduiseră țara din temelii și puteau să-i aducă laurii celei mai nevizate glorii. Dar nici despre acesta nu merita să discuți, după unii ca Maurice Maule și Parkinson Seymour, deoarece tot la politică se ajungea. Așa că se apucară la vorbă pe alte teme, incomparabil mai agreabile și mai bine-venite pentru digestie.

Peste foarte puțin, lady Glencora avea să devină ducesă. În ce chip va înrîuri societatea de pe înalta poziție ce o cîștiga ? În bine sau rău ? La rîndul lui, Planty Pall va fi și el duce. Și întrebarea cea mai acută era, evident, dacă va merge pe urmele ilustrului unchi care-i lăsa acest titlu. Iar aici, Parkinson Seymour se arăta de părere că va fi mai prejos decît mult admiratul înaintaș.

A fost un om nemaipomenit ! se pronunță dînsul, cu gîndul la cel care trăgea să moară la Matching.

— Se pare că da, încuviință Maule. Și aristocrați de calibrul lui sînt din ce în ce mai puțini.

— Eu nu știu unul măcar, îl asigură comeseanul, punînd și mai mult în lumină valoarea celui pe ducă. Astăzi îi vezi pe toți nobilii că-și fac într-un fel de lucru, de parcă ar fi niște prăpădiți care nu mănîncă dacă nu dau din coate. Ba se vîră în politică ; ori asudă zile și nopți de-a rîndul pe la mesele cu ruletă și jocuri de cărți sau culmea rușinii ! — se apucă să facă comerț, zise Parkinson cu lehamite. Spre exemplu, contele Tydvil și lordul Merthyr își exploatează minele în comun, dar auzi înjosire ! — au încheiat o asociație, cu zapis și iscălituri, la fel ca doi negustori de brînză ! continuă Parkinson și mai dezgustat. Alt exemplu, de aceeași speță,

îl oferă marchizul de Maltanops, care, ghici în ce s-a băgat ? Într-o fabrică de bere, din Burton ! Iar ducele Discount, însurat cu fata bătrînului Ballance și cumnat cu faimosul George Advence, cumpără pe capete case ca să încaseze chirii ! Tot ce-ți spun sînt lucruri absolut sigure, nu invenții.

— Te cred, făcu Maule. Și într-adevăr Omnium nu se preta la nimicuri din astea.

— Nici în visele rele nu s-ar fi gîndit la asemenea chestii, întâi Parkinson covîrșit de admirație. Bine, dar ca el nu mai găsești altul. A fost unic, și s-a terminat. Ca să-ți faci o idee ce plămădeală domnească avea într-însul, din veniturile care-i curgeau gîrlă, nu a pus o lețcaie de-o parte. Așa viață cu pompă a dus. Ba am auzit că, dorind să-și păstreze nimbul de zeitate pe care știi că l-a dobîndit încă din tinerețe, nu s-a coborît nici să-și ia o nevastă. Ceea ce dovedește că și-a cunoscut rangul și a înțeles cu ce preț trebuie să și-l mențină. Dar cine mai pricepe acest lucru în zilele noastre ? Care aristocrat se mai înconjoară de misterul și demnitatea cultivate cu atîta grijă de Ducele de Omnium ? Nici unul. Ducii de acum circulă pretutindeni, așa cum vezi cîinii pe stradă, iar marchizii nu se socotesc cu nimic mai presus ca zazavagiii de-și vînd marfa în piață. De-aia îmi plînge inima că îl pierdem pe marele duce. Fiindcă altul ca el nu mai apucăm. O fi nepotu-său priceput la cifre, dar nu-i corespunde nici pe departe. Cît despre lady Glencora, s-a descurcat bine pînă în prezent, înconjurîndu-se și de simpatii. Totuși, după umila-mi părere, aduce mai degrabă cu o lăptăreasă decît cu o viitoare ducesă.

Parkinson Seymour nu era singurul londonez care evoca, în momentele acelea, figura muribundului de la Matching. Buletinele apărute în presă cu privire la starea sa gravă declanșaseră comentarii în toate cluburile și în majoritatea saloanelor — iar în nici un club și în nici un salon nu se rostea o singură vorbă de rău despre el. Ci numai de laudă. Se recunoștea unanim că Alteța Sa Ducele de Omnium își împlinise menirea cu o rară noblețe — aproape regească — profitînd de bogățiile ce-i fuseseră hărăzite de soartă cu un farmec și o eleganță demne de înaltul său rang, cinstind, prin întreaga sa viață, țara care-l rodise. Pretutindeni se auzeau doar elogii și totuși poate nici un contemporan de-al său nu înfăptuise atît de puțin și nu se înfruptase cu atîta nesaț din comoditățile și bucuriile vieții fără să-i treacă prin

minte că ar avea datoria să le răscumpere într-un anumit fel. Dar se vede că toate acestea nu aveau importanță. Esențialul era că arătase ca un adevărat duce, știind să-și pună în valoare nobila sa prezență.

Apropiatu-i sfîrșit, așteptat cu un interes platonic de o întreagă lume, pentru Maurice Maule împrumutase altă semnificație — legată de el și de anumite speranțe ce le nutrea.

Cunoștința cu doamna Goesler era relativ proaspătă, mai exact data de pe vremea ultimului sezon londonez. Așa că, logic gîndind, nu avusese cînd să devină o prietenie apropiată, cum o dorea domnul Maule, și parcă nici nu prea tindea spre împlinirea acestui tainic deziderat al domniei sale. În afară de două invitații la masă, frumoasa lady nu-l onorase cu prea multă bunăvoință. În schimb dînsul, în ambele ocazii cînd se aflase ca oaspete în Park Lane, se făcuse luntre și punte să-i intre în grații. Că reușise ori ba, i-ar fi venit greu să aprecieze, deși, fără urmă de laudă, se știa că avea un mare talent de a place femeilor. Poate unica încurajare din partea distinsei doamne fusese zîmbetul ce i-l dăruise la ultima întrevedere. Nu era exclus să-i fi fost provocat de amuzanta istorioară pe care i-o povestise. Totuși el îl interpretase ca un semn de bun augur și, pe moment, îl străfulgerase ideea dacă nu cumva grațioasa creolă era tocmai femeia după care tînjea. Odată încolțit de acest gînd, începu să culeagă necesarele informații, cu ajutorul cărora stabili mai presus de orice îndoială că Marie Max Goesler era extrem de bogată și, un alt amănunt ce-l umplu de bucurie, că avea libertatea să dispună de averea după bunul ei plac. Stimulat de cele aflate, îi scrise un răvaș. Ca pretext, se folosi de istorioara ce i-o îndrugase, îmbogățind-o cu o seamă de date, printre care și aceea că exista într-un volum de memorii, unde putea s-o citească oricînd. Acest „oricînd" se referea la oferta cu care încheiase scrisoarea de a-i pune chiar dînsul numita carte la dispoziție. Manevra era abilă și spera ca prin ea să-și facă iar vînt în vilișoara din Park Lane. Numai că doamna Goesler îi trimisese un bilețel extrem de amabil, mulțumindu-i pentru detaliile furnizate, pe care le considera mult prea ample ca să-l mai deranjeze cu aducerea volumului oferit. Cu alte cuvinte, îi închisese ușa în nas. Și Maurice Maule înghițise în sec, deoarece, în stadiul destul de fragil al relațiilor cu această

lady, nu putea să dea buzna, cu cartea în braţe. Hotărît lucru, ceva scîrţiia !

Mergînd pe firul iscodelilor începute, nu peste mult află, dintr-o sursă destul de precisă, despre o oarecare idilă ce existase între Marie Max Goesler şi ducele de Omnium. Intrigat, căută confirmări, tatonînd în dreapta şi în stînga, ca aproape de pretutindeni să audă unul şi acelaşi lucru : cîtă vreme trăia Alteţa Sa nici un bărbat nu putea să aspire la mîna ei. Dar de ce ? întreba dînsul invariabil. Şi aici răspunsurile se deosebeau foarte mult între ele. Unii îi şuşoteau, cu titlu de confidenţă, că se uniseră printr-un soi de căsătorie privată — însă căsătorie în regulă — pe care doamna Goesler jurase s-o ţină de-a pururi în taină. Alţii îşi dădeau cu părerea că ar fi însăşi fiica ducelui. Şi destui lăsau de înţeles că întreţinea legături de o anume natură cu Alteţa Sa, ceea ce nu părea deloc plauzibil, ştiută fiind marea prietenie dintre presupusa amantă şi lady Glencora — nepoata ducelui prin mariajul cu Palliser.

În concluzie, nimeni nu dezlegase misterul care învăluia aceste două făpturi — în fond o binefacere pentru societate, veşnic amatoare de presupuneri şi bîrfă. Sau chiar o mană cerească, în cazul de faţă, deoarece, neaflîndu-se nici un detaliu care să proiecteze o cît de slabă lumină asupra strînsei prietenii dintre duce şi Marie Max Goesler, clevetirile se înmulţiseră, spre deplina desfătare a lumii.

O parte din ele îi ajunseseră şi domnului Maule la urechi şi, cu toate că se cam băteau cap în cap, ceva pricepuse destul de limpede : că nu avea nici o şansă cît mai trăia ducele. Prea puţin îl interesa de ce natură era legătura Alteţei Sale cu femeia la care ţintise. Esenţial rămînea numai faptul că nimic n-o putea nimici în prezenţa nobilului rival. Atîta doar că acesta era bătrîn şi pe moarte. Or astfel stînd lucrurile, mai întrezărea scînteia unei speranţe. Dar o scînteie, şi nu mai mult. Prea cunoştea bine lumea ca să nu îşi dea seama de lucrul acesta, ori să se agaţe în neştire de o perspectivă aşa îndoielnică. Asta nu însemna, totuşi, că era dispus să capituleze. Departe de el un asemenea gînd. Avea să continue lupta, şi chiar să nădăjduiască în victorie. Dar cu rezervele necesare, ca să nu se expună unei decepţii prea mari. De cînd se ştia, fugise de încurcături şi necazuri, iar unul din secretele tihnei fusese acela să nu se cramponeze de

aspiraţii a căror reîmplinire i-ar fi tulburat sufletul. Şi de vreme ce aşa procedase o viaţă întreagă, nu avea să se dezică tocmai acum.

În timpul acesta, doamna Max Goesler se afla în drum spre Matching, plecînd de acasă la chemarea urgentă a bunei prietene, lady Glencora. Ea îi telegrafiase anunţîndu-i starea gravă a ducelui. Şi, cu gîndul la el, călătoarea îşi spunea lăcrimînd : „Bietul bătrîn ! Sărmană şi scumpă făptură neajutorată !" Şi totuşi, sărmana şi scumpa făptură fusese doar o belea pentru ea, complicîndu-i viaţa cu o îndatorire dintre cele mai neplăcute, pe care n-ar fi avut obligaţia s-o îndeplinească.

— Cum se mai simte ? o întrebă nerăbdătoare pe lady Glencora, ieşită în holul cel mare al conacului, s-o întîmpine.

Înaintea rostirii răspunsului, cele două se îmbrăţişară ca adevărate surori.

— Acum e ceva mai bine, o informă amica, însă de dimineaţă, cînd ţi-am trimis telegrama, era extrem de agitat. De două, trei ori a întrebat unde eşti. Şi ne-am gîndit că ar fi bine să te chemăm...

— Nu bine, ci foarte bine, întări Marie Max Goesler.

CAPITOLUL XXV

„AŞ FACE-O ŞI ACUM"

ÎN TIMP CE la Londra se zvonea pretutindeni că Ducele de Omnium îşi dă obştescul sfîrşit, Alteţa Sa o primea pe Marie Goesler, însoţită de lady Glencora, în somptuosul salon de la Matching, unde fusese adus într-o ţinută îngrijită şi instalat într-un imens fotoliu, cu perniţe, în chip de proptele pentru picioare. Alături, se afla o infirmieră bătrînă, băţoasă şi cu o bonetă scrobită care, la apariţia doamnelor, bătu în retragere, şoptind, cu discreţie, cîteva indicaţii către stăpîna casei.

— Alteţei Sale trebuie să i se dea supa fix la orele patru, iar după aceea, un pahar jumătate de şampanie. Şi fiindcă nu bea niciodată din degetare, v-aş ruga să-l serviţi din cupe mai potrivite, pe care să i le umpleţi în două rînduri.

— Iată, a sosit Marie, îl anunţă lady Glencora bucuroasă.

— Știam că o să vină, răspunse bătrînul răsucindu-și binișor capul pe speteaza înclinată. Eram sigur că va fi generoasă cu mine pînă în clipa cea de pe urmă, adăugă cu același glas vlăguit, punînd în același timp mîna sa veștedă pe brațul fotoliului, spre a-i fi mîngîiată de musafirul ce-i făcea atîta plăcere.

— Desigur că am fugit să ajung cît mai repede, zise ea, apropiindu-se de moșneag și lipindu-și un braț de umărul lui.

O vorbă duioasă, o dezmierdare abia perceptibilă — doar atît putea să facă pentru venerabilul de alături, și pentru acest puțin fusese chemată de la Londra la căpătîiul său. Arăta scofîlcit, pămîntiu și stors de puteri, un muribund în toată puterea cuvîntului, din care se prelingeau ultimii stropi de energie. Și totuși, cînd își întoarse ochii spre Marie, privirea lui mai păstra o urmă din farmecul nobil și grațios al lascivității ce-l caracterizase din totdeauna. E drept că nu știuse ce-i munca și obligațiile, că nu fusese nimănui de folos, dar avusese maniere și o ținută de duce, pe care le păstra pînă în ultimul ceas.

— Este incomparabil mai bine față de azi dimineață, vorbi lady Glencora către prietenă.

— Mai e foarte puțin și s-a sfîrșit totul, Marie, îngînă el. Dar așază-te, draga mea. Ți-au dat ceva să mănînci după drumul ce l-ai făcut ?

— Nu am avut răbdare să gust nimic. Voiam mai întîi să vă văd.

— Să bea un ceai, sugeră lady Glencora. Mă duc chiar eu să i-l pregătesc. Dar înainte să plec, șușoti la urechea amicei : Vă las singuri fiindcă știu că vrea să-ți spună ceva între patru ochi.

Vorbise anume în șoaptă, ca să nu îl irite pe duce cu indiscreția făcută, însă bolnavii au percepții foarte ascuțite, așa că bătrînul o auzise.

— E drept ce ți-a spus, draga mea. vorbi după ce ieșise cealaltă. Și mă bucur că m-a lăsat un minut doar cu tine. Mă iubești, Marie ?

Era o întrebare complet neadecvat cînd venea de la un muribund către o femeie așa tînără și prin nimic legată de el, afară. poate, de cei patru, cinci ani de prietenie. Dar fiindcă fusese rostită cu o nerăbdare soră cu deznădejdea, cerea negreșit un răspuns.

— Știți foarte bine că vă iubesc. Altminteri ce aș căuta aici ?

— Ce păcat că n-ai acceptat coroana atunci cînd ți-am oferit-o, suspină el.

— Da de unde, nu e păcat, îl contrazise ea cu blîndețe. Dacă o luam, n-ați fi putut să ne păstrați pe amîndouă.

— Te-aș fi vrut doar pe tine, glăsui abia auzit.

— Iar eu aș fi stat de o parte, veșnic urmărită de disperare, la gîndul că v-am separat de făpturile cele mai dragi și apropiate. Dar lăsîndu-vă lîngă ele, am putut rămîne prieteni cum nu se poate mai buni.

— Da... da... prieteni... prieteni buni, îngăimă ducele. După care închise ochii, își trecu degetele subțiri peste față și, ținîndu-se agățat de Marie cu cealaltă mînă, rămase o vreme tăcut. Sărută-mă, draga mea, o rugă într-un tîrziu. Și doamna Goesler se execută, aplecîndu-se și atingîndu-i fruntea cu buzele. Aș face-o și acum dacă aș crede că ți-ar servi la ceva, îi spuse el, gîndindu-se, evident, la căsătorie. Ea îi răspunse clătinînd doar din cap negativ și apăsîndu-l, cu duioșie pe mînă. Aș face-o ! Îți jur că aș face-o. Doar s-au văzut și alte cazuri.

— Se poate ; dar eu n-am să le imit.

După aceste cuvinte rămaseră alături, ținîndu-se strîns de mînă, și cufundați fiecare în gînduri. Așa îi găsi lady Glencora, cînd veni cu ceaiul și pîinea prăjită pe o tavă. La vederea ei, Marie Goesler se gîndi, fără voie, în ce situație s-ar fi aflat dacă primea coroana ce-i fusese oferită. Desigur, era ducesă, dar în nici un caz n-ar fi fost servită de o viitoare ducesă. Pe cînd astfel, întreaga familie avea motive să o iubească și să-i poarte recunoștință.

După ce ducele a sorbit o lingură, două din supă, înghițind, după aceea. și porția de șampanie, Marie Goesler și lady Glencora îl părăsiră, lăsîndu-l în grija bătrînei infirmiere, cu boneta scrobită pe cap.

— Mi se pare că ți-a șoptit ceva extrem de galant, o iscodi gazda, de îndată ce rămaseră singure.

— Într-adevăr, încuviință Marie.

— Iar tu sper că i-ai răspuns cu înțelegerea cuvenită.

— Am încercat...

— Sînt sigură că ai și izbutit. Sărmanul bătrîn ! Dacă i-ai fi împlinit voia, mă întrebam, oare afecțiunea lui dura pînă acum ?

— Categoric nu, lady Glen. Nu mai ținea la mine pentru că și-ar fi dat seama de răul ce i l-am făcut.

— Pe cuvîntul meu de onoare, cred că ești cea mai înțeleaptă femeie din cîte am cunoscut. Și cea mai dis-

cretă, în același timp. Bine ar fi fost să-ți semăn și eu! declară prietena cu un oftat.

— Dar nu ești cu nimic mai prejos, o asigură Marie Goesler.

— Mi-o spui tot din înțelepciune. Însă oricum aș fi, asta sînt. Unele ființe cad ca pisicile — mereu în picioare. Pe cînd tu nu cazi niciodată. Altele se prăvălesc aproape să-și frîngă oasele, deși nu fiindcă s-ar fi făcut vinovate de cine știe ce mari greșeli. Gîndește-te la biata lady Laura.

— Într-adevăr, e tare nenorocită.

— Presupun că nu-i o scorneală ce-am aflat despre domnul Kennedy. Probabil ești și tu la curent, de vreme ce se vorbește în Londra.

— N-am auzit nimic, răspunse amica.

— De cîte ori stau la Matching, Barrington Erle mă informează în scris de tot ce se întîmplă. El m-a înștiințat și de astă dată despre năzbîtia lui Kennedy. Se pare că a tras cu pistolul în Phineas Finn.

— În Phineas Finn! repetă doamna Max înfiorată

— Așa mi-a scris Barrington. Și uite cum s-a întîmplat. Domnul Finn s-a dus să îl vadă pe Kennedy la nu știu care hotel londonez. Ce anume au discutat, nimeni n-are habar. Doar atîta se știe că moșierul, cuprins de o gelozie feroce, a tras un glonte în vizitator.

— Și l-a rănit? o întrebă cealaltă și mai înspăimîntată.

— Se zice că nu. Domnul Finn se numără printre irlandezii ocrotiți de noroc sau de cine știe ce zeități. Cartușul i-a mîngîiat favoriții fără să-i perforeze capul.

— Și ce a urmat cu Kennedy?

— Nimic, după cîte am fost informată. Nu s-a chemat poliția și s-a întors netulburat acasă, de parcă ar exista un edict special care-l pune la adăpost pe orice bărbat care încearcă să ucidă amantul soției.

— Numai că Phineas Finn nu e amantul Laurei Kennedy, protestă Marie Goesler cu gravitate.

— Ei vezi, asta ar crea mari greutăți legii la care mă refeream, fiindcă cine poate să precizeze care trăiește și care nu cu nevasta vizată?

— În cazul lor, nu cred că se pot suspecta legături vinovate, susținu Marie.

— Un lucru e cert: au fost întotdeauna împreună. Cît despre natura legăturii, se prea poate să fi fost doar platonică. Așa cum se întîmplă de multe ori. Și mai ales

cînd la mijloc este o femeie ca lady Laura. Dumnezeule mare, pentru ea sînt gata să depun garanție... Dar ia povestește-mi, ce ți-a spus ducele?

— Mi-a cerut să-l sărut.

— Dragul de el! se înduioșă lady Glencora. Cînd nu ești aici, vorbește numai de tine, și sînt convinsă că n-ar fi murit împăcat dacă nu te vedea. Mă îndoiesc să fi iubit vreo altă femeie atît de mult ca pe tine. Și acum, draga mea, ar fi bine să-ți iei un scurt răgaz de odihnă, deoarece la șapte cinăm. Nu vor fi musafiri, afară de Sir Omicron Pie și ceilalți doi nepoți ai ducelui, pe care, apropo, nu a vrut să-i primească. Dorea și bătrîna lady Hartletop să vină încoace.

— Și n-ai fi avut chef de ea?

— Nici s-o refuz n-aș fi îndrăznit. Însă cînd i-am spus ducelui, mi-a zis să n-o prindă pe aici, și m-a pus să-i scriu că se simte grozav de slăbit și nu primește decît strict rubedeniile. Ca pe urmă să-mi ceară să telegrafiez după tine... Ce Dumnezeu o să facem dacă ne trezim cu lady Hartletop în prag? Nu-ți pot spune cît mi-e de frică. Dar știi ceva? De-o fi să apară, am să te ascund pe undeva, cît mai departe de ochii ei.

În următoarele două, trei zile, starea ducelui nici nu se amelioră, nici nu se înrăutăți simțitor. În presă continuau să apară buletine de sănătate, deși cei de la Matching nu știau pe ce căi ajung la redacții. Sir Omicron Pie — ieșit la pensie și, deci, în stare să-și consacre tot timpul îngrijirii mult îndrăgitului pacient — susținea că nu el trimitea știrile, din moment ce nu primise încuviințarea familiei. El avea datoria doar s-o anunțe pe lady Glencora cum îi merge bolnavului. Și atît. Așa că în fiece dimineață se înfățișa înaintea ei, repetînd cam același lucru, în formulări diferite. „E o chestiune de zile"; sau: „În curînd scînteia vieții își va lua zborul".

Plantagenet Palliser venise de trei zile la Matching, reclamat de starea unchiului său pe care îl vizita zilnic, dimineața și după-masa, deși fără să-și adreseze nici unul măcar un cuvînt pe deasupra șabloanelor. Totul era o simplă formalitate care, odată sfîrșită, îi dădea putință nepotului să se închidă în birou, împreună cu secretarul și să-și continue fabuloasele calcule cu privire la sistemul zecimal. Trudea din greu și fără perspectiva vreunor rezultate fie și peste ani.

Pentru el moartea ducelui era o lovitură cumplită, deoarece îl obliga să renunțe la cîrma finanțelor. Și

această dregătorie însemna incomparabil mai mult decît a fi duce de Omnium. Nici lady Glencora nu tînjea cine știe cît după titlul acesta. Îl dorise doar pentru fiul ei, pe care visa să-l vadă la Eton, ca lord Silverbridge.

În a treia dimineață de la sosirea Mariei Max Goesler, pe cînd își veghea prietenul, stîndu-i alături și ținîndu-l de mînă, acesta o întrebă pe neașteptate.

— Nu ai fost de curînd invitată la conacul lordului Chiltern ?

— Ba da, răspunse ea, după o privire schimbată cu lady Glencora — și ea prezentă în cameră.

— Ești în relații de prietenie cu lordul Chiltern ? urmă ducele.

— I-am cunoscut soția înainte de a se căsători.

— De ce îmi tot scrie acest om despre nu știu care păduri ? i se boci moșneagul, mai să izbucnească în lacrimi. Habar n-am cine e lordul Chiltern... și totuși, mă pisează cu pădurile lui. Tare-aș vrea să nu mai îmi scrie...

— El nu știe că sînteți bolnav, încercă Marie să-l scuze pe Chiltern. Și fiindcă ați adus vorba de asta, aș vrea să vă spun că i-am făgăduit să discut chestiunea cu lady Glencora. Necazul lui mare este că se otrăvesc vulpile în pădurile Trumpeton. Sau cel puțin așa mi s-a plîns.

— Nu cred o iotă din ce ți-a zis, se scînci ducele și mai tare. Nimeni n-ar otrăvi vulpi pe latifundiile mele. Te-aș ruga să vezi tu de asta, Glencora. Plantagenet nu se ocupă de nimic... niciodată. Dar să nu mai îmi scrie Chiltern. S-ar cuveni să știe că nu se cade să-mi trimită corespondența direct... că nu admit așa ceva de la nimeni... De ce nu se adresează lui Fothergill ? își continuă văicăreala ; după care începu să se smiorcăie efectiv.

— Am să pun eu lucrurile la punct, se obligă lady Glencora.

— Tare te-aș ruga să o faci... fiindcă nu-mi cade bine s-aud că primesc reclamații că au pierit vulpile, se tîngui bătrînul. Iar Plantagenet nu se îngrijește niciodată de un lucru...

Ca de obicei, lady Glencora nu-l contrazise pe unchi apărîndu-i nepotul. Încetase de mult să-i mai țină parte cînd i se aduceau astfel de acuzații. Iar în cazul de față, ar fi fost absurd să-l asigure că Plantagenet va interveni. Doar nu avea să își piardă o fărîmă din timpul său prețios ca să vadă de vulpi.

În cea de a patra zi, se produse dezastrul de care se temuse lady Glencora. În timp ce ședea la șuetă cu Marie

în micul ei salonaș, valetul o anunță că tocmai descinsese dintr-o trăsură lady Hartletop.

— Deci tot n-am scăpat de ce mi-era frică, izbucni ea cu ciudă, plesnind cu palma în măsuța din față. Și, ca să-i fie și mai mare necazul, nedorita doamnă ajunse în salon mai înainte ca Marie Goesler să evadeze, astfel că cele două se încrucișară în ușă.

Impunătoarea marchiză de Hartletop — o bătrînă voinică, mai apropiată de șaptezeci de ani decît de șaizeci și cinci — fusese o perioadă îndelungă iubita Alteței Sale Ducele de Omnium. Asta se petrecuse de multișor, încît în vremea din urmă nu-l prea văzuse. Însă auzise ceva despre Marie Goesler și, cu toate că nu o văzuse la față, dintr-o simplă ochire recunoscu în ea femeia rivală. Un al șaselea simț îi spunea că bruneta cu buclișoare ca de tăciune era marea prietenă a fostului ei amor. Trebuie spus că, de un timp încoace, făloasa marchiză se cam clătina pe picioare. Totuși, cînd trecu pe lîngă detestabila venetică — fiindcă aflase că nu e nici englezoaică — păși țanțoș deși cu un mers cam de rață.

Lady Hartletop era o femeie curajoasă și poate nu lipsită de inimă, pentru că altminteri, n-ar fi bătut o cale așa lungă, după scrisoarea trimisă de lady Glencora.

— Scumpă doamnă, îi zise aceasta încurcată, îmi pare grozav de rău de zadarnica osteneală pe care v-ați dat-o...

— Trebuie să îl văd, fie ce-ar fi, îi ripostă vizitatoarea cu hotărîre. Observînd-o cît era de pornită, cealaltă își împreună mîinile în chip dezaprobator. Oricine s-ar opune, insist să îl văd, continuă musafira.

— Sir Omicron a interzis tuturor să mai intre la dînsul...

— Nu știu ce o fi spus doctorul, dar eu nu plec pînă nu-l văd. Cine era doamna din ușă ?

— O prietenă a mea, răspunse lady Glencora trăgînd aer în piept.

— Eraa... madame Max...

— Așa se numește, lady Hartletop. Și mi-este prietena cea mai apropiată.

— Ea îl vizitează pe duce ?

Arătîndu-se înfricată de ideea acestei vizite, în fond lady Glencora își divulgase teama pe care i-o inspira lady Hartletop. Iar teama se prefăcuse în groază, amestecată cu neputință, la anunțarea sosirii ei. Totuși acum,

cînd se vedea astfel interogată, se scutură de sentimentele dinainte, hotărînd să fie vitează. Nimic pe lume n-o va sili să-i permită intrarea la muribund, și nici nu va șovăi să-i răspundă cinstit la întrebarea din urmă.

— Doamna Goesler îl vede pe duce.

— Va să zică așa, iar eu nu am voie ! se răți bătrîna cu indignare.

— Imi pare rău, lady Hartletop, dar ce pot să fac ? Bolnavul e obișnuit cu prezența amicei mele, încît nu-l tulbură cu nimic. E logic și de înțeles, nu ?

— Nici eu n-am să-l tulbur.

— Așa ceva este imposibil. Simplul fapt că v-ar ști în conac i-ar produce o stare de mare agitație. De aceea nu îmi pot asuma răspunderea de a-l anunța că ați venit.

În fața refuzului categoric, bătrîna se trînti pe o sofa și începu să bocească.

— Îl cunosc de patruzeci de ani și mai bine, îngăimă printre lacrimile ce-o gîtuiau.

Lady Glencora o privi cu inima strînsă, fiindcă de felul ei era miloasă și bună, dar în privința hotărîrii ce-o luase, rămase absolut neclintită. Și de fapt, nu avea sens să mai oscilcze, de vreme ce însuși bolnavul îi declarase că nu acceptă pe nimeni în preajmă, afară de ea, de Plantagenet și Marie Goesler.

A urmat o seară oribilă pentru toți cîți erau la Matching — cu excepția ducelui, care nici n-a mai apucat să afle despre venirea marchizei. Biata bătrînă nu putea fi expediată în aceeași după amiază, așa că se văzu nevoită să fie părtașă la cina familiei. Prevenit de soție să nu pomenească nimic despre unchi, Palliser a fost scutit și de neplăcerea unui eventual dialog cu marchiza pe această temă, tratînd-o, în consecință, ca pe un musafir ivit întîmplător la masă. Punctul nevralgic îl constitui, însă, prezența doamnei Goesler. Marie voise să nu apară deloc, dar se împotrivise Glencora.

— Te-a văzut, draga mea, și m-a întrebat despre tine. Or ascunzîndu-te, îi dai apă la moară ca să spună cine știe ce comèdii de tine.

Drept urmare, Marie se îmbrăcase și coborîse în sufragerie. Iar odată venită, se impuneau prezentările de rigoare. La care marchiza se comportă lamentabil. Afișînd o grandomanie de-a dreptul ridibilă, își încreți gura, își lungi fața, schiță o reverență anchilozată și, fără un cuvînt, întoarse spatele doamnei Goesler. La sfîrșitul mesei, se înghesui lîngă gazdă, șușotindu-i tot soiul de po-

vestiri în legătură cu ducele. Înainte de a se retrage, mai făcu o ultimă tentativă de a pătrunde la venerabilul suferind măcar a doua zi dimineață.

— Interveniți pe lîngă Sir Omicron, aci, de față cu noi, și poate obțineți permisiunea, îi replică lady Glencora.

Dar marchiza era prea îngîmfată ca să se plece, cu rugăminți, în fața măruntului doctor — care, în treacăt fie adăugat, ar fi cîntat în struna stăpînei. A doua zi dimineață, Marie nu apăru la micul dejun, iar la orele unsprezece, lady Hartletop s-a suit din nou în trăsură și a plecat. Se ostenise, îndurase umilințe și suferise o cruntă decepție — și toate numai din dragoste. Fălcoasă, lată și burduhăită la față, cu dublă bărbie și cu mustăți, biata marchiză era exclus să întruchipeze imaginea femeii sentimentale. Dar lăsînd de o parte aspectul îngrat, sentimentalismul și mersul de rață uneori se împacă. Amintirea celor patru decenii o împinsese la disperata ei tentativă. Trebuia să-l mai vadă o dată. Cu gîndul acesta venise și hotărîtă să-l împlinească. Dar fiindcă nu izbutise, ceva se surpase într-însa. Bărbații iubesc pînă în ultima clipă a vieții, dar iubesc ce e proaspăt și nou. Dragostea de femeie poate trăi și numai din amintiri, ancorîndu-se chiar și de senectute și urîțenie.

— Uff, ce mai episod a fost și ăsta ! răsuflă lady Glencora ușurată după plecarea nepoftitei marchize. E ciudat, însă, cum lucrurile care te îngrozesc, în realitate sînt infinit mai puțin complicate. Înghețasem de-a binelea cînd mi s-a spus că a sosit. Și totuși, am scos-o la capăt fără să plătească nimeni un bir prea mare.

Trecuse o săptămînă, și ducele tot mai trăia, însă atît de scăzut în puteri, încît nu mai putea fi mutat dintr-o încăpere în alta. Rămase, deci, numai în dormitor și în pat, ținîndu-și deasupra păturii mîna pe care Marie Goesler, care-l veghea ceasuri de-a rîndul, i-o acoperea cu a ei. Vorbeau mai rar și mult mai puțin. Într-una din zile, scînci din nou ceva despre pădurile Trumpeton și de scrisorile lordului Chiltern, plîngîndu-se de nepăsarea nepotului. In rest, părea scutit de suferințe și neteamător de clipa supremului exod. La un moment dat se chemă și un preot, care-i dădu cuvenita împărtășanie. Ducele o înghiți — la fel ca șampania prescrisă de medic sau cele cîteva linguri de supă servite de bătrîna infirmieră cu boneta scrobită — deși e îndoielnic că în sinea lui credea în primul leac mai mult decît în celelalte. Era conștient

că trăise mult și acum trebuia să sfîrșească. Cît despre ce urma, nu își făcea iluzii, dar nici nu-l umplea de spaimă. Era susținut de o încredere inconștientă în bine și în divinitatea care-l menise să fie ceea ce fusese.

— Mai am foarte puțin, Marie, șușoti într-una din seri și, drept răspuns, prietena de alături îi strînse mîna mai tare.

Ce rost ar fi avut să-l încurajeze, să-l mintă vorbindu-i despre o posibilă revenire, cînd știau deopotrivă că așa ceva era imposibil.

— A fost o mare mîngîiere că te-am cunoscut, Marie, îi șopti după o pauză.

— O, nu ! protestă ea.

— Ba da, stărui cu glas stins. Numai că aș fi vrut să te întîlnesc mai devreme. Față de tine aș fi putut să vorbesc despre lucruri pe care nu le-am pomenit nimănui. De pildă, pentru ce m-am născut eu să fiu duce, iar altul să devină lacheu ?

— Fiindcă Atotputernicul Dumnezeu a rînduit asemeni deosebiri.

— Totuși, parcă nu-s mulțumit de ce am înfăptuit. Deși am încercat să fac mai mult... am încercat, crede-mă...

— Ați trăit după cum se cuvine s-o facă un mare aristocrat, îl liniști Marie. Și-i etală o întreagă teorie în această privință, deși în sinea ei socotea o vină de moarte ca un om să trăiască în trîndăvia acestui aristocrat.

Deci se poate pe drept cuvînt spune că fondul ei dovedea mai multă noblețe decît al Alteței Sale Ducele de Omnium.

CAPITOLUL XXVI

TESTAMENTUL DUCELUI

ÎN CEA DE A NOUA ZI de la sosirea doamnei Goesler, bătrînul închise ochii, iar lady Glencora Palliser deveni ducesă de Omnium. Incontestabil, pentru Plantagenet Palliser prefacerea survenită avea implicații mult mai complexe decît pentru soția sa. La drept vorbind, nici nu se poate concepe o răsturnare mai radicală decît aceea trăită de el. Din punct de vedere al rangului social, se vedea dintr-o dată înălțat pe treapta cea mai înaltă. În

același timp intrase în posesia unei averi aproape nelimitate, precum și a multor distincții și grade onorifice pe care le avusese înaintașul. Iar la toate acestea, se adăugau influența sporită și onoruri, de asemeni crescute.

Însă, lucru de necrezut, Plantagenet Palliser privea această mărire la fel de nepăsător ca un zeu — sau ca o bucată de lemn. Unchiul murise ; dar la o vîrstă foarte înaintată, așa că durerea pricinuită era moderată în proporții. De îndată ce trupul neînsuflețit al bătrînului avea să fie depus în cripta familiei, de la castelul Gatherum, devenea pentru toți Duce de Omnium. Și, în consecință, i se retrăgea calitatea de membru în Camera Comunelor. Era unica pierdere pe lîngă uriașele avantaje pe care le dobîndise. Dar în lumina ei — și doar a ei — contempla actuala poziție. Pentru răposatul său unchi, a fi Duce de Omnium însemnase împlinirea supremă. Pentru Plantagenet Palliser însemna mai puțin decît zero. De cînd se știa se învîrtise doar printre aristocrați, încărcați cu titluri pompoase, pe care el nu le avusese, însă fiind totdeauna privit ca egal, distincția rangului îl preocupase atît de puțin, încît, cu vremea, încetase de a-i acorda importanță. În aceleași cercuri simandicoase, se deprinsese și cu întîietatea prescrisă de etichetă, potrivit căreia cei mai sus-puși sînt mereu primii, pe la recepții sau diferite festinuri. Faptul nu-l deranjase niciciînd, iar ca ministru al finanțelor, nu o dată o luase el înaintea persoanelor mai cu blazon. Ca Duce de Omnium i se consfința dreptul de a fi pretutindeni în frunte. Dar ce-l interesa acest moft ? Sau cu ce-l încălzea ? Și de ședea să cumpănească mai bine, în asta consta supremul avantaj dobîndit. Adică în nimic. Poate soția lui va fi încîntată de unele privilegii, deși nu era deloc imposibil ca și ea să se despartă cu inima strînsă de libertățile pe care le avusese ca lady Glencora. Dar oricare va fi reacția consoartei sale față de schimbarea ivită, pe el pur și simplu îl năruise moralmente. Prin înclinațiile înnăscute și propriile-i silințe își cîștigase o poziție deosebită în Regatul-Unit, ca tocmai această poziție să fie incompatibilă cu rangul pe care trebuia să-l accepte ! Această înălțare silită îi cerea totodată o renunțare care-l umplea de mîhnire. Dar nu arăta nimănui ce simțea.

— Presupun că trebuie să renunți la finanțe, îi spuse Glencora. La care dădu doar din cap aprobativ, fără a rosti un răspuns. Fiindcă pînă și ei îi venise greu să explice adevărata-i stare morală.

Se prea poate ca însăși soția sa să-i fi ascuns anumite regrete, nu cu privire la ridicarea în rang, fiindcă aceasta o măgulea, ci legate de faptul că își părăsea numele. Ca lady Glencora își clădise o reputație, pe care putea să o piardă ori să se întoarcă împotrivă-i ca Ducesă de Omnium. Căci faima este o hîrcă plină de toane, mai nestatornică decît însăși zeița norocului, care te mîngîie, te dezmiardă ori îi sare țandăra și te părăsește din te miri ce nimicuri.

Ca lady Glencora era pretutindeni știută, făcuse tot ce i se năzărise, nu-și refuzase nimic. Lumea în care trăise îi admisese ideile originale și o așezase pe un soclu de pe care, ca lady Glencora, nimic nu putea s-o răstoarne. Or, ca ducesă de Omnium, nu era deloc sigură că piedestalul avea să-i mai corespundă. Trebuia, prin urmare, să o ia de la capăt, iar asemenea începuturi erau primejdioase. Pînă acum — și tot ca lady Glencora — se luase la întrecere cu cele mai reputate familii, disputîndu-și supremația în petreceri și mondenități, și chiar dacă rezultatul final îi fusese net în favoare, nu-și atrăsese antipatii și invidii. Ci tocmai opusul. Își crease o popularitate imensă. Așa cum singură o recunoștea afirmînd : „Numai în două case distinse din Londra nu am pus niciodată piciorul". Firește acel „niciodată" nu trebuia luat *ad-litteram*, la fel ca și cifra ce-o indicase. Dar ceva adevăr exista în aproximația făcută. Or, ca Ducesă de Omnium, probabil nu-i era permis să se vînture așa mult. Deci, adio libertății de a merge unde poftea ; adio micilor răutăți și excentricității în care se complăcuse ! De aci înainte trebuia să imite — cel puțin într-o oarecare măsură — comportarea altor ducese.

— Dragul și bietul bătrîn ! oftase de față cu Marie. Bine ar fi fost s-o mai ducă o vreme !

În acea perioadă se aflau numai ele la Matching, Palliser împreună cu verii săi fiind plecați la castelul Gatherum, unde urmau să aibă loc funeraliile proaspătului defunct.

— Cred că nici el nu-și mai dorea să trăiască, presupuse doamna Mac Goesler.

— Cine poate să știe ? murmură prietena dusă pe gînduri. Atîta vreme cît poți să-ți privești viitorul, e greu de spus ce simte fiecare din noi. Oricum, răposatul s-a bucurat fantastic de viață.

— Nu și în ultimul an, o corectă cealaltă.

— Ba cred că da, susținu Glencora. Era fericit că te are alături, și vădea interes pentru toate. Mai ții minte

cît de mult l-a preocupat povestea cu lady Eustace și diamantele ei ? Cînd l-am cunoscut eu, prea se considera deasupra celorlalți muritori ca să-i rețină atenția faptele pămîntești. Se credea semizeu...

— Poate chiar era plămădit altfel decît cei dimprejur, și nu era doar o simplă idee...

— E posibil, conveni lady Glen. Dar a avut tăria și suficienta înțelepciune să-și dea seama la timp că grandoarea lui se certa cu existența de toate zilele. Pe măsură ce-a îmbătrînit, și-a pierdut morga, coborîndu-se pînă și la bîrfe mărunte. Iar această umanizare sînt sigură că l-a făcut să trăiască mai fericit.

— Și-a arătat slăbiciunea de om și prin conduita față de mine, observă Marie și chicoti.

— Nu prin faptul că te-a plăcut și-ți căuta compania, ci prin dorința de a te lua de soție, o corectă amica. Stau și mă întreb cîteodată oare ce-i îndruga unei femei ca lady Hartletop ? Povestea lor a început cînd era în plină grandoare, așa că nu catadicsea să-mi împărtășească prea multe. Pe atunci îl socoteam dur, dar astăzi cred că își juca numai rolul. Îl botezasem Dalai Lama, și așa a rămas pînă la nașterea fiului meu, Planty. Apropo, de aci înainte am de gînd să-i spun Silverbridge și nu Planty.

— Ca mamă, i-aș lăsa pe alții să facă uz de acest nume, o sfătui doamna Goesler.

— Am glumit, draga mea. Fii pe pace. Însă lumea din jur cu siguranță i se va adresa astfel, și s-ar putea să și-o ia în cap. Oare ce o să devină în societate ? Un Dalai Lama sau un ministru reputat și iubit ? ! Natural nu există poziții mai opuse ca cele două. Și în ce îl privește pe Plantagenet, el nu pune preț decît pe însușirile de politician și de om de stat pe care le are. Nicidecum pe rangul aristocratic. În vreme ce răposatul său unchi nutrea concepții diametral opuse. De pildă, cînd hoinărea prin Piccadilly, era convins că înfrumusețează priveliștea prin simpla-i prezență, și nu făcea nici un pas fără a fi conștient că toți pietonii îl urmăresc, șoptind între ei : „Uite Alteța Sa Ducele de Omnium !" Ceea ce nu i-ar trece voțului meu prin minte. În drumurile pe care le face, se consideră inferior și măturătorilor de pe stradă. Nicăieri nu se simte în larg decît pe banca miniștrilor.

— Unde nu va mai sta, completă Marie.

— Așa e, și mi-e milă de el. Parcă ar fi un Othello, detronat și dornic de răzbunare. I-am vorbit de prietenul tău, relatîndu-i necazurile cu pădurile Trumpeton, și

m-a sfătuit să-i scriu domnului Fothergill, lucru pe care-l voi face, deși nu pe moment, deoarece îmi închipui că nu se cade unei ducese să se ocupe de vulpi, cînd fostul Duce de Omnium încă nici nu a intrat în mormînt. Sînt teribil de curioasă ce-o fi cuprinzînd testamentul. Pe mine, de fapt, nu mă interesează nimic în afară de perle. După cîte știu, bătrînul avea cea mai valoroasă colecție de nestemate... care ți-ar fi aparținut, Marie, dacă primeai să-i devii soție.

Rămășițele pămîntești ale ducelui s-au depus în cripta familiei, testamentul s-a desfăcut, iar Plantagenet Palliser a fost salutat ca Duce de Omnium de către personalul și arendașii adunați în marele hol al castelului Gatherum. Domnul Fothergill — principalul administrator al decedatului — se afla de asemeni prezent, smerit și docil cum nu se mai poate, cu toate că, prin rolul ce-l deținuse, nu o dată îl șicanase pe fostul Planty Pall. Dar asta se petrecuse în trecut, pe cînd astăzi urmașul era titularul întregii averi, își lua în primire distincțiile și coroana ducală, devenind ținta respectului și venerației a sute de oameni.

Numai că Planty nu era amator de osanale și de venerație, și de aceea ceremonialul inscăunării însemnă pentru el un supliciu, deși martorii declarară pe urmă că fusese trufaș, distant și chiar mai înfumurat decît unchiul său. În realitate, îi displăcuse atît de tare festivitatea și se simțise așa de stingher — tresărind la fiecare „Alteță" adresată și clipind cu nedumerire la orice elogiu — încît, ca să scape cumva de tortură, la un moment dat se detașase complet de ce se petrecea împrejur, adunîndu-și atenția asupra sistemului zecimal și a modalității celei mai fericite de a transforma șilingul alcătuit din doisprezece penny, într-unul format doar din zece.

În această lumină privise Plantagenet Palliser solemnitatea ungerii sale ca duce, și era gata să jure că nu se va împăca niciodată cu noua postură. Dar cu toată deprimarea ce-l stăpînea, nu-și neglijă nici o clipă îndatoririle, printre care și aceea de a-i scrie soției sale. Și astfel, în dimineața care urmă, lady Glencora — cum i se mai spunea încă la Matching — primi o seamă de noutăți de la Gatherum. Însă una din ele o întoarse pe dos.

Scrisoarea îi fusese înmînată în iatacul ei și, după ce o citi, mai bine de un ceas nu se simți în stare să dea ochii cu Marie. Vestea care o tulburase așa de mult suna în felul acesta : „I-a lăsat moștenire doamnei Max Goesler douăzeci de mii de lire și toate bijuteriile. În privința banilor nu am nici un fel de obiecție, dar cu bijuteriile socotesc că nu a procedat bine. Și nu pentru că m-ar afecta personal, căci în ochii mei nu prețuiesc nimic, ci fiindcă știu că tu le vei regreta, și apoi o să clevetească și lumea. Desigur, moștenitoarea va fi înștiințată de executorii testamentari, însă cred că ar fi înțelept s-o vestești mai din vreme. Avocații îmi afirmă că nestematele ar valora o sumă uriașă, dar eu m-am deprins de mult să nu cred în ce mi se spune. Întreaga colecție se află aici, și părerea mea este că doamna Goesler va trebui să trimită un specialist în vederea ambalării. Există de bunăseamă și un inventar, al cărui duplicat va fi expediat titularei prin poștă, de îndată ce va fi întocmit".

Pusă în fața nevisatei întorsături, Glencora se simți încolțită de invidie. Realmente își pizmuia prietena pentru faimoasa colecție de perle, de briliante și de smaralde, cu care se va făli în locul ei.

Totuși, pe la amiază, cînd o văzu, nu lăsă prin nimic să transpară adevărata ei stare de spirit.

— Draga mea, să nu ne luăm cu alte fleacuri, ci să-ți anunț, mai întîi, ce noroc a dat peste tine, îi vorbi ea voioasă, călcîndu-și pe inimă. Ia aruncă-ți privirea pe aceste rînduri, dar citește numai pînă aici. Plantagenet se înșeală spunînd că voi regreta ce am pierdut. Adevărul e că nu mi-a părut deloc rău, o minți cu desăvîrșită candoare. De-o fi să rîvnesc la o broșă sau un inel, mi le poate oricînd cumpăra. Însă nu m-au atras niciodată bijuteriile, și nici acum nu mă ispitesc. Cît despre bani, să nu ai nici o grijă, după cum vezi că scrie și Plantagenet.

Doamna Goesler își aplecă ochii peste rîndurile ce-i fuseseră indicate și pe loc se roși la față. Le parcurse pe încetul și cu mare atenție, iar la capătul lor, rămase cîteva clipe tăcută, evident, căutînd cuvintele nimerite pentru formularea unui răspuns.

— Ai face bine să trimiți un angajat de la Garnett, îi sugeră Glencora, referindu-se la un prestigios magazin de bijuterii londonez.

— Nu prea văd pentru ce, îi replică cealaltă.

— Fiindcă în asemenea împrejurări e necesar să fii precaut. Doar avem de-a face cu o colecție a cărei valoare încă nici nu se știe la cît se ridică. Se cunoaște numai că, o perioadă destul de îndelungată, răposatul a investit în aceste bijuterii jumătate din veniturile pe care le avea.

De la tonul nepăsător și voios, adoptat la început, Glencora alunecase fără de veste la unul aspru și arțăgos, de care era conștientă și, totuși, nu putea să-l frîneze, chiar știind că-i trădează amărăciunea.

Marie Goesler se apropie de ea și o mîngîie cu mare blîndețe pe braț.

— Îți amintești de un inelaș cu un diamant negru — sau cred că era diamant — pe care-l purta ? o întrebă aproape în șoaptă.

— Cum să-l uit cînd îl avea întotdeauna pe mînă ? îi ripostă Glencora morocănoasă.

— Ei bine, mi-ar plăcea să-l am, continuă Marie.

— Le vei avea pe toate. Doar vei primi întreaga colecție.

— Eu îl vreau pe acela... de dragul mîinii ce l-a purtat. Iar cît privește restul, martor mi-e cerul că n-am să mă ating de nimic ce i-a aparținut ducelui.

— Cum vine asta ? Nu accepți moștenirea ? întrebă cealaltă stupefiată.

— Nici o nestemată, nici un inel, nici un șiling !

— Dar trebuie, căută prietena s-o forțeze de formă.

— Iartă-mă, dar nu văd cine sau ce m-ar putea obliga, zise Marie Goesler, zîmbind. Prin urmare, vei avea bunătatea să-i scrii domnului Palliser — sau, pardon, ducelui — spre a-l informa despre hotărîrea ce-am luat-o ?

— Așa ceva n-am să fac, refuză Glencora.

— Atunci va trebui s-o fac eu. Astăzi, cînd mă întorc cu gîndul la tot ce a fost, îmi dau seama că amintirile adunate în legătură cu ducele îmi vor lumina de-a pururea cugetul. Pe cît mi-a stat în puteri, m-am silit să-i aduc mîngîiere, să fiu bună cu dînsul, și pot afirma mulțumită că această prietenie nu mi-a întinat prin nimic conștiința. Or de-aș primi banii și bijuteriile lui — sau mai degrabă ale voastre — aș mai putea să vorbesc astfel ?

— Oricine acceptă ce i se lasă prin testament.

— Eu am să fiu o excepție la regula generală, spuse Marie zîmbind din nou. Și apoi nu crezi că amiciția ce mi-o arăți valorează mai mult decît toate nestematele care există în Londra ?

— O vei avea în continuare, împreună cu moștenirea, îi făgădui lady Glencora, biruită de extraordinara purtare a prietenei. Vom rămîne la fel de apropiate, își întări ea promisiunea. Dar asta nu înseamnă să dai cu piciorul bijuteriilor lăsate prin testament. Nimeni n-ar face una ca asta. Nici chiar regina.

— Eu nu sînt regină și ca atare am obligația să mă port mai cu luare aminte. Deci nu voi lua nimic din ce mi-a lăsat ducele. Am cerut doar un obiect — inelul cu diamant — iar de-l capăt în dar din partea moștenitorilor săi, am să-l port toată viața. Ai să-i scrii domnului Palliser ?

— Iartă-mă, dar nu pot, murmură Glencora covîrșită.

— Atunci va trebui să-i scriu eu.

Și astfel, din imensele bogății ce-i fuseseră hărăzite de Ducele de Omnium, Marie Goesler se alese numai cu inelușul purtat de el o viață întreagă.

CAPITOLUL XXVII

MÎNIA LUI SLIDE

DUMINICĂ DUPĂ AMIAZĂ, cînd Low pornise în căutarea domnului Pickering — vice-cancelarul Înaltei Curți de Justiție — avu norocul să-l găsească acasă, unde putu să-i relateze pe îndelete mîrșăvia pusă la cale de Kennedy și de Slide. Legiuitorul se arătă plin de solicitudine, ascultîndu-l surîzător și aprobîndu-l cu capul, iar la urmă îi declară că situația istorisită era cu adevărat ieșită din făgașul comun, că după o prealabilă depoziție, domnul Finn va obține probabil pe loc dorita hotărîre judecătorească și că natura neobișnuită a cazului justifica întru totul intervenția la fel de neobișnuită a colegului său. Firește, rămîne sub semn de întrebare dacă același domn Pickering ar fi vădit aceeași bunăvoință într-un conflict iscat între un oarecare Joseph Smith și ginerele său, John Jones, în locul lordului Brentford și al onorabilului Robert Kennedy, sau dacă cererea venită din partea unui avocat anonim precum Phineas ar fi fost rezolvată cu promptitudinea făgăduită domnului Low — coșcogeamite Consilier al Reginei, membru în Parlament și cine știe ce demnitar în justiție într-un viitor nu prea îndepărtat.

Oricum, în primele ceasuri ale dimineții de luni, Phineas și dascălul său, asistați, se înțelege, de cancelarul Pickering, au răsfoit numărul proaspăt apărut al gazetei „People's Banner", constatînd cu satisfacție deplină că scrisoarea lui Kennedy nu fusese inclusă în cuprins, ceea ce dovedea justețea raționamentului făcut de bătrînul

Low. Scontind beneficii mai mari prin jonglarea lui Finn și a familiei Standish — pe care-i avea la mînă — decît prin tipărirea unei declarații calomnioase, editorul preferase s-o mai țină în sertar încă douăzeci și patru de ore, chiar dacă nu primise făgăduita veste din partea lui Phineas. Între timp, acesta depusese cuvenita mărturie sub jurămînt, într-o cămăruță sordidă, în spatele biroului domnului Pickering, astfel că, după orele zece, documentul cerut era gata semnat și vădea atîta strictețe, încît orice abatere atrăgea după sine nu numai simpla penalizare a gazetarului și a redacției, ci însăși desființarea gazetei.

Se știe că ziariștii, în genere, sînt nesupuși, îndărătnici, trufași, o speță de oameni care se conduc după capul lor și prea puțin după ideile altora, lipsiți de teama ori de respectul pe care unele lucruri le inspiră semenilor de rînd. Cu toate astea, o hotărîre emisă de Înalta Curte a Justiției îi îngheța și pe cel mai cutezător dintre ei.

Pe la ceasul amiezei, interdicția aprobată de vice-cancelarul Pickering a fost depusă la redacția ziarului „People's Banner", situată în Aleca Quartpot, din Fleet Street.

Aceasta se petrecea pe data de întîi martie, exact cînd nobilul muribund de la Matching aștepta cu răsuflarea la gură sosirea prietenei sale. Pentru Phineas fusese o dimineață extrem de agitată, căci după formalitatea îndeplinită la Lincoln's Inn — sediul domnului Pickering — se repezise în strada Judd, ca să afle în ce stare se mai găsea descreieratul care încercase să-l lichideze, iar de acolo fugise la Parlament, unde avea întrunire. La hotelul Macpherson dădu peste vărul domnului Kennedy, venit să-și conducă rubedenia înapoi la conac, după afirmațiile sale. Despre isprava din ziua trecută nu se suflase o vorbă poliției, ca și cînd moșierul nu ar fi tras cu pistolul, ci doar zvîrlise cu o perie de haine în capul vizitatorului. Evident, urmele neizbutitului atentat dăinuiau încă. Ușa camerei era perforată la o înălțime de aproximativ un metru și nouăzeci, iar din arma subtilizată de Macpherson la întoarcerea de la biserică și în aceeași seară prelată rudei clientului, lipsea un cartuș. Dar aceste dovezi erau inutile, deoarece Phineas nu intenționa să le folosească. Și cu atît mai puțin cei din clanul lui Kennedy.

Interdicția dispusă de vice-cancelarul Pickering ajunsese la redacție în jurul amiezei, însă gazetarul avea s-o descopere după cîteva ceasuri, cînd se prezenta la serviciu. De obicei apărea la orele trei, lucra pînă la cinci,

apoi se făcea nevăzut pînă seara la nouă, cînd se așternea iar pe treabă, pregătind apariția numărului de dimineață pînă la ceasuri foarte tîrzii. Duminică noaptea plecase furios către casă, deoarece nu primise nici o știre din partea lui Finn, deși îi dăduse asigurări în sensul acesta. Pînă a doua zi mai trecuse însă paraponul, ca după amiază, în drum de la locuința sa, din suburbia Camden Town și pînă în Fleet Street, să-și repete întruna că va găsi la birou mult așteptatele noutăți. Pentru el aveau o importanță vitală, ca însăși scrisoarea la care se refereau, întrucît publicarea ei va constitui o mare surpriză și, ca atare, se va bucura de atenția tuturor. Atît de multe erau binefacerile aduse de acest mesaj, încît o gazetă ca „People's Banner" nici că putea să nădăjduiască într-un noroc mai fantastic. Apărînd ca document inedit în coloanele sale, scrisoarea cu siguranță avea să fie reeditată de fiecare ziar londonez, plus de alte sute în provincie, toate menționînd amănuntul că fusese culeasă din paginile cotidianului „People's Banner".

Într-adevăr Kennedy adresase misiva sa editorului de la „People's Banner", dar nu cerîndu-i s-o difuzeze la asemenea scară. Țința lui fusese cu totul alta. Și se cunoaște. Însă, odată ce jalba încăpuse pe mîinile unui Slide, căpătase meniri nevisate. Din capul locului întrevăzuse în ea o sursă de inspirație pentru nenumărate articole de fond, și toate în așa fel plăsmuite, ca să încînte publicul cititor. Apoi tonul de înaltă virtute pe care-l va imprima prelucrărilor, avea să slujească întregii națiuni britanice, de la matroana fiecărei familii, pînă la marii prelați. Planul era măreț și plin de făgăduințe. Totuși îl amînase în speranța unor avantaje suplimentare, obținute prin tratative directe cu persoanele implicate.

Și iată ce calcule își făcuse. Dacă izbutea să împace doi soți cu poziții așa de marcante, ca parlamentarul Kennedy și fiica lordului Brentford — ori măcar să se evidențieze în mediația încercată ; și, dacă, în același timp, reușea să-i convingă pe Brentford și pe tînărul deputat irlandez că numai în interesul lor ocolise publicarea scrisorii, cota profiturilor se putea majora. Ce e drept, noua tactică i se părea mai confuză decît prima, însă mult mai ispititoare ca beneficii. Și de aceea o adoptase, comițînd o gravă eroare, pe care avea s-o descopere abia la sosirea în redacție.

— M-a căutat Phineas Finn ? se interesă de cum păși în biroul său minuscul, aidoma unei cuști de sticlă.

De jur împrejur zăceau șpalturi de articole vechi și bruioanele altora ce urmau să apară, formînd la un loc o harababură de nedescris, în care numai un om cu experiența lui se putea descurca. La întrebare i se răspunse că domnul Finn nu se arătase la față. Drept care începu să prefire corespondența, în căutarea unui mesaj din partea neparolistului deputat, ca în locul lui să găsească interdicția cancelarului Pickering. A spune că descoperirea l-a lăsat consternat, ar fi o exprimare prea ștearsă în comparație cu reacția sa.

Fusese tras pe sfoară, vîndut, jefuit de nemernicul fariseu irlandez pe mîinile căruia se dăduse cu încrederea naturii sale candide și cu inima lui deschisă ! Fusese trădat în modul cel mai abject ! Deși „abject" i se părea un atribut prea debil pentru ticăloșia săvîrșită de Phineas. Indignarea și furia sa nu cunoșteau margini, ceea ce, oarecum, era de înțeles deoarece, cu cît un om este mai puternic, mai puțin expus nedreptăților, dar mai investit cu autoritatea de a le pricinui altora, cu atît resimte mai tare înțepăturile pe propria-i piele și rămîne mai uluit cînd cineva îl face să sufere. Se știe că jurnaliștii se joacă zilnic cu numele semenilor, pe care nu șovăie să le terfelească, împroșcîndu-le cu tot soiul de invective. Dar ia să fie unul din ei atacat — chiar fără să i se dea numele — imediat se și gîndește cum să dezlănțuie trăsnetele și tunetele asupra ofensatorului. Iar dacă i se pun la îndoială purtarea, cinstea, judecata, veracitatea informațiilor sau măcar consecvența, trăsnetele și tunetele încep să și curgă — deși nu din ceruri. Că Slide se gîndea de pe atunci la pedepsirea lui Phineas, nu exista nici un dubiu, atît doar că nu întrevedea deocamdată în ce chip va declanșa lovitura de trăsnet.

Citi hîrtia oficială de cîteva ori la rînd și, pe măsură ce-i revăzu conținutul, își dădu seama de severitatea penalizărilor prevăzute și de imposibilitatea de a le nesocoti. Dar poate îi rămînea o portiță să folosească informațiile furnizate de Kennedy împotriva soției, a lui Phineas și a lordului Brentford, șicanîndu-i după pofta inimii lui, fără să tipărească scrisoarea ? !

Publicarea ei nici nu mai intra în discuție. Oricît de îndărătnic sau de viteaz va fi editorul, în fața justiției trebuia să se plece deoarece consecințele atrase prin neascultare erau mult mai grave și mai neplăcute pentru instituția la care lucra decît pentru el, ca persoană particulară. Prin urmare nu cochetă nici o clipă cu gîndul

să se ia de piept cu forul ce dispusese interdicția. Însă a renunța la o răfuială cu Finn i se părea peste poate. Și ca o încununare a necazului peste care dăduse, mai veni și un coleg cu o știre apărută într-un jurnal matinal, în legătură cu atentatul lui Kennedy împotriva lui Finn. Nu se menționau nume, dar pentru Slide, reieșeau limpede din cuprins, care suna după cum urmează :

„Potrivit unui zvon ce ne-a parvenit la redacție, un actual deputat, aflat în după amiaza de ieri la un hotel londonez unde se dusese să viziteze pe un onorabil membru din fostul guvern, a fost împușcat de acesta. Dacă rumoarea este întemeiată sau nu, încă nu s-a putut stabili și, în consecință, ne abținem să precizăm numele celor implicați. Din informațiile primite, gentilomul care s-a folosit de pistol nu este în depline facultăți mintale. Oricum, cartușul nu și-a nimerit ținta".

Ce cruzime ca o astfel de informație să ajungă în mîinile unui rival, în loc să beneficieze de ea ziarul „People's Banner" ! își zise Slide cu năduf. Și ce păcat că glonțul nu nimerise unde ar fi trebuit !

Indiscutabil, știrea se referea la Phineas Finn și la Kennedy ! Finn — „actual deputat" — fusese trimis de el însuși la Kennedy — „un onorabil membru din fostul guvern" — care trăsese „la un hotel londonez". Pînă aici totul se potrivea la tanc. Așa că și incidentul relatat în continuare putea să fie autentic. Doar îl avertizase pe irlandez de pericolul vizitei. Ba proorocise și o crimă. Și iată că profeția se adeverise. Deci știrea apărută într-o altă gazetă era un bun al lui „People's Banner" de care fusese prădat într-un mod ticălos ! Se vede că însuși Finn se dusese la un ziar dușman și vînduse pontul, numai cu gîndul să mai adauge un rău la cel pe care îl și făcuse. Otrăvit cum era, mai mult se perpeli în cușca de sticlă decît lucră, iar la orele cinci, cînd părăsea îndeobște redacția, în loc să meargă acasă, se aruncă într-un omnibuz și se duse la Westminster. Trebuia să dea ochii cu nemernicul ce-l trădase.

În sinea lui era cu desăvîrșire convins că fusese împiedicat de a face un mare bine. Practica de o viață îi insuflase credința că numai editorul unei gazete avea căderea să hotărască asupra valorii și tipăririi fiecărui material. Făcînd mare caz de puțina conștiință pe care-o avea, susținea cu tărie că doar ea îi dictează inițiativele și acțiunile arătîndu-i unde să se oprească, și nicidecum legislația prevăzînd pedepsirea calomniei, interdicțiile

judecătorești sau vreo altă presiune exercitată din afară. În concepția sa, gazeta împreună cu dînsul alcătuiau o instituție folositoare, și orice interpunere menită să îi dezbine dăuna publicului. Doar tot ce se făcea în redacție slujea interesele maselor, și chiar dacă mai lezau anumite persoane, ale căror nume și fapte erau denunțate cu violență în paginile ziarului, rezultatul global rămînea pozitiv. Și, în definitiv, ce contau suferințele cîtorva, alături de binele celor mulți ? De vreme ce în lumea aleasă se petreceau lucruri blamabile, trebuiau negreșit arătate. Dacă existau fraude, adultere, frivolități ori frecușuri și certuri între persoane sus-puse, corect era să fie date în vileag, ca poporul să nu plutească în neștiință, ci să fie avertizat de ce se întîmplă. Că asemenea demascări asigurau și rentabilitatea gazetei, Quintus Slide o știa foarte bine. Numai că dînsul nu era omul să se lase influențat de prejudecăți, considerînd că ocrotirea virtuții mergea mînă în mînă cu profiturile materiale. În fond, o gazetă care nu aducea beneficii, nu putea subzista, și odată ce dădea faliment, nu mai avea cum să protejeze moralitatea. Așadar, ca să-și împlinească menirea, se cerea să aibă vînzare, și ca s-o cumpere sute și mii de oameni, trebuia să-i atragă prin materialele publicate.

În drum către Parlament, după mizerabilul deputat ce-i făcuse figura, Quintus Slide vîntura numai gînduri legate de nobila cauză ce-i fusese zădărnicită. Zapisul primit din partea Înaltei Curți de Justiție îi răsturnase campania ce-o pusese la cale, lovind nu numai în el cît, mai ales, în marele public. Intervenția justiției i se părea odioasă, întrucît dovedea că autoritatea, măreția și idealurile presei erau la discreția ignoranței și a celor puternici. Or asta îl indigna mai mult ca orice, fiind convins că un anonim ca Jones ori ca Smith nu ar fi obținut niciodată blestemata decizie judecătorească.

Pătrunzînd în interiorul clădirii Westminster, se duse glonț la unul din polițiștii postați la intrarea în Camera Comunelor și-l întrebă de Phineas Finn. Acesta nu era sigur dacă numitul parlamentar se afla în sala de întruniri, dar îi ceru o carte de vizită, spre a fi trimisă înăuntru, rugîndu-l, pe urmă, să aștepte într-un colț mai retras. După un sfert de oră în care nu primi nici un fel de răspuns, editorul se adresă din nou cerberului, amintindu-i de mesajul ce i-l dăduse. Polițistul scutură din cap asigurîndu-l că făcuse tot ce i-a stat în puteri să-l servească, după care îl pofti să-și reia locul de pînă atunci. Un coleg din apropiere deduse din scena la care asistase că, în realitate, vizitatorul nu cunoștea nici un deputat, drept care îl somă să se retragă într-unul din colțurile cele mai lăturalnice. Slide se închiondoră la el, mai să-l înghită, dar îl ascultă, totuși, depărtîndu-se furios și cu gîndul să toarne un articol de pomină despre grosolănia paznicilor față de publicul de pe culoarele Parlamentului.

Intervenția cerberului i se păruse vexantă și, ca mai toți gazetarii cît de cît șicanați, îi și încolțise ideea să se răzbune cu pana — deși un editor mai cu judecată nu se repezea la condei ca să-i atace pe reprezentanții ordinei publice. Încă fierbea și tot ticluia frazele ce avea să le scrie cînd zări, în fine, și prada pe care o pîndise. Ținea în mînă un cartonaș alb — evident cartea de vizită pe care i-o trimisese de atîta timp, se gîndi cătrănit — și fără să mai țină seama de cerberi, se repezi înaintea lui Phineas, apucîndu-l de braț :

— Vreau să-ți spun doar două cuvinte, i se adresă pe un ton cît mai stăpînit, știind că orice manifestare brutală în sanctuarul Westminster i-ar fi atras consecințe dintre cele mai neplăcute. Dar în ciuda silințelor de a-și ascunde mînia, Phineas i-o văzu sticlind în priviri.

— Îți stau la dispoziție, îi răspunse el calm și, în același timp, mai făcu cîțiva pași, ca să fie mai la distanță de ochii și urechile polițailor.

— N-am putea coborî în hol ? îi sugeră ziaristul.

— La ce bun ? Ca să mă întorc înapoi ? Pot asculta și aici ce ai de gînd să îmi spui.

— Am foarte multe de spus. De cînd mă știu, nu s-a purtat cineva așa mizerabil cu mine, se burzului Slide pierzîndu-și pentru o clipă controlul, ceea ce, după cum observă, îl făcu pe unul din cerberi să-și întoarcă ochii spre el. Amănuntul fu remarcat și de Phineas, care îi ripostă cu voce scăzută :

— De ce te plîngi ? Fiindcă ai fost îngrădit să publici o declarație mincinoasă și defăimătoare la adresa unei lady ?

— Mi-ai promis că vii să mă vezi la redacție în cursul zilei de ieri.

— Ba s-avem iertare, îl contrazise Phineas. Am făgăduit c-o să te țin la curent cu ce fac. Și nu m-am dezis.

— Și asta numești probitate ? se oțărî din nou gazetarul.

— Bineînțeles. Doar nu era prima mea datorie să împiedic publicarea hîrtiei calomnioase ?

— Încă n-ai reușit pe de-a-ntregul, îl amenință Slide.

— Se prea poate, dar am făcut tot ce mi-a stat în putință. Și dacă nu mai ai nimic de adăugat, îți zic bunăseara.

— Ba am o mulțime, protestă celălalt. S-a tras în dumneata ieri.

— Nu intenționez să-ți comunic nimic în legătură cu ce s-a întîmplat. De-am sta pînă la miezul nopții aici, tot nu ai scoate un cuvînt de la mine. Încît, te salut, domnule Slide.

— Am să te desființez, îi șuieră gazetarul printre dinți. Să nu-mi spui pe nume dacă n-am să te nimicesc.

Drept răspuns, Phineas reintra în sala de întruniri, unde editorul nu putea să-l urmeze, lăsîndu-l pradă unei mînii fără seamăn. Grozav mai cîntă cocoșul cînd stă pe grămada lui de gunoi ! bombăni pentru sine, retrăgîndu-se cu coada între picioare spre ieșirea din Parlament. Finn îl tratase cu aroganță, îl umilise și-l învinsese numai fiindcă se putuse ascunde după ușile care îl apărau. În ochii cerberilor, Phineas Finn fusese viteazul — eroul vrednic de a fi deputat — pe cînd el, un venetic prăpădit, gata să fie zvîrlit în brînci de i-ar fi deranjat pe domnii parlamentari.

Și cu toate acestea, cine dispunea de paginile unui ziar cum era „People's Banner ?" Și cine reprezenta cea de a patra putere în stat, cu autoritate incontestabil mai mare decît a lui Finn în domeniul în care se învîrtea ? De la tribuna gazetei sale putea să tune și să fulgere noapte de noapte, făcîndu-se auzit de sute de mii de oameni, pe cînd un deputat amărît ca Phineas Finn trebuia să aștepte zile și seri de-a rîndul pînă apuca la cuvînt, ca atunci tocmai bine să trăncănească în fața unor bănci pe jumătate neocupate și a unor parlamentari pe jumătate adormiți, încît vorbele sale se pierdeau în neant dacă nu se îndurau gazetarii să le imprime elan și vigoare, ca să răsune de la un capăt la altul al țării. Or cînd asta era realitatea, care din doi se putea socoti mai puternic ? El sau Phineas Finn ? Și totuși, mizerabilul irlandez, care se furișase în Parlament prin subterfugiul unei nenorocite de contestații, torpilînd un vrednic John Bull [1], îl tratase de sus, cu dispreț, umflîndu-se în pene, ca un cocoș cățărat pe grămada lui de gunoi ! Ce nedreptate și cîtă nerușinare ! se muncea Slide sfîșiat de revoltă. Numai că avea și el pe ce să se urce pentru a se face auzit, se consolă singur. Și dacă în trecut îl mai iertase pe Finn, să i se usuce mîna cu care scria de nu îl va face bucăți de astă dată.

[1] Porecla englezului tipic.

CAPITOLUL XXVIII

PRIMA LOVITURĂ

DUPĂ ÎNTREVEDEREA cu Slide, și tot din clădirea Westminster, Phineas așternu următoarea scrisoare către Laura Kennedy :

„Camera Comunelor, 1 martie 18. .

Dragă prietenă,

am o poveste lungă de relatat, și mă tem că-mi va fi greu să ți-o spun, dar fiindcă trebuie neapărat s-o cunoști, mă voi sili s-o încheg pe cît mă pricep mai bine. Ce vei afla te va mîhni mult, și tocmai de aceea se cuvine să știi de pe acum, că în ciuda minunilor petrecute — pe care încerc să ți le istorisesc — cred că numele tău a rămas nepătat.

Așadar să încep. Ieri, duminică, m-a vizitat editorul unui ziar pe care îl cunoșteam mai de mult. Poate nu ai uitat cînd îți pomeneam, în reședința din Piața Portman, de calomniile și săgețile împroșcate de un anume Slide, care ținuse cu tot dinadinsul să candideze în Loughton. Ei bine, el este gazetarul care s-a înfățișat la mine. Mi-a venit cu o scrisoare din partea domnului Kennedy, trimisă în scopul de a fi publicată și cuprinzînd o relatare minuțioasă și întru totul denaturată a conflictului său conjugal. Am citit-o de la primul pînă la cel din urmă cuvînt, deși nu le-am reținut cu fidelitate. Și chiar de-ar fi fost altfel, de bună seamă tot nu ți le-aș repeta. În esență exprimau vechile învinuiri ale nefericitului tău soț, de atîtea ori proferate încît le știi pe de rost, însă, de astă dată menite să vadă lumina tiparului, după cum te-a amenințat. Pentru care motiv mi-a arătat editorul hîrtia înainte s-o publice, e mai presus de înțelegerea mea. Dar așa a făcut și m-a anunțat, totodată, că domnul Kennedy e la Londra. Prevenit de ce urma să se întîmple, am alergat

pe unde am putut și am izbutit să obțin o decizie oficială prin care se interzice publicarea falaciosului document ; așa încît sper că nu va apărea în presă.

În aceeași zi, după plecarea enigmaticului meu musafir, m-am dus să stau de vorbă cu Kennedy, pe care l-am aflat într-un hotel mizerabil, de pe strada Judd, aparținînd unor scoțieni pe nume Macpherson, originari dintr-o localitate vecină cu Loughlinter, și buni cunoscuți ai domnului Kennedy. Fiind duminică, am întîmpinat greutăți spre a fi primit, însă nu am capitulat din cauza lor, întrucît la ceasul cînd mă dusesem să-l văd, nu eram deloc sigur dacă justiția va interveni suficient de rapid ca să împiedice apariția scrisorii și, ca atare, urmăream să-l conving pe autorul ei s-o retragă.

Pe Robert Kennedy l-am găsit într-o stare de plîns. Ce anume ne-am spus nu mai reținem, afară numai de faptul că a insistat, ca de obicei, să te întorci la dînsul. Că și-a pierdut complet mințile, o afirm în prezent fără urmă de ezitare. Și vei înțelege de ce. După discuții sterile și exasperat de stăruințele sale de a te readuce acasă, i-am mărturisit, fără înconjur, convingerea personală că nu vei accepta niciodată așa ceva. Și atunci, răsucindu-se ca o sfîrlează, a pus mîna pe un pistol și a încercat să mă împuște. Cum de-am scăpat teafăr ? Nici eu nu-mi explic, și nici n-aș putea relata în ce chip am fugit din odaie. Dacă mai trăgea un cartuș ori mai multe, nu era exclus să mă nimerească. Dar așa cum s-au petrecut lucrurile, am ieșit nevătămat de la el, coborînd scările, în goană, pînă în barul de la parterul hotelului.

Persoanele pe care le-am consultat în legătură cu această pățanie — anume Barrington Erle și domnul Low, un amic de nădejde ce m-a ajutat să împiedic publicarea scrisorii — par a fi de părere că trebuia să fi chemat pe loc reprezentanții poliției și să-l predau pe atentator. Eu însă nu am făcut-o, și cred că organele ordinei publice nu cunosc aventura de la hotelul Macpherson. Totuși, într-unul din ziarele matinale au apărut cîteva rînduri în care se relatează întîmplarea, fără a se preciza însă nume și nici locul atentatului. Nu mă îndoiesc că știrea va fi preluată de către toate ziarele și, nu peste mult, se vor da în vileag și numele persoanelor implicate. Drept urmare, va deveni notorie demența domnului Kennedy, pe care numeroși cunoscuți i-o suspectau mai de mult și vor primi, pe această cale, o confirmare deplină.

Soții Macpherson s-au arătat foarte grijulii în a-și pune clientul la adăpost. Orice hoteller, în afară de ei, ar fi apelat la poliție. Pe cînd în cazul de față, tentativa lui Kennedy a fost tăinuită. Singura lor mișcare a fost aceea de a trimite după un văr de-al făptașului, un oarecare George Kennedy pe care bănuiesc că-l cunoști, și am avut ocazia să-l întîlnesc și eu astăzi. În discuția purtată, m-a asigurat că Robert Kennedy e perfect conștient de reprobabila sa ieșire, de care se căiește amarnic. De asemeni m-a informat că a primit să se întoarcă chiar mîine la conacul Loughlinter — „arătînd o supunere de copil" — după cum s-a exprimat rubedenia. Ce intenții o mai fi nutrind acest George Kennedy, nu am putut să deduc. Cît despre mine, nu am de gînd să mai întreprind nimic. De vreme ce nu am convocat pe moment un lucrător din poliție — așa cum prietenii consideră că trebuia să fi procedat — ce sens ar avea să mai fac demersuri acum ? Nu am idee dacă se penalizează neanunțarea unei asemenea fapte, dar îmi închipui că persoana vizată o poate privi și ca un simplu accident, la caz c-o dorește.

Tot ce am relatat pînă aici împrumută o semnificație hotărîtoare în ce te privește. Din trista peripeție abia petrecută reiese că domnul Kennedy este iremediabil dement și, în consecință, perspectiva împăcării cu el — în ipoteza că a existat vreodată — cade pentru vecie. Nici unul din amicii care te înconjoară nu mai este îndreptățit să pledeze în sprijinul reconcilierii. Soțul care-ți reclamă întoarcerea este irresponsabil de actele sale ; a săvîrșit un atentat criminal, care poate fi reeditat în orice moment și împotriva oricui.

Această concluzie aduce o dezlegare atît de categorică și definitivă a situației, încît de aci înainte ai putea locui liniștită în țară, fiindcă, după isprava de ieri, însuși Kennedy nu te va mai constrînge, sub nici o formă, să revii la dînsul. Iar de-ai avea tăria să înfrunți neajunsurile publicității, poate ai obține și o separare legală, prin care ți-ai redobîndi controlul asupra averii. Îți sugerez toate acestea nu cu titlu de sfaturi. Sînt doar ideile mele pe care m-am simțit obligat să ți le împărtășesc, rămînînd să te consulți cu lordul Brentford și să luați împreună cuvenitele hotărîri.

Și iată-mă ajuns la sfîrșitul relatărilor, din care nădăjduiesc că nu am omis nimic din ce te interesa. Toate s-au întîmplat numai ieri, și în dimineața de azi am fost teribil de prins cu formalitățile necesare pentru obținerea in-

terdicției judecătorești și cu întrevederea avută cu George Kennedy. Iar eu puțin înainte de a începe scrisoarea de față, m-am trezit din nou cu detestabilul gazetar amenințîndu-mă cu toate penalizările ce stau în putința unui șnapan de talia lui. Sincer să fiu, mă simt derutat de atîtea evenimente cîte mă îmbulzesc, și în mijlocul lor, aud parcă întruna șuierul glonțului ce a zburat nu departe de mine. În notița apărută în ziar se spune că mi-a mîngîiat favoriții. Ceea ce nu corespunde adevărului. În realitate mi-a trecut la o palmă sau două deasupra capului — adică destul ca să mă vire în sperieți.

Ducele de Omnium este pe moarte, și astăzi am auzit că doamna Goesler, vechea noastră amică, a fost chemată la Matching. Am revăzut-o, nu de mult, la conacul Harrington, și ne-am reîmprospătat cunoștința.

Cerul să te aibă în pază.

Prietenul cel mai sincer,
Phineas Finn

N.B. Nu te lăsa copleșită de cele aflate. Atentatul este un fapt perimat, fără de consecințe în ce mă privește. Starea domnului Kennedy nu constituie o noutate, deoarece i-o suspectam de mult timp. Și fie că este vorba de o simplă depresiune sau de nebunie curată, oricum îți aduce o consolare, anume că, învinuirile ce ți-au fost adresate emanau dintr-o minte întunecată de boală, necum din convingerile unui om sănătos.

În răstimpul cît redactase scrisoarea, Phineas fusese în două rînduri rechemat în sala de întruniri. Întîi, pentru a fi părtaș la o votare separată ; apoi, ca să ia cuvîntul împotriva guvernului într-o chestiune minoră supusă dezbaterilor. I se recomandase să fie agresiv în intervenția sa. Și, de fapt, acesta părea cuvîntul de ordine în sesiunea de față. De la începutul ei, aproape nu existase adunare fără încrucișări oratorice dintre cele mai crîncene, care, prin violența lor, depășiseră orice etichetă parlamentară. Din cît își aminteau politicienii prezenți, niciodată nu se pomenise atîta ranchiună și patimă din partea ambelor formații politice. Fiecare se arăta însetată să înplînte stiletul cît mai adînc în tabăra oponentă. Ocările azvîrlite în obrazul conservatorilor în legătură cu reforma bisericii, păruseră aproape de neîndurat, mai ales că, de pretutindeni

din țară, își auziseră bombăneli și proteste chiar din partea confraților.

Deci însiși conservatorii se declarau împotriva guvernului lor, și existase o perioadă cînd aproape se hotărîseră să-și nege conducătorul și, odată cu el, reforma propusă. Evident, pînă la urmă nu o făcuseră, dar renunțarea se prefăcuse într-o nesuferită povară pentru mulți din colegii onorabilului Daubeny, care ședeau cu spinările frînte și cu mutre pleoștite îndărătul domniei sale. Nemulțumiți, roși de propriile conștiințe și, pe deasupra, întărîtați de rivali, își mai ieșeau din sărite, întorcîndu-se asupra lor și acoperindu-i cu ofense. Într-unul din atacurile lor furibunde, îi declaraseră domnului Gresham că îl deplîng pentru josnica sete de a se revedea la putere. Provocarea îl indignase peste măsură pe liderul liberal, care le ripostase așa de caustic și într-un spirit atît de schismatic, cum nimeni nu o făcuse vreodată în Cameră — sau cel puțin așa susțineau unii dintre conservatorii pleoștiți și cu spinările frînte. În realitate, onorabilul Gresham afirmase, între altele, că e gata să adere la reforma propusă de adversarul său Daubeny numai în ipoteza că i se acorda privilegiul de a trece în tabăra sa.

În altercațiile ce se ținuseră lanț, intervenise cu vitejie și Phineas Finn. În ciuda declarațiilor făcute în Tankerville, combătea cu dîrzenie proiectul onorabilului Daubeny. Și cum era natural, fusese de multe ori atacat de conservatori, amintindu-i-se, în batjocură, promisiunile făcute în fața alegătorilor și fiind condamnat pentru inconsecvența ce-o arăta. Dar încleștarea luptei nu îl mîhnise. Din contră, o savurase, amintindu-și de cuvintele de odinioară ale lui Monk, care-i spusese că nu există delectare mai mare decît să te războiești cu opoziția. Însă cu toată plăcerea ocazionată de aceste ciocniri, în seara cînd îi scria Laurei Kennedy, refuzase să ia cuvîntul.

— Te înțeleg foarte bine, îi replică Ratler, care-i ceruse concursul. Doar n-ai avut cînd să-ți vii în fire după atentatul lui Kennedy. Prin urmare copoiul mirosise ce s-a întîmplat, iar Phineas nu găsi nimerit să-l abată de la descoperirea făcută. Drept care îi răspunse pe tonul cel mai firesc :

— Într-adevăr, toată treaba m-a cam dat peste cap.

— Liniștește-te, Finn, se arătă celălalt plin de înțelegere, și lasă că va vorbi Laurence Fitzgibbon.

Refuzul lui prinse grozav de bine, fiindcă prietenul și compatriotul său irlandez se întrecu pe sine în vehemența cu care combătu guvernul conservator.

A doua zi dimineață se ivi primul trăsnet dintre cele menite să nimicească viața politică și socială a lui Phineas Finn. Editorul Slide își ținuse cuvîntul și lovitura pregătită de el trebuia să meargă la țintă și să-l zdrobească, nu să treacă pe alături, ca glonțul lui Kennedy. Aveau să-i urmeze și altele, la fel de precise și devastatoare, astfel ca licheaua de Finn să nu mai capete cîte zile avea un loc în Parlamentul englez, să nu mai intre prin case de nobili și nici să mai fie răsfățat cu mîncăruri alese la ospețele unde era invitat.

Bineînțeles, lovitura consta într-un articol publicat în gazeta „People's Banner", cu următorul cuprins :

„În numărul nostru de ieri, ne-am abținut să ne referim la un incident petrecut duminică după-amiază, într-un mic hotel de pe strada Judd, dar care, în ciuda discreției noastre, a apărut într-o altă gazetă. Confratele care a tipărit-o nu a găsit de cuviință să indice numele implicaților, deși a strecurat aluzii mai mult decît transparente la pozițiile lor sociale. În ce ne privește, mărturisim că n-am priceput pentru care motiv s-au ascuns numele. Ba considerăm o greșeală această tăinuire voită. Și fiindcă protagoniștii întîmplării s-au făcut vinovați de acte criminale, socotim drept o datorie a noastră să venim cu necesarele completări, cu atît mai mult cu cît, datorită unor circumstanțe deosebite, am ajuns să cunoaștem în amănunt faptele.

Astăzi nu mai e un secret pentru nimeni că, de doi ani încoace, lady Laura Kennedy și-a părăsit soțul — pe Onorabilul Robert Kennedy, fostul Cancelar al ducatului Lancaster, în guvernul domnului Mildmay — cum de asemenea nu mai credem că ar constitui un secret și faptul că, în tot acest interval, domnul Kennedy nu a încetat nici o clipă să își recheme consoarta alături de dînsul. Însă, pe cît de statornic s-a dovedit în încercările sale, la fel de constant a fost și refuzul soției. Or după mărturiile irecuzabile pe care le avem în posesie, domnul Kennedy atribuie această înverșunată îndărătnicie a consoartei, doar influenței exercitată asupra dînsei de către Phineas Finn — cel care, cu trei ani în urmă, a fost propus de tatăl distinsei lady Laura să candideze în circumscripția Loughton, în prezent desființată, și care nu

de mult a reușit să-l disloce pe urgisitul domn Browborough din circumscripția Tankerville, prin înflăcărate făgăduințe de a sprijini reforma bisericească, pe care azi o combate cu acea dîrzenie diabolică prețuită de propriul partid. Că domnul Phineas Finn va mai obține vreodată titlul de deputat, firește nu ne stă în putere s-o prevedem. În schimb, putem să-l asigurăm că n-o să mai candideze de-a pururi în Tankerville.

În pofida resentimentelor pe care știa că i le nutrește domnul Kennedy și încălcînd orice bună-cuviință, domnul Finn a cutezat să-i facă o vizită duminică după-amiază, la o adresă obținută chiar de la redacția noastră. Ce s-a întîmplat între dînșii în decursul întrevederii rămîne încă un mister care poate va dăinui multă vreme. Ceea ce se cunoaște însă, este că, la capătul convorbirii, domnul Kennedy a tras un foc de pistol în vizitatorul inoportun. Oare să creadă vreun om că tentativa sa nu era consecința unei provocări de cea mai josnică speță ? Ni se pare exclus. Este evident că numitul Finn s-a adresat soțului cu intenția de a se interpune din nou între dînsul și soția care-l abandonase — o afirmație ce-o facem cu deplină luciditate și în sprijinul căreia putem oricînd să aducem dovezi. Iar această nouă interferență în viața cuplului Kennedy trebuie să fi fost extrem de șocantă și dureroasă pentru cel vizitat, deoarece nepoftitul ce pătrunsese cu de-a sila la dînsul, într-o după amiază de duminică, era însuși bărbatul pe care îl acuza că-i răpise tihna conjugală. De pe poziția în care judecăm noi, reacția nefericitului soț nu-l absolvă de vina actului său criminal. Numai un juriu are căderea să-i cîntărească delictul și să decidă în ce măsură ar putea fi atenuat de candaloasa provocare ce i-a stat la origine. Dar pînă în clipa de față, poliția nu cunoaște nimic din cele întîmplate. Domnul Finn, scăpînd neatins, a găsit cu cale să-și ia tălpășița fără să apeleze la organele ordinei publice, deși ca cetățean și, în special, ca membru în Parlament, avea sacra datorie să le cheme la fața locului. Totuși s-a eschivat, la fel ca și hotelierii. Că domnul Finn are motive bine întemeiate să tăinuiască atentatul și să mușamalizeze întreaga poveste este clar. Ne întrebăm, însă, prin ce ademeniri a reușit să-i oprească pe proprietarii stabilimentului de a recurge la oamenii legii ? În ce chip i-a îmbrobodit ca să-l lase pe domnul Kennedy să dispară fără a da socoteală nimănui de fapta comisă ?

Iată, deci, adevărata versiune a celor petrecute duminică după masă în strada Judd și, cunoscînd realitatea, socotim drept obligația noastră să sesizăm conducerea chesturii, predînd chiar în mîinile șefului — adică ale maiorului Mackintosh — cazul în speță. A tăinui un incident atît de dubios și de grav, consumat în chiar inima Londrei, la orele trei după masă, ar fi pe cît de blamabil, pe atît de neconceput.

Nu intenționăm să ne întindem prea mult cu detaliile, deși am avea posibilitatea să venim cu date hotărîtoare în ce privește elucidarea acestei enigmatice situații. Mai precis, deținem un document întru totul revelator, dar sîntem opriți de a-l publica printr-o hotărîre a Înaltei Curți de Justiție. Se vede că domnul Finn, deîndată ce a scăpat teafăr, a și trecut la acțiune, obținînd, prin relatări mincinoase, o interdicție judiciară, în primele ore ale dimineții de luni. E vorba, desigur, de un abuz. Dacă vice-cancelarul care a emis hotărîrea ar fi cunoscut implicațiile monstruoase ale aventurii din strada Judd, de bună seamă n-o mai elibera. Însă indus în eroare, ne-a trimis-o la redacția gazetei, legîndu-ne, astfel, mîinile. Firește, hîrtia revelatoare se află încă în posesia noastră. Dar nu o putem arăta decît la cererea unei autorități corespunzătoare. Cunoscîndu-i însă cuprinsul, nu vom lăsa lucrurile să doarmă. Iar ca o primă măsură, dictată de propria noastră conștiință, ne adresăm organelor ordinei publice, cu rugămintea de a-i aduce în fața justiției pe vinovați.

Cît îl privește pe domnul Finn, i-am recomanda să se retragă fără întîrziere din viața publică. În ultimul an sau doi, a deținut o funcție minoră dar permanentă în Irlanda, și bine făcea să rămînă pe acolo. Parvenindu-i însă un zvon cum că partidul pe care-l slujește ar avea perspective să revină la cîrmă, s-a grăbit să renunțe la slujbuliță și să apară în capitală. Că este un vînător de stipendii, o știe oricine. Numai că după pocinogul de acum două zile, nu vedem ce guvern l-ar mai putea angaja, fie și ca tampon provizoriu. Iar dacă totuși s-ar îndura un Cabinet liberal să-l miluiască cu un serviciu, este exclus să mai fie reales deputat odată ce ar renunța la titlul de astăzi.

În clipa de față, nu are nici un fel de venituri și, în consecință, nu se poate menține ca simplu parlamentar onorific. Deci avem toate motivele să ne închipuim că amicii de bună-credință îl vor sfătui să se retragă din

actuala activitate nelucrativă, căutînd să-și cîștige existența într-o profesiune obscură și, să sperăm, onestă."

După redactarea articolului, Slide îl reciti încîntat, deși cu o umbră de teamă în privința urmărilor. Era de dorit să nu-și aprindă paie în cap prin vreun proces de calomnie, și nici să aducă cea mai mică ofensă intangibilei hotărîri a Înaltei Curți de Justiție. Oare se pusese la adăpost în aceste două direcții ? În legătură cu defăimarea, nu putea să-și dea un răspuns cert. Înșirase afirmații cam grave atît despre lady Laura, cît și la adresa lui Phineas Finn. Doar atît că nu-i prea vedea pe nici unul din ei intentîndu-i proces. Și dacă, totuși, l-ar fi chemat înaintea justiției, se putea apăra, folosind, ca suprem argument, scrisoarea lui Kennedy.

În definitiv merita să se aventureze puțin cînd proteja moralitatea. Că doar ce alt scop urmărea prin articolul de acum și prin toate cîte le tipărea în gazetă ? Or asumîndu-și o misiune așa de înaltă, ca aceea de ocrotitor al virtuții și denunțător al celor care o încalcă — chiar de erau la mijloc fețe simandicoase — trebuia să și riște. Și apoi, fără să se expună un pic, cum l-ar fi pedepsit pe Phineas Finn pentru odioasa-i trădare ? Cît privea dispoziția Înaltei Curți de Justiție, o adusese mulțumitor din condei : respectîndu-i prevederile întocmai, se abătuse doar de la sensul ei general. Adică procedase cum scrie la carte. Și în felul acesta avea libertatea să publice orice poftea în legătură cu Kennedy și cu soția sa afară doar de scrisoarea interzisă de hotărîrea primită. Din care nu citase un cuvînt. În realitate, îngemănase toate răutățile și scornelile înșirate de Kennedy, scăldîndu-le și în propriul venin. Dar asta nu însemna nimic atîta vreme cît nu intra în conflict cu vice-cancelarul Înaltei Curți de Justiție.

Socotind impecabil articolul, Slide îl publică pe deplin împăcat, deși cititorul va observa negreșit că abunda în minciuni, și încă de la primele fraze. Chipurile cu o zi înainte „se abținuse să se refere la incidentul petrecut duminică după-masă", și asta „din pură discreție", cînd, în realitate, aflase abia luni de atentat. De asemeni fragmentul privitor la modul insidios și blamabil prin care pătrunsese Phineas în apartamentul domnului Kennedy, încălcînd, în chip samavolnic sacrul repaos sabatic era o altă țesătură de născociri. Doar vizita fusese făcută la instigarea lui personală.

Pe scurt, întregul articol era o plăsmuire haină, anume închegată ca să-l discrediteze pe omul care-l ofensase. Numai că Slide era cu totul inconștient și de reaua intenție și de minciunile înșirate. Nu era pentru întîia oară cînd recursese la ele, căci constituiau armele sale de căpătîi, pe care le mînuia fără reticență și scrupul, convins că erau și loiale și utile cititorilor. De aceea, dacă i-ar fi spus cineva că procedînd astfel nu făcea decît să-și înjunghie dușmanul prin spate, ar fi respins acuzația, explicînd că era datoria gazetarilor față de marele public să-i demaște pe nemernicii din societatea aleasă arătîndu-le, fără menajamente, păcatele. Și numai dintr-o sfîntă indignare în fața virtuții batjocorite, introducese, vezi Doamne, și crudele cuvinte din urmă privitoare la alegerea unei profesii obscure, însă cinstite !

Articolul căzu în mîna lui Phineas chiar în dimineața apariției, și citirea lui însemnă un jungher înfipt drept în inimă, deși își repetase cu atîta semeție că nu-l va afecta nici o lovitură venită din partea ziarului „People's Banner !" Prevăzuse că Slide îi coace o răzbunare, dar se credea suficient de matur și înțelept să i-o îndure fără să sufere. Ca acum, cînd editorul îl înjunghiase, să simtă vîrful pumnalului în fiece mădular, iar otrava în care fusese înmuiat, înveninîndu-i tot trupul. Îl dureau cele spuse despre lady Laura ; îl dureau afirmațiile cu privire la Tankerville ; îl dureau insinuările referitoare la pătrunderea sa cu forța în apartamentul lui Kennedy ; îl durea perspectiva de a se vedea predat maiorului Mackintosh ca și suspiciunea de a fi obținut pe căi necinstite interdicția judecătorească. Însă ce îl durea mai presus decît toate, erau aluziile la propria-i sărăcie.

Adevărat, își dorea o funcție și un stipendiu din care să se întrețină, dar nu să-l primească fără de osteneală, ci pentru o muncă cinstită și oricît de grea. Care ce era vulnerabil în asta ? A fi slujbaș al guvernului, echivala cu orice altă profesie. Ba în concepția lui era chiar mai nobilă decît toate, pentru că implica imense eforturi și riscuri și sacrificii. Poate de aceea o și visase cu atîta ardoare. Numai că visul acesta nu mai avea sorți de împlinire. După ticluirile apărute în gazetă, cu siguranță i se va închide poarta acestui primejdios Paradis în care jinduise să intre. Speranțe prea mari nu își legase nici pînă acum de partidul din care făcea parte. Iar din momentul acesta se spulberau și cele puține pe care le mai nutrise. Era știută doar calicia cu care se distribuiau

funcțiile, și cel chemat să le împartă se bucura să descopere o cît de mică fisură în caracterul sau viața solicitantului, pentru că astfel putea să se spele pe mîini de obligația să îl rostuiască pe undeva.

Surpat în nădejdile sale, convins că nu mai avea la ce să aspire, se gîndi îngrozit cum se va mai arăta pe la cluburi sau la Westminster ? I se părea o umilință prea mare să dea ochii cu prietenii și colegii. Și totuși, trebuia să-i înfrunte cu un aer firesc și nepăsător, de parcă nu i se întîmplase nimic. Așa își spunea acasă, dar acolo știa că-l va trăda chipul. Oricîte silințe ar depune, nu putea să-și ascundă mîhnirea, și toți îi vor dibui rana pricinuită de odiosul atac din ziar.

Primul amic pe care ținea să îl vadă era fostul său dascăl, și rămase aproape cu gura căscată cînd constată că domnul Low nu citise articolul. Era de imaginat ca un singur om să nu-i fi aflat rușinea ? În drum către Loncoln's Inn, unde își avea magistratul biroul, i se păruse că toată lumea îl iscodește cu priviri curioase, și că unii trecători de pe stradă se întrebau pe șoptite dacă el era irlandezul osîndit de editorul ziarului „People's Banner" să-și caute o slujbă obscură.

Domnul Low citi articolul pe care i-l întinsese — sau mai degrabă îl frunzări — după care trînti gazeta ca pe ceva lipsit de valoare.

— Ce trebuie să fac ? îl întrebă Phineas.

— Nimic, îi răspunse prietenul.

— La început am fost ispitit să pun mîna pe Slide să-l frîng din bătaie.

— Asta ar fi fost lucrul cel mai puțin înțelept, care i-ar fi adus și deplina victorie.

— La fel mi-am spus și eu, încuviință Phineas, deși e mai mare păcatul să renunți la așa o plăcere. Crezi că prin afirmațiile făcute e pasibil de a fi trimis în justiție pentru calomniere ?

— Nu mi-am putut da seama prea bine, fiindcă doar m-am uitat peste articol, dar sper că nu-ți trece prin minte să-l tîrăști pe la tribunal. Asta ar primejdui-o pe lady Laura, iar scopul dumitale este tocmai s-o aperi.

— Iată că nu m-am gîndit la asta, mărturisi încurcat.

— Ar fi indicată o măsură în ce o privește pe lady Laura. Odată ce au apărut acuzații atît de grave, normal ar fi să se vină cu dezmințiri. Iar dacă acestea nu sînt făcute în presă, se poate recurge la un proces de calomniere. Pe care-l va declanșa ea sau familia, nicidecum dumneata.

— A batjocorit-o pe biata femeie și a dat tot soiul de amănunte familiale, luînd în derîdere hotărîrea Înaltei Curți de Justiție, observă fostul discipol scandalizat.

— Ai dreptate, îl domoli magistratul, însă nu poți îndrepta situația. Dacă domnul Kennedy e nebun, după cum o susții, faptul va fi curînd dovedit, și astfel va ieși de sub orice culpă și lady Laura. Singura-i vină rămîne că s-a măritat cu un dement. Dar asta este întru totul scuzabilă.

— Deci consideri că nu pot interveni cu nimic ? stărui Phineas.

— Nu văd cu ce, o ținu pe a lui domnul Low. Știu că ți-e greu să stai cu brațele încrucișate cînd te vezi întinat gratuit. Dar mai ia-o și altfel. Închipuiește-ți că te-ai împiedicat de un coșar și că, prin atingerea ce s-a produs, te-ai murdărit și dumneata de negreală. Nu te poți șterge singur de ea, și de aceea, zic, vezi ce va hotărî lady Laura, și în raport cu aceasta vei trece la o eventuală acțiune.

Nemulțumit de sfaturile primite — deși, în sinea lui recunoștea că sînt drepte — Phineas își luă rămas bun de la domnul Low și porni către club. Era miercuri, adică ziua cînd Camera se întrunea la amiază, și fiindcă trecuse de prima fază a șocului, se simțea în stare să dea ochi cu colegii, ca să măsoare amploarea răului pricinuit de articol. Spre mirarea lui, însă, nici unul nu părea montat de învinuirile ziaristului, ci mai degrabă se arătau impresionați de atentatul prin care trecuse, felicitîndu-l că scăpase nevătămat.

— Se vede că bietul om e realmente nebun, îi declară lordul Cantrip.

— În ce mă privește, nu mai am nici o îndoială, îi replică Phineas.

— Nu pricep de ce nu te-ai adresat poliției ? !

— Speram că nu se va răspîndi vestea și nu va deveni de notorietate publică, încercă fostul subaltern să-i explice.

— Totul se răspîndește și, pînă la urmă, se află ; darmite o întîmplare ca asta. Încercarea cea grea este pentru lady Laura.

— Ea este cea mai nenorocită, întări Phineas.

— Dacă aș fi în locul lordului Brentford, aș aduce-o în Anglia și aș cere o separare legală. Numai în felul acesta

ar ajuta-o să se scuture de acuzațiile aduse care, deși venind de la un nebun și repetate de un gunoi ca ziaristul acela, ar putea să-i păteze numele...

— Ați citit articolul ? se grăbi Phineas să-l descoasă.

— Da, chiar acum un minut...

— Nu e nevoie, cred, să vă asigur că învinuirile proferate la adresa Laurei Kennedy sînt lipsite de orice temei...

— Sînt convins de acest lucru, și tocmai de aceea ți-am spus exact ce gîndesc. Lordul Brentford trebuie sfătuit s-o aducă pe lady Laura în Anglia, iar odată aici, să ceară socoteală pentru învinuirile aduse, fie la tribunalul care hotărăște divorțurile — unde va trebui, oricum, să apeleze în vederea obținerii separării legale — sau la un altul, unde va intenta un proces de calomniere împotriva ziarului. Personal nu îl cunosc îndeajuns pe lord ca să-i pot scrie direct, dar nu aș avea nimic de obiectat să-i fie transmisă ideea în numele meu. A existat o vreme cînd, eu, dumneata, bietul Kennedy și lordul Brentford am făcut parte din același guvern, încît poate conta pe prietenia ce i-o nutresc.

Phineas îi mulțumi călduros, asigurîndu-l că va comunica lordului Brentford povețele date.

CAPITOLUL XXIX

CORESPONDENȚA LUI SPOONER

CURÎND DUPĂ HOTĂRÎREA drăguței Adelaide Palliser de a se mărita cu pretendentul ei, Gerard Maule, se ținuse un conciliabul în trei, format din logodnici și lady Chiltern, în urma căruia viitorul mire fusese expediat de urgență la Londra, cu misiunea de a sta de vorbă cu tatăl său. Dar, așa cum se știe, încercarea lui eșuase într-un chip lamentabil.

Ideea întrevederii pornise de la Violet, și tot ea stabilise tema discuției, anume instalarea viitorului cuplu în conacul Maule Abbey — proprietate străveche a familiei care, după moartea bătrînului Maule, revenea ca moștenire directă fiului Gerard. Acesta era locul cel mai propice pentru încropirea unui cămin, dat fiind venitul foarte modest al tinerilor, din care n-ar fi putut s-o scoată la capăt decît cu o cumpătare extremă. Că

noțiunea de cumpătare nu se potrivea cîtuși de puțin cu firea lui Gerard, o știau deopotrivă și lady Chiltern și Adelaide. Dar sosise momentul cînd, afară de mondenități și de partide de vînătoare, trebuia discutat și traiul ca soț și soție, stabilindu-se jaloane precise, din care unele nu erau tocmai îmbietoare. Iar pentru o astfel de treabă nu exista un sfetnic mai nimerit decît Violet — cu mintea ei practică și înțeleapta-i dorință de a netezi calea prietenei către această căsătorie destul de promițătoare, după părerea ei. În fond, Gerard nu era vicios — nu bea, nu practica jocurile de noroc și nici nu se îndatora prea mult. Pe urmă era simpatic, înțelegător și destul de docil, cînd nu i se cereau lucruri prea neplăcute din punctul lui de vedere. Aderase fără dificultate la ideea de a trăi la Maule Abbey — dacă pe Adelaide o mulțumea perspectiva. Și cu toate că nu-l atrăgea ocupația de fermier, consimțise, la sugestia logodnicei, să amenajeze o creșcătorie de tauri. Se arătase gata să lase de-o parte și vînătoarea — o îndeletnicire pentru care se scula toată iarna cu noaptea în cap, alegîndu-se, în schimb, cu cîteva partide într-adevăr izbutite.

Toate acestea și, mai presus decît ele, dragostea ce-o vădea pentru Adelaide au făcut-o pe Violet să-l trimită la Londra, ca să perfecteze mutarea la Maule Abbey și, prin aceasta, căsătoria. Dar Gerard nu obținuse doritul consimțămînt al părintelui. Și timp de o săptămînă, nimeni nu auzi de el. În cele din urmă, se primi la Harrington un mesaj telegrafic, alcătuit din paisprezece cuvinte : „Bătrînul mi-a retezat-o la sînge. Nu pot scoate nimic de la el."

Altul în locul lui ar fi comunicat din prima zi rezultatul dezastruos. Și cu lux de amănunte. Dar așa era Gerard !

— Cum vine asta ? exclamase lady Chiltern scandalizată. Va trebui, totuși, să-și impună cuvîntul.

Peste două zile, se mai primi o știre la conacul lordului Chiltern — însă de altă natură și altminteri prezentată. Într-o scrisoare adresată Adelaidei, domnul Fothergill anunța încetarea din viață a ducelui de Omnium, adăugînd că Plantagenet Palliser îl însărcinase să comunice trista veste tuturor rubedeniilor.

— Deci, bietul moșneag s-a stins ! rosti lady Chiltern afectînd gravitatea impusă de asemenea împrejurări.

— Săracul duce ! exclamă Adelaide. De cînd mă știu, am auzit vorbindu-se despre el ca de o gogoriță. Cred

că l-am văzut doar o dată, și atunci m-a sărutat și mi-a pus în mînă o pereche de cercei. Nu ne-a băgat pe nici unul în seamă, dar am crescut în ideea că Providența s-a arătat foarte mărinimoasă dăruindu-ne un duce ca unchi.

— Era foarte bogat ? o întrebă Violet.

— Nemaipomenit, sau cel puțin așa mi s-a spus totdeauna.

— Oare nu ți-o lăsa o moștenire ? continuă practica Violet. Ar fi grozav, acum cînd ești logodită, să te trezești cu cinci mii de lire din partea lui.

— Ar fi, nu zic ba. Numai că n-am nici o șansă. Întreaga-i avere va trece asupra urmașului său. Papă a dispus de propriile-i avuții. Însă le-a cheltuit. El și cu ducele nu au fost în relații prea strînse. Și cu toate că odată m-a sărutat, sînt convinsă că de atunci a uitat că exist.

— Așadar Ducele de Omnium a murit, zise Chiltern cînd se întoarse acasă de la vînătoare.

— Adelaide a primit după masă o depeșă în care i s-a comunicat vestea.

— Mi-a scris-o domnul Fothergill... cel care năpăstuiește vulpile, completă juna Palliser.

— Mă doare în cot de Fothergill pufni Chiltern. Iar de aci înainte n-am să-l mai bombănesc pe răposatul unchi. Dar parcă mă apucă groaza cînd mă gîndesc că pînă și un Duce de Omnium moare ca oricare om...

— Ducele a murit ; trăiască Ducele ! interveni lady Chiltern. Mă întreb, o fi încîntat Plantagenet Palliser de noua-i poziție ?

— Presupun că da, fiindcă bărbaților le plac onorurile, spuse Adelaide.

— Femeile-s amatoare de ele, o contrazise Chiltern Lady Glencora va fi în al nouălea cer în postura ei princiară deși, Dumnezeu să mă bată dacă mi-o pot închipui ca ducesă. Dar cum tot am vorbit de scrisori, am și eu una pentru dumneata, domnișoară Adelaide.

— Pentru mine, lord Chiltern ! se arătă ea surprinsă.

— Așa cum ai auzit. Și cred că ar fi bine să ți-o înmînez chiar acum. Nu ți-e adresată direct, însă datorezi un răspuns.

— Cred că am ghicit de la cine e, spuse Violet Chiltern rîzînd.

Și într-adevăr dibuise trimițătorul. Numai Adelaide nu avea nici o bănuială, urmărindu-l nedumerită pe lord

cum scoate un plic din vestonul, i-l întinse și imediat dispăru din salonul unde se aflau. În urma lui, se ridică și Violet și plecă, anunțînd-o din mers :

— Mă găsești sus, în eventualitatea că ai nevoie de un sfat.

Scrisoarea era de la domnul Spooner. După refuzul brutal al tinerei Palliser, plecase scîrbit de la lordul Chiltern, hotărît să renunțe la căsătoria cu această „duduie", și chiar la însurătoare, în genere. Dar ajuns la propria-i reședință, se ospătă din belșug, gîlgîi „clondirul cu vin", după care parcă mai prinse curaj și începu să reflecteze din nou că, de fapt, duduițele nu deniază a se rosti favorabil de la prima ofertă primită. În starea lui sufletească, simțea o nevoie imperioasă de a se destăinui unei ființe apropiate care, eventual, să-l și sfătuiască încotro s-o apuce. Și norocul făcea să aibă această făptură chiar în casă cu el. Așa încît își deschise inima bunului său prieten Edward Spooner, sau Ned, cum îi ziceau cunoscuții, un văr depărtat de-al său, un suflet de aur dar din nefericire fără nici o lețcaie, astfel că se pripășise pe lîngă rubedenia pricopsită. Apăruse în ușa conacului Spoon exact cu zece ani înainte, și de atunci rămăsese acolo, însă nu trăind ca un parazit, ci muncind cu rîvnă din zori pînă în seară. Drept rezultat, prestigiul moșierului Spooner sporise considerabil, paralel cu veniturile. Proprietatea propășise văzînd cu ochii, începînd cu conacul care arăta dichisit cum nu fusese nicicînd, și pînă la grajduri și la cotețe. Pămîntul era lucrat și renta, la fel ca și ferma ce căpătase o amploare pe care nimeni nu ar fi bănuit-o cu un deceniu în urmă. Taurii și oile trimise la tîrguri erau mereu premiate. Caii scăpărau de curățenie și sănătate. Arendașii, deși nemulțumiți, îi puneau în palma stăpînului gologanii ce-i datorau, iar boierul aduna la ciorap fără să mai umble pe la zarafi, ca pe timpuri. Vecinii, martori ai acestei incontestabile înfloriri, o puneau pe seama lui Edward Spooner, cel veșnic la datorie, pe cît de capabil pe atîta de truditor, și pe cît de zelos pe atît de la locul lui.

Ca să facem dreptate beneficiarului silințelor sale, acesta-i recunoștea pe de-a întregul meritele vărului Ned, și-l purta în inimă ca pe un frate, fără a-i ascunde vreodată ceva. Bunăoară, și în seara cînd îl bîntuia gîndul legat de Adelaide, îndată ce goliră a doua carafă, îi dădu pe față întreaga sa frămîntare.

— După cum văd că stă treaba, multe zile n-o să mai am pe aici. Va trebui să dispar, zise Ned la sfîrșitul istorisirii.

— Cum să pleci și de ce ? sări Spooner ca ars. Doar nu ți-oi închipui c-am să las vreo femeie să poruncească aici, la conac ?

— Păi cam poruncesc ele. Fiindcă asta le este menirea. Și mai întîi inimii tale. M-ai priceput ?

— Nici o fustă n-o să te scoată din casa mea, Ned, îl asigură celălalt.

— Bine, Tom, dar eu nu mă gîndesc doar la mine. O să-ți vie și ție ziua să te însori. Și atunci va trebui să mă fac nevăzut. Că va fi domnișoara de acum ori mai știu eu care, asta o hotărăști tu. Și, mă rog, de ce n-ar fi tînăra Palliser ?

— Nărăvașa m-a cam scos din sărite, vorbi Spooner cu ochii sticloși.

— Cam așa te fierb toate. *Ludit exultim metuitque tangi*, rosti Ned cu glas sacadat o frîntură de latinească ce și-o mai amintea de prin școală. După care se grăbi cu traducerea : Le place să zburde, însă nu să le atingi. Ia spune-mi, mai ții minte ce-am pățit cu mînzoaica ?

— Ba bine că nu, zise celălalt și rînji.

— *Nuptiarum expers*, ceea ce înseamnă, toate bune, dar numai pînă la nuntă. Asta a fost și cu domnișoara Palliser, îmi închipui. De aceea, mai încearcă o dată.

Sfatul lui Ned era sincer și altruist. Spooner, proprietarul domeniului Spoon, nu era omul să fie respins de o jună fără lețcaie. Așa înțelegea el. Și mai știa că, în astfel de împrejurări, se cerea ca bărbatul să fie stăruitor. Din cîte văzuse și auzise într-o viață, fetele așteptau să fie cerute de două și de trei ori. Și perseverarea nu dăuna nimănui.

— Mai încearcă, Tom, îl îmboldi el. Doar n-o să-ți rupă oasele că-i mai vii cu o propunere.

În discuția lor nu exista nici o umbră de fățărnicie. Așa cum Ned îl îndemna să insiste în tentativa însurătoarei, nesocotindu-și propriile interese de a rămîne pe loc, tot astfel și moșierul se străduia să-i descrie cu deplină sinceritate felul cum fusese respins. E drept că nu avea harul cuvîntului, și nu putea să redea întru totul atitudinea fetei, dar nu ascundea nimic dinadins.

— S-a ținut tare ca un piron, înțelegi ce vreau să spun, vere.

— Asta nu înseamnă nimic. Și mînza lui Horace a dat cu copita în cîțiva armăsari.

— Mi-a spus că de merg pe un drum, ea o apucă pe altul, adăugă Spooner.

— Întotdeauna trîntesc cele mai grele vorbe. Nu înjură și nici nu afurisesc după cum obișnuim noi să facem, fiindcă așa ceva nu stă bine femeilor. Însă dacă îți place...

— Are un trup cum n-am mai văzut ! Și o rasă în ea care-ți sare în ochi. Cu așa o făptură, ți-ar fi drag să trăiești...

— Atunci, știi ceva ? Să-i trîntim o scrisoare lordului Chiltern, sugeră Ned. Doar el o veghează în momentul de față, și voi doi sînteți buni prieteni. Îi spui, fără nici un ocol, că ai cerut-o o dată și ai fost refuzat. Așa că te adresezi lui cu o nouă propunere, ca și cînd ar fi tatăl fetei.

O vreme Spooner se arătă șovăielnic. Parcă nu-i convenea să-i împărtășească lordului Chiltern secretul.

— Știi ceva, nu am chef să-mi dau sufletul pe mîna oricui, îi mărturisi vărului.

— Ți-oi fi închipuind că lordul nu-ți știe taina pînă la ceasul acesta ? îl combătu Ned. Și chiar de-am zice că n-a dibuit-o, cu atît mai bine. Fiindcă ai răgaz să-l mai rogi să n-o spună la nimeni. După mine, asta-i cea mai bună soluție. O scrisoare oficială în care-ți repeți oferta. Altfel nu prea văd cum ai putea s-o mai faci. Doar nu te-oi fi așteptînd să te invite la ei anume în scopul acesta.

Și astfel, în chiar noaptea aceea, Ned închegă o scrisoare, spre a fi copiată a doua zi dimineață de Spooner. Acesta se execută cu mare migală, înflorind-o cu adaosuri de la dînsul — ceea ce nu era deloc în vederile vărului, de felul său om discret și cu altă croială în gîndire. Dar degeaba încercă să-l abată pe moșier de la ce-i cășunase. El o completă după cum crezu de cuviință, după care își pierdu aproape o dimineață întreagă, așteptînd momentul prielnic să i-o predea lui Chiltern. Abia la amiază se putu strecura lîngă el și, cu o mutră solemnă, îi întinse plicul, iar spre seară, cînd se întoarse din pribegiile zilnice, lordul i-l înmînă tinerei Adelaide Palliser. Însă nu înainte de a-i fi aflat conținutul.

— E vorba de o nouă propunere din partea lui Spooner, așa e ? îl întrebă Violet de îndată ce rămaseră în doi.

— Exact, confirmă lordul.

— Știam că n-o să se lase. Bărbații sînt așa proști !

— Și, mă rog, pentru ce îl consideri prost ? îi ripostă soțul vădit enervat. Nu are dreptul să ceară o tînără de nevastă ? Spooner e un om bogat, pe cînd ea nu are o para chioară.

— Același lucru l-ai putea spune și de un măcelar, Oswald, îi replică Violet mustrătoare.

— Cu diferența că Spooner e un gentilom, pe cînd celălalt, nu.

— Doar nu oi fi de părere că e potrivit pentru o fată ca Adelaide Palliser ?

— Nu știu în ce constă potriveala. Spooner are un nas roșu, iar dacă fetei nu-i place nasul roșu se cheamă că nu se potrivesc ? Nasul lui Gerard Maule nu e roșu, și de aci urmează că sînt potriviți ? Numai că, din păcate, Maule nu are parale.

— Adelaidei nu-i trece prin minte să se mărite cu Spooner, la fel cum nu te-ai fi gîndit tu să te însori cu bucătăreasa.

— Dacă-mi plăcea, aș fi luat-o. Și nu văd pentru ce domnul Spooner n-ar avea dreptul s-o ceară pe domnișoara Palliser. Mai ales cînd nimeni n-o silește să-l ia de bărbat...

Iar în vreme ce soții se ciondăneau la etaj, iată ce citea Adelaide :

Conacul Spoon, 11 martie, 18...

„Stimate lord Chiltern,

Îndrăznesc să-mi închipui că în prezent îndepliniți rolul unui tutore pe lîngă domnișoara Palliser care a petrecut toată iarna în casa domniei voastre. Dacă mă înșel în această privință, nădăjduiesc să nu mi-o luați în nume de rău, ci să binevoiți a vă asuma calitatea presupusă de mine în actuala împrejurare. Numai în ipostaza aceasta îmi pot lua libertatea să vă împărtășesc sentimentele de adîncă admirație și caldă afecțiune ce le nutresc pentru numita domnișoară, pe care, dealtminteri, am cutezat să mi le exprim și față de dînsa, cu prilejul plăcutei mele șederi la conacul dumneavoastră. Spre ghinionul meu, nu mă pot lăuda că mărturisirea mea de atunci a fost primită cu prea mare entuziasm. Faptul s-a datorat, poate, pe de o parte, nepriceperii mele în materie de declarații, cît și obișnuitei rezerve arătată de tinere în asemenea circumstanțe. Așa cum aflăm din romane,

se pare că nici un bărbat nu este acceptat de la prima propunere, şi nici nu are dreptul să aştepte acest lucru. De aceea, m-am gîndit că poate domnişoara Palliser îmi va permite, prin interpunerea dumneavoastră, a-i adresa rugămintea să reflecteze la oferta ce i-am făcut-o, cu mai multă îngăduinţă decît a manifestat la prima mea încercare, care, probabil, a fost şi nesăbuit de pripită."

Pînă aici, curtezanul Spooner respectase cu fidelitate exprimarea vărului său. Dar mai încolo, operase schimbările pe care le-a considerat dînsul necesare. Aşa încît protocolara epistolă continua în felul acesta :

„Stăpînesc, fără nici un fel de încurcături, moşia şi tot ce îmi aparţine — ceea ce nu mulţi proprietari au norocul să poată afirma. Venitul meu anual se cifrează la aproximativ patru mii de lire. Sînt dispus să ader la orice aranjament sugerat de avocaţi — deşi nutresc ferma convingere că nici o avere nu merită a fi ciopîrţită în interesul văduvei. Cît priveşte remobilarea conacului şi orice amenajări sugerate de duduia Palliser, mă declar de pe acum dispus să le accept spre a-i face pe plac. Îmi cunoaşte pasiunea de vînător şi am avut ocazia să mă conving că şi dînsa o are, încît nu vor exista diferende între noi în această privinţă.

Duduia Palliser nu mă poate suspecta de urmărirea unor interese materiale. Doresc să-mi fie soţie numai pentru că o consider cea mai încîntătoare tînără din cîte am cunoscut şi fiindcă o iubesc din tot sufletul. Nu văd ce aş mai putea să adaug în ce mă priveşte, afară de faptul că de va consimţi să devină stăpîna conacului Spoon, va dispune de tot ce-şi poate visa o inimă de femeie.

Vă rog, stimate lord Chiltern, să credeţi în deplina sinceritate a lui

Thomas Platter Spooner.

P.S. Întrucît bănuiesc că duduia Palliser este iubitoare de cărţi, n-ar strica să fie informată că la conacul Spoon există o bibliotecă deosebit de atrăgătoare. De asemeni, s-ar cuveni să ştie că nu am nimic împotrivă să efectuăm o călătorie de nuntă, cu o durată de trei, patru luni, în străinătate."

Adaosul de la urmă aparţinea exclusiv moşierului, şi fusese introdus împotriva vederilor susţinute de Ned.

— Doar nu-ţi închipui că se va instala aici ispitită de cărţi, obiectase vărul.

Celălalt se arătase însă de altă părere, explicîndu-i că într-o cerere de căsătorie, trebuie puse grămadă toate ademenirile posibile.

— Nici de voiajul de nuntă nu aş fi pomenit pînă n-aş fi văzut-o mai îmblînzită, îl critică mai departe vărul.

— Prea eşti delicat şi mieros, Ned, şi uiţi că fetele se dau în vînt să se zbînţuie prin străinătate în luna de miere, i-o reteză Spooner deşi, natural, fără a-şi convinge rubedenia. Fiindcă era evident că mutilase scrisoarea. De la tonul modest cu care începuse, a doua parte se transformase într-un soi de inventar, înşirat cu o îngîmfare şi o siguranţă de sine ce făceau să pălească discreţia şi simplitatea debutului. Autorul iniţial nu se arătă de acord nici cu fraza în care se vorbea de ciuntirea averii în interesul văduvei.

— Cuvîntul văduvă nu are ce căuta într-o cerere de căsătorie ; e deplasat, zău aşa, i-o declară Ned.

— Da' ce-oi fi vrînd, să îndrug numai dulcegării ? se răţoi Spooner. Nu te teme că nu leşină la gîndul că m-ar putea îngropa. Ţi-o garantez eu. Şi de vreme ce are tăria să prevadă o treabă ca asta, de ce n-ar avea-o s-o şi citească ?

— Şi de ce-i vorbeşti de pe acum despre mobilă şi amenajări ? îi obiectă vărul. Părţile astea le-aş scoate, încercă să-l convingă. Numai că Spooner se cramponă cu atîta îndărătnicie de fiecare idee care-i aparţinea, încît Ned îl lăsă în apele lui. Ce frumos o adusese el din condei, declarîndu-i că o iubea din tot sufletul, pentru ca moşierul fălos să-i strice efectul completînd că va deveni stăpîna conacului Spoon !

— Şi ce găseşti rău în asta ? se zborşise cel criticat. Te asigur că va fi mîndră de perspectiva pe care i-am sugerat-o. Mai ales cînd mi-o vedea casa...

— Dar pentru ce n-ai lăsa-o mai întîi să o vadă ? ! mormăise vărul nemulţumit.

Însă cu toate silinţele sale, efectul scrisorii avea să fie acelaşi. Adică nul. La primirea ei, Adelaide Palliser era logodită cu altul, şi socotea drept o insolenţă de neiertat aspiraţia lui Spooner la mîna ei.

— Auzi ce neobrăzare ! tună și fulgeră ea față de Violet Chiltern. Să-și ridice ochii la mine un om vulgar și roșu la chip, de parcă n-ar avea altă ocupație decît să bea zi și noapte.

— Nu ți-a făcut nici un rău, draga mea.

— Ba da. Și încă mult de tot. Fiindcă cerîndu-mă de soție, oamenii or să-și închipuie că l-am încurajat în vreun fel.

— Eu am avut pretendenți an de an, și mereu aceiași, deși nici unuia nu-i dădeam pas. Și faptul că insistau nu m-a indignat, crede-mă.

— Dar unul ca Spooner ai avut vreodată ?

— Pe timpul acela nu-l cunoșteam, fiindcă, altminteri, cine știe ce se întîmpla ? vorbi Violet potolită, surîzătoare și cu o îngăduință pe care n-o arătase față de Chiltern. După mine, cred că orice bărbat care se bucură de favoarea să-ți stea alături la un dineu are și dreptul să-ți ceară mîna. Desigur, există nepotriviri — de vîrstă, de rang, de mijloace materiale — care pun sub semnul întrebării dreptul acesta. Însă nu-l anulează.

— Ai uitat nepotrivirea de gusturi, aminti Adelaide.

— Într-adevăr, recunoscu Violet, dar nu mă opresc asupra acesteia. Știu atît că un poet nu-i atras să se însoare cu o poetă, și un filozof cu o filozoafă. Dar în rest, orice bărbat e pasibil să se îndrăgostească de femeia pe care a cunoscut-o la un dineu și să-i spună că vrea s-o ia de soție.

— Cu asta nu sînt de acord, o contrazise prietena. Cum ți-ai închipui, de exemplu, că un pastor din Long Royston ar veni cu atare propunere la una din fetele Fitz Howard ?

— De ce nu ? răspunse cealaltă. Și ți-aș putea spune și ce-ar urma. Ducesa Fitz Howard i-ar cere ducelui să îl facă episcop pe amărîtul de pastor cît ai bate din palme, iar la rîndul său ducele și-ar irosi o dimineață întreagă explicîndu-i consoartei cîte greutăți s-au ivit în alegerea episcopilor, de pe vremea cînd dînsa era domnișoară. Așa se petrec lucrurile, te rog să mă crezi, și junele candidate la măritiș nu au altă ieșire din asalturile ce li se fac decît să respecte regula politeței, rostind, totodată, un „nu" categoric. E simplu ca bună ziua.

— O fi, încuviință Adelaide cu jumătate de gură, numai că pretendentul nu acceptă acest „nu".

— Ceea ce constituie un noroc pentru noi, cîteodată, spuse Violet, cu gîndul la o anumită perioadă din viața ei.

Răspunsul datorat domnului Spooner a presupus destule dezbateri, nu în privința naturii, deoarece se știa dinainte că va fi negativ, ci a faptului dacă era sau nu necesar să se arate și motivul refuzului. În cele din urmă s-a hotărît că se cuvenea să fie specificat, astfel că, în aceeași seară, lordul Chiltern așternu următoarele rînduri :

„Stimate domnule Spooner,

Vă scriu din însărcinarea de a vă aduce la cunoștință că domnișoara Palliser este logodită cu Gerard Maule, și urmează oficierea căsătoriei.

Cu respect.
Chiltern"

Adelaide consimțise să i se dea această explicație, întrucît luase hotărîrea de a face publică logodna ei.

— Cine este acest Maule ? îl întrebă Ned pe Spooner după citirea mesajului.

— Un sărăntoc din aceia care umblă cu fandoseli și ademeniri de ți-e mai mare lehamite, îl informă Spooner scandalizat. Un prăpădit de vînează pe cai luați cu împrumut, care precis e îndatorat la croitor și pentru pantalonii în care se fițiie ; care mănîncă, bea și trăiește din Dumnezeu știe ce. Așa e Maule, și asemenea lui sînt cu sutele. Dar au trecere la domnișoare, care le cad în plasă, fiindcă în zilele noastre au ajuns tare proaste.

Crezi că înainte erau, cumva, mai deștepte ? îi ținu vărul isonul.

— Auzi ce aiureală este în capul lor ! continuă Spooner cu același năduf. Cum îi văd cu favoriți pomădați, cu părul vopsit și mănuși glacé, pe crucea mea, își pierd mințile după ei. Numai că tipul n-o s-o ia de nevastă.

— Ar fi spre binele ei, zise vărul de bună-credință.

— Spre bine ori nebine, mi-a făcut o figură urîtă cum nu se mai poate. Cu ce drept ți se pune în cale un nemernic fără o casă a lui sau parale din ce să trăiască ? Bătrînul Maule a ajuns la așa caliceală că umblă cu limba scoasă, prin Londra, să fie poftit la o cină. Dar ce mă nedumerește peste măsură este că lady Chiltern o lasă pe fată să se nenorocească...

CAPITOLUL XXX

PĂRERI DE RĂU

DOAMNA GOESLER rămase la Matching pînă la reîntoarcerea domnului Palliser — sau a Ducelui de Omnium, cum trebuia să i se spună acum — încît avu posibilitatea să se războiască direct cu acesta în legătură cu banii și nestematele primite ca moștenire. Noua Alteță îi adusese unicul inelaș pe care-l ceruse, și tot personal i-l puse pe mînă.

— O să mi-l aranjeze bijutierul, spuse ea, cînd văzu că podoaba-i aluneca de pe orice deget. Va trebui să fie puțin strîmtat. Și atît. Fiindcă nu concep să-i modific fasonul.

— Ați primit scrisoarea și inventarul din partea executorilor testamentari ? o întrebă ducele.

— Da, și sînt tare surprinsă că mult regretatul prieten nu a pomenit niciodată de o colecție care prețuiește așa mult.

— S-au dat dispoziții să fie ambalată, o anunță el.

— Natural, poate sta ambalată ori neambalată, după placul Alteței Voastre, numai, rogu-vă, nu legați acest lucru de persoana mea.

— Cum ? Dar este legat.

— Împotriva dorinței mele, domnule duce. Doar am scris avocaților că refuz moștenirea lăsată ; ori dacă Alteța Voastră persistă în ideea de a mi-o însuși, mă văd obligată să recurg la formă legală de renunțare, ceea ce presupune o complicație teribilă pentru mine și poate va incita la un nou și grandios furt de bijuterii. De aceea, vă rog, nu-mi trimiteți caseta, fiindcă nu am de gînd s-o accept ; la fel ca și banii. Și voi face precum am decis. Lady Glencora vă poate atesta îndărătnicia de care-s capabilă în unele împrejurări.

În realitate, lady Glencora îl și prevenise în sensul acesta. Cunoscînd-o pe Marie, ajunsese și ea la convingerea că nimic n-o va determina să accepte legatul, și crezuse că și Palliser va lua doar cunoștință de asigurările ei, fără s-o mai combată. Însă un fost diriguitor al finanțelor nu putea să considere cu ușurință chestiuni privitoare la bani ori chiar la bijuterii. Într-un timp îi declarase și Glencorei că aranjamentul sugerat de prietena ei este impracticabil, o posesiune fiind o posesiune,

ceea ce, în accepțiunea lui însemnase că deținătorul unor avuții valoroase nu trebuie lăsat să se debaraseze de ele ori să se scuture de răspunderile pe care acestea i le incumbă, numai pe seama cîtorva vorbe generoase, dar vane. Testamentul răposatului duce era un document de extremă seriozitate, încît renunțarea la legatul prescris era, în ochii urmașului, o desconsiderare a ultimului act de voință al decedatului. A refuza banii, în asemenea circumstanțe, era sinonim cu a refuza ploaia căzută din ceruri sau căldura dată de soare. Pe scurt, era de neconceput. Colecția și cele douăzeci de mii de lire constituiau proprietatea doamnei Goesler și chiar de le arunca într-un șanț, dreptul de proprietate rămînea în picioare.

— Orice mi-ați spune, Alteță, tot n-am să le accept, îi zise Marie Max Goesler și, auzind-o, fostul ministru al finanțelor se gîndi, fără voie, că nici o propunere de a sa, prezentată în Cameră, nu primise o împotrivire mai categorică. În același timp își aminti și de Glencora care îl sfătuise să nu mai stăruie în mod inutil pe lîngă prietena ei zeflemisindu-i ideea acestei solemnități de punere în posesiune.

— Înțelege, Plantagenet, că un om hotărît să refuze un dar nu-l va primi nici de i-l pui în palmă, nici de i-i dai în scris pe un petec de hîrtie, îl prevenise chiar în dimineața aceea. Și eu înțeleg foarte bine ce urmărește Marie. Vrea să arate că nu a vrut nimic de la răposat. Așa cum i-a declinat titlul și numele, la fel va face și cu legatul. N-o poți sili să le ia ori s-o întorci de la hotărîrea inițială.

Proaspătul duce nu se arătase convins, însă după întrevederea cu Marie Max Goesler, abandonă bătălia, cel puțin pe moment.

Pe data de nouăsprezece martie, doamna Goesler se întoarse la Londra, după o ședere de peste trei săptămîni la Matching Priory și, în tot drumul, din poarta conacului pînă la vilișoara din Park Lane, se lăsă stăpînită de gînduri și întrebări fără număr. Fusese oare înțeleaptă întreaga-i purtare față de răposatul duce ? Cei trei ani din urmă îi jertfise unui bătrîn cu care, sincer vorbind, nu avusese nici o afinitate. Își semănase în cuget convingerea că exista o caldă amiciție între ei doi, deși în ce chip se putuse închega această prietenie cînd îl cunoscuse la o vîrstă atît de înaintată, cu mintea sleită de ani și uzură ? Care dintre toate cuvintele rostite de nobilul

decedat, îi făcuseră efectivă plăcere, afară de cîteva ce exprimaseră afecțiune, însă într-un mod searbăd și cu vizibile stîngăcii senile ?

Nu demult susținuse în fața lui Phineas Finn că ședea de veghe la căpătîiul bătrînului deoarece îl iubea. Dar ce putuse rodi acest sentiment ? Cunoștința lor debutase sub o zodie nepriincioasă : Alteța Sa o jignise ca, la puțină vreme, s-o ceară în căsătorie. Îi respinsese oferta aducătoare de avere și de măriri, socotind că tributul cerut era mult prea mare, și poate că viața îi rezerva altceva mai de preț. Ca după aceea, să devină, pe încetul, un fel de infirmieră — o îndeletnicire ce-i înghițise trei ani din tinerețea care-i mai rămăsese. Îi lăsase vreo mulțumire această perioadă sacrificată ? Poate doar una : oamenii nu puteau cleveti că pentru zilele multe irosite în preajma bolnavului primise, ca plată, un sac cu bijuterii. Ținuse cu dinții să nu le ofere acest prilej, să nu poată o singură ființă afirma că se îmbogățise de pe urma prieteniei cu Ducele de Omnium. Se prea poate ca tot ce făcuse să fie o nesăbuință, dar și mai nesăbuit ar fi fost de primea o răsplată pentru nesăbuința comisă. Așa, cel puțin, rămînea cu impresia că trăise un fel de idilă — dacă astfel se putea denumi veghea unui bolnav egoist.

Cît despre legătura cu lady Glencora, simțea în ea ceva găunos, care aducea cu ipocrizia. Oare nu existase între ele o înțelegere veche, nerostită pe față dar, oricum, pricepută de amîndouă ? Și nu în virtutea ei lady Glen o răsfățase în toate chipurile, condiția subînțeleasă fiind aceea să nu se mărite niciodată cu ducele ? Personal, o îndrăgea pe această ființă, se simțise bine alături de ea, chiar trăise momente de fericire. Și totuși, parcă drăgălășeniile și afecțiunea prietenei porniseră numai din interes pentru Alteța Sa Ducele de Omnium. Pe el trebuia să-l alinte și lui să-i creeze o continuă mulțumire, fiindcă, oricît de bătrîn ar fi fost, era liber să facă din viața lui ce dorea, iar din bijuterii ce-i trăsnea prin minte. Și ca să-l țină departe de acest pericol, își întinsese brațele către ea.

În această lumină contempla cei trei ani din urmă, păstrînd convingerea că oamenii de care se împresurase nu o cunoscuseră de ajuns și nu-i acordaseră creditul pe care, de fapt, l-ar fi meritat. Căci odată ce-și dăduse cuvîntul că nu se căsătorește cu ducele, nu putea să-l mai calce. Întocmai cum se întîmplase și acum, cu bijuteriile.

Retrospectiva celor trei ani spulberați o umplea de tristețe. Se irosiseră fără putință de întoarcere și fără a-i aduce împlinirile în care sperase. Cîte dorințe și planuri ar fi prins viață în acest interval, deși, de-ar fi fost să le definească, i-ar fi venit greu, sau poate nici n-ar fi reușit. Și totuși, avea credința că aceștia fuseseră anii hotărîtori cînd, în loc să se risipească, ar fi putut să se realizeze. Și că, pierzîndu-i fără de rost, își alungase norocul care, cu dreptate vorbind, nici pînă acum nu o răsfățase prea mult. Îi adusese în cale doi bătrîni care o iubiseră — unul se căsătorise cu dînsa, iar al doilea intenționase același lucru. Față de amîndoi își făcuse cu prisos datoria — se jertfise, le arătase tandrețe, le purtase recunoștință. De la primul moștenise, ca văduvă, avuții însemnate, pe care le prețuia mult ; numai că banii și proprietățile nu o făcuseră fericită. De pe urma celui de al doilea — și a familiei sale — se alesese cu o anumită poziție socială, în sensul că, dacă înainte de a-i cunoaște frecventa destule persoane sus-puse, în prezent se vedea cu întreaga elită britanică.

Dar ce-i adusese această sporire a prestigiului ? Ce însemnaseră pentru ea ducii, ducesele, saloanele și festinele lor ? Aproape nimic. Ori atunci ce își dorea ?

Dragoste — Asta și-ar fi răspuns de nu s-ar fi poticnit de o exagerată pudoare. Însă și fără a-i spune pe nume, știa că după iubire tînjise ; că pentru a fi cu adevărat fericită, trebuia să se dăruiască cuiva. Luxul și strălucirile exterioare ale vieții erau, desigur, încîntătoare, cu condiția să împodobească un ideal împlinit. Nu să constituie idealul în sine ; fiindcă atunci își pierdeau orice valoare.

Nevoia de a se dedica o urmărise necontenit. Datorită ei se consacrase bătrînului duce și, în perioada cît îl veghease, existaseră clipe cînd își spusese că acest mod de a sluji era îndestulător pentru sufletul ei, aducîndu-i dorita împăcare cu sine, cu soarta, cu oamenii. Dar, nu. Se înșelase. Nu fusese de ajuns. Și revelația o avu abia după moartea prietenului cînd, în loc să fie răpusă de suferință pentru pierderea încercată, se simțise eliberată de o povară sîcîitoare și chiar bucuroasă că scăpase de ea. Senzația fusese atît de neprevăzută, încît intrase la grijă și o încolțiseră întrebările. Nu cumva pînă atunci fusese o ipocrită ? Sau era, de felul ei, falsă ?

Oricum, se trezise fără un ideal, iar cel pe care-l slujise — constata ea acum cu stupoare — îl trădase. Și astfel îi răsări gîndul să se ancoreze de o religie, indiferent care, numai să aibă din nou un idol. Severitatea ursuză a calvinului ori ascetismul Sfîntului Francisc de Assisi îi conveneau deopotrivă — cu condiția să creadă cu adevărat în Calvin sau în Sfîntul Francisc. Fiindcă încercarea de a crede în Ducele de Omnium se dovedise un jalnic eșec. Exista un idol pe care de multă vreme îl adora. Dar ce folos, cînd el o izgonise de la altarul său unde s-ar fi prosternat fericită o viață întreagă.

Deși puțin versat în tainele femeiești, Maurice Maule intuise totuși că Marie Goesler e în căutarea unui zeu protector, de unde și înflorise nădejdea că el ar putea fi alesul. Dar ca să urce pe acest piedestal, la cincizeci și cinci de ani, îi trebuia multă îndrăzneală, mai ales că, după cît auzise, singuratica doamnă avea în jurul a treizeci. Deși după aspect n-ai fi zis, deoarece i se părea veștedă, pe cînd el arăta foarte proaspăt. Și apoi ; oricît i-ar fi separat diferența de vîrstă, acest neajuns se despăgubea în chip fericit printr-o seamă de potriveli. Bunăoară, creola poseda o casă în metropolă și un venit. În vreme ce dînsul avea un conac la țară și o moșie. Ea cunoștea toți ducii și ducesele Angliei ; el descindea dintr-o familie cu tradiție. Marie Goesler putea să-i ofere o existență tihnită și fastuoasă, în timp ce el o făcea boieroaică, oferindu-i un nume și o proprietate cu faimă, ca Maule Abbey. Fără îndoială era frumoasă, recunoscu domnul Maule. Și cum tot se uita în oglindă, ca să-și innoade cravata, se gîndi iarăși cu satisfacție la felul cum arătau amîndoi. Cine ar fi zis, contemplîndu-i, că-i despărțea un pătrar de veac ? Nimeni pe lume ! Deoarece, judecînd după însăși imaginea din oglindă, incontestabil se număra printre cei mai chipeși bărbați din Pall Mall. Simțea, ce e drept, încheieturile cam înțepenite, motiv pentru care și pășea mai anevoios, însă lipsa de suplețe în mișcări se compensa prin deosebita-i prestanță.

Domnul Maule se dichisea pentru o vizită pe care o plănuise de mult. Se ducea în Park Lane, la doamna Goesler, care descinsese în metropolă doar cu o zi înainte. Vestea sosirii o prinsese din vînt, și se socotise pe dată că, avînd în vedere stadiul în care ajunseseră cu relațiile, își putea permite să meargă și nepoftit. Ce îl încurajase în această inițiativă era amintirea ultimei lor întîlniri, cînd amfitrioana parcă întrecuse canoanele politeței

obișnuite, făcîndu-l să spere că recenta lor cunoștință se poate preface curînd într-o mare prietenie. Adevărat, și el se silise să-i stimuleze bunăvoința, întrecîndu-se în glume și povestiri, dar important nu fusese efortul depus, ci reacția gazdei, cum nu se putea mai promițătoare.

Așadar, plin de bune speranțe, se înfățișă la ușa viletei și, la puțin după aceea, se află față în față cu doamna Goesler. Dacă la vizita precedentă spusese snoave și o făcuse să rîdă, de astă dată era exclus să nu deschidă discuția despre „dragul de duce". Normal că o astfel de conversație nu-i slujea proiectul și interesele, dar trebuia, pe moment, să le lase de-o parte. Chiar de acasă își propusese o atitudine sobră, fără nici un avans ori gingășie din parte-i. Pentru că o fi îndrăzneala o mare virtute în cucerirea femeilor, însă bărbatul care vrea să-și atingă ținta trebuie să drămuiască virtuțile.

— Am aflat de plecarea dumneavoastră la Matching de cum s-a îmbolnăvit bietul duce, începu domnul Maule.

Marie era în ținută de mare doliu, ceea ce atesta, fără urmă de echivoc, natura complet specială a relațiilor pe care le avusese cu nobilul decedat. Dar pe ea nu o jena cu nimic acest fapt, pentru că nu intenționa să facă din el un mister. În plus, cum ar fi putut să îmbrace toalete viu colorate după ce veghease atîta vreme un muribund ? Așa ar fi procedat o infirmieră plătită. Ceea ce nu era cazul ei. Iar dacă tot existase ipocrizie în prietenia față de răposat, atunci, cel puțin, s-o ducă pînă la capăt.

— Sărmanul bătrîn ! exclamă ea. Abia ieri am venit acasă.

Nu am avut niciodată plăcerea să-l cunosc pe eminentul răposat, urmă Maule, dar am auzit vorbindu-se despre dînsul ca de un nobil cu care Anglia se poate mîndri.

A fost un om cu o poziție deosebită, întări Marie deși nu vedea pentru care motive Marea Britanie s-ar fi făli cu cel decedat.

— Într-adevăr, se grăbi să adauge vizitatorul, a fost deosebit în toate privințele, cu avuții incalculabile și cu o demnitate de care cu regret trebuie să o spun — mulți dintre aristocrații noștri se leapădă astăzi ca de un veșmînt care-i împovărează. Fiindcă una e să porți haine obișnuite, și alta să te drapezi în togă. Or ducele nu și-a lăsat toga pînă în clipa cea de pe urmă.

Auzindu-l, Marie Goesler își aminti cum arăta cu scufia de noapte vîrîtă peste urechi și cum se smiorcăise într-o seară că nu i-a fost dat un pahar cu lichior de portocale.

— De aceea, sincer vă spun, urmă domnul Maule, nu cred să mai avem o personalitate de o seamă cu dînsul.

— Chiar la fel, se prea poate să nu mai fie, zise amfitrioana. Știți că n-a fost căsătorit...

— Dar a dorit să se căsătorească la un moment dat, dacă ce mi-a ajuns la urechi este adevărat, strecură musafirul cu tîlc și cu ochii ațintiți la gazdă, ca să-i surprindă reacția. Atîta doar că expresia ei rămase complet impietrită, de s-ar fi zis că nici nu-i auzise remarca. Drept care, se văzu nevoit să continue cu tămîierile : A fost un gentilom grandios ! Și nu știu dacă se va putea spune același lucru și de urmaș...

— Oo, nu există nici o asemănare între ei !

— Chiar așa, se arătă Maule de acord. Îndrăznesc să afirm că Plantagenet Palliser s-a dovedit un om de folos. Numai că, vedeți dumneavoastră, și cărbunarii ne sînt utili. Iar cînd toți oamenii vor deveni de folos, adio farmecului și frumuseții vieții.

— Eu nu prea cred că sîntem aproape de această eră, glăsui amfitrioana, zîmbind abia perceptibil.

— Iertați-mă, dar n-aș băga mîna în foc pentru una ca asta. Doar vedem la tot pasul fii de aristocrați ce se vîră în comerț. Lorzi ocupîndu-se cu desfacerea untului și marchizi ce-și trimit piersicile în piață. Or așa ceva nici prin minte nu i-ar fi trecut răposatului duce. Alteța Sa a moștenit bogății colosale și a fost conștient că datoria sa era să le cheltuiască. Lucru pe care l-a și făcut, sub privirile extaziate ale lumii. De aceea, cred că a fost o imensă încîntare să îl cunoașteți atît de aproape.

Doamna Goesler a scăpat de corvoada răspunsului datorat deoarece, în aceleași secunde, lacheul anunță un al doilea vizitator — pe Phineas Finn. Acesta n-o văzuse pe Marie de cînd se nimeriseră împreună la Chiltern, iar pe Maurice Maule îl întîlnea pentru prima oară.

Prin venirea sa, Phineas împlinea o făgăduință mai veche, făcută prietenei în decursul neizbutitei lor expediții vînătorești, cînd, împotmolindu-se amîndoi în fața unui obstacol, abandonaseră cursa, întorcîndu-se singuri la conacul Harrington. Pe drum vorbiseră multe — despre duce și Matching — iar Phineas promisese s-o caute de îndată ce va ști că se află acasă. Între timp, ducele dispăruse și, odată cu el, și obligația care o ținuse pe Marie departe de Londra. Deși convorbirea lor — despre duce și Matching — parcă fusese doar ieri.

— Văd că porți doliu, remarcă Phineas reținîndu-i mîna într-a sa. Condoleanțele mele pentru moartea prietenului.

— Tocmai de el vorbeam împreună cu domnul Maule, zise ea, făcînd, după aceea, și cuvenitele prezentări între musafiri. Domnul Finn și cu mine am avut plăcerea să vă cunoaștem feciorul cu cîteva săptămîni în urmă, pe cînd ne aflam la conacul lordului Chiltern, continuă gazda, adresîndu-se domnului Maule.

— Am auzit că a fost acolo, bombăni el. După care, cu un glas subit mai vioi, îl întrebă pe noul sosit : L-ați cunoscut pe duce, domnule Finn ?

— Da, în măsura în care unul ca mine avea acces la unul ca fostul Duce de Omnium. Dar probabil că îndată ce mi-a întors spatele a și uitat că exist.

— Nu spune asta, interveni doamna Goesler, pentru că nu uita niciodată pe nimeni.

— Eu unul nu-mi amintesc să-l fi întîlnit, și am să regret acest fapt toată viața, reluă Maurice Maule. Chiar îi spuneam doamnei Goesler ce imensă admirație i-am nutrit acestui nobil fără pereche.

Drept răspuns, Phineas clătină doar din cap, întorcîndu-se apoi către amfitrioană, care, sătulă de conversația susținută pe această temă, îl întrebă despre ultimele evenimente parlamentare.

Maurice Maule înțelese că în conjunctura creată nu mai avea cum să lupte pentru propria cauză. Așa că, la foarte scurt timp, bătu în retragere. De cum îl văzu plecat, Marie Goesler se transformă ca prin farmec. Țîșni de pe jilțul ei, se așeză mai aproape de Phineas și, cu ambele mîini, își împinse zulufii spre spate — un tic pe care prietenul i-l știa mai de mult.

— Sînt așa de bucuroasă că ai venit, îi declară privindu-l în față. Nu ți se pare bizar că a murit atît de curînd după discuția noastră ?

— Parcă te așteptai că n-o să dureze mult...

— Mult e un termen foarte relativ ! replică ea. În nici un caz cînd l-am pronunțat nu bănuiam că se va stinge în șase săptămîni, pentru că, altminteri, n-aș fi venit la o vînătoare. Acum, însă, cînd s-a dus, pot să-ți mărturisesc că mi-a fost o povară.

— E de înțeles, o aprobă Phineas.

— Cu toate astea, îmi va lipsi foarte mult, pentru că el a picurat în existența mea un strop de culoare — nu prea vioaie, o recunosc ; dar, oricum, i-a schimbat tenta.

— Ușile conacului Matching îți rămîn larg deschise.

— Nu, acolo n-am să mă mai duc. Bineînțeles, am s-o văd pe lady Glencora, însă aici, în oraș. Niciodată la Matching sau la castelul Gatherum. Ai auzit despre testament ?

— Nu, nici o vorbă, mărturisi Phineas. Dar sper că nu a omis să treacă și numele dumitale, fiindcă la altceva nu cred că aveai pretenții.

— Adevărat, n-aș fi dorit decît să-mi treacă numele.

— Probabil că documentul a fost întocmit înainte de a te cunoaște...

— Se prea poate. Însă l-a tot refăcut. Iar în ultimă instanță, m-am trezit că mi-a lăsat bani și bijuterii de o valoare imensă.

— Mă bucură vestea, îi spuse prietenul.

— Numai că eu am refuzat tot. Nu am procedat bine ?

— Sincer să fiu, nu văd de ce să nu le fi acceptat.

— Fiindcă multă lume ar spune că i-am fost iubită. Indiferent că femeia e tînără și bărbatul e un moșneag, cleveteli tot există. Nu știu dacă prin gestul meu le pun stavilă dar, oricum, vor părea mai de necrezut. Și apoi mai este ceva. Nu aș fi suportat gîndul că familia Palliser mă suspectează de urmărirea unor profituri, punînd pe seama acestora grija pe care i-am purtat-o bătrînului. De aceea, renunțînd la orice înavuțire, mă simt mai la adăpost și de bănuielile lor și de bîrfa străinilor.

— Știu că nu puteai face decît ce e mai drept.

— Lauda dumitale, îmi întrece meritele reale. Pot să fiu discretă și generoasă. Dar nu știu dacă o fac din sinceritate. De la duce am acceptat un singur inel cu diamant negru, pe care l-a purtat toată viața. Ți l-aș arăta, însă l-am dat unui bijutier să mi-l ajusteze. Și acum, ia spune-mi, pe cînd marea bombă în Cameră ?

— Reforma bisericii — fiindcă la ea bănuiesc că te-ai referit — va fi citită în ziua de întîi, adică luni.

— Ce zi păcătoasă ! oftă plictisită. Ți-l mai amintești pe tînărul Maule ? Nu găsești că este leit taică-său ? Deși ca purtare nu seamănă nici un pic.

— Ce e taică-său ?

— Un fost Adonis al Londrei, în prezent devastat de vîrstă ; un tip egoist, onctuos, fără un sfanț și, după cît

mi se pare, lipsit de scrupul. Te rog să revii în curînd. Sînt nerăbdătoare să-mi spui cum o duci. Și încă ceva. Să-mi povestești cum a fost cu atentatul.

Tot drumul spre casă, pe Phineas îl urmări imaginea prietenei brune care i se păruse mai frumoasă ca oricînd.

CAPITOLUL XXXI

DUCELE ȘI DUCESA DE OMNIUM LA LONDRA

LA SFÎRȘITUL lunii martie, Ducesa de Omnium — și niciodată de aci înainte lady Glençora pentru societatea engleză — își făcu apariția în capitală. Deși surghiunit din Camera Comunelor, ducele fusese rechemat de treburile politice, și în special ducesa, fără de care nu se întrona sau detrona nici un dregător important. În plus se ivise pe tapet și chestiunea numirii ei ca damă de onoare a Palatului, deși chiar inițiatorii proiectului se îndoiau că această femeie independentă avea să se aservească Reginei. Mai mult ca sigur va vedea în propunere o corvoadă stînjenitoare ; dar pînă a se pronunța, trebuia, oricum, consultată. Așadar venirea la Londra fusese o necesitate, necum un divertisment, mai ales în acea perioadă de mare doliu, cînd suspendaseră orice primiri. Dar cu toate restricțiile impuse de situație, reședința lor din Carlton Garden gemea încontinuu de nepoftiți care, sub un pretext sau altul, se fofilau ca să vadă cum se comportă lady Glencora ca Ducesă de Omnium. Și odată ce se făceau constatările, se trecea, natural, la bîrfă.

— Ce zici ? Pare schimbată ? o descusu bătrîna domnișoară Aspasia Fitzgibbon pe doamna Bonteen. După mine, tot îți sparge timpanele cu glasul ei țipător.

Cea întrebată se arătă însă de părere că survenise o modificare.

— Știi că nu puteai pune preț pe ce îți spune ori îți promite, iar de-i cereai socoteală, te zgîria ca pisica.

— Și ce vrei să spui cu asta ? Că acum n-o să mai zgîrie ? o întrebă Aspasia nedumerită.

— Ba din contră, o s-o facă mai des, o lămuri cealaltă. Pe urmă, îți amintești cum se prefăcea că n-o interesează mărirea. Pe cînd azi se vede cît colo ce încîntată e de rangul pe care l-a căpătat.

— Eu una nu sînt de acord, interveni lady Baldock, de asemeni prezentă. De cînd o știu am privit-o ca pe o școlăriță cu părinți înstăriți, căreia profesorii i-au îngăduit să facă orice năzbîtie. Exact cum a procedat și societatea în care s-a învîrtit actuala ducesă. Adică a rîzgîiat-o, ca să fiu mai precisă.

Prin opinia exprimată, lady Baldock, ea însăși soție de pair, arăta că-i acordă cu mult mai puțină importanță decît Aspasia Fitzgibbon și doamna Bonteen.

— L-ai văzut pe proaspătul duce ? îl iscodi Ratler pe Barrington Erle.

— Da, am fost împreună chiar în dimineața de astăzi.

— Și cum ți se pare ?

— E speriat ca găina cînd simte că vrei să o vîri în apă. Așa îmi explic sfiicinnea cu care-ți vorbește. Iar cînd i-am pomenit de Camera Lorzilor, a făcut o mutră de te umplea jalea.

— Dar nu se plînge de noua poziție, și nici n-o va face.

— La asta nu știu ce să-ți răspund, zise Erle ridicînd din umeri. Mai degrabă aș zice că se va deprinde cu vremea, și-o să intre din nou în buiestru. Prea are mari însușiri ca să-l pierdem din arena politică.

— Și-a dat, cumva, aere ? îl descusu Ratler în continuare.

— Cine ? Planty Pall ? Pe cît mă pricep la oameni, este ultimul de pe lume care s-ar înfoia în pene pe motiv că a devenit duce. Ca întotdeauna, rămîne indiferent la orice se întîmplă. Și în ciuda simplității ce-a arătat-o mereu, își cunoaște valoarea față de alții. Așteaptă un timp, să-și revină din șoc, și ai să vezi că nu s-a schimbat nici un pic.

Cu toate asigurările date de Erle, domnul Ratler își păstra scepticismul. Prea văzuse mulți deputați deferenți și docili care, odată deveniți pairi în urma unor decese familiale, îi aruncaseră cu tifla în nas. În plus, îi displăcuia și pentru motivul că trecuseră dintr-un for de maximă influență și utilitate — cum era Camera Comunelor — în altul pompos și trîndav — ca aceea a Lorzilor.

Curînd după sosirea la Londra, ducesa încropi această scrisoare extrem de caracteristică :

„Stimate lord Chiltern,

domnul Palliser"... începu ea, dar văzîndu-și greșeala, tăie cuvîntul, și continuă pe aceeași hîrtie :

„Ducele m-a rugat să vă scriu în legătură cu pădurile Trumpeton, unde nu știe ce se întîmplă, iar eu, tot atît de puțin. Dacă veți spune, însă, ce anume doriți, vă împlinim voia. Ar fi indicat să facem rost de vulpi și să le risipim prin pădure ? Sau e necesar un om ca să le păzească ? Nu trebuie să fiți mîhios că răposatul duce, în boala lui, nu s-a putut ocupa de chestiunea aceasta. Spuneți numai ce vreți, și se va face.

A dvs. sinceră,
Glencora O.

P.S. Doamna Goesler m-a informat de neajunsurile dumneavoastră. Dar pe atunci eram într-o situație foarte grea cu defunctul."

Răspunsul primit era la fel de caracteristic pentru firea lui Chiltern :

„Stimată Ducesă de Omnium,

Mulțumesc. Ce dorim este ca paznicii să fie averizați că sînt permise vulpile în pădure. Cînd știu acest lucru, există și vulpi. Dar în vremea din urmă, oamenii nu au fost preveniți. Tot secretul este să nu se împuște animalele. Nu intenționez să blamez prin nimic pe răposatul duce. Doar cînd a îmbătrînit, s-au încurcat treburile. Însă acum se vor drege. Sînt pe deplin convins.

Al dumneavoastră
Chiltern.

P.S. Copoii noștri au fost otrăviți în pădurile Trumpeton. Și asta nu s-ar fi întîmplat dacă paznicii n-ar fi fost împotriva vînatului."

La primirea notiței din partea lui Chiltern, ducesa o trimise administratorului principal — domnul Fothergill — cu rugămintea să nu se mai împuște în numita pădure.

— Să-mi tăiați beregata de am să ascult de poruncă, declară Fothergill unui subaltern după ce luase cunoștință de doleanțele lordului și ale ducesei. Cum vine asta ? Pe două sute cincizeci de acri, cît măsoară pădurea, să nu mai doborîm un fazan pentru că lordul Chiltern e maestru de vînătoare ? Nici nu se merită să mai fii moșier în condițiile astea.

Noul duce de Omnium nu avea nici cea mai vagă intenție să părăsească arena politică sau măcar să-și reducă activitatea ministerială, pe motiv că fusese exclus din Cameră și pierduse dreptul de a conduce departamentul finanțelor — o funcție pe care o îndrăgise enorm. Și, ca să spulbere orice echivoc în privința gîndurilor ce le nutrea, alese ca loc de întrunire al organizației liberale propria reședință din Carlton Garden. Evenimentul era prevăzut pe data de treizeci martie, adică tocmai în ziua sosirii ducesei la Londra. Dar acest amănunt nu suspendă adunarea, care se ținu în prezența ducelui.

Onorabilul Gresham repetă și de astă dată motivele ce-l determinau să se opună reformei religioase prezentată de rivalul Daubeny, declarînd printre altele că, în ciuda împotrivirii de acum, era dispus, cu încuviințarea confraților, să propună el însuși o lege asemănătoare, dacă va veni la putere. Și mai făcu precizarea că prin aceasta urmărea doar să demonstreze convingerea-i fermă că primenirea bisericii nu trebuia lăsată pe mîna conservatorilor. O propunere atît de fățișă de a torpila adversarul, indiferent de cauza susținută de acesta parcă nu mai fusese auzită în istoria politică a țării. În tălmăcire exactă, afirmația lui Gresham însemna că nu legea contează, cît inițiatorii ei.

Și totuși, asemenea situații cu siguranță mai existaseră, fiindcă fac parte integrantă din lupta și satisfacțiile dregătorilor. Dubla plăcere de a răsturna rivalul, înălțîndu-se, totodată, pe sine, îl fascinează pe omul politic.

Și în virtutea unei practici îndelungate, această apucătură s-a generalizat, astfel că satisfacțiile cît și decepțiile pe care le genereză, sînt trăite aproape de oricine. Gîndiți-vă numai ce mulțumire simțim cînd, prin cine știe ce împrejurări fericite, candidatul nostru — pe care nu l-am văzut niciodată — este ales comisarul unui district, în locul altui propus, la fel de necunoscut nouă. Sau ce încîntați sîntem cînd Sir Samuel Bobwig, un excelent liberal, este numit mare dregător în justiție, în locul învechitului conservator Sir Alexander McSilk. Prin urmare, oamenii, și nu legile în sine, dețin pondere în politică. Numai că nu se cade s-o trîmbițezi. Însă Onorabilul Gresham dorea să introducă această nouă modă cu ocazia consfătuirii din Carlton Garden: Legea lui Daubeny nu avea mare valoare, le declară dînsul amicilor, la reședința ducelui. Abunda în erori. Era prea drastică într-o privință, și prea superficială, într-alta. Avea cutare și cutare lacună, susținea Onorabilul Gresham, ferfenițînd-o de la un capăt la altul, căci doar nu era mare lucru să-i găsească metehne cînd ținea cu tot dinadinsul. Însă păcatul-ei cel mai mare — un păcat aproape de moarte — era acela că trebuia să fie votată, — dacă se ajungea pînă acolo — cu sprijinul unor oameni ale căror decizii le vor întina pentru totdeauna conștiința. Fiindcă era perfidie și odioasă trădare să acționezi împotriva propriilor convingeri.

În pofida îndrăznețelor teorii etalate de onorabilul Gresham, sfatul s-a consumat în liniște, fără proteste și disensiuni, adoptîndu-se hotărîrea finală ca întreaga Cameră să respingă proiectul domnului Daubeny pe simplul motiv că venea din partea minorității parlamentare. Ideea pornise tot de la liderul liberal și, cum cei peste două sute de membri, adunați la reședința din Carlton Garden, nu au ridicat nici un fel de obiecțiuni, se părea că Onorabilul Gresham va învinge pînă în cele din urmă. Deși pe unii îi bîntuiau anumite îndoieli.

— Aici a mers ca pe roate, observă domnul Ratler, fiindcă nu a fost Turnbull prezent.

La două zile după adunare, cînd ducesa o vizită pe Marie Max Goesler, îi relată cu atîtea detalii evenimentul, de s-ar fi zis că fusese și ea de față. Deși prididită de avalanșa vizitatorilor, își găsise răgazul să dea o fugă în Park Lane, ca nu cumva prietena ei să-și închipuie că o neglija după moartea ducelui.

— Trebuie să fi fost tare neplăcut tămbălăul din casă tocmai în ziua cînd veneai de la Matching, îi spuse Marie de cum o văzu.

— Crede-mă că nici nu l-am luat în seamă, deoarece în momente ca astea, nu avem voie să ne gîndim la noi înșine. Desigur, nu cadra să fie atîta lume la noi cînd sîntem în doliu. Însă a trebuit să trecem peste considerentul acesta. Adevărat, era împotriva oricărui protocol să aduni laolaltă nobili și oameni de rînd. Bănuiesc, însă, că toți voiau să se asigure de concursul pe mai departe al lui Plantagenet. Așa că s-au îmbulzit, claie peste grămadă, de mi-au răsucit toate covoarele în picioare. Nu au fost mai mult de o duzină de pairi, dar ajung și atîția ca să-ți dai seama de nerespectarea etichetei. Și încă ceva. Cred că toți ar fi fost de acord să le conduc eu discuțiile, secondată de doamna Bonteen.

— De ce tocmai de ea ? zîmbi Marie Goesler.

— Pentru că, în afară de mine, este cea mai vorbăreață femeie, și foarte pricepută în politică. Apropo, m-a vizitat ieri și am impresia că vrea să mă eclipseze.

— Trebuie pusă la punct, lady Glen, îi sări întru apărare prietena.

— Nu e deloc exclus să mă reducă la zero, acum cînd Plantagenet nu mai are finanțele... Dar să revenim la consfătuirea de acasă. A fost o larmă de neînchipuit, deși, afară de Gresham, nici unul nu a vorbit mai mult de două minute. Iar Gresham și-a sprijinit picioarele pe un taburet pe care atît l-a frămîntat, de mi l-a făcut ferfeniță.

— A fost și domnul Finn ? se interesă Marie Goesler.

— Mai toți deputații erau. Dar ce te face să întrebi anume de domnul Finn ?

— Sîntem prieteni, îi răspunse cu simplitate.

— Mi se pare că iară a devenit de actualitate, nu-i așa ? Este irlandezul acela frumos, care a răsărit odată la Matching cînd venisei și tu...

— Într-adevăr, este irlandez și a fost la Matching împreună cu mine, preciză doamna Goesler.

— E frumos, n-am ce zice ! Vai, dar ce zi am avut cu balamucul de acasă ! Și cîte răspunderi și treburi mi-au căzut pe cap ! Cînd mă gîndesc la infinitele complicații pe care mi le-a adus noul rang, stau și mă întreb dacă ți-ar fi plăcut să fii ducesă...

— Probabil aș fi avut și unele satisfacții.

— Noi nu știu cu ce ne-am ales de pe urma măririi, însă recunosc că am dorit-o din suflet. Așa că nu-ți mai pot ceda rangul. Iar tu nu accepți nici moștenirea lăsată...

— Asta în nici un caz, întări Marie.

— Totuși, Plantagenet zice că ești obligată să primești măcar banii, numai că el nu prea are niciodată dreptate. Cîte lucruri ești silit să faci, pe care el nu le admite ! Oricît i-aș spune că lumea și viața se schimbă, că ce e valabil acum nu va mai fi peste cîțiva ani, el o ține pe a lui. Va să zică așa, domnul Finn e din nou favoritul...

— Este un prieten pe care îl prețuiesc, și sper că am voie să cultiv un amic.

— Și o duzină, iubito. Și toți să fie frumoși. Acum te las, că am treburi. Te rog să vii pe la noi. Nu ne ocoli și nu face pe nesuferita. Știi că nu dăm dineuri, dar pentru tine e ușa deschisă oricînd. Sau ai de gînd să fii

răutăcioasă cu mine ? Hai, spune-mi, că vreau să știu de pe acum.

— Îți promit că n-am să fiu mai răutăcioasă decît mi-o impune firea, îi zise Marie. Și se despărțiră.

CAPITOLUL XXXII

OAMENII ÎNCEP SĂ FIE DISTANȚI

S-A COMENTAT COPIOS și de către foarte mulți londonezi atentatul de la hotelul Macpherson, dar sugestia lui Slide adresată poliției, anume de a prelua cazul domnului Kennedy și al lui Phineas Finn, rămase fără ecou. Nici o anchetă publică sau oficială nu a fost declanșată în urma articolului din „People's Banner". Domnul Kennedy, însoțit de vărul său George, plecase în Scoția și, odată cu aceasta se părea că dramaticul episod s-a încheiat. Neostoitul Slide nu conteni toată luna martie să arunce, din paginile gazetei, săgeți otrăvite în Phineas și în organele ordinei publice. Deși fără efect aparent. Nici unul din implicați nu a fost arestat ori supus unui interogatoriu cît de sumar.

Deci privind situația numai sub unghiul consecințelor judiciare, s-ar fi putut pe drept spune că osteneala editorului se dovedise complet inutilă. Și totuși, nu. Pentru că roadele ei se vedeau în vîlva pe care o stîrnise. Toată lumea știa că fusese „o încăierare" între Kennedy și Phineas Finn, și că motivul „încăierării" era soția domnului Kennedy. Toată lumea știa că se trăsese în Finn, și o mulțime de oameni se arătau de părere că atentatul fusese negreșit provocat. La unul din cluburi se susținea cu tărie că deputatul de Tankerville își petrecuse la Dresda aproape trei sferturi din perioada cît lipsise din Londra, pe cînd la alt club se vîntura varianta că Finn îl vizitase în două rînduri pe Kennedy — prima dată în Scoția, iar ultima oară la hotelul Macpherson — cu scopul de a-l determina pe soțul abandonat să accepte divorțul. Circula și o versiune romantică, potrivit căreia Phineas și lady Laura fuseseră cîndva logodiți, și numai forțată de tată, domnișoara se măritase cu pețitorul mai înstărit.

Desigur, ficcare poveste era condimentată cu amănunte menite să-i sporească atracția și veracitatea. Se știa, bunăoară, că lordul Brentford cumpărase renunțarea logodni-

culul prin circumscripţia Loughton, unde îl înfipsese ca deputat. Şi apoi, nu se ştia că lordul Chiltern, fratele Laurei se duelase cu Phineas ? Şi nu era cunoscut că lui Kennedy îi băgase pumnul în gură scăpîndu-l din mîna unor mişei care încercaseră să-l sugrume ? Numai că viteaza lui intervenţie fusese cusută cu aţă albă, adăugau gurile rele, Phineas regizînd şi atacul şi salvarea care-i urmase, cu scopul să-l îmbuneze pe soţul iubitei, care nu avea ochi să-l vadă. Toate aceste istorioare erau amuzante, însă masacrau adevărul. În realitate Phineas făcuse o singură vizită, şi de scurtă durată, amicilor transplantaţi la Dresda. Lady Laura se logodise cu Kennedy înainte ca Phineas să-i fi declarat dragostea lui. Duelul cu lordul Chiltern se iscase din pricina Violetei Effingham, iar circumscripţia Loughton îi fusese conferită de lordul Brentford ca o răsplată pentru curajul de a-i fi scăpat ginerele din mîinile ucigaşilor — deşi, cu dreptate vorbind, recompensa bătrînului socru fusese exagerată, avînd în vedere ivirea complet fortuită a salvatorului la locul unde se încercase omorul.

Oricum ar fi fost însă, valul discuţiilor ce tălăzuiau în jurul lui Phineas tindeau să-l prefacă într-un fel de erou. Un bărbat despre care se zice că ar fi dezbinat o căsnicie de aristocraţi devine, în genere, mai interesant, şi de unde înaintea zvonurilor era poftit la festinuri de două ori pe săptămînă, după ivirea lor invitaţiile se dublează. Iar dacă prima ispravă mai incitase şi un atentat din partea unui nebun, urmat de atacul veninos al unui ziar ca „People's Banner", protagonistul se trezea dintr-odată celebru. Exact cum se întîmplă şi cu Phineas, ale cărui păţanii nu doar Marie Goesler ţinea să le audă direct de la sursă, ci o mulţime de alte doamne. Numai că faima pe care şi-o cîştigase genera şi invidie, încît o parte dintre colegii săi pretindeau că se pusese rău cu însuşi liderul organizaţiei liberale. Fiindcă una era să fii chemat la ospeţe după ce ai destrămat căsnicia unui fost demnitar, şi alta să capeţi o slujbă de la Onorabilul Gresham, care îl avusese în guvern pe soţul năpăstuit.

— De cînd m-am născut n-am pomenit un specimen ca tine, i-o declarase Barrington enervat. Dai dintr-o boroboaţă într-alta.

— Nu am nici o vină în tot ce se întîmplă, se apără Phineas, şi nimeni mai mult decît tine nu este în măsură să ştie că sînt victima unor calomnii.

Argumentul din urmă ţintea la faptul că Barrington era vărul Laurei Kennedy, şi deci cunoştea realitatea.

— Bineînţeles că sînt calomnii, încuviinţă Erle. Dar fiindcă le-ai mai auzit şi altă dată, ce-ai căutat să te vîri chiar în cuşca leului ?

Domnul Bonteen îl judecă mult mai aspru ca Barrington Erle.

— Nu l-am avut la suflet de cînd l-am văzut prima dată şi eram convins că nu este un tip serios. Ca toţi irlandezii, dealtminteri.

Această părere fusese împărtăşită lordului Fawn — un distins confrate însurat de puţină vreme şi un reputat apărător al instituţiei matrimoniale. Acest nobil apologet se pronunţase într-un cerc de prieteni că orice bărbat care atentează la fericirea unui menaj comite un delict capital.

— Nu ştiu dacă povestea cu lady Laura este adevărtă, oscilă lordul înainte de a emite un verdict.

— Cum să nu fie ? sărise Bonteen. Doar e ştiută de o lume întreagă ! Finn era umbra ei la Saulsby, la conacul Loughlinter şi la reşedinţa din Piaţa Portman. Răul ce l-a pricinuit este incalculabil. La circumscripţia Dunross-Shire, în locul lui Kennedy a venit un conservator.

— Asta putea să se întîmple oricum, vorbi Fawn la fel de moderat.

— Cum să se întîmple ? se zgîi Bonteen la el uimit de ripostă. Doar cine l-ar fi scos pe un Kennedy din circumscripţia lui ? Şi-apoi, nu mai ţii minte ce festă ne-a făcut Finn cînd cu legea arendaşilor irlandezi ? De-aia detest oameni de teapa lui.

— De-aş crede un singur moment că e adevărat ce se zice de lady Laura... începu lordul Fawn cu gîndul să-şi dezvolte sfintele teorii matrimoniale. Dar Bonteen prea se montase cu Phineas ca să i le asculte.

— Este exclus să mai facă parte din viitorul nostru guvern, continuă cu ale lui. Iar dacă o fi să pătrundă prin cine ştie ce şiretlicuri, atunci eu mă retrag. Şi am să i-o spun şi lui Gresham pe şleau. Ştiu că femeile se vor da peste cap să-l ajute. Aşa au făcut de cînd lumea cu pramatii ca el.

Phineas era la curent cu campania dezlănţuită. Nu aflase exact ce sporoväiau oamenii, dar din puţinele fraze surprinse, din ocheadele aruncate şi din purtarea lor, pricepuse că-i sînt ostili. Lordul Cantrip, cel mai apropiat prieten dintre miniştrii de mîine, nu-i mai vorbea cu

franchețe și voioșie sau, oricum, nu așa cum se obișnuiește cu un viitor colaborator. Asemeni și Onorabilul Gresham. Îi arăta o rezervă și o răceală cel puțin deplasate în ambianța Camerei unde se întîlneau. Îi adresa cîte o vorbă sau două. Ba uneori dădea și mîna cu el. Și totuși, nu-l mai privea cu ochi buni. Poate n-ar fi ajuns la această concluzie dacă nu-l observa cu atenție ; dar cînd propria-i soartă atîrna de comportamentul lui, îi măsura fiecare gest, fiecare cuvînt care, puse în balanță, îi spuneau că mai marele său nu-i rezerva nimic bun.

Drept răspuns la scrisoarea sa din prima zi a lunii martie, în care povestise întreaga pățanie de la hotelul Macpherson, lady Laura îi trimisese prin poșta de întoarcere cîteva rînduri, în care mulțumea cerului că scăpase nevătămat. Peste vreo două zile îi mai expediase o notiță, anunțîndu-i intenția de a se consulta cu bătrînul ei tată. Ca la sfîrșitul aceleiași luni să primească din Dresda următoarea depeșă :

„Dresda, 27 martie, 18. . .

Dragul meu prieten,

am hotărît, în sfîrșit, să ne întoarcem în Anglia — și încă foarte curînd. În ce chip s-a ajuns la această decizie ar fi complicat să explic, dar ajunge să-ți spun că papă este cel care a luat-o. Avocatul său, domnul Forster, o consideră drept soluția cea mai cuminte, și tot el pretinde că se impun de urgență anumite măsuri menite să pună capăt situației în care mă aflu. Nu mă feresc să-ți declar că de fapt pe papă chestiunea bănească l-a determinat să pună piciorul în prag. Și mă uimește cum un om așa detașat de partea materială cum a fost toată viața papă, la bătrînețe se cramponează cu atîta îndărătnicie de bani. Dar nu cu gîndul la el, se înțelege. Ci numai la mine. Îl revoltă ideea că domnul Kennedy să mă frustreze de toate, cînd eu nu i-am greșit cu nimic. A trebuit să-i arăt ultima ta scrisoare, și de cînd a citit pasajul în care te refereai la putința de a-mi recăpăta dota, nu-și mai găsește odihna. Fiind convins, în prezent, că domnul Kennedy și-a pierdut mințile, socotește că nu va fi dificil să obțină o separare legală în condiții ce l-ar sili pe bolnav ori pe familia lui să-mi restituie afurisitele acelea de lire. De bunăseamă aș putea rămîne pe loc dacă vreau. Papă nu ar refuza să-mi găsească o reședință în care să mă statornicesc. Dar sînt de acord cu avo-

catul Forster care susține că trebuie să întreprind ceva ca să astup gurile oamenilor de rea-credință. Mărturisesc că sînt îngrozită de perspectiva de a-mi vedea numele tîrît prin ziare, însă de vreme ce s-a ajuns la punctul de saturație și trebuie tăiat răul din rădăcină, e mai bine s-o fac sub forma legală. În fond, nu am ascunzișuri de care m-aș teme, așa cum o știi foarte bine.

De fericire știu că nu mai am parte oriunde aș fi. Ca atare, și în ipoteza cînd se va reglementa separarea, mi-este indiferent dacă stau la Londra ori mă întorc aici. Însă papă e sătul de orașul acesta și-mi spune că vrea să mai vadă Saulsby înainte de a închide ochii. Iar la cuvintele acestea ce-aș putea să-i răspund decît că voi rămîne alături de el ?

În vederea reîntoarcerii noastre, am scris să fie pusă la punct reședința din Piața Portman, iar sosirea o prevăzută în jurul datei de cincisprezece aprilie. Papă i-a cerut domnului Forster să-l prevină pe avocatul domnului Kennedy despre sosirea noastră, adresîndu-i și rugămintea să se intereseze dacă între timp familia domnului Kennedy l-a suplinit în administrarea averii. S-ar cuveni, poate, să menționez și mirarea exprimată de domnul Forster că nu ai chemat organele de poliție la locul unde s-a produs atentatul. Însă eu înțeleg ce te-a reținut. Cerul să te binecuvînte.

Prietena ta iubitoare,
L.K."

În situația în care se afla, Phineas se agăță de penultima frază ca de o mîngîiere mai mult decît binevenită. Odată ce Laura sesizase tîlcul reținerii sale, se putea socoti împăcat, fiindcă într-adevăr prima sa datorie fusese aceea s-o ocrotească pe ea. Și dacă îndeplinind-o se jertfise pe sine, trebuia să îndure cu bărbăție urmările. Sau mai bine-zis pedeapsa nemeritată ce i se pregătea chiar sub ochii lui. Cu fiecare zi ce trecea, nădejdea liberalilor de a-l înlătura pe Daubeny la proximele dezbateri se transforma într-o certitudine și, în consecință, începură să pună la cale, în grupuri restrînse și intime, formarea viitorului Cabinet, sub bagheta lui Gresham. Dar în discuțiile lor, Phineas se simțea mai degrabă un intrus decît un confrate, deoarece nimeni nu-i lăsa de înțeles că s-ar număra printre aleșii de mîine.

Compatriotul său, Laurence Fitzgibbon, care nu muncise niciodată pentru leafa încasată, era fericit, nerăbdător

şi sigur de funcţia ce-l aştepta. Alţii, cu aceeaşi vechime şi vînturaţi prin dregătorii de cînd puseseră pasul în Parlament, se foiau prin cluburi, pe culoarele şi prin sălile din Westminster cu acel aer de jovialitate dar şi de adîncă preocupare, arborat de toţi care trag nădejde într-o pricopseală foarte apropiată. Lordul Mount Thistle de pildă, îşi plimba grăsimea mai trufaş ca întotdeauna, deşi atotştiutorii din sînul organizaţiei susţineau că nu va mai fi niciodată poftit să-şi înghesuie trupul mătăhălos într-un jilţ de conducere. În realitate, luminăţia sa nu era decît o îngrozitoare povară politică, dintre cele născute fie din amiciţii ori din considerente familiale, şi apoi moştenite de un şir nesfîrşit de guverne. Un alt personaj, Sir Gregory Grogram, vestitul legiuitor liberal, îşi arăta, prin felul de a fi, faţişa convingere că, în sfîrşit, avea să-şi primească răsplata unei lupte de o viaţă, căci doar aflaseră pînă şi uşierii din Westminster intenţia lui Gresham de a nu mai da justiţia pe mîna lordului Weazeling. Sărmanul Gregory Grogram ! Nu avea egal în magistratură şi nici în iscusinţă politică, dar se zicea despre dînsul că îi lipsea necesara prestanţă a unui ministru.

Că mulţi dintre veteranii în posturi înalte aveau să reapară în constelaţia domnului Gresham, era un lucru de la sine înţeles. Şi printre aceştia se numărau ducele de St. Bungay — căruia mulţi îi spuneau simplu „duce" ; apoi Sir Harry Coldfoot, Legge Wilson, lordul Cantrip, lordul Thrift, lordul Fawn, domnul Ratler şi Barrington Erle.

În fond, garnitura era atît de pusă la punct, încît se putea foarte bine ca primul ministru să nu mai aibă nici un cuvînt de adăugat în alcătuirea guvernului. O singură funcţie rămînea încă descoperită, spre paguba — dacă nu chiar dezastrul organizaţiei — cum se exprimau alarmiştii. Şi aceasta era a ministrului de finanţe. Pe cine avea să numească onorabilul Gresham în locul actualului Duce de Omnium ?

Nu puţini lăsau de înţeles că pe Bonteen l-ar fi păscut norocul de a se sălta aşa sus. Şi asta pentru că de doi ani încoace se consacrase sistemului zecimal cu o rîvnă întrecută numai de Plantagenet Palliser, mai marele său, despre care avea obiceiul să spună că scosese untul din el cu proiectul său monetar. Deci era de aşteptat ca în viitoarea sa calitate să aibă întregul concurs al Ducelui de Omnium, şi cum nu îl pîndea nici un concurent mai

capabil, domnul Gresham se va vedea silit să-l accepte, cu toată antipatia ce i-o nutrea.

Perspectiva asimilării lui Bonteen în echipa pe căle de încropire le displăcea multor confraţi de-ai săi, dar oricît le-ar fi fost de nesuferită, pînă la urmă aveau să-şi calce pe inimă şi s-o accepte. Se ştie că propăşirea în stil mare a cunoscuţilor mai apropiaţi constituie, poate, hapul cel mai amar. Şi totuşi e înghiţit. Ba în unele situaţii se dovedeşte util — dacă preafericitul pe care am fi vrut să-l întrecem în marea competiţie a vieţii binevoieşte să ne slujească interesele personale sau pe ale odraslelor.

Firește, catapultarea unui om de ispravă în vîrful piramidei sociale jeneză mult mai puţin. Sau deloc. Cum a fost cazul lui Samuel Pitt, bunăoară, a cărui vertiginoasă ascensiune cu siguranţă nu a pus nici o inimă pe frigare. Dar Bonteen era o gloabă între gloabe, şi cu toate astea înfipt numai în posturi-cheie ; ba ca împuternicit al Camerei sau ca reprezentant al guvernului. Năzuinţele sale — transpuse în beneficii efectiv încasate — oscilaseră între 1200, 1500 şi 2000 de lire pe an. Şi cu strădanii asidue ar fi suit, probabil, pe treapta cea mai de sus, în măsura în care scara ierarhică i-ar fi fost accesibilă.

Ca acum, iată, să umble vorba că putea să ajungă într-una din cele mai respectabile funcţii din stat ! Zvonul crease multă nemulţumire, prilejuind, totodată, şi numeroase prognoze de insucces. Iar în mijlocul acestei vîltori de speculaţii şi aranjamente, despre Phineas Finn nu se rostea un cuvînt. Era limpede că nu va lua parte la ospăţul care se pregătea şi, cu toate că nimeni nu o spunea pe faţă, înlăturarea lui se datora nenorocitei pătanii cu Kennedy.

Quintus Slide îşi pusese în minte să-l nimicească ! Dar era de închipuit ca un om atît de abject să aibă putinţa de a-şi duce la îndeplinire o ameninţare de-a dreptul monstruoasă ? Că jurnalistul era un vierme, iar făgăduinţa sa monstruoasă şi absurdă, nu încăpea umbră de îndoială. Şi totuşi, se părea că nu-şi va dezminţi promisiunea. Bineînţeles, demnitatea îl oprea să-i chestioneze pe oameni ; pînă şi pe un Barrington se jenase să-l iscodească. Dar şi fără întrebări făţişe îşi dădea seama că „fusese lăsat cu buza umflată", şi asta, numai pentru că spurcăciunea de Slide insinuase că nu merita să mai fie în slujba vreunui guvern. Efectul articolului se dovedea pe măsura ameninţării rostită de editor, dar parcă nemulţumit de răul ce-l adusese prin el, mai trînti încă

unul, apărut chiar în dimineaţa zilei cînd urma să înceapă mult aşteptata dezbatere care avea să-i fie fatală atît lui Daubeny cît şi reformei bisericeşti.

Acelaşi „noi" — folosit şi în articolul precedent ca substitut pentru lucrătorii întregii redacţii — aflase că scandaloasa afacere legată de fostul reprezentant al circumscripţiei Dunross-shire şi de actualul deputat de Tankerville, pe care gazeta se văzuse silită s-o semnaleze numai din datorie faţă de marele public, va apărea în faţa unui tribunal, cu ocazia judecării conflictului dintre domnul Kennedy şi soţia sa. Acelaşi „noi" amintea cititorilor că năpăstuitul gentilom, părăsit de soţie, fusese provocat să tragă cu revolverul în deputatul de Tankerville — incident, care, în ciuda notorietăţii publice, nu fusese anchetat de poliţie. Însă acum se putea spera că dubioasa afacere va fi limpezită, iar cercetările judiciare vor impune consultarea unui anumit document, pe care „noi" — adică redacţia — fusese oprită, într-un mod jignitor, de a-l pune la îndemîna publicului, dar că, totuşi, îl pregătise cu grijă, spre a-l publica în paginile ziarului. În continuare se vorbea despre marele freamăt existent printre membrii aşa-zisului partid liberal care păreau convinşi că este suficient să-şi caşte doar pliscurile, ca zaharicalele posturilor înalte să le şi pice în ciocuri. Dar în această privinţă „noi", alias redacţia, se arăta de părere că degeaba le ţin căscate, deoarece, guvernul domnului Daubeny era atît de consolidat la putere, cum de foarte mulţi ani nu fusese o echipă cîrmuitoare. Iar dacă prin cine ştie ce conjunctură nefericită, domnul Gresham ar fi chemat într-o bună zi să alcătuiască un Cabinet, acelaşi „noi" îi atrăgea atenţia că nu va putea, sub nici un cuvînt, să-l coopteze în formaţia sa pe compromisul deputat de Tankerville.

Aşadar Phineas primise cea de a doua lovitură menită să-l nimicească. Ce nedreptate cumplită se petrecea cu el ! Şi nu doar pe Slide îl socotea vinovat — căci lui îi lipsea noţiunea echităţii — cît şi pe oamenii în care crezuse, considerîndu-i amici devotaţi. În definitiv, ei îl ademeniseră să revină în Anglia, fluturîndu-i pe dinainte promisiunea unui serviciu în administraţia de stat, de care astăzi uitaseră. Pentru ce această pedeapsă cînd nu comisese nimic reprobabil ? Iar să se plîngă în faţa lor, era prea mîndru s-o facă. Şi, în fond, ce le-ar fi imputat ? Nimeni nu îi spusese că nu va fi numit într-o slujbă ; nici nu i se aruncase cea mai mică ofensă. Unicele insulte

emanaseră de la Slide, şi socotea o înjosire să vorbească de ele. Deci, întîmple-se orişice, nu le va cere nimic. Sau poate un singur lucru, pe care i-l menţionase din vreme lui Barrington. Cînd acesta îl rugase cu stăruinţă să voteze împotriva reformei religioase, lăsînd la o parte declaraţiile făcute în Tankerville, îi ceruse să i se dea posibilitatea de a-şi explica atitudinea în decursul dezbaterilor — sau, în cuvinte mai desluşite, solicitase favoarea de a i se da cuvîntul într-o perioadă cînd sumedenie de colegi ar fi vrut să se facă auziţi şi nu reuşeau.

S-ar putea crede — şi încă de foarte mulţi — că dreptul de a lua cuvîntul atîrna exclusiv de preşedintele Camerei, mai exact de privirea sa, iar oratorul era singurul în măsură să-şi cîştige acest privilegiu prin silinţele de a-i atrage privirea. În realitate se întîmpla însă altfel, şi Phineas era prea versat în trucurile parlamentare ca să se lase la voia întîmplării. Ştia că o dirijare prealabilă a pupilelor preşedintelui este mai mult decît binevenită într-o dezbatere ca cea aşteptată. Şi mai ştia că o făgăduinţă din partea lui Barrington sau a domnului Ratler avea nerecrezuta putere de a-l face pe stimabilul preşedinte să îl remarce dintr-o sută de alţi deputaţi.

— Bine, am să aranjez ploile. Chiar contăm pe discursul tău, îi spuse Barrington cu o seară înaintea dezbaterii. Faţă de tonul ursuz al lui Phineas, care trăda o adîncă nemulţumire, cordialitatea lui Erle părea o mustrare. Bine ar fi să ne fixăm pentru luni ori, cel tîrziu marţi, fiindcă nu cred ca discuţiile să se întindă mai mult. Oricum ar fi, nu rămîi tu pe dinafară, îl asigură cu aceeaşi jovială bunăvoinţă.

Atitudinea şi tonul lui Erle fuseseră atît de neaşteptate încît, pe moment, Phineas se simţi ispitit să-şi dezlege bălerile cugetului, împărtăşindu-i tot amarul — cu Slide, cu defăimările sale şi comportarea confraţilor din care reieşea că nu se va număra printre cei aleşi. Şi totuşi, se abţinu de la mărturisiri. Îl socotea apropiat pe Barrington Erle, dar nu într-atît încît să-i cerşească mila.

Şi apoi, de cîte ori îl încercase viaţa, nu la bărbaţi alergase după înţelegere şi ajutor. Ci doar la femei. De la o lady Laura, de la Violet Effingham sau doamna Goesler putuse îndura mîngîieri, laude şi, cîteodată, chiar mila pe care i-o arătaseră. Dar elogiile sau compasiunea unui bărbat l-ar fi umplut de silă.

În dimineața de întîi aprilie, se duse din nou în Park Lane, nu cu gîndul de a-și vărsa sacul amărăciunilor, cît mînat de nevoia unei încurajări pe care spera s-o găsească la vechea prietenă. Aceasta îl primi cu multă afecțiune și, de la primele vorbe, îl întrebă despre turnirul așteptat în arena politică.

— Începe după-amiază, o informă el. Domnul Daubeny va vorbi, probabil, de pe la patru pînă la șapte, diseară. Nu mergi să-l asculți ?

— Ce ispititoare propunere ! Să asculți un om, timp de trei ceasuri, vorbind despre biserica Angliei ! Numai în cazul cînd ai dus lipsă de orice distracție te împaci și cu asta. Dar spune-mi sincer, pe dumneata te amuză ?

— Îmi place să aud un mare orator.

— Iar pe deasupra te stimulează, probabil, și gîndul că poți să-i servești, în chip de ripostă, un discurs valoros. Dumneata te afli în mijlocul luptei. Pe cînd o biată femeie, închisă în colivia unde are dreptul să stea, își simte mai pregnant ca oriunde nimicnicia rolului pe care îl deține în societate.

— De ce nu pledezi pentru drepturile femeii ? o îndemnă Phineas.

— Ao, nu ! se lepădă gazda prin vorbă și clătinarea capului. Conștientă de inferioritatea noastră, mă supun fără cîrtire, dar asta nu înseamnă că sînt obligată să fiu martoră și la ciondăneala superiorilor noștri — adică a bărbaților. Vă las, deci, să aranjați treburile între voi, și voi accepta hotărîrile luate, fie bune sau rele. Însă m-ar plictisi teribil să-mi irosesc timpul într-un loc unde trebuie să ascult fără să pot vorbi, și să privesc, fără să fiu văzută. Ai de gînd să te înscrii la cuvînt ?

— Da, răspunse el scurt.

— Am să-ți citesc cuvîntarea în gazetă, lucru ce nu prea îl fac cu orațiile altora. Iar cînd se va sfîrși bătălia, îți vine și dumitale rîndul la ceva bun ?

— Mie, personal, nu, doamnă Goesler.

— Ce vrei să spui ? îl întrebă cu surprindere.

Și Phineas îi explică prin fraze pe jumătate rostite că și în cazul formării unui guvern liberal, nu se aștepta la o funcție.

— Cum vine asta ? urmă ea la fel de mirată. Doar vorbeam cu toții despre numirea dumitale ca de o certitudine.

Mult ar fi vrut s-o întrebe cine fuseseră acei „toți" la care se referise, însă de frică să nu pară interesat

— ceea ce-ar fi fost odios — renunță, continuînd la fel de imprecis și de gîngav ca înainte.

— Nu știu... nici eu nu sînt sigur, dar am impresia că nu voi fi cooptat într-o eventuală formație de-a noastră.

— Și dumneata vrei să fii ? îl chestionă ea direct.

— Cum de nu. Vorbind amîndoi, nu văd pentru ce aș ezita să recunosc acest lucru.

— Sau oricare altul în legătură cu dumneata, îl completă doamna Goesler. Doar știi că pot să păstrez un secret și că n-am obiceiul să-mi comentez prietenii. Crezi că-ți stă cineva în cale ? Iar dacă da, pe cine suspectezi ?

— Nu cred că e vorba de interpunerea cuiva...

— Ba bine că nu, îl opri Marie din vorbă. De vreme ce se știa că vei face parte din Cabinet în clipa cînd îi doborîți pe ceilalți, cum îți închipui că nu și-a vîrît cineva coada ? O fi domnul Bonteen ?

— Se prea poate, bîigui Phineas. Deși nu mi-a ajuns nimic la urechi. Știu doar atît, că îl detest din tot sufletul și normal este să mă urască și el.

— Așa e, încuviință gazda.

— Și totuși, nu-mi vine a crede că mi s-ar trage de aici.

Atunci de unde ?

Ai auzit de calomniile debitate pe seama Laurei Kennedy ?

Doar n-oi fi vrînd să spui că o poveste ca asta te-a micșorat în ochii colegilor ?

Se pare că da, doamnă Goesler, deși să nu-ți închipui o clipă că o spun sub formă de tînguire. Un bărbat are datoria să primească cu resemnare orice vicisitudine. Și apoi nimeni ca mine nu a beneficiat de atîta bunătate și înțelegere din partea prietenilor, ori a fost mai mult răsfățat de noroc. E drept că întîmplarea cu domnul Kennedy a fost o năpastă. Dar cine poate fi acuzat de ivirea ei ?

— Insinuezi, cumva, că moralitatea partidului liberal se simte lezată ? zise Marie aproape rîzînd.

— Lordul Fawn este foarte puritan în concepții, cred că știi acest fapt și, oricît de necrezut ar părea ca viața să întîmplările altora să-ți umbrească propria ta poziție, în realitate așa se întîmplă. Uneori prietenii cei mai buni sînt bucuroși să găsească o scuză ca să te șicaneze.

— Lady Laura se întoarce în țară ?

— Da, o informă prompt.

— Asta va pune capăt la toate.

— Iartă-mă, dar nu venirea ei va înlătura neajunsurile, ci numai sistarea articolelor defăimătoare publicate de o gazetă mincinoasă. Nimeni nu crede ceva rău despre lady Laura.

— De asta nu sînt convinsă. Deşi, personal, nu dau două parale pe acuzaţiile care i-au fost aduse.

— Eram sigur de acest lucru. Şi nici un om de bunăcredinţă nu pune preţ pe răutăţile publicate în ziar. Sînt prea absurde ca să fie acceptate. Poate mai trec pe aici după încheierea dezbaterilor. Deocamdată trebuie să mă zoresc către Parlament.

— Te aştept negreşit, şi succes în discursul pe care-l vei ţine.

Trebuia să o caute pe ducesă şi să-i spună vreo două vorbe bine gîndite în legătură cu Phineas Finn, hotărî Marie după plecarea vizitatorului.

CAPITOLUL XXXIII

CEI DOI GLADIATORI

FAIMOASA DEZBATERE începu prin solemnităţile obişnuite care-i făceau pe toţi cei prezenţi să-şi închipuie, cel puţin pe moment, că ţara nu mai trăise un eveniment aşa de blagoslovit sau, dimpotrivă, atît de blestemat ca cel de atunci. Întrunirea de faţă atrăsese o sumedenie de prelaţi în metropolă. Cluburile destinate clericilor — ca „Oxford", „Cambridge", „The Old University" şi „Athenaeum" — se înnegriseră de atîtea sutane. Ca de obicei, Episcopii şi vicarii arborau un aer de sfîntă împăcare lăuntrică şi o purtare plăcută, în ciuda cruntei împrejurări prin care treceau. Chiar în aceste ceasuri de mare restriştе pentru biserică, episcopii lăsau certa impresie a unor oameni justiţiari şi energici care vor înfrunta neclintiţi şi fără urmă de teamă pînă şi prăbuşirea întregii planete. Nu acelaşi lucru s-ar fi putut spune, însă, şi de parohii din tîrgurile provinciale, care ofereau un spectacol de plîns. Se vedea cît pe colo că sînt daţi peste cap, covîrşiţi de convingerea că venise ziua de apoi, pe care ar fi putut-o întîmpina resemnaţi, de ar fi avut convingerea că dominaţia lor nu era ameninţată să piară, ci va dăinui veacuri de veacuri. Însă cum ar fi putut crede aşa ceva, cînd

însăşi Satana se pogorîse între ei, fiind primită cu braţe deschise prin blestemata lege a Parlamentului.

Desigur e împotriva firii ca o fiinţă omenească să considere drept binevenită şicanarea, îngrădirea şi desfiinţarea propriei rînduieli. O scurtă dar atentă peregrinare printre birjari, poştaşi, majordomi, pădurari, croitori, măcelari, fermieri, crescători de animale, avocaţi sau medici va duce la constatarea că orice breaslă din cele enumerate este pe de-a întregul încredinţată că binele şi mersul înainte al comunităţii atîrnă numai de fermitatea cu care îşi apără existenţa în societate. Această convingere transpare şi mai pregnant în ramura magistraţilor, unde practicanţii afirmă, fără pic de sfială, cum că ei ar fi sarea pămîntului. E drept că încrederea legiuitorului în rolul său este salutară pentru semeni şi naţiune deşi nu o dată se dovedeşte dăunătoare însuşi caracterului său. Dar acesta e un aspect secundar relevantă rămînînd numai observaţia privitoare la importanţa ce şi-o arogă truditorii susmenţionaţi. Or dacă ei se consideră absolut necesari — deşi influenţa asupra oamenilor se limitează la trupul şi mintea acestora — cu cît mai mare importanţă îşi acreditează aceia care, prin activitatea desfăşurată, se adresează nemijlocit sufletului ! Pentru un străin care nu are nici o tangenţă cu breslele înşirate, ci doar circulă cu trăsura mînată de vizitiu, primeşte corespondenţa din mîna poştaşului, apelează la avocat sau la medic doar la nevoie, pretenţiile acestora ar suna ridicole şi plictisitoare, afară de cazul cînd doctorul sau magistratul solicitat ar fi persoane de marcă. Pe cînd revendicările clericilor găsesc altă audienţă şi stîrnesc un respect vecin cu adoraţia, în primul rînd pentru că sînt pronunţate cu o tărie incontestabilă şi, în al doilea rînd, fiindcă eventuala lor contestare ar însemna un mare păcat.

Impunerea lor a presupus o luptă îndelungată — datînd de la cel dintîi preot care a rîvnit la o mitră — iar dacă au prins rădăcini faptul s-a datorat înfricoşării bieţilor pămînteni cu viaţa de apoi. In virtutea ameninţărilor repetate, s-a ajuns la credinţa — cel puţin împărtăşită de mulţi — că o existenţă trăită doar în păcat atrage o pedeapsă cumplită în lumea de dincolo, pedeapsă care ar putea să mai fie totuşi diminuată dacă se apelează din timp şi cu stăruinţă la preoţi — adică la trimişii lui Dumnezeu. Numai că mesagerii divinităţii, ei înşişi oameni supuşi greşelii, s-au dedat la fapte sălbatice — torturîndu-şi confraţii, arzîndu-i pe ruguri, în timp ce cuviosiile lor au

alunecat într-un trai de huzur, s-au instalat în palate, s-au gătit în purpură și în rufărie fină, viețuind în opulență și în trîndăveală.

Înțelepți și precauți, oamenii au dat uitării supliciile și arderile pe rug ; au șters cu buretele lenevеala și luxul, respectîndu-le, mai departe, sublima misiune de preoți. Și au procedat foarte bine. Căci de vreme ce sufletul lor se afla în veșnic pericol, doar nu erau să îi căsăpească pe clerici, fie că le picaseră în parohii din sfere dumnezeiești — ceea ce nu prea credeau — ori din altele mai apropiate, însă nu mai puțin redutabile. Dacă pastorul proaspăt numit fusese trimis de un lord Cancelar, pe al cărui fecior îl meditase în colegiu, sau de altă gînganie la fel de sus-pusă ? Și apoi, cu dreptate vorbind, afară de înalții prelați care se mai drapau și astăzi în catifele și în purpură, slujitorii altarelor din provincii și de la țară se zbăteau în atîtea lipsuri, încît puteau să se considere orișice afară de trimiși ai lui Dumnezeu. De aceea, fără a se lepăda de credință, începuseră să-și spună în taină că această cumetrie între stat și biserică o fi fost nimerită odinioară, cînd popii erau călugări și nu aveau familii de întreținut, dar în Anglia contemporană și cu obligațiile lor sporite prin contractarea căsătoriei, formula era perimată și poate ar fi trebuit să dispară. Dar asta o gîndeau doar cîțiva, lucrători onești pe ogorul credinței și pe de-a-ntregul convinși că orice slăbire a rînduielii religioase ar dăuna sufletelor chemate spre mîntuire, și se fereau să și-o repete prea mult. Fiindcă odată ce intima lor părere apuca să se răspîndească, cu siguranță lumea se răsturna.

Uitau, probabil, că de-a lungul istoriei se perindaseră vîrtejuri și cumpene fără număr. Iar universul rămăsese totuși în echilibru. Scăpau din vedere, de asemeni, că nu doar momentele de răscruce aduceau după ele prăbușirea și haosul. Birjarul sau poștașul le presimt la orice ananghie. Magistrații le văd ca și ivite pe Terra cînd sacra lor probitate este pusă la îndoială. Ca să nu mai adăugăm cît de sigur era englezul de înstăpînirea acestor hidre în Marea Britanie, în momentul în care se contesta măreția și importanța hotărîtoare a Camerei Comunelor !

Și totuși, nimic din tot ce s-a spus pînă aici nu se putea compara cu abisul întrevăzut de un pastor cu diplomă la Oxford și cu principii constituționale, odată ce actuala poziție i-ar fi fost alterată prin reforma bi-

sericii. Pentru unul ca el prezenta structură era ideală, fiindcă îi conferea un prestigiu pe măsura inegalabilelor sale virtuți. Doar dintre toți oamenii buni el era cel mai bun : voios, plin de solicitudine, instruit la superlativ și întotdeauna cu o soție splendidă sau cu fiice teribil de reușite — bineînțeles în descrierea sa. Or socotindu-se fără pereche în toate, era de neconceput ca stingherirea eminentei sale persoane să nu atragă cu sine un cataclism general.

Și de ar fi fost vorba numai de o stingherire, poate s-ar mai fi stăvilit haosul care inevitabil s-ar fi produs. Dar i se pregătea dislocarea. Ba chiar ruina. Și astea, de către cine ? De un prieten ! De aceea nu era de mirare să-i vezi alergînd într-un șuvoi necurmat către Parlament, cu un aer de adîncă și mîhnită imputare, traductibil prin „Și tu, Brutus !", care li se citea pe chipuri la fel de limpede ca și tablele legii de pe frunțile străvechilor farisei.

În sala unde urma să înceapă dezbaterea, președintele părea de-a dreptul sleit de atîtea dispoziții cîte dăduse. Bravura și energia parlamentarilor fuseseră și ele puse la încercare în vînzoleala de acolo. Galeriile se umpluseră ochi. Iar în pofida ironicei nepăsări manifestată de doamna Goesler, locurile rezervate femeilor se trăseseră la sorți cu o însuflețire vecină cu disperarea. Trei reprezentanți ai Coroanei — doi prinți și un duce — care, după legile protocolului, nu treceau peste pragul acestui forum prea mărunt pentru luminățiile lor, intraseră de astădată la cot cu sumedenia de pairi care viermuiau prin pasajele de acces, bucuroși să găsească un locșor unde să stea în picioare. Episcopii se înghionteau cu baronii, disputîndu-și prioritatea nu în funcție de rang, ci de puterea umerilor mai lați. Bărbații — și îndeosebi clericii — veneau încărcați cu sandvișuri și butelci, pregătiți să asculte tot ce era de ascultat, chiar de-ar fi fost ca dezbaterile să se întindă pînă a doua zi dimineață.

La ceasul două după-amiază, intrările în Cameră fuseseră blocate, ceea ce nu împiedicase, totuși, ca o droaie de preoți, de baroneți și de vlăstare ale acestora să rămînă postați înaintea ușilor, așteptînd să apară o persoană cu greutate, ca să le facă vînt înăuntru. Atît de mare era afluența de curioși, că pînă și camerele de ventilație de la subsol se umpluseră de ascultători, jurați între ei să nu strănute și nici să tușească pe întreaga durată a lucrărilor.

La cîteva minute după orele paisprezece, își ocupă locul și Onorabilul Daubeny, arborînd obișnuitul său aer de afectată indiferență. Își făcuse intrarea cu mers domol, acoperit de ovațiile propriilor confrați care, fără îndoială, răsunaseră prea puternice și vioaie față de adevărata stare de spirit a celor care le dăduseră glas, îngroziți în sufletul lor de ce avea să urmeze. Unii din ei, care efectiv nu își iubeau liderul, se complăcuseră în iluzia de a-și simți inimile fremătînd, pentru cîteva clipe, la unison cu entuziasmul ovațiilor. Odată ce se așeză, domnul Daubeny își puse jobenul pe cap și încercă să-și lepede importanța, ca să arate ca oricare din parlamentarii adunați. Dar în ciuda silinței, conștiința valorii de sine se făcea simțită prin însăși înțepeneala pe care și-o impusese. Se vedea că se simte privit de toți ochii și că trăiește deliciul posturii sale — deși drămuit, ca să nu-și consume combustia lăuntrică de care avea atîta nevoie în minutele următoare.

Aproape imediat după dînsul, se repezi și Onorabilul Gresham înspre mijlocul sălii, în ropotul de urale strigate cu voie bună. Poate mulți politicieni fuseseră mai îndrăgiți de partizanii din Cameră decît actualul tartor al opoziției dar, în mod cert, nici unul nu fusese mai respectat pentru cinstea și sinceritatea pe care le dovedea. În ocazia de față, liderul liberalilor arăta grozav de pornit, aidoma unui cîine gata să muște, iar prietenii deopotrivă cu inamicii ar fi vrut să-l întărîte mai tare — primii, cu gîndul de a-l face să-i sfîșie în bucăți pe apostații conservatori, pe cînd vrăjmașii cu scopul de a-l atrage pe panta indiscrețiilor care, desigur, s-ar fi întors împotriva sa, derutîndu-l. Și mizau pe acest lucru, deoarece se știa că, în calitate de prim-ministru, domnul Gresham trădase o maximă indiscreție.

Spre agasarea celor străini de procedurile Camerei, înaintea discuțiilor propriu-zise se rezolvară cîteva chestiuni cu totul banale, dar, trecute, pasămite, pe ordinea de zi pentru ca prin puterea contrastului să sporească importanța principalelor teme ale zilei. Și ca răbdarea novicilor să fie pusă la și mai grea încercare, întrebările și răspunsurile erau pronunțate cu voce scăzută, iar Președintele rosti vreo două cuvinte așa de repede și stîlcit, încît ageamiii tresăriră înfricoșați la gîndul că de pe băncile depărtate, pe unde se pripășiseră, nu vor prinde măcar o vorbă din întreaga dezbatere.

Noroc că nesuferitele formalități de început durară destul de puțin, astfel că, la patru și douăzeci, domnul Daubeny se ridică în picioare și, cînd prinse a vorbi, cu toate că nici cu binoclul nu putea fi văzut din părțile dosnice ale galeriei, totuși, îngrămădiții de acolo puteau auzi limpede fiecare silabă. De la primele fraze, domnul Daubeny își deplînse ingrata poziție de a se vedea nevoit să trateze, pe cît va putea mai aprofundat, două chestiuni de o imensă complexitate. Și aceasta, mulțumită stimatului său oponent, care, în pofida rigorilor impuse de o dezbatere așa de semnificativă ca aceea de atunci, și onorată de prezența atîtor personalități de elită, nu se sfiise a spune că domnia sa se va limita la o singură temă. Iar aceea nu va fi nicidecum reforma religioasă, deoarece prea stimabilul său rival se legase cu o fervoare aproape sacră s-o ignoreze complet. Dar cum el — oratorul — anunțase din vreme discutarea reformei, va trebui, oricît de mult îl va deranja pe stimatul emul, să se oprească și asupra ei. Că acesta o socotea cu totul neînsemnată, o știa foarte bine. Așa cum știa și de hotărîrea ce-o luase, de conivență cu ciracii domniei sale, de a nu se referi, sub nici un cuvînt, la proiectata măsură. Era o tactică, evident, la care se aderase fără nici o cîrtire. Și prea onorabilul oponent nu avea decît s-o aplice. Cît despre cealaltă temă pe care își propusese s-o abordeze — în dauna stringentei probleme religioase — din partea sa (adică a domnului Daubeny), avea deplina libertate s-o facă. Mai ales că era vorba de o chestiune extrem de simplă, ce se putea formula numai în cîteva vorbe. În exprimarea onoratului său rival, ideea ar fi sunat astfel: „Adunarea de față mă vrea ca șef al guvernului, și nu doar pentru o perioadă oarecare, ci cîtă vreme voi rămîne membru în Parlament." Desigur, nimeni n-ar fi putut să nege importanța chestiunii ce-l obseda pe stimabilul oponent. Și totuși, actualul cuvîntător se simțea înclinat să nu-i acorde dorita prioritate, oricît de hotărîtoare apărea altora pentru propășirea Marii Britanii.

Domnul Daubeny mergea la țintă cu mare precizie, numai că repeta prea des loviturile. Și încă ceva. Un atac ca al său — cu caracter personal și înverșunat — își pierdea din efect odată ce se simțea că a fost pregătit. În orice dispută se poate răni cumplit adversarul spunîndu-i în față că e un neghiob sau un ticălos, însă ca invectivele să-l frigă cu adevărat, trebuie neapărat să

țișnească din vîlvătaia patimei de moment. Incontestabil, satira domnului Daubeny era îndemînatecă și ascuțită, însă nu dogorea. Și era confuză. Dar cu toate carențele, izbuti să-l irite pe Gresham — lucru ce se vedea după felul cum își tot răsucea pălăria și își freca picioarele.

Ca să poată ședea nepăsător și cu făloșie pe banca miniștrilor sau în fruntea opoziției, politicianul britanic trebuie să le ceară zeilor, ca un prim și cel mai important har, o piele de rinocer. Această nevoie se impune mai cu stringență în Anglia decît în alte state pentru că deosebirile de principii, între cei care se confruntă, sînt mai mici ca aiurea.

Cînd în arenă se întîlnesc doi vrăjmași, din care unul pledează pentru o formă de guvernare autocrată, iar celălalt în sprijinul uneia democrate, se întrec în săgetări oratorice, deși nici una suficient de ascuțită ca să rănească pe loc. Sînt gata să-și spintece beregățile, de-ar găsi un prilej, dar nu se bat între ei, cum fac cîinii pe un ciolan. În schimb cînd rivalii împărtășesc aproape aceleași concepții — cum se întîmplă întotdeauna cu gladiatorii politici englezi — se căznesc să-și administreze răni cît mai usturătoare, fie și pe la încheieturile platoșei, dacă altfel nu izbutesc. Esențialul, în aceste încleștări publice, este priceperea oratorică. Fiindcă, la drept vorbind, care englez dorește detronarea reginei, repudierea îndatoririlor civice, interzicerea practicilor religioase sau chiar perturbarea rangurilor în societate ? Cînd o neînsemnată măsură legislativă a fost vînturată în nesfîrșite dezbateri, ajungîndu-se pînă în cele din urmă, ca hotărîrea să fie adoptată, abia atunci se naște întrebarea cine se va ocupa de amănunte ? Cei care își spun liberali ori așa-zișii conservatori ? În realitate, ambele tabere se deosebesc atît de puțin în convingeri și teorii, că de fapt le separă doar concurența pentru drepturile de autor. La fel se întîmplă și în chestiuni de religie. Apostolul creștinismului poate sta față în față cu atot cel mai învederat fără pericolul de a se isca o dispută între ei. În schimb este foarte riscant să aduci laolaltă doi oameni care diferă în păreri cu privire la un sfînt sau la o rugăciune.

După atacarea vrăjmașului și rănirea lui, domnul Daubeny a trecut direct și cu îndrăzneală la chestiunea reformei bisericești, fără a neglija să strecoare și mențiunea că o binefacere atît de epocală pentru națiunea engleză venea dintr-o sursă complet neașteptată, ca dîn-

sul și organizația pe care o reprezenta. „Iată de ce sîntem în stare noi, conservatorii, se pronunță la un moment dat. În loc să ne declarăm pentru statu-quo, așa cum ar implica-o însăși denumirea partidului nostru, schimbăm tot ce nu mai răspunde intereselor națiunii. *„Quod minime reris Graia pandetur ab urbe"* [1]. Era exact contrariul nemulțumirii pe care domnul Gresham avea de gînd s-o exprime. Referindu-se strict la reformă, oratorul se dovedi oarecum nebulos, dar extrem de documentat și profund.

În decursul expunerii, vorbi despre începuturile așezămintelor religioase, menționînd abuziva însușire a bunurilor bisericești încă de pe străvechile timpuri ale biblicului Elias strecurînd aluzii și la evul lui Melchisedek, deși fără a-i pronunța numele, și dovedind, prin datele inserate, o erudiție atît de vastă în materie, încît nici unul dintre ascultători nu-l putea urmări cu necesara înțelegere. Iar scopul acestei vaste argumentări era de a demonstra că îndrăzneala reformei constituia însăși esența conservatorismului. Căci prin despărțirea statului de biserică, se restaura vechea teocrație a lui Thomas à Becket, poporul englez redevenind turma cea credincioasă, călăuzită de păstorii ei devotați. De asemeni, prin preluarea avuțiilor stăpînite de parohii și restituirea lor — într-un chip destul de complicat — națiunii, parohiile se vor dovedi mai capabile ca oricînd să-și întrețină propriii slujitori. Și episcopii vor redeveni cu adevărat episcopi, cînd vor înceta de a mai fi o creație a statului. Ajungînd și la soarta vicarilor, vorbitorul se pierdu în confuzii, deoarece legea încă nu le reglementase numirea în viitoarele posturi vacante. Însă Daubeny ieși din impas, afirmînd că după a doua citire a proiectului — care va avea loc cu permisiunea Camerei — atît modalitățile de angajare, cît și retribuția vor fi studiate de un sinod al bisericii.

Toate aceste amănunte avuseseră darul să plictisească asistența, neinteresată în chestiuni atît de anoste. Partea cu adevărat atractivă a discursului constase în atacarea lui Gresham, iar în afară de ea, cîțiva urmăriseră cu luare aminte teoriile etalate în legătură cu tradiționalismul organizației pe care oratorul o conducea. Naturalețea și picanteria cu care acest vrăjitor promitea nimicirea bisericii aveau să-i atragă pe mulți în mrejele lui, mai ales că în rîndul adepților stăruia și convingerea că nu

[1] Ce socotești de mică valoare, vine de la greci (lat.)

puteau să-şi trădeze conducătorul, indiferent încotro îi mînă. Iar felul în care atrăgea după sine, chiar de avea să-i ducă în mădularele unui munte — asemenea bătrînului cu fluierul din legendă ce tîrîse copiii din Hammeln pe urmele sale — constituise reala seducţie a cuvîntării. Cînd, însă, Daubeny trecu la detalierea proiectului, precizînd cît se va lua din posesiunile clericale şi cîte vor mai rămîne — asigurînd stăruitor asistenţa că prinosul lăsat va depăşi simţitor cantităţile sechestrate — entuziasmul ascultătorilor păli dintr-odată, fiecare tînjind după un alt orator.

Noroc că în încheiere vorbitorul răscumpără plicticoasele divagaţii din urmă prin cîteva invective la adresa lui Gresham. Revenind asupra hotărîrii acestuia de a nu aborda decît o temă cu caracter personal, incisivul conservator manifestă o sfîntă oroare faţă de implicaţiile politice ale unei atari atitudini. De-a lungul carierei sale în Parlament, nu o dată simţise tendinţa de sciziune a opoziţiei. Şi nu exercitată dintr-o singură parte a Camerei, ci din ambele. În ce îl privea, se străduise întotdeauna să nu sucombe nefastelor ei influenţe, cum se întîmplase cu atîţia alţii. Totuşi, nici unul din cîţi se lăsaseră sub această înrîurire nu îşi mărturisise pe faţă intenţia de a recurge la dezbinare întru atingerea scopului urmărit. Această revelaţie unică o avusese doar astăzi, din partea prea stimabilului său oponent. Şi se declara uluit. Pentru ce onorabilul gentilom nu provoca o discuţie deschisă, fie legată de concepţia reformei sau de alcătuirea sa în detaliu ? Era unica modalitate corectă de a cumpăni propunerea cu care venise, şi odată ce Camera avea să-şi pronunţe verdictul, se arăta de pe acum dispus să-l accepte. Pe cînd ameninţarea de a i-o respinge fără argumente şi fără drept de apel, era neconstituţională şi tiranică. Iar dacă, totuşi, o asemenea opoziţie lipsită de orice principii şi gata să adere la sciziune — va obţine cu ajutorul spiritelor vremelnic înfierbîntate succesul în Cameră, cu siguranţă că nu va fi sprijinită de simpatia şi glasul poporului.

Prin cuvintele de pe urmă, primul ministru dăduse de înţeles că în ipoteza înfrîngerii sale la a doua citire a legii — înfrîngere datorată nu reformei în sine, ci tacticii adoptate de Gresham — va proceda la o nouă dizolvare a Camerei, înainte de a demisiona. Or chiar în adunarea de faţă existau o droaie de liberali care se

împăcau mai degrabă cu succesul vrăjmaşului, decît cu ideea de a reapare atît de grabnic în faţa alegătorilor.

Daubeny se întinsese cu vorba pînă aproape de orele opt, ceea ce, pentru mulţi, păruse o stratagemă vicleană, menită să dea peste cap discursul rivalului. Întrunirea începuse la patru, şi urma să se desfăşoare, fără întrerupere, pînă cînd preşedintele pronunţa suspendarea pe timpul nopţii. În împrejurări similare, cei care încă mai pierorau în jurul ceasului opt, se adresau, de cele mai multe ori, băncilor goale. Şi totuşi, de astă dată, liderul liberal intenţiona să-i urmeze rivalului fără să mai aştepte sfîrşitul dezbaterii, aşa cum prevedea protocolul pentru căpeteniile formaţiilor politice. Gresham, pasămite, ţinea să-i facă un amplu şi aspru rechizitoriu, în temeiul căruia, la proxima citire a reformei, să-l placheze pe Daubeny printr-un vot de neîncredere. Însă a începe o expunere după orele opt, cînd ascultătorii erau flămînzi şi agitaţi, presupunea un risc. Şi încă mare. Dacă afurisitul conservator ar fi terminat cu un ceas mai devreme, ar fi avut timp de ajuns, chiar dacă depăşea limitele obişnuite cu cîteva minute. Parlamentarii n-ar fi obiectat să-şi amîne cina pînă la opt jumătate sau nouă, ca să-şi asculte oratorul preferat. Dar cînd discursul începea abia după opt, masa de seară era periclitată, oamenii îşi pierdeau răbdarea, iar cuvîntarea putea să fie un eşec. Se prea poate ca Daubeny să nu le fi trădat nici amicilor aceste calcule diabolice ; dar că şi le făcuse din vreme, se vedea cît pe colo. Sau cel puţin aşa susţineau o bună parte din liberali.

Oricare ar fi fost însă planul urmărit de adversar, nici Gresham nu renunţă la al său. Astfel că, după cîteva clipe de aşteptare, se ridică şi ceru cuvîntul Preşedintelui Camerei. Între timp, o mînă de gentilomi părăsiseră sala — pesemne oameni cu constituţii slăbite, care nu rezistau să postească prea mult. Alţii, tocmai pe cale să-o şteargă, la vederea onorabilului Gresham în picioare, se grăbiră să se întoarcă, atît din dorinţa de a-l asculta, cît şi de teama convocatorilor parlamentari, domnii Roby şi Ratler. În general însă, majoritatea uitaseră de mîncare, atît de curioşi erau să-l audă. Ce contau slăbănogii care dăduseră fuga să se hrănească, sau cei cîţiva pairi şi vreo doi episcopi care de asemeni se făcuseră nevăzuţi, cînd sala gemea de lume, iar la galerii nu se cîştigase o palmă de loc, ştiut fiind că cine dispărea pentru o clipă, rămînea toată seara pe dinafară.

Domnul Gresham începu să cuvînteze cu un calm aproape exagerat, dar care se datora unor silințe nebănuite de a-și stăvili violența ce amenința să-l biruie. După cîteva minute, tonul se încălzi, iar la un sfert de oră de la debutul discursului, se încinse de-a binelea. Nu peste mult, erupse și torentul insultelor, atît de ascuțite și veninoase că nici dînsul nu le realiza gravitatea.

Între gladiatorii ce se înfruntau în acea dezbatere exista o deosebire ca de la cer la pămînt, în sensul că Daubeny își premedita cumplitele lovituri, calculînd pînă și rezultatele repetării lor pe rănile provocate, în vreme ce Gresham izbea în dreapta, în stînga și în față, cu o ușurință cîștigată prin practică, iar în nemăsurata sa furie, putea chiar să-și ucidă rivalul, mai înainte de a-și da seama că îl rănise mortal.

De la bun început, domnia sa refuză să discute reforma religioasă cîntărindu-i meritele ori divulgîndu-i carențele. Onorabilul antevorbitor se făli se cu generozitatea sa de atenian, însă, ținea să-i aducă aminte că, din timpuri străvechi, darurile atenienilor se dovediseră primejdioase.

„De ploconnele voastre, și numai de ele, ne temem," tună mîniosul Gresham. Daniile politice oferite de onorabilul gentilom, pe care le smulsese cu greutate de la îndărătnicii săi colegi și adepți, se dovediseră veșnic mai amare decît merele de la Marea Moartă. Și apoi ce rost avșau astfel de ofrande din mîini care nu voiau să le împartă ? Această reformă religioasă din partea unora care nu o doreau ? De ce să-i înghesuie cu o danie de care nici Camera, nici țara nu ducea lipsă ? „Există vreunul dintre toți cîți ședeți pe banca guvernului — afară de stimabilul dumneavoastră lider — care e gata să se ridice și să declare, de față cu întreaga asistență, că această reformă religioasă, această rupere a statului de biserică, a fost propusă în armonie cu vechile și mult îndrăgitele convingeri ce le nutrește ?", întrebă Gresham, arătînd cu degetul spre falanga opoziției. „Adevărul este că v-a legat cu atîtea funii și așa fedeleș la căruța domniei sale, încît nu mai puteți acționa în virtutea propriilor crezuri", îi apostrofă fără milă. „Dar măcar ne puteți declara dacă însuși cîrmuitorul domniilor voastre nutrește vreun crez ?"

În continuare, vorbitorul aminti adunării că atitudinea sa fusese etichetată drept tiranică și neconstituțională, și ceru îngăduința de a expune pe scurt concepția sa

despre guvernul constituțional britanic. Ca să fie considerat ca atare, trebuia să se întemeieze pe o majoritate în Cameră — singura forță în măsură să-l propulseze și să-l mențină. Odată pierdută, înceta de a mai fi constituțional, putînd să-și aroge orice altă denumire, dar nu și dreptul la existență în Anglia. Și cum rivalul îi aruncase în obraz acuzația că nu respectă prevederile constituției, dorea să-i atragă atenția că un Cabinet ce recomanda Majestății Sale să se încreadă în sfătuitori nesusținuți de o majoritate parlamentară, se făcea vinovat de uzurparea puterii de stat britanice. Cît despre cealaltă insinuare pe care i-o aruncase vrăjmașul — că ar fi jinduit binefacerile puterii — i-o respinse cu disprețul și aroganța ce i le sorocise de la începutul discursului.

Într-adevăr, îl atrăgea această supremă ambiție ca pe orice supus britanic, și se fălea că o simte. Dar se mîndrea infinit mai mult cu autoritatea și privilegiile emanate de Camera Comunelor, în care sălășluia tot ce era mai bun, mai folositor și mai stabil în structura politică a țării. În plus, avusese norocul să slujească un partid ce deținuse mai totdeauna majoritatea, însă nu existase o singură perioadă în care, aflîndu-se cu confrații în minoritate, să nu se plece în fața echipei majoritare. Aceasta-i fusese atitudinea de o viață și l-ar desfide pe acela care l-ar contrazice, fie că ar face-o vrăjmașul lui cel mai aprig sau prea stimabilul său rival.

Cît privea viitorul scrutin rezervat guvernului oponent, le făgăduia de pe acum să primească votul lipsei de încredere, și proceda astfel, deoarece ținea cu tot dinadinsul ca Parlamentul să tranșeze cît mai curînd și mai radical actuala stare de lucruri. Personal, nu avea suficientă încredere în inițiatorul reformei bisericești ca să accepte din mîinile sale o lege așa grandioasă ca separarea bisericii de către autoritatea de stat. Cu toate acestea, dacă majoritatea parlamentară va fi de altă părere, sprijinind cea de a doua citire a proiectului, se va înclina în fața voinței marelui forum, cercetînd cu luare aminte clauzele reformei și silindu-se, alături de ceilalți colegi, s-o aducă la forma cerută de nevoile țării. Dar înainte de aceasta, va cere cu stăruință Camerei să decidă cu suprema sa autoritate, dacă era indicat să fie primită o lege de asemenea importanță dintr-o sursă ca aceea de unde venea.

Cînd Gresham se reașează pe bancă, era ceasul aproape zece și, cum flămînzitii nu mai puteau să rabde de foame, se suspendă imediat întrunirea.

A doua zi dimineață, la cluburi se discuta că Daubeny fusese prea prolix, iar Gresham prea pătimaș. Acestea erau părerile dominante, însă mai existau și altele, potrivit cărora, Gresham se întrecuse pe sine, vorbind de privilegiile Camerei, iar luciditatea Onorabilului Daubeny depășise orice așteptări. Dar cu toate laudele aduse, stăruia convingerea generală că și unul și altul se arătaseră sub nivelul de altă dată...

CAPITOLUL XXXIV

CLUBUL „UNIVERS"

ÎNAINTEA RELUĂRII dezbaterilor, comentatorii de pe la cluburi — fie părtinitori ai reformei sau inamici declarați — căzuseră de acord că, indiferent de calitățile ori scăderile cuvîntării lui Gresham, aceasta îi va sluji oricum ținta, aducîndu-i mult-dorita majoritate de voturi, ceea ce poate nu s-ar fi izbîndit dacă se apuca să critice conținutul legii în sine. Ideea cîștigase atîta teren, încît la reîntrunirea Camerei, și după rostirea rugăciunii de început, domnul Ratler îl vedea ca și zburat pe Daubeny de pe banca guvernului. Afară de o mînă de liberali care nici nu contau, cu toții abia așteptau să-și arate, prin mijlocirea scrutinului, neîncrederea în starostele conservator.

Îi mai pîndea o primejdie în persoana bătăiosului Turnbull care, împreună cu alți ciraci de ai săi — nu mai mult de două duzini laolaltă — aveau să susțină cea de a doua citire a proiectului, trîmbițînd că ar fi împotriva conștiinței lor să voteze pentru perpetuarea orînduirii de acum a bisericii. Doar în toate împrejurările de felul acesta, Turnbull le băgase bețe în roate tocmai lor, liberalilor, cei mai apropiați de vederile lui. Și o făcuse mereu numai ca să nu existe vreo îndoială în privința atitudinii sale independente de care obișnuia să facă atîta caz. Așa că lovea încolo și încoace, cum îi cădea bine, fără să-i pese că îl pocnea pe un șef de guvern,

pe un ministru sau altă mărime. Fiindcă, așa cum spunea singur, pentru el toți erau o apă și un pămînt. Atîta doar că independenți — cum ținea Turnbull să se arate — existau destui și în tabăra liberală și în cea a conservatorilor, încît poate se găseau mai mult de două duzini care să voteze împotriva reformei bisericești, apărînd prin gestul acesta concepția lor de o viață.

Cam așa vedeau situația politicienii care-i cunoșteau pulsul, pe cînd preoții — și îndeosebi cei din mediul rural — necunoscînd dedesubturile, ci doar marea necredință a oamenilor, așteptau rezultatul dezbaterii cu fețe alungite de spaimă. Și pe drept cuvînt. Fiindcă numai cu șase luni înainte, orice creștin de la țară ar fi sărit cu o gură cît casa dacă i se vorbea de transformarea bisericii, afurisind măsura ca pe o ticăloșie fără de seamăn ; ca acum, îmbrobodiți de teoriile unui zănatec, oamenii să discute reforma cum ar fi vorbit despre hrana de toate zilele, fiind convinși că se va înfăptui, chiar de nu le aducea nimic bun.

— Astăzi nu se mai merită să ai păreri și convingeri în nici un fel de privință, declară un pastor către un altul, stînd la club, cu ziarele în mînă.

— Așa e, îl încuviință fratele. Nimic nu mai sperie pe nimeni — nici înșelătoria, nici fărădelegea, nici răsturnarea vechilor pravile. S-a sfîrșit cu credința și cu respectul. Iar Cea mai sfîntă dintre Cele mai sfinte — zise, referindu-se la biserică — a devenit și pentru credincioși un așezămînt oarecare.

Unii din ei mirosiseră că propunerea lui Daubeny o să cadă. Dar ce mîngîiere găseau în asta, cînd bătălia începută de el tot va fi cîștigată ? Nu de un fiu al lui Israel — care ar fi cuvenit să iubească sfînta biserică, indiferent de hramul ce îl purta — ci chiar de rivalii lui filistini, hotărîți să-l doboare dar, în același timp, să-i meargă pe urme, nimicind lăcașul lui Dumnezeu.

În dezbaterile de vineri, conservatorii au fost mai activi și gălăgioși. Cuvîntul de ordine era „Jos sciziunea", pe care-l strigau la tot pasul. Mai învățaseră și alte formule, pledînd pentru adaptarea rînduielii religioase la cerințele noi și sporite ale timpului, și le repetau papagalicește, ca și lozinci fără noimă, cum era bunăoară : „Biserica Angliei va rămîne tot biserica Angliei", pe care le turuiseră pînă la exasperarea întregii săli.

Totuşi tema lor predilectă rămînea sciziunea, şi-o exploatau cu mult zel, denunţînd-o drept arma mărturisită a liderului aşa-zişilor liberali. Fiecare cuvînt pronunţat de Gresham era forfecat şi răstălmăcit, arătîndu-se enormitatea noii lui teorii. Adeptul dezbinării le-o declarase, fără pic de ruşine, că în balanţa lor atîrnau oamenii, nu reformele iniţiate de ei, şi le va dovedi acest lucru la votarea în Cameră. Oratorii înscrişi la cuvînt au fost, se înţelege, şi liberali şi conservatori, însă rafalele celor din urmă au răsunat mai puternic şi mai constant decît ale opoziţiei.

Judecînd după sălbăticia încăierării, logic ar fi fost să se treacă la vot după primele două discursuri. Doar era limpede pentru fiecare pe ce cale va merge şi, probabil, nici unul nu avea s-o apuce în altă direcţie în virtutea pledoariilor ascultate.

În acelaşi timp se ştia cine şi cîţi vor fi de partea lui Turnbull, precum şi numărul exact al conservatorilor ce urmau să-l susţină pe liderul Daubeny. Cu toate astea, o mulţime de parlamentari ţineau cu tot dinadinsul să se facă auziţi. Poate fiindcă era o dezbatere aşa grandioasă, cu o temă vastă şi, totuşi, foarte uşoară, ca aceea a meritelor şi a păcatelor celor două formaţii politice. În ziua cînd a vorbit Turnbull, trecuse de miezul nopţii şi preşedintele tot nu suspendase întrunirea.

— Tare mă tem că va trebui să-ţi amîni discursul pe marţi, îi spuse Ratler lui Phineas duminică după amiază.

— Nu am nimic împotrivă, numai să mi se dea cuvîntul la un ceas potrivit, se învoi celălalt.

— Despre asta să n-ai nici o grijă, îl asigură Ratler. Gresham doreşte neapărat să vorbeşti, tocmai fiindcă ai pledat pentru reformarea bisericii. Dealtfel, îţi recomand să insişti asupra punctului său de vedere, spunînd că, pînă şi în ipoteza cînd o atare măsură ar fi absolut necesară...

— Cum consider că este, îl întrerupse amicul.

— ...totuşi nu va fi acceptată din partea unui partid ce a ţinut cu actuala organizare, completă Ratler.

Afirmaţia lui Ratler, cum că liderul lor aştepta intervenţia sa oratorică, îi făcu plăcere lui Phineas, şi pe loc se gîndi că poate interpretase greşit comportarea din ultima vreme a colegilor.

— Vom obţine, cred, majoritatea de voturi, zise înveselit.

— În mod cert, îi răspunse confratele. Şi de mă întrebi pe mine, vom avea cincizeci de voturi în plus — dacă nu şi mai multe.

— Şi ce va face Daubeny ?

— O să-şi ia valea. Altă cale nu are. O fi avînd el noroc cu carul, dar să-l aibă şi cu vagoanele, tot nu mai poate dizolva Camera. Ideea reformei l-a ţinut şase luni la putere ; or asta-i ceva.

— E adevărat ce se aude, că Grogram va lua justiţia ? întrebă Phineas nu atîta preocupat de soarta lui Sir Gregory Grogram, cît mînat de curiozitatea să vadă dacă amicul va vorbi la fel de nereţinut şi despre noul guvern.

— Încă nu se ştie nimic, îi replică Ratler, devenit dintr-o dată precaut şi rece.

Drept care Phineas se retrase iarăşi în carapacea lui, convins, mai mult ca oricînd, că nu îl aştepta nici o slujbă.

Şi totuşi, care dintre colegi depindea mai mult ca el de un post şi de o leafă ? Doar stimulat de speranţa că le va căpăta se întorsese la vechile năzuinţe, lăsînd în Irlanda liniştea unui venit cert. E drept, îşi făcuse unele socoteli înainte de a pleca şi, potrivit lor, se simţise oarecum pus de o parte. După previziunile sale, în următoarele două decenii, partidul liberal va cunoaşte mai multe perioade de guvernare decît rivalii conservatori, iar odată ce-ar fi avut norocul să redevină membru în Parlament, cu timpul era exclus să nu fie numit pe undeva. Doar mai slujise în administraţie, şi se descurcase mulţumător. Ba se afirmase chiar că dintre toţi debutanţii din tinii ani, se dovedise cel mai capabil.

Şi atunci de ce nu l-ar folosi din nou ? Pe motiv că se opusese mai marilor săi şi demisionase ? Nu i se părea verosimil, pentru că se despărţise de ei în cele mai bune condiţii, însuşi Gresham arătînd că-l regretă. Aşadar despărţirea fusese mai mult decît onorabilă, lăsîndu-i o poartă deschisă pentru o eventuală întoarcere. De aceea, chemarea lui Barrington Erle nu i se păruse riscantă din punctul de vedere al slujbei, ci doar în privinţa alegerii sale ca deputat. Însă, cu un curaj de nebun, se aventurase şi ieşise învingător. Mai pe urmă venise o vreme cînd se neliniştise oarecum din cauza declaraţiilor făcute în campania electorală, dar gîndindu-se bine,

își dăduse seama că le putea răsuci de așa manieră, încît să slujească însăși cauzei liberale.

Adevărat, nu i se promisese nimic, însă cînd Erle îi scrisese, rechemîndu-l la Londra, îi dăduse de înțeles că va fi din nou cooptat în vechea echipă, cu condiția să obțină locul în Parlament. Și totuși, era aproape convins că revenirea „vechii echipe" la cîrmă îi rezerva o amarnică deziluzie, întrucît numele său nu avea să apară pe lista celor aleși.

Doamna Goesler îi sugerase cîndva că poate Bonteen era inamicul din umbră, iar la supoziția prietenei răspunsese spontan că și el îl detesta pe acest individ. Ca pe urmă, cîntărind ideea înțeleptei amice, să ajungă la constatarea că, de la întoarcerea sa la Londra, Bonteen, aproape nu-i adresase un cuvînt, deși nu se certaseră niciodată.

Tot mai încolțit de neliniște și de gînduri, simțea nevoia unei discuții deschise cu Barrington și cu siguranță ar fi provocat-o dacă nu-l reținea mîndria. Fiindcă oricît de precară i-ar fi fost situația, i se părea umilitor să-i cerșească o slujbă în virtutea aluziilor strecurate în scrisoarea sa de chemare.

În aceeași sîmbătă cînd se parlamentase cu Ratler, se văzu și cu Bonteen la unul din cluburi. Ca în preajma oricărei cotituri politice, parlamentarii nu își găseau locul, foindu-se fără preget și comentînd aferați evenimentele în pregătire. Se considera ca și cert scrutinul majoritar împotriva guvernului, însă ieșise de undeva zvonul că Daubeny știa de pe acum în ce chip va dejuca manevrele inamice. Și faptul părea întru totul posibil, avînd în vedere curajul și abilitatea acestui om extraordinar. Unii, încercînd să deslușească zvonul, presupuneau că va dizolva din nou Parlamentul — cu toate că de la ultimile alegeri trecuseră exact șase luni. Alții se arătau de părere că va refuza, pur și simplu, să se retragă, sfidînd în felul acesta majoritatea din Cameră și toate tradițiile de guvernare engleze. Cîțiva, vrînd să dea greutate afirmației, susțineau că fusese chiar auzit exprimîndu-și această intenție. La care cei mai mulți răspundeau că așa ceva nu era cu putință, fiindcă întreaga țară s-ar ridica împotriva lui. Ar înceta aprovizionarea ; oamenii ar vui pe străzi, făcînd tot ce le stă în putere să răstoarne administrația și, odată cu ea, Cabinetul.

Dar oricît de grozave erau represaliile prevăzute, mulți rămîneau la ideea că nu-l vor impresiona. Chiar de izbucnea un pîrjol și o derută fără de margini — în mijlocul cărora fiecare își va pune întrebarea de va pieri constituția mistuită de flăcări, ori, din contră, văpaia îi va lumina și mai bine înțelesul — toate acestea îl vor lăsa rece pe unul ca Daubeny. Sau poate or să-l încinte, și va privi vîlvătaia și haosul dimprejur, cu ochii sticlind de plăcere și chipul împurpurat de roșeața focului — el, vrăjitorul, care aprinsese o lume întreagă.

Cu imaginația înfierbîntată de asemenea previziuni de-a dreptul apocaliptice, oamenii rătăceau dintr-un loc într-altul, însetați să găsească parteneri de discuții în afara familiilor, unde nu și-ar fi putut descărca sufletele.

Printre cluburile bătute în acea duminică seară, se număra și unul foarte micuț, deși purta nepotrivitul nume de „Univers". Se vede că fusese botezat dintr-o glumă, deoarece întîrunca numai nouăzeci și nouă de membri și era instalat într-un apartament destul de modest. Și orarul era curios, fiind deschis doar cîte un ceas înainte și după miezul nopții, iar aceasta numai în zilele de întrunire ale Parlamentului. Atracțiile oferite nu erau numeroase, constînd în ceai și țigări la discreție. Conversația dusă era în genere facilă și, adesea, fără de șir ; cîteodată se mai ivea și cîte un calamburist, grozav de primejdios și detestat de toți membrii, însă pe care nici unul nu avea energia suficientă de a-l pune cu botul pe labe.

Dar în pofida spațiului său restrîns și a tuturor cîrtițelor, „Univers" se bucura de faimă și mulți se făleau că îl frecventează ca membri. Printre care și domnii Bonteen și Phineas Finn. În acea duminică seară, cînd deputații se zvînturau prin mai toate cluburile, se abătu și Phineas pe la „Univers", iar de cum păși înăuntru, îl zări pe vrăjmașul său, stînd singuratic pe un colț de sofa.

Domnul Bonteen nu era deloc amator să se izoleze de oameni, ci căuta să se lipească de orice grup, arătîndu-se sociabil și silindu-se prin orice mijloace să-și facă relații. Dar în această ocazie, însăși marea sa importanță îi impusese să se înconjoare de solitudine. Dacă era adevărat că va deveni ministru al finanțelor — suind de pe o

trcaptă medic, tocmai în vîrful scării ierarhice, și prin saltul acesta ajungînd chiar în mijlocul zeităților — nu mai avea nici un sens să depună eforturi ca să-și apropie semenii, ci trebuia să bage de seamă cu care își face de lucru. Sau măcar în loc de a se strădui să le intre în grații, acum să asude alții ca să-i cîștige bunăvoința. Cu firea pe care o avea, drămuia cu balanță de spițerie importanța domniei sale, calculînd la precizie și valoarea persoanelor de care se împresura. Fiindcă nu era de glumit cu portofoliul ce avea să-l dețină !

Chiar în acea dimineață domnul Gresham îl prevenise că în ipoteza formării unui guvern liberal, avea să preia cîrma finanțelor. E drept că liderul nu îl măgulise prea mult prin regretele exprimate pentru pierderea domnului Palliser sau prin rugămintea pe care i-o adresase de a merge exact pe urmele înaintașului. Dar indiferent sub ce formă, oferta fusese făcută și nu mai putea fi retractată. Iar ca urmare, domnul Bonteen simțea realmente dogoarea nimbului ce-i aureola ființa.

Există anumiți oameni parcă născuți să devină înalți demnitari — ca ducii, conții sau odraslele acestora — din leagăne pregătiți pentru onorurile ce le sînt rezervate și care, odată primite, nu-i covîrșesc prin măreția lor, făcîndu-i să-și piardă controlul de sine ori să se simtă în al nouălea cer. Dar pe un aspirant la funcții de marcă, ce nu a crescut printre personalități de prestigiu, pătrunderea în consiliul zeilor îl copleșește de sentimentul triumfului — o senzație uneori tulburată și de teama față de ce îl așteaptă. Se vede că Bonteen tocmai trăia extazul acestui triumf, sau poate frica de ce avea să fie, cînd apăru Phineas.

Văzîndu-l absent și retras, cum nu-l pomenise de cînd îl știa, acesta se îndreptă către el, cu gîndul să-i țină tovărășie, discutînd despre soarta dezbaterii în curs. Cu un confrate mai intim, s-ar fi ferit să o facă, pentru a nu fi, cumva, bănuit că îl iscodește în legătură cu el. Însă unul ca Bonteen nu-l putea suspecta că i-ar cere un favor. Așa că se apropie, se așeză alături și îi zise :

— Cum credeți că vom ieși noi liberalii la apropiatul scrutin ?

Nu o dată și nu față de un singur coleg, Bonteen își exprimase credința că Phineas o să-și renege organizația votînd în favoarea guvernului la putere. Un Ratler, un Barrington și toți cei de-o seamă cu ei se convinseseră de bunele intenții ale lui Finn. Numai Bonteen se îndoia.

Și cum la ceasul acela îi surprinsese și într-o postură cu totul deosebită, găsi nimerit să nu-i arate numai lipsă de încredere, dar și o nemăsurată sfidare.

— Cum de cutezi, unul ca dumneata, să mai pui asemenea întrebări ? îi replică, uitîndu-se la el ca prin sticlă.

— Ce vreți să spuneți ? Nu înțeleg, se zăpăci Phineas.

— Presupun că ai să votezi, ca de obicei, împotriva noastră.

— Nu am votat împotrivă decît o singură dată, și atunci am făcut-o cu asentimentul colegilor a căror bună impresie, în ce mă privește, țineam s-o păstrez, îi ripostă el pe un ton voit jignitor.

— Deci ai făcut-o, și va trebui s-o repeți și de astă dată, ca să nu treci peste făgăduințele față de alegătorii din Tankerville, continuă Bonteen și mai caustic.

— Dumneavoastră nu aveți idee ce am declarat eu în Tankerville, dar vă asigur că nu încalc nici o promisiune.

— Permite-mi să-ți spun, domnule Finn, că genul independenței practicată de dumneata și de domnul Monk o fi lăudabilă pentru aceia care, sub nici un cuvînt, nu acceptă stipendiul guvernului ; în schimb este inadmisibilă și totodată primejdioasă pentru oamenii care au mîncat o pîine din mîna conducerii. Iar mie, ca să fiu sincer, nu-mi plac transfugii. Vreau să am siguranța că cei din formația mea rămîn neclintiți pe poziție și n-o întind cînd îi-e lumea mai dragă, i-o trînti Bonteen plin de dispreț, după care, arborînd o mîndrie olimpiană, de parcă se număra de cînd lumea printre zeități, se ridică de lîngă cel săpunit, amestecîndu-se într-un grup de parlamentari.

Lui Phineas îi țiuiau urechile și simțea că-i ard obrajii ca para focului. Se uită împrejur ca să vadă, după privirile și purtarea celor prezenți, dacă auziseră scandalosul schimb de cuvinte cu Bonteen. Spre liniștirea lui constată însă că nimeni nu fusese pe aproape așa că incidentul trecuse neremarcat.

Ce imprudență de neiertat săvîrșise abordîndu-l pe Bonteen ! își imputa plin de ciudă, deși întrebarea pe care i-o adresase fusese neutră și la ordinea zilei. Și totuși, odiosul ipochimen se prevalase de ocazia creată ca să-l apostrofeze cum îi venise la gură. Afrontul său fusese revoltător și imposibil de neluat în seamă. Iar la mîhnirea pricinuită de ofensele aruncate, se mai adăuga dureroasa convingere că, de fapt, Bonteen nu vorbise doar în numele său, ci părerea lui era împărtășită de toți cole-

gii ; ceea ce însemna că hotărîseră să-i închidă porțile Paradisului pentru o vină aruncată în mod gratuit în spinare. De aceea, dacă pînă atunci mai trăsese nădejde într-o eventuală numire, de acum putea să-i pună definitiv cruce.

Surpat lăuntric, se sculă de pe canapea și o porni spre ieșire. Dar în vestiar se întîlni cu vechiul amic Laurence Fitzgibbon.

— Pe toți sfinții, băiete, nu credeam să te văd la ceasul acesta ! îl întîmpină irlandezul. Ai aflat noutatea cu Bonteen ?

— Care ? glăsui Phineas cu efort.

— Va fi cocoțat unde nu e de nasul lui — adică în fruntea finanțelor. Am auzit că treaba este tranșată. Vorba noastră, a irlandezilor : cu cît e rîtul mai gros, cu atît mai mare și bafta. Mai ții minte zicala ? îi zise compatriotul, după care intră în club, și Phineas se tîrî către ușa.

Prin urmare scîrnăvia care-l tratase ca pe o cizmă, provocînd o iremediabilă dezbinare între ei, urma să facă parte din Cabinet și să aibă un cuvînt greu de spus în alegerea colaboratorilor mai mărunți ! I se părea de neconceput ca o asemenea javră, despre care nu auzise un singur cuvînt de considerație sau de apreciere, să fie ales ca șeful unui departament atît de prestigios. Întocmai ca restul colegilor, îl socotea un politician fără scrupul — deși zelos și perseverent — care bătuse toate căile lăturalnice și pe la toate ușile dosnice ca să-și asigure promovarea cînd vor veni din nou liberalii în fruntea bucatelor. Deci, într-un fel, era de așteptat să capete un ciolan, dar în nici un caz așa mare și suculent ca cel oferit. Și totuși, avea să devină ministrul finanțelor, pe cînd el, Phineas Finn, va rămîne pe dinafară, poate tocmai la intervenția acestui nemernic !

În ce îl privea, era pe deplin conștient de ascendentul său față de acest om detestat, atît pe plan moral și politic, cît și din punct de vedere al capacității. Nutrea idealuri mai nobile, se dovedise în stare de sacrificii pe care unul ca Bonteen nu le făcea niciodată, iar slujba ce-o deținuse îi adusese numai elogii. Pe atunci, cînd făcuse parte din administrația de stat, îi cunoscuse pe demnitari mai de aproape, și mulți îl dezamăgiseră prin felul cum concepeau politica și o practicau. Însă nici unul nu îl lăsase

o impresie așa execrabilă ca acest Bonteen. Și cu toate acestea avea să devină ministrul finanțelor !

Tot drumul, pînă în strada Marlborough, îl torturară doar gînduri de felul acestora, și se simțea de două ori nedreptățit. O dată, pentru că el nu era considerat demn să primească o funcție, și apoi fiindcă celălalt fusese cocoțat așa sus.

Jumătate din noapte rămase treaz și urmărit de jignirile azvîrlite de Bonteen, iar dimineața, după micul dejun, îi așternu această notiță :

„Camera Comunelor, 5 aprilie 18..

Stimate domnule Bonteen,

regret nespus nefericita mea inspirație de a vă fi adresat aseară, la „Univers", acea întrebare banală, dar la ordinea zilei, în legătură cu viitorul scrutin. Dacă aș fi bănuit rezultatul cuvintelor mele, desigur nu le-aș fi pronunțat. Dar cum faptul e consumat, nu îmi rămîne decît să vă semnalez efectul vexant al învinuirii ce mi-ați adus-o. Am fost tratat cu o flagrantă lipsă de curtoazie, deși aceasta reprezintă o condiție esențială în relațiile dintre oameni și, în special, între foști colegi. Tocmai faptul că am funcționat, nu de mult, în același guvern, m-a îndemnat să vă interpelez. Și numai dacă nu am fi activat cot la cot, ați fi fost, poate, îndreptățit să considerați intervenția mea deplasată.

Însă trecînd peste aceste considerente, m-ați jignit, acuzîndu-mă de necinste față de formația politică ce o slujesc și de faptul „de a fi dezertat". Țin să vă atrag atenția că, în împrejurarea la care v-ați referit, am acționat cu multă seriozitate — deși în detrimentul propriilor interese — cît și cu asentimentul acelora care-mi știau intenția. Dacă v-ați da osteneala să discutați gestul meu de atunci fie cu domnul Gresham ori cu lordul Cantrip — care îmi era șef — amîndoi vă vor afirma că nu m-am făcut prin nimic pasibil de vinovăția ce mi-ați adus-o. Iar odată ce v-ați convinge de aceasta, cu siguranță veți socoti necesar să vă cereți scuze pentru imputările de aseară.

Cu stimă,
Phineas Finn"

Recitind rîndurile, nu se simți mulțumit de sine. Dar le trimise pînă în cele din urmă.

CAPITOLUL XXXV

VENIN POLITIC

ÎN DUPĂ MASA de luni, domnul Turnbull deschise cadrilul în Cameră prin declarația că îl va sprijini pe Daubeny, arătînd totodată motivele ce ședeau la temelia hotărîrii domniei sale. Și nu în două cuvinte, ci într-o expunere de cîteva ceasuri.

Potrivit obiceiului, agresivul radicalist aminti că pompa, măreția cît și ciondănelile dregătorilor erau deșertăciuni ce nu trebuiau luate în seamă. Pe dînsul, cel puțin, nu-l preocupaseră niciodată, la fel cum nu îl interesa nici persoana din fruntea guvernului. Idealul căruia se închinase era bunăstarea poporului, iar dacă parlamentarii ar fi pus mai mult preț pe această țintă supremă și mai puțin pe gîlcevile dintre ei, cu siguranță națiunea ar fi avut numai de cîștigat.

Domnului Turnbull i-a urmat la cuvînt domnul Monk, așezat chiar alături, și decis să îl susțină pe Gresham. Cu o savoare imensă, Monk îi zdrobi argumentele antevorbitorului și prietenului de o viață, susținînd că natura oamenilor determina și calitatea reformelor, deoarece, în funcție de principiile și caracterele inițiatorilor, erau și măsurile bune sau rele. Calitatea conducătorului constituia o chezășie a legiuirilor pe care le emana. Or în virtutea acestei interdependențe, pe dînsul — adică pe Monk — îl interesa în cel mai înalt grad persoana primului ministru al țării. Și — de ce nu ar fi mărturisit-o ? — își dorise întotdeauna ca acesta să fie un om cu care putea conveni asupra principalelor chestiuni la ordinea zilei. Iar această comuniune nu existase între actualul șef de guvern și domnia sa. Drept care avea să voteze împotriva domnului Daubeny.

În aceeași seară, întorcîndu-se acasă, Phineas găsi următoarea fițuică din partea lui Bonteen.

„Camera Comunelor, 5 aprilie, 18. . .

Stimate domnule Finn,

niciodată nu te-am învinuit de necinste. Iar dacă ai dedus acest lucru, înseamnă că ți-au parvenit versiuni diformate sau că m-ai înțeles chiar pe mine greșit. Te-am făcut dezertor, fiindcă numai așa poate fi definită fapta

dumitale și a domnului Monk. Și cuvîntul acesta nu îl pot retracta.

Nu intenționez să mă adresez nimănui care să îți justifice demisionarea la care m-am referit, însă reține, te rog, că nu am calificat-o drept necinstită sau dezonorantă. După cîte țin minte, am spus că e periculoasă practica dezertării. Și mă menține la aceeași părere, cu toate că alții consideră dezertarea întru apărarea unei idei drept un gest frumos. Nici eu nu îi neg frumusețea — deși nu sînt de acord cu ea — și ca atare nu văd pentru care motive te-ai socotit insultat.

Al dumitale,
J. Bonteen."

Phineas luă ciorna propriei scrisori, cît și răspunsul primit, și le arătă pe amîndouă lui Monk, într-una din pauzele dezbaterilor.

— Să fiu în locul dumitale, nu aș da nici o importanță incidentului, îl povățui Monk după ce le citi.

— Nu vă dați seama cît de agresivă a fost remarca în momentul rostirii, îl informă Phineas.

— Incontestabil, este o insultă ce ne vizează pe amîndoi ; și totuși, nu aș mișca un deget ca să mă apăr. Cînd un om îți face șicane, ocolește-l cît poți. Este cea mai bună metodă.

— Chiar dacă te face mincinos ?

— Între bărbați nu există deprinderea să-și spună unul altuia mincinos. Iar Bonteen cunoaște prea bine uzanțele societății ca să recurgă la un cuvînt pe care va trebui să și-l retracteze. Ne-a numit dezertori. Mă rog, am dezertat din guvernul de atunci. Și din toate hotărîrile mele politice, cu aceea mă mîndresc cel mai mult. Modul în care m-ai secondat, m-a făcut să te stimez și să-ți port simpatie. Dar realitatea obiectivă este că am lăsat Cabinetul baltă și am dezertat. Ca să te certi pentru asta cu Bonteen, trebuie să fi ajuns la concluzia că metaforica noastră dezertare este un act reprobabil. Or vezi bine că dînsul se retrage îndărătul faptului că o dezertare nu-i neapărat necinstită.

— În consecință, dumneavoastră nu i-ați răspunde la scrisoarea trimisă ? întrebă Phineas cu jumătate de gură.

— Cred că nu, îi zise bătrînul prieten. Nu ți-ar servi la nimic un schimb de epistole prin care nu ai putea să-l prinzi cu ceva la mînă. Și chiar de ai izbîndi acest

lucru, categoric ți-ai atrage mai multe daune personale decît i-ai pricinui lui. A-ți încît, pune-i cruce.

Neputința la care se vedea condamnat îi spori într-atît de mult durerea lui Phineas, încît i se păru de nesuportat. Vrăjmașul cîștigase partida, acum și de-a pururi, căci prin sistarea forțată a corespondenței, îi recunoștea biruința definitivă. Iar în timp ce el își plecase steagul, învăluindu-se în tăcere, cu siguranță că Bonteen continua să-l defăimeze într-un chip așa de revoltător că de i-ar fi auzit domnul Monk sau orice prieten, ar fi fost de părere să i se pună botniță acestui nemernic, reparîndu-i-se, în felul acesta, și onoarea lui călcată în picioare. Dar cum și prin cine ar fi putut căpăta satisfacție ? Poate n-ar fi stricat să se consulte cu lordul Cantrip, încercînd să obțină de la fostul său șef o povață mai salutară decît cea primită din partea domnului Monk.

În vreme ce el se zbuciuma cu propriile necazuri, dezbaterile din Cameră se sluțiseră și mai tare, alunecînd pe un făgaș cu totul neașteptat și, în același timp, neplăcut pentru Phineas, în starea-i lăuntrică de atunci. Zvonul referitor la promovarea lui Bonteen, pe care-l aflase și el de la Laurence Fitzgibbon, se răzleți în atîtea direcții, ajungînd, la un moment dat, și la urechile demnitarilor din guvernul conservator. Or se știa de către orice parlamentar că nimeni nu avea dreptul să purceadă la încheganea unui guvern, mai înainte de a primi, din partea reginei, această misiune înaltă. Oricît de sigur ar fi fost un Gresham ori un Daubeny că va pune mîna pe hățurile conducerii, nu putea trece la pregătirea fățișă a viitoarei înscăunări, pînă nu era chemat, pe cale oficială, s-o facă. Iar din cele aflate, Gresham sfidase această regulă, dovedind și lipsă de modestie prin încropirea unui viitor Cabinet într-o perioadă cînd încă nimeni nu ar fi putut spune de va veni vreodată sau nu la putere.

În seara zilei de luni, la o oră foarte tîrzie, dar cînd sala era, totuși, plină, unul din demnitarii fruntași ai Onorabilului Daubeny, anume Sir Orlando Drought — un tip care nu se împăca deloc cu reforma și era grozav de pornit împotriva opoziției, deoarece îl tot zădărîse cu tergiversările manifestate în această privință — se repezi ca un buldog în domnul Gresham, imputîndu-i numirea cu totul intempestivă a viitorului ministru al finantelor. Conservatorul începu atacul prin a-și mărturisi imensa surprindere față de vestea pe care o aflase, cum că un

anumit membru al Parlamentului, deținător al unor funcții destul de însemnate, fusese de pe acum învestit cu un portofoliu de maximă importanță. Iar după cît cunoștea Sir Orlando, numita dregătorie nu era încă vacantă, și chiar de-ar fi fost, nu era la îndemîna unui candidat liberal. Cu toate acestea, potrivit informațiilor ce-i parveniseră, era mai presus de orice îndoială că gentilomul în chestiune primise oferta înaltei dregătorii la care se referise și o acceptase. Iată deci turbata pripeală cu care onorabilul lider al opoziției și adepții domniei sale încercau să se întroneze, opunîndu-se unei măsuri grandioase, ca reforma bisericii, a cărei înțelepciune și însemnătate, cum era știut de oricine, pînă și dînșii nu cutezaseră să le nege.

Bineînțeles că filipica nobilului Orlando Drought nu tindea să se încheie aici, dacă cel încolțit, după frămîntarea îndelungă a picioarelor și răsucirea neostoită a jobenului, n-ar fi sărit la un moment dat în picioare.

— Dacă prea stimabilul gentilom vrea să tăgăduiască acuratețea afirmațiilor mele, glăsui Sir Orlando văzînd saltul lui Gresham, din partea mea are permisiunea s-o facă fără întîrziere.

— Contest nu numai exactitatea declarației făcute de onorabilul membru al opoziției, ci ficcare amănunt al spuselor sale, tună Gresham, învîrtind jobenul în mînă.

Prin cele rostite, prea stimabilul gentilom înțelege să mă asigure că nu și-a ales viitorul ministru al finanțelor ? continuă Sir Orlando.

Onoratul meu oponent este prea perspicace ca să nu își dea seama că noi, cei de partea cealaltă a Camerei, am fi putut proceda la o astfel de alegere fără ca amănuntele declarației la care s-a repezit să apară fundate. Desigur, cuvîntul ales este palid, însă l-am folosit tocmai spre nu a leza susceptibilitatea cinstitei Camere. Și cer îngăduința să relatez adunării exact cum s-au petrecut lucrurile.

Cuvintele de pe urmă stîrniră o mare zarvă, în care chemarea la ordine a președintelui Camerei era acoperită de strigăte ca : „Să auzim !“ „Dați-i cuvîntul lui Gresham !“ „Să spună ce are de zis“, și multe altele de felul acesta. În babilonul dezlănțuit, atît Sir Orlando cît și liderul liberal nu își reluară locurile pe bancă, iar Gresham, cu o voce de stentor care se ridica peste larma din sală, propagîndu-se pînă în ungherele cele mai depărtate ale galeriei,

continuă să-şi pledeze cauza. Oponentul încercă să-şi revendice dreptul său la cuvînt, şi chiar preşedintele îi veni într-ajutor. Însă Gresham susţinea cu tărie că însăşi interesele Camerei impuneau să limpezească împrejurarea care-l îndrituise pe adversar să-l acuze. Faţă de un asemenea argument, preşedintele se văzu obligat să-i acorde privilegiul de a vorbi în dauna sărmanului Sir Orlando, care rămase în picioare pînă cînd celălalt binevoi să-i dea prilejul de a lua cuvîntul.

Aşadar Gresham înfruntase rigorile Camerei şi le biruise. Căci legile, şi făcute din fier, sînt doar sforicele în mîinile unui uriaş, dovedindu-se de nesfărîmat numai pentru oamenii fără putere. Iar în marele for în care se aflau, Gresham era uriaşul din basme, fiindcă nimeni ca el nu ştia cum să-l ia cu asalt ori cum să-i frîngă voinţa. Numai astfel se făcu auzit şi de data aceasta, cînd nu ar fi avut nici un drept să vorbească.

Netulburat nici de zgomot, nici de intervenţiile îndărătnicului rival, domnia sa glăsui pe îndelete, arătînd cum, în urma regretabilei încetări din viaţă a fostului duce de Omnium, urmaşul acestuia trecuse din agora de faţă, în Camera Lorzilor, ceea ce, pentru consfătuirile din prezentul lăcaş, însemna o pierdere ireparabilă. De aci, şi la fel de nestingherit, trecu la un amplu elogiu adresat lui Plantagenet Palliser, atît de mişcător şi de superb exprimat, că izbuti să impresioneze pînă şi înverşunata opoziţie. Printre meritoriile sale strădanii, aminti şi pe acelea depuse în anii din urmă în domeniul sistemului zecimal, o chestiune de extremă însemnătate, a cărei soluţionare era aşteptată de întreaga ţară. Din fericire, nobilul duce intenţiona să-şi continue strădaniile începute, în ciuda prefacerii survenite în poziţia pe care a deţinut-o. Totuşi era necesar să fie secondat de un om cu experienţă în materie, slujind aceeaşi formaţie politică şi, totodată, membru în Parlament ; pe scurt, de un gentilom capabil să se consacre grandioasei idei ce-i răpise atîta timp şi eforturi fostului ministru al finanţelor. Desigur, ar fi fost de dorit ca un asemenea continuator să deţină portofoliul finanţelor, în ipoteza venirii lor la putere. Persoana la care se referise Sir Orlando Drought a lucrat, alături de nobilul duce, la legea sistemului zecimal, de la iniţierea acesteia, pînă în prezent. Şi era o realitate că se discutase cu dînsul eventualitatea de a-i urma strălucitului înaintaş, însă accentul nu se pusese pe numirea sa la finanţe, cît pe continuarea cercetărilor începute sub egida şi îndrumarea

actualului Duce de Omnium. Oare greşise devansînd o necesitate atît de acută? întrebă Gresham. Comisese o impardonabilă indiscreţie ? Personal considera că-şi împlinise doar datoria. Iar dacă onorata opoziţie se declara de altă părere, aceasta se datora faptului că era mai puţin familiarizată cu responsabilităţile şi poverile legislaţiei decît era el.

Motivul disputei era mult prea meschin pentru prestigiul lăcaşului unde izbucnise şi nu justifica nici încrîncenarea cu care era susţinută. În schimb demonstra, fără putinţă de echivoc, suspicionarea celor două partide între ele şi concurenţa care le dezbina. Mulţi dintre martori afirmară pe urmă că, din cîte aflaseră din gurile celor bătrîni sau auziseră de-a lungul activităţii lor de parlamentari, nu se mai pomenise în Cameră o încăierare aşa deşănţată.

În timpul cît Gresham se explica, chipurile, adunării, Daubeny se ridicase în picioare şi, cu exagerată solemnitate, apelase la Preşedintele Camerei, rugîndu-l să îl poftească pe onorabilul oponent să-şi reia locul pe bancă. La care Gresham, fără a-şi conteni pledoaria, îi făcu semn cu mîna să stea jos şi să tacă. Oricît de abil ar fi fost adversarul în simularea gravităţii ceremonioase, afectarea lui nu putea să dureze prea mult, drept care, văzînd că preşedintele nu îi dă satisfacţie, renunţă la expresia pe care şi-o luase, aşezîndu-se şi tăcînd chitic pe locşorul său. Dar nu uită fluturarea de mînă a lui Gresham, şi nici nu i-o iertă. Pentru că în viaţa publică nu uita şi nu iertă niciodată.

Se spunea că „acasă" la dînsul ar fi fost bun şi îngăduitor, chiar şi fără pretenţii. Ceea ce, poate, era adevărul curat. Însă cine nu-l ţine minte pe nemilosul căpcăun Jacob Asdrubal, preşedintele Curţii cu Juri din Londra, coşmarul şi spaima colegilor, a martorilor, a subalternilor şi a tuturor adversarilor, care „acasă" era supuşenia şi politeţea în persoană, spre uimirea prietenilor şi încîntarea familiei. Aşadar nu era deloc imposibil ca „acasă" la dînsul şi Daubeny să fi trecut cu vederea o somaţie ireverenţioasă ca aceea făcută de Gresham. Însă cei care-l observară în Cameră, îşi puneau capul pe tăietor că pe liderul liberal nu-l va ierta niciodată. Atîta doar că pe acesta nu-l interesa pe moment decît propriul triumf, care îl înălţa dincolo de sală şi de oameni, în sferele marilor satisfacţii.

Phineas Finn urmări de la un capăt la altul discuțiile și constată cu dezgust că inamicul său devenise eroul zilei. De fapt majoritatea confraților liberali se arătau de părere că domnul Gresham nu-l măgulise prea mult pe viitorul ministru al finanțelor. Acoperindu-l cu laude pe Plantagenet Palliser, ar fi fost imposibil să nu menționeze și contribuția lui Bonteen, care fusese, oricum, subalternul actualului duce. Însă recunoscîndu-i aportul în studierea sistemului zecimal, lăsase clar de înțeles că nobilul jilț, în care tronase Palliser își pierdea din prestigiul ce-l căpătase datorită uriașelor merite ale fostului ocupant. Această aluzie străvezie la inferioritatea urmașului său, îi făcuse să rîdă pe sub mustață pe unii ca Ratler, Barrington Erle, Laurence Fitzgibbon și pe alții de o seamă, în vreme ce Sir Orlando, revenit în sfîrșit la cuvînt, remarcă în virtutea acelorași afirmații că prea onoratul rival irosise atîta energie în ponegrirea dușmanilor, încît nu îi mai rămăsese un strop întru apărarea confratelui. Prin urmare era evident pentru toți că Bonteen nu fusese nici pe departe elogiat.

Și totuși, Phineas rămînea la impresia că nemernicul ce-l împroșcase cu insulte așa grave, culesese laurii marei bătălii oratorice care se consumase. Noroc că sufletul său întunecat de atîta amărăciune, avu parte și de raza unei luminoase speranțe. În aceeași seară, domnul Ratler veni să-l anunțe că a doua zi dînsul urma să dirijeze întrunirea și va face orice ca să apuce și Phineas la cuvînt. Ceea ce se adeveri, în primele ore ale după-amiezei.

CAPITOLUL XXXVI

ȘAPTEZECI ȘI DOUĂ

PREOCUPAT DE DISCURSUL ce avea să-l rostească, în dimineața următoare Phineas se văzu obligat să uite sau măcar să amîne toată povestea cu Bonteen. Deși plănuise să se vadă chiar în orele acelea cu lordul Cantrip, renunță la proiect deocamdată, fiindcă timpul căpătase alt preț, și i se părea mult prea scurt. Deși reflectase la cuvîntare de la începutul dezbaterilor, fixîndu-i jaloanele generale, nu așternuse nimic pe hîrtie. Încercase acest lucru cîndva, iar efortul învățării pe dinafară nu făcuse decît să-i sleiască memoria, soldîndu-se cu un lamentabil eșec. În urma lui renunțase la asemenea procedeu, pregătindu-și numai ideile, și acestea în gînd, pe care țesea, mai apoi, cuvintele ce-i veneau pe moment la îndemînă. Cum avea să facă și acum.

După o gustare tîrzie, porni în plimbare prin Regent's Park unde, hoinărind fără țintă, putea să-și mai pună la punct planul oratiei, completîndu-l, eventual, și cu unele găselnițe de efect. Cu această intenție plecase de acasă și, o vreme, i se conformă întru totul. Însă oricît de fermă îi fusese decizia de a face abstracție de Bonteen și de acuzația lui, reflectînd doar asupra discursului, se simțea mereu ispitit să-i dea o croială care să-i poată justifica și gestul pentru care fusese blamat. În această strădanie, îi răsăreau în minte o mulțime de formulări ale noțiunii de probitate politică, dar nici una precis conturată, ajungînd treptat la concluzia că, pentru abordarea unei chestiuni așa delicate și vaste, îi trebuia o pregătire mai îndelungă decît puținele ceasuri de care dispunea în prezent. Și încă ceva. Deși convins pînă în străfundul cugetului că procedase cinstit cu doi ani în urmă cînd votase împotriva colegilor — și la fel acționa și de data aceasta cînd vota în sprijinul lor — parcă nu se făcea să vorbească de sine dacă nu lega referirile personale de o controversă anume între cele două partide.

În consecință, cînd se întoarse în strada Marlborough, pentru a mînca ciosvîrta de miel ce-i alcătuia masa de amiază, constată cu inima strînsă că-și pierduse fără nici un folos dimineața, alunecînd în speculații sterile în loc să se concentreze asupra oratiei pe care urma s-o pronunțe.

Fix la orele patru intră în Cameră, odată cu Președintele, și se așeză fără să adreseze o singură vorbă cuiva. Se părea că era rupt mai mult ca oricînd de confrați. Însuși locul nu mai era cel de pînă mai ieri, care-i fusese atribuit în virtutea unei ordini prestabilite. Se vede că imputernicitul cu rînduiala interioară îl exclusese din rîndul deputaților cu vechime chiar la cererea lor.

De regulă, membrii opoziției se înșirau pe banca din față, pe cînd el se instala pe cea dinapoi. Existaseră multe împrejurări cînd se trezise alături de un fost demnitar, candidat la o apropiată mărire, și această vecinătate i se părea semnificativă și de bun augur, lăsînd parcă de înțeles că și el aspira la o dregătorie. Dar asta fusese pînă deunăzi — ori cel puțin așa deducea din noul aranjament. Cu siguranță că Bonteen arătase depeșele pe la

club și, ca urmare, cei din tagma lui Ratler și Erle găsiseră de cuviință să-l expulzeze din mijlocul lor. Dar hotărî să nu le facă pe voie și se strecură în spatele domnului Gresham, cu toate că ședea ghemuit doar pe muchea băncii și expus frecușului permanent de pe culoarul de acces. La apariția mai marelui liberal o parte din sală îl întîmpină cu aclamații, la care Phineas nu se alătură, în ideea de a fi observat de împărțitorul viitoarelor funcții, creîndu-i greșita impresie că dorea să-i amintească de soarta lui. Mai pe urmă i se păru însă că nici nu ar fi fost necesară atîta prudență, fiindcă, deși așezați la o foarte mică distanță, Onorabilul Gresham evita orice privire în direcția sa.

Numai Monk instalat nu departe, avu bunătatea să-i strecoare un cuvînt de încurajare în legătură cu apropiata expunere, la care-i răspunse asigurîndu-l că nu va vorbi decît maximum douăzeci de minute. Cu eforturi uriașe, izbuti să se arate nepăsător ; totuși, cînd îi veni rîndul să se ridice, ar fi dat oricîte să se afle în Irlanda. Și nu atît înfricat de ce va să fie, cît covîrșit de înfrîngerea proprie și de inutilitatea silințelor pe care le va depune. Căci la ce folosea prezența lui în această adunare și privilegiul de a se face auzit dacă nu va fi promovat într-un post influent, unde ideile lui puteau încolți și da roade ? În răstimpul cît îi rămăsese pînă la acordarea cuvîntului, își roti privirea prin sală, observînd în perimetrul rezervat pairilor pe lordul Cantrip. Prin urmare avea să-l asculte.

Dar la ce bun ? se gîndi cu durere. De prisos îi apărea astăzi talentul său înnăscut de a lega amiciții cu mai toate personajele întîlnite, deoarece o meserie așa de precară ca aceea prin care încerca pentru a doua oară să-și cîștige o pîine necesita mai mult decît prieteni de suprafață.

Punct la patru și jumătate se ridică de pe bancă într-o sală supraaglomerată. Pasămite nădejdea reeditării unor ciocniri oratorice ca acelea din ziua trecută adusese sumedenie de ascultători — atît parlamentarii obișnuiți, veniți pînă la cel de pe urmă, cît și străini, ticsiți ca sardelele pe la galerie.

Orice politician din Regatul Unit ar fi recunoscut, măcar în fața propriei conștiințe, că cea mai înaltă îndatorire a cîrmuirii de stat era diriguirea coloniilor indiene și ar fi admis, de asemeni, că ciondănelile cu caracter personal, iscate în sălile Parlamentului, erau întru totul

nedemne de cel mai prestigios forum al țării. Și totuși perspectiva unei dispute — sau mai exact a unei încăierări — între doi lideri cu reputație, umplea Camera pînă la ultimul loc, pe cînd discuțiile privitoare la Imperiul de răsărit o găseau veșnic goală. Dealtminteri, înclinația spre gîlceavă și tărăboi constituia aproape o condiție cheie pentru fruntașii parlamentari, la fel cum capacitatea de a turui cîte trei ceasuri în fața reporterilor — și numai a lor, să fim bine înțeleși — era absolut necesară unui subsecretar de stat la departamentul cu India.

Phineas beneficia de atmosfera specifică unei săli încărcate ; și era încîntat. Fiindcă oricîte îndoieli l-ar măcina pe un om în fața unui greu examen cu publicul, va prefera întotdeauna să-l piardă înaintea unei mulțimi, dacă tot îl pîndește năpasta înfrîngerii. Groaza ce-l covîrșise altădată în preajma unui discurs și de care își amintea încă, fusese învinsă fără putință de întoarcere. Spre deosebire de odinioară, nu mai bîjbîia în căutarea cuvintelor, ci le avea la îndemînă și pe alese, încît ar fi putut să vorbească ceasuri în șir despre umilințele suferite în ultima vreme, dacă nu-l reținea pudoarea de a comite o indiscreție. Dar sub imperiul ei se limită numai la cîteva delicate aluzii, care nu-l făceau prin nimic vulnerabil.

De la primele fraze declară că nu ar fi dorit să sporească dificultatea prezentei dezbateri — dificultate ce consta doar în lungimea discuțiilor — dacă nu ar fi fost dinainte acuzat că va vota împotriva unei măsuri pe care în campania electorală se angajase, de fapt, să o sprijine. Nici un altul ca el — irlandez romano-catolic — nu dorea mai mult abolirea actualei rînduieli a bisericii anglicane, pe care o considera o anomalie, și nu se abătea cu nimic de la această idee votînd împotriva celei de a doua citiri a reformei, deoarece votul său nu se referea la măsura în sine, ci la faptul că avea să fie impusă doar prin voința de fier a unui singur conducător, urmat cu sila de propriii adepți. Iar lucrul acesta era pe cît de neconceput pe atît de inadmisibil. Observațiile privitoare la metoda coercitivă a lui Daubeny și la împotrivirea ciracilor săi dezlănțuiră huiduieli din partea conservatorilor și gesticulații protestatare, însoțite, se înțelege, de un torent de ovații din tabăra liberală. Irumperi de genul acesta înseamnă oxigen pentru suflul oricărui orator, și Phineas îl inhală cu nesaț. După care, cu puteri înnoite, se repezi din nou în conservatori, amintindu-le cît de mult detestau în adîncul con-

ştiinţei măsura propusă de mai marele lor şi ce rău imens ar fi adus naţiunii o lege aprobată de oameni certaţi cu propriul lor crez. Cuvintele de pe urmă stîrniră alte proteste, mulţi dintre cei vizaţi cerîndu-i să le retragă pe loc. Dar indignarea lor furibundă însemna o dovadă pentru orator că mersese la ţintă, lovind în punctul cel mai nevralgic al adversarilor. Iar cererea lor mînioasă de a-şi retracta afirmaţiile, rămase fără nici un ecou. Ceea ce nu s-ar fi întîmplat nicidecum dacă învinuirile proferate ar fi vizat doar un singur om, pe Sir Orlando Drought, bunăoară. Un atac individual l-ar fi scos din veşnica sa apatie pe însuşi Preşedintele Camerei, impunîndu-i vorbitorului să revină asupra insultelor aruncate. Însă Phineas nu putea fi tras la răspundere pentru o răfuială cu caracter personal, de vreme ce imputările sale se refereau la întreaga falangă conservatoare. Aşa că le repetă încă o dată şi încă o dată, pînă cînd, nu doar Orlando Drought, ci toţi de o seamă cu el erau în stare să facă moarte de om, fie repezindu-se în beregata unui confrate ori în a lui Daubeny sau a lui Gresham. Şi de-ar fi fost să aleagă, poate că tot pe Daubeny tăbărau pînă în cele din urmă. Cum însă posibilitatea era exclusă şi cum Phineas le turuia ca un apucat acelaşi şi acelaşi refren ce e drept, şi cu gîndul să-şi apere propria poziţie — se năpustiră pe el, deşi, bineînţeles, doar cu gura.

Unul din atacanţi, împleticind cuvintele de atîta mînie cîtă fierbea într-însul, îl întrebă cu ce drept judeca atitudinea taberei inamice, despre care nu cunoştea mai nimic. La care oratorul răspunse abil şi cu duhul blîndeţei, afirmînd că despre sentimentele onorabilului gentilom care-l interpelase nutrea ferma convingere să erau dintre cele mai nobile şi profund patriotice dar, din păcate, întreaga ţară trăia în credinţa că formaţia conservatoare, în totalitate, sprijinea reforma bisericii împotriva voinţei şi silită de un singur om. Iar această idee o împărtăşea şi el întru totul. Ceea ce declanşă un alt potop de nemulţumiri şi dezaprobări, prelungind răzmeriţa o bucată bună de vreme, spre delectarea parlamentarilor, a invitaţilor şi a reporterilor care petrecură o seară încîntătoare.

Înainte de încheierea discursului, Phineas nu se putu abţine să nu plaseze o aluzie la fosta sa dezertare — injurioasa acuză ce-i fusese aruncată de Bonteen. Amintind

foarte pe scurt motivul pentru care votase împotriva guvernului din care făcea parte la vremea aceea şi precizînd, totodată, că votul său îl silise să demisioneze, vorbitorul declară adunării că pe atunci toţi îl etichetaseră drept un visător, lipsit de simţ practic. Timpul, şi mai ales realitatea, dovediseră că nu fusese nicidecum visător, întrucît legea în care crezuse şi a cărei necesitate o întrezărise cu mult înainte, trecuse prin furcile Parlamentului şi intrase în vigoare. Tot astfel era convins că se va întîmpla şi cu vederile exprimate în Tankerville, anume că, destul de curînd, se va pune capăt anomaliei ce dăinuia în organizarea bisericii, dar reforma va prinde viaţă sub un guvern care va crede în necesitatea ei.

În mod hotărît, cuvîntarea lui însemnase un succes. Iar mărturie şedeau ocările fără număr ce i-au fost aruncate de către adversarii ce au urmat la cuvînt. Dar în ciuda incontestabilei reuşite, nu avu nici un semn care să-i reaprindă speranţa că va intra în Edenul ce şi-l visa.

Domnul Gresham nu-l onoră nici măcar cu o silabă. S-o fi făcut în virtutea obişnuinţei sale de a nu vorbi cu vecinii de bancă din Cameră ? Greu de spus. Şi mai greu de crezut. Barrington Erle îl blagoslovi cu cîteva vorbe de laudă — deşi lipsite de miez. Doar Monk îi ridică în slăvi meritele prelegerii. În rest, observînd cu atenţie expresiile colegilor, văzu limpede că barometrul bunelor prevestiri rămăsese sub zero. O constatare ce-l umplea de nelinişte. Şi totodată de ciudă — ciudă atît pe el cît şi pe neliniştea ce-l fierbea. Dar să fi adresat cuiva un cuvînt aducînd cu o rugăminte, n-ar fi făcut-o nici de i se tăia capul.

Şi cu toate acestea, mizase întreaga sa viaţă pe numirea care-i scăpa printre degete. Într-o zi, două, avea să se ştie dacă Daubeny mai rămînea sau nu la putere. Şi mai toţi susţineau că în cel mult o lună se va înscăuna noul guvern. Aşadar, peste treizeci de zile — sau poate şi mai curînd — soarta lui va depinde de Gresham. Normal ar fi fost, poate, să stea de vorbă cu el, să-i mărturisească speranţele şi temerile. Dar ştia că n-o va putea face. Renunţase la slujba pe care o avusese în Irlanda, la liniştea unei existenţe asigurate, numai şi numai cu gîndul de a intra din nou în slujba guvernului. Ca acum, cînd perspectiva era la numai un pas — şi odată pierdută ar fi revenit prea tîrziu ca să-i mai ţină de cald — să nu aibă tăria de a întinde mîna s-o prindă.

S-ar fi putut ca destinul lui să atîrne de un cuvînt pe care trebuie să-l rostească, dacă nu unui Gresham, altui prieten cu greutate, ca lordul Cantrip, de pildă. Îl văzuse chiar în acea după amiază și discutaseră împreună. Dar în loc să-i spună păsul inimii sale, îl vorbise despre corespondența cu Bonteen și ultragiul ce-i fusese aruncat.

— Am auzit că vă năpustiți unul la altul, îi replicase acesta zîmbind.

— Ați văzut cumva și scrisorile ? îl întrebase Phineas agitat.

— Nu, însă am aflat despre ele de la lordul Fawn care le-a și citit.

— Eram sigur că o să le arate la toți vînătorii de noutăți de prin cluburi, glăsuise Phineas iritat.

— Doar nu te-oi certa cu Bonteen pe motiv că le-a dat pe mîna lordului Fawn cînd și dumneata doreai să mi le arăți...

— Din partea mea, să le afișeze la Charing Cross dacă are chef.

— Așa zic și eu, continuase fostul superior cu duhul blîndeții. Doar sînt sigur că nu conțin nimic compromițător în ce te privește. Ce vreau să spun e următorul lucru : de vreme ce dumneata socotești necesar să mi le arăți mie sau altui prieten, în ideea de a-ți justifica conduita, de ce te-ai plînge că și el procedează întocmai ?

Înainte de a se despărți, fixaseră o întîlnire pentru a doua zi dimineață la reședința lordului, ceea ce dovedea amabilitate și bunăvoință din partea nobilului prieten. Deci, în această privință, Phineas nu-i putea aduce nici un reproș. Și totuși, discuția despre Bonteen nu decursese după cum ar fi vrut. Lordul Cantrip nu spusese nimic de rău la adresa nemernicului ce-l terfelise. Și nici la o eventuală slujbă în guvern nu făcuse aluzie.

În urmă cu cîțiva ani, cînd lucraseră în aceeași echipă aflată la cîrmă, fuseseră buni amici, dovedindu-și încredere reciprocă. Mai vîrstnic ca el cu vreo zece ani, lordul Cantrip se arătase extrem de entuziast și preocupat de viitorul subalternului său, încît Phineas rămăsese convins că în orice împrejurare mai grea va putea să-și deschidă cugetul față de acest amic, mărturisindu-i necazurile sau planurile sale fără nici o reținere. Ca acum, cînd se afla la așa o mare răscruce, să nu-i spună o vorbă. Și nici celălalt să nu-l provoace în vreun fel !

Oricum, în dimineața următoare aveau să se vadă din nou în legătură cu schimbul de bilețele între Bonteen și el.

Dar putea să dea în scris de pe acum că nici cu această ocazie nu se va rosti un cuvînt despre viitorul guvern.

În aceeași noapte cînd ținuse discursul, se trecu și la mult discutatul scrutin, din care Daubeny ieși învins cu șaptezeci și două de voturi. Majoritatea obținută întrecuse cele mai cutezătoare prevederi. Se vede că pînă a se ajunge în fața urnelor de votare, numărul conservatorilor potrivnici mai marelui lor crescuse considerabil în urma evoluției furtunoase a dezbaterilor. Și faptul era de înțeles. Deoarece așa cum fuseseră acuzați în discursurile din Cameră că-și trădează crezurile de o viață, puteau să fie învinuiți pînă la capătul zilelor. Iar în fața unei asemenea perspective, pesemne mulți dăduseră înapoi, mai ales că, eventuala lor jertfă nu ar fi adus nici un bun nimănui.

CAPITOLUL XXXVII

CONSPIRAȚIA

ÎN DIMINEAȚA de după epocala votare din Cameră, Phineas se înfățișă la locuința lordului Cantrip cu cele două scrisori. Amfitrionul le citi cu luare aminte, după care îi ținu musafirului un mic discurs :

— Uite ce, începu el. Părerea mea este că nu poți face nimic. Același lucru l-ai auzit și din gura lui Monk, iar acum, cînd cunosc conținutul scrisorilor, îi dau perfectă dreptate. Sincer să fiu, nici nu prea văd în ce chip ai de gînd să acționezi. Între noi fie spus, Bonteen a vrut să fie malițios. Dar așa este el — un tip răutăcios și pizmuitor. Iar de se întîmplă să-l înfrunte un om care nutrește idei diferite, periclitîndu-i poziția, e gata să-l nimicească. Totuși, s-a dovedit de folos organizației noastre, aducînd chiar servicii mai mari decît alții, fapt explicabil tocmai prin lipsa unei concepții stabile în materie de politică. Bonteen e omul pliabil, pe cînd dumneata ești contrariul. De aceea, cînd ai apărat o idee alături de Monk și ai demisionat din guvern, spre marele nostru regret, v-a considerat dezertori.

— Nici prin minte nu ne-a trecut că gestul nostru poate fi privit ca atare, se apără Phineas.

— Să nu îți imaginezi că-ți aduc vreo învinuire, îl liniști celălalt. Ceea ce în ochii lui Bonteen a fost un act reprobabil, pentru mine rămîne nobil și demn de laudă.

Am asistat poate la șase sau șapte „dezertări" de felul acesta, și autorii lor s-au numărat printre cei mai destoinici și conștiincioși demnitari. În ce îl privește pe Bonteen, a dus o veșnică luptă lăuntrică între loialitate față de formația pe care o slujește și propriile convingeri, un conflict care s-a soldat cu totala sa neputință de a susține, fie și în mod tacit, o măsură pe care o dezaprobă. Această inflexibilitate i-a deranjat pe colegii separatiști, a căror atitudine este impardonabilă pentru unul ca el.

— Persoana domnului Bonteen nu înseamnă nimic pentru mine, declară Phineas cu reținută mînie.

— Se poate, admise lordul, însă va trebui să înduri supărătoarele consecințe ce vin de la el. Indiscutabil, cînd ai demisionat din guvernul nostru, te-ai așteptat la urmări neplăcute, pentru că, altminteri, nu văd în ce-ar fi constat sacrificiul de sine. Iar prima și cea mai gravă repercusiune pe care trebuia s-o prevezi era aceea că oameni de talia lui Bonteen îți vor judeca fapta ca o dezertare de neiertat. Pînă acum ai fost scutit să înfrunți această interpretare, dar astăzi ești obligat să-i ții piept, și fă-o fără să-ți arăți colții. Va veni, desigur, și vremea cînd politicieni mai înțelepți decît Bonteen vor recunoaște măreția concepției de care ai fost călăuzit, și atunci îți vei primi cuvenita răsplată. Dar pînă una alta, îndură cu demnitate. Acesta e sfatul meu. Și acum, ce părere ai despre Daubeny ? Va demisiona ?

— Așa prevăd toți.

— Eu nu sînt deloc convins c-o va face. Oricare șef de guvern, de la lordul North și pînă la dînsul, ar fi bătut în retragere văzîndu-și o lege învinsă printr-o majoritate nimicitoare ca cea de ieri. Însă Daubeny e mare amator să născocească o formulă complet inedită pentru impasul în care se află.

— Oricum, nu văd în ce fel ar putea să continue după înfrîngerea suferită, observă Phineas.

— Prea mult nu poate să se mențină. Deși nu știu cine i-ar face vînt. Totul atîrnă de răbdarea oamenilor.

— Chiar adepții săi vor demisiona, profeți Phineas.

— S-ar putea, admise lordul. Și atunci va fi nevoit să lase puterea din mînă. Dacă mă gîndesc bine, cred că așa se va și întîmpla. Iar acum, la revedere, Finn. Și ascultă-mi povața : nu răspunde la scrisoarea lui Bonteen.

Phineas plecă mai abătut de cum venise. Nici un singur cuvînt nu pronunțase prietenosul amfitrion în legătură cu eventuala sa cooptare în guvern. Încercase numai să-l

consoleze prin vaga făgăduință a unei răsplăți ce avea să vină, și care, după cît îi dăduse de înțeles, nu va consta în ceva palpabil și de folos, ci în buna impresie a semenilor. Numai că nici de asta nu va avea parte. Pentru a cine mai avea să se sinchisească de persoana și jertfa lui ? După ce sărăcia îl va smulge din Londra, silindu-l să-și câștige o pîine prin cine știe ce colonie din Noua Zeelandă ori din Canada ?

Cît de ușor le venea bogătașilor să se sacrifice, cînd pe ei nu-i zorea nimic și puteau să aștepte oricît recompensa ! e urgetă cu amărăciune. Dar pentru unul ca el, apărarea unui principiu însemna nimicirea carierei politice. Cu doi sau trei ani în urmă, făcuse un act de curaj, ca acum, datorită lui, să nu mai fie considerat nimerit pentru o funcție care mai înainte i se potrivise perfect. Și asta nu doar din pricina unui Bonteen și a păcătoasei lui camarile. Ci din a altor dușmani. Pentru că nenorocul îi semănase numai necazuri în cale. I-l adusese plocon pe Quintus Slide și mîrșavele lui articole, îl vîrîse în nenorocita poveste de la hotelul Macpherson. Și aceste năpaste îi fuseseră la fel de vătămătoare ca și boicotul lui Bonteen. Cu gîndul la pățania prin care trecuse cu Kennedy, își aminti de lady Laura și de dragostea ei. Recunoștința față de această ființă nu cunoștea margini și era hotărît s-o ajute în orice impas. Cu toate că nici una din întîmplările vieții nu-i dăunase așa de mult carierei sale ca afecțiunea ei. De aici pornise ticăloasa învinuire ce-i fusese adusă și care, deși mincinoasă, era atît de bizar ancorată de un adevăr, încît autorii calomniilor aproape că ar fi putut să-i dovedească temeinicia. În curînd lady Laura urma să se întoarcă la Londra și orice manifestare a prieteniei lui va întări, cu putere de mărturie, acuzația ce-i fusese aruncată.

În timp ce reflecta la acestea, se apropia de vilișoara din Park Lane, unde făgăduise să reapară după marea dezbatere. Lacheul îl pofti în salonul de la etaj și, urcînd, se încrucișă pe scări cu Maurice Maule, care cobora. Nici unul nu se opri din drum, salutîndu-se doar printr-o imperceptibilă aplecare a capului. În preajma doamnei Max Goesler mai dădu peste cineva : doamna Bonteen — o cață la fel de nesuferită ca și dragul ei soț.

— Ai pomenit ceva mai odios, domnule Finn, ca atacul de ieri împotriva domnului Bonteen ? îl luă în primire de la intrare. Întrebarea o făcu să surîdă pe gazdă, care cunoștea resentimentele celui interpelat față de această familie.

— Atacul a fost împotriva domnului Gresham sau, cel puțin, așa mi-a lăsat impresia, răspunse Phineas candid.

— Aș ! Doar de formă era îndreptat către el; însă toată lumea a priceput în cine lovea. Pe cuvîntul meu, e mai mare invidia dintre bărbați decît a femeilor între ele. Nu-i așa, doamnă Goesler ?

— Cred că nici un bărbat nu mă întrece în această privință, răspunse Marie continuînd să zîmbească.

— În cazul acesta ți s-ar potrivi de minune un loc în Parlament. Auziți, să se lege de Bonteen, cînd nu există altul în Anglia care să fi arătat atîta suflet organizației sale, se lamentă doamna.

— Asta așa e, consfinți Phineas cu prefăcută convingere.

— Ori să fi fost mai util Parlamentului ! continuă soața. Cît despre muncă, dacă nu avea o constituție așa de solidă, ar fi intrat de mult în mormînt.

— Să ia negreșit poțiunea Thorley — de două ori pe zi, îi recomandă doamna Goesler abia stăpînindu-și rîsul.

— S-o ia ! Dar cînd, oameni buni ? Nu mă-nțelegeți că nu are timp de nimic ? Își înghite micul dejun în timp ce se îmbracă ; își duce mîncarea de amiază în buzunar și cinează în pauzele dintre dezbateri. Iar de cînd și-a mai luat pe cap și beleaua cu zecimalele, nu mai are un moment de răgaz. Chiar și duminicile !

— Măcar știe precis că ajunge în ceruri, și asta e o mare mîngîiere, o zeflemisi din nou gazda.

Dar obtuză ca și pînă atunci, doamna Bonteen trăncăni mai departe, cu același patos.

— Și fiindcă se văd absolut obligați să-i dea portofoliul finanțelor — nu de alta, ci fiindcă îl merită — toți îl invidiază cu atîta patimă, de-ar fi în stare să îl sfîșie !

— Care toți ? o zădărî Phineas.

— Las' că știu eu, răspunse în doi peri. În orice caz nu numai Sir Orlando Drought. Că și pe el l-a montat cineva. Or te-ntreb, domnule Finn, care om a făcut-o ? Dar mai bine s-o lăsăm baltă.

— Ca și insinuările, i-o reteză Phineas, deși, personal, nu mă simt vizat.

— Nu-mi închipuiam să te văd în asemenea stare, se amestecă doamna Goesler ca să nu dea pas la vreo altercație. Din contră, mă așteptam să fii mîndră de avansarea soțului dumitale.

— Mîndră ? Nici un pic, doamnă Goesler, se lepădă cealaltă ca de ciumă. Și pentru ce aș fi, te întreb ? Natural,

funcția primită e înaltă ; extrem de înaltă. Dar întotdeauna am știut că va ajunge în vîrf. Cînd un om își jertfește întreaga viață urmărind un anumit țel, e normal să-l atingă. Nu sufăr, ca alte femei, de ambiție, și de aceea nu jubilez. În schimb, detest oamenii pizmuitori, domnule Finn.

Cu aceste cuvinte, se pregăti de plecare, sărutînd-o pe amfitrioană și mițăind un salut cu capul spre Phineas.

— Ce femeie respingătoare ! izbucni el de cum o văzu ieșită pe ușă.

— Știu de mult că n-o ai la suflet, îi zise prietena.

— Sînt convins că nici dumneata n-o îndrăgești mai mult decît mine și, totuși, v-ați sărutat.

— Da de unde ! se scutură ea. Nu de mult s-a ivit moda ca doamnele să-și arate multă afecțiune, așa că-și lipesc un obraz de altul. Cu două veacuri în urmă, aceeași formalitate se impunea între o lady și un gentilom, și era îndeplinită cu aceeași indiferență. Însă moda se schimbă, cum prea bine o știi.

— Oricum, e o schimbare în rău, doamnă Goesler.

— Dar nu eu am inițiat-o. Și acum, vorbește-mi despre evenimente. Ați repurtat o grandioasă victorie.

— Într-adevăr, mai mare decît ne așteptam.

— Și dacă ar fi să ne luăm după doamna Bonteen, țara va profita de pe urmele acestei victorii numai prin faptul că impozitele au intrat pe mîinile soțului ei. E convinsă că tot Parlamentul s-a vînzolit doar ca să-l facă ministru. Și pentru asta aproape mi-e dragă.

— Mie nu, și nici preaslăvitul ei soț, mormăi Phineas.

Ba mi-e drag să văd o femeie care se bucură cu întreaga ei ființă de succesul bărbatului. Cînd îți povestește cum își duce Bonteen mîncarea în buzunar, e luminată de fericire. Pe cînd una ca lady Glencora nu s-a sinchisit niciodată că soțul ei era ministrul finanțelor.

- Nu jubila pentru că funcția lui nu-i aducea nici o mărire în plus.

– Ești malițios, domnule Finn, și mai ales în ultima vreme ; de unde înainte erai cel mai binevoitor dintre oameni.

— Pe atunci nu eram șicanat ca acum, și apoi, nu uita că în oamenii aceștia îi văd pe vrăjmașii mei.

— Lady Glencora nu te-a dușmănit niciodată.

— Nici prietenă nu mi-a fost.

— Te înșeli. Și ai să te convingi de acest lucru cînd ți-oi spune ceva. Dar mai întîi să-mi promiți că vei fi discret.

— Nu am fost totdeauna ?

— Ei bine, află că lady Glencora nu-l înghite pe Bonteen. L-a avut musafir la Matching și s-a săturat de el pînă peste urechi. Cît despre soția lui, îi place să o sărute exact cît și dumitale. Și acum punctul esențial : ducesa e hotărîtă să te ajute.

— Nu vreau să facă una ca asta, se opuse Phineas energic.

— Stai cuminte și ascultă, îl domoli Marie. Ce îți spun este un secret, și te faci că nu știi de el. Însă eu cu ducesa ne-am sfătuit cum să facem cu dumneata, iar lady Glencora s-a legat să-l determine pe domnul Palliser — pardon, pe noul duce — să discute cu Gresham, cerîndu-i să te numească pe undeva. Să nu vii cu proteste, pentru că nu au sens. Treaba tot se va aranja. E normal ca atunci cînd ai inamici care te lucrează din umbră, să ai și prieteni care acționează tot în ascuns. Lady Cantrip va face același lucru, alături de soțul ei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu primesc ! se împotrivi el din nou.

— Și totuși, campania este pornită, zîmbi doamna Goesler. Se va spune că ești răsfățatul femeilor, dar să nu iei în seamă. Lady Laura va fi la Londra înaintea formării guvernului, așa că-l va monta pe Barrington Erle.

— Am impresia că rîdeți de mine, se văicări tot mai exasperat.

— Am să rîd, dar numai atunci cînd vei cîștiga. Ne-am gîndit să-l asediem și pe lordul Fawn prin lady Chiltern, însă nu prea vedem cine ar pune preț pe intervenția lui. Omul care ne trebuie este actualul duce. Deși tare mă tem de reacția lui, știindu-l cît de nepăsător este la tot ce îi spune soția. Aceeași frică o roade și pe ducesă...

— Dacă se va recurge la asemenea mediații, chiar de mi se oferă o slujbă, te anunț de pe acum c-o refuz.

— Și, mă rog, pentru ce ? îl luă amica din scurt. Ai de gînd să-l lași pe unul ca Bonteen să te scoată din luptă și, totodată, din minți ? Știi vreo manevră făcută de lady Glen care să fi dat greș ? Acum inventează un mister numai cu scopul de a și-l atrage pe Ratler sub formă de confident. Lordul Mount Thistle e la picioarele ei, ca un sclav devotat, dar mă tem că nu ne e de prea mare folos. Lasă totul pe seama ducesei, care va face orice — afară de un singur lucru — să-l lingușească pe Bonteen.

— Doamne ferește ca cineva să-l flateze pe acest nemernic din interes pentru mine.

— Adevărul e că și-a cîștigat atîta antipatie pe timpul șederii la Matching, încît lady Glen este dezolată la gîndul că actuala sa avansare s-ar datora soțului ei. Acum ai aflat totul, conchise oftînd mulțumită.

— Ai greșit că mi-ai spus, îi zise abătut.

— Se poate, domnule Finn. Dar am socotit mai onest să fii prevenit că prietenii dumitale au început lupta. Convingerea noastră — sau mai curînd a ducesei — este că s-au răspîndit prea multe calomnii pe seama Laurei Kennedy și a dumitale, aducîndu-vă prejudicii prea grave, așa că s-a hotărît să pună piciorul în prag. De pildă, cineva i-a șoptit domnului Gresham că ai fi fost unealta care a zdrobit inimile lordului Brentford și a domnului Kennedy — ambii foști demnitari în guvernul său ; și trebuie să i se dezmintă această odioasă scornească. De aceea e necesar să accepți intervenția pusă la cale... măcar din considerație pentru lady Laura.

— Eu și cu lordul Brentford sîntem prieteni la cataramă, o anunță Phineas șocat de cele auzite.

— Iar Kennedy este un nebun declarat, în custodia prietenilor, cum o știe o lume întreagă. Și totuși, minciuna strecurată lui Gresham a prins.

Nu crezi că intervențiile plănuite mă înjosesc ? o întrebă Phineas mai domolit.

Marie Goesler cumpăni un răstimp, după care se pronunță cu glas hotărît :

— Nu te umilesc nici un pic. Și am să-ți explic și de ce. Fiindcă nu sînt făcute cu scopul de a se obține o funcție de importanță primordială în stat, și nici pentru un oarecare. În plus, sînt la mijloc calomnii care nu pot fi combătute direct. În ce mă privește, intuiesc cu destulă acuitate natura prieteniei dintre lady Laura și dumneata, zise și se opri, probabil în așteptarea unei confirmări din partea lui Phineas ; dar fiindcă nu i-o dădu, își duse ideea la capăt. Totuși, eu nu mă pot duce la domnul Gresham să-i spun cum stau lucrurile. Și nici dumneata. Ar fi absurd.

— Absolut, se declară el de acord.

— Cu toate astea este vital pentru cariera și liniștea dumitale să-i relateze cineva adevărul. Cînd ai inamici

care te minează, ești obligat să descoperi trotilul și să-l extragi, pentru că, altminteri, te aruncă în aer...

— Tare aș prefera să duc lupta la suprafață, nu ca șobolii, pe dedesubt, suspină deprimat.

— Ar fi bine, nu zic. Însă adversarii dumitale nu practică lupta fățișă. Un exemplu îl ai în gazetarul care te denigrează. Este vorba de ce îți spuneam înainte, adică de o minare subtilă, continuă și odioasă. Iar pentru operațiile de deminare, nu există mai mare expert ca lady Glen, te rog să mă crezi. Atît de bine se pricepe să sape gropile altora, încît mai cade și ea cîteodată într-una, conchise Marie Goesler cu gîndul la o anumită confruntare pe care o avusese cîndva cu ducesa.

Relatările făcute lui Phineas erau întru totul adevărate. La ideea sugerată de ea, Ducesa de Omnium pornise o campanie, în toată puterea cuvîntului, în vederea forțării lui Gresham de a-l coopta pe Phineas Finn în guvernul ce urma să-l alcătuiască.

În ziua de miercuri — după senzaționalul scrutin din noaptea anterioară — nu se ținu nici o adunare, iar joi, cînd Parlamentul se întrunea pentru ultima oară înainte de sărbătorile Paștilor, domnul Daubeny anunță că își amîna declarația privitoare la intențiile sale de viitor pînă la reluarea lucrărilor — adică exact cu o săptămînă. Comunicarea fusese pe cît de scurtă, pe atît de tăioasă, astfel că mulți au etichetat-o drept insolentă. Se vedea cît de colo că-l dezamăgise teribil rezultatul dezbaterilor, fiindcă, deși, probabil, întrevăzuse posibilitatea unei majorități după ce adversarul își declarase fățiș strategia, totuși contase pe un sprijin mai larg din partea adepților. Iar aceștia dezertaseră cu duiumul, și Daubeny căuta să pareze impasul creat printr-o mînie semeață, de leu care, deși rănit, se mai considera regele junglei.

Încă stăpîn pe putere, dispoziția sa rămînea în vigoare, astfel că nu se putea întreprinde nimic pînă la reluarea activității parlamentare. Și liberalii turbau din pricina amînării impuse, susținînd cît de mult ar fi avut de cîștigat țara dacă această vacanță de o săptămînă era folosită pentru formarea unui guvern de culoarea lor — o treabă anevoioasă, care necesita timp, astfel că orice tergiversare însemna neglijarea intereselor națiunii. Nimeni nu știa mai bine ca însuși Daubeny cît de păgubitoare se dovedea păsuiala ce o hotărîse, ori invers, cu ce profituri s-ar fi

putut întrebuința acest interval. Și de vreme ce se văzuse cu șaptezeci și două de voturi potrivnice, de ce nu demisionase, recomandîndu-i Reginei să-l cheme de urgență pe Gresham ? Mizerabil se comportase, îl bombăneau liberalii.

Cînd Daubeny își rostise anunțul, Gresham nu scosese o vorbă, și nici colegii desemnați de pe acum pentru funcții marcante. Doar unul sau doi membri independenți își arătară regretul că trebuiau să aștepte încă atîtea zile pînă li se spunea care va fi guvernul Coroanei. Bineînțeles, Daubeny nu răspunsese nici unuia, părăsind Camera cu un mers maiestuos și cu fruntea semeață. În urma lui, cîțiva parlamentari mai înfierbîntați și aroganți scuipară cuvintele : „să-i contestăm hotărîrea !", pe cînd alții, mai practici și mai puțin ceremonioși, se oferiră, cu voce tare, să-i dea cîte un pumn în cap.

În ciuda indignării manifestată de liberali față de trosirea unei săptămîni așa prețioase, în decursul ei mai toți se evaporaseră din Londra, astfel că încercarea lui Phineas de a o vedea pe Ducesa de Omnium la reședința din Carlton Terrace, se soldă doar cu o scurtă discuție purtată cu un lacheu, care îl informă de plecarea Alteților lor la conacul Matching. De fapt, în ce scop pornise în această vizită, nici el nu ar fi putut-o spune prea lămurit ; poate ca s-o asigure pe ducesă că nu dorea să intre în guvern și, ca atare, nu era de acord să intervină în favoarea lui. Dar spre norocul ori ghinionul său n-o găsi, iar ca să-i lase cîteva rînduri nu se încumetă, fiind sigur că o chestiune așa delicată nu putea fi tranșată în scris.

Printre invitații la Matching se numărau Ducele și Ducesa de St. Bungay, Barrington Erle, cît și nesuferitul de Bonteen de care biata ducesă nu putea să mai scape în vremea din urmă. O consola însă gîndul că ducele și Erle îi slujeau un anumit plan, pe care nu zăbovi să îl pună în aplicare.

— Îl cunoașteți pe domnul Finn ? îl atacă mai întîi pe Ducele de St. Bungay.

— Cum de nu, zise el. Nu de mult l-am văzut și am discutat împreună.

— La un moment dat a făcut parte din guvern. Vă mai amintiți ?

Firește că da. Și debutase foarte promițător. E, cumva, prieten cu Alteța Voastră ?

— Și încă foarte bun, îi confirmă cu însuflețire. De aceea vreau să-l ajutați într-un fel. Mai precis, să-i găsiți o funcție în Cabinetul care se va forma.

— Stimată ducesă, eu nu am nici un amestec, încercă acesta să se eschiveze.

— Cum așa ? Doar ați alcătuit mai multe guverne decît oricine altcineva.

— Într-adevăr, de patru decenii, de cînd lordul Melbourne mi-a făcut primul cinstea de a mă consulta, am pus mereu umărul la formarea echipelor care s-au perindat la conducere. De cîte ori mi s-a cerut sfatul, l-am dat bucuros. Și au existat ocazii cînd datoria m-a obligat să declar că nu-mi pot da mărunta mea contribuție dacă în guvernul pe cale de închegare nu voi fi sprijinit de cutare sau cutare coleg. Dar niciodată, în toți acești ani, nu am solicitat o numire, ca un hatîr personal, și sînt convins că n-o să mi-o luați în nume de rău dacă vă spun că nu pot începe tocmai acum să umblu cu intervenții.

— Dar domnul Finn merită să fie numit. Și înainte s-a descurcat de minune, pledă ducesa.

— Atunci să presupunem că va fi cooptat de la sine. Deși îl cunosc destul de puțin, mă declar de pe acum încîntat să îl văd într-o funcție pe care viitorul șef al guvernului va socoti nimerit să i-o dea.

Acest refuz categoric a făcut-o pe Ducesa de Omnium să-i declare mai tîrziu înciudată Mariei Max Goesler :

— Cînd te gîndești că am înghițit-o șapte zile pe ramolita lui de nevastă ca să mă aleg cu nimic !

Tot la Matching l-a abordat și pe Barrington Erle, cu aceeași propunere, se înțelege.

— Pe cuvîntul meu de onoare, ducesă, dacă pot să-mi explic ce anume s-a întîmplat, însă Gresham parcă nu-l mai simpatizează ca înainte, îi replică Erle.

— Asta-i opera lui Bonteen, ascultă-mă pe mine, îi șopti ea cu un aer misterios.

— Se prea poate, încuviință Barrington.

— Ești sigur că nu poți să schimbi părerea șefului ?

— Aș dori-o din suflet. Doar îl consider pe Phineas ca un fel de creație a mea. Tot eu l-am stimulat să se întoarcă în Parlament.

— Atunci trebuie neapărat să-l ajuți, îi zise ducesa pe ton de poruncă.

— Aș face-o cu dragă inimă de mi-ar sta în puteri. Dar țineți cont că nu mai am trecerea de pe vremea cînd cuțitul și pîinea erau în mîinile venerabilului Mildmay, fostul

meu șef. De aceea, ca să vă spun adevărul, astăzi nici nu mai intervin, decît numai cînd mi se cere cu insistență.

— Cred că toți tremurați de frica lui Gresham, îi stîrni el ambiția.

— Nu zic ba, zîmbi Barrington acru.

— Atunci ascultă-mă. De se întîmplă să fie trecut acest om cu vederea, am să fac un tărăboi de-o să vă ajungă multora la urechi.

— Ce drag vă este dumneavoastră, femeilor, acest Phineas Finn, remarcă Barrington cu o voce pe cît putu mai inofensivă.

— Bravo ! zise ducesa pocnind din degete. Va să zică mă vîri la un loc cu toate. Numai că, personal, nu țin mai mult la el decît la orice altă cunoștință apropiată. Iar ca bărbat, îl consider la fel de înzestrat ca mulți alții.

— Nici chiar așa, obiectă Barrington.

— Să nu mă înțelegi greșit, fiindcă nu mă refeream la înfățișare, ci la virtuțile lui ca om și politician, comparîndu-l cu cei mai buni, nu cu meschinii și invidioșii. Domnul Finn face parte din categoria caracterelor nobile, și în loc să se țină scama de asta, vor să-l dea la o parte numai pentru că...

— Pentru ce ? stărui Erle văzînd-o că șovăie.

— Nu vreau să divulg nici un nume, și nici nu cred că e necesar, fiindcă dumneata știi despre ce și cine e vorba. Lady Laura ți-e verișoară, nu ?

— Da, și să știți că nu există urmă de adevăr în tot ce se clevetește, se grăbi Erle s-o apere.

— Pe mine nu te osteni să mă convingi, fiindcă sînt absolut sigură că la mijloc sînt doar calomnii. Numai că domnul Finn va suferi consecințe cumplite. Or știu, domnule Erle, că dacă dumneata pui umărul, ai să-l scoți din impas. Și vreau acest lucru neapărat.

În ziua următoare, ducesa își îndreptă tirul spre soț.

— Plantagenet, aș vrea să faci ceva pentru mine.

— Ce anume ? o întrebă el mirat. Se întîmplă așa de rar să-mi ceri un lucru care depinde de mine.

— Păi nu depinde de tine, și totuși țin neapărat să-l înfăptuiești.

— Dacă nu atîrnă de mine, atunci aproape cu siguranță nu am nici o putere să-ți împlinesc voia.

— Ba da. Ba da, stărui Glencora. Ai să poți, dacă ai bunăvoință. După cîte știu, cam în două săptămîni de aci înainte vei fi din nou la conducerea țării.

— Nu o pot afirma în mod cert, draga mea. E drept, i-am promis domnului Gresham să-i dau concursul de-mi stă în putință.

— O lume întreagă știe că vei fi numit Păstrător al Sigiliului, dar că vei lucra la fel ca pînă acum la nenorocitele alea de zecimale..

— Și ce dorești de la mine ?

— Vreau să-i spui domnului Gresham că nu accepți nici o funcție dacă nu îți permite să aduci cu tine unul sau doi cunoscuți...

— Pentru ce i-aș pune această condiție ? o întrerupse Plantagenet cu totul nedumerit. Doar am deplină încredere în alegerile pe care le face Gresham pentru constituirea noului Cabinet.

— Nu la componenții Cabinetului mă gîndeam eu, ci la funcții mai mici, ca secretar de stat, consilier și așa mai departe. Înțelegi la ce categorie m-am referit ?

— Oricare ar fi ea, nu mă amestec niciodată, decretă ducele pe un ton peremptoriu.

— Dar trebuie, Plantagenet. Alții își vîră coada tot timpul. Și-apoi e un lucru normal ca cineva să pledeze pentru numirea în formația din care face parte a unuia sau doi preferați.

— Așa e. Dacă simte că nu va putea face față obligațiilor ce i se încredințează fără un ajutor din afară, nu acceptă numirea decît cu condiția să aibă sprijinul necesar. Ceea ce nu e cazul cu mine. Deoarece colaboratorii de care am nevoie, cu siguranță vor face parte din Cabinet. Nu aș admite să intru într-o echipă fără Ducele de St. Bungay, de exemplu, însă...

— Uff ! Mai slăbește-mă cu acest duce, îl întrerupse consoarta țîfnoasă. Mi s-a făcut silă de el și de hodoroaga lui de ducesă. Crezi că lui îi duc grija ? Omul pentru care vream să te rog este Phineas Finn. Pentru el țin să pui o vorbă bună pe lîngă Gresham ca să-l numească pe undeva.

— Phineas Finn ! repetă ducele cu adîncă surprindere.

— Da, domnul Finn, întări ducesa. Și am să-ți explic și de ce, dacă vrei.

— Dragă Glencora, nu mă amestec în treburi din astea.

— Parcă cine se amestecă ? Doar toți spun același lucru ca și tine. Deși careva trebuie să o facă, după umila-mi părere, căci domnul Gresham nu-i cunoaște pe oameni așa de bine ca să-i pună exact unde trebuie fără să se consulte cu alții...

— Se va sfătui, probabil, cu domnul Bonteen...

— Și-a și ales-o cu cine ! explodă Glencora dezgustată. Un omul cel mai nesuferit din cîți mi-a fost dat să întîlnesc și care-mi inspiră o aversiune cum nu am simțit-o față de nimeni de cînd mă știu. Dar pe mine nu mă privește cu cine discută Gresham. De la tine, Plantagenet, aștept rezolvarea. Și dacă nu ai să smulgi numirea domnului Finn, am să mă fac foc și pară. În fond e un moft, de ce să nu reușești. Și nu uita cît de rar te deranjez cu o rugăminte de a mea.

Deși închis de felul său, ducele era un suflet cald și sensibil, iar ca soț, îngăduitor. În dimineața următoare, se trudi patru ore încheiate, împreună cu Bonteen, cu doi secretari și un funcționar superior din finanțe, tot socotind dacă transformarea șilingului din doisprezece peni într-unul format din zece, ar duce la îmbogățirea Marei Britanii sau, din contră, ar sărăci-o. Efortul calculelor și al speculațiilor neîntrerupte le sleise mințile tuturor, dar în ciuda propriei oboseli, ducele își aminti de rugămintea Glencorei. Așa că la sfîrșitul ceasurilor de lucru și înainte de a-și lua rămas bun de la Bonteen, îi spuse pe un ton confidențial :

— Apropo, dacă venim la putere...

— Trebuie negreșit, îi curmă celălalt vorba. Însă ducele o reluă tot pe legea lui :

— Dacă venim la conducere, cred că va trebui să facem ceva și pentru domnul Finn. Mi-a plăcut ultimul său discurs.

Fața lui Bonteen se alungi brusc.

— Știu că pe vremea cînd l-am avut printre noi ne-a jucat o festă urîtă.

— Îmi amintesc, dar nu ne-a afectat cu nimic. Ca și propria-i reputație.

— Vă este... cum să zic... un prieten apropiat ?

— Nu aș putea spune, răspunse ducele sincer. Și nici nu obișnuiesc să împing oamenii în funcții. Dar Glencora...

— Ducesa, probabil, nu are idee cum s-a purtat cu amantul Kennedy, îl întrerupse din nou celălalt, nerăbdător să-i defăimeze pe Phineas. A luat parte la un conflict foarte josnic, într-un han londonez, unde, după cît mi s-a spus, s-a purtat... mizerabil.

— N-am auzit nimic despre așa ceva, mărturisi ducele cu vădită mirare.

— Și, ca să vă spun adevărul curat, mi s-a cerut părerea în legătură cu el și am avut datoria să spun că prezența lui, în oricare funcție, ar șubrezi mult guvernul.

— Așaaa ! exclamă ducele. Și nu mai rosti un cuvînt.

În aceeași seară, cînd îi relată cele auzite soției, ducesa jură că nu se va lăsa învinsă de Bonteen.

CAPITOLUL XXXVIII

DIN NOU ÎN PIAȚA PORTMAN

MIERCURI, ÎNAINTE DE PAȘTE, lordul Brentford și lady Laura se întoarseră în reședința din Piața Portman, iar cu o zi înainte, Phineas, rămas în Londra, primi următoarea depeșă, expediată din Dover :

„Am sosit azi aici și în primele ore ale după-amiezei de mîine vom ajunge acasă. Papă ține foarte mult să-ți vorbească. Ai putea să ne faci o vizită către seară, în jurul orei opt ? Știu că este nepotrivită ora, însă va trebui s-o accepți. Papă se retrage devreme, și chiar de-l forțez să întîrzie, va fi prea obosit ca să mai poată discuta după cum o dorește. L.K.".

Tocmai în seara aceea, era poftit să cineze cu lordul Cantrip, dar în fața mesajului se văzu obligat să renunțe la invitație, scuzîndu-se, prin cîteva rînduri, în care mărturisi adevărul curat : lordul Brentford îl convocase la o discuție importantă și trebuia să răspundă chemării.

La ceasul fixat de Laura, se înfățișă la locuința din Piața Portman, unde un lacheu îl conduse direct în camera de primire a lordului. Ultima dată cînd călcase în ea, avusese misiunea să înlesnească împăcarea dintre Brentford și Chiltern, însă lordul se arătase de neînduplecat, apărîndu-și vederile cu fermitatea omului încă în plină vigoare, capabil să se impună prin argumente pe cît de logice, pe atît de energice. Cu această imagine în minte, retrezită de încăperea în care pășise, îl privi înfiorat pe bătrînul ce-l întîmpina astăzi — o făptură uscată și vlăguită la trup și la minte, din a cărei strălucire de odinioară rămăsese numai o umbră. La intrarea vizitatorului, se trase, împletindu-se, din jilțul în care se ghemuise, și prinse a se văicări cu așa disperare, de parcă toate năpastele de pe lume se abătuseră asupra sa.

— Dumnezeule mare, ce călătorie am avut ! O nenorocire de neînchipuit ! Am crezut că-mi dau sufletul pînă să mai ajung. Iar cînd să mai traversăm și Canalul Mînecii, ziceam că s-a isprăvit cu mine. Însă Laura a ținut morțiș să ne continuăm drumul.

În realitate, fiica susținuse să facă o haltă în Calais, pentru a-și mai aduna forțele, dar bătrînul se împotrivise cu atîta îndărătnicie, că se văzuse silită să-i împlinească voia.

— Cel puțin, acum aveți bucuria că v-ați văzut iar acasă, spuse Phineas ca să-i contracareze jelaniile.

— Acasă ! Ce-oi fi înțelegînd dumneata prin cuvîntul acesta, fiindcă eu, unul, nu mă mai simt nicăieri și cît oi trăi acasă, se tîngui în continuare.

— O să plecați la Saulsby, nu-i așa ? îl încurajă musafirul.

— Cum să mă duc și acolo ? se scînci lordul. Dacă Chiltern îngrijea de conac, aș fi mers, cum de nu. Dar el nu a mișcat un deget, așa cum nimeni nu face nimic. Violet mă tot cheamă la domeniul pe care îl au, însă n-o să mă vadă pe acolo.

— Să știți că au o casă foarte plăcută...

— O fi, numai că eu nu pot suferi caii și cîinii și zarva. Așa că rămîn pe loc.

Orice îndemn părea inutil, încît Phineas schimbă subiectul.

— Sper că lady Laura e bine, zise într-o doară.

Da de unde ! Cum ar putea fi decît amărîtă ca vai de ea ? O să apară cît de curînd în salon, dar a socotit nimerit să discutăm mai întîi amîndoi. Din cîte aud, nenorocitul acela de om e nebun de legat.

— Și eu am aceeași impresie.

— De fapt, întreg la minte nu era nici cînd l-am cunoscut. Dar vorba e, ce ne facem noi ? Forster e de părere că societatea ne-ar judeca rău dacă s-ar cere o separare doar pe motiv că e nebun. A încercat să te împuște, domnule Finn ?

— Da, și era cît pe aci să mă nimerească.

— Forster ne zice că de vom trece la acțiune, să dăm în vileag și atentatul.

— Să faceți cum credeți că este mai bine, și să nu aveți vreo reținere din pricina mea.

— Ești la curent, cred, că-i ține toți banii Laurei, se plînse lordul cu o voce fortificată de indignare.

— Știu acest lucru, recunoscu Phineas, și în momentul de față nu-l prea văd să renunțe la ei.

— De ce nu ? La ce i-ar ține în continuare ? Asta ar fi o adevărată bătaie a lui Dumnezeu, se tînguí Brentford mai deznădăjduit ca oricînd. Auzi dumneata, să se vadă cu patruzeci de mii de lire, așa din senin ! Cînd a cerut-o pe Laura, zicea că nu are nevoie de zestre ! Că la el nu contează banii ! Pe motivul ăsta i-a și împrumutat fii-mea lui Chiltern.

— Îmi aduc aminte, glăsui musafirul mai mult ca să spună ceva

— Numai că nu a trecut nici un an, și s-a ridicat cu pretenții. Iar acuma îi ține la el, încît, de-ar muri Laura mîine, familia noastră nu îi mai vede. De-aia trebuie să se facă ceva. Că doar n-o s-o las pe fiica-mea să-i piardă în felul acesta.

— Veți proceda după cum vă povățuiește avocatul, încercă să-l liniștească vizitatorul.

— Ce povață să aștept de la el ? Avocații nu-ți dau nici un sfat niciodată. Și lui Forster ce-i pasă că se irosesc banii ? Cuminte ar fi fost să nu-i fi dat de la bun început, se căina el cu foc.

— Îmi închipui că actul de danie cuprinde anumite condiții, îi aminti Phineas.

— S-au prevăzut niște clauze, însă numai privind copiii și eventualul deces al lui Kennedy. Odată văduvă, Laura îi capătă înapoi. Dar nebunii trăiesc cît pămîntul. E lucru știut. Cu mintea lor rătăcită, nimic nu îi supără și o duc zeci de ani, de-i îngroapă pe toți. Pînă la urmă, precis că-i va moșteni vreo rudă de-a lui pe care nu am văzut-o nici unul la față.

— Asta n-o să se întîmple cîtă vreme lady Laura este în viață.

— Bineînțeles, însă nici nu primește un sfanț din venit. Mă auzi, domnule Finn ? Nici o lețcaie. De cînd sînt pe lume n-am pomenit o nedreptate mai strigătoare la cer. Și, colac peste pupăză, s-a apucat să publice și tot soiul de acuzații împotriva ei ! !

— Nimeni nu crede o vorbă, îl asigură Phineas.

— Numai că Laura e tîrîtă în fața lumii ca să-și apere cinstea, pe cînd el, fiind nebun, e lăsat în pace, și nu i se pretinde nici dota pe care a înșfăcat-o ! De cînd e pămîntul nu s-a văzut așa o batjocură !

Tînguirile lordului, alternate cu blîndele intervenții ale tînărului prieten continuară mai bine de-o jumătate de oră, pînă ce apăru lady Laura. Întrevederea în doi nu se soldase cu nici o concluzie, și nici nu s-ar fi ajuns la vreuna chiar de continua încă un ceas ori mai bine.

Lady Laura era îmbrăcată în negru, arăta tristă, veștedă, măcinată de griji, dar nu și bolnavă. Privind-o, Phineas se gîndi, fără voie, la tinerețea care trecuse ca o părere pe lîngă această făptură și la puținii ani ce-o îmbătriniseră așa mult. Prietena își alese un loc cît mai aproape de el și începu să-l descoasă în legătură cu dezbaterea parlamentară abia încheiată

— Hotărît lucru, Daubeny se va retrage, observă ea după ce află rezultatul scrutinului.

— Așa cred și eu, opină Phineas.

— Și or să vină liberalii noștri la cîrmă.

— Oo, desigur, confirmă amicul zeflemitor. Domnul Gresham, noul Duce de Omnium, Ducele de St. Bungay, lordul Cantrip, Legge Wilson, Sir Harry Coldfoot și restul trupei.

— Și tu ? întrebă ea nedumerită.

Phineas se sili să zîmbească în timp ce-i răspunse :

— Nu cred că se ostenesc ei din cale afară să mă rostuiască și pe mine într-un fel.

— Dar ceva tot vor face, insistă Laura.

— Adevărul e — pentru ce l-aș ascunde ? — că nu au de gînd să mă numească pe nicăieri.

— După ce te-au făcut să renunți la slujba pe care o aveai în Irlanda ? exclamă indignată.

Nu ei m-au făcut, și nici prin minte nu-mi trece să uzez de acest argument. Hotărîrea am luat-o eu, după ce m-am chibzuit singur. Și hai să nu mai vorbim despre asta, propuse zîmbitor și voios, cu gîndul ca nu cumva Laura să-i dibuie profunda dezamăgire. Numai că vechea prietenă îi cunoștea prea de mult și prea bine ambițiile politice ca să fie înșelată de indiferența ce-o simula.

— Cine te-a înștiințat că nu vei primi nici un post ? îl întrebă întunecată de grijă.

Nimeni nu îți comunică o treabă ca asta, și totuși o știi la precizie.

- Și pentru ce te-ar da la o parte ? își continuă Laura chestionarul.

- Cum aș putea să-ți explic ? S-ar părea că există diferite motive și, probabil foarte întemeiate. Demisia

mea de acum cîțiva ani s-ar zice că le-a slăbit încrederea în mine. Sau, cel puțin, așa pretind.

— Nu ai de gînd să vorbești cu domnul Gresham ?

— Nici pomeneală, se scuturâ el.

— Ce părere ai, papă ? se întoarse Laura către Brentford.

— Pe mine mă întrebi, draga mea ? se scînci din nou lordul. Ce aș putea să îți spun decît că asemenea lucruri țineau de onoare. Dar așa a fost, și nu mai este la modă. Pe timpul meu, demnitarii se gîndeau la susținătorii lor, în vreme ce astăzi țin seama numai de vrăjmașii politici. Dacă vii cu amenințări și bagi spaima într-un prim-ministru, atunci te are în vedere și îți cumpără bunăvoința. Cei mai mulți dintre tinerii zilelor noastre recurg la această metodă și se ridică prin ea. Beștelește-l o jumătate de sesiune pe șeful guvernului — cîte o jumătate de oră la fiecare întrunire — și fii sigur că te va numi într-un post în cealaltă jumătate de sesiune.

— Pot vorbi cu Barrington Erle ? îl întrebă lady Laura pe Phineas.

— Aș prefera să n-o faci, îi replică el. Datoria mea de bărbat este să-mi accept soarta așa cum va fi decisă.

— Ba te contrazic, se opuse energică. În astfel de împrejurări nu se stă cu brațele încrucișate. Chiar în clipa aceasta, zeci de bărbați răstoarnă pămîntul cu susul în jos ca să-și asigure o situație. Și nici unul din ei nu are atîția prieteni ca tine.

De n-ar fi fost lordul de față, i-ar fi mărturisit Laurei în ce fel se zbăteau prietenii să-l sprijine, și cît de nemulțumit era de amestecul lor. Dar în prezența lui Brentford nu îi venea la îndemînă s-o facă, așa că încercă să abată discuția pe alt făgaș

— Să nu mai vorbim de mine. Povestește-mi degrabă ce ai mai făcut, zise cu același surîs forțat.

— Ce-aș putea să-ți spun mai mult decît ai aflat de la papă ?

Numai că de la Brentford nu auzise nimic și, de fapt, nici nu prea existau noutăți, în afara unor inițiative ale domnului Forster care urmau să fie puse în aplicare. Potrivit lor, prietenii domnului Kennedy aveau să fie înștiințați de întoarcerea Laurei în Anglia și, totodată, poftiți să dea declarații asupra stării așa-zisului soț. La caz de nevoie, avocatul se oferise să-i justifice abandonarea căminului conjugal, referindu-se la scandaloasele acuzații aduse de Kennedy. Cît despre dota reținută în mod abuziv,

același Forster recomandase, pentru un viitor mai îndepărtat, inițierea demersurilor legale în vederea obținerii unei pensii. Iar în legătură cu defăimările publicate în „People's Banner", avocatul considera că cel mai radical mijloc de combatere a lor îl constituia însăși întoarcerea Laurei în țară, și numai în ipoteza cînd mai apăreau calomnii în numita gazetă se va recurge, probabil, la alte metode. Toate aceste propuneri fuseseră discutate la reședința din Piața Portman, unde avocatul familiei se înfățișase înaintea venirii lui Phineas.

— Ce zici de ele ? îl întrebă Laura după ce i le înșiră. Pot să-mi aducă vreo consolare în starea în care mă aflu ?

— Consolare ! Auzi ce vorbă ! bombăni lordul în locul lui Phineas. N-o căuta, draga mea, fiindcă n-o vei găsi pe această lume.

Cînd musafirul se ridică să plece, Laura îl conduse în hol, și de-acolo în salonul cel mare al reședinței, cîndva strălucitor de lumină și animație, iar acum pustiu și întunecat.

— Te-am adus aici fiindcă țineam să-ți spun cîteva cuvinte, îi zise apropiindu-se și punîndu-i o mînă pe braț. În necazul care m-a încercat, am avut totuși parte de o mare mîngîiere — aceea că nu te-a ucis.

— Aproape regret că nu a făcut-o, șușoti abătut.

— Vai, Phineas ! Cum poți rosti ceva așa de oribil ! Nu te gîndești că făceai din nenorocitul acela un ucigaș ?

— Nebunii nu răspund de faptele lor.

— Și cu mine ce s-ar fi întîmplat ? Ce-aș fi devenit după asemenea catastrofă ? Dar bineînțeles că nu ai vorbit serios. Cum să-ți dorești moartea cînd ai o viață întreagă în față ? Așa că retrage-ți, te rog, cuvintele și în locul lor spune-mi altele, care să-mi mîngîie sufletul. De-ai ști cu ce neràbdare am așteptat să te reîntîlnesc. La gîndul acesta s-a risipit o mare parte din tristețea care mă apăsa. Phineas o cuprinse de mijloc și o lipi de el fără să scoată un sunet. Cît de generos ai fost să te duci la el și să-l vezi. Cum arăta ?

- Mai bătrîn cu douăzeci de ani față de cum îl știi.

— Și ca sănătate ?

— Slab și prăpădit.

— Era galben la față ?

— Dimpotrivă, congestionat și aprins ca văpaia. Nu era bărbierit de zile întregi, și nici nu cred că ieșise din camera de hotel de la venirea în Londra. După mine, nu mai are mult de trăit.

— Amărîtul de el ! Ce greşeală am făcut să-l iau de bărbat.

— Eu nu ţi-am adus niciodată această învinuire. Nici în gînd măcar.

— Ba eu da, şi o recunosc fără nici o rezervă faţă de tine. Mă simt vinovată înaintea lui şi aş fi gata să-l despăgubesc într-un fel de răul pe care i l-am făcut. Dar în nici un caz vieţuind sub acelaşi acoperiş. Nu aş fi crezut pînă la jalnica experienţă pe care am trăit-o că două fiinţe omeneşti pot fi atît de opuse în tot ce gîndesc şi ce fac. Mi-am amintit adeseori de cele ce-mi spuneai despre el chiar aici, în această casă, după ce-l cunoscuseşi. O, cerule, ce cumplit a fost... !

— Aşa e, o aprobă în şoaptă.

— Dar poate fi adevărat ce ziceai despre tine ?

— Absolut, confirmă el. Nu puteam să vorbesc prea multe de faţă cu lordul, însă toată lucrătura este a lui Bonteen. Şi nu există nici un remediu. De asta sînt convins pe deplin. Nici intervenţiile prietenilor nu vor avea vreun efect, în afară de acela că îmi creează o stare îngrozitoare.

— Care prieteni ? Şi ce intervenţii ? îl întrebă neînţelegînd.

Cum o ţinea încă după mijloc, parcă nu îi veni să-i pomenească de doamna Goesler, aşa că menţionă doar pe aliata acesteia.

— Ducesa de Omnium — fosta lady Glencora Palliser.

— Ţi-e prietenă ?

— Nu foarte apropiată. Dar este o fiinţă care se vîră în toate, îl detestă pe Bonteen şi, în vremea din urmă, şi-a băgat în capul ei fluşturatec să-mi rezolve necazurile. Bineînţeles, nu rugată de mine. Dar nici nu pot s-o opresc.

— Va reuşi. Ai să vezi, îl asigură Laura.

— Nu-mi trebuie ajutorul oamenilor din tagma ei, iar în plus sînt încredinţat că nu realizează nimic.

— Şi-atunci, ce-ai să faci, Phineas ?

— Ce am să fac ? repetă cu tristeţe. Voi continua lupta cîtă vreme voi rezista fără să intru în datorii, după care am să dispar.

— Ai mai plecat odată ca să te însori, nu ?

— Acum nu mă aşteaptă nimeni. Voi fi singur. Sărmana mea soţioară ! Mi se pare un vis viaţa pe care am dus-o cu ea ! A fost aşa bună, neprihănită, dulce şi iubitoare !

— Iubitoare ! îngînă Laura. Cît de labili sînt bărbaţii cu dragostea, şi ce uşor trec de la una la alta, de parcă şi-ar schimba hainele. Nu am dreptate, Phineas ? Hai, recunoaşte-o, pentru că aşa vei face şi tu.

— Nu la asta mi-e gîndul în clipa de faţă.

— Deşi trebuie, fiindcă ţi-o cere viaţa. Şi să nu-ţi fie teamă că am să-ţi vin cu vreo imputare. Căci de la tine pot îndura indiferent ce. O, de mi-aş fi cunoscut sufletul mai de mult, de cîte amaruri eram scutită !

— E prea tîrziu să mai regreţi ce a fost, rosti el, şi cuvintele o înţepară aşa de tare în inimă, că se desprinse pe loc de braţul care-i încolăcea mijlocul.

Era prea tîrziu ! îşi repetă cu durere. În sinea ei şi-o spusese de mult, şi nu doar o dată. Ştia că este măritată cu altul, că orice speranţă ar fi fost prea tîrzie. Şi totuşi, acelaşi adevăr spus de Phineas o rănise, fiindcă-i dădea de înţeles că, pentru el, capitolul Laura era definitiv încheiat.

— Aşa e, sînt tardive regretele şi reproşurile faţă de sine, dar ne urmăresc împotriva voinţei, la fel ca necazurile sau alte întîmplări ale vieţii. Şi apoi, oricît de mult ne-am impune, sîntem prea slabi ca să putem recunoaşte că vremea bucuriilor sau a fericirii a trecut.

— M-am exprimat greşit, încercă el s-o dreagă, conştient de gafa ce o făcuse. În realitate voiam să-ţi spun că a stărui în păreri de rău, e pe cît de zadarnic, pe atît de dăunător.

— Acest aforism filozofic l-am auzit prea des repetat, îi replică ironică. Dar haide să nu ne certăm chiar de cum ne-am reîntîlnit.

— Nici prin minte nu-mi trece una ca asta, o asigură cu însufleţire.

— Şi îmi dai voie să stau de vorbă cu Barrington ?

— Aşa ceva nu, se împotrivi categoric.

— Cu toate astea te previn c-o voi face. Doar ştii că mi-ar fi imposibil să tac. Va veni să ne vadă chiar mîine şi o să ne anunţe schimbările în curs. Aşa că ar fi de neconceput să nu-ţi pomenesc numele. Deşi nu e la curent cu tot ce a existat între noi, cunoaşte destule ca să-mi înţeleagă îngrijorarea. Şi încă o dată îţi repet — cu voie ori fără de voie, tot va veni vorba de tine.

— Puteţi discuta despre mine, dar te rog nu-i cere nici un favor. Cred că lordul Brentford îţi resimte absenţa, şi poate ar fi mai cuminte să plec.

— Noapte bună, Phineas.

— Noapte bună, dragă prietenă.

— Iar tu, prietenul cel mai iubit și mai scump ! îi zise, și se făcu nevăzută.

Ce dragoste înflăcărată îi arătase și acum, se gîndi Phineas cu o durere amestecată cu spaimă. Fiindcă deși n-o recunoscuse nici față de sine, presimțea că va fi sortit să adopte cîndva o răceală care-i va sfîșia inima Laurei. Și atunci, la ce mai comisese impardonabila imprudență s-o cuprindă pe după mijloc ? se certă înciudat.

CAPITOLUL XXXIX

CAGLIOSTRO

RELUAREA DEZBATERILOR parlamentare era fixată pentru prima joi după sărbătorile Paștilor, dar în zilele precedente — mai exact, vineri, luni și marți — domnul Daubeny ținuse consfătuiri cu întregul său Cabinet, și încă nu se știa ce anume se discutase.

Faptul ar fi fost explicabil, pentru că aceste conclavuri au un caracter strict secret, care probabil se datorează unui jurămînt solemn, depus de participanți, obligîndu-se să nu divulge chestiunile abordate. Dar în ciuda presupusului legămînt, de obicei în numai cîteva ceasuri de la încheierea unor astfel de convorbiri, la toate cluburile din Londra se cunosc hotărîrile luate, iar în douăzeci și patru de ore editorul ziarului „People's Banner" relata cititorilor — cu titlu de certitudine — conținutul evenimentului abia petrecut. Așa se petreceau lucrurile de regulă, însă de astă dată întrunirile echipei Daubeny rămîneau învelite într-un mister de nepătruns. Emanaseră, se înțelege, o seamă de versiuni, care mai de care precisă și abundînd în detalii, deși toate contrazicîndu-se între ele. Spre exemplu, potrivit afirmațiilor publicate în „People's Banner", domnul Daubeny hotărîse, în virtutea binecunoscutului său curaj, să nu se lase intimidat de facțiunea din Cameră, exercitîndu-și prerogativele de prim-ministru pînă se va convinge dacă epocala reformă propusă fusese respinsă din voința poporului sau numai prin tacticile hulpavilor liberali, mînioși că nu se vedeau la conducere. Simultan, alte cotidiene anunțau că guvernul conservator luase decizia să demisioneze. Și în urma acestor comunicate ce se băteau cap în cap, la cluburi domnea o ne-

siguranță ucigătoare. Pînă și sediul partidului conservator — străvechea și puternica fortăreață din Pall Mall — era bîntuit de neliniști, de presimțiri sumbre și cufundat în tăcere, și toate acestea datorită rupturii ce survenise între lider și adepții săi. Chiar dacă Daubeny se menținea la cîrmă, urmașii nu mai puteau jubila, fiindcă mai marele lor îi trădase, deși, ca formație politică, nu se puteau ridica împotriva lui cu învinuirea fățișă. Cei mai mulți îl pedepsiseră însă prin votul tacit împotriva reformei, în timp ce puținii care îi rămăseseră credincioși trăiau sub teroarea senzației că, prin silința lor de a ocroti o guvernare sortită pieirii, își nimiciseră orice prestigiu. O mulțime de membri cu vază, reprezentînd diferite districte, mărturiseau prietenilor apropiați că mai bine nu se amestecau în politică, dînd a înțelege că au de gînd s-o abandoneze.

Pe de altă parte, liberalii pîndeau cu atîta înfrigurare să pună mîna pe cîrmă, încît epitetul de „hulpav", folosit de adversar, nu era deloc deplasat. Natural, nu puteau fi atinși de nedemnul calificativ un Gresham, un duce de Omnium, sau ducele de St. Bungay, a căror nerăbdare în privința formării guvernului viza exclusiv interesele țării. Potrivit prevederilor constituției, conducerea trebuia încredințată acelora care dețineau majoritatea sufragiilor, or în virtutea acestui ascendent cîștigat, aveau tot dreptul să se lupte din răsputeri cu rivalul pînă izbuteau să-l răstoarne, ca să prelia destinele națiunii. Îndemnat de un instinct sănătos, la ultimile dezbateri, domnul Gresham atacase opoziția pe simplul temei că nu deținea cuvenita majoritate în Cameră. Dar odată încăpută pe mîinile propriilor colegi, înțeleapta sa teorie degenerase într-o revendicare gălăgioasă a puterii, care înțepa timpanele inamicilor, înnebunindu-i de-a binelea. Iar în săptămîna de păsuială impusă de onorabilul Daubeny, pretenția lor devenise asurzitoare. Era admisibil — urlau liberalii — ca un guvern dușmănit de moarte să-și mențină poziția pînă la capătul unei sesiuni mînată în galop, ca apoi să dizolve din nou Parlamentul ? De aceea și luaseră naștere mișcările londonezilor de care auziseră, adunările publice în care se condamna acest incalificabil abuz, pregătindu-se chiar o apropiată răscoală. Tot din surse precise aflaseră că oamenii ședeau zi și noapte pe străzi, pînă la detronarea dușmanului, și pregăteau un potop de jalbe, pe adresa Parlamentului, ca să se știe în Sfatul Țării de partea cui se află întregul popor.

Dar culmea ironiei ! După toată străduința și larma neostoiților liberali, în ziua sorocită de domnul Daubeny, cesta informă Camera că „își pleca steagul" ! Declarația constituise o bombă, întrucît nimeni — dar absolut nimeni — nu-i cunoscuse intenția pînă în momentul cînd o rosti. Primul ministru își făcuse intrarea în sală cu mers ncet, cu un aer indiferent și apatic, de parcă nu îl interesau lucrările întrunirii de față, ocupîndu-și locul cu ceeași expresie pe care mulți o etichetaseră drept imperinentă, deși, luați din scurt, nici unul nu ar fi putut demonstra pe ce își întemeia calificativul. La apariția domniei sale se auziră cîteva urale anemice, știut fiind că oldații loiali socotesc drept o datorie să-i susțină chiar și e comandanții mai puțin agreați. Numai că soldații domnului Daubeny nu-și dovediră loialitatea cu această ocazie. După firavele ovații, urmă o tăcere de aproximativ cinci minute, la capătul căreia, șeful guvernului se ridică de e bancă și pronunță senzaționala sa declarație. Ca urmare a încercării lui și a colegilor de a institui, spre binele ării, o grandioasă reformă, fusese învins printr-o considerabilă majoritate de voturi, și cum aceasta exprima înși voința Camerei, socotise de obligația sa și a colaboratorilor să depună demisia în mîinile Majestății Sale. Cuvintele de pe urmă amplificară uimirea stîrnită de comunicatul inițial, fiindcă, așa cum nimeni nu bănuise că va isa hățurile puterii, tot astfel nici un suflet din adunare u aflase de întrevederea sa cu regina. Imensa surprindere prilejuită de spusele lui degeneră aproape în stupoare, datorită nemaipomenitului calm cu care anunță outatea. Prin urmare demisionase, fusese primit de reină — pe care, fără îndoială, o sfătuise să-l convoace pe Gresham — și cu toate astea afișa o stăpînire de sine olimpiană ! Vorbise cu o voce scăzută, abia auzită de întreaga sistență și la un moment dat se opri, ca și cînd nu mai vea nimic de adăugat. Ba făcu și o mișcare spre bancă, a semn că ar fi vrut să se reașeze, ceea ce-l induse în roare pe Gresham, care sări precum o sfîrlează gata să a cuvîntul. Dar în aceeași secundă, se auzi din nou glasul irav al lui Daubeny : „Să-l ierte onorabilul gentilom cît i cinstitul plen al parlamentarilor că va mai continua îteva clipe. Înțelegea foarte bine impacienta stimabilului oponent care, de bună seamă, abia aștepta să înhațe din ou frîul, a cărui vremelnică scăpare din mînă poate nu usese îndurată cu resemnarea și sîngele rece așteptate le la un demnitar. Îi făgăduia, însă, atît lui cît și celor

prezenți că intervenția domniei sale nu-i va reține prea mult. Constrîns de împrejurare, Gresham se trînti cătrănit pe bancă, sub privirea dușmanului, fixată ca un tir de artilerie în direcția sa. Hotărît lucru, amîndoi se urau cu sălbăticie în secundele acelea. Doar să fi fost îngeri, n-ar fi încercat acest simțămînt. Pe cît se părea, însă, erau pămînteni. La sfîrșitul consfătuirii se afirmă că gestul de a-și reocupa locul fusese un șiretlic de mult plănuit de Daubeny și cu scopul precis de a-l instiga pe adversar să-și arate presupusa lui nerăbdare, la fel cum fuseseră ticluite și cuvintele privitoare la lipsa de sînge rece și de resemnare.

Oricum, după ce le rostise, Daubeny rămase tăcut un minut, după care începu să toarne adevăratul discurs al zilei. Silabele vlăguite și numai pe jumătate articulate de-a lungul comunicatului despre demisionare fuseseră anume sleite. Ele alcătuiseră o înștiințare, pe care numai din obligație o făcuse parlamentarilor. Dar acum avea și dînsul ceva de spus, și putea să-și îngăduie desfătarea propriilor afirmații. Era liber să fie cînd blajin, cînd vajnic, după cerințele împrejurării. Iar cea de față impunea patos, deoarece urma să dea glas unor profeții, or, așa cum se știe, proorocii fuseseră oameni înflăcărați. Domnul Daubeny socotea o îndatorire sacră să informeze Camera și, prin intermediul ei, națiunea engleză că sosise, în fine, ziua căderii falnicului Imperiu Britanic, și aceasta pentru că marele sfat al țării se lăsase îngenunchear de nerușinata și lacoma facțiune. Nu s-ar fi putut spune că limbajul pe care-l folosi era deșănțat, și nici un cuvînt nu l-ar fi îndreptățit pe onorabilul Președinte să-l cheme la ordine. Dar cum hotarele etichetei parlamentare erau extrem de întinse, imputările și criticarea Camerei pentru votul său de pe urmă nu cunoșteau limită. Anunțînd demisia guvernului, vorbise și în numele său și al colegilor, pe care acum îi omise complet, de parcă nu meritau a mai fi menționați, pomenind doar de faptele sale, de silințele lui necurmate de a salva națiunea de la pieire, cît și de neputința de a-și alege uneltele corespunzătoare unei astfel de opere. „Mi s-a reproșat lipsa de consecvență față de propriile crezuri conservatoare, tună Daubeny, iar această recriminare mi-a fost adusă de oameni total incapabili să înțeleagă sensul cuvîntului conservatorism. Acuzatorii mei par să nutrească convingerea că omul care nu se erijează într-un apostol al schimbării perpetue, pledează, implicit, pentru imobilitate totală, în detrimentul

țării, amenințată de moarte datorită stagnării. Există, probabil, destui politicieni sfielnici în această agoră, care se tem de primejdiile oricărei prefaceri, însă, dacă se ține seamă de comportarea cît și de afirmațiile mele din totdeauna, nici dușman, nici prieten nu va putea să susțină că fac parte din tagma acestor fricoși. Am vrut să alimentez din focul meu sacru vatra propriei patrii, și nu m-am codit să-i dăruiesc scînteia trebuincioasă ca s-o aprind. Ori să-i potrivesc focul, răscolind-o cu cleștele și picurîndu-i și un strop de gaz, la nevoie. E drept că aceste intervenții din urmă nu se fac în neștire, fiindcă pun în pericol însăși vatra străbună. Și se cunoaște vrăjmașul care a răscolit-o întruna, precum și ciracii cu care a tot învîrtit cleștele și vătraiul, convinși că numai lor le revenea rolul de a mînui aceste unelte. Se știu, de asemeni, marile neajunsuri pricinuite guvernului nostru și chiar Parlamentului prin neostoiala ce-au arătat-o. Dar acestea pălesc în fața răului ce l-au adus asupra Marii Britanii — un rău cu efecte incomparabil mai grave decît neplăcerile care nu încetau să ni le atribuie nouă, aspiranților la reforme. Năpasta la care m-am referit nu constă doar în ambiție personală, în josnica sete după putere și jinduirea foloaselor ce se trag de pe urma deținerii ei — păcate care i-au înrobit pe cîrmuitori din ziua cînd s-a ivit pe pămînt necesitatea ca anumiți oameni să-i conducă pe semeni. Metehnele sînt, prin urmare, străvechi, dar au fost strunite ori ținute în taină, pe cînd astăzi, la noi, s-au dat cu nerușinare pe față, servind ca suprem argument în respingerea unei legi a cărei valoare nu a suscitat nici o critică ! Pe scurt, pledoaria stimatului meu rival împotriva reformei propuse a sunat doar așa : «„Mă opun acestei măsuri, fie bună sau rea, întrucît doresc să devin prim-ministru, și apelez la toți subalternii să mă sprijine în această privință, ca să poată la rîndul lor să se înfrupte din bunurile pe care vom pune gheara.»"

Frazele de pe urmă au declanșat o hărmălaie atît de aprigă, încît s-ar fi zis că Daubeny nu va putea să-și mai continue cuvîntarea. Domnul Gresham țîșni de pe bancă, bombănind ceva de neînțeles, ca imediat să se trîntească la loc. Vreo două, trei voci se făcură auzite peste vacarmul asurzitor, cerînd președintelui Camerei să-l pună la punct pe oratorul care întrecuse măsura. Ceea ce nu se întîmplă, totuși, deoarece, după cum se recunoscu mai pe urmă, vorbitorul nu depășise rigorile parlamentare. În curînd pînă și glasurile ce străpunseseră larma de la început se pierdură înghițite de vociferările furibunde ale membrilor din ambele formații politice. Invectivele împroșcate asupra conservatorilor se dovediră la fel de usturătoare ca și ofensele ce-i scoseseră din sărite pe liberali și pentru care — lucru cel puțin straniu — Daubeny nu fusese aclamat de nici un adept ! Tărăboiul dură destul timp, mai întîi în virtutea legii potrivit căreia un zgomot generează alt zgomot, și apoi fiindcă țipetele reprezintă o armă comodă în asemenea confruntări. La un moment dat, se părea că ceata din dreapta Președintelui Camerei fusese răpusă doar prin volumul plămînilor din stînga acestuia. Cît despre Daubeny — autorul babilonici ce se dezlănțuise — rămase în picioare pînă la istovirea ambelor tabere, după care își reluă cuvîntarea.

Tot ce a mai zis fusese adînc, profetic și de neînțeles. Abia mai tîrziu, cînd s-a despicat firul în patru, s-a putut deduce mesajul spuselor sale, care consta în asigurarea că națiunea britanică atinsese o perioadă de existență cînd declinul rapid era inevitabil, iar cum arătase și semnele unei boli incurabile, decrepitudinea era iminentă, urmată, la puțină distanță, de expierea supremă. Aceia care se apucară să-i descifreze profeția cu sîrg și cu luare aminte susțineau că proorocul ar fi lăsat de înțeles că pînă și în jalnica-i stare de astăzi, Albionul mai avea o salvare, ba chiar sorți de restabilire totală și întinerire, cu condiția să îl doftoricească însuși profetul și să asculte de el ca pruncul cel mai supus. În ce privea tratamentul în sine, pînă și tălmăcitorii cei mai abili nu i-au putut da prea bine de rost. Oricum, se părea că e vorba de o operație radicală, prin care să-i extirpeze din rădăcină cancerul național, după care să pompeze sînge curat și proaspăt în venele țării și să-i reînvie digestia care stagnase complet. În încheiere, profetul își arătase ferma convingere că națiunea subscria la o astfel de operație, făcută, bineînțeles, doar de dînsul, însă că duhul cel rău al domnului Gresham, susținut de un Parlament nevrednic de numele ce-l purta, împiedica biata țară să-și vadă de sănătate ; după cum ar fi vrut-o. Și astfel, își aștepta inevitabila moarte. La sfîrșitul discursului, Daubeny își scoase imediat jobenul și părăsi, cu mers maiestuos, sala de întruniri.

În urma lui începură inevitabilele comentarii și speculații. Unii spuneau că la începutul discursului avusese intenția nu numai de a-și denunța adversarii, ci de a pronunța o anatemă și împotriva propriilor adepți, care se

dovediseră niște cutre nenorocite. Alții afirmau că era într-atîta de scîrbit și demoralizat de înfrîngere, încît incontestabil le cocea o revanșă Iudelor ce-l trădaseră. Pe cînd în alte grupuri se susținea că tocmai Iudele sale îi pregăteau un plocon pentru cumplita dezamăgire ce le-o servise. Lanțul presupunerilor nu se încheia doar aici, dar oricît păreau de credibile ori, dimpotrivă, fantasmagorice, pînă seara nici nu avu răgazul să se adeverească.

După plecarea rivalului, domnul Gresham se adresă, pe scurt, adunării, spunînd că, dată fiind starea în care se aflau cu toții, socotea înțelept să-și amîne pe a doua zi declarația. Singurul amănunt care trebuia să-l comunice era invitația primită din partea reginei, la care urma să se înfățișeze în primele ore ale dimineții, astfel că, la întrunirea de după-amiază, nădăjduia să vină cu amănunte hotărîtoare în legătură cu dispozițiile ce le va primi de la Majestatea Sa.

— Ce părere aveți de circul la care am asistat ? îl întrebă Phineas pe Monk la ieșirea din Cameră.

— Cred că acest Chatham [1] al zilelor noastre este o copie ștearsă a zănatecului de acum un secol, îi răspunse bătrînul amic.

— Și nu vă întristează constatarea făcută ?

— Nu cine știe ce, fiindcă am nutrit întotdeauna convingerea că se comite o confuzie cu acest Daubeny. Pe cînd mulți colegi îl considerau un politician înzestrat, eu l-am privit ca pe un Cagliostro. S-ar putea afirma că este interesant să ai în preajmă un aventurier și un vraci — precum a fost Cagliostro. Dar cu condiția să știi cu cine ai de-a face, pentru că, altminteri, devine primejdios. De aceea socot că este vital să-i fie date în vileag apucăturile și șmecheriile de care se folosește și am speranța că la întrunirea de astăzi mulți dintre martori l-au dibuit.

— A fost piramidal ! îl admiră Ratler față de Bonteen. Nu ești de aceeași părere ?

— Într-adevăr, a produs o impresie extrem de puternică. Numai că partidul său este fărîmițat în atomi.

— Nu uita că în politică atomii se reîntregesc foarte repede, observă celălalt. Și apoi conservatorii nu pot să

[1] Aluzie la William Pitt, viconte de Chatham, și la demiterea sa din administrația conservatoare Pelham, datorită atacurilor vehemente rostite împotriva Președintelui Camerei și a premierului Newcastle.

renunțe la el, pentru binecuvîntatul motiv că nu au pe cine să pună în loc. Mă întreb, oare ce-o fi făcut în clipa cînd a ajuns acasă ?

— A înfulecat o fiertură de ovăz și apoi s-a culcat, presupuse Bonteen. Se zice că răzmeriţele din cameră nu-i afectează deloc viața familială ; cică le lasă la ușă cînd intră în căminul lui.

Iată deci că părerile unui Monk se deosebeau radical de ale domnului Ratler sau Bonteen, care nu întrevedeau nicidecum un vrăjitor sau aventurier în onorabilul Daubeny, ci un politician vrednic de toată admirația.

CAPITOLUL XL

SE EXERCITĂ PRESIUNI SERIOASE ASUPRA PRIMULUI-MINISTRU

FORMAREA UNUI GUVERN e o treabă grozav de anevoioasă. Doar numirea primului ministru nu implică dificultăți, întrucît mai totdeauna este ales dinainte și, de regulă, nu are concurent. Numai așa se explică cum oamenii foarte puțin inițiați în culisele politice știu cu exactitate cine va veni în fruntea viitorului Cabinet cînd o suna ceasul schimbării. Precum se cunoaște și amestecul aproape simbolic pe care de secole îl are Majestatea Sa în astfel de situații. Intervenția reginei consta în audierea unui Gresham și a sfaturilor sale de a-l convoca pe Daubeny sau, invers, a unui Daubeny care-o consilia să apeleze la Gresham. La fel se petrecuseră lucrurile și cu o decadă în urmă, cînd domnul Mildmay o sfătuise să-l abordeze pe lordul de Terrier, iar acesta insistase să trimită negreșit după Mildmay, cînd n-o mai scotea la capăt. Așadar suveranul consfințea o alegere determinată de majoritatea parlamentară, deși Camera, numai în cazuri rarisime, se ocupa cu selecția și celorlalți demnitari. Misiunea aceasta îi revenea exclusiv persoanei recomandate reginei care, după primirea formalei blagosloviri a Coroanei, trebuia să purceadă la alcătuirea propriu-zisă a guvernului. E foarte posibil ca înainte de a trece la desemnarea oficială a colegilor, mai marele lor să aibă în vedere pe cei indicați să dețină cutare sau cutare portofoliu. Și atunci rolul său n-ar fi fost de speriat. În realitate, însă, cînd începea să stea de vorbă cu cei pe care-i vizase,

fiecare se ridica cu pretenția de a-și aduce cîteva ajutoare, și de aci se iveau complicații care creșteau de la om la om, pînă ajungeau să-l exaspereze pe primul ministru.

În împrejurarea de față, se scursese o săptămînă de la însărcinarea lui Gresham cu formarea guvernului, și funcțiile nu erau completate. Se anunțase că Ducele de St. Bungay nu împărtășea unele vederi ale domnului Gresham, iar Ducele de Omnium nu concepea nici o colaborare fără prietenul Bungay. Acesta se bucura de o influență considerabilă, ca și alți trei, patru foști partizani ai domnului Mildmay — printre care Sir Harry Coldfoot și lordul Plinliminon — și toți îl cercau pe bătrînul St. Bungay în noua formație. Deși conștient de importanța aportului său, venerabilul duce era, prin excelență, un spirit practic, detestînd complicațiile inutile și, în deosebi, ferindu-se de a le produce cu de la sine putere. Cu toate astea, se șușotea pretutindeni că numai el îi făcea zile fripte lui Gresham. Adevărul curat era că nu se declarase de acord cu numirea lui Bonteen, pe care Gresham, se zicea, voise să i-l vîre pe gît, iar cînd se văzu placat de bătrîn, ceru ajutorul proaspătului Duce de Omnium. Numai că, spre marele său ghinion, și aici călcă tot cu stîngul, fiindcă, în loc să găsească înțelegerea și sprijinul în care sperase, se lovi de un zid de răceală și intransigență. Dacă Ducele de St. Bungay nu intra în echipă, atunci și dînsul va bate în retragere, i-o declară fățiș Alteța Sa Ducele de Omnium. Iar în ce privea numirea lui Bonteen, era de părere să se găsească un element mai capabil pentru departamentul finanțelor.

Acestea erau zvonurile care înpînziseră cluburile și, precum se întîmplă în nouăzeci și nouă la sută din cazuri, se dovedeau destul de aproape de adevăr. În realitate, nici unul din duci nu pronunțase un veto definitiv în privința ascensiunii lui Bonteen, dar se arătaseră categoric nemulțumiți de alegerea sa, iar Ducele de Omnium venise cu precizarea că, în pofida colaborării pe care o avusese cu el, niciodată nu lăsase cuiva de înțeles că l-ar dori ca urmaș în funcția ce o deținuse. Iată dar greutățile pe care le întîmpina domnul Gresham în delicata și, totodată, urgenta îndatorire ce-i revenea. Deși mulți își dăduseră cu părerea că doar bătrînul St. Bungay îi încurca socotelile, circula și zvonul cum că lady Glencora ar fi capul tuturor răutăților. Și, de fapt, ea era. De cînd se jurase să-i dejoace mașinațiile lui Bonteen, nu lăsa nici o piatră nerăsturnată

pentru a-și împlini legămîntul făcut. Iar acesta suna cît se poate de simplu : ori i se atribuia o funcție și lui Phineas Finn, ori nici Bonteen nu va intra în mult jinduitul rai. Cu toate că nu avea ochi să-l vadă, îi va permite să se așeze pe unul din tronurile rezervate doar răsfățaților soartei, să se înfrupte din nectarul oprit oamenilor de rînd și să apară pe listele seninelor întruniri ale Cabinetului. Dar toate cu o condiție : să-i fie dat un taburet și lui Finn — deși nu la ospățul cel mare al zeilor ; dar, oricum să guste și el un strop de nectar. În această idee pornise lupta, încercînd să cîștige necesara bunăvoință cînd de la unul, cînd de la altul. O vreme toate-i merseseră de-andăratelea, neputînd să obțină nici o făgăduință în legătură cu Phineas Finn. Ducele de St. Bungay i-o refuzase de la obraz, refuzîndu-i concursul pe motiv că nu face, chipurile, favoruri. Barrington Erle se declarase neputincios. Soțul ei, e drept, încercase să strecoare o vorbă. Dar cui ? Tocmai lui Bonteen. Și de cînd îi aflase răutățile debitate, se așternuse pe treabă cu rîvnă și, pare-se, cu mult spor. În numai cîteva zile își convinse bărbatul că Bonteen nu merita să-i urmeze la ministerul finanțelor. Iar îndată ce își văzu țelul atins, își îndreptă tirul asupra Ducelui de St. Bungay, aflat încă la Matching, împreună cu zaharisita lui de ducesă, și chiar cu Bonteen, care, evident, nu avea nici cea mai vagă idee de cacealmaua ce i se pregătea. După numai două zile de atac susținut, bătrînul Bungay nutrea o părere abjectă despre candidatul la portofoliul finanțelor, nefăcînd, însă, nici o legătură între insinuările asidue ale ducesei și destinul lui Phineas Finn.

Într-una din zile, cînd gazda îi prinsese pe ambii duci în salon, îl atacă pe Plantagenet :

— Dintre toți cîți îi tragi după tine, Bonteen te va face sigur de rîs. Și nu știu cum de nu îți dai seama, parcă te-ai ramolit și nu mai cunoști la oameni. Dacă ții, însă cu tot dinadinsul să te faci de ocară, aș prefera să mă mut în America, și să nu fiu martoră la dezastru.

— Dar cu ce s-a făcut vinovat Bonteen de vă stîrnește atîta neliniște ? întrebă Ducele de St. Bungay zîmbind amuzat.

— Iată, nu mai departe de azi dimineață, se lăuda în gura mare pe cine vrea să aducă în guvern, susținu ea cu indignare, deși afirmația era o minciună sfruntată.

Fără îndoială că Bonteen își cam bătuse gura prea mult, comițînd unele indiscreții. Dar în nici un caz nu rostise cuvintele ce i se puseseră în seamă. Domnul Gresham va da multe chixuri dacă nu va permite să i se spună adevărul, prevesti ducesa cu gravitate. După care trecu la alte idei.

Nu avea rost să forțeze nota, ponegrindu-l și mai tare pe Bonteen. Cel puțin deocamdată. Dar puținele vorbe rostite avură așteptatul ecou.

— Să știi că soția dumitale are dreptate în privința individului ăsta, îi spuse Ducele de St. Bungay prietenului mai tînăr cînd rămaseră singuri.

— Promovarea lui este ideea lui Gresham, nu a mea, se disculpă celălalt.

— Ducesa are dreptate și în legătură cu Gresham. Cu toată inteligența și capacitatea de care dispune, nici un om nu are mai multă nevoie de sfaturi ca el.

La masa de seară, ducesa își concentră toată atenția asupra lui Bonteen, cu scopul de a-l face de rîs, ceea ce izbuti cu brio. Limbut cum era din fire, musafirul sucombă încurajărilor venite din partea gazdei și trăncăni cît îl ținu gura, dezgustîndu-l pe Ducele de St. Bungay, adept al discreției în materie de politică, și al reticenței în chestiuni personale. Călăuzit de învățămintele ce le primise din partea unor iluștri oameni de stat, cît și deprinse la școala vieții, fusese totdeauna tăcut, vorbise numai cînd trebuie, cu glas drămuit, și niciodată despre sine, cumpănise îndelung la ce avea de făcut, mărturisind mai puțin decît înfăptuise în realitate, dovedind în toate o modestie aproape exagerată față de valoarea și de poziția pe care le avea. Deși conștient de rangul său nobil, precum și de înlesnirile avute de pe urma obîrșiei — în cariera politică și în societate — nu fusese o singură dată auzit pomenind de prețioasele-i contribuții aduse vreunui guvern. Fără îndoială, în sinea lui știa foarte bine cît de mult ajutase o sumă de Cabinete, dar pînă și înaintea celui mai bun prieten nu ar fi declarat acest lucru făți. Or, trăind după aceste jaloane de la care nu se abătuse cu nici un prilej, normal că aroganța lui Bonteen i se părea de netolerat.

Dealtfel, în rîndurile fruntașilor liberali izul aristocratic dăinuia cu mai multă pregnanță decît în cercurile rivale. Prin aceasta să nu se înțeleagă, cumva, că un Cabinet conservator ar fi fost deficitar la capitolul ducilor, conților și odraslelor lor. Însă nobilii aceștia erau recrutați la întîmplare în arena politică și, ca orice începători,

nu aveau deprinderea noii lor ocupații ; pe cînd în sînul liberalilor, arta de a guverna acumulase o tradiție perpetuată de anumite familii, iar prestigiul și aureola dobîndită în ani, îngrădeau de la sine pătrunderea nepoftiților în această fortăreață de mare elită. Se zice că la nevoie te întovărășești cu oricine și incontestabil că mulți demnitari liberali se văzuseră obligați să se împace cu unii vecini nedoriți în activitatea de zi cu zi. Dar oricît de mult s-ar fi ostenit să pară familiari cu veneticii iviți în preajmă, era exclus să nu răzbată în atitudinea lor mărturii ale rangului ce-l purtau, al sîngelui albastru ce le curgea prin vine și al traiului fastuos ce-l duceau în reședințe superbe, înconjurate de parcuri, în care mișunau cerbi. Conștiința nobleței transmisă prin generații se oglindea pînă și în alcătuirea guvernelor, în fruntea cărora nu ar fi acceptat un scamator de talia lui Daubeny. Acceptau liberalismul unui Charles James Fox [1] și mai fumau și trabucuri nu de primisimă calitate. Însă prin asta nu dovedeau că renunță la prestanța și autoritatea dobîndite de-a lungul veacurilor, pe care unul ca Ducele de St. Bungay le-ar fi apărat și cu sacrificiul de sine, deși niciodată nu își trăda mîndria originei sau a calității de vechi și încercat liberal. Constata cu durere că specimene ca Bonteen pătrundeau în sfîntul lor sanctuar. Iar în jurul meselor de consiliu nu putea să mai vadă doar chipuri mult îndrăgite — vlăstare ale altora pe care-i iubise — dar și mutre care nu-i încălzeau deloc sufletul. Totuși, era suficient de înțelept să-și dea seama că exclusivismul practicat de strămoși nu consuna cu actualele interese ale țării, oricît de mult l-ar fi ispitit să-l aplice în continuare. Trebuiau să existe și unii ca Bonteen în formațiile cîrmuitoare, însă cînd apărea printre acești nedoriți un individ prin excelență respingător, i se părea o datorie de onoare să-i închidă, cît mai puțin violent, ușa în nas. Doar prin această împotrivire, lipsită de ostentație — însă constantă — frecvența intrușilor putea să fie ținută în frîu.

— Îmi place să cred că nu ai să te pripești cu numirea lui Bonteen ca ministru fără portofoliu, îi spuse lui Gresham înainte ca primul ministru să ratifice o propunere pe care i-o anunțase cu cîteva zile în urmă.

— E dorința lui Palliser, îi ripostă celălalt scurt.

---

[1] *Charles James Fox* (1749—1806), liderul partidului liberal și adversarul politicii promovate de Sir William Pitt.

— Știu, dar și el și eu ne-am înșelat în privința persoanei. Iar cînd ai venit cu această sugestie. Ducele de Omnium nu a vrut să ridice obiecții înainte de a o cîntări pe îndelete. Și a procedat înțelept, cum sper că ești de acord.

— Pe cuvîntul meu dacă nu am crezut că alegerea o să-l încînte, se arătă Gresham dezorientat.

— Nu ai putea înființa un post la trezorerie, anume pentru acest Bonteen, care să fie legat de chestiunea sistemului zecimal ? îi sugeră ducele.

— Dar cum să aranjez cu salariul ? întrebă celălalt. Nu pot crea o funcție nouă, remunerată cu peste două mii de lire !

— N-ar fi posibil să-i conferi un caracter permanent, acordîndu-i lui Bonteen permisiunea de a fi totodată și deputat, la caz că ar fi ales undeva ?

— Mă tem că nu, se irită Gresham.

— Îți amintești, cred, de buclucul pe care l-a avut ca secretar la finanțe, îl zădârî ducele împotriva candidatului.

Într-o străveche stihuire se spune :

Încotro te duci muză ?
Vezi, nu cumva să te lași purtată de gureșa-ți liră
Repetînd, pe unde pașii te vor purta,
Hotărîrile zeilor.
Să nu înjoșești prin strunele tale limbute
Măreția unor divine mistere.

Ca să nu cădem în păcatul ce amenință muza, repetînd, cu fidelitate, dialogul purtat în Olimpul zeităților politice, vom conchide cu precizarea că obiecțiile ducelui au găsit cuvenitul ecou la un înțelept, precum Gresham, care nu își putea îngădui libertatea de a trata cu indiferență un om cu greutatea bătrînului Bungay. În consecință, se consultă încă o dată cu Alteța Sa Ducele de Omnium, după care îl convocă pe Bonteen.

Așa cum se știe, acesta fusese doar un trepăduș printre zei, și deci gureșa Muză putea vesti fără spaima de a-și atrage anatema zeilor că, după ce îl făcuse cu ou și cu oțet pe primul ministru, trepădușul fugise glonț la prietenul Ratler, jurîndu-se „să îl ia mama naibii dacă va înghiți festa ce i se pregătise. De îndrăzneau să-l azvîrle deoparte, avea să facă un tărăboi cum nu se mai pomenise, și să încurce în așa fel iețele, încît dușmanii — oricare ar fi — își vor plînge zilele că s-au atins de el. Deși, cine-l săpase mai tare, o știa de pe acum."

Această ultimă afirmație o viza pe Ducesa de Omnium, despre care nimeni nu îi suflase o vorbă, dar simțise el că îi purta sîmbetele. Și intuiția nu-l înșelase. Totuși, se feri să-i pronunțe numele, afurisind-o numai în gînd.

La foarte scurt timp după vijelioasa întrevedere cu Bonteen, domnul Gresham primi o insidioasă propunere prin mijlocirea lui Barrington Erle care, prin vorbe meșteșugite, îi dădu de înțeles cum că totul s-ar aplana dacă Phineas Finn ar primi vechiul post la departamentul Coloniilor, unde, după cît auzise, era propus lordul Fawn — un tip complet șters și nedigerat de nimeni. Oricît de abil îi pusese Barrington chestiunea, Gresham simți ceva necurat la mijloc, așa că, în loc să-i dea satisfacție, tăcu mîlc și hotărî să fie cu ochii în patru. În fond, pentru ce numirea lui Finn l-ar fi scos din încurcătură, netezind conflictul cu Bonteen ? Negreșit, își vîrîse o femeie nasul. și Gresham nu admitea nici un nas de femeie în treburile sale.

În ce chip situația s-a agravat și mai tare, n-ar avea nici un sens să se povestească. Esențial este faptul că, deși ambii duci nu refuzau categoric intrarea în Cabinet, se opuneau în continuare numirii lui Bonteen, secondați de lordul Plinlimmon și de Sir Harry Coldfoot. În zadar explica domnul Gresham că nu are alt candidat mai potrivit la finanțe. Argumentul nu era acceptat. Doar exista Legge Wilson care, cu doisprezece ani mai în urmă, fusese la Trezorerie, și s-ar fi descurcat de minune. Numai că primul ministru nu-l înghițea pe Legge Wilson, și tocmai de aceea îl pontase pentru departamentul comerțului — ofertă care, spre sila lui Gresham, fusese primită fără tocmeală, și fusese comunicată în buletinul oficial. De fapt, la sfîrșitul aceleiași săptămîni apăru o listă completă a numirilor, pe care nu figura, însă, nici ministrul finanțelor, nici vreun alt post atribuit domnului Bonteen. Primul comentariu în presă aparținu, și cu prilejul acesta, ziarului „People's Banner", în care întreaga redacție își exprima mulțumirea că pînă și domnul Gresham nu îndrăznise a-l propune pe Finn într-o funcție de stat.

În cele din urmă, șeful guvernului se văzu nevoit să îl cheme pe Bonteen și să-i comunice răspicat că nu va primi portofoliul finanțelor. Totodată îi spuse că, în eventualitatea cînd consimțea să-și aducă prețioasele sale servicii țării lucrînd mai departe la desăvîrșirea sistemului

zecimal, îi oferea președinția Camerei de Comerț, o funcție înaltă, deși neinclusă în Cabinet, dar care îi conferea titlul de „Preaonorabilul" Bonteen — ceea ce, negreșit reprezenta o mare cinstire — plus avantajul că, nefăcînd parte din Cabinet, avea putința să se consacre în mod exclusiv reformei monetare. Ce avea să devină Camera de Comerț, odată ce președintele se devota zecimalelor, domnul Gresham nu găsi de cuviință să amintească, pesemne gîndindu-se că, oricum, va exista și un vicepreședinte, care putea foarte bine s-o ducă în spinare.

Propunerea lui mai că-i zdrobi inima domnului Bonteen. Cu o voce gîtuită de agitație, cu ochi fulgerînd doar mînie, și tremurînd din tot trupul, îi reaminti superiorului modul cum îi luase apărarea în Cameră, mențiunile făcute în legătură cu numirea sa la finanțe, confirmînd, în felul acesta, poziția lui de ministru. Iar după această promisiune oficială, mai putea să-și ia vorba înapoi ? Domnul Gresham nu se lăsă intimidat de imputările sale patetice, ripostîndu-i energic dar calm că intervenția la care se referea constituise tocmai o dezvinovățire față de acuzația ce-i fusese adusă de un adversar în legătură cu desemnarea intempestivă a ministrului de finanțe.

— A trebuit să mă justific pentru ce s-au purtat discuții pe această temă. Dar atît, și nimic mai mult, i-o tăie Gresham. Ca pe urmă, cu o voce subit înmuiată, să adauge : Dumneata cunoști infernalele greutăți pe care le înfruntă un guvern. Și le înțelegi mai bine decît oricine. Așa că, de vrei să ne ajuți, am să-ți fiu deosebit de recunoscător. Iar de nu, voi regreta pierderea valorosului dumitale aport.

Bonteen ceru un răgaz de o zi ca să cumpănească ce avea de făcut, la capătul căreia acceptă președinția Camerei de Comerț. La rîndul său, Legge Wilson — care apucase să fie uns în această funcție — primi portofoliul finanțelor. Cînd lista numirilor apăru în forma definitivă, Phineas Finn nu figura nicăieri.

— Încă nu i-am venit de hac lui Bonteen, dar de mine nu scapă, exclamă ducesa de față cu Marie Goesler.

Uluitoare sînt ascunzișurile societății, dar însutit mai uimitor este modul cum ies, de obicei, la iveală

Năruirea lui Bonteen și a nemăsuratei sale ambiții se datora, fără doar și poate, subminării secrete a Ducesei de Omnium. Așa cum pedeapsa ce și-o primise era rezultatul unei dușmănii tot secrete. Dar, în ciuda misterului

ce învăluise aceste adevăruri, la mai puțin de o săptămînă de la înscăunarea guvernului, fostele taine de pînă mai ieri se aflau pe buzele tuturor. E drept, slute și diformate, însă denunțînd o realitate incontestabilă. Ducesa era autoarea din umbră. Ea, ca prietenă bună a Laurei Kennedy — iubita lui Phineas Finn — îi căzuse în genunchi lui Gresham, cerîndu-i un post pentru amantul prietenei. La refuzul acestuia, se aliase cu o mînă de înalți demnitari — printre care și soțul ei — șicanîndu-l pe Gresham pînă cînd, ajuns la exasperare, acesta consimți să-l jertfească pe Bonteen — omul ce-l instigase de la bun început să nu îl distribuie în nici o funcție pe Finn. Așadar, excluderea lui atrăsese cu sine distrugerea celuilalt.

— Trăncănelile de acum mi-au închis definitiv toate ușile, se plînse Phineas doamnei Max Goesler.

— Nu sînt de aceeași părere, îl contrazise amica.

— Și totuși, asta m-așteaptă, insistă el. Un asemenea pocinog lasă un stigmat de neșters pe numele unui om.

— Chiar îți dorești un post cît de mărunt în conducerea statului ? îl întrebă Marie Goesler.

— Ca să spun adevărul, da, sau, mai curînd, mi-l doream. Perspectiva de a-l căpăta avea o importanță înzecită sau însutită pentru mine, față de oricare candidat. Pînă și acest Bonteen are o avere la spate, din care poate trăi în ipoteza că va fi dat afară. Pe cînd eu am dat cu piciorul la tot, în speranța să intru în slujba guvernului.

— Dar ce, nu mai există și alte domenii unde poți să lucrezi ?

— Pentru mine, nu, doamnă Goesler. Și nu o spun să mă apăr, fiindcă recunosc că am fost un netot, teribil de crud cu mine, iar astăzi sînt la pămînt.

— Ce să-ți spun, domnule Finn ? îi răspunse săltînd din umeri.

— Adevărul, o rugă el.

— Atunci află că nu-ți dau dreptate și nu te cănez. Prea mică și prea meschină este pierderea dumitale ca să fii așa de nefericit.

— Bine, dar dumneata ești bogată...

— Ei și ?

— De s-ar întîmpla să pierzi toate avuțiile, nu te-ai simți o nenorocită ? A fost ambiția mea să trăiesc aici, în Londra, și să lucrez într-o sferă mai presus de toate cîte există în societatea britanică. Natural, ca să ținteșți așa sus, trebuie să dispui de rezerve financiare, pe care eu nu le am. Și totuși, am încercat, crezînd că pot să-mi cîștig

o pîine ca în orice altă profesie. Îmi dau seama că am greșit. Că nu aveam voie să pornesc la un drum atît de riscant, cînd nu dispuneam de mijloacele din care să mă întreţin în caz că tentativa mea eșua. Dar faptul că-mi recunosc lipsa de judecată, nu-mi diminuează cu nimic suferința.

— Ce ai de gînd să faci ? se interesă Marie îngrijorată.

— Curios ! exclamă Phineas auzind-o. Aceeași întrebare mi-a fost pusă de o altă prietenă, și i-am spus că sînt hotărît să dispar.

— Cine era prietena la care te-ai referit ? îl chestionă intrigată.

— Lady Laura, îi replică prompt.

— Aaa, s-a întors în Londra ?

— Da, împreună cu lordul Brentford, și s-au reinstalat în locuința din Piața Portman.

— Această amică ţi-a adus numai rău.

— Ferească sfîntul ! protestă Phineas. De n-ar fi fost ea nu rămîneam la Londra, nu ajungeam deputat, nu aveam funcția pe care am deținut-o, nu te-aș fi cunoscut nici pe dumneata.

— Poate ar fi fost mai bine să nu ai nimic din toate acestea.

— Nici un om nu s-a bucurat de o prietenie mai devotată ca aceea pe care mi-a dovedit-o lady Laura. Răutatea, minciuna, ticăloșia s-au aliat împotriva noastră și ne-au adus prejudicii imense în ultima vreme. Dar nu din vina ei.

— Văd că o aperi cu multă însufleţire, observă Marie.

— La fel ar face și lady Laura cînd ar fi vorba de mine. Ne-am cunoscut din pură întîmplare, ca apoi să devenim prieteni extrem de apropiaţi, exact cum sînt și cu tatăl și cu fratele ei. A existat un moment în viață cînd i-am fost de ajutor și lui Kennedy. Făceam parte din aceeași formație politică și ne vedeam foarte des. Ca mai pe urmă, cînd mariajul lor a dat faliment, lumea să azvîrle în ea cu minciuni de tot felul.

— Păcat că el nu moare... ca să rămînă independentă, zise Marie Goesler cu voce tărăgănată.

— De ce spui asta ? se miră Phineas.

— Fiindcă atunci ai putea s-o aperi și mai convingător, căsătorindu-vă, se explică ea, după care se opri, în așteptarea unui răspuns, pe care nu îl primi, însă. O iubești pe lady Laura, continuă cu privirea țintită pe Phineas.

— Nu e adevărat, protestă el.

— Domnule Finn !

— Dacă te interesează neapărat, atunci află că nu o iubesc, că o consider mai degrabă o soră și dacă mîine ar fi liberă, nu aș cere-o de soție. Nu crezi că un bărbat și o femeie pot fi numai prieteni, dar nu și îndrăgostiți ?

— Sper că da, spuse Marie roșind, dar avînd pielea brună îţi trebuiau ochi de linx ca să observi acest amănunt. Doar noi nu sîntem prieteni ? continuă calmă.

— Și chiar foarte buni, o asigură niușafirul, strîngîndu-i mîna în chip de adio.

CAPITOLUL XLI

„SPER CĂ NU SÎNT PRIVIT CU SUSPICIUNE"

DUPĂ CUM S-A MAI POMENIT undeva, în urma infructuoaselor tratative purtate cu părintele său, Gerard Maule trimisese cîteva rînduri mult iubitei sale Adelaide, după care nu mai dăduse nici un semn de viață. Și nu doar cîteva zile, ci două interminabile săptămîni, cum i se păreau sărmanei logodnice, care se simțea teribil de urgisită, deși nu se plîngea nimănui. Între timp primise scrisoarea domnului Spooner, cu pompoasele sale oferte, care-o indignase așa de grozav, că zile în șir clocotise la gîndul acestei impertinențe fără pereche, așa cum eticheta propunerea descreieratului moșier. Dar oricît de mult ar fi răscolit-o cutezanța lui Spooner, revolta nu putea să dureze o veșnicie, și de cum începu s-o mai uite, se lăsă din nou copleșită de grijile provocate de tăcerea logodnicului. Ce se întîmpla cu el ? Pentru ce nu-i scria ? Sau de ce nu venise la Harrington să-i vorbească ?

Violet Chiltern o invitase să rămînă la ea pînă la nuntă.

Dar va veni oare și această zi ? îi răspunsese plină de îndoieli.

Cu cît o să întîrzie, cu atît mai bine, o consolase binevoitoarea prietenă.

Să zicem că ai dreptate, însă pînă să sune ceasul, tu vei fi plecată la Londra sau peste hotare.

- Așa ceva n-o să se întîmple prea curînd, o asigurase cealaltă, explicîndu-i pe urmă că, în plină perioadă de vînătoare, nu putea să lipsească o singură zi de acasă.

Abia la sfîrşitul sezonului — după ce se triau copoii, se reîmprospătau hergheliile şi se puneau la punct acareturile — îşi va permite, împreună cu soţul, o vacanţă în metropolă, care va începe din primele zile ale lunii mai şi avea să dureze pînă la jumătatea lui iulie, cînd Chiltern trebuia negreşit să revină în ţinutul Brake, pentru vînarea puiandrilor.

— Prin urmare, e limpede că mai avem destulă vreme de stat pe aici, îi spusese după lămuririle date, iar în intervalul ce-l voi petrece la Londra, aş dori să te am lîngă mine. Mai ales că în lunile cînd vom pleca acolo, va fi probabil şi domnul Gerard în capitală.

— Încep să cred că ar fi fost de o mie de ori mai bine să nu-l fi întîlnit niciodată, murmurase Adelaide abătută.

Acest dialog avusese loc pe la mijlocul lunii martie, cînd vînătoarea era în toi. Caii lui Gerard se aflau în custodia unui vecin al lui Chiltern şi, de-ar fi vrut să ia parte la pasionantele expediţii, ar fi fost de ajuns să descindă la Harrington. Dar nu o făcuse. Nici Spooner nu se mai arătase pe acolo de cînd cu primirea dezolantului bileţel de la Chiltern, cu toate că de atunci se organizase o vînătoare în stil mare, ai cărei participanţi se adunaseră chiar în curtea conacului Harrington. Dar supirantul ocolise locul cu pricina, apărînd doar la liziera pădurii în care se ascundea prada, şi fiindcă la „duduiţa" nu renunţase, profită de ocazie să-i anunţe şi lordului hotărîrea sa.

— Aflaţi că eu nu sînt dintr-ăia care se sperie de un refuz, dondăni el ursuz. Cînd mi-am pus un lucru în minte, nu mi-l mai scoate nici naiba.

— Mă tem că pe acesta va trebui să ţi-l scoţi singur, îi replică Chiltern care pricepuse aluzia, pentru că domnişoara se mărită cu altcineva.

— Asta nu este o noutate, perseveră Spooner. Ştiu şi cine e pretendentul. Băiat simpatic şi prezentabil. Numai că, din cît mi-a ajuns la urechi, nu are nici măcar un acoperiş sub care să-şi adăpostească viitoarea familie.

Întors acasă, Chiltern îi repetase soţiei sale afirmaţiile temerarului curtezan, care avură darul s-o cam neliniştească pe Violet. Nu cumva logodna prietenei cu junele Maule fusese o nesăbuinţă ? Şi dacă bănuiala avea să se adeverească, nu ea purta principala vină ?, se mustra alarmată. Despre dîrzenia lui Spooner nu-i suflă o vorbă

Adelaidei, la fel ca şi Chiltern. Dar cîteva zile mai tîrziu, o incită la o mică discuţie.

— Nu crezi că ar fi nimerit să-i trimiţi cîteva rînduri logodnicului tău ?

— De ce nu mi-a scris el ? îi ripostă fata înciudată.

— Ba pardon, a făcut-o cînd te-a înştiinţat că tatăl său nu consimte să-i lase conacul pe mînă. Şi tu nu l-ai onorat cu nici un răspuns.

— Consideri că cele cîteva vorbe trimise alcătuiau o scrisoare ? Fără dată, fără amănunte, trîntite cum i-au venit ? Şi apoi nici nu-i cunosc adresa.

— Nici a clubului pe care îl frecventează ?

— Ba pe aceea o ştiu. Dar nu socoteşti că m-am logodit cu un om de a cărui viaţă nu am habar ? Cum adică, să-i scriu la club unui bărbat cu care urmează să mă mărit ? Zău că nu mă împac cu ideea.

— Haide, haide, nu le mai vedea pe toate în negru, o temperă Violet. Mai bine adu-ţi aminte că a stat lîngă tine şi aici şi în Italia mai mult decît o face un soţ.

— E adevărat, încuviinţă Adelaide, însă nu i-am cunoscut nici o rudă, nici un prieten ; înţelegi ce vreau să spun ? Nu ştiu aproape nimic despre el şi mă simt cu totul dezorientată. Deşi nu cred că nutreşte intenţii rele...

— De asta să fii convinsă, o încredinţă Violet.

— De acord. Însă nici gînduri prea serioase nu-l văd să aibă...

— Cum poţi vorbi astfel ? o dojeni lady Chiltern. Nu am văzut de cînd sînt un bărbat mai îndrăgostit.

— Nu la dragoste mă gîndeam, cît la...

— La ce ? o îmboldi Violet văzînd-o că se opreşte.

— La felul cum se izolează în Londra şi la inerţia pe care o arată. Iar de apare aici, cu ce mă aleg ? Ne spunem cîteva fleacuri, după ce şi-a văzut gloabele, căci de dragul lor vine, nu pentru mine.

— Atunci poate era preferabil să-l accepţi ca soţ pe domnul Spooner, care nu lasă nimic de dorit în privinţa iniţiativei şi a perseverenţei, îi zise prietena chicotind.

— Să fie singurul bărbat pe pămînt şi tot nu l-aş lua, îl răspunse Adelaide îmbufnată. Oricum ar fi Gerard, numai pe el l-am îndrăgit şi l-am dorit ca tovarăş de viaţă.

Tăcerea tînărului Maule îl intrigă şi pe Chiltern care-l declară într-o zi Violetei că de nu-l vede pornind hotărît

la însurătoare, va fi obligat să acționeze în consecință, aidoma unui frate sau părinte al fetei.

— Chiar frate sau tată să-i fii, tot nimic nu ai face, îl prevenise consoarta, pentru că în zilele noastre oricît de rău s-ar purta un bărbat cu logodnica sau cu fata pe care o curtează, nu văd prin ce metode l-ai întoarce la calea cea bună.

Însă Chiltern se arătă de cu totul altă părere, scrîșnind ceva despre bici și putința de a pune lucrurile la punct dacă nu cu frumosul, atunci prin alte mijloace. Ideea cu biciul i se păru absurdă soției sale și o respinse prin tot felul de argumente, la sfîrșitul cărora lordul mormăise îmbufnat :

— Eu îți zic doar atît : să se gîndească bine cum procedează, pentru că altfel o pățește cu mine.

Îmboldită din nou de prietenă. Adelaide îi scrise, în fine. logodnicului ei, pe adresa clubului său londonez.

Conacul Harrington, 5 aprilie...

Dragă Gerard,

Am tot așteptat vești de la tine și am fost surprinsă — ba chiar mîhnită — că nu am primit nici una. Oare ai considerat drept o datorie a mea să-ți răspund la cele trei rînduri trimise în legătură cu părintele tău ? S-ar putea, și atunci îți cer scuze că nu mi-am îndeplinit obligația. Dar avînd în vedere laconica ta înștiințare, ce puteam să-ți fi spus ? E de la sine înțeles cît de rău mi-a părut că tatăl „ți-a retezat-o la sînge" — ca să repet însăși expresia ta. Nu uita însă că amîndoi anticipasem refuzul, așa că astăzi ne găsim exact în situația pe care o prevăzusem. Va trebui, probabil, să așteptăm o minune cerească pentru a ne rostui într-un fel, dar pînă la ivirea miracolului, nu ar strica să auzim unul de altul.

Soții Chiltern se miră că nu ai venit să iei parte la sfîrșitul sezonului vînătoresc. În ultima vreme au fost cîteva expediții spectaculoase — îndeosebi cea de lunea trecută. Doar miercuri, cînd s-a mers în pădurile Trumpeton, ne-am întors cu tolbele goale, și s-a iscat un conflict din pricina unor garduri din sîrmă ghimpată. Nu pot să-ți relatez în detaliu ce s-a întîmplat. Îți va povesti lordul Chiltern cu prima ocazie. Să știi că m-am dus deseori să-ți văd caii, dar de cînd nu mi-ai scris, parcă nu mă trage inima să mai merg. Oricum, toți trei

arată splendid, iar Fan e dichisită și strălucește ca o femeie cochetă.

Lady Chiltern mi-a arătat o bunătate de nedescris. S-a hotărît s-o însoțesc la Londra în luna mai, și voi rămîne în capitală cîtă vreme va sta și ea. După aceea, reședința mea, sir, va depinde de hotărîrea sau poate de nehotărîrea și toanele viitorului meu stăpîn. Dar lăsînd gluma de-o parte, trebuie să știu negreșit dacă voi pleca sau nu în Italia spre sfîrșitul acestei veri. Desigur voi apuca cea mai călduroasă perioadă din an, însă oricît m-ar deranja canicula, după șederea în Londra nu mai vreau să revin la Harrington decît numai în ipoteza că am ajunge la o decizie între timp.

Îți trimit scrisoarea la club în nădejdea c-o vei primi. Presupun că te afli la Londra.

Pe curînd, iubitul meu Gerard,

cu toată afecțiunea,
Adelaide.

P.S. Dacă ai vreun necaz, te rog să mi-l spui. Îți cer acest lucru în credința că e spre binele tău să-mi împărtășești orice amărăciune. De multe ori mă chinuie gîndul că tăcerea ta se datorează unei nenorociri. Cerul să te aibă în pază."

După cum bănuise logodnica, Gerard se găsea în metropolă, și cu prima poștă îi trimise următorul răspuns :

Clubul..., marți... 18...

Iubită Adelaide,

e în ordine. Dacă Chiltern mă găzduiește cîteva nopți, voi veni săptămîna viitoare, ca să văd ce-i cu caii și să aranjez restul.

Al tău, cu toată inima
G.M.

— Va vedea ce-i cu caii și va aranja restul, îl parodie fata arătîndu-i prietenei ei Violet biletul. Așadar caii pe primul loc, și pe urmă restul, în care intră viitoarea mea fericire, ziua căsătoriei — peste o săptămînă sau peste zece ani — plus locuința în care ne instalăm.

— Oricum, bine că va veni, căută lady Chiltern s-o îmbuneze.

— Vine, dar cînd ? Vorbește de săptămîna cealaltă fără să specifice ziua. Ai pomenit atîta confuzie la cineva ?

— Credeam că ai să fii bucuroasă aflînd că-l revezi...

— Aș pluti în al nouălea cer de ar fi mai puțin ușuratec. Dar asta nu înseamnă că n-o să-l întîmpin voioasă și n-am să-l îmbrățișez.

— Sînt sigură, zimbi Violet.

— Am să-i îngădui să mă ia după mijloc și am să fiu fericită. Ca și el, care va trăi doar acel moment, fără a se gîndi mai departe. Dar la ce ne vor duce toate astea ?

— În scrisoare promite că va rezolva totul, îi aminti Violet.

— Așa e, numai că în realitate nu a reflectat la nimic. Nici măcar nu și-a pus întrebarea ce anume trebuie să rezolve. S-ar părea că face numai ce i se spune. Cînd l-am trimis să discute cu tatăl lui, s-a dus fără cîrtire. Dar în clipa cînd a eșuat încercarea, s-a spălat pe mîini și nu și-a mai frămîntat creierul căutînd altă soluție. Așta e Gerard. Îl cunosc foarte bine.

— Dacă ai o părere așa proastă despre el, pentru ce ai acceptat să vă uniți viețile ? o întrebă lady Chiltern cu extremă seriozitate.

— Cum poți spune că am o părere proastă despre el ? Dimpotrivă. Îl consider mai presus decît toți bărbații din lume. Însă îi cunosc și meteahna care, din întîmplare, îmi pune în primejdie însăși fericirea de mîine. M-ai întrebat de ce am consimțit să-mi leg soarta de a lui. Dar pentru care motiv se mărită orice tînără ? Pe tine ce te-a determinat să-ți ancorezi existența de lordul Chiltern ?

— Promisiunea pe care zice că i-am făcut-o pe cînd aveam numai șapte ani.

— Totuși, nu l-ai fi luat dacă nu aveai sentimentul că ești născută pentru a-i fi soție. Eu încă nu m-am căsătorit cu Gerard, dar presimt că nu voi fi fericită dacă nu-l iau, pentru că...

— Îl iubești, o completă Violet.

— Exact. Simt că mi-ar plăcea să-mi duc traiul alături de el, și nu de un altul. Iar odată ce simt acest lucru, cred că nu mai contează dacă-l consider perfect ori plin de cusururi. Îl socotesc doar al meu — cum sper că va fi — și îl prețuiesc ca pe un bun de cea mai mare valoare. Dacă port o rochie de duzină, nu înseamnă că nu este a mea și că o disprețuiesc fiindcă nu-i din mătase.

— Domnul Spooner ar fi fost rochia de duzină, zise lady Chiltern și rîse.

— Nu, domnul Spooner este un deșeu... și încă dintr-o cîrpă ordinară.

Sîmbăta următoare Gerard Maule sosi la conacul Harrington unde i s-a făcut o primire de iubit și logodnic unanim acceptat. Nu a auzit nici o imputare pentru greșelile atribuite ; i s-a dat și sărutul pe care Adelaide i-l menise ca răsplată pentru venire ; i-a îngăduit s-o cuprindă pe după mijloc și să rămînă astfel minute lungi în fața șemineului din salon. Violet Chiltern l-a învăluit în zîmbetele cele mai calde. Logodnica îi inspectase caii chiar în acea dimineață, furnizîndu-i un raport amplu și însuflețit asupra stării în care se aflau. Nici un cuvînt care i-ar fi adumbrit cugetul nu s-a rostit în primele ore ale revederii. Pînă și lordul Chiltern l-a întîmpinat cu o politețe de zile mari.

— Bine-ai venit, flăcăule, îi zise strîngîndu-i cordial mîna. Ai pierdut multe partide de vînătoare.

— Adevărat, și regret. Însă m-au reținut unele treburi în capitală.

— Să știi că am avut cîteva hăituieli strașnice.

— Au rezistat caii ? întrebă Gerard.

— Destul de mulțumitor. Cu toate că, în vreo două rînduri, am fost ispitit să-i folosesc și pe ai dumitale. Și i-aș fi luat, dacă nu mă temeam că voi fi pîrît.

— Și ce dacă ? Nu m-ar fi supărat. Dimpotrivă. Mi-ar fi făcut plăcere.

Curînd după aceea, au dispărut toți să se gătească de cină. Iar după masă, amfitrionul se retrase cu musafirul în fumoar. Deși la Harrington se împămîntenise obiceiul ca și doamnele să stea cu bărbații în Pandemoniu — cum botezaseră fumoarul — în seara aceea nu le-au ținut companie. Lordul își exprimase dorința să fie lăsat doar cu oaspetele, pentru o discuție între patru ochi. Așa că Violet dispăru pe neobservate în dormitorul de la etaj, urmată, cu aceeași discreție, de tînăra sa prietenă. Rămași în doi, Gerard începu să sporovăiască despre vînătoare, asaltîndu-l pe Chiltern cu o droaie de întrebări, pe care lordul i le curmă destul de curînd, în intenția de a se achita cît mai grabnic de misiunea pe care și-o propusese. Fiindcă așa proceda de regulă. Cînd avea o treabă de rezolvat, o aborda cu atîta pripeală și zel încît, de cele mai multe ori, producea consternare și compromitea rezultatul.

— Uite ce, Maule, ar trebui să te hotărăşti într-un fel cu fata, i-o trînti junelui fără altă introducere.

— Cum adică ? reacţionă acesta surprins.

— După cîte ştiu, sînteţi logodiţi, nu ?

— Exact. Şi în această privinţă nu încape nici o îndoială.

— Cu atît mai bine, continuă lordul. Dar cînd lucrurile ajung la stadiul acesta, bărbaţii nu au ce pierde din cauza amînărilor. Din contră, au numai de cîştigat. Pe cînd fetele suferă.

— Eu credeam dimpotrivă, că tocmai fetele doresc să tergiverseze căsătoria...

— Asta e doar o teorie frivolă, care nu valorează două parale. Cînd o fată s-a logodit, doreşte să fixeze şi ziua nunţii. Bărbatului puţin îi pasă de va fi peste o săptămînă ori peste un an, deoarece, în răstimpul acesta, nu-şi refuză nici o plăcere. În vreme ce tînăra, neavînd libertatea lui, se omoară cu aşteptarea şi cu gîndurile. În plus mai există şi cazuri cînd, tocmai la cununie, dumnealui nu mai e de găsit.

— Sper că nu sînt privit cu suspiciune, replică Gerard cu un aer destul de vexat.

— Nicidecum. Fii pe pace, îl asigură Chiltern. Femeile de aici te consideră cel mai desăvîrşit paladin, iar domnişoara Palliser mi-ar sări drept în beregată de-ar avea impresia că te-am ponegrit cu ceva. Dar să nu uiţi că se află la mine în casă şi, ca atare, trebuie să procedez întocmai cum ar face-o un frate al ei.

— Adică ? îl presă Gerard.

— Adică să-ţi spun răspicat că nu pot să fiu de acord cu logodna dacă nu eşti hotărît să fixezi data nunţii. Şi să-mi comunici şi unde urmează să-ţi instalezi familia.

— Sînt gata să locuiesc oriunde doreşte Adelaide. La Maule Abbey nu putem sta fără consimţămîntul tatălui meu atîta vreme cît este în viaţă...

— Şi ar putea s-o mai ducă încă douăzeci de ani, observă lordul.

— Sau chiar treizeci, adăugă celălalt.

— Atunci va trebui să găseşti altă casă, nu să spui că respecţi preferinţele fetei. Asta nu rezolvă nimic. Deci, ca să fiu cît mai clar, socotesc că, de vreme ce eşti aici, trebuie să definitivezi situaţia. Şi acum, noapte bună, băcăule.

CAPITOLUL XLII

BOULOGNE

AJUNS ÎN CAMERA SA, Gerard se dezbrăcă numai pe jumătate, lăsîndu-se, după aceea, tot mai furat de gînduri şi indignare. Chestia cu Chiltern nu-i plăcuse deloc. Că exista ceva putred în Danemarca, nu mai avea pic de îndoială. Dar ce anume ? Nu izbutea să desluşească în nici un chip. Şi mai presus de încîlceala ce-o mirosise, îl supăra intervenţia lui Chiltern. Cu ce cădere se amesteca în viaţa lui intimă ? Şi pentru ce îi vorbise cu acel ton autoritar, în calitate chipurile, de frate al logodnicei, interogîndu-l, punîndu-i condiţii şi aşa mai departe ? Îi lipsise prezenţa de spirit să-l pună la punct pe moment. Însă trebuia să o facă, mai devreme ori mai tîrziu, că doar nu era să se lase mînat de la spate, şi nici să primească porunci de la lord. Întîi, fiindcă nu avea dreptul, şi apoi, nu-i dăduse motive. Cîntărindu-şi cu detaşare conduita faţă de Adelaide, o găsea nu numai ireproşabilă, dar şi romantică. Se îndrăgostise de ea şi îi mărturisise iubirea fără să-i pună o întrebare în legătură cu zestrea. Or mai frumos de atît, nici un tînăr n-ar fi putut să se poarte. Că nu o dusese la primărie a doua zi după oficierea logodnei — cum procedau bogătaşii — era de prevăzut că nu avea posibilitatea s-o facă. Sau în orice caz, Adelaide o ştiuse. Sfătuindu-se amîndoi, şi mai în urmă cu lady Chiltern, fusese trimis să negocieze cu propriul părinte instalarea lor la conacul Maule Abbey. Perspectiva îi dăduse fiori, fiindcă nu detesta nimic mai mult decît o discuţie de felul acesta cu taică-său. Şi totuşi, le împlinise voia. Se înfăţişase la el şi îi ceruse, cu intenţii curate, să le împrumute casa pentru a-şi întemeia un cămin. Că bătrînul îl refuzase, nu era vinovat. Şi nimeni nu putea veni cu pretenţia să facă rost cît ai bate din palme de o locuinţă ori de un capital din care să-şi întreţină familia. Venitul său anual se limita la fix opt sute de lire — grefate, bineînţeles, şi de ceva datorii. Că doar nu izbutea nici un om s-o scoată la capăt cu parale atît de puţine. Deci, aşa cum se prezenta situaţia personală, era exclus să se însoare imediat. Şi nu era vina lui că Adelaide nu avea nici un fel de resurse. Cinstit şi complet dezinteresat, o îndrăgise fără să se gîndească la nicopseală — un amănunt care îl onora, şi ar fi trebuit

să se țină seamă de el. Necum să i se arunce în obraz dubii și acuzații, cum făcuse prea nobilul Chiltern. Revolta stîrnită de lord se îndreptă, pe încetul, și împotriva logodnicei, fiindcă era greu de închipuit ca Chiltern să-l scarmene și să-i pună condiții fără să-i fi ajuns la urechi anumite nemulțumiri. Se vede că fata se plînsese prietenei Violet, care își înștiințase soțul. Indiscutabil așa se petrecuseră lucrurile, și chiar dimineață va avea o explicație strașnică cu Adelaide. Iar după ce se va lămuri cu ea, o să aibă și cu Chiltern o răfuială, ca să știe că Gerard Maule nu suportă porunci și moralizări. Și de-i va face o grosolănie, va pleca din conac cît ai număra pînă la zece. Ajuns la această decizie, își reluă dezbrăcatul, se puse la cămașă de noapte și se culcă.

A doua zi dimineață apăru foarte tîrziu. Pînă la ora cînd decise să se arate, stăpînul casei își luase gustarea și pornise de mult pe la treburi. Pe cînd el tăndălise prin cameră, dichisindu-se și cîntărind ideile din ajun. Tot întorcîndu-le pe o față și pe alta, ajunsese la încheierea că era mai cuminte să vorbească încă o dată cu Chiltern înaintea discuției cu Adelaide, ca să n-o învinuiască de ceva pe nedrept. Iar pe lord nu-l va lua prea din scurt, așa cum intenționase în noaptea trecută. Îi va reproșa cu destulă blîndețe recenta lui probozeală, căutînd să-l descoasă dacă nu cumva și-o întemeiase pe o plîngere din partea logodnicei.

Cu gîndul acesta intră în sufragerie, unde o găsi, în mod cu totul neprevăzut, doar pe Adelaide așteptînd să-i servească micul dejun care, din dispozițiile gazdei, trebuia să decurgă în doi, să dureze un ceas pe puțin, și să nu fie tulburat de nimeni. Precum se și întîmplă. Dar în starea în care se afla Gerard — încă ofensat de moralizarea lui Chiltern — era imposibil să petreacă atîta vreme cu Adelaide fără să pomencască de întîmplarea care-i ședea pe suflet.

— Tîrziu îți mai arăți chipul, îl întîmpină fata rîzînd. E ceasul aproape unsprezece. Lordul trebăluiește pe afară de un ceas. Cred că nu te scoli niciodată devreme, în afară de zilele cînd ai programată o vînătoare.

— Oamenii văd o mare virtute în faptul că se scoală cu noaptea în cap. Și cu ce se aleg ?

— Cu o gustare caldă, pe cînd a ta s-a răcit, îl tachină ea.

— Și ce dacă ? îi răspunse nepăsător. Mă lipsesc de orice, dacă mi se aduce un ou fiert. Crezi că se poate ? Aseară cînd m-am dus la culcare, eram otrăvit.

— Ați fumat prea multe trabucuri, sir.

— Aș ! Nicidecum. M-au supărat niște chestii pe care mi le-a trîntit Chiltern. Pînă atunci veselă și glumeață, Adelaide se întunecă brusc. Te rog pune-mi cît mai mult zahăr, îi ceru el în timp ce-i pregătea ceaiul. Și nu îmi trebuie pîine prăjită. Ziceai că a plecat la treburi, continuă referindu-se la amfitrion. O fi pe la crescătoria de cîini...

— Da, cred că acolo s-a dus, după cît a lăsat de înțeles. Dar cu ce te-a mîhnit în seara trecută ? Ce anume ți-a spus ? îl iscodi curioasă și, totodată, neliniștită.

— Eh, nimic special, se codi Gerard. Însă are un fel de a te zădărî pe care, desigur, i-l știi, cît și un mod de a privi oamenii de parcă toți sînt datori să-i asculte comenzile.

— V-ați certat, cumva ? îl iscodi tot mai îngrijorată.

— Noo. M-am dus la culcare fără să zic pîs, deși nu înghit să mi se țină predici. Și am să i-o comunic acum, dimineață. Asta e tot..

— Ați discutat despre mine ? insistă ea.

— Nu are importanță.

— Ba are, îl contrazise cu fermitate. Îți închipui că dacă voi vă sfădiți, pe mine nu mă afectează ? Cum aș mai sta la conacul lor sau cum aș merge cu ei la Londra, cînd voi v-ați certat ? De aceea, trebuie să îmi spui ce a fost. Și sînt sigură că discuția m-a vizat direct. Vorbindu-i, se așează pe un scaun alături și căută să-i surprindă privirea. Gerard, nu cred că înțelegi cît de mult mă interesează orice te privește pe tine, îi zice cu voce duioasă.

Trebuia să o pună în temă, cumpăni el, dar cînd vru să înceapă istorisirea, nu izbuti să-și aducă aminte ce anume îi spusese Chiltern. Reținuse ceva în legătură cu un frate și o soră; prin care-i lăsase de înțeles că Adelaide ar avea nevoie de oblăduire, însă ideea lui de a se erija în ocrotitor, nu i se mai părea nefirească ori jignitoare.

— Mi-a aruncat insinuarea că nu m-aș purta corect cu tine, vorbi răsucindu-se cu fața spre șemineu. Or așa ceva nu admit.

— Pe mine nu m-a auzit afirmînd acest lucru, se disculpă fata.

— Nu înțeleg ce pretenții o fi avînd, nici pentru ce-și vîră coada, dar știu că mă scoate din fire amestecul ori-

șicui în chestiunile mele. Și apoi are Chiltern habar de grijile ce m-apasă ? Pentru el a avut cine să scoată un ban din buzunar de cîte ori a fost la strîmtoare. Pe cînd eu mă descurc absolut singur.

— Ce înseamnă toate acestea ? scînci Adelaide complet dezorientată.

— Dacă ții neapărat să ți-o spun, înseamnă că la plictiselile care-mi amărăsc viața, mai vine și el cu altele, care să le pună capac.

— Ce amărăciuni ai ? Oricare ar fi ele, trebuie să mi le împărtășești, Gerard, îl imploră ea. Dacă ai fost frămîntat de cînd te-ai văzut cu bătrînul tău, pentru ce nu mi-ai scris ? Sau de ce nu ai venit să mi-o spui ? Necazurile la care te-ai referit au legătură cu mine ?

— Păi într-un fel au.

— Dar eu nu vreau să-ți fiu o povară.

— Acum nu te apuca să-mi iei vorbele de-a-ndoaselea. Firește că nu ești o povară. Doar știi că te iubesc mai presus de orice.

— Sper acest lucru...

— Ba să fii pe de-a-ntregul convinsă, îi zise cuprinzînd-o în brațe și strîngînd-o la piept. Dar spune și tu, ce poate face un om ? Cînd lady Chiltern m-a trimis să vorbesc cu tatăl meu, m-am dus glonț, deși puteam să garantez dinainte că n-o să mă aleg cu nimic. De cînd îl știu, nu a mișcat pentru mine un deget.

— Ce lucru oribil ! se scuturâ îngrozită.

— I se pare o nedreptate că încasez banii unchiului meu, cu toate că el nu ar fi mai îndreptățit să-i primească decît măturătorul din stradă. Și repetă întruna că mă lăfăi în mai multe parale decît el.

— Mi se pare că așa și este, murmură Adelaide.

— Da de unde ! O duc foarte greu. Oamenii își închipuie că opt sute de lire ar fi un capăt de țară. Dar pentru mine înseamnă o nimica toată.

— Și atunci cum ai să te ajungi din ei cînd vei fi însurat ? îl întrebă ea.

— Se vor impune schimbări radicale ca s-o scot cît de cît la liman. Va trebui să-mi vînd caii, să renunțăm amîndoi la orice plăcere și să ne mutăm la Boulogne. Dar acestea nu se pot face cît ai clipi. Și mai vine un Chiltern să-ți predice, pozînd în Virtutea întruchipată. Să mă lase în pace cu teoriile lui și să nu-și bage nasul unde nu-i fierbe oala.

Auzindu-l, fata se înțunecă și mai mult, se desprinse din brațele lui și se depărtă cîțiva pași. O vreme rămase pe gînduri, și cînd se făcu auzită, vorbi foarte rar.

— Mă tem că ne-am pripit cu hotărîrea pe care am luat-o, fără să cumpănim de ajuns înainte...

— Nu sînt de aceeași părere, protestă Gerard.

— Totuși așa e. Am fost imprudenți. Altfel nu ne-am fi logodit... și poate era mai bine, completă surîzînd abia perceptibil.

— De ce spui asta ?

— Fiindcă mi-e limpede că logodna noastră ți-a adus mai degrabă necazuri decît fericire.

— Cu toate astea nu aș renunța la ea pentru nimic în lume, susținu juncle înflăcărat.

— Deși ar fi mai cuminte... În ce mă privește, recunosc că nu am privit-o din unghiul care s-ar fi impus și, ca urmare, nu mi-am dat seama că însurătoarea cu mine te silește la atîtea privațiuni. Acum, însă, văd realitatea mai limpede. De aceea, du-te și spune-i lordului Chiltern că am desfăcut logodna, și același lucru am să-l anunț și eu Violetei. Este soluția cea mai înțeleaptă. Și eu voi pleca fără întîrziere în Italia.

— Nici prin minte nu-mi trece să fac una ca asta, se opuse Gerard cu îndîrjire. Logodna e în vigoare. Și la fel va rămîne.

— Cum poți să crezi că m-aș mărita cu bărbatul pe care-l iubesc după ce mi-a mărturisit că însurătoarea... cu mine... înseamnă... surghiunirea lui... în Boulogne ? Du-te și fă ce ți-am zis. Comunică lordului ruptura logodnei. Și, spunînd acestea, fata ieși din sufragerie.

O scrîntise urît, se gîndi Gerard în urma ei, cu toate că fusese așa generos, animat de intenții atît de frumoase și de pure ! Nici o clipă nu-i trecuse prin minte să strice logodna, și nici acum nu concepea acest lucru. O iubea mai mult ca oricînd pe Adelaide și avea să trăiască doar cu dorința să-i devină soție. E drept, poate nu trebuia să-i pomenească de sărăcie ori de Boulogne. Deși cum le-ar fi putut ocoli ? De vreme ce-l încolțise cu atîtea întrebări, fusese nevoit să-i dezvăluie realitatea în legătură cu starea-i materială. De la lord pornise tot pocinogul, fiindcă se amestecase fără să aibă nici o cădere, după cum i-o va declara chiar în minutele următoare. Cît despre Adelaide, în mod cert avea să se însoare cu ea. Însă căsătoria se cerea amînată. În definitiv orice tînără așteaptă cîte un an pînă la cununie. Și atunci ea pentru

ce nu l-ar păsui ? Se simțea tare nenorocit că o supărase. Dar vinovat era numai Chiltern. O să-i spună pe șleau ce gîndește despre el, după care-l va lămuri, cu duioșia și dragostea ce i le nutrea scumpei Adelaide, în ciuda neînțelegerii de moment, că rămîncau la fel de uniți și hotărîți să se căsătorească, numai că nunta nu putea fi făcută mai devreme de un an, în care timp va pregăti casa unde vor locui. Decizia părea atît de grandioasă și importantă încît, deocamdată, nu i se păru necesar să-și mai chinuie mintea cu alte planuri de viitor. Așa că ieși în hol, își luă pălăria și porni în căutarea lui Chiltern.

Îl găsi la creșcătoria de cîini, împresurat de dulăi mai mari, mai mărunți, mai lunguieți, mai îndesați, cu urechi clăpăuge, cu boturi ascuțite, pe scurt, de toate speciile canine folosite la vînătoare. De față se mai aflau îngrijitorii obișnuiți, plus vreo doi specialiști în materie : Cox și bătrînul Doggett — mai marele peste jivine și acareturi — iar maestrul de vînătoare era absorbit pînă peste urechi de îndeletnicirea sa momentană. De fapt se proceda la o triere a ogarilor, care, împărțiți după vîrste și sexe, erau aduși, pe rînd, spre examinare. Bătrînul Doggett nu scăpa un prilej să nu-l contrazică pe un expert cum era Cox în privința păstrării sau renunțării la exemplarele cercetate. Soarta fiecărui canin atîrna, pare-se, de mersul său, de energia, docilitatea și de simțul olfactiv, puse la încercare și urmărite cu o seriozitate și o atenție de necrezut pentru un laic, iar în urma constatărilor înregistrate cu grijă, Chiltern pronunța verdictul printr-o singură vorbă, care, odată rostită, era irevocabilă, indiferent de protestele celor din jur. Privindu-l în acțiune, oricare spectator ar fi fost de părere că pînă și Jupiter nu fusese mai autocrat și mai aprig decît lordul. Sau observîndu-i fruntea brăzdată, ai fi crezut, de asemeni, că nici o putere de stat nu atîrnase mai greu pe umerii vreunui conducător ca împărăția cîrmuită de Chiltern. Apariția lui Gerard trecu aproape neobservată. Fiind cunoscut ca mare iubitor al sportului cinegetic, i se permise fără obiecții să ia parte la acea operație vitală și, totodată, ultrasecretă, în meșteșugul vînătoresc. Observîndu-i prezența, Chiltern bombăni un salut, Cox își flutură bereta lui ponosită, după care își continuară probele în curs, timp de un ceas și mai bine. Cei care au mai asistat la trierea copoilor, știu că este o treabă anevoioasă, care poate dura și o dimineață întreagă. Bătrînul Doggett, bucurîndu-se de unele privilegii față de restul personalului, își îngăduia luxul să tragă o pipă de față cu lordul. Gerard Maule îi ținea isonul, deși fuma trabucuri. Însă Chiltern era prea covîrșit de răspundere ca să-i mai fie gîndul la o țigară. Într-un tîrziu, Cox pronunță ultima sa propunere, Doggett îl mîrîi pentru ultima dată, maestrul de vînătoare rosti ultima sa hotărîre, după care porni spre conac împreună cu Maule.

Selecționarea dulăilor ținuse așa de mult, încît Gerard aproape uitase pentru care pricină venise în căutarea lui Chiltern. Abia pe la jumătatea drumului își aminti de amenințarea logodnicei și hotărî să aibă o explicație cu lordul. Dar pînă s-o înceapă, îl auzi pe acesta, de alături :

— Va trebui să mă duc și să stau de vorbă cu femeia aceea.

— Cu Adelaide ? se repezi el surprins.

— Ce Adelaide ? exclamă Chiltern. Cu noua ducesă de Omnium, care cred că le învîrtește pe toate. Dacă mă las pe mîna nemerniculuí de Fothergill, va continua să-și facă mendrele în pădurile Trumpeton.

— Aa, la ducesă vă referiți. Știți, eu eram cu gîndul la altcineva. Mai țineți minte ce spuneați aseară în legătură cu domnișoara Palliser ?

— Cum de nu.

— Ei bine, nu știu cum să vă zic, dar cred că nu aveați dreptul să vorbiți în felul în care ați făcut-o.

Lordul Chiltern era cît pe aci să-l apuce de guler, în timp ce-i urlă răspunsul :

— Nu am pronunțat nici un cuvînt nelalocul lui. Ți-am dat unele lucruri de înțeles fără să te jignesc. Dar acum ți-o spun verde că, odată ce te-ai logodit cu o tînără, ai datoria să păstrezi legătura cu ea, să-i scrii, ca să-ți știe de rost.

— Ați făcut o aluzie la calitatea dumneavoastră de frate...

— Nu o neg, zise Chiltern. Și dacă ai gînduri curate, nu văd ce te-ar deranja să aibă un protector pînă va veni ziua în care să-i porți dumneata de grijă. E o practică răspîndită ca o fată orfană, cum e domnișoara Palliser, să fie ocrotită de cineva.

— Mi-ați făcut apropouri că nu am o comportare corectă față de ea.

— Așa ceva nu am făcut, Maule, țipă lordul, aruncînd fulgere de mînie. Însă de cauți ceartă cu mine...

— Nici prin minte nu-mi trece, i-o întoarse Gerard scorțos.

— Ba da, o cauți, și încă cu lunetarea, din moment ce mă scoți vinovat pentru o discuție cum nu se poate mai binevoitoare. Așa că-ți voi spune acum, mai fără perdea decît în seara trecută, că de nu iei o hotărîre cît vreme te afli aici, ești un om de nimic.

— Asta-i părerea dumneavoastră.

— Da, este. Și nu doar a mea, ci a tuturor femeilor și bărbaților care cunosc regulile bunei cuviințe. Și mai adaug ceva, domnule Maule. Dacă-ți închipui că ai să umbli cu cioara vopsită, te înșeli amarnic. Așa că ascultă cu luare aminte la vorbele mele. Nu ai avut un prieten mai bun ca mine, și nici domnișoara Adelaide o amică mai devotată decît soția mea. Logodna voastră s-a făcut în casă la noi, și de aceea vreau să-mi răspunzi răspicat : ce ai decis cu căsătoria ?

— Nu vă dau socoteală de intențiile mele, îl înfruntă tînărul insolent.

— Dar fetei ori soției mele ai de gînd să le împărtășești ? continuă lordul stăpînindu-se din răsputeri.

— Asta mai curînd. Deși nu garantez.

— Atunci, cu începere din această secundă, n-o mai întîlnești pe domnișoara Palliser în casa mea.

— Plec chiar astăzi, anunță Maule semeț.

— Eu nu te dau afară. Mai stai o noapte și cugetă, după care ia hotărîrea pe care o crezi de cuviință. N-am să-mi fac o ambiție cu dumneata pe motiv că m-ai înfruntat. Știu că fata te îndrăgește și că sentimentele sînt reciproce. Așa că nu căuta gîlceavă cînd ești convins că vă doresc numai binele. Dacă te consideri, chipurile, jignit de poveștile mele, n-ai decît să nu le mai cauți. Dar consultă-te cu lady Chiltern.

— Asta-mi convine și așa am să fac, consimți junele cu aceeași trufie.

Dar de cum ajunseră la conac, simți că totul era împotriva sa. Adelaide nu se arătă decît înaintea cinei, iar lady Chiltern — pînă ieri numai zîmbete și amabilități — devenise rece ca sloiul de gheață. Nimeni nu-l întrebă ce program avea după-amiază, astfel că și-o petrecu împreună cu rîndașul și cu caii, fumînd un trabuc după altul, și gîndindu-se la ultimele cuvinte zvîrlite de Adelaide, la încruntarea lordului și la felul distant în care-l

tratase lady Chiltern. Seara, cînd coborî în salon, o găsi pe amfitrioană stînd la șuetă cu Adelaide, și cu toate că fata îi puse unele întrebări despre trierea cîinilor, la care participase, așternu o indiferență între ei cu neputință de învins. Cel puțin pe moment. Și cu gîndul la atmosfera din ziua trecută — cînd și iubita și gazda îl răsfățaseră în fel și chip — simți o gheară pe inimă. Nu peste mult, își făcu apariția și stăpînul casei, însoțit de o pereche de invitați, veniți pentru o vizită de cîteva zile la Harrington. Tot ce a urmat, a fost de o plictiseală ucigătoare. O conduse pe Adelaide în sufragerie, dar la masă nu fu așezat lîngă ea, explicîndu-i-se că locurile se schimbaseră de nevoie, vezi Doamne, pentru ca noul venit să nu stea lîngă soția lui. Îmbufnat, nu făcu nici o tentativă să intre în vorbă cu intrusa de alături, încercînd în două, trei rînduri să lege o discuție cu lady Chiltern. În zadar, însă. Primi doar răspunsuri monosilabice, deși Violet era o neîntrecută parteneră de conversație. Învins de dispreț, își întoarse silințele spre iubita care-i ședea vizavi, căutînd de cîteva ori să-i capteze privirea. Dar și aceste strădanii se dovediră vane. Adelaide parcă nici nu-l vedea. Cînd doamnele părăsiră sufrageria, Chiltern începu obișnuitele relatări despre samavolniciile din pădurile Trumpeton, pe care proaspătul musafir, deși vădit nepriceput în tainele vînătoarei, le urmări cu respectul și atenția ce i le datora nobilului amfitrion. De-a lungul întregului monolog, Gerard nu strecură o silabă, povestitorul ignorîndu-l complet, așa că sorbi, pe tăcute, din paharul ce-l avea dinainte, socotindu-se la ce oră putea să plece a doua zi dimineață. Reveniți în salon, Adelaide îi arătă aceeași indiferență, vorbindu-i doar provocată și fără nici o tragere de inimă. Exasperat, se adresă fostei vecine de masă dar, spre izbăvirea lui, după numai cîteva propoziții, se trezi invitat la o partidă de *whist* cu lady Chiltern și noii oaspeți. De-abia tîrziu, după ce Adelaide se retrase în cameră, Violet îl chemă în salonașul de la etaj unde, în sfîrșit, se dădură cărțile pe față.

— Domnișoara Palliser ne-a anunțat că a rupt logodna, îl înștiință ea.

— Definitiv ? o interogă speriat.

— Se înțelege, i se răspunse destul de acru. Asemenea hotărîri nu se iau numai pe jumătate.

— Dar pentru ce ?

— Cred că știi foarte bine, domnule Maule.

— Habar nu am. Vă rog să mă credeți. În plus socotesc că am și eu un cuvînt de spus, la fel ca și ea. Iar părerea mea este că nu a făcut-o din proprie inițiativă.

— Domnule Maule ! exclamă Violet vădit jignită.

— Puteți să vă supărați, dar trebuie să vorbesc deschis. De ce nu-mi anunță și mie hotărîrea cu stricarea logodnei ?

— Ba ți-a adus-o la cunoștință.

— Nu. Nu este adevărat. Mi-a zis ceva, însă departe de gravitatea deciziei comunicată de dumneavoastră. Cred că nici un bărbat nu a suferit o așa mare batjocură. Și asta numai mulțumită lordului Chiltern. E revanșa pe care și-a luat-o fiindcă i-am spus că nu are dreptul să se amestece în treburile mele. Și nu are dreptul. O susțin și acum.

— Dumneata și Oswald erați plecați de acasă cînd mi-a anunțat Adelaide despărțirea. Apoi, de cînd ai sosit, Oswald nu a schimbat două fraze cu ea. Deci poți fi convins că nu a montat-o împotriva dumitale.

— Atunci cărui fapt se datorează ruptura ?

— I-ai declarat că de la logodnă te-au năpădit tot felul de griji și necazuri.

— Nu am mințit. Și e firesc să se întîmple astfel.

— I-ai mai spus că, după căsătorie, va trebui să vă exilați la Boulogne, îi aminti Violet.

— Nu am crezut că-mi va lua afirmația cuvînt cu cuvînt.

— Totuși, recunoaște domnule Maule, că nu așa se vorbește unei logodnice a cărei nădejde era să te facă fericit, necum să-ți amărască zilele. Iar cînd i-ai dat a înțelege — în felul cel mai străveziu cu putință — că perspectivele mariajului te înfioară, desigur nu avea altă alternativă decît separarea.

— Dar nu mă-ngrozeau deloc, protestă el.

— Nu știu, însă ți-ai făcut-o cu mîna dumitale.

— Credeți că ar consimți să mă vadă ?

— Dacă insiști, s-ar putea. Deși preferă să nu mai vorbiți.

Gerard stărui totuși, astfel că lady Chiltern se înduplecă și i-o aduse pe fată în salonașul unde discutaseră

pînă atunci. Adelaide se arătă foarte blajină, adoptînd cu totul alt ton decît Violet. Dar în ciuda blîndeței și a glasului cald, Gerard n-a izbutit s-o abată de la ideea despărțirii definitive. Nefericita aluzie la surghiunirea în Boulogne părea picătura care umpluse paharul tînguielilor lui și, totodată, al toleranței pe care i-o arătase Adelaide.

— Domnule Maule, în secunda cînd mi-am dat seama că dumneata consideri căsătoria noastră o adevărată nenorocire, am vrut să te feresc de ea. Și în consecință am rupt logodna.

— Dar nu o socoteam o nenorocire...

— Așa ai lăsat să se înțeleagă. Și asta mi-a fost de ajuns ca să bat în retragere. Sper să ne despărțim prieteni.

— Ba nu mă despart deloc, se împotrivi el cu dîrzenie. Și nu pricep nimic din tot ce se întîmplă. Pentru că am spus o prostie despre Boulogne, și asta în glumă...

— Nu în glumă mi-ai afirmat că de la logodnă te-a năpădit un puhoi de necazuri...

— Orice om își dă seama cînd vorbește în glumă sau nu. Și susțin că am spus-o în glumă. Dar adevărul este, probabil, că nu ții la mine, și de aceea vrei să termini.

— Sper, domnule Maule, că timpul te va convinge care din noi a avut dreptate, îi ripostă liniștită.

— Cred că-ți bați joc de mine... că nu ai fost sinceră... că m-ați umilit cu toții în modul cel mai oribil. Drept care fug din această casă. Dragoste cu sila nu se face. Așa că degeaba te-aș mai ruga să-i respecți legămîntul pe care l-ai încheiat. Nu ne vom da mîna. Nici rămas bun nu ne luăm. Ci te las, pur și simplu, și plec.

Ceea ce și făcu, trîntind ușa în urmă.

— Dacă ține la tine, se întoarce, fii sigură, o încuraja lady Chiltern pe Adelaide, care zăcea în pat, răpusă de amărăciune și de o cumplită migrenă.

— Nu vreau să se întoarcă, gemea deznădăjduită. N-am să-l forțez niciodată să meargă în Boulogne.

— Acum alungă acest gînd, drăguțo, o îndemna Violet, vorbindu-i ca unui copil.

— Cum l-aș putea alunga ? se tînguia aproape în șoaptă. O să mă urmărească mereu. Nu mai vreau să-l revăd cîte zile mai am. Auzi, să mă mărit cu un om care îmi spune că sînt o pacoste pentru el ! N-am să-l oblig niciodată să se mute în Boulogne...

CAPITOLUL XLIII

ALTĂ LOVITURĂ A LUI SLIDE

CONFLICTUL IVIT între Phineas Finn și domnul Bonteen devenise subiectul numărul unu în discuțiile de pretutindeni, îmbrăcînd mai multe forme, fiecare cu inerentele-i faze. Prima — așa zisa fază politică — se bucurase de cea mai largă audiență, și de tot atîta înțelegere, deși denaturase în mod flagrant adevărul. Cea de a doua — cu caracter personal — care se referea la altercația propriu-zisă a protagoniștilor și la schimbul epistolar dintre ei, părea mai confuză, din pricina zvonurilor contradictorii ce o însoțeau. În unele locuri se povestea, de exemplu, că cei doi candidați fuseseră la numai un pas de a se bate ; în altele se susținea că unul din ei, mai cu mîncărime în palmă, îl pocnise pe celălalt, pe cînd în cercurile mai izolate de Parlament și de cluburile prestigioase umbla vorba că irlandezul ar fi scăpat primul pumn, după care englezul i-ar fi tras o chelfăneală de n-o va uita pînă intră în mormînt. Această variantă era, fără îndoială, extrem de neplăcută pentru Phineas Finn. Și mai circula încă una — de natură socială, să zicem, și care, din nefericire, o bălăcărea pe lady Laura Kennedy. Natural, aceste trei versiuni se împleteau între ele cu amănunte luate dintr-una și intercalate într-alta, iar ghiveciul ce rezulta era asezonat cu numele unor personaje de maximă greutate. Bunăoară, onorabilul Gresham, ditamai prim-ministru, părea foarte amestecat în toată povestea. Dînsul, se spunea, îl mazilise pe Phineas Finn din guvern, ca urmare a dubioasei legături întreținute de acesta cu soția unui fost coleg de-al domniei sale și tot dumnealui îl concediase pe Bonteen din Cabinet — că doar fusese numit, nu-i așa ? —, iar asta numai datorită unei indiscrete aluzii scăpată de Bonteen despre numita combinație amoroasă. Ca urmare a măiestritelor îmbinări între variantele generate de sfada lui Phineas cu Bonteen, șeful guvernului era luat în tărbacă atît de prieteni, cît și de vrăjmași.

Un episod copios comentat era cel petrecut la hotelul Macpherson. Din numeroasele prelucrări suferite, reieșise ideea biruitoare că domnul Kennedy, pierzîndu-și mințile din pricina infidelității soției — despre care aflase abia la cearta lui Bonteen cu Finn — încercase

să-l răpună pe amantul consoartei, care avusese neștăr-ginita nerușinare să dea buzna la el, cu gîndul de a-l forța să oprească publicarea unui material ce-i denunța întreaga mîrșăvie. Acest omor — cît pe ce să fie înfăptuit — avusese loc în centrul metropolei, în plină zi și, lucru mai trist, într-o sfîntă duminică — amănunt ce sporea parcă oroarea dar și deliciul atentatului, a cărui istorisire cumnina cu incredibila nepăsare a poliției. Ucigașul închipuit fusese înalt demnitar, iar ibovnicul — aproape împușcat — deținuse cîndva funcția de subsecretar de stat, și chiar în clipa de față era membru în Parlament. Se mai știa pozitiv că tatăl infidelei consoarte — un nobil care se bucurase întotdeauna de stimă — ținea cu iubitul fiicei, și nu cu năpăstuitul ei soț. Toate aceste istorii semănau spaima și, în același timp, o agitație grozav de plăcută, care își pusese pecetea pe întregul sezon londonez.

Natural, opinia generală îl condamna pe bietul Phineas Finn, deși se mai găseau oameni care să-i țină și parte. Doar se știe că e mult mai ușor să-ți îndatorezi un amic înfundîndu-i vrăjmașul, decît să te dai peste cap încercînd să-i aduci un serviciu real. S-a văzut cum ducesa de Omnium fusese înfrîntă în tentativa de a-i obține o slujbă lui Phineas și cum zădărnicise, prin abilele-i mașinații, îndrăznețele năzuințe nutrite de Bonteen. Or după atîtea silințe depuse, normal că rămăsese alături de Phineas, la fel ca și doamna Goesler, deși fiecare privea printr-o optică diferită comportarea eroului. Și îndeosebi prietenia cu lady Laura. De pildă, ducesa era de părere că, în general, tinerii nu cultivă amiciții neprihănite; iar cum lady Laura și soțul ei fuseseră separați multă vreme, nu se putea ca între ea și Phineas „să nu existe ceva".

— Ce naivă ești, draga mea, îi spusese odată prietenei. Doar o lume întreagă îi știa împreună înaintea căsătoriei cu Kennedy. Era o idilă extraordinar de romantică ! Iar lady Laura și-a convins tatăl să-i ofere propria circumscripție pentru a candida în alegeri.

— Nu uita că domnul Finn l-a scăpat de la moarte pe Kennedy, îi amintea Marie Goesler.

— O, intervenția lui de atunci e un mister dintre cele mai extraordinare ! Laurence Fitzgibbon susține că a fost regizată de la un capăt la altul — începînd cu tocmirea din vreme a presupușilor criminali. S-a produs, totuși,

o încurcătură prin venirea intempestivă a poliţiştilor, care au încurcat socotelile înşfăcîndu-i pe aşa-zişii răufăcători şi ducîndu-i la secţie. Se pare însă că ministrul de interne, Sir Henry Coldfoot — care era prieten la toartă cu lordul Brentford — le-a dat drumul nevinovaţilor, muşamalizînd toată afacerea. Aşa se zice că i-ar fi salvat viaţa lui Kennedy, deşi eu nu cred să fi fost doar un aranjament, fiindcă prea ar fi amuzant. Totuşi, foarte mulţi au rămas la această convingere.

Marie Goesler ascultase scandalizată relatarea ducesei, ca şi teoria cu lady Laura. Bănuitul amor dintre ea şi Phineas Finn îl considera o plăsmuire dintre cele mai infamante, şi aproape o înfuria credulitatea amicei. Probabil existau multe doamne care împărtăşeau părerea Ducesei de Omnium, dar asta nu le împiedica să ţină cu Phineas. Pentru ele era de neînţeles ca o legătură cu o femeie să-l vitregească de postul ce şi-l visase, şi nu aprobau nici în ruptul capului virtutea rigidă arătată de primul-ministru. În fond, cu ce drept se amesteca în viaţa particulară a oamenilor ? îşi ziceau revoltate. De unde prinse a se împrăştia ideea că şeful guvernului era un tip băgăreţ, avînd la activul său o seamă de intervenţii nefaste. Deşi amic foarte bun al lordului Cantrip, soţia acestuia îl ocăra pe Gresham pentru nedreptatea ce i-o făcuse lui Finn. De partea lui se situase şi bătrîna ducesă de St. Bungay, care e drept că nu pricepea o iotă din ce auzea în jur, însă pleda în favoarea nedreptăţitului, deoarece i se năzărise odată că doamna Bonteen o tratase cu lipsă de politeţe. Închegarea acestui nucleu de simpatizante era numai opera Ducesei de Omnium, mare meşteră în atragerea şemenilor de partea unei idei personale. Ea o montase pe bătrîna de St. Bungay şi pe mai toate matroanele de elită să-l protejeze pe Phineas, convingîndu-le că nimic nu era mai de bon ton la ceasul acela decît a fi partizană declarată a lui Phineas Finn. Ca urmare a susţinutei campanii, urgisitul Cabinetului liberal deveni leul saloanelor londoneze.

Nefericita sa întîmplare căpătase un plus de picanterie prin conduita făţiş ursuză şi răuvoitoare a domnului Bonteen. Acesta acceptase preşedinţia Camerei de Comerţ — o funcţie mult mai modestă decît cea care-i fusese menită — dar nu înţelegea să se resemneze ori să rabde tacit şi cu demnitate decepţia suferită. În loc să muncească, să se facă util şi agreabil, ascunzîndu-şi nemulţumirea şi aşteptînd, încrezător, o revanşă, era ranchiunos, bozumflat

şi chiar insolent cu superiorul său, Ducele de Omnium. Iar vechiul nostru prieten, Plantagenet Palliser, mai că nu deslușea insolenţa cînd se afla faţă în faţă cu ea. Nepreocupat de propria sa persoană, de conduită, de înfăţişare şi de podoabele titlurilor ce le purta, aproape nu lua în seamă felul cum se purtau alţii cu el. Dacă îl contrazicea cineva, interpreta faptul ca pe o nevinovată deosebire de vederi. Pînă şi divergenţele de opinii, fie cît de agresive, din partea subordonaţilor, îşi găseau justificări pozitive. Trecea peste grosolănii, prefăcîndu-se că nu le observă, oprindu-se, invariabil, numai asupra intenţiilor bune ale oamenilor. Alături de numeroasele sale virtuţi, avea siguranţa conferită de propria sa poziţie, cît şi senzaţia puterii ce izvora din capacitatea sa, din vrednicia, rangul şi bogăţiile sale care-l făceau netemător de ceilalţi. Cînd o javră de căţeluş mîrîie la un dulău, acesta nici nu visează că mîrîitul ar putea să i se adreseze, închipuindu-şi că potaia are vreo crampă care o face să sufere. Asemenea jivinei, Bonteen îl mîrîia întruna pe noul lord Păstrător al Micului Sigiliu, iar acesta îşi imagina că proaspătul Preşedinte al Camerei de Comerţ avea vreo hibă care îl chinuia. Numai că în cele din urmă, jigodia îl muşcă pe dulău de-o ureche, şi-atunci namila i-a croit o labă de l-a dat peste cap.

— Mi se pare că ai uitat cine eşti şi ai întrecut orice măsură, i-a spus ducele javrei de Bonteen.

De unde ieşiră alte zvonuri. Se şuşotea peste tot că Păstrătorul Micului Sigiliu refuzase să mai lucreze la pasionatul sistem zecimal atîta vreme cît Parlamentul i-l ţinea în spinare, în chip de coordonator, pe Preşedintele Camerei de Comerţ.

În răvăşeala-i lăuntrică, Bonteen continuă să calce în strîchini, clămpănind în cercurile prietenilor că nu mai înghiţea nedreptatea ce i se făcuse. Arătase destulă îndurare prin faptul că nu îl placase pe Gresham de la început şi nici nu făcuse mizerii guvernului abia înfiripat. Însă nu concepea să mai rămînă în actuala sa funcţie, nici să sprijine măsurile Cabinetului, dacă nu i se atribuia la iuţeală un portofoliu. Palliser devenise complet de prisos de cînd cu ridicarea la rangul de duce şi nu mai lucra la sistemul zecimal, lăsîndu-l pe seama lui. Or asta însemna o muncă ucigătoare, şi el nu avea nici un chef să crape strivit de această trudă, dacă nu i se acorda răsplata pe

care o merita mai mult ca oricine — adică locul în Cabinet.

În răzmerița iscată, se creaseră două clanuri. Unul cuprinzînd partizanii lui Bonteen, celălalt, pe ai lui Phineas. Adevărat că acesta din urmă era format mai mult din femei, pe cînd cel dintîi număra vreo șase membri din Parlament, oameni de bună credință, convinși că aveau obligația să mențină aprinse nădejdile disperate ale confratelui oropsit.

E lucru arhiștiut că pînă și liderul unei formații politice nu face două parale dacă nu are o caterincă la spate care să-l proslăvească pe triluri. Iar în situația precară a lui Bonteen, i se oferi nesperatul concurs al unei flașnete — un sprijin, e drept, nu prea onorabil, întrucît dînsul era liberal, iar flașneta purta culoarea conservatorilor. Dar asta nu însemna că propunerea nu-l unsese pe inimă, întrucît caterinca în chestiune nu urma să-l susțină numai pe el, ci să terfelească și creatura cea mai urîtă de Bonteen, apelînd la toate acutele, chiar cu riscul de a-și rupe strunele din țiițini. Miraculosul mecanism ce avea să-l ajute nu era altul decît ziarul „The People's Banner", iar flașnetarul, Quintus Slide care, îndată ce încheie tîrgul cu Bonteen, trînti o partitură pe cît de gravă, pe atît de răsunătoare, menită să il trăsnească definitiv pe vechiul său inamic. Iar opera sa de mare senzație s-a făcut auzită într-o zi de luni, pe data de trei mai.

„La începutul lui martie, am considerat de datoria noastră să atragem atenția publicului asupra conduitei avută de reprezentantul circumscripției Tankerville în dubioasa întîmplare petrecută la un hotel modest din strada Judd, cerînd cu aceeași ocazie și concursul organelor de poliție întru elucidarea situației. Sesizarea noastră se referea la un atentat împotriva deputatului de Tankerville, al cărui autor — o persoană de marcă în arena politică — era suspectat că și-ar fi pierdut mințile de pe urma loviturilor suferite în tot ce avea mai sacru și scump, adică în viața sa de familie. Dacă atunci planau numai suspiciuni asupra sănătății mult încercatului gentilom, astăzi se știe cu certitudine că nefericitul este irremediabil dement. Revenirea ziarului nostru asupra episodului deplorabil de la hotelul Macpherson are o îndoită semnificație: dorința de a reaminti cititorilor această dramă încă nelimpezită, cît și datoria de a stărui asupra unui material de extremă însemnătate ce ne-a fost încredințat

de însuși nefericitul soț, înaintea îmbolnăvirii sale, cu rugămintea expresă de a-l publica în gazetă, rugăminte pe care, însă, nu am putut să i-o ducem la îndeplinire din pricina unei interdicții judecătorești impusă redacției, cu mare grabă, de Vice-Cancelarul Înaltei Curți de Justiție. Nu este în intenția noastră de a imputa acestui slujitor al legalității marile daune pricinuite de hotărîrea domniei sale, nici să comitem vreo indiscreție în ce îl privește. Dar ne declarăm de părere că publicarea revelatorului document ar fi slujit în cel mai înalt grad principiile moralității și că interzicerea lui s-a datorat, în mod indubitat, unor demersuri inoportune ale deputatului de Tankerville.

Referindu-ne la apelul pe care l-am adresat încă din luna martie organelor ordinei publice, trebuie să arătăm că nici pînă în clipa de față nu s-a inițiat vreo anchetă în legătură cu atentatul din strada Judd și, în consecință, sperăm că se va găsi, cel puțin, un parlamentar care să facă o interpelare în sensul acesta. Tăcerea care s-a așternut peste faptele relatate de noi este mai mult decît reprobabilă și ne pune în fața unei justificate întrebări: oare se îngăduia această mușamalizare dacă protagoniștii scandaloaselor peripeții n-ar fi fost în relații cu actualul prim-ministru? Dacă doamna, al cărei nume ne ferim să îl menționăm, nu ar fi însăși fiica unui fost coleg de-al său? Dacă gentilomul care a tras focul de revolver nu ar fi lucrat în același guvern, iar presupusul amant și țința cartușului nu i-ar fi fost tot un subordonat acum cîțiva ani? Considerăm că răspunsul e la îndemîna oricui și, ca atare, nu e nevoie să-l mai formulăm noi.

Dacă sesizările și apelurile noastre au rămas fără nici un ecou, constatăm, totuși, că domnul Gresham a dovedit suficientă înțelepciune de a urma o povață pe care i-am dat-o în articolul precedent. După gravele întîmplări survenite, ne-am luat libertatea de a-l sfătui ca nu cumva să-l numească în guvern pe deputatul de Tankerville, întrucît națiunea nu ar tolera acest lucru. Și domnia sa ne-a dat ascultare. În consecință, la orele două ale după amiezii, cînd demnitarii urcă scările spre sediile lor, nu se mai aud pașii trufași ai lui Phineas Finn, așa cum bocăneau, cu trei ani în urmă, într-una din impunătoarele instituții din Downing Street. Ne place să credem că această scandaloasă stare de lucruri a luat sfîrșit pentru

totdeauna. Că frumosul deputat irlandez, care beneficia de un salariu tot așa de frumos, prin intervenția doamnelor, nu va mai fi niciodată — după cele semnalate de noi — o povară pentru bugetul statului.

Totuși, nu ne putem declara pe deplin mulțumiți și nici nu considerăm că publicul a ajuns să cunoască esența mașinațiilor politice, după cum are dreptul. Nu am aflat, de exemplu, pentru ce domnul Bonteen, după ce a fost desemnat ca viitor ministru al finanțelor — așa cum reieșea limpede din declarația făcută în Cameră de către liderul propriului său partid — a fost mai pe urmă exclus din componența guvernului și numit într-o funcție minoră. Nimeni nu a dat nici o explicație în această privință, însă noi ne credem îndreptățiți să afirmăm că la mijloc este tot o manevră a deputatului din Tankerville, de pe urma căreia țara nu are decît de suferit, fiind frustrată de prețioasele servicii ale demnitarului torpilat. Desigur e prematur și departe de scopul nostru de a lăuda oricare din atelajele inabile pe care domnul Gresham le mînă cu o îndrăzneală menită să compenseze propria sa incapacitate ; ci așteptăm, mai întîi, să vedem dacă echipajul nu se va da peste cap. Un lucru îl putem afirma, însă, cu certitudine, anume că printre toți înhămații în guvernul de față, domnul Bonteen era, în mod sigur, cel care trăgea mai cu nădejde și mai cu spor. Ne-a uluit indiscreția domnului Gresham de a-i anunța numirea la ministerul finanțelor cu cîteva săptămîni înainte de a reuși să-l înlăture pe domnul Daubeny de la conducere, însă în același timp am încercat satisfacția de a constata că liderul liberal avusese fericita inspirație să încredințeze finanțele țării în mîinile celui mai competent gentilom. Dar, spre paguba generală, domnul Phineas Finn, ajutat de clanul doamnelor, a intervenit iarăși, realegîndu-l pe domnul Bonteen la Camera de Comerț și vitregindu-l de un loc în guvern. Nu ne-ar mira deloc ca în urma acestei dezgustătoare manevre domnul Bonteen să se trezească, înainte de sfîrșitul sesiunii prezente, în fruntea partidului său. Iar de va fi să se întîmple așa, înseamnă că răul a fost spre bine. Dar oricum va evolua situația, este o rușine a guvernului, o rușine a Parlamentului, o rușine a întregii țări să se ajungă la astfel de rezultate de pe urma unor conflicte particulare, survenite între două sau trei persoane care nici măcar nu fac parte din cea mai înaltă categorie a societății".

CAPITOLUL XLIV

PROCESUL DOMNULUI BROWBOROUGH

PARALEL CU DISPUTELE generate de formarea guvernului, se mai ivise un eveniment de mare senzație care-l aducea în prim plan tot pe Phineas Finn, deși nu ca erou principal, acesta fiind domnul Browborough, judecat pentru mituirea alegătorilor din Tankerville. Se știe că la ultimul scrutin de aici fusese reales deputat, și doar în urma contestației făcută de Phineas, i se anulase acest titlu, trecîndu-se asupra celui nedreptățit.

Judele însărcinat cu anchetarea cazului recomandase Președintelui Camerei instituirea unei comisii parlamentare care să cerceteze metodele folosite în ultimele alegeri, consemnînd toate abuzurile descoperite. Numita comisie luase ființă prin luna februarie, și timp de cincizeci de zile se osteni cu interogarea localnicilor din Tankerville, chestionînd jumătate din foștii electori, cît și o mulțime de cameni care nu trecuseră pe la urne. Din întîmplare, membrii comisiei se aflau la prima lor misiune de genul acesta. Erau „măturoaie noi" după porecla colegilor mucaliți și mai cu vechime, așa că făceau curățenie în lege, nu numai de mîntuială. Ca urmare, la sfîrșitul investigațiilor minuțioase, întocmiră un raport la fel de minuțios în care, după ce își declinau competența de a-l ancheta pe delincventul Browborough, făceau stăruitoarea propunere de a fi trimis înaintea justiției. Hîrtia pică pe biroul Președintelui Camerei pe la sfîrșitul lui martie, adică tocmai în dîrdora dezbaterilor prilejuite de reforma lui Daubeny, cînd preocupările unanime gravitau în jurul memorabilului eveniment, așa că nu se putea opri la un moft ca procesul lui Browborough. Totuși cînd trebui să se discute și despre acesta și se află de pericolul ce-l pîndea pe fostul reprezentant al orășelului Tankerville, mai toți confrații se ridicară întru apărarea sa, acoperindu-l cu merite și osanale. Browborough fusese, în felul său, un model de parlamentar, care nu scosese o dată un cuvînt, nu lipsise de la o singură adunare, nu țintise la nici un post, înotase în bani pînă în gît, dăduse ospețe peste ospețe ghiftuindu-i pe toți, și nu avusese decît o plăcere în viață : să fie și el deputat. Care gentilom obișnuit să îl vadă tîrîndu-se, cu mersu-i greoi, pe culoarele Camerei sau tolănindu-și colosul de cărnuri pe

una din băncile rezervate conservatorilor, de unde nu se urnea cît ar fi ținut întrunirea și nici nu i se auzea glasul, ar fi putut să-i dorească nenorocirea care-l amenința ?

Cînd noua lege privind pedepsirea mitei începuse a căpăta formă, o mulțime de inimi se înfioraseră îngrozite, și nu numai ale conservatorilor, dar și ale adversarilor. Fiindcă atîta vreme cît se disputa o circumscripție electorală, era normal ca cei care o țineau să lupte la sînge. Ușor le venea legiuitorilor să pună în spinarea concurenților acuzații cu droaia, imputîndu-le metodele deocheate de care se folosiseră în bătălia purtată. Dar la ce bun o făceau ? Nu se știa de către oricine că la fiecare alegere onorabilul Browborough își cumpărase locul în Parlament ? Practica era arhicunoscută și perfect explicabilă, că doar cum ar fi ajuns deputat un om ca Browborough — care nu era în stare să lege zece cuvinte ; nu avea obîrșie nobilă și, în consecință, nu moștenea titlul ; care nu vădise nici pic de zel în politică și nici nu arătase vreodată că ar nutri anumite convingeri ? În ce chip ar fi cîștigat bunăvoința electorilor un astfel de om decît îmbiindu-i cu bani ? De bună seamă se prezentase la Tankerville cu buzunarele pline — și încă doldora — golindu-le pînă la ultimul penny, cu dărnicie de gentilom.

Nu de mult, întregul plen al Camerei se pronunțase împotriva mitei, hotărînd să i se pună capăt cu strășnicie. Nimeni n-o condamnase cu mai multă înverșunare ca Sir Gregory Grogram, și tot el, în calitate de Procuror general, făurise cătușele pentru viitorii mituitori. Iar cum în actualul guvern rămăsese în aceeași funcție — întrucît, spre infinita lui silă, domnul Gresham găsise cu cale să lase justiția tot pe seama lordului Weazeling — cazul Browborough cădea în sarcina lui, ceea ce, după cît se observa, nu-l încînta deloc. Cînd se votase în Cameră legea împotriva mitei, mulți demnitari din actuala conducere pledaseră pentru ea cu dîrzenie și mai toți vorbitorii înscriși la cuvînt osîndiseră fără milă această practică reprobabilă. Dar un ascultător subtil și versat în derutantele culise ale politicii ar fi sesizat dincolo de încrîncenarea lor aparentă o undă de ironie, pe care, cu siguranță, și-ar fi explicat-o fără dificultate. Prin glasul vorbitorilor, plebea trebuia să ia cunoștință că Parlamentul înfiera procedeele necinstite folosite în alegeri, pe cînd oratorii, ei înșiși adepți ai metodelor condamnate, se gîndeau, probabil, în timpul discursurilor, cît îi costase fiecare întoarcere în mult îndrăgitul fief politic și cum

decursese realegerea lor. În zilele premergătoare scrutinului nici o cîrciumă nu se închidea zi și noapte, și poate nicăieri nu se băuse mai în neștire ca în circumscripția Clovelly, unde candidase Sir Gregory Grogram. Însă a le pronunța împotriva unor astfel de apucături este una, și a le vedea efectiv pedepsite era complet altceva. Drept care, cînd se află de judecarea lui Browborough — un om cît se poate de șters ca prezență și, prin urmare, inofensiv, deși bogat și cu greutate — sancționarea lui apăru ca o persecuție. Iar cînd se auzi că va face și închisoare pentru niște aranjamente ce deveniseră a doua natură pentru cei mai mulți deputați, în Parlament pogorî o tristețe de moarte.

Recomandarea de trimitere în judecată fusese adresată Camerei cam o dată cu prezentarea reformei bisericești, cînd Daubeny nu-și mai vedea capul de propriile supărări. Așa încît hotărî să nu dea curs indicației, cel puțin pe moment. Dacă tot îl pîndea mazilirea, ce sens mai avea ca Procurorul său general să judece un aliat de nădejde, o sărmană făptură prin nimic dăunătoare, care nu votase măcar o dată împotriva partidului său, arătîndu-se gata să recunoască drept lider pe oricine se nimerea să fie ales ? Spre deosebire de căpetenia lor, o mulțime de adepți socoteau, dimpotrivă, că de vreme ce Browborough trebuia să apară înaintea instanței — întrucît raportul comisiei nu putea fi ignorat o eternitate — era preferabil să fie judecat pe loc și de către prieteni, nicidecum de necruțătorii vrăjmași, adică de liberali. Și pînă la urmă opinia lor prevală. Cu ajutorul presei care cerea grăbirea procesului, acesta fu pus pe rol în prima săptămînă a lunii mai, urmînd să se desfășoare la Durham Spring Assizes.

La jumătatea lunii aprilie, odată cu remanierea guvernului, Sir Gregory Grogram se văzu din nou Procuror general, așa că se înhămă, vrînd nevrînd la nesuferita corvoadă.

Pîrîtul cît și amicii lui susțineau cu tărie că orice amînare a procesului ar fi o cruzime fără de seamăn. Dealtfel și avocații tocmiți de Browborough erau de părere că unica-i șansă consta în grăbirea acțiunii, pretinzînd că orice întîrziere însemna nu doar o monstruoasă cruzime, ci contravenea însăși constituției, încălcînd legalitatea. Natural, teoria putea fi oricînd inversată, demonstrîndu-se că aceeași precipitare din partea acuzării era

monstruoasă, neconstituțională și ilegală, dacă favoriza achitarea învinuitului.

Dar lăsînd teoriile deoparte, procesul se acceleră după voia mult jeluitului Browborough, Sir Gregory Grogram fiind desemnat ca președinte al instanței. În general, publicul ținea cu inculpatul, deși nu exista nici un dubiu în privința vinovăției. Depozițiile culese de membrii comisiei parlamentare fuseseră publicate în mai toate ziarele, și din acestea reieșeau toate matrapazlîcurile fostului deputat. Vreo două cotidiene prestigioase îi consacrară articole în primele pagini, descriind în amănunțime abaterile înrăitului infractor și exprimîndu-și convingerea că măcar în ceasul al treisprezecelea coruptul parlamentar va primi cuvenita pedeapsă. Perioada denunțărilor dură cam trei săptămîni, stîrnind pe ici, pe colo, proteste și, îndeosebi, spaimă în inima sărmanului Browborough. Însă curînd avea să-și recapete liniștea și încrederea, fiindcă mînia presei nu ținu mult, vehementele atacuri transformîndu-se, pe încetul, în critici blajine. Ba unele gazete începură să-l apere, ridiculizîndu-i pe anchetatorii din Tankerville și considerînd judecarea parlamentarului o absurditate fără pereche. Printre acestea se ridica și glasul răzbătător și caustic al lui „People's Banner", declarînd cu surle și trîmbițe că, în realitate, nu exista nici o mărturie împotriva onorabilului conservator, iar procesul era o pură înscenare, opera nefastelor influențe exercitate de Phineas Finn, capul tuturor răutăților.

Dar oricît s-ar fi ostenit Quintus Slide să-l scoată basma curată, pe onorabilul Browborough, cei care cunoșteau mai de aproape dedesubturile afacerii își dădeau seama că lătratul lui era de prisos. Și cu și fără intervențiile sale, măsluitorul de voturi se afla în siguranță deplină, datorită indiferenței acuzatorilor, și nicidecum nevinovăției sale. Un magistrat chemat să facă dreptate într-un furt de cai, poate stabili cu precizie dacă reclamantul și-a însușit calul cu pricina ori numai s-a uitat în ograda unde păștea. Că Browborough furase calul, era mai presus de îndoială, și nu doar unul, ci herghelii întregi, după cum dovedeau mărturiile studiate pe toate fețele. Cu toate acestea, Sir Gregory Grogram, președintele de care atîrna condamnarea, știa dinainte că furtul putea fi scuzat. Dar pînă la pronunțarea milostivului său verdict, procesul trebuia, oricum, judecat.

Cu două luni înaintea începerii lui, Browborough devenise eroul tîrgului Tankerville. Prelații uitaseră de

ingăduințele pe care nu le împlinise, pe cînd aliații radicaliști își aminteau numai de generozitatea sa fără de margini. Atît de profunde și calde erau sentimentele oamenilor, încît de-ar fi candidat în ziua procesului, ar fi putut cîștiga și fără a-i mitui pe votanți. Mai toți localnicii erau împotriva sancțiunii aplicate, afurisindu-i pe legiuitori și proslăvindu-l pe nedreptățitul lor deputat. Niciînd de-a lungul carierii sale parlamentare, numele domnului Browborough nu fusese atît de stimat ca atunci și în acel orășel cu pretenții de mare centru ecleziastic. În ziua premergătoare procesului, se ospătă la masa vicarului, iar la liturghia de duminică dimineața, însuși purtătorul cîrjei diocezale îl conduse pînă la strană, așezîndu-l lîngă arhimandrit și făcîndu-i o plecăciune pînă în podele, prin care lăsa parcă de înțeles că era venerat aproape ca un martir. A doua zi, cînd își făcu apariția la tribunal, toată lumea dădu mîna cu el, de la președintele Curții, pînă la avocatul său, alături de care se instală. Abia după ce binevoi să ia loc, se ridică Sir Gregory Grogram și declară ședința deschisă. Cu voce gravă, anunță numele reclamantului și pricina pentru care apărea înaintea justiției, deși publicul care înțesa sala n-ar fi putut crede că domnul Browborough ar fi fost pasibil de pedeapsă. Procurorul acuzării, domnul Baron Boultby, candidase și el cîndva în alegeri, dedîndu-se la aceleași matrapazlîcuri comise de acuzatul Browborough. Departe de a insinua prin aceasta că legiuitorii nu se arată imparțiali cînd pun în cumpăna judecății delictele cu care au de-a face. Dar cum totuși sînt oameni, un Baron Boultby, de pildă, era exclus să nu se gîndească la propriile păcate, în timp ce îl contempla pe pîrît.

Dar oricîte amintiri l-ar fi năpădit, ca procuror avea obligația să respecte, măcar de formă, rigorile procesului în desfășurare, în care intrau, printre altele, și dovezile aduse în sprijinul acuzării. Iar acestea formau un nor amenințător prin puzderia martorilor din Tankerville

mineri, cărăuși cît și alți lucrători din filonul carbonifer — care, deși momiți cu o răsplată din pricăjitul buget al urbei dacă aveau să-l cruțe pe Browborough, nu puteau să se abată de la primele depoziții făcute „mărturiilor noi". Ca atare, balmăjiră aceleași formule, pe care instanța le consemnă pînă la cea de pe urmă. Noroc că Sir Gregory Grogram, care nu-și dezminți nici cu

această ocazie reputata sa iscusință, anticipase la începutul ședinței neajunsul unor asemenea mărturii. Se impunea cu stringență să fie asanată atmosfera din circumscripiile electorale, să se stîrpească de-a pururea mituirea, declarase domnia sa. Națiunea se rostise clar în această privință, adoptînd legiuiri care pedepseau cu asprime darea de mită. Cu toate acestea, după cum reieșea din probele adunate, la unele alegeri din Tankerville fuseseră șperțuiți electorii. Misiunea juriului pe care îl prezida era de a stabili dacă inculpatul Browborough fusese de conivență cu emisarii săi — făcîndu-se, astfel, pasibil de sancțiunile în vigoare; sau dacă aceștia acționaseră fără să-l înștiințeze — ceea ce, evident, îl scutea de orice răspundere, urmînd să fie achitat de instanță, în numele adevărului și al dreptății. Dar indiferent care avea să fie verdictul, se impunea de la bun început a se menționa că, în fața legii, un om nu era neapărat vinovat de mituirea alegătorilor, chiar dacă delictul fusese comis și-i atrăsese suspendarea calității de membru în Parlament, pe care, în alte condiții, ar fi păstrat-o în continuare.

Nimic nu putea fi mai limpede ca explicația Președintelui Curții; nimic mai elocvent decît denunțarea mituirii, făcută de el și nimic mai îngăduitor decît acuzațiile sale împotriva domnului Browborough.

Sir Gregory Grogram, la rînd cu restul juraților, nu pregetă să asculte droaia de mărturii care, ce-i drept, erau mai ciuntite și împiedicate în comparație cu declarațiile făcute în fața „măturoaielor noi", deși cu același substrat. Doar ecoul ce-l avuseseră în presă nu semăna cu cel de la tribunal. Probabil anchetatorii trimiși în Tankerville vădiseră o rîvnă și o indignare ce își puseseră amprenta pe întreaga procedură de acolo. Pe cînd atmosfera procesului din Durham excela în toleranță și zeflemisiri. Interogînd martorii acuzării, avocatul domnului Browborough nu dădu nici un semn de impacientă, cum se întîmplă cu orice apărător cînd își vede clientul înfundat pe nedrept. Calm și senin la fiecare învinuire audiată, se înclina, zîmbea onctuos cu gura întinsă pînă la urechi, clătina din cap către Sir Gregory Grogram, încît era o distracție să-l urmărești. Nimeni nu dojeni pe nimeni. Apărarea nu răgușì pledînd pentru inocența pîrîtului; nu-și încleștă pumnii; nu bătu din picior; nu proferă amenințări ori aluzii la sperjurul vreunuia dintre martori. În locul acestora, se strecurau glume în legătură cu

unele depoziții, însă candide și grațioase, ca să nu lezeze pe cei vizați. Spre exemplu, cînd un miner confirmă că primise 17 șilingi și 6 pence pentru votarea lui Browborough, a fost întrebat în ce fel cheltuise banii, cumpărînd un cadou soției ori bîndu-i la cîrciumă. De multă hlizeală și tachinărie avuseseră parte cărbunarii veniți din Tankerville, ceea ce le plăcuse la nebunie și multă vreme aveau să păstreze amintirea procesului, nutrind speranța că vor mai fi convocați și la altul.

Singurul luat în răspăr fusese Phineas Finn care, din fericire, nu se întîmplase de față. I se puse sub mare semn de întrebare competența de a reprezenta Tankerville-ul în Parlament, iar la întrebarea: „Cine va ieși deputat în viitoarele alegeri?", localnicii răspundeau fără șovăire: „domnul Browborough, se înțelege". La care acesta își scutura cărnurile, hohotind încîntat, ca personajul sărbătorit al zilei.

Concluzia președintelui a fost extrem de concisă și îndrugată aproape în silă. — Unica latură asupra căreia stăruise fiind neta distincție dintre șperțuiala care suprimă titlul de membru în Parlament și cea pasibilă de penalizarea justiției. Legislația prevede limpede că un om nu poate suferi sancțiuni de pe urma faptelor săvîrșite de alții, răspunzînd numai de ale sale. Bunăoară se pedepsește un instigator la crimă, dar nu pentru comiterea omuciderii, ci numai pentru delictul de a o fi instigat. Deci, aplicînd cu strictețe litera legii, președintele recomandă achitarea pîrîtului, în temeiul faptului că nu se făcuse vinovat prin acțiune directă și premeditată de acuzația ce-i fusese adusă. După o referire, trasă de păr, la depozițiile existente care, după cum s-a mai arătat, erau categoric împotriva înveteratului delincvent și nu fuseseră un moment infirmate, lăsă în sarcina juriului să hotărască sentința. Membrii distinsului plen își lipiră, între ei, gurile de urechi și, în cîteva clipe, se întoarseră cu verdictul de achitare, după care Sir Gregory, împreună cu asistenții, își adunară hîrțoagele. Procurorul adresă cîteva cuvinte aproape măgulitoare onorabilului Browborough, și cu acestea judecata se încheie, spre deplina mulțumire a celor prezenți.

Sir Gregory Grogram era pe deplin mulțumit de felul cum decursese procesul, iar parlamentarii, atît conservatori cît și liberali, considerau că făcuse o treabă pe cinste. Toată lumea părea încîntată de isprava legiuitori-

lor. Doar „măturoaiele noi", care dovediseră atîta rîvnă datorită naturii și noutății misiunii încredințate, se simțiră, probabil, dezamăgiți, alături de alți cîțiva naivi de prin țară, care, în virtutea sforăitoarelor afirmații oficiale, crezuseră că șperțuiala și corupția aveau să fie într-adevăr surghiunite din lăcașul Westminster.

Conservatorul Roby și liberalul Ratler — convocatori la întrunirile Parlamentului sub orice administrație — erau destul de apropiați ca să comenteze deschis evenimentele la ordinea zilei, de cîte ori se vedeau.

— Mă bucur nespus că procesul din Durham s-a terminat cu bine, îi declară domnul Ratler omologului său.

— Și eu sînt încîntat, îi mărturisi celălalt. De cînd îl știu, Browborough a fost un om cumsecade.

— Despre asta nici nu încape îndoială, întări Ratler. Și o condamnare n-ar fi adus nimic bun. Sincer să fiu, ceva parale s-au investit, cred, în Tankerville.

— Ca și în alte circumscripții, pe care ți le pot înșira la comandă, îi replică Roby.

— De asta sînt sigur, cît și de faptul că se vor cheltui în continuare. Cu toate că detest șperțuiala ca nimeni altul și Camera este împotriva ei, se înțelege. Dar cînd vinovatul își pierde locul în Parlament, și-a primit pedeapsa cu vîrf și îndesat.

— De multe ori e de preferat să investești niște bani decît să rămîi pe dinafară, filozofă Roby.

— Deși bine ar fi să nu te coste atîtea parale o deputăție, se arătă Ratler mai justițiar. Dealtfel spre asta se și tinde ; numai că transformarea nu se poate realiza peste noapte. Iar ideea de a tăbărî pe un om ca să dai o lecție celorlalți, mi se pare sălbatică. Trebuie să recunoști că Grogram nu s-a arătat deloc ranchiunos, adăugă liberalul, ca aluzie la faptul că Președintele Curții cu juri, deși confrate de al său, fusese mărinimos cu inculpatul conservator.

— Am observat și noi acest lucru, replică Roby — care, probabil, era mai puțin candid decît rivalul său — și o să-i întoarcem buînăvoința cînd se va ivi un prilej.

Același caz era discutat în cu totul altă lumină de alți doi parlamentari.

— Va să zică Sir Gregory Grogram a dat un mare chix la Durham, aprecie lordul Cantrip față de amicul său Gresham.

— Eram sigur de asta, replică primul-ministru.

— Și pe ce-ți întemeiai certitudinea ? îl chestionă lordul mirat.

— O, mi-e greu să-ți răspund la o asemenea întrebare. Dumneata credeai că un Browborough va fi sancționat de un tribunal pentru mituire ?

— Nici vorbă, replică lordul.

— Și poți să-mi explici pe ce te bazai ?

— Pe faptul că procesul n-a fost privit cu seriozitate nici de Președinte, nici de ceilalți judecători.

— Și totuși, Grogram este extrem de serios cînd crede într-un litigiu pe care îl are de rezolvat, îl asigură Gresham. Dar nici un deputat nu va fi pedepsit pentru dare de mită atîta vreme cît parlamentarii nu vor considera șperțuiala drept un delict. Iar pînă își vor schimba optica, mai trece vreme. După mine, o condamnare în procesul lui Browborough ar fi produs mari neajunsuri.

— De ce ? se miră din nou lordul.

— Fiindcă ar fi creat dușmănii, iar în ce privește culpa în sine, nu sîntem cu nimic mai neprihăniți decît adversarii. Deci nu avem dreptul să aruncăm cu pietre în ei, cînd suferim de același năravi. Va dispare cu timpul, dar încet de tot, ca orice prefacere izvorîtă dintr-o convingere intimă.

Pentru Phineas Finn achitarea lui Browborough însemnase un verdict simbolic împotriva sa. Lovit și îndurerat de nedreptatea ce i se făcuse în alegeri, așteptase o pedeapsă exemplară, pe măsura ticăloșiilor săvîrșite de fostul său concurent. Doar se știa în mod sigur că mituise alegătorii, și că numai prin metode veroase ajunsese în Parlament. Ca reprezentanții justiției să-l absolve de orice vină ! De ar fi fost după el, îl expedia drept la ocnă pentru cel puțin șase luni. Însă cum nu avea nici un fel de putere, se lăsa măcinat de gînduri amare pe care le împărtășea prietenilor apropiați.

— Nimic din tot ce-am văzut pînă acum nu m-a dezgustat ca mascarada din Durham, îi declară domnului Monk.

— Am asistat la situații mai deocheate, răspunse amicul său vîrstnic. De aceea nu sînt așa indignat cum te văd.

— Dacă a existat un om vinovat de șperțuirea alegătorilor, acesta este Browborough.

— Nu am nici o îndoială, se arătă Monk de acord.

— Și totuși, Grogram a întors-o de așa natură, că nu i-a dat nici o condamnare.

— Oricum ar fi procedat, tot nu l-ar fi putut trimite la pușcărie. Într-un proces ca acesta — de natură politică, și nu socială — aproape inconștient instanța se lasă călăuzită de pulsul vulgului. Verdictul în sine nu e dezonorant, deși oricine știe că Browborough a cumpărat voturile. Doar s-au publicat depozițiile și oamenii le-au citit.

— Atunci magistrații sînt cu toții sperjuri ?

— La asta nu știu ce să-ți răspund. Însă lumea nu-i consideră astfel. Îți pot garanta că, după achitarea lui Browborough, judecătorii săi vor fi mai bine primiți în Durham decît în cazul cînd l-ar fi penalizat. Și atît în profesie, cît și în societate se vor bucura de același prestigiu. Pe care-l și merită într-un fel. Fiindcă există împrejurări cînd omul minte chiar sub prestare de jurămînt, fără să-și întineze conștiința mai mult ca atunci cînd transmite prin slugă unui musafir nedorit că e plecat în oraș.

— Și atunci cum să privim această stare de lucruri ? întrebă Phineas uluit.

— Ca pasibilă de îndreptare. Altfel nu se poate imagina. Cît despre Sir Gregory Grogram, Baron Boultby și restul legiuitorilor, consider o irosire de timp și de energie să-i bombănim incontinuu. Cînd un slujbaș de vază, dintr-un guvern liberal, e chemat să cîntărească o neregulă de ordin politic săvîrșită de un conservator, îi vine greu să pozeze în sfînt față de opoziție. Și chiar de încearcă, provoacă doar neplăceri. Este o constatare pe care nu am făcut-o azi, ci demult.

Discuția cu Monk nu-l mulțumise pe Phineas, așa că se duse la lady Laura, singura la care găsea dorita înțelegere, și nu numai în răzvrătirea de atunci, dar în orice împrejurare. De cum o vedea și începeau să vorbească, prietena izbutea să-i alunge orice furtună din suflet. La întoarcerea de la Dresda avusese de gînd să n-o viziteze prea des, și cumințenia acestei decizii fusese curînd confirmată de înțelegerea bîrfelor în legătură cu ei. Dar în ciuda lor și a hotărîrii inițiale, se dusese mereu în Piața Portman, de unde nu pleca niciodată pînă ce Laura nu-i smulgea promisiunea unei grabnice reveniri, cu dată și oră fixate încă de la despărțire. În zadar îi mărturisise motivul rezervelor lui, deschizîndu-i ochii asupra pericolului ce o pîndea. Și tot degeaba îi ținuse o adevărată predică la apariția ultimului articol în „People's Banner". La toate i se răspunsese prin rîsete și argumente

ce-i sfidau precauțiile. Pentru ce nu l-ar fi primit cînd se știa întru totul nevinovată ? Doar n-o vizita în casa părintelui ei și în prezența acestuia ? De ce să se lase intimidați de înțepăturile veninoase ale unei reptile ca Slide cînd nu comiteau nimic reprobabil ?

— Haide, Phineas, să nu ne speriem de gurile rele, ci să le înfruntăm cu mai mult curaj, se arătase ea neîmblînzită.

Și el continuase s-o vadă, deși rațiunea îi spunea că greșește. Era conștient de primejdioasa dragoste a Laurei. Știa că nu i-o împărtășește și că înțelept ar fi fost să stea cît mai departe unul de altul. Cu toate acestea se simțea incapabil să o rănească, lăsîndu-se așteptat fără să se arate.

— Zău că nu înțeleg de ce ți-ai pus atita la inimă întîmplarea cu Browborough, îi spuse văzîndu-l fremătînd de revoltă.

— Fiindcă am fost amîndoi judecați, îi răspunse cu tristețe și indignare.

— Bine, dar știe oricine că el a cumpărat voturile, pe cînd tu, nu.

— Și cu toate astea, pe mine oamenii mă disprețuiesc, iar pe dînsul îl bat afectuos pe umăr. Mi-e silă de tot ce se întîmplă. Nu există un dram de onestitate în viața pe care o ducem.

— Fii măcar mulțumit că ți-ai obținut locul în Parlament.

— Mult aș fi dat să nu fi pus niciodată piciorul în lăcașul acela murdar și scîrbos.

— Vai, Phineas, nu spune asta, îl rugă cu durere în glas.

— Ba o spun, stărui furios. Fiindcă la ce-mi folosește locul pe care îl am ? Cel puțin de-aș simți că știe un singur coleg...

— Ce anume ? îl îmboldi ea văzîndu-l că șovăie.

— O nimica toată, bombăni amărît.

— Înțeleg la ce te referi, îi zise prietena care-i ghicea orice gînd. Tu te-ai lansat în cariera politică doar cu intenții curate, pe cînd celălalt nu a fost niciodată cinstit. Ai vrut să-ți slujești țara, să muncești pentru ea. Dar în drumul pe care porniseși, nu te puteai aștepta să întîlnești numai trandafiri....

— Trandafiri ! hohoti Phineas. Buchetele ofilite de la Westminster sînt făcute din usturoi și din păpădie !

CAPITOLUL XLV

CRÎMPEIE DIN VIAȚA DOMNULUI EMILIUS

ÎN PERIOADA EVENIMENTELOR pînă aici relatate, o prea nobilă și bogată londoneză — lady Eustace — oferea, prin fascinantele și zbuciumatele-i aventuri, un subiect sucùlent saloanelor din metropolă, iar furtul valorosului ei colier cu briliante — survenit pe vremea bătrînului Duce de Omnium — nu avu numai darul de a îmbogăți subiectele de predilecție ale elitei printr-o senzație aproape nesperată, dar și tendința de a face din victimă o martiră a societății mondene.

Oricît de pasionante vor fi fost întîmplările acestea, cronica de față nu le-a inclus în cuprins, întrucît nu aveau nici o tangență directă cu personajele de care se ocupa. Se pare, însă, că a sosit momentul cînd cititorul trebuie să ia cunoștință de multdiscutata lady, din motive ce i se vor desluși în curînd.

Deci, reducînd odiseea renumitei lădy Eustace la numai cîteva informații strict necesare, se va arăta că, devenind văduvă, avusese o droaie de amorezi și de pretendenți, sucombînd pînă în cele din urmă stăruințelor unui pastor, căruia îi dărui mîna, odată cu averile. Joseph Emilius — cum se numea soțul — deși nu englez de origină, ci pripășit din Boemia, dobîndise o anume faimă ca predicator, în virtutea căreia pătrunsese în cercuri dacă nu dintre cele mai cu pretenții, oricum, suficient de simandicoase ca s-o întîlnească pe una ca lady Eustace. După căsătorie, urmară cîteva luni de fericire neîntinată, în care tînăra soție nu întrevăzu intențiile pastorului de a deveni nu doar stăpînul ei absolut cît, mai ales, al averii ce o poseda. Unele vagi aluzii îi strecurase totuși, ca de pildă : „În curînd mă vei cunoaște mai bine, iubito, și toate vor merge strună". Însă de aici și pînă la revelarea adevăratelor sale planuri mai trecuse un răstimp, în care domnul Emilius îi tocă mai mulți bani decît socotea consoarta — și chiar prietenii — că i se cuveneau. Drept răspuns la protestele ei, soțul își dădu arama pe față, cerîndu-i să-i dea pe mînă toate veniturile și ccurile. Exasperată și jefuită la sînge după numai un an de la nuntă, lady Eustace părăsi domiciliul conjugal. Departe de a fi nenorocit, Emilius se arătă dispus să-i redea libertatea — cu o condiție : să-i cedeze jumătate din întregul venit. Oferta scandaliză pe toți cîți aflară de ea, însă lady Eustace declara deznădăjduită că e gata de orice sacrificiu, numai să scape din ghearele lui. Înaintea căsătoriei auzise un zvon cum că mai avea o nevastă în Boemia, zvon pe care-l considerase, alături de amicii apropiați, o născocire răutăcioasă, menită să-l compromită. Dar cînd acesta veni cu pretenții atît de exorbitante, își amintiră pe rînd de vechea acuzație în legătură cu bigamia care, odată ce ar fi fost confirmată, ar fi scăpat-o pe urgisita lady Eustace de revendicările hrăpărețului pastor. Însă întrebarea era cum și prin cine să se facă dovada că mai exista o a doua consoartă în Boemia ?

Cîndva lady Eustace fusese logodită cu lordul Fawn, în preajma căruia îi cunoscuse pe soții Bonteen de care, cu timpul — și în special datorită neajunsurilor ce duseseră la ruptura cu Fawn — se atașase considerabil. Prietenia continuase și după mariajul cu Joseph Emilius, și chiar se consolidase, ceea ce în ochii răuvoitorilor însemna doar o sursă de avantaje pentru familia Bonteen. Lady Eustace era o prezență decorativă, prin viața-i excentrică, prin tinerețea, deșteptăciunea și frumusețea-i recunoscută. În plus, printre bogățiile stăpînite, se număra un superb și prea confortabil castel în Scoția unde-și primea împărătește amicii. Dar indiferent de motivele ce-o apropiaseră de soții Bonteen, la necazurile pricinuite de pastor, aceștia o luaseră în brațe, adăpostind-o și zbătîndu-se să descopere mărturii privitoare la bigamia de care era suspectat Emilius.

Cînd hotărîse să-l părăsească, lady Eustace se refugiase mai întîi la Castelul Portray, din Scoția, în credința că soțul ei nu-i va găsi urma. Ca să fie mai sigură, fugise de acasă în timp ce-l știa în drum către Brighton, unde avea de ținut o predică la invitația unei congregații care îi prețuia la superlativ elocința. Așadar el plecase din Londra cu un expres, la orele cinci după-amiază, iar ea cu un tren poștal, la ceasul opt patruzeci și cinci. Însă o telegramă expediată de Dumnezeu știe cine îl informă pe Emilius în dimineața următoare, la Brighton, despre cele întîmplate. Vestea îl surprinse la gustarea de dimineață, pe care și-o termină tacticos, apoi își rosti predica — vrăjind asistența cu marele har de a improviza și storcînd lacrimile cîtorva babe, după care se repezi pe urmele soației mai înainte ca enoriașii să ajungă pe la

casele lor. Dar în ciuda iuțelii, lady Eustace avea un avans de douăzeci și patru de ore, încît, sosind la Castelul Portray, găsi ușile ferecate. După repetate apeluri, la care nu primi nici un fel de răspuns, dădu fuga la un fierar, chemîndu-l ca să-i deschidă cu forța „ușa propriei reședințe" — după cum se exprimă pastorul. Dar omul îi refuză orice ajutor. Atunci porni după un polițai, care să-i poruncească fierarului ce avea de făcut. Numai că și polițaiul rămase surd la stăruințele sale, așa că alergă la un jude ca să-l strunească pe polițai, iar indiferența judecătorului îl sili să meargă la șeful acestuia... În zadar, însă, deoarece pretutindeni i se spunea unul și același lucru : stăpîna castelului anunțase că nu era soțul ei și, ca urmare, nu avea nici un drept să intre cu forța la dînsa. Enervat, se întoarse de unde venise și începu să bată și mai puternic în ușa încuiată. Într-un tîrziu o slujnică îi strigă printre gratiile unei ferestre că adevărata-i nevastă se afla într-o altă țară, că lady Eustace era hotărîtă să facă dovada că e bigam și să-l bage la pușcărie, iar pînă atunci rămînea zăvorîtă în propria-i reședință. În urma acestui mesaj, Emilius renunță la asediu, și sărmana captivă răsuflă ușurată. Cît de îngrozită fusese de funesta lui pățanie și cît venin îi făcuse însăși purtarea servitorilor i rămîn, pentru cititor, mistere fără semnificație. E deajuns să se știe că predicatorul zăbovi un răstimp prin vecinătatea castelului, vorbind cu arendașii și anunțîndu-i, spre marea lor stupefacție, că de atunci înainte el încasa cotele. Cît despre lady Eustace, plecă destul de curînd la Londra, unde se aruncă în brațele soților Bonteen, implorîndu-le ajutorul întru dovedirea bigamiei lui Joseph Emilius.

Aceasta se întîmpla tocmai cînd perspectivele portofoliului la finanțe se profilaseră aproape cu certitudine și lui Bonteen îi sfîriiau călcîiele alergînd dintr-un loc într-altul și trăgînd sforile.

Însă neogoit și înfigăreț, cum îl știa toată lumea, întreprinse și o scurtă călătorie în Boemia, unde puse cîțiva oameni la treabă. În intervalul cît rămase la Praga, avu impresia că dezlegase de unul singur enigma. Și de fapt chiar dădu peste o anume femeie, suspectată de dînsul a fi doamna Emilius, dar care purta un alt nume și ducea o viață cam ușuratică. Ștind de vorbă cu ea, aceasta recunoscu fără nici o codeală cum că pe vremuri fusese în relații cu un oarecare Yosef Mealyus, angajat la un vestit

cămătar evreu, însă nu ca soție legitimă. Bonteen mai află cu același prilej că pastorul Joseph Emilius, de la o reputată capelă din Londra, în țara de baștină era cunoscut ca Mealyus, după numele tatălui, un evreu respectat și cu situație excepțională la timpul său. Înarmat cu informațiile culese, detectivul se întoarse la Londra, unde, așa cum se știe, se lăsă absorbit de treburi infinit mai covîrșitoare ca importanță decît izbăvirea unei lady Eustace din amarnica ei robie.

Domnul Emilius nu făcu nici o tentativă de a-și revendica soața cîtă vreme o știu în custodia lui Bonteen. În schimb, reînnoi vechea ofertă cu privire la despăgubirea sa, arătîndu-și „mărinimia" de a consimți să primească și o mie cinci sute de lire pe an, în ipoteza cînd nu i se puteau asigura cele două mii, cerute inițial. Tratativele le purtă însuși Bonteen, care, dornic să aibă o discuție personală, în decursul cărcia pastorul uză de întreaga sa elocință spre a-i demonstra cît de puțin însemnau pentru obligațiile lui suma de o mie cinci sute de lire ce o pretindea. Ascultîndu-l, celălalt făcu pe loc legătura între „obligațiile" pomenite și nevasta din Praga pe care cu siguranță o întreținea. La începutul tocmelii, Emilius se arătă blînd ca o mielușea, încercînd prin abile efecte retorice să stîrnească mila și bunăvoința lui Bonteen. Dar cînd acesta se pripi să-i anunțe demersurile întreprinse la Praga, asigurîndu-l că în foarte scurt timp va deține toate documentele necesare spre a dovedi existența soției de acolo, blajinul predicator se transformă din oiță în lup, arătîndu-și colții ascuțiți față de cel care proferase acuzația de bigamie și trecînd la amenințări în legătură cu revendicările materiale. Dacă nu i se numărau cele o mie cinci sute de lire pînă la ultimul sfanț și fără zăbavă, avea să recurgă la drepturile conferite de legislația engleză, aducînd-o cu forța acasă pe lady Eustace. Iar bogățiilor putea să le spună adio, pentru că el era adevăratul stăpîn, încît de voia neapărat un divorț, o prevenea de pe acum că va primi doar o pensie pe care o va fixa după bunul său plac.

Teribilă imprudență comisese lady Eustace măritîndu-se cu asemenea creatură și lăsîndu-i întreaga avere pe mîini. La încheierea căsătoriei, pastorul stăruise ca veniturile de pe moșie să fie încasate de dînsul, iar naiva lady Eustace acceptase. De aceea, cînd îl lăsase, refugiindu-se la Castelul Portray, trebuise să-i înștiințeze pe aren-

dași să nu-i mai plătească lui cotele, ci adevăratei stăpîne a domeniului, cum o făcuseră întotdeauna. Pe de altă parte, Emilius trimisese notificări în favoarea sa, astfel că oamenii nu mai știau încotro s-o apuce. Derutați, apelaseră la avocații familiei — care, în treacăt fie spus, o cam detestau pe lady Eustace — și aceștia le aduseseră la cunoștință că desfacerea înțelegerii cu soțul proprietarei se putea face numai prin tribunal, iar pînă la hotărîrea judecătorilor îi povățuiau să nu mai dea nimănui nici o cotă. Și astfel Joseph Emilius — ori Cuviosia Sa Mealyus, cum i se zicea în derîdere — se adresă justiției ; lady Eustace, de asemeni ; avocații familiei Eustace, la fel. Iar în tot acest timp, de la Praga nu sosiseră încă suficiente dovezi pentru ca bigamul să fie trimis înaintea justiției pentru a-și primi meritata pedeapsă.

O vreme se vorbi că dispăruse din Londra. Oricum, după altercația cu Bonteen, în mod cert o tulise la Praga, de unde se nădăjduia că n-o să mai vină, iar lady Eustace va purta nehărțuită procesul ce-l intentase. Ba primise asigurări că însăși absența lui atîrna greu în balanța justiției, favorizînd-o enorm, încît binecuvînta cerul pentru ideea ce-i venise să plece din Anglia.

Dar bucuria nu dură mult, deoarece pastorul reapăru pe scenă, și încă foarte gălăgios, vociferînd încolo și încoace că își va face dreptate, silindu-și consoarta să se întoarcă la el și recăpătîndu-și veniturile de pe moșie — care, de fapt, îi aparțineau exclusiv.

Din momentul acela începură să apară îndoielile. Un grefier extrem de îndemînatic, trimis la Praga în scopul de a continua cercetările începute de Bonteen, nu se întoarse la data stabilită, și se află că este bolnav. Se pretindea că ar fi fost otrăvit la hotelul unde ședea, dar fiindcă nu decedase, aproape nimeni nu acceptă ideea otrăvirii, considerînd-o un zvon fantezist. Însă indiferent de cauza îmbolnăvirii, cineva trebuia să-l înlocuiască, așa că fu expediat un coleg de-al său. Și astfel, povestea cu Praga se transformase într-o complicație dintre cele mai neplăcute și stranii, de care domnul Bonteen se cam săturase.

Cînd Emilius — ori Mealyus — dispăruse fără de urmă, lady Eustace plecase din casa amicilor protectori, instalîndu-se într-un confortabil hotel londonez. Dar cînd pastorul reapăruse pe firmament, mai vindicativ ca oricînd, alergase din nou la ei, cerîndu-le adăpost. Și

aceștia, firește, o primiră. Drept urmare, pe doamna Bonteen o copleșea cu o afecțiune fără de margini, iar pe soțul ei pretindea că-l consideră aproape un zeu al politicii, susținînd că numai un prim-ministru ca dînsul ar duce țara la izbăvire și arătîndu-se revoltată la culme cînd pierdu portofoliul făgăduit.

Lizzie Eustace — cum i se spunea îndeobște — era o femeiușcă isteață, lingușitoare și drăgălașă, care știa cum să-și adune spuza pe turta ei. E drept că nu dovedise prea multă înțelepciune în viață, certîndu-se cu prieteni ce i-ar fi fost devotați, și încrezîndu-se în oameni care îi aduseseră numai rău. Nu era sinceră nici în străfundul inimii, nici în vorbă ; nu știa ce înseamnă adevărata afecțiune și nici probitatea. Totuși, prin farmecul ce-l degaja, prin măguliri și dulcegării, se făcea agreată. Ba stîrnea chiar o admirație reverențioasă, întru totul nemeritată. În cumpăna grea, creată de presiunile soțului, își exercita toate grațiile asupra oamenilor care-i acordaseră oblăduire. Lui Bonteen îi arăta venerație, iar pe soția lui nu o scotea din „scumpo" și din „iubito", arătîndu-se doar alături de ea fericită. În realitate, amîndorura li se făcuse lehamite de adorația și de giugiulelile protejatei ; dar Lizzie Eustace se infiltrase în casa și existența lor, și nu puteau să-i arate ușa cu una, cu două.

— Ai citit, scumpo, numărul de luni al lui „People's Banner" ? își întrebă într-una din zile prietena. După previziunile acestei gazete, nu peste mult domnul Bonteen va fi prim-ministru.

— Nu cred că-și dorește el așa ceva, îi replicase cealaltă.

— De ce nu ? Toată lumea afirmă că „People's Banner" este cea mai luminată gazetă. Să vezi ce săpuneală îi trage lui Phineas Finn, un tip pe care l-am detestat întotdeauna.

— L-ai cunoscut ? o întrebă doamna Bonteen.

— Nu personal. Plecase din Londra înainte ca să pătrund eu în cercurile politice. Dar amăritul acela de Fawn mi-a vorbit îndeajuns despre el. Un coate goale, un parvenit irlandez, complet incapabil.

— Dar frumos ca un Adonis, completă amica.

— Nu mai spune ! Atunci se explică roiul de admiratoare care aud că zumzăie în jurul lui. Și numai doamne din marea elită.

— Asta mi-a făcut silă întotdeauna, se scutură doamna Bonteen. Iar lady Laura Kennedy m-a scandalizat pur şi simplu. Însă cum bine spuneai, nu numai ea se dă în vînt după Finn, ci şi lady Glencora, Violet Effingham, care s-a măritat cu fratele Laurei Kennedy, scîrba de Madame Goesler, pe care nu pot s-o sufăr, şi altele multe.

— E adevărat că din cauza lui şi-a pierdut domnul Bonteen portofoliul ?

— Nu direct, ci din cauza clicii lui, preciză soţia.

— Detest asemenea chestii, declară lady Eustace cu indignare. Cînd eram combinată cu lordul Fawn îmi povestea foarte mult de sforăriile ce se trag în guvern, şi toate matrapazlîcurile de care aflam îmi produceau greaţă. Cred că nici Gresham nu face multe parale...

— Este un om tare slab.

— Purtarea sa faţă de domnul Bonteen a fost scandaloasă, iar dacă a procedat astfel numai fiindcă i-a poruncit Ducesa de Omnium, înseamnă că nu e vrednic să cîrmuiască o ţară. Cit despre Phineas Finn, e înfiorător să gîndeşti că un vierme ca el a reuşit să se pună de-a curmezişul în calea unui om de talia domnului Bonteen.

Acest dialog se desfăşura într-o după-amiază de miercuri — ziua în care parlamentarii prînzesc în oraş. După orele şase, tocmai cînd doamnele se încinseseră mai tare la vorbă, se întoarse şi Bonteen acasă. La apariţia sa, lady Eustace se ridică de pe canapea, îi întinse mîna şi îi surîse de parcă într-adevăr ar fi fost un zeu.

— Arătaţi obosit şi teribil de tracasat, observă ea zîmbindu-i vrăjită.

— Păi cred şi eu că sînt tracasat, după toate cîte mi se întîmplă.

— Ai avut vreo neplăcere recentă ? îl chestionă soţia.

— Afurisitu-ăla de Finn răspîndeşte fel şi fel de minciuni în legătură cu mine.

— Ce minciuni ? sări lady Eustace. Sper că n-a mai inventat altele...

— Totul porneşte de la Carlton Terrace, adică din cuibarul Ducesei de Omnium. Am mirosit-o eu mai demult. Dar acum mi-e perfect limpede. Însă de mai continuă aşa, eu nu mai înghit. Auzi dumneata ! O clică de femei fără minte să sară întru apărarea unui cărbunar prăpădit, înţepîndu-te ca un roi de albine ! Vă vine să credeţi că ducele aproape a refuzat să-mi vorbească ? Un om pentru care am muncit ca un sclav în ultimele douăsprezece luni...

— Eu n-aş tolera una ca asta, declară Lizzie Eustace cu aprindere.

— Apropo, lady Eustace, am primit veşti proaste din Praga.

— Ce fel de veşti ? întrebă covîrşită de curiozitate şi încleştîndu-şi mîinile.

— Pratt, grefierul pe care l-am trimis, a murit.

— Nu se poate ! exclamă consternată.

— A fost otrăvit, deşi, din cîte se pare, crima nu poate fi dovedită. Coulson, care a plecat să-l înlocuiască, va sosi în curînd la destinaţie, şi nu m-ar mira să-l aştepte aceeaşi soartă.

— Doamne, cînd mă gîndesc că puteaţi să fiţi dumneavoastră cel otrăvit ! se tîngui lady Eustace, strîngîndu-i mîna cu o afecţiune aproape sălbatică.

Şi într-adevăr. S-ar fi putut foarte bine întîmpla să împărtăşească nefericita soartă a lui Pratt, dacă acesta realmente pierise prin maşinaţiile fostului Mealyus. Fiindcă şi Bonteen scormonise multe în Boemia, asemenea succesorului său, făcînd destule descoperiri, deşi numai pe jumătate. Totuşi, se stabilise cu certitudine că Yosef Mealyus avea o nevastă la Praga, pe care o adusese de la Cracovia, unde, după cît se părea, se oficiase şi cununia. Se vede însă că zelul domnului Bonteen întru apărarea prietenei nu fusese suficient de robust spre a-l mîna aşa departe, spre răsărit. În schimb, aflase din surse multiple că cei doi se căsătoriseră efectiv, femeia purtînd numele lui Mealyus, care-şi exercita autoritatea de soţ. În urma corespondenţei cu oficialităţile din Cracovia, se primise informaţia potrivit căreia un anume Yosef Mealyus se cununase cu o evreică localnică. Dar aici survenise o contradicţie, în sensul că actul oficial data de două decenii, pe cînd pastorul Emilius pretindea că are numai treizeci şi cinci de ani, afirmaţie în sprijinul căreia poseda un certificat în care era atestată aceeaşi vîrstă. Şi mai exista o suspiciune în legătură cu numele Mealyus, anume aceea că era extrem de frecvent în Cracovia şi în toată Galiţia.

Oricum, cazul era dificil şi încă foarte confuz, dar se presupunea că mărturia domnului Bonteen va avea suficientă greutate ca să salveze avuţiile din ghearele cormoranului cel puţin pînă se obţineau dovezi mai convingătoare cu privire la prima căsătorie. Se sperase, la subita sa dispariţie din Londra, că nu va mai reveni. Cînd se

află însă de reîntoarcerea lui și de imperativele-i revendicări, se luase decizia de a nu se mai respecta nici o condiție prestabilită și de a nu i se plăti nici o despăgubire. Castelul Portray rămînea zăvorît în continuare, slugile avînd ordinul să nu-i deschidă ușa sub nici un cuvînt. De asemenea, arendașii primiseră dispoziții să nu-i achite o lețcaie din cotele datorate stăpînei. Încolțit din toate părțile, se va adresa, probabil, justiției, dar pînă să facă demersurile necesare și să se judece cu lady Eustace, se adunau și restul mărturiilor în legătură cu bigamia. Aceasta era contraofensiva inițiată de Bonteen și de avocați ca ripostă la repetatele sale atacuri și, odată puse în practică, viteazul predicator se văzu fără un ban, cu capela pustie și amenințat de înfometare.

Intervenția domnului Bonteen în restriștea nobilei Lizzie Eustace era, ca oricare fapt, privită și comentată din mai multe unghiuri. Unul dintre mobiluri ar fi fost interesul material, și mulți invocau în sprijinul teoriei cele trei luni petrecute de soții Bonteen, cu o toamnă înainte, la Castelul Portray. Printre răutăcioșii care aduceau acest argument, domnea convingerea fermă că avantajele așa-zișilor protectori ar crește considerabil dacă izbuteau să-i facă vînt lui Emilius. Ideea profiturilor se întemeia și pe o realitate, deși de importanță infimă, dar care, preluată de gurile rele, căpătase proporții uriașe. Moftul care servise ca punct de plecare consta într-un împrumut modic, făcut de doamna Bonteen de la lady Eustace fără știrea soțului ei. Acesta află despre el abia cînd pastorul mînios îl difuzase în tot orașul. Dar judecînd cu dreptate ce însemnau douăzeci și cinci de lire, la cît se ridicase împrumutul, care, între timp, fusese și rambursat ? Alți bîrfitori se legau și de faptul că un aspirant la portofoliul finanțelor acceptase ca lady Eustace să-i restituie banii pe care îi cheltuise în călătoria făcută la Praga. O meschinărie cum nu se poate mai josnică !

Cei mai mulți se arătau însă de părere că Bonteen fusese romantic în prietenia sa cu Lizzie Eustace și că numai ochii ei sclipitori îi insuflaseră necruțătorului balaur dezinteresul și rîvna ce le arăta. Dar oricare va fi adevăratul motiv ce-l determinase să îmbrățișeze cauza oropsitei femei, Bonteen, după eșecul suferit cu finanțele, era așa de prăbușit sufletește că obîăduita devenise o povară de care bucuros s-ar fi descotorosit de-ar fi știut cum s-o facă, fără să-l critice lumea.

CAPITOLUL XLVI

CEARTA

ÎN ACEEAȘI MIERCURI — cînd Bonteen se plînsese acasă de minciunile răspîndite de Finn la adresa lui — își întîlni inamicul la Clubul Univers. Mai înainte, Phineas cinase la doamna Goesler, de unde plecase într-o bună dispoziție cum nu mai simțise demult. La masă mai luaseră parte Ducele și Ducesa de Omnium, lordul și lady Chiltern — aflați în trecere prin metropolă — Barrington Erle și, întîmplare ciudată, vîrstnicul Maurice Maule. Mîncarea fusese aleasă, atmosfera îmbietoare, iar pe deasupra se mai rostiseră și cîteva vorbe ce-i remontaseră moralul atît de scăzut în ultima vreme. Începutul îl făcuse Barrington Erle, exprimîndu-și regretul de a nu îl revedea în vechiul său post de la Colonii. Apoi îl susținuse și ducele, în felul său lapidar însă convingător. Cordialitatea lui Erle constituise o surpriză dintre cele mai agreabile, fiindcă de un timp îl tratase cu o răceală ce-l pusese pe gînduri. La această plăcere se adăugase și revederea soților Chiltern, care nu-și dezmințiseră niciodată prietenia. Dar supremul deliciu, dacă îl putea numi astfel, i-l oferise purtarea amfitrioanei cu domnul Maule, care, deși îl unsese pe inimă, era greu de redat în cuvinte. Din observațiile de pînă atunci, își putuse da seama că tomnaticul curtezan îi trăgea clopotele Mariei Max Goesler și cu toate că nu aspira nici în vis la mîna frumoasei creole — la care nici nu mai avea dreptul, după cele petrecute între ei — stăruința lui Maule îl călcase, totuși, pe nervi. Cîndva îl luase gura pe dinainte și o întrebase dacă îi place „vîrstnicul *dandy* cu înfățișare atletică, grație vătuielii masive a redingotei". La care prietena îi răspunsese afirmativ, adăugînd că-i preferă pe acești *dandy* cocheți, bătrînilor neglijenți și afanisiți. Cît despre „vătuiala masivă a redingotei", considera că amănuntul îl privea pe Maule exclusiv. Și, în fond, pentru ce un bărbat nu și-ar vătui sacoul la umeri, cînd femeile își umflău coniurile cu perniță din păr ? În aparența ei părtinire, Phineas simțise o undă de zeflemea, dar la dineu constată că amica își continua jocul, sub o formă mai blîndă, chiar sub nasul împricinatului. Neîndoielnic că Maule avea o conduită bizară. I-o observă și Ducesa de Omnium, care afirmă după aceea că se purtase ca un gînsac în călduri. Politețea

lui izbitoare nu putea trece neluată în seamă și, mai ales, nesancționată de o femeie ca Marie Goesler. Mulțumindu-i ironic pentru fiecare exces de amabilitate, amfitrioana arunca priviri simultane spre Phineas. „Vezi cum îl pun la punct pe un curtezan cu umeri de vată cînd se întinde mai mult decît îi este permis ?", spuneau ocheadele ei. Și îndată ce Phineas dezlegă aceste mesaje tacite, îl detestă împăcat pe ridicolul amorez.

În discuția generală se comentară și pățaniile tinerei lady Eustace cu Joseph Emilius.

— Mai ții minte cu ce neslăbit interes urmărea răposatul duce furtul colierului ei cu briliante ? zise ducesa adresîndu-i-se gazdei ?

— Și cum îi luai apărarea victimei ? completă Marie.

— Da' parcă tu nu țineai cu ea ? La fel de mult ca și mine. Și, în definitiv, de ce nu am fi părtinit-o ? Era o femeie tînără, cu aventuri pasionale, care nădăjduiesc că nu se vor încheia prea curînd. Spre ghinionul ei, însă, a încăput pe mîini foarte rele. Familia Bonteen a acaparat-o complet. Dumneata o cunoști, domnule Finn ?

— Nu, ducesă, și nici nu am șanse prea mari atîta vreme cît va rămîne în campania de acum.

La riposta lui, lady Glencora rise și clătină din cap. Doar nu mai era un secret pentru nimeni vrăjmășia ce i-o jurase lui Bonteen.

Printre altele se vorbi și de necazul lordului Chiltern în legătură cu masacrarea vînatului în pădurile Trumpeton.

— Realitatea este, lord Chiltern, că în această materie sînt neștiutor ca un prunc, îi declară ducele. Aș vrea să îndrept lucrurile, numai să mi se spună modalitatea. Ce trebuie să fac ? Să aduc vulpi de pe alte meleaguri ?

— Nu aveți motive, Alteță, deoarece nicăieri, în această țară, nu se prăsesc mai bine ca pe domeniile ce le stăpîniți.

— Într-adevăr ? Mă bucur s-o aflu. Atunci înseamnă că survine ceva după ce apar puii.

— Pesemne cuiburile proaspeților fătați nu sînt destul de păzite ? presupuse ducesa.

— Ori mi se pare că e permis accesul țiganilor care, natural, fură puii, se amestecă doamna Goesler.

— Țigani ? ! se miră ducele.

— Braconierii, Alteță, care își fac de cap, îl informă Chiltern. Deși nu ei constitue neajunsul numărul unu. Ne-am descurca în pofida lor, dacă pădurile ar fi bine

gospodărite. La urma urmei orice vînat poate să coexiste alături de vulpi, cu condiția...

— Pe mine vînatul nu mă interesează, lord Chiltern, îl întrerupse ducele. De-ar fi să-mi impun concepțiile proprii, nu ar exista o potîrniche, un fazan sau un iepure pe domeniile mele. Ar fi mult mai util să se crească oi și păsări de curte în loc de prăsirea jivinelor nedomestice. Și cine nu poate trăi fără să tragă cu pușca, să-și caute prada în regiunile mai puțin populate. La fel gîndesc și în privința vulpilor. Nu mă atrag nici un pic și, cu timpul, cred că vor fi stîrpite.

— Ferească cerul ! strigă Chiltern înfiorat.

— Dar să știi că nu mă socotesc cel chemat să le nimicesc, continuă ducele. Numărul oamenilor care găsesc o plăcere nebună în hăituirea unei sărmane vulpi, este prea mare ca să-l înfrunt. Apoi vecinii pădurilor Trumpeton consideră drept o datorie a mea să le pun la îndemînă vulpile după care să alerge. Prin urmare, am să le împlinesc voia, ocupîndu-mă de această latură pe cît mi-o îngăduie timpul și restul obligațiilor, pe care nu concep să le neglijez.

— Lasă treaba pe mine, îi șopti ducesa lui Chiltern care-i ședea alături. Am să discut personal cu domnul Fothergill și totul se va reglementa.

Dar din păcate chiar a doua zi dimineața, Chiltern primi o scrisoare de la bătrînul Doggett care-l înștiința că o vizuină din pădurile Trumpeton, cu puiandri de vulpi abia fătați, fusese complet decimată.

De la desfătătoarea cină oferită de Marie Max Goesler, Phineas plecă împreună cu Barrington spre clubul Univers, iar pe drum avu aceeași plăcută impresie că prietenia lor revenea pe făgașul sincerității și afecțiunii de altă dată.

— Nimeni ca mine nu poate fi mai mîhnit de felul cum au decurs lucrurile, îi declară din nou Barrington. Cînd te-am chemat din Irlanda, puteam să jur că, odată ajunși la putere, ai să intri și tu în pîine, cu noi.

— Acum nu te mai necăji, îl domoli Phineas.

— Cum de nu. Și încă foarte mult. Am contat pe un lucru, și a ieșit altceva, deși, cum prea bine știi, se ivesc și complicații cu totul imprevizibile, care-ți dejoacă orice proiect.

— Bineînțeles. Și eu știu cine mi-a făcut „complicația", spuse zîmbind amar.

— Culmea e că, la ora aceasta, binefăcătorul tău nu mai are un prieten. Pînă și ducele evită să-i mai vorbească. Iar Gresham a început să miroasă că ceva scîrțiie. Speram cu toții că va refuza o funcție neinclusă în Cabinet. Dar ar fi fost prea frumos ca să fie adevărat. Se aude că vrea să demisioneze. Eu însă nu cred, pînă n-am să văd. Oricum, să nu se joace cu focul, fiindcă s-ar putea să-i fie primită demisia.

Ascultîndu-l, Phineas se gîndi fără voie ce formidabil ar fi ca Bonteen să bată în retragere, iar postul eliberat prin plecarea lui — sau chiar altul, creat prin diverse remanieri — să-i fie atribuit lui.

În timp ce urcau scările către apartamentul ocupat de clubul „Univers", îi izbi o larmă neobișnuită.

— Tot londonezul, cu copii și nevastă, se află aici astă seară, observă Phineas în glumă.

Iuțindu-și pașii, întrecură cîțiva oaspeți pînă să ajungă la ușa de la intrare, iar aici dădură din coate, ca să pătrundă înaintea altora înăuntru. Într-adevăr, era mare îmbulzeală și în vestiarul de proporții reduse — ca dealtfel, întregul stabiliment — abia apucai să-ți găsești un locșor pentru pălărie. Cu chiu, cu vai le agățară pe undeva, după care păsiră în salonul principal. Nu departe de ei, se afla o mînă de oameni care discutau aferați, și cu toate că Phineas nu privi într-acolo, desluși glasul lui Bonteen. Recunoscuse și altele — de pildă, ale lui Ratler și Laurence Fitzgibbon — însă nu deslușise ce anume spuneau. Pe cînd vorbele pronunțate de Bonteen le surprinsese cît se poate de limpede. „Domnul Phineas Finn sau un altul de teapa lui, ar pune mîna pe ea la iuțeală", rostise detestabilul inamic. Aproape instantaneu, Phineas porni către grupul în care flecărea. Avusese un singur moment de șovăire. Sau mai degrabă de chibzuință. Bonteen vorbise de el nevisînd că ar fi prezent și, poate, se cuvenea să nu protesteze, lăsînd prin aceasta impresia că i-ar fi ascultat indiscret. Așa socotise o fracțiune de clipă, dar imediat își aduse aminte că vrăjmașul vorbise tare, încît putea să-l audă oricine. Inclusiv el. Or în cazul acesta era obligat să-i ceară socoteală de cele afirmate.

— Ce ziceați că ar face Phineas Finn ? îl întrebă strunindu-și tonul și comportarea.

Domnul Bonteen trăsese puțin la măsea, nu cine știe cît, fiindcă nu bea niciodată fără măsură. Deci nu era cherchelit, ci numai aprins de un vin bun. Dar inconvenientul acestei efervescențe consta în faptul că-i întețea aroganța, devenind de-a dreptul nesuferit. *„In vino veritas"*, se zice. Și pe bună dreptate. Căci la trezie necuratul își ascunde gîndurile sale drăcești ; însă cînd trage o dușcă pe gît, își pierde vicleșia satanică, arătîndu-și adevăratul său chip. La interpelarea lui Phineas, celălalt îl privi vreo două secunde în ochi, după care-i răspunse cu același timbru strident :

— Te-ai furișat pe nepoftite între noi, sir.

— Ce vreți să spuneți prin asta ? îl somă Phineas. Am venit normal, ca oricare om, nicidecum furișîndu-mă.

— Cei care trag cu urechea, nu aud nimic bun despre ei, îl arse rivalul.

Riposta lui stîrni atîta dezaprobare în grupul care-l înconjura de parcă sfichiuirea lui Phineas îi atinsese pe toți. Această reacție era frecventă în asemenea situații și, într-un fel, explicabilă. Faptul că cel insultat nu mai avea, ca pe vremuri, la îndemînă un mijloc de sancționare imediată a ultragiului, transforma ofensa cu caracter personal într-una comună, fiecare din martori simțindu-se indirect lezat de insulta trîntită. În trecut, cînd duelul era permis, orice ocară aducea după sine aruncarea mănușii, astfel că furiosul care o profera știa dinainte prin ce-o va plăti. Ori altfel spus, își asuma riscul purtării sale, ceea ce însemna un act de curaj, pentru care amicii îl prețuiau și mai mult.

Dar asta fusese cîndva. Răfuielile în doi — cu sabia ori cu pistolul — își trăiseră traiul, iar provocarea cuiva nu mai atrăgea admirația prietenilor, ci era condamnată. Mentalitatea din timpul lui Phineas se deosebea radical de a părinților sau a străbunilor lui și în societatea unde se învîrtea el, un bărbat se ferea ca de naiba să se ia cu cineva în răspăr, știind că gestul lui se repercuta, ca o ofensă, și asupra celor de față. Pe de altă parte, oamenii ajunseseră să deteste neajunsurile încăierărilor, fugind de gîlcevitorii care le periclitau liniștea. De aceea, și la înscrierea într-un club, candidatul cu faimă de certărcț avea mai puține șanse de acceptare decît pe vremea duelurilor. Dintre toți nesuferiții, trecea drept cel mai insuportabil, iritînd spiritele și prin absurda-i pretenție de a fi mai luat în seamă ca alții. Atît de puternică devenise aversiunea față de asemenea specimene, încît, în încăierările pe care le provocau, nu o dată erau privite cu oroare pînă și victimele agresiunii lor. După cît se părea, însă, Phineas nu se număra printre acestea.

— Nu prea cred să aud ceva bun despre mine de la dumneavoastră, i se adresă în continuare lui Bonteen. Dar vreau să știu la ce vă referiți cu insinuarea de adineaori ?

Salonul era plin pînă la refuz și toți cei de față — veniți înainte sau odată cu Finn — știau că aluzia lui Bonteen o vizase pe lady Eustace, subiectul la ordinea zilei.

— Lasă asta, nu te interesează, îi șopti Erle lui Phineas, apucîndu-l de braț. Ce rost ar avea o dispută ?

— N-o fi având, îi ripostă iritat, dar odată ce ți-ai auzit numele pomenit în felul cum l-am surprins pe al meu, cu siguranță că nu ai rămîne indiferent. Uite-l colo pe domnul Monk. Așa că du-te și cere-i părerea.

Bătrînul Monk ședea tăcînd chitic într-un colț, lîngă un literat de aceeași vîrstă cu el, membru constant al clubului „Univers" și martor pentru întîia oară la o întîmplare așa neplăcută — după cum avea s-o declare pe urmă. În încăperea ticsită, se mai aflau și alte persoane de marcă. Un ministru plenipotențiar, un membru al Cabinetului, doi demnitari din fostul guvern, un poet reputat, un editor de vază, doi conți, doi membri ai Academiei Regale, președintele unei societăți enciclopedice, un vestit cărturar, și mai era așteptat Prințul moștenitor, care pufăia două, trei fumuri din trabuc, rostea cîteva vorbe mai decolorate și apoi dispărea, învăluit în spiralele havanei sale de lux. Iar în acea atmosferă, aureolată de perspectiva unei apariții regești, se iscase detestabila sfadă între Bonteen și Finn. Era pur și simplu revoltător !

— Te rog crede-mă, domnule Finn, că în locul dumitale aș pune capăt discuției, îl sfătui scriitorul.

Cu toată considerația ce i-o nutrea, Phineas nu-și însușea povața, așteptînd alta mai prețioasă și decizivă, anume a lui Monk.

— Ați auzit ce s-a zis despre mine ? i se adresă sfetnicului.

— Da, confirmă el. Domnul Bonteen a spus că dumneata ori un altul de aceeași categorie, ar ținti, în anumite împrejurări, la o anume lady. Au fost afirmații cu totul nechibzuite și de care am luat notă cu adîncă mîhnire, ca prieten bun ce îți sînt.

— Cît zgomot pentru nimic ! pufni Bonteen ridicîndu-se de pe scaun. Vorbeam despre o doamnă foarte drăguță, și am zis că vreun tînăr, amator de femei frumoase, va fi în curînd pe urmele ei. Ori dacă asta îți rănește

virtutea, înseamnă că ai devenit grozav de spășit în vremea din urmă.

Deși nesatisfăcătoare și vulgară, explicația lui era destul de acceptabilă. Sau cel puțin așa socoteau amicii din preajma lui Phineas. În sinea lui, acesta era conștient că Bonteen insinuase urmărirea banilor, și nu a frumuseții femeii. Dar pudoarea îl oprea să limpezească astfel de amănunte.

— Din anumite motive, prea bine știute de dumneavoastră, s-ar cuveni să nu-mi pronunțați numele în public, îl avertiză el solemn. Iar aluziile șăgalnice, păstrați-vi-le pentru amici, și nu le serviți altora, care, ca să recurg la eufemisme, nu vă consideră și nici nu le sînteți prieten.

Mai tîrziu, cînd s-a scărmănat incidentul, mulți au fost de părere că Phineas Finn nu trebuia să mai vină cu adausul de la urmă, prin care nu făcuse decît să-și trădeze cumplita mînie ce-l stăpînea. Și într-adevăr fusese teribil de furios. Îl insultase dușmanul său cel mai aprig, căruia n-ar fi putut să-i ierte o vorbă mai deplasată, darmite insinuări atît de vexante. De aceea nu concepuse să-i lase beneficiul ultimului cuvînt, în special cînd simțise că strîmba lui scuză găsise ecou. E drept că îl slujise norocul, deoarece întîmplările ce urmară îl scutiseră de o ripostă, rămînînd, oarecum, triumfător. Așteptata Alteță regală sosise, aruncînd peste focul aprins apa prinderei lui apariții. La intrarea în salon, toți se ridicară în picioare. Deși numai pentru moment. După care, moștenitorul tronului, însoțit de aghiotanul său, se amestecă printre cunoscuți, discutînd cu unul și altul. Cîțiva din numeroasa asistență — probabil persoane cu puternice înclinații monarhice — porniră tiptil către Prinț, încercuindu-l pe nesimțite. Dar în afara acestora, toți rămaseră neclintiți pe locuri, sporovăind cu poftă, după cum o făcuseră și pînă la ghinionista ivire a lui Phineas. Deci gîlceava fusese strivită sub picioarele prințiare, astfel că Bonteen nu mai apucă să-și lanseze ghiulelaua, ca răspuns la rafala trasă de inamic.

Phineas găsi un jilț gol chiar alături de Monk — un politician probabil deficitar în insticte monarhice — și începu să-l întrebe în șoaptă ce părere avea despre cele întîmplate.

— Nu te mai gîndi la ce a fost, îi recomandă el.

— Ușor de zis, dar greu de făcut ! suspină cel vizat. Cum pot să-mi alung din minte o insultă așa gravă ?

— Cînd ţi-am spus să nu te mai preocupe, am vrut să-ţi dau altceva de înţeles. Adică să te comporţi ca şi cînd ai uitat incidentul.

— Aţi pomenit o jignire mai grosolană ? se lamentă Phineas. Desigur s-a referit la lady Eustace.

— Drept să fiu, nu l-am urmărit ce zicea înainte, însă precis despre ea a fost vorba. Cît despre Bonteen, ştii exact în ce lumină îl privesc. Cu nimic mai trandafirie decît aceea în care îl vezi dumneata. Astă seară a şi băut, cred, şi asta i-a pus capacul. Însă de un lucru te rog să fii sigur, şi, totodată, să-l primeşti ca un sfat : cu cît arăţi mai puţină patimă într-o provocare odioasă ca cea de adineaori, cu atît lumea o să-l blameze mai mult pe el, şi mai puţin pe dumneata.

— Dar pe mine de ce m-ar condamana ? se miră Phineas.

— Nu am spus că o vor face decît numai în cazul cînd ţi-ai pierde controlul, înjurîndu-l în dreapta şi în stînga. Crede-mă, Phineas, pentru o bagatelă ca asta nu merită să te laşi cotropit de mînie.

— Şi totuşi sînt furios.

— Atunci du-te imediat şi te culcă, iar pînă mîine o să-ţi treacă. Vino cu mine, şi vom face o plimbare împreună.

— Nu cred că se cade să părăsim clubul cîtă vreme se află Prinţul de faţă.

— Atunci eu voi face un lucru ce nu se cade, şopti Monk, zîmbind şugubăţ. Nu mi-am luat cheia de acasă şi nu vreau să fiu aşteptat de servitoare prea mult. Un om paşnic ca mine se poate fofila fără să fie observat. Noapte bună, Phineas, şi ascultă-mi povaţa. Chiar de nu poţi uita incidentul, poartă-te şi vorbeşte ca şi cînd l-ai uitat.

Cu aceste cuvinte, bătrînul Monk se depărtă, părăsind încăperea fără a se furişa.

Clubul gemea de lume, zumzetul glasurilor crescuse şi larma din jurul Prinţului era cea mai răsunătoare. Bonteen roia în jurul Alteţei Sale, şi chiar din locul unde se afla, Phineas îi distingea vocea stridentă, turuind la urechea regească. Se spuneau glume cu droaia, şi după fiecare hohoteau toţi cu poftă, însă rîsul lui Bonteen se ridica peste celelalte. Din cît putea desluşi, călăuzindu-se după glasuri, Alteţa sa nu-i acorda prea mare atenţie lui Bonteen. Cei cu adevărat onoraţi erau editorul de vază, unul din academicieni şi reputatul poet, iar cînd Lumi-

năţia sa îşi termină trabucul, Phineas văzu limpede — şi cu o satisfacţie de nedescris — cum întinse mîna-i regală editorului, academicianului şi poetului, dar nu şi Preşedintelui Camerei de Comerţ. Incontestabil, amănuntul îl bucurase, deşi mai pe urmă se mustră singur pentru sentimentul său josnic şi pentru faptul că stătuse la pîndă. In urma moştenitorului, o mulţime de oameni se îndreptară către ieşire, iar la foarte scurt timp, se ridică şi el de piecare. Pe scări, se întîlni cu Barrington Erle şi cu Laurence Fitzgibbon, veniţi anume să-l caute, şi cîteva minute rămaseră cu toţii de vorbă în uşa din stradă. Drumul său către casă mergea înspre răsărit, pe cînd al amicilor, spre apus.

— Cît de perfect se comportă Prinţul în împrejurări de acest fel ! remarcă Erle cu admiraţie.

— Ca prinţ e normal să ştie cum să se poarte, răspunse Phineas fără entuziasm.

— În schimb altcineva şi-a dat rău în petec, nu-i aşa Finn, măi băiete ? îl ataţă Laurence.

— Acel „altcineva", cum zici tu, nu are nimic nobil în felul de a fi şi se poartă ca o cizmă oriunde, îi ripostă Phineas. Dar astă seară s-a întrecut pe sine.

— Nu-ţi mai munci mintea cu el, îl îndemnă Barrington cu blîndeţe.

— Ascultă bine la ce-ţi spun, Erle, îi răspunse cu gravitate. După cît mă cunosc, nu am o fire răzbunătoare. Dar cu tipul ăsta vreau să am o socoteală cît de curînd. Ştii la fel de bine ca mine ce frumos m-a jucat, şi mai ştii de asemeni că nu meritam figura ce mi-a făcut-o. E o tîrîtoare nenorocită şi veninoasă ! S-a arătat gata să mă distrugă. Şi asta numai dintr-o invidie afurisită.

— Finn, măi băiete, nu mai vorbi aşa, îl struni compatriotul Fitzgibbon.

— Nu trebuie să arăţi răutate, îl dojeni Barrington.

— Te înţeleg, Erle, şi nu mă deranjează mustrarea. Fiecare, în felul vostru, mi-aţi dovedit bună-credinţă, aşa că-mi permit să-mi arăt şi cîte o latură mai urîtă, cum ar fi răutatea. Neobrăzarea acestui om mă înfurie aşa de cumplit, că nu mă pot stăpîni să nu-mi vărs focul. Nu are destul curaj ca să iasă cu mine în stradă, fiindcă l-aş împuşca.

— Reminiscenţe din Blankenberg, deh ! exclamă Laurence, făcînd aluzie la fostul duel cu Chiltern, de care acum ştia toată lumea.

— L-aș împușca, fără glumă, repetă Phineas cătrănit. Iacă există momente cînd, forțat de împrejurări, regreți că s-au interzis duelările și nu ai nici un mijloc prin care să poți răspunde unei ofense ucigătoare.

În timp ce vorbeau, apăru și Bonteen în ușă, care, după ce rosti cîte un „noapte bună" către Barrington și Fitzgibbon, ieși din club și-o apucă la stînga, spre răsărit. Cei doi răspunseră la salut, în vreme ce Phineas se trase într-un ungher mai întunecat. Trecuse de ora unu și era o noapte de păcură.

— Pe viața mea, îl urăsc din tot sufletul, șuieră el, după care scoase o mică măciucă din buzunar și, rîzînd, o răsuci într-un fel de parcă ar fi trăsnit pe cineva în moalele capului.

În acea perioadă se înregistrase un mare număr de crime prin strangulare și, în consecință, presa recomandase pitonilor care circulau la ceasuri tîrzii, să se înarmeze cu bastoane și cu măciuci. Phineas avusese odinioară de-a face cu astfel de asasini — cînd cu atentatul asupra lui Kennedy — și, ca unul pățit, umbla de atunci înarmat. După mimarea omorului, vîri măciuca în buzunarul raglanului și o porni în urma lui Bonteen, la o distanță de cîteva sute de iarzi.

— Doar nu s-or încăiera, ce zici ? îl întrebă Erle pe Laurence.

— Aș ! Pe toți sfinții din ceruri, Finny nici nu-i va adresa un cuvînt, și chiar de ar face-o, Bonteen n-o să-i răspundă. Deși, între noi fie vorba, tare m-ar unge pe inimă să-l chelfănească amicul nostru de să nu-l uite cîte zile mai are.

CAPITOLUL XLVII

CE S-A ÎNTÎMPLAT DUPĂ CEARTĂ

ÎN DIMINEAȚA URMĂTOARE, la orele șapte, un comisar din poliția metropolitană se înfățișă la reședința primului-ministru, comunicîndu-i că în noaptea de-abia scursă Președintele Camerei de Comerț fusese asasinat. Asupra identității cadavrului nu existau dubii, întrucît recunoașterea se efectuase cu persoanele cele mai competente. Funesta știre fusese transmisă și greu încercatei soții, la locuința din Piața St. James. Potrivit datelor culese

între timp, se considera că victima fusese atacată în drum de la club către casă, fie la miezul nopții fie la ivirile zorilor. După opinia comisarului, omorul fusese înfăptuit nu departe de locul unde se descoperise cadavrul, anume la capătul unui gang suspect și întunecos, pornind din Aleea Bolton în May Fair, printre două grădini aparținînd unor aristocrați, prelungindu-se apoi printre grajdurile primărici și, în fine, deschizîndu-se în strada Berkeley — mai precis în colțul Pieței Berkeley — peste drum de Hay Hill. În punctul acesta și pe treptele ieșind pe trotuar, fusese găsit leșul domnului Bonteen. Traseul descris nu era mult mai scurt decît altele ducînd de la clubul Univers către Piața St. James, și era de mirare cum de nefericitul gentilom îl alesese tocmai pe acesta, care, după căderea înserării, era ocolit de pietonii din lumea bună. Atacul se produsese la extremitatea superioară a pasajului, poate pe ultimele trei, patru trepte spre strada Berkeley, ceea ce denota că asasinul cunoștea ruta fostului Președinte al Camerei de Comerț, îl prinsese la capătul gangului, și acolo se năpustise asupră-i, forțîndu-l să dea înapoi pe scările coborîte. Cercetările începuseră de la primele ore ale dimineții, organele în drept deplasîndu-se la domiciliul defunctului, interogînd-o pe lady Eustace și, în măsura posibilului, pe deznădăjduita văduvă, iar din depozițiile ambelor doamne reieșea existența unui puternic conflict între victimă și soțul numitei lady Eustace. Așadar ucigașul nu putea fi decît reverendul Joseph Emilius, se pronunță comisarul cu deplină convingere, la care aderă și primul-ministru, dat fiind că nici unul nu era încă la curent cu disputa survenită între Bonteen și Phineas Finn. Domnul Gresham se interesă și de măsurile luate pentru arestarea presupusului criminal, dar în această privință reprezentantul ordinei publice nu-i putu furniza un răspuns categoric, amintind doar de un mandat de arestare, care probabil fusese executat pînă la ceasul acela, adăugînd mai pe urmă la evaziva sa informație unele date precise despre starea civilă a suspectului : Joseph Emilius era separat de bogata sa soție, încolțit de mizerie și retras într-un cartier sărăcăcios și obscur, unde ședea în gazdă pe străduța Northumberland. La atît se rezumau știrile primite de șeful guvernului la începutul dimineții.

Însă la orele unsprezece, în biroul particular din clădirea Consiliului de miniștri, află multe altele. De astă dată avea înaintea domnici sale doi comisari și pe cîțiva

membri ai guvernului — Ducele de Omnium, lordul Cantrip, lordul Fawn, Barrington Erle, Laurence Fitzgibbon — cît și pe șeful poliției londoneze, maiorul Mackintosh. Firește, nu cădea în sarcina domnului Gresham investigarea împrejurărilor în care se făptuise asasinatul, însă existau atîția factori contingenți cu persoana sa și cu guvernul, încît era de neconceput să nu fie absorbit de acest caz. Nesfîrșitele comentarii din ultima vreme privitoare la Bonteen, la apariția atît de frecventă a numelui său în gazete, la discutarea pe larg a presupusei nedreptăți ce i se făcuse, disputa cu Phineas Finn și animozitățile ulterioare față de însuși Ducele de Ominum, toate acestea creaseră o vîlvă și o aură în jurul subitei lui dispariții, de care nu avuseseră parte oameni incomparabil mai valoroși. Iar recentele întîmplări de la club, care ieșiseră la lumină abia de cîteva ceasuri, imprimaseră dintr-odată altă direcție și altă amploare omorului, decît le-ar fi avut dacă autorul incontestabil ar fi rămas hrăpărețul Emilius, ori Yosef Mealyus.

În privința acestuia, situația se prezenta astfel. În primul rînd fusese reținut pentru cercetări. Reprezentanții poliției îl aflaseră la domiciliu, între orele șapte și opt, și se predase fără a opune vreo rezistență. Fiind informat asupra crimei, la început se arătase oripilat, ca nu peste mult să manifeste o bucurie nemăsurată. Dojenit de un polițai pentru neomenoasa ieșire, se justificase tot jubilînd : „De ce l-aș plînge ? Doar mi-a făcut numai rău și voia să mă ruineze".

Cît despre probele menite să-i dovedească vinovăția, nu se găsise nici una. Nimic nu părea să-l implice în asasinarea lui Bonteen. Potrivit depozițiilor gazdei, se culcase înainte de unsprezece — sau, oricum, se retrăsese în camera sa, de unde nu mai ieșise pînă la sosirea autorităților. Întrebată dacă numitul Emilius poseda o cheie personală la ușa clădirii, aceasta afirmase că avea una, pe care o lăsa întru folosință celorlalți chiriași în serile cînd nu pleca în oraș — cum procedase și în noaptea trecută. La interogarea colocatarilor, i s-au confirmat declarațiile. Într-adevăr, după ora culcării, pastorul nu părăsise domiciliul. Dealtfel, nimeni nu mai ieșise din casă începînd de la zece. Iar în virtutea deprinderii de a preda altora cheia cînd știa că nu-i făcea trebuință, în seara precedentă o dăduse însăși proprietăresei, și la ea rămăsese tot timpul. După aceste investigații — cu nimic

dăunătoare bănuitului asasin — se procedase la percheziționarea camerei și a efectelor personale, însă cu aceleași rezultate neutre în ce îl privea. După presupunerile poliției, Bonteen fusese ucis cu o armă neascuțită — bunăoară, o măciucă. Dar așa ceva nu se găsise la domiciliul predicatorului. Și, deocamdată, la nimeni. În concluzie, nu exista nici o dovadă acuzatoare împotriva lui Joseph Emilius în afara dușmăniei de moarte nutrită lui Bonteen — pe care singur o recunoscuse. Și în baza acesteia fusese reținut.

Aici se încheiau relatările maiorului Makintosh și ale ofițerilor aflați în biroul domnului Gresham, după care demnitarii prezenți au trecut la altele, cu mult mai senzaționale, pe care, atunci și acolo, reprezentanții poliției nu avură prilejul să le audieze, fiind invitați de primul ministru să părăsească încăperea. Rămași între ei, începu să vorbească mai întîi ducele, referindu-se la disputa ce existase între Bonteen și Phineas Finn în lumina propriei înțelegeri și interpretări. După aceea Barrington și Fitzgibbon istorisiră altercația ivită la club, descriind mînia lui Phineas, după cum reieșise din discuția purtată cu ei. Nu omiseră nici gestul răzbunării, mimat de prieten la ieșirea din club, reproducîndu-l de cîteva ori la rînd, deși amîndoi susțineau cu tărie că nu el săvîrșise asasinatul. Barrington chiar ținu să remarce că însăși amenințarea proferată de față cu ei constituia aproape o dovadă în sine că Finn nu avusese de gînd s-o pună în practică. Totuși, amintind de măciuca pe care le-o arătase și povestind cum o scosese din buzunarul interior al raglanului, și unul și altul se minunau de extraordinara coincidență a faptelor. După Barrington și Fitzgibbon, vorbi lordul Fawn, iar dacă spusele lor avuseseră cumva darul să arunce umbra suspiciunii asupra bietului Phineas, afirmațiile lordului păreau să-l înfunde complet. Și el fusese la club în noaptea cu pricina, de unde plecase cu puțin înainte ca Finn și cei doi amici să se așeze în ușa clubului la taclale. Mersese foarte încet, de-a lungul străzii Curzon, ajungînd în Bolton Row, de unde o apucase spre Piccadilly, străbătînd strada Clarges. În tot drumul nu văzuse nici urmă de Bonteen, dar cînd să intre în strada Clarges, trecuse pe lîngă dînsul un tip îmbrăcat într-un raglan, și cu fața înfofolită în gulerul ridicat, care, în mare viteză, se îndrepta către Bolton Row, mergînd, evident, în direcția de unde tocmai venise dînsul. Pe moment nu a făcut nici o legătură între anonimul cu care se încrucișase și cu-

noștințele sale. Însă acum, după cele auzite, putea să jure că individul fusese Phineas Finn. Pe ce anume își întemeia această convingere ? Pe faptul că, la ieșirea din club, Finn își puncea tocmai raglanul, și îl frapase nuanța sa cenușie. Ori același veșmînt, de culoare și croială, identică, îl purta insul care trecuse ca vîntul pe lîngă el. Singura diferență consta în detaliul că avea gulerul ridicat. În schimb, și ca înălțime și ca alură, necunoscutul era copia fidelă a lui Finn. Pînă și mersul — acum cînd reflecta bine — semăna la perfecție cu al său.

Cînd, la scurt răstimp, lordul Fawn făcu aceleași mărturisiri înaintea maiorului Mackintosh, acesta le socoti „extrem de nefavorabile domnului Finn".

Dealtminteri, chiar în biroul lui Gresham unde le rostise pentru prima dată, produseseră aceeași impresie, care-l făcu pe Laurence Fitzgibbon să-i șușotească amicului Barrington :

— Pe toți sfinții din ceruri ! Imbecilul ăsta îl duce la spînzurătoare pe Phinny, deși eu nu cred o iotă din bazaconiile îndrugate.

— Fawn nu ar inventa așa ceva din dorința de a-l trimite la spînzurătoare pe Phineas, îi ripostă Erle.

— Nu. Nici nu cred că-și dă seama că minte. Este convins că spune adevărul. Doar îl știi cît e de bătut în cap și cum se montează singur. Iar ca să-și dea importanță, mai are și năravul de umflă orice-i iese pe gură. Și toate astea le face inconștient.

Dar oare juriul care avea să cîntărească mărturiile unui Fawn, le va privi în aceeași lumină ca și Laurence ? Pentru că, altminteri, soarta lui Phineas era în mare pericol.

Surprinzătoarele și neplăcutele-i relatări au ridicat o nouă întrebare pentru cei adunați în biroul domnului Gresham. De fapt care era itinerariul curent al lui Bonteen de la club către casă ? Fiecare din cei prezenți avusese nu o dată ocazia să-l însoțească în drum către Piața St. James. Însă pe căi diferite, și niciodată prin acel pasaj subteran unde-și găsise piciorea. Se vede însă că de astă dată ajunsese fără de știre în Piața Berkeley, uitînd s-o ia pe prima stradă la dreapta, cum o făcea îndeobște. Dealtfel chiar Barrington și Fitzgibbon îl văzuseră trecînd de răspîntie, altfel nu s-ar fi întrebat între ei dacă nu cumva învrăjbiții își vor continua sfada, în ipoteza că Phineas își ajungea adversarul din urmă. Căci

ruta lui Phineas către casă trecea în mod cert prin Piața Berkeley, dacă nu i se năzărea să meargă în altă parte.

Traiectoria cea mai directă pentru nefericitul Bonteen ar fi fost aceea folosită de Fawn. Dar cum trecuse de răspîntia pe care se angaja de regulă și nu fusese zărit de lordul Fawn ce venea agale din urmă, cu siguranță ajunsese la intrarea în nefastul pasaj spre care același Fawn îl văzuse zorind pe individul asemuit cu Finn. Laurence Fitzgibbon, care îl însoțise pe Phineas de cîteva ori către locuință, arătă că traseul curent al acestuia trecea prin Piața Berkeley, pe care-o tăia ca să ajungă în strada Bruton, iar de aici străbătea străzile Conduit, Bond și Regent, ajungînd, astfel, în Great Marlborough, la familia Bunce. Și totuși Fawn pretindea că era foarte posibil ca Finn să fi fost la locul unde se încrucișase cu tipul înfofolit în gulerul ridicat al pardesiului, intrucît, deși clasica rută presupunea angajarea lui pe prima stradă la dreapta — pe care o lăsase în urmă în noaptea asasinatului, după cum atestau Erle și Fitzgibbon — avusese tot timpul să se întoarcă la ea, să treacă pe lîngă lord, păcălindu-i pe Barrington și pe Laurence în privința itinerariului adoptat.

Ajunși în punctul acesta cu speculațiile, lordului Cantrip, care-i ascultase tăcut alături de domnul Gresham, interveni drastic :

— Nu vă grăbiți să-l credeți culpabil !

— Nu e de competența noastră să-l credem vinovat sau nevinovat. Asta o va decide poliția, îi ripostă Fawn.

— Se înțelege că da, continuă Cantrip. Dar convingerea mea sau a dumitale contează enorm. Și nimic din ce am auzit aici nu mă face să-l suspectez. Îl cunosc foarte bine pe om.

— Să nu se uite că era teribil de furios, insistă Fawn.

— Dacă-și lovea inamicul la club, nu m-ar fi mirat mult. Dar să-l izbească pe la spate și în beznă, așa ceva n-am să cred niciodată. Repet, îl cunosc foarte bine și sînt convins că n-ar fi făcut-o, se arătă lordul Cantrip de neînduplecat.

— Ce zici de povestea lui Fawn ? îl întrebă Gresham cînd rămaseseră singuri.

— Comite o gravă eroare în privința persoanei pe care a întîlnit-o. Nu uita ce întuneric a fost astă noapte.

— Nu văd ce-ai putea face dumneata sau eu, zise primul-ministru. Va trebui doar să rostesc cîteva cuvinte în Cameră în legătură cu moartea nenorocitului ăluia,

însă n-am să-mi exprim nici o suspiciune. Ce sens ar avea ?

Cu toate că lordul Fawn se grăbi să împărtășească poliției bănuielile sale, și ulterior depuseseră și ceilalți martorii în privința disputei dintre Bonteen și Finn, pe moment nu se luase nici o măsură. În ziua de lucru a Parlamentului, în mod normal Phineas participa la întrunire, or, pentru a evita o arestare la Cameră, maiorul Mackintosh opină să se meargă din timp la chestură, cu depozițiile existente, și acolo să se decidă dacă în temeiul acestora se impunea sau nu reținerea. În consecință decise ca, însoțit de lordul Fawn, de Barrington Erle și Laurence Fitzgibbon, să se deplaseze la sediul chesturii din strada Bow, pentru demersul preconizat. Tot Mackintosh se arătă de părere că, deși existau doi suspecți în cazul de față, care, desigur, nu colaboraseră la asasinat, anumite împejurări dictau arestarea amîndorura. Odată ce un Yosef Maelyus se dovedea autorul asasinatului, nu trebuia să le scape din mînă, deoarece prinderea lui ar fi fost problematică. Deocamdată faptele nu pledau împotriva sa dar, așa cum remarcase maiorul, la o cercetare minuțioasă aceleași fapte erau apte să împrumute cu totul alte semnificații. Dealtminteri numai caracterul abject al pastorului constituia un argument aproape suficient pentru a fi condamnat. Iar la aspectul acesta se adăuga și o bănuială absolut plauzibilă, întemeiată pe ura sa aprigă împotriva lui Bonteen, ceea ce, în exprimarea lordului Cantrip, reprezenta „un mobil deciziv". Același Cantrip îi dezvoltase o întreagă teorie maiorului în legătură cu Phineas Finn, arătîndu-i că era de neconceput ca dintr-o simplă încăierare să se ajungă la uciderea unui om în stradă. Din păcate, argumentele lordului nu-și găsiseră ecoul scontat în cugetul polițistului care, au ochii în altă parte, îi răspunsese cu îndărătnicie :

— Se prea poate, sir, să-l fi lovit pe vrăjmaș fără gîndul de a-l omorî. Și atunci crima a rezultat dintr-o imprudență. Însă rămîne, totuși, o crimă, lăsă Mackintosh de înțeles.

După o comoție ca cea produsă de asasinarea lui Bonteen și implicarea lui Phineas Finn, chiar un șef de guvern și miniștrii din jurul său nu mai puteau să-și vadă în liniște de obligații. Protagoniștii tragicei întîmplări le fuseseră mult prea apropiați ca să-i alunge de la o clipă la alta din minte.

La chestură, maiorul Mackintosh și demnitarii ce-l însoțeau descoperiră că majoritatea magistraților întrezăreau în Phineas Finn pe ucigașul lui Bonteen. După opinia lor, el îl izbise, și nu doar o dată, ci de trei ori — un element ce părea că montase spiritele împotriva lui. Din rapoartele comisarilor reieșea că victima primise trei lovituri în cap, cea fatală fiindu-i administrată după ce îi zburase pălăria pe jos. Nici unul din ei nu vedea imposibilă urmărirea lui Bonteen de către Finn pentru o răfuială între patru ochi — în afară de lordul Cantrip. Or de vreme ce admiteau posibilitatea unei asemenea confruntări, la adăpost de privirile oricărui martor, pentru ce nu ar fi crezut că vindicativul Phineas Finn a scos măciuca din buzunar, altoindu-și adversarul în creștet ? Iar pentru fapta sa odioasă alesese un loc la fel de odios și, după cît se părea, își atacase vrăjmașul pe la spate. Deocamdată nu se știa dacă asasinul prezumtiv întîmpinase vreo rezistență, suferind la rîndul său eventuale contuzii. Acest amănunt urma să se stabilească. Iar dacă se confirma că Finn era asasinul, atunci chiar în timpul discuției din ușa clubului își ticluise mișeleasca sa faptă. Probabil își calculase minutele, întorcîndu-se pe furiș în colțul străzii de care trecuse și, cu fața ascunsă în gulerul pardesiului, se așezase la pîndă într-un ungher dosnic și întunecat, unde cu greu ar consimți să întîrzie, la anumite ore din noapte, un om corect și cu gînduri cinstite.

Cînd Barrington și Fritzgibbon îl informară pe lordul Cantrip despre toate acestea, fostul șef al lui Phineas, care-l avusese luni de-a rîndul sub ochi, declară cu aceeași hotărîre nezdruncinată :

— Este o absurditate, și nu o cred.

— Pui înaintea faptelor părerea ta despre om, îl avertiză Gresham. Numai că faptele totdeauna conving, pe cînd opiniile, rareori sau deloc.

— Personal nu sînt sigur că am ajuns în posesia faptelor, interveni ducele care îi ascultase.

— Desigur, le comentăm în măsura în care ne-au fost relatate, admise primul-ministru. Iar așa cum le știm — dacă rămîn în picioare și nu vor fi infirmate — pentru mine, dacă aș fi procuror, sînt destul de concludente.

— Vrei să spui că deții date suficiente ca să-l condamni ? se repezi lordul Cantrip în el.

— Nu uita că ucisul avea doi vrăjmași, îi aminti ducele lui Gresham.

— Putea să aibă și trei, se încăpățînă șeful guvernului.

— Și zece, adăugă lordul Cantrip. Dar am aflat deocamdată de doi.

— Poate că a fost atacat pentru a fi prădat de bani, presupuse ducele.

— Nici ceasul, nici banii nu i-au fost luați, îl informă Gresham. Mînia sau dorința de a-l scoate din cursă constituie mobilul omorului. Potrivit depozițiilor de care dispunem, dintre cei doi vrăjmași certi, unul nu a putut fi la locul crimei. Și nici nu pare probabil să fi știut unde se găsea inamicul. Pe cînd cel de-al doilea, nu numai că putea fi acolo, ci efectiv era pe aproape, și încă atît de aproape, încît dacă nu a săvîrșit el însuși cumplita faptă, e de mirare că nu a putut-o împiedica. Oricum, știa că victima se afla la un pas. Apoi fierbea de mînie, și chiar proferase amenințări. Avea asupra lui arma care s-a folosit de asasinare. A fost asemuit cu un individ ce zorea în direcția fatală, iar afirmația ne-a fost făcută de un martor demn de toată crezarea. Acestea sînt faptele de care dispunem pînă în prezent. Și dacă nu vor fi anulate, mă tem că vor convinge un tribunal, întocmai cum i-a convins pe ofițerii de la poliție.

— Polițiștii îi cred totdeauna pe oameni culpabili, îi replică lordul Cantrip.

— Și totuși, pe pastor nu îl consideră vinovat, îi ripostă Gresham.

— Mă cam tem că există destule dovezi pentru judecarea domnului Finn, se pronunță ducele într-un tîrziu.

— Fără urmă de îndoială, întări primul-ministru.

— Și cu toate acestea, sînt convins de nevinovăția lui Phineas cum aș fi de a mea, conchise lordul Cantrip energic.

CAPITOLUL XLVIII

ÎNCERCAREA DOMNULUI MAULE

ÎN ACEEAȘI ZI, pe la trei după amiază, vestea nenorocirii ajunse și la Marie Max Goesler prin intermediul unui bilet încîlcit, de la Ducesa de Omnium.

„Ai auzit ce s-a petrecut astă noapte ? Dumnezeule mare ! Domnul Bonteen a fost ucis ieșind de la club, și se zice că Phineas Finn l-ar fi lichidat. Tocmai acum a sosit Plantagenet din Downing Street, unde nu se discută decît despre asta. Nu pot scoate de la Plantagenet propria sa convingere. De la el niciodată nu scot nimic. Dar eu n-am să cred o mie de ani că domnul Finn este cel vinovat. Ca și tine, sînt sigură. Vom rămîne alături de el pînă la capăt. Va fi închis și judecat de un tribunal. Nu-mi intră în cap că domnul Bonteen a fost omorît, deși nu văd pentru ce nu ar fi pățit-o ca oricare alt muritor. Plantagenet vorbește de marea pierdere suferită. Cu toate că adevărata pierdere este alta — după cum știi și tu. Acum fug de acasă, cu gîndul să mai aflu ceva. Barrington Erle a fost de față la toate discuțiile, așa că de-l voi găsi o să-mi spună mai multe. Mă voi întoarce la cinci jumătate. Vino la mine, te rog ca pe o prietenă bună, fiindcă nu am, în afară de tine, cu cine să comentez cele întîmplate. Dacă nu m-am înapoiat pînă ce vei sosi, intră și cere să ți se aducă ceaiul.

Gîndește-te la biata lady Laura ! Un bărbat nebun și altul la Newgate ! G.P.".

Biletelul ducesei o zdruncină așa de cumplit pe Marie Goesler, încît, în primele minute, se pierduse complet. Deși îl citise de la un capăt la altul, nu știa ce conține, afară de știrea că Phineas Finn era încarcerat la Newgate. O vreme rămăsese cu hîrtia în mînă, simțind că leșină, dar cu eforturi supreme își reveni, pe încetul, și-l mai citi încă o dată. Domnul Bonteen fusese asasinat, iar Phineas Finn — care cinase cu ea doar cu o seară înainte, cu care vorbise, în atîtea rînduri, despre păcatele victimei ; prietenul ei cel mai apropiat ; omul pe care îl prețuia mai presus de oricare altul, cuprinzîndu-l în gîndurile ei de fiece clipă — era acuzat de crimă ! Să creadă asemenea monstruozitate ? Ducesa se rostise, cu entuziasmul ei tipic, că nu îl va crede o mie de ani vinovat. Și pe bună dreptate. Că doar care judecător de caracter ar putea să întrevadă în Phineas Fin autorul unui omor comis în puterea nopții ? „Vom rămîne alături de el pînă la capăt", scrisese ducesa. Alături de el ! o îngînă Marie. Dar la ce bun, cînd el te respinge ? Cum să se agațe o femeie de un bărbat după ce i-a declarat că n-o vrea, fugindu-i din cale, iar cînd viața i l-a scos din nou înainte, nu și-a retractat durerosul refuz din trecut ? Cu toate astea, dacă se afla într-un mare impas, lovit de o nenorocire, se va ancora de el cu o fidelitate pe care ducesa n-o va pricepe. Chiar de avea să-l spînzure, îi va spăla trupul cu rîuri de lacrimi și va trăi asemeni unei femei care și-a dăruit inima unui asasin.

Deși în sufletul ei va ști totdeauna că nu a fost vinovat. Cum o simțea de pe acum. Și ar fi fost gata să jure că așa ceva era de domeniul absurdului. Să-l fi ucis pe mizerabilul său adversar într-o încăierare provocată de acesta, nu era cu totul exclus, mai ales dacă Phineas ar fi fost atacat. Dar o crimă în plină noapte și pusă dinainte la cale, nu putea fi înfăptuită de omul pe care și-l alesese ca prietenul cel mai drag. Și totuși, dacă mai presus de rațiune și de bună-credință comisese omorul, ea era neclintită în hotărîrea de a nu-l părăsi. Iar de va fi osîndit și o să piară, va spune în gura mare cît de mult l-a iubit pe ucigaș.

Cît despre Bonteen, ducesa nu exagerase prea mult afirmînd că, la urma urmei, pentru ce nu ar fi pățit-o și el ca oricare alt muritor. Ce a căutat a găsit, se gîndi un moment, și la fel cugetase și lady Glencora cînd îi scrisese biletul. În vremea din urmă devenise atît de nesuferit, că spre binele tuturor se dusese pe lumea cealaltă. Însă nici într-un caz trimis de Phineas Finn.

Dar se stabilise oare cu certitudine că pierise ? Nu era o simplă enormitate, asemenea altora care împînzeau societatea ? Numai că știrea venea de la duce, care nu își pleca niciodată urechea la zvonuri. Și o mai aflase și în Downing Street, ceea ce însemna că este adevărată. De-abia aștepta să ajungă în Carlton Terrace, la ora cînd o chemase prietena. Și cu toate că ceasornicul arăta numai trei și un sfert, ceru să i se pregătească trăsura pentru orele cinci. De asemenea îi spuse lacheului să nu primească nici un vizitator, ca peste puțin să îl cheme din nou și să schimbe porunca. Dacă venea cineva, s-o anunțe degrabă, fără să expedieze persoana. Fiindcă, așa cum chibzuise între timp, se putea s-o caute vreo persoană trimisă de Phineas ori aducîndu-i vești despre el.

După aceasta se apucă să citească din nou biletul, și cuvintele de la sfîrșit i se înfipseră în minte ca un piron. „Gîndește-te la biata lady Laura ! Un bărbat nebun și altul la Newgate !". Oare acesta din urmă — singurul om pe care îl iubise vreodată — însemna mai mult pentru Laura Kennedy decît pentru ea ? Sau, mai degrabă, pentru Phineas una ca lady Laura însemna mai mult decît ea ? Iar dacă da, atunci la ce atîta zbucium de dragul lui ? Și atîta dorință de sacrificiu ? Fiindcă și acum, cînd îl amenința un proces pentru crimă, nu s-ar fi dat înapoi să-i jertfească tot ce avea, numai de-ar fi știut că jertfa este

primită. Într-adevăr, nu de mult îi spusese că sentimentele lui pentru lady Laura se limitau la o afecțiune amicală. Și atît. Dar cum să-l creadă cînd lumea din jur susținea contrariul ? Lady Laura era măritată, soțul ei încă trăia și, deci, era obligat să facă o asemenea afirmație, în special cînd numele lor suscitaseră atîtea bîrfe. Și apoi chiar dacă declarația lui ar fi fost sinceră, se referea numai la perioada prezentă, deoarece, în trecut, cu siguranță tînjise după iubirea Laurei Standish. Pe cînd de a ei nu avusese nevoie. I-o oferise, îl îmbiase în fel și chip s-o primească, însă i-o respinsese ! Ca astăzi ducesa — care deși pasibilă de numeroase erori, deslușea cu agerimea ei și multe adevăruri — să vorbească de Laura Kennedy ca de făptura cea mai de plîns în urma nenorocirii ce se abătuse asupra lui Phineas Finn! Dar nu ca și-l alesese pe Kennedy ? Și oricît de nebun ar fi fost, nu-i era, totuși, soț ? Marie Goesler își simțea inima ca o rană, iar nervii încordați la maximum amenințau să cedeze. Cum se și întîmplă în minutele următoare cînd, strîngînd biletul ducesei în pumn și ascunzîndu-și fața într-o pernă de pe sofa, începu să hohotească din toate fibrele făpturii ei.

Puțini oameni din cîți o știau, fie din saloanele londoneze sau din viața mai rustică, de la conace, ar fi putut crede că vestea primită o aruncase în brațele unei asemenea disperări. În societate trecea drept o femeie extrem de echilibrată, discretă, amabilă, plină de farmec, generoasă, înțeleaptă și tonică. Însăși purtarea ei față de răposatul duce care, tratat și pe nesimțite, ajunsese la urechile multora, îi confirmase aceste însușiri, mărindu-i prestigiul. Din anonima de acum cîțiva ani, devenise o persoană cu relații întinse, admirată și prețuită. Dar nici unul dintre prieteni nu ar fi suspectat-o de o pasiune atît de puternică și nu și-ar fi închipuit-o plîngînd cu asemenea deznădejde în fața unei dureri. Pînă și lady Glencora, care pretindea că o cunoaște la fel ca pe sine, nu și-ar fi crezut ochilor de-ar surprins-o în această criză.

— Îți place să te înconjuri de admiratori, deși nu te văd în stare să-l iubești pe vreunul, îi spusese cîndva.

La care Marie zîmbise, arătîndu-se, chipurile, de acord. Filozofia pe care o profesase pînă atunci se rezuma doar la cinci cuvinte : „să se bucure de viață", cu subtextul mai amplu și mult mai profund de a-și extrage propria bucurie din satisfacțiile și împlinirile celor din jur. Înarmată cu acest principiu, trăise ani de relativă tihnă și incontestabilă propășire. Ca acum să se simtă cea mai nenorocită

dintre ființe, pentru că omul iubit se afla la restriște și fiindcă i se spusese că necazul lui zdrobea inima unei alte femei !

Cînd încă plîngea cu sughițuri, ferfenițînd biletul ducesei în palmă, camerista intră în vîrful picioarelor, anunțîndu-i venirea domnului Maule. Gentilomul se afla în holul de la parter, așteptînd să i se comunice dacă amfitrioana îl va primi. Marie își aminti la iuțeală de seara trecută, cînd vizitatorul cinase la ea împreună cu Phineas și, crezînd că-i aduce vești despre zguduitorul eveniment abia petrecut, îl invită în salon.

Însă din întîmplare, domnul Maule nu aflase de moartea lui Bonteen. Torcînd în minte un proiect grandios în legătură cu doamna Goesler, rămăsese acasă pînă la orele patru, de unde pornise glonț către Dulcinee, fără a se mai abate măcar un moment pe la club. Negreșit cititorul a și ghicit mărețul său plan. Domnul Maule sorocise ca în ziua aceea să-i ceară frumoasei să-l facă cel mai fericit dintre oameni — cum desigur avea să și fie un timp, dacă aleasa conștiința să îl pună în posesia unui venit cît mai mare. Cu gîndul acesta se titirise mai cu grijă ca întotdeauna, reducînd — deși nu complet — încărunțeala favoriților, studiind în amănunțime dunga pantalonilor și linia redingotei, eschivîndu-se, totodată, de la măruntele eforturi diurne care l-ar fi putut osteni, alungîndu-i pînă și ultima urmă de prospețime și tinerețe.

La intrarea în salon, doamna Goesler se repezi să-l întîmpine chiar aproape de ușă.

— Ce-ați auzit ? îl întrebă cu suflarea la gură.

Drept răspuns, musafirul își lăți buzele în cel mai dulce surîs, îi apăsă mîna luată într-a lui și o privi într-un fel cam tîmp, conștient că trebuia să fi aflat vreo trăsnaie de care însă n-avea habar, și deci nu putea să dea un răspuns. Gazda nici nu băgă de seamă strînsoarea exagerată a mîinii, coroborînd, în acele secunde, mutenia vizitatorului cu nefasta știre pe care o primise și ajungînd la încheierea că vestea ducesei era complet eronată.

— Nu ați aflat nimic despre Phineas Finn ? îl chestionă iar.

— Nici o vorbă, rosti musafirul, eliberîndu-i, în sfîrșit, mîna.

Dacă Finn își rupsese gîtul, nu l-ar fi afectat cu nimic. În schimb, solicitudinea doamnei avea o decizivă semnificație.

— Domnul Bonteen a fost... asasinat, îl anunță ea.

— Domnul Bonteen ? îngînă fără patos.

— Așa mi s-a spus. Și credeam că mi-ați adus noutăți în această privință.

— Domnul Bonteen asasinat ! repetă el. N-am auzit nimic. Nici nu-l cunosc pe acest gentilom. Și mi s-a părut că ați spus domnul Finn...

— Deci nu se știe nimic în Londra, așa e ? îl iscodi neîndurătoare la culme.

— Nu știu ce să zic, doamnă Goesler, deoarece am stat toată dimineața în casă. Și cine l-a omorît ?

— Uff ! De unde să știu ! pufni Marie exasperată. Tocmai asta voiam să aud de la dumneavoastră.

— Și ce se întîmplă cu domnul Finn? bălmăji el confuz.

— Nici eu nu am ieșit în oraș, așa că nu vă pot furniza nici o informație. Bănuiam că ați venit tocmai pentru că ați cinat cu domnul Finn și...

— Domnul Finn a fost omorît ? o încurcă Maule de tot.

— Domnul Bonteen ! rosti Marie cu glas apăsat, începînd să-și piardă răbdarea. Doar v-am spus că de uciderea lui am aflat, fără a cunoaște, însă, nici un detaliu. Și tocmai plecam de acasă ca să mai aflu cîte ceva. Am și cerut să mi se aducă trăsura, adăugă, ridicîndu-se în picioare, semn că-l concedia. Ceea ce Maule înțelese.

Și mai pricepu că în aiureala în care picase, era exclus să-și pună în practică mărețul său plan. Dar cum ezita încă, răvășit de nevisata încurcătură, amfitrioana intervenî și mai drastică :

— Întreaga poveste m-a răscolit așa de mult, încît în momentul de față toate gîndurile-mi aleargă la ea. Deci vă rog să aveți bunătatea să mă scuzați. De nu aș fi fost convinsă că ați venit încărcat de vești, nici nu lăsam să vă osteniți urcînd pînă aici.

Demis la modul imperativ, Maule se înclină și porni către ușă. Iar la ieșirea din încăpere, Marie uită să sune din clopoțel.

„Ce naiba o fi vrut să spună despre individul acela, Finn ? se întreba copleșit de nedumerire. Să fi fost amîndoi omorîți ? Prea nu-mi vine a crede". Uimirea țînu doar pînă la club, unde, odată ajuns, deslușî adevărul, primind informații bogate și clare. Phineas Finn și domnul Bonteen se certaseră la Univers. Bonteen — după cum umbla vorba — îl pusese cu botul pe labe pe celălalt. Ciondăneala se iscase chiar de față cu Prințul moștenitor, care se ară-

tase grozav de scîrbit de purtarea lui Finn. După scandal, Phineas Finn l-a atras pe Bonteen în gangul dintre Bolton Row și Strada Berkeley, iar odată ce i-a picat în cursă, l-a trăsnit la numele tatălui. Asta era toată chestia.

E drept că printre vestitorii domnului Maule nu se găsea nici măcar unul care să fi fost de față la Univers. Dar amănuntul părea lipsit de însemnătate, întrucît știau exact cum se petrecuseră lucrurile, difuzîndu-le ca fiind absolut certe.

„Măcar de l-aș vedea spînzurat ! I-o doresc din tot sufletul", își zise Maule crezînd că începuse să descifreze enigma care-i aprinsese creierii în Park Lane.

Cînd Marie Goesler ajunse la reședința din Carlton Terrace — chiar înaintea orei ce-i fusese fixată — ducesa nu se întorsese din peregrinări. Totuși, potrivit înțelegerii, urcă în salonul de la etaj și așteptă. I se aduse și tava cu ceaiul, de care nu se atinse. Jar gazda sosi abia după șase.

— Vai, draga mea, îmi pare așa de rău că am întîrziat. De ce nu ți-ai băut ceaiul ?

— Care-i adevărul ? o întrebă Marie Goesler, stînd în picioare, cu brațele lipite de trup și cu pumnii încleștați.

— Am impresia că știu mai puțin decît la ceasul cînd ți-am trimis notița...

— A fost sau nu... asasinat Bonteen ?

— Oo, da. Despre asta nu mai încape îndoială. O știam cu precizie de cînd ți-am scris. Și am avut atîta alergătură pe ziua de azi ! se văicări aferată. Însă pînă în cele din urmă am ajuns și la Parlament, unde am stat de vorbă cu Barrington Erle.

— Și ? Și ?

— Au fost arestați doi suspecți.

— Nu Phineas Finn ? zise Marie cutremurată.

— Ba da. Domnul Finn este unul din ei. Nu este îngrozitor ? Mi se pare chiar mai abominabil decît moartea lui Bonteen. Deși, zău, nu s-ar cuveni să vorbesc așa...

— Și cine este al doilea arestat ? Desigur, el e făptașul.

— Detestabilul pastor care s-a însurat cu lady Eustace. Domnul Bonteen se declarase împotriva lui și tot aduna mărturii spre a face dovada că mai are o nevastă acasă la el, în Ungaria, în Boemia ori în altă țară.

— Fără nici o îndoială el este vinovatul, declară Marie cu hotărîre.

— Așa zic și eu, se arătă ducesa de acord. Numai că mărturiile tind să-l scoată din cauză. La ceasul omorului,

se afla acasă și se culcase, ușa clădirii era încuiată, așa că nu a putut să iasă, iar ucigașul nu era îmbrăcat în veșmîntul său, ci purta raglanul lui Phineas Finn.

— S-a găsit... sînge... pe pardesiu ? întrebă Marie scuturîndu-se din creștet pînă în tălpi.

— Despre asta nu știu. Dar după cît mi se pare, nu l-au cercetat deocamdată. În schimb, lordul Fawn a văzut individul și jură că raglanul de pe el era al lui Phineas Finn.

— Lordul Fawn ! Cît l-am detestat pe acest om ! Nu cred o vorbă din tot ce spune.

— Barrington nu pune mult preț pe amănuntul cu pardesiul. Ci pe măciuca ținută de Phineas în buzunarul acestuia. Or victima a fost lovită cu o măciucă. Pînă acum nu s-a găsit nici una. Domnul Finn și-a dus-o pe a lui acasă.

— Ceea ce un asasin nu făcea, remarcă Marie.

— Dimpotrivă, șeful poliției ar fi zis că este o tactică foarte dibace, menită să inducă în eroare. Asta o știu tot de la Barrington, se-nțelege.

— Și crezi că așa este ? o chestionă prietena privind-o în ochi.

— Natural că nu cred, și nici ce a jurat lordul Fawn că ar fi văzut. Niciodată nu am să cred ceea ce nu-mi convine și nimic nu mă va convinge.

— Nici nu ar fi de închipuit să fi comis domnul Finn așa faptă.

— Totuși, s-ar fi putut întîmpla...

— Nu, lady Glen, o întrerupse Marie energică. Nu era capabil să facă una ca asta.

— E destul de puternic... și de curajos...

— Dar nu destul de las. Nu are nici urmă de lașitate în el. Și dacă Phineas Finn a fost în stare să-și lovească adversarul pe la spate, cu o măciucă, într-un gang întunecos, nici nu vreau să mai adresez vreodată cuvîntul unui bărbat. Nimic nu mă poate convinge că Phineas a săvîrșit crima. Iar dacă, prin absurd, aș ajunge să-i recunosc vina, din acea clipă nu aș mai crede în nimeni. Dacă ți s-ar spune că soțul tău a căsăpit un om, cum ai reacționa ?

— Bine, dar Phineas Finn nu e soțul tău, Marie.

— Bineînțeles că nu. Și nu aș putea să mă năpustesc asupra acuzatorilor, așa cum ai proceda tu. Dar mi-e îngăduită măcar certitudinea nevinovăției. Dacă douăzeci de lorzi Fawn ar jura ce au văzut, tot nu-i cred. Of, Dumnezeule, ce-or să facă cu el ? !

Ducesa se purtă fără greș, abținîndu-se de la orice tachinărie în legătură cu dragostea trădată de Marie. Părea că privește ca pe ceva absolut normal afecțiunea amicei pentru Phineas Finn.

— Ducele nu vine acasă, și te rog să cinezi cu mine, o invită cu căldură. Parlamentarii din ambele Camere sînt în atît de mare fierbere după cele întîmplate, că simt nevoia să stea la un loc. Ce i-a uluit peste orice închipuire nu a fost crima în sine, cît distrugerea simultană a celor doi învrăjbiți, a căror ură a suscitat atîtea discuții în ultimul timp.

Doamna Goesler rămase pînă tîrziu la reședința din Carlton Terrace, și toată seara nu s-a vorbit decît despre asasinarea lui Bonteen și pericolul în care se afla Phineas.

— Presupun că se va duce cineva la Newgate să-l vadă, zise la un moment dat Marie.

— Au și fost pînă acum lordul Cantrip și domnul Monk.

— Eu n-aș putea merge ?

— Știu și eu ? Ar cam bate la ochi, ezită lady Glencora

— Și dacă l-am vizita împreună ? sugeră cealaltă cu voce implorătoare.

Și pînă să plece, aproape îi smulse făgăduința prietenei că vor merge amîndouă la închisoare.

CAPITOLUL XLIX

ÎN CE FEL A PRIMIT DOAMNA BUNCE POLIȚIȘTII

ÎN DIMINEAȚA DE DUPĂ CRIMĂ, pe la orele zece, lordul Chiltern veni să-l viziteze pe Phineas în modestul apartament din strada Great Marlborough.

— Am lăsat-o pe Adelaide la conac și ne-am repezit pentru cîteva zile la Londra, ca s-o vedem pe Laura și să găsim o soluție în vederea reglementării situației cu Kennedy, își informă el amicul.

La ceasul cînd se așezară la discuție, Phineas nu știa nimic despre asasinarea lui Bonteen. La fel ca și musafirul său. De fapt, pe lord îl adusese în casa prietenului o misiune anume, pe care el însuși n-o pricepuse și, ca urmare, nu prea știa în ce chip s-o explice. Era vorba de o propunere inițiată de Laura, care consta în asigurarea unui venit permanent pentru Phineas, rezultat din zestrea dată

lui Kennedy ce urma să reintre în posesiunea familiei Standish. Avocații moșierului făgăduiseră lordului Brentford să-i pună la dispoziția fiicei dividendele încasate din suma dotală, îndată ce tribunalul emitea o decizie în sensul acesta. Despre neputința lui Kennedy de a-și mai administra bunurile nu mai existau îndoieli, iar avocații se arătaseră dornici să scape de o complicație suplimentară, mai ales că se referea la niște venituri mărunte, ca cele derivate din zestrea de patruzeci de mii de lire. Precizarea din urmă constituise o sfidare la adresa lordului Brentford. Totuși, nu îi știrbise mulțumirea bătrînului care se tînguia de atîta vreme după banii odraslei. Cînd Laura auzi de aranjament, primul ei gînd se îndreptă către Phineas și iminentele sale nevoi. Dar cum să-i pună la dispoziție bărbatului îndrăgit o parte din încasări, fără să-l umilească, aflînd că vin de la ea ? Urmărită de această idee, ticlui un mic plan, potrivit căruia banii aveau să-i parvină sub forma unui împrumut acordat de fratele ei. De bună seamă formula era străvezie, și nu putea să-l păcălească pe Phineas în privința adevăratei origini a sumelor oferite. Cu toate astea, îl convinsese pe Chiltern să-l caute și să-l înștiințeze că de acum înainte se putea bizui pe ajutorul său.

— Dacă voi trece venitul pe numele lui papă, tot lui Phineas o să-i lase prin testament. Or cînd el este așa strîmtorat, de ce nu i-am avansa pe loc banii trebuincioși ? îi demonstrase Laura fratelui.

Chiltern se încruntase nemulțumit și scuturase din cap, în semn că nu e de acord.

— Gîndește-te cum l-au trădat liberalii, lăsîndu-l pe dinafară, își urmase ea pledoaria, aducînd tot felul de argumente în sprijinul cauzei apărate, îndupleCîndu-l în cele din urmă pe lord să discute cu Phineas.

În sinea lui, Chiltern nu era deloc împăcat, gîndindu-se îngrozit la defăimările pe care și le-ar atrage Laura o dată ce s-ar afla că tînărul deputat trăiește din mila ei. Singura sa nădejde — și, totodată, motivul care îl făcu să cedeze stăruințelor sorei sale — era că Phineas nu va accepta povara unei astfel de obligații.

Deci cu scopul acesta se înfățișase la Phineas, însă tot ocolind neplăcuta sa misiune și vorbind despre altele, nu mai ajunse la ea, căci discuția lor se curmă brusc la ivirea altui vizitator. Era domnul Low, care își făcu intrarea

în odaie precedat de proprietăreasă. Ca și Phineas și Chiltern, nici doamna Bunce nu auzise de asasinat, dar din purtarea și expresia magistratului pricepu că nu-l adusese un vînt bun. Îngrijorarea întipărită pe chipul gazdei îl intrigă pe Phineas, iar cînd văzu și fața ca de pămînat a magistratului, sări alarmat de pe scaun.

— S-a întîmplat ceva ? întrebă el.

— Da, și încă un necaz mare, răspunse Low. După care tăcu, privind către Chiltern.

— Să plec ? sugeră lordul, observînd reținerea musafirului.

— Dați-mi voie să vă prezint, interveni Phineas. Domnul Low, prietenul meu, și lordul Chiltern, tot bun amic. Așadar nu văd pentru ce te-ai retrage. Ce s-a întîmplat? repetă întrebarea, fixîndu-l pe fostul mentor.

După cum se cunoaște, lordul venise ca să discute o chestiune pecuniară, or văzîndu-i codeala lui Low îl străfulgeră gîndul că omul avea de reglementat niscaiva datorii contractate de bicisnicul său prieten. Și în dorința de a-l scoate de la ananghie, oferindu-i pe loc mijloacele necesare, zise căutînd către el :

— S-ar putea să vă fiu de ajutor.

— Ați auzit, stimate lord, ce s-a întîmplat astă noapte ? îl întrebă domnul Low, deși privirea și-o ațintise pe Phineas.

— Nu, n-am auzit nimic, îi replică Chiltern.

— Ce s-a întîmplat ? îl iscodi fostul discipol, cu o figură îngrozită, simțind din purtarea și tonul domnului Low că e la mijloc ceva nu numai important, ci dramatic.

— Nici tu n-ai aflat nimic ? îl chestionă magistratul.

— Absolut nimic, zise Phineas.

— Ai fost aseară la clubul „Univers" ? își urmă Low interogatoriul.

— Da, am fost.

— Și a survenit ceva deosebit pe acolo ?

— Apariția Prințului moștenitor, îl informă chestionatul.

— Nu cumva i s-a întîmplat ceva Prințului ? se interesă Chiltern.

— Numele său nu mi-a fost menționat, îi răspunse magistratul în treacăt, după care se întoarse la Phineas : Nu s-a iscat și o ceartă ?

— Ba da, recunoscu acesta pe loc. Între mine și Bontecn.

— Pentru ce v-ați certat ?

— Fiindcă s-a purtat ca un animal — așa cum o face de obicei. Păruiala nu se mai poartă în zilele noastre. Dar merita una zdravănă.

— Ei bine, află că a fost ucis, anunță, în sfîrșit, domnul Low.

La auzul acestor cuvinte, Phineas se albi ca varul la față. Dar nu fiindcă vestea magistratului i-ar fi demascat propria culpă. Despre așa ceva nici nu încăpea vorbă, și ar fi de prisos a se insista întru demonstrarea completei lui inocențe. Probabil și cititorul l-a ghicit pe criminalul real încă de la descoperirea cadavrului. Iar acesta era diabolicul Joseph Emilius, care avea tot interesul să-l lichideze pe omul ce aduna cu atîta sîrg probe întru dovedirea celeilalte căsătorii. Totuși, Low venise la vechiul și binecunoscutul amic, în credința că el îi făcuse de petrecanie lui Bonteen. De fapt, vizita sa fusese inițiată de Laurence Fitzgibbon, care, aflînd printre primii năprasna, fugise la Barrington să i-o spună, apoi, împreună cu Erle, alergase la oficiul avocățesc din strada Carey, unde lucra Bunce ca scrib, trimițîndu-l pe acesta la Low cu nefericita solie ce trebuia să-i parvină lui Phineas. În marea sa tulburare, Laurence pornise de la ideea că prietenul trebuia prevenit cît mai grabnic — ca să nu fie luat ca din oală — dar socotea imprudent să-l avertizeze chiar el, un compatriot ; așa că recursese la o persoană neutră.

— Ucis ? ! exclamă Phineas siderat.

— Și de cine anume ? întrebă Chiltern, uitîndu-se mai întîi către Low și apoi la prieten.

— Tocmai asta se străduiește să stabilească poliția, răspunse aferatul jurist.

Urmă o tăcere de cîteva clipe în care judecata lui Phineas, strivită pînă atunci de uimire, îi trimise un prim semnal de alarmă, legat de cumplita primejdie care-l pîndea. Domnul Low venise anume ca să-l întrebe dacă nu era autorul asasinatului. Și la gîndul acesta, își duse mîna la frunte, privind cu disperare sălbatecă bărbații din preajmă.

— Domnul Fitzgibbon a fost cu tine aseară, nu-i așa ? îl chestionă magistratul.

— Bineînțeles, îi răspunse prompt.

— Dînsul m-a trimis aici.

— În ce scop și ce rost au iscodelile la care asist ? interveni Chiltern. Doar n-oți fi vrînd să insinuați că prietenul nostru de față ar fi suspectat de crimă ?

— Ba încep să cred că da, zise Phineas cu amarnică ironie.

Precum se știe, domnul Low venise aproape încredințat — așa cum se arătase și Bunce — că mîinile lui Phineas Finn erau mînjite cu sîngele demnitarului măcelar. Și de-ar fi fost întrebat în particular, nu în calitate de jude, dacă uitătura ori vocea unui om suspectat de un delict au puterea de a anula bănuielile ce-l apasă, ar fi declarat net că așa ceva nu era cu putință. Ca acum, pe măsură ce îl privise și îl ascultase pe Phineas, convingerea nutrită la început să se clatine, să se năruie și, treptat, să dispară, făcînd loc alteia care-i spunea că Phineas este la fel de nevinovat ca și el. Dar pentru unul ca Chiltern, care nu cunoștea antecedentele cazului și nici prefacerea din cugetul magistratului, suspiciunea ce o arătase îl scosese din fire.

— Ia spune limpede, domnule, se înfipse în el, crede careva că Finn ar fi ucigașul ?

— Am venit ca prieten să-l pun în gardă că i se pregătește punerea sub acuzare, anunță el, vorbind pentru prima dată cu amărăciune.

Pentru Phineas — care nu aflase împrejurările tragediei, nu o putea cîntări cu luciditate și nu avea nici măcar certitudinea morții lui Bonteen — coșmarul de acum părea o continuare a persecuției pe care o suferise din partea acestuia.

— Nu cred nimic din cîte se vîntură în cercul său, zise cu gîndul la aprigul adversar.

— Al cui cerc ? îl întrebă Chiltern. Mai bine l-am lăsa pe domnul Low să ne spună ce anume s-a petrecut.

Și acesta le istorisi grozăvia, pe cît o auzise și el, căutînd s-o redea cît mai fidel și minuțios.

— Nu am trecut niciodată prin gangul de care vorbești, deși mă duc aproape zilnic la club, îl întrerupse Phineas cînd le pomeni despre locul unde se găsise cadavrul.

Magistratul își continuă relatarea, cu aceeași grijă pentru respectarea detaliilor, iar cînd ajunse la descrierea propriu-zisă a crimei, specificînd în ce mod și cu ce fusese lovită victima, Phineas îi curmă din nou vorba :

— Am și eu o măciucă, și chiar o port la mine, anunță el, scoțînd-o din buzunarul raglanului și punînd-o pe masă.

Low aruncă o privire discretă spre ea, ca să vadă dacă fusese spălată, ștearsă sau în vreun fel curățată, dar Phineas îi surprinse ochiada și se înfurie.

— Uite-te, domnule, ca lumea, și întoarce-o pe ambele fețe. Eu n-o mai ating pînă vine poliția. Și nici tu, Chiltern. Las-o unde se află. Așa că măciuca rămase sub privirile lor, în timp ce Low își urmă povestirea. După cît se părea, nu era la curent cu suspectarea lui Joseph Emilius, în schimb menționă depozițiile lordului Fawn, despre care fusese informat doar în treacăt, reținînd, din tot ce i se spusese, amănuntul cu pardesiul.

— Îl am și pe ăsta, îl opri din nou Phineas, luînd raglanul de pe sofa și arătîndu-l amicilor. Era un veșmînt subțire — potrivit pentru luna mai — cu o croială amplă, însă nicidecum așa larg ca să acopere trupul și capul unei persoane.

— Totuși are un guler care se poate ridica, acoperind chipul omului care îl poartă, observă magistratul.

— Nu știu ce are, ce n-are, dar cu el am fost îmbrăcat aseară, îi replică Phineas scos din răbdări.

— După cît am reținut, tipul care s-a încrucișat cu lordul Fawn era înfofolit într-un veșmînt mai bogat și dintr-o stofă groasă, adăugă juristul.

— Va să zică Fawn și-a băgat iară nasul unde nu-i fierbe oala, bombăni Chiltern.

La un ceas de la sosirea domnului Low cu infernala sa noutate, își făcură apariția trei reprezentanți ai poliției : un comisar și doi chestori. Pe masa și pe canapeaua din cameră, se aflau măciuca și raglanul despre care se discutase. Conversația stagnase de cîtăva vreme, iar Phineas și Chiltern pufăiau din trabuce, fiecare absorbit de propriile-i gînduri. Phineas intuise că Low îl credea vinovat de omor, și deci, o să-l aibă în coastă. La rîndul său observase și magistratul impresia fostului ucenic, însă nu considerase oportun să i-o combată pe loc, mărturisindu-i că suspiciunea inițială pierise și că îl socotea la fel de curat ca și el. Își va spune părerea cînd i-o vor cere împrejurările, ajutîndu-l cu tot ce îi va sta în puteri. Dar pe moment era mai important să-l observe, decît să se piardă în explicații de genul acesta. Lordul Chiltern, pe care Phineas îl implorase să mai rămînă cu el, îi înjura pe nemernicii acuzatori ai prietenului său.

— Nici nu are acuzatori, îl contrazise juristul. Numai împrejurările-i sînt potrivnice. Și tocmai acestea impun investigațiile poliției.

Dar lordul o ţinuse mai departe cu afurisenille pînă îşi aprinsese trabucul, şi de atunci nici unul nu mai scosese o vorbă. Aşa-i găsiseră poliţiştii — învăluiţi în tăcere şi în rotocoale de fum. După ce comisarul şef le explică natura misiunii ce-i adusese, înştiinţîndu-l, totodată, pe Phineas că trebuia să-i urmeze în strada Bow, chestorii înhăţară, pe lîngă măciuca şi pardesiul ce le fuseseră pregătite, o sumă de alte articole vestimentare : sacoul purtat de Phineas în seara precedentă, cămaşa, ghetele, jobenul, umbrela şi cheile locuinţei. Îi cerură pînă şi portofelul cu bani, la care Low, ca jurist, interveni amintindu-le că nu aveau acest drept. Şi atunci renunţară. Din întîmplare, cămaşa îmbrăcată de Phineas în seara trecută o avea chiar pe el, însă cum poliţiştii susţineau că trebuia inclusă în probele materiale, îl obligară s-o schimbe de faţă cu ei. Şi urgisitul se execută sub privirile tuturor, simţind că-i crapă inima în el de ruşine şi umilinţă.

După aceasta începu cotrobăiala prin rufărie — curată cît şi murdară — paralel cu iscodeala, pe şuşotite, a proprietăresei. Numai că doamna Bunce nu era nici pe departe făptura care le trebuia. Adorîndu-l, ca întotdeauna, pe chiriaşul ei preferat, hotărî să-i şicaneze pe poliţişti, refuzînd să le dea informaţii, fiind mojică, ba chiar apostrofîndu-i, fără să-i treacă prin minte că prin acestea îi putea agrava situaţia veneratului domn deputat. Cînd unul din chestori o întrebă : „În ce fel îşi spăla individul cămăşile ?“, vrînd, probabil, să afle dacă le trimitea undeva în oraş, gazda îl repezi de nu se văzu : „Auzi ce vorbe la' mnealui ? ! Păi ditamai gintilomu, ca dînsu, ie individ în gura'mneatale ? Şi ce mă-ntrebi cum să frichineşte cămăşii, că doar se vede cît colo că ieşti crescut lîngă troacă. Aşa că ştii mai dihai ca mine“. Mîhnita şi furioasa proprietăreasă le mai trînti şi alte „gentileţuri“, pentru care nu părură, însă, vexaţi.

La sfîrşitul percheziţiei, au pornit spre chestură, Phineas însoţit de chestori, iar comisarul împreună cu lordul Chiltern şi domnul Low.

— Doar nu l-oţi fi crezînd vinovat ? îi zise Chiltern comisarului şef.

— Noi nici nu credem, nici nu respingem putinţa unei vinovăţii, sir, îi replică ceremonios. Dar în sinea lui nutrea ferma convingere că Phineas Finn îl achitase pe Bonteen.

La chestură erau aşteptaţi de lordul Cantrip şi de Barrington Erle, iar curînd se află că mai erau prezenţi lordul Fawn şi Laurence Fitzgibbon, care nu se arătaseră deocamdată. În aparenţă, se luaseră toate măsurile în vederea unui prim interogatoriu şi, într-adevăr, peste foarte scurt timp, îşi făcu apariţia şi un procuror. Fiecare din cei adunaţi îl copleşea cu politeţea pe Phineas, şi chiar reprezentantul justiţiei îl sfătui, plin de bunăvoinţă, să se consulte cu un avocat în decursul anchetei. Dar Phineas declină această propunere, răspunzîndu-i că va declara absolut tot ce ştie şi că, oricum, momentan, nu simţea nevoia unui consilier. După ce i se repetară de două, trei ori, consecinţele afirmaţiilor ce urma să le facă, i se dădu, în fine, cuvîntul.

Phineas începu declaraţia prin ceea ce-i atrăsese însăşi suspiciunea, anume altercaţia cu Bonteen din noaptea trecută. E drept, zise el, că avusese, la „Univers“, un schimb de cuvinte cu domnul Bonteen, după care, împreună cu domnii Erle şi Fitzgibbon — prezenţi la ancheta de faţă — îl priviseră, din uşa clubului, pe domnul Bonteen apucînd-o spre Piaţa Berkeley. Nu peste mult, o pornise şi el în aceeaşi direcţie, dar nu-l ajunsese din urmă, întrucît odată sosit în numita Piaţă, o traversase prin dreptul fîntînii aflate în partea de miază-zi, angajîndu-se, după aceea, pe ruta cea mai scurtă spre strada Bruton. Pe domnul Bonteen îl zărise confuz, pentru ultima oară, la lumina felinarului din colţul Pieţii. Pe cît îşi putea aminti, în momentul acela el însuşi trecea pe lîngă fîntînă. Cînd dăduse colţul, îndreptîndu-se spre Piccadilly, nu auzise nici un zgomot de încăierare, şi nici cuvinte articulate. Se vede că în momentul cînd domnul Bonteen ajunsese la scările ducînd în pasaj, el se afla în vecinătatea străzii Bruton, lăsînd în spate locul omorului. De la club, plecase cu pas mai alert decît domnul Bonteen ; dar văzînd că se apropie de acesta, luase decizia să nu-i treacă pe alături şi nici să-i atragă atenţia prin mica distanţă ce-i despărţea. Şi procedase în consecinţă. Cît privea pardesiul gri — expus la vedere în încăperea unde se aflau — într-adevăr, fusese îmbrăcat cu el, însă nu cu gulerul ridicat. Dealtfel, îl avea de puţină vreme şi, după cît ţinea minte, niciodată nu-l purtase cu gulerul ridicat. Avea în buzunar şi o măciucă — de asemeni expusă spre cercetare — iar deprinderea de a umbla înarmat data de pe vremea cînd se luptase cu nişte răufăcători, ce încercaseră să sugrume un cunoscut. Măciuca nu fusese deloc folosită şi, întîmplător, era nouă nouţă. O cumpărase cu aproximativ o lună în urmă, ca urmare a repetatelor avertismente din presă în legătură cu frecvenţa atacurilor în Londra. Dar aşa cum menţionase

înainte, pînă la recenta ei achiziție, pe timp de noapte, avusese întotdeauna asupra lui un baston sau o bîtă. Fără îndoială, se certase cu domnul Bonteen, înaintea uciderii acestuia, însă măciuca o cumpărase cu mult înaintea disputei. Pe întregul traseu — începînd din Piața Berkeley și pînă la domiciliu — nu se uitase la trecători cu suficientă atenție ca să-i poată descrie. Sau probabil nici nu întîlnise pe nimeni în cale. Oricum, i-ar fi fost imposibil să-și amintească dacă zărise măcar un polițist.

Declarația lui Phineas fusese audiată după mărturiile celorlalți, și faptele inserate cu privire la ciocnirea ivită la club și discuția ulterioară, din fața ușii, coincideau întru totul cu depozițiile lui Barrington și Fitzgibbon. Între timp se procedase și la măsurătoarea străzilor și a traseelor implicate. Un comisar însărcinat cu această operație efectuase un calcul, în care, bazîndu-se pe aproximația făcută de Barrington și Fitzgibbon în privința răstimpului scurs din momentul despărțirii de Phineas și pînă îl pierduseră din vedere, stabilise că inculpatul ar fi avut răgazul să revină în grabă la răspîntia de care trecuse și să ajungă în punctul unde se încrucișase lordul Fawn cu individul suspect — dar asta numai în ipoteza cînd Fawn înaintase cu trei mile pe oră, pe cînd Phineas Finn, cu o viteză de două ori mai mare. Or lordul Fawn afirmase că mersese extrem de încet — cu mai puțin de trei mile pe oră — iar tipul pe care îl întîlnise zorea foarte tare, nu alergînd propriu-zis, dar avînd cel puțin o iuțeală dublă față de a sa. După precizările acestea, lordului Fawn i se arătară cele două veșminte — spre mirarea lui Phineas, care nu știa de Emilius și de un al doilea pardesiu aparținînd realmente pastorului și arătînd destul de uzat, de calitate ordinară, dintr-un material grosolan și maroniu la culoare. Lordul le cercetă cu luare aminte, după care se pronunță că individul întîlnit nu purta un raglan maroniu. Deși fusese o noapte grozav de întunecată, rămînea la credința că veșmîntul cu pricina era cenușiu și avea gulerul ridicat. Un croitor convocat, probabil, din vreme, intră și studie raglanul lui Phineas, arătîndu-se apoi de părere că în timpul din urmă fusese purtat cu gulerul în sus.

În temeiul mărturiilor adunate, se consideră necesară continuarea cercetărilor începute și, implicit, reținerea lui Phineas Finn, care fu transportat la închisoarea Newgate. Bineînțeles, i se dădură toate asigurările în legătură cu buna sa îngrijire, și atît prietenii, cît și reprezentanții autorităților îl tratară cu deosebită condescendență.

Lordul Cantrip, care tot mai credea în nevinovăția sa, duse discuții ample în sensul acesta cu procurorul și cu maiorul Mackintosh. Ambii făgăduiră solemn că vor scotoci toată Londra după a doua măciucă sau, mă rog, ceva similar de care se folosise asasinul. Din păcate, Emilius nu fusese văzut de nimeni cu un obiect contondent. De asemeni, în afara lordului Fawn, nici un suflet de om nu zărise pe Strada Curzon ori în Mayfair un trecător zorit și cu fața ascunsă în gulerul pardesiului, așa încît nu se putea infirma presupunerea că individul suspect fusese însuși Phineas Finn. Iar dovezile care excludeau posibilitatea ca Emilius — alias Mealyus — să fi fost persoana văzută de lordul Fawn erau atît de convingătoare, încît procurorul opină pentru eliberarea acestuia, dacă la proximul interogatoriu nu reieșea nici o dovadă împotriva sa.

În privința lui Phineas același procuror se vedea, cu părere de rău, obligat să nu adere la opinia lordului Cantrip, care susținea cu tărie că existau prea puține probe acuzatoare pentru reținerea fostului său subaltern.

CAPITOLUL L

OPINIA PARLAMENTARILOR DESPRE ASASINAT

ÎN JOIA CÎND se întruni Camera, se discută exclusiv despre recentul omor, și nouăzeci la sută din membrii înaltului forum se fixaseră la ideea că ucigașul era Phineas Finn. A cunoaște în prealabil victima unei crime, împrumută, negreșit, tragediei un anumit caracter, dar să te afli în relații apropiate cu asasinul e ceva cu totul ieșit din comun. O parte din parlamentari îl deplîngeau în mod sincer pe bietul Bonteen, al cărui sfîrșit fusese, fără îndoială, năprasnic. Însă mai numeroși erau simpatizanții lui Phineas Finn, care se arătau afectați de sumbrul său viitor și îngroziți de fapta ce-o săvîrșise. Dar îndoitele catastrofe care le răvășiseră cugetele aduceau cu ele și o consolare. Se știe că activitatea Camerei nu este întotdeauna interesantă și plină de freamăt. Or întrunirea din acea după-amiază, cu neostoitele și palpitantele comentarii prilejuite de asasinat, răscumpăra plictisul multora dinainte, transformînd-o într-un eveniment rar.

După rostirea rugăciunii de început, nu se mai întîmplă, ca în alte dăți, să fie așteptat primul ministru, căci domnul Gresham își făcu imediat apariția, și tot spre deosebire de alte ocazii, participanții nu mai întîrziară pe ici și pe colo, adunați la taclale, ci se năpustiră, în viteză, spre locuri, așezîndu-se cuminți și spășiți. Apoi adunarea se apucă să rezolve chestiunile înscrise pe ordinea de zi, deși, la foarte scurt timp, așa-zisele treburi au fost întrerupte, pentru că domnul Gresham se ridică să rostească declarația mult așteptată. „Cu profund regret — ba cu cea mai adîncă durere — își îndeplinea obligația de a înștiința Camera că mult onoratul amic și coleg, domnul Bonteen, pierise în noaptea trecută, asasinat în chipul cel mai abject și crunt". Era interesant de văzut cum numele acestui om care, în timpul vieții și ca membru al Camerei, stîrnea dezordine și rumoare de cîte ori era pronunțat, de data aceasta încremenise asistența într-o consternare amestecată cu părere de rău. „Da, prietenul său, domnul Bonteen, care în ultimul timp deținuse președinția Camerei de Comerț și a cărui pierdere, pentru națiune și Parlament, se va resimți extraordinar de mult, fusese atacat pe una din străzile capitalei și omorît mișelește, în tăcerea și întunericul nopții", spuse primul ministru. Și pe urmă tăcu, deși asistența spera să audă și alte amănunte. După un răstimp i se auzi din nou glasul și toți își ciuliră urechile. „În legătură cu tragica moarte, considera că nu mai avea nimic de adăugat, anunță domnul Gresham, decepționînd așteptările tuturor. Cît privea conducerea Camerei de Comerț, continuă dînsul, „nu se putea înlocui pe loc eminentul ei președinte. Dealtfel, i se părea imposibilă găsirea unui succesor pe măsura domnului Bonteen și nici nu-și făcea iluzii în sensul acesta, cunoscute fiind Camerei serviciile pe care le adusese țării, mai ales în domeniul sistemului zecimal". Șeful guvernului amuți din nou și adunarea era cu ochii pe el, numai că după cîteva secunde se reașeză pe bancă, fără să fi rostit un cuvînt despre Phineas Finn !

Această gravă omisiune nu rămase totuși nereparată. După alte cîteva clipe, domnul Daubeny se ridică de pe locul său și, prin formule încrucișate, alambicate și elegante, întrebă căpetenia guvernului dacă într-adevăr un membru al Camerei se afla la închisoare, sub acuzația de a fi amestecat în uciderea fostului și mult jeluitului Președinte al Camerei de Comerț. Din cît auzise dînsul — adică

Daubeny — inculpatul fusese cîndva colegul domnului Bonteen și un consecvent susținător al prea stimabilului și onorabilului său rival — adică al lui Gresham. Primul ministru se ridică iarăși. „Cu regret anunța asistența că onorabilul deputat de Tankerville fusese reținut de autorități în baza culpei care se menționase. Desigur, spusele sale comunicau doar o stare de fapt, nicidecum nu tindeau să exprime opinia personală în legătură cu autorul crimei. Cazul părea învăluit într-un mare mister. Gentilomii implicați avuseseră un diferend, din păcate, ceea ce nu îndreptățea, totuși, adunarea de față să atribuie o vină atît de murdară și josnică unui confrate cunoscut ca deputatul de Tankerville". Atît s-a spus despre Phineas pe cale oficială și în prezența reprezentanților presei. Însă parlamentarii au continuat să-l discute pînă seara tîrziu.

După cum s-a mai arătat, marea majoritate îl socotea asasinul lui Bonteen și, cu toate astea, era absolut uimitor felul cum se vorbea despre el — fără pic de aversiune sau răutate. Dintre martorii la ciocnirea survenită la club, nu exista unul singur ca să nu dea toată vina pe Bonteen, și se considera aproape un dezastru la scara națională reușita mortului de a-l fi mazilit pe unul ca Phineas Finn din componența guvernului. O sumedenie de versiuni umflate, de istorii mai odioase ca realitatea însăși, treceau din gură în gură, pentru a se demonstra cu cîtă neslăbită perseverență zădărnicise victima perspectivele presupusului ucigaș, frustrînd țara de serviciile unui lucrător harnic. În scurta sa declarație făcută Camerei, domnul Gresham atribuise o sumă de merite decedatului. Dar asta nu era mare scofală, cînd orice om este lăudat după moarte — măcar în primele ceasuri. Mai ales că elogiile ce-i fuseseră aduse veneau din partea președintelui Consiliului de Miniștri, care trebuia să zică ceva frumos despre un fost colaborator. Pe cînd în micile conferințe, ținute pe la cluburi și aiurea, adevăratele merite i se acordau lui Phineas Finn. În cuvîntul său, domnul Gresham îl înfierase pe criminal care „în tăcerea și întunericul nopții... omorîse mișelește", însă de s-ar fi tras cu urechea la șușotelile ce urmaseră prin diverse unghere ale Parlamentului, s-ar fi zis că Phineas Finn își făcuse o pomană lichidîndu-l pe Bonteen.

Un detaliu picant ce sporea deliciul șuetelor consta în invenția că Prințul moștenitor asistase la sfada iscată la club. Martorii oculari cunoșteau adevărul ; totuși, prezența Alteței Sale la „Univers" între ciocnirea ivită și

crima care-i urmase fusese o realitate obiectivă şi deci era natural ca oamenii să se amuze, amestecîndu-l pe Prinţ în toată povestea. Printre cei care nu aveau nici o tangenţă cu mondenul club „Univers" şi cu altercaţia de acolo, se susţinea cum că Prinţul avusese un rol decisiv în gîlceavă, doar atît că nu se preciza limpede dacă îl aţîţase pe cel ucis ori pe ucigaş.

Chiar la întrunirea de joi a Camerei, se sporovăise o mulţime pe seama Prinţului şi, în genere, parlamentarii se distraseră copios.

— Ce mană cerească a fost moartea lui Bonteen pentru şeful guvernului, îi declară lui Ratler un deputat, la foarte scurt timp după panegiricul rostit de Gresham în legătură cu cel dispărut.

— Păi cam aşa este, fiindcă nu văd cum s-ar fi împăcat cu el dacă nu-l înghiţea pămîntul.

— Să se împace amîndoi ? Ar fi fost un ghimpe în ceafa lui Gresham cît rămîneam la putere. Aşa că de-o scăpa Finn cu gîtlejul întreg, ar merita să-l cadorisim, sugeră deputatul. La care domnul Ratler se scutură de rîs.

— Chestia cu Bonteen o să-i cam ducă de rîpă pe liberali, bătea din pinteni Sir Orlando Drought, fost ministru în formaţia Daubeny.

— Eu nu prea cred, se arătă mai sceptic onorabilul Roby, tot un „fost", în guvernul conservator. Le-a furnizat un motiv plauzibil ca să renunţe la faimosul sistem zecimal, şi vor răsufla uşuraţi. Se vorbeşte că-l vor aduce pe Monk, înapoi la Comerţ.

— Şi asta va însemna o proptea care-i va întări ? se îngrijoră Sir Orlando.

— Oricum, prezenţa lui Bonteen i-ar fi slăbit. Tipul îşi ieşise din piele şi îşi pierduse şi capul. Pentru liberali e mai bine că au scăpat de el.

— Crezi că Finn i-a făcut de petrecanie, ce zici ? îl iscodi Sir Orlando.

— Despre asta nu mai încape îndoială, din cîte aud. Partea cea mai bizară este că Finn şi-a dat pe faţă intenţia într-o discuţie cu Barrington. Gresham susţine că asta ar fi o chichiţă inclusă în planul pe care şi-l ticluise, tocmai ca oamenii să creadă pe urmă că nici prin gînd nu-i trecuse să-i vină de hac. Grogram e de părere că pusese totul la cale înainte de a merge la club.

— Crezi că şi Prinţul moştenitor va trebui să depună mărturie ? îl descusu, mai departe, confratele.

— Nici pomeneală ! negă domnul Roby energic. Asta-i o baliverna, care nu ştiu de unde a ieşit. Fiindcă regescul vizitator a părăsit clubul înaintea scandalului. Confucius l'utt — care, între paranteze fie adăugat, era celebrul poet căruia moştenitorul la tron îi scuturase mîna la despărţire — zice că hîrîiala începuse chiar în prezenţa Alteţei Sale, dar Prinţul nu i-a putut auzi ciondănindu-se, pentru că-l absorbise în discuţia cu el.

Lordul Drummond, aflat în galeria pairilor, se spînzurase de tot peste balustradă ca să poată flecări cu onorabilul Boffin. Ambii erau conservatori şi amîndoi îl trădaseră pe Daubeny cînd cu votarea reformei religioase, simţindu-se incapabili să sprijine o măsură împotriva bisericii. Iar după o jertfă atît de mare, normal că preocuparea de bază rămăsese tot soarta bisericii.

— Pare sigur că un liberal de-al lui l-a măcelărit, decretă onorabilul Boffin.

— Cantrip nu crede nici să-l jupoi de viu că Finn ar fi autorul, îi replică pairul.

— Păi au lucrat împreună la Colonii, şi Cantrip susţine că era un om foarte agreabil. Dealtfel, pe toţi îi aud că ar fi fost cel mai drăguţ dintre tineri. Dar cu pacostea ce le-a căzut pe cap, cred că nu le mai arde să tragă o reformă bisericească.

— Vorbeşti serios ? îl întrebă pairul înviorat

— Pun rămăşag pe ce vrei, îl asigură Boffin. De acum încolo nu le mai şade gîndul decît la proces.

— Atunci putem să ne facem cruce, zise mulţumit nobilul. Nu vedeţi ce aduce vîntul zavistiei, care tot bate de atîta timp ? Numai nenorociri. Dar ia spune-mi, au destule dovezi ca să-l spînzure ?

— Hă, hă, hă ! făcu celălalt. Ar ajunge numai depoziţia lui Fawn, care jură că l-a văzut cu ochii lui. Dar mai există o droaie...

Barrington Erle îi repeta informaţiile pentru a zecea oară ducesei, care-l scosese din sala de întrunire şi-l descosea pe un culoar din clădirea Westminster.

— Te implor, domnule Erle, spune-mi deschis ce crezi.

— Îmi cereţi tocmai ce nu pot face, Alteţă.

— Cum vine asta ?

— Păi eu singur nu ştiu ce cred.

— Nu se poate să fi ucis domnul Finn...

— Asta mi-o spun şi eu, Alteţă.

— Şi totuşi, se zice că mărturiile sînt net împotriva lui.

— Aşa e, confirmă Barrington.

— Mă bate gîndul să-l dăm deoparte pe Fawn.

— Este cu neputință, oftă Barrington abătut.

— Și atunci or să-l spînzure ?

— Dacă-l condamnă, da.

— Un om pe care-l cunoaștem atît de bine ! suspină ea. Să pice o asemenea nenorocire pe el tocmai cînd ne puseserăm în mișcare să-l ajutăm ! Chiar de-a făcut-o, nu m-ar mira. Fiindcă și eu am avut clipe cînd eram gata să-l omor pe Bonteen.

— Era în stare de mari răutăți, v-o spun fără exagerare. Alteță.

— Doamne, cît l-am urît ! Și totuși aș da nu știu ce ca să-l readuc în minutul ăsta la viață. Ce se va face lady Laura ? îl întrebă îngrijorată. La care Erle ridică a neputință din umeri. Să nu ne luăm mîinile de pe el. Nu avem voie, domnule Erle.

— Dar ce putem face ?

— Este exclus să nu existe portițe. Ce ar fi să împînzim presa cu articole în care să se arate că este nevinovat, obținînd astfel bunăvoința opiniei publice ? sugeră ea. Și am putea să-i cîștigăm și pe avocați, ca să nu îl înfunde. Pe judecători nu mă bizui, fiindcă pe ei nu ai cum să-i învîrți.

— Într-adevăr, Alteță. Juriștii sînt ca de piatră.

— Și nu fiindcă ar fi mai cinstiți decît alții. Dar vor să se pună la adăpost.

— Așa e, încuviință Erle.

— Sînt sigură că-l putem scăpa dacă punem cu toții umărul. Și nu cred nici un moment că el e făptașul. Ci ticălosul acela pe care l-a luat Lizzie Eustace de bărbat.

— Se va lămuri situația, puteți să fiți sigură.

— Și ce mă-ncălzește pe mine, dacă pînă s-or descurca lucrurile or să-i pună ștreangul de gît ? Pe poliție nu dau nici două parale. Doar știi ce au scăldat-o cînd cu furtul colierului cu briliante ? Eu una nu renunț să-l susțin și aștept să mă sprijini și dumneata, domnule Erle.

După anemicele sale asigurări, se despărțiră, iar ducesa se întoarse acasă, unde o găsi pe Marie Goesler.

În după-masa de joi, nu s-a lucrat nimic în Parlamentul britanic. Aceeași declarație făcută de Gresham s-a reeditat și în Camera lorzilor, zădărnicind orice activitate. Dacă la producerea crimei, Bonteen ar fi fost ministrul finanțelor și Phineas Finn subsecretar de stat — precum mai fusese — comoția și agitația generală nu puteau fi mai mari. Pînă și ducele de St. Bungay se deplasă la locul omorului, pe care

dealtminteri îl cunoștea foarte bine, întrucît acolo se îmbinau două mari proprietăți aparținînd unor aristocrați liberali, prieteni de-ai săi din moși-strămoși. Ducele îl cunoscuse pe Phineas și chiar nu demult îi vorbise cu bunăvoință, pe cînd altora îl lăudase. Cît despre Bonteen, în ultima vreme îi devenise nesuferit, și se opusese cu strășnicie cooptării sale în guvern. Mereu la curent cu tot ce se întîmpla, aflase, firește, și de cearta celor doi de la club. Și cu gîndul la declarațiile confraților în legătură cu Phineas, părăsi împrejurimile în care se consumase tragica întîmplare, spunîndu-și în sine :

— Da, da. Cred că el este autorul.

CAPITOLUL LI

„E O RUȘINE CĂ-L IUBESC ?"

Lady Laura Kennedy află de năprasna ce se abătuse asupra lui Phineas la întoarcerea lordului Chiltern de la chestură. Se cunoaște scopul vizitei matinale pe care o făcuse acesta în strada Great Malborough, dar nu de ajuns și vehementele pledoarii ale Laurei, pînă a-l determina să accepte neplăcuta-i solie. La drept vorbind, nici un frate nu ar fi primit cu inima împăcată medierea unui aranjament de ordin pecuniar, între o soră căsătorită și un bărbat pe care societatea i-l atribuia drept amant, iar Chiltern era mai greu de determinat ca oricare altul să joace un asemenea rol. Însă Laura fusese neabătută în hotărîrea ce-o luase și extrem de energică în susținerea ei. Beneficiile rezultate din suma dotală, pe care urma să le încaseze în foarte scurt timp, îi aparțineau ca un bun exclusiv, de care putea să dispună după cum credea de cuviință. Și dacă Chiltern nu consimțea să-i întindă o mînă de ajutor, înlesnind subvenționarea lui Phineas, se vedea obligată să recurgă la alte modalități. Exista o formulă de a face proiectata donație prin intermediul lordului Brentford, și anume, pe cale testamentară. Dar pentru ce ar fi complicat situația, vitregindu-l pe Phineas de sprijin pentru cine știe cîți ani, cînd Chiltern i-l putea oferi sub forma unui împrumut personal ? De ce se încăpățîna să nu-i împlinească dorința ? O găsea condamnabilă ? Oare își închipuia măcar o secundă că întreținea relații amoroase cu bărbatul pe care vroia să-l ajute ? La această

ultimă întrebare, fratele își ridicase ochii spre ea și, văzînd-o cît era de surpată și de ofilită înainte de vreme, îi declarase că de așa ceva nu o putea bănui.

— Desfid orice suspiciune din partea celor care mă cunosc de aproape, îi ripostase cu semeție. Și cînd mă știu întru totul nevinovată, de ce nu aș avea dreptul să ajut un prieten la fel cum ai face-o și tu ? Vorbește-i despre propunerea mea fără să-mi pomenești numele.

În zadar se osteni Chiltern să o previnã de consecințele gestului ei care, odată aflat de lume, va fi privit ca o confirmare a vechilor bîrfe, generînd altele.

— Mai odioase decît cele pe care mi le-au pus în spinare, nu văd cum ar putea născoci, îi răspunse zîmbind plictisită. Iar primele ce daune mi-au adus ? Ori pe tine în ce fel te-au lovit ?

— Să zicem că nu te mai sperie clevetirile, se învoise lordul. Dar explică-mi pentru ce vrei să-ți cheltuiești banii pe un străin ?

— Fiindcă îl prețuiesc mai presus decît orice ființă, replică netemătoare. În viața mea de acum, aproape totul mă lasă indiferentă, afară de binele lui. Cîndva m-a iubit și mi-a spus-o. Însă am preferat să devin soția lui Kennedy. Astăzi nu mai e vorba de dragoste între noi. Dar îl păstrez ca prieten.

Ultimul argument invocat de Chiltern fusese acela că Phineas va refuza banii. Pe care, bineînțeles, Laura îl respinse, cel puțin pînă la proba contrarie. Așa că se impunea, oricum, să încerce. Și dacă i se confirma presupunerea, într-o zi tot avea să-i accepte dania, primind-o ca moștenire din partea lordului Brentford.

— Numai că pînă atunci va fi poate silit să-și ia lumea în cap, completase ea îndurerată, relatînd după aceea hotărîrea lui Phineas de a dispare din Londra, în căutarea unui mijloc de existență, în ipoteza că nu obținea un post în administrație.

Într-un tîrziu, Chiltern plecase steagul, făgăduind să-i facă pe voie deși, în străfundul sufletului, rămăsese împotriva ideii, sperînd că și Phineas avea s-o decline. Ajuns la el, ocolise la început subiectul, iar între timp se ivise necazul care se știe, astfel că, și să fi vrut, nu mai putu să aducă în discuție oferta pentru care venise.

Urmase suita peripețiilor negre — cu percheziția, arestarea prietenului și interogatoriul la care asistase. Abia la sfîrșitul acestuia, cînd Phineas fusese transportat la închisoarea Newgate, se întoarse acasă îngrozit să dea

ochii cu Laura, căreia trebuia să-i vestească nenorocirea. O găsi în salon stînd de vorbă cu Violet.

— Ați auzit ce s-a întîmplat ? le zise de cum intră.

— Ce ? îl interogă soția.

— E clar că nu știți nimic. Astă noapte s-a petrecut o crimă.

— Cine e victima ? se repezi Laura, sărind din jilțul în care ședea. E cumva Robert ? Chiltern negă cu capul. Doar n-o fi fost ucis... domnul Finn ?

Lordul scuturã iar din cap, și ea se trînti în jilț, de parcă cele două întrebări o sleiseră.

— Vorbește, Oswald, îl rugă Violet. Pentru ce ne ții încordate ? E cineva cunoscut la mijloc ?

— Cred că Laura îl știe. Domnul Bonteen e cel omorît.

— Inamicul domnului Finn, își aminti lady Chiltern.

— Domnul Bonteen ! se strîmbă Laura cu silă, ca și cînd căsăpirea a șase ipochimeni cu acest nume ar fi impresionat-o cît un gîndac strivit cu piciorul.

— Într-adevăr, cum spunea Violet, a fost adversarul lui Finn, repetă Chiltern. Deși, bine era să nu fie...

— Și cine l-a omorît ? îl chestionă Laura ridicîndu-se din nou în picioare și venindu-i aproape.

— Cine, Oswald ? stărui Violet, la fel de curioasă ca Laura și tot incapabilă de a mai rămîne pe scaun.

— Au fost arestați doi suspecți, anunță Chiltern. Pastorul care s-a însurat cu lady Eustace și... Dar aici se opri. Chibzuise din timp să menționeze două arestări, pentru ca derutarea produsă măcar pe moment să întîrzie lovitura ce o aștepta pe Laura. Ca acum, cînd trebuia să rostească și numele celălalt, să-și simtă fălcile încleștate.

— Cine-i al doilea, Oswald ? insistă Violet.

— Nu cumva Phineas ? țipă Laura.

— Ba da, încuviință el, vorbind anevoie. Și chiar de la chestură mă întorc.

Însă nu mai apucă să continue relatarea, căci se trezi cu sora lui prăvălită pe dușumea. Nu leșinase. Fiindcă femeile nu leșină la astfel de șocuri. Dar în durerea ei mare, se chircise pe jos, ca și cînd ar fi fost o zădărnicie încercarea de a rămîne dreaptă și neclintită sub povara nimicitoarei lovituri pe care o primise. La confirmarea lui Chiltern, scoase un strigăt sfîșietor, acoperindu-și fața cu mîinile și izbucnind într-un plîns cu sughițuri. În zadar se sileau Oswald și Violet să o ridice. Ea se lipea și mai tare de covorul pe care ședea ghemuită.

— De ce nu vrei să mă asculți pînă la capăt ? îi spunea Chiltern luptîndu-se s-o desprindă de pe podea.

— Tu nu îl crezi vinovat, nu-i așa ? îl întreba Violet, în timp ce trăgea de Laura.

— Pot jura că nu este, o asigură lordul.

Năpăstuita femeie făcută ghem la pămînt, ascunzîndu-și obrajii în palme și hohotind în continuare, auzi și înțelese spusele amîndorura. Numai că nu schimbau cu nimic grozăvia de care aflase și nici situația bărbatului adorat. În totala ei răvășire, încă nu se întrebase dacă era cu adevărat culpabil. Nu cunoștea împrejurările crimei, nici modul în care pierise Bonteen. Se putea ca Phineas să-l fi omorît, făcîndu-se vinovat înaintea legii ; dar nici atunci nu i-ar fi imputat fapta și nu l-ar fi putut osîndi în sinea ei. Ce simțea în acele momente era doar imensa durere ce-o cotropise, anihilarea propriei ființe, însă nu și rușine pentru ce săvîrșise Phineas, deși intuia dezonoarea care avea să-l acopere, nimicindu-i buna sa faimă ce i-o dorise cu atîta ardoare.

— Ai auzit ce-a spus Oswald ? îi șopti Violet cu blîndețe.

— Sînt hotărîți să-l distrugă, îngăimă printre lacrimi și gemete.

— Ba deloc, o contrazise Chiltern energic. Vor cîntări mărturiile și, în baza lor, se va lua o decizie. Mai bine ridică-te și dă-mi ascultare. Altfel nu mai rostesc un cuvînt. E o degradare să stai trîntită pe jos. Te compromiți prin purtarea ta.

— Nu-i vorbi cu asprime ! îl rugă Violet.

— Sînt demult compromisă, îngînă Laura, de abia ridicîndu-se și așezîndu-se pe o sofa. Dacă mai știi ceva, spune. Și de mine nu te îngriji, fiindcă de aci înainte nu mă interesează ce mi se întîmplă ori cum mă judecă oamenii. Nimic și nimeni nu mi-ar putea face viața mai neagră de cum este în clipa de față.

Chiltern așteptă un răstimp s-o vadă mai potolită, după care le depănă toate întîmplările cunoscute : cearta stîrnită la club, traseele urmate de protagoniștii tragediei ; modul în care se petrecuse crima — cu cele trei lovituri succesive în creștetul victimei — ; măciuca aflată la Phineas ; mărturia lordului Fawn în legătură cu pardesiul ; suspectarea pastorului ; confruntarea raglanului său cu al lui Finn ; negăsirea nici unei urme de sînge pe ambele veșminte ; depozițiile depuse de vecinii predicatorului, din care reieșea că în noaptea omorului se aflase acasă, și așa mai departe.

— Mealyus este asasinul ; pot să-mi pun capul, se pronunță Violet la sfîrșitul relatării.

— Nu știu, replică Chiltern. Dar în nici un caz Phineas nu este.

— Și acum ce urmează ? îl întrebă ea. Îl vor pune în libertate pe domnul Finn ?

— Cred că numai după ce vor stabili adevărul. Însă orbecăiala lor și felul cum zăpăcesc lucrurile de nu le mai dai de fir, nu-mi inspiră nici o încredere. Va trebui să-și ia un avocat foarte războinic, ca să facă lumină în bezna de acum. Am să mă duc mîine la închisoare să-l povățuiesc în sensul acesta. Dar cu altceva, nu-i pot fi de ajutor.

— Trebuie să îl văd și eu, se auzi vocea firavă a Laurei în tăcerea care se așternuse.

Violet își întoarse privirea spre Chiltern, al cărui chip roșcovan deveni stacojiu — semn că se mîniase. De-a lungul argumentării avută cu sora lui, în legătură cu finanțarea lui Phineas, îi declarase, cu deplină sinceritate, că nu o suspecta de vreo necuviință, și nici în vis nu-i pusese probitatea la îndoială. De fapt, nici nu-i prea cunoștea viața întrucît, de la căsătoria cu Kennedy, se întîlniseră foarte rar, și deci nu avusese criterii după care s-o judece. Mai tîrziu, cînd survenisera neînțelegerile conjugale și Laura hotărîse să-și părăsească soțul, se arătase de acord, oferindu-se chiar s-o sprijine în eventualitatea că întîmpina greutăți. Urmase surghiunul la Dresda și traiul ei singuratic de exilată, pentru care se revoltase adesea, fie în tăcere ori blestemînd de față cu Violet nemilosul destin ce i-a fost hărăzit. De aceea, cînd aflase de calomniile în legătură cu Phineas care, asemenea oricăror calomnii, ajunseseră mai întîi la urechile făpturilor în care loveau cel mai tare, simțise o dorință turbată să-i zdrobească în picioare pe Quintus Slide și pe toți panglicarii de o seamă cu el. În ce îl privea pe Phineas, deși reprezenta temelia pe care se clădiseră ponegririle, nu-i retrăsese nici o fărîmă din creditul acordat, considerîndu-l pe mai departe prieten. Îl primise în casă cu neștirbită afecțiune și nu mai departe de acea dimineață, îl veghease ceasuri în șir, tremurînd pentru năpasta care-l lovise și pericolul ce-l pîndea. Rațiunea și dragostea îl ajutaseră să învingă orice suspiciune. Deși într-un ungher al cugetului se furișase o teamă pe care el însuși nu și-o mărturisea. Teama de oprobriu, de propria dezonoare, în ipoteza absurdă cînd vreodată s-ar confirma defăimările și lumea l-ar arăta cu degetul. Iar

ieșirea de acum a Laurei, probabil îi răscolise frica ascunsă și, împreună cu ea, mînia. Deznădejdea ei fără margini ar fi găsit-o îndreptățită la o soție al cărei bărbat se afla în mare primejdie, la o mamă care își tînguia feciorul, la o soră plîngîndu-și un frate nenorocit sau la o tînără jeluindu-și iubitul pierdut. Dar i se părea fără noimă în cazul unei simple prietenii, ca aceea care se presupunea că există între soția lui Kennedy și deputatul de Tankerville. Iar din cît observase, la fel judeca și Violet. Așa că socoti necesar să intervină pe loc, încercînd s-o forțeze pe Laura a-și modera cel puțin conduita, dacă nu sentimentele.

Spre deosebire de majoritatea semenilor, Chiltern avea o mobilitate fizionomică destul de redusă, limitîndu-se la două expresii tipice : una de bună dispoziție, în care cunoscătorii în secretele fizionomiei întrevedeau o exuberanță rar întîlnită ; și alta de mînie, cu o gamă destul de întinsă, pornind de la enervare și culminînd cu o furie aproape sălbatică. Trădîndu-și atît de lesne și numai pe două registre starea lăuntrică, cei din imediata vecinătate trebuiau să-i cerceteze chipul cu luare aminte și, uneori, cu teamă. Cînd era mînios, părea gata de orice violență, și să-l fi ferit cerul pe omul care îl supărase. Comportarea Laurei îi stîrnise mai degrabă îngrijorare pentru reputația ei și a sa. Totuși, fața lui arăta mînie pentru cei care îl cunoșteau.

— Nu poți să-l vezi, îi spuse răspicat sorei

— De ce n-aș avea dreptul la fel ca și tine ? întrebă ea cu glas plăpînd.

— Dacă nu pricepi singură, îmi vine greu să-ți explic. Însă nu trebuie să-l vezi și nu ai să-l vezi, îi ordonă sec.

— Cine mă va împiedica ?

— Dacă mă silești, eu am s-o fac. Ce înseamnă acest om pentru tine ca să-l vizitezi la închisoare cu riscul de a fi bîrfită ? Viața nu poți să i-o salvezi... dimpotrivă, i-ai pune-o în primejdie.

— Oswald, rosti ea de-abia auzit, după cîte știu nu-mi ești tutore și nu trebuie să mă supun poruncilor tale.

— Ești sora mea.

— Într-adevăr. Și te-am iubit ca o soră. Dar cum i-aș periclita viața prin simpla mea vizită ?

— Le-ai confirma oamenilor învinuirile pe care ți le-au adus.

— Și l-ar spînzura pentru faptul că îl iubesc ? Da, îl iubesc. Asta e realitatea, pe care Violet o cunoaște demult. Nu-i așa că l-am iubit totdeauna ? i se adresă ei; și la

aceste cuvinte Chiltern își întoarse fața mînioasă în direcția soției sale. În același timp, Violet o cuprinse pe după umeri pe Laura, șoptindu-i ceva la ureche. La care sărmana femeie, răpusă de disperare, răspunse aproape frenetică : Și ce dacă ? Nu spun nici o minciună. L-am iubit și-l voi iubi pînă la ultima răsuflare. El este însăși viața mea.

— Ar trebui să-ți fie rușine să vorbești în felul acesta, o dojeni lordul sever.

— Și totuși nu-mi este, îi ripostă vlăguită. Pentru că dragostea nu înseamnă necinste ori degradare. Necinstită am fost cînd m-am măritat cu un altul și asta am făcut-o din cauză... din cauză că... Dar aici amuți.

Noblețea morală nu o lăsa nici cînd era încolțită să-i spună că renunțase la bărbatul iubit — însă nevoiaș — în favoarea altuia cu avere, fiindcă își irosise întreaga-i zestre achitînd datoriile lui. Și cu toate că Oswald îi cunoștea sacrificiul și nu își aflase tihna pînă nu-i restituise banii, acum se părea că uitase complet episodul. Ori poate și-l amintea, dar în confruntatea de atunci nu voia să se lase înmuiat de mărinimosul ei gest sau de afecțiunea frățească.

— Și ține cont, Violet, că rușinea la care se gîndește el, continuă Laura, arătînd cu degetul către Chiltern, nu are nici un temei. Am spus-o și o repet : îl iubesc. Dar așa cum o mamă își iubește pruncul. Pe cînd el nu are nici o dragoste pentru mine. Cînd ne aflăm împreună, simt că îl deranjez și îl tulbur. Și dacă mai vine la mine, o face, numai din bunătate. În sufletul său, te preferă însă pe tine, Oswald. Incontestabil m-a iubit într-o vreme. Numai că pe atunci nu mi-am îngăduit luxul unei asemenea dragoste.

— Nu-l ajuți cu nimic dacă mergi la închisoare, stărui fratele cu glas mai domol.

— Și totuși am să mă duc. Nu are rost să te încrunți și să mă sfredelești cu privirea de parcă ai vrea să mă bați. Am trecut un examen în viață care mă deosebește de restul femeilor, așa că nu mă ating clevetirile oamenilor. Violet înțelege tot, însă tu nu pricepi nimic.

— Liniștește-te, Laura, o îndemnă lady Chiltern. Fii convinsă că Oswald va face orice va fi posibil.

— Or să-l spînzure, se tîngui Laura înăbușit.

— Prostii ! strigă Chiltern. Încă nu i s-au dresat actele de trimitere în judecată. Pînă la ceasul acesta singur Dumnezeu știe dacă acuzația mai stă în picioare. S-ar putea foarte bine ca peste trei zile să fie liber și toată lumea să

se îmbulzească în jurul său pentru faptul că a fost închis la Newgate.

— Cine-i poartă de grijă acolo ? se interesă Laura.

— Doar are atîția prieteni. Și apoi chiar eu am să mă îngrijesc să nu-i lipsească nimic, îi făgădui lordul.

— Îi vor trebui bani...

— Și asta las-o pe mine. Numai nu te pierde cu firea și nu te face de rîsul lumii. Iar în ipoteza cea mai nenorocită...

— Oprește-te ! Nu vreau să aud, îl imploră sora.

— Ba încearcă și ascultă-mă. Dacă se ajunge la condamnare, ceea ce nu cred în ruptul capului — deoarece nici o clipă nu l-am considerat vinovat — atunci... atunci o să-l vizităm împreună. Și acum vă părăsesc, fiindcă trebuie să mă văd cu un amic de-al lui, magistratul Low. Și spunînd acestea, Chiltern plecă, lăsîndu-le pe amîndouă în salon, precum le găsise.

— Oare de ce se poartă atît de brutal cu mine ? zise Laura în urma lui.

— Nu o face intenționat, îl apără Violet.

— Ție-ți vorbește așa ? Cu ce drept îmi spune că s-ar cuveni să mă rușinez ? Oare viața mea este josnică, iar a lui nepătată ? Dar tu ce crezi, sînt condamnabilă că-l iubesc pe acest om ? o întrebă pe vechea prietenă, privind-o în ochi. Trebuie să mi-o spui, Violet, stărui, văzînd-o că șovăie. Doar ne cunoaștem de atîta vreme și ne-am împărtășit toate gîndurile, așa că de la tine pot s-o aud. Tu nu îl iubești ?

— Euu ? exclamă Violet consternată. Nici pomeneală !

— Totuși cîndva l-ai iubit...

— Nu cum îți imaginezi tu. Cine poate să definească dragostea, delimitîndu-i, cu precizie, natura și întinderea ? Dragostea îmbracă atîtea forme... Doar o iubim și pe regină, nu ?

— Phui ! făcu Laura cu dispreț.

— Ne iubim și semenii. Dar în felul cum este înțeleasă dragostea între un bărbat și o femeie, nu am simțit-o decît pentru Oswald. Domnul Finn a fost un favorit al meu — din ziua în care l-am întîlnit.

— Se vedea limpede, îngînă Laura.

— Însă nu mai mult și nici mai puțin decît un alt favorit. Și astăzi îl consider la fel și nădăjduiesc din tot sufletul ca învinuirea ce i se aduce să fie cît mai curînd dezmințită.

— E o născocire. Nu se poate altfel, susținu Laura cu fărîma de energie pe care o mai avea. Ți-l poți închipui pe acel tînăr blajin, cumsecade, sincer, cinstit, curajos, urmărînd pe timpul nopții un om și lovindu-l de moarte ? Mai curînd m-aș vedea pe mine în stare de asemenea faptă decît pe el.

— Și Oswald zice că este o pură invenție.

— Dar în modul cum o afirmă străbate și o undă de neîncredere. Oricum, dacă va fi condamnat, mă spînzur și eu, fiindcă n-aș mai avea pentru ce să trăiesc. Iar după o scurtă pauză adăugă : Așadar, Violet, socotești o rușine că îl iubesc...

— N-am spus-o niciodată, se apără ea.

— Dar o gîndești...

— Cred că e rușinoasă mărturisirea dragostei tale.

— Pentru ce aș ascunde-o ?

— Fiindcă insiști să-mi afli părerea și ținem așa de mult una la alta, am să ți-o spun. Dacă o femeie măritată îndrăgește un străin, și nu pe soțul ei, e datoare să-și ascundă sentimentele într-un ungher ferecat al inimii, departe de văzul lumii, și să nu le evoce nici față de sine.

— Vorbești despre inimă de parcă i-ai putea porunci.

— Inima ascultă de rațiune și creierul poate să fie strunit. Probabil nu sînt o natură pasională, ca tine, și de aceea îmi vine ușor să-mi controlez inima. Dar nu-i mai puțin adevărat că norocul m-a ferit de ispite. Să nu-ți închipui, cumva, că țin o prelegere despre moralitate.

— Oo, nu, o liniști Laura. Gîndește-te, însă, ce soț ai tu și cum e al meu. Voi aveți copiii...

— Să mă bucure cerul de pe urma lor. Și recunosc că soarta mi-a dăruit tot ce își poate visa o ființă omenească.

— Pe cînd eu ce am primit ? Pînă ieri mai aveam o dorință, un scop de a trăi. Voiam să-l văd propășind pe omul în care îmi pusesem atîtea ambiții și despre care astăzi se zice că ar fi criminal, se află la închisoare, la rînd cu răufăcătorii, și va fi spînzurat pentru o vină imaginară. Deci unicul meu ideal s-a năruit de la o zi la alta, și am rămas numai cu rușinea atribuită de tine și de Oswald.

— Așa ceva nu am spus niciodată, se dezvinovăți din nou Violet.

— Dar am văzut acuzația în ochii tăi, în timp ce fratele meu mi-o arunca în obraz. Și aveți dreptate amîndoi. Știu că m-am acoperit de dizgrație. Însă mi-e mai ușor să îndur propria-mi degradare, decît să-l știu pe el în pericol.

Violet nu găsi o replică la îndemînă, şi nici Laura nu mai avea putere de vorbă, astfel că rămaseră amîndouă tăcute.

— Oare ce s-ar întîmpla dacă ar muri Robert ? zise Laura după aproape un sfert de ceas

— Pentru tine cred că ar fi o eliberare, îi răspunse Violet aproape în şoaptă.

— Într-adevăr, o eliberare, îngină cealaltă... şi chiar a doua zi m-aş cununa cu Phineas... la picioarele spînzurătoarei... dacă m-ar vrea. Dar n-o să mă vrea.

CAPITOLUL LII

TESTAMENTUL DOMNULUI KENNEDY

AŞA CUM SE ŞTIE, domnul Kennedy trăsese cu pistolul în Phineas Finn la întrevederea de la hotelul Macpherson, cu gîndul de a-l lichida pe imaginarul vrăjmaş — un incident destul de dramatic, pe care poliţia, totuşi, îl trecuse sub tăcere. Această pasivitate se datorase lui Phineas ori, mai exact, dorinţei lui de a nu crea vîlvă. Pentru ca episodul să pară neînsemnat şi să fie înăbuşit chiar la locul unde se petrecuse, avusese nevoie de asentimentul hotelierului, care, din respect şi lealitate faţă de ilustrul său client şi compatriot, se arătase mai mult decît fericit să nu îl dea pe mîna autorităţilor. Aşa că toată aventura se muşamalizase între ei. Peste puţin, însă, lumea începuse să vorbească de atentat ; îl dibuiră şi ziariştii, consacrîndu-i spaţii mai mari sau mai mici în gazete şi răspîndindu-l în versiuni diferite. Vreo două cotidiene, urmînd exemplul prea virtuosului „People's Banner", ceruseră investigarea cazului. Totuşi, apelul nu declanşă dorita anchetă. Ceea ce întărîtă presa, care se tot întreba cum de nu auzise un singur reprezentant al poliţiei glonţul ce răsunase ziua în amiaza mare sau cum nu aflase de el mai tîrziu ? Explicaţia nu putea fi decît una : organele în drept cunoşteau întîmplarea, dar o ignorau cu deliberare. În van se foise domnul Quintus Slide, etalîndu-şi, pe coloane întregi, indignarea. Tentativa de crimă a fostului Cancelar de Lancaster a continuat să rămînă doar o sursă de comentarii în presă şi de şuete în cercurile înalte.

Dar să vedem ce se întîmplase cu Kennedy în urma neizbutitului atentat. După detunarea cartuşului şi zbughirea lui Phineas din cameră, nenorocitul se trîntise pe un scaun, conştient de isprava lui, de consecinţele înaintea legii şi aşteptînd, de la o clipă la alta, ivirea comisarilor pentru a-l aresta. Văzuse pălăria odiosului adversar zăcînd pe podea, sunase după cineva să i-o ducă şi după o oarecare aşteptare, o aruncase singur pe scară. Apoi se aşezase din nou, în mînă cu pistolul din care descărcase un glonţ, aşteptînd autorităţile, căindu-se de fapta comisă şi tremurînd de frica urmărilor. Aşa îl găsise domnul Macpherson la întoarcerea sa de la biserică, unde fugise o slujnică să-l anunţe de cele întîmplate. Se înţelege că între patronul hotelului şi client nu exista nici un fel de intimitate, dată fiind prăpastia socială ce-i despărţea. Drept urmare, chiar şi în dramatica împrejurare de atunci, îşi vorbiseră foarte puţin şi, bineînţeles, nu se făcuse nici o aluzie la atentat. Umil, dar plin de bunăvoinţă şi tact, Macpherson izbuti să-l deposedeze de armă, după care îi aduse la cunoştinţă convocarea vărului dumisale — domnul George Kennedy — care avea să sosească a doua zi dimineaţă.

— Altcineva nu mai vine ? îl întrebase Kennedy, evident cu gîndul la poliţişti.

— Nu, boierule, doar de vreţi'mneavoastră să poftiţi niscaiva musafiri, în răspunsese plin de respect.

Natural, Kennedy nu intenţiona să cheme pe nimeni, şi nu apărură nici ofiţerii de care se îngrozea, încît îşi petrecu după-amiaza şi seara într-o singurătate de iad.

Precum îl încunoştiinţase hotelierul, în dimineaţa următoare se prezentă rubedenia, căruia latifundiarul îi povesti absolut tot. Pe urmă se lăsă în mîinile sale cu o docilitate de prunc, iar acesta îl duse la moşia Loughlinter, unde continuă să-l vegheze împreună cu bătrîna doamnă Kennedy. Pe moment, nu se luase nici o măsură de interdicţie menită să-i anuleze autoritatea administrării conacului şi a întregii averi. Aşa că rămase în continuare stăpîn pe sine şi pe tot ce-i aparţinea. Meschin şi despotic cu mult înaintea pocinogului de la Londra, după întoarcerea la domeniu deveni de o tiranie insuportabilă şi de o zgîrcenie de-a dreptul demenţială, căutînd să agonisească orice bănuţ, fie şi cu preţul înfometării personalului şi animalelor de pe întinsele lui domenii. Însă cum angajaţii ştiau că „jupînului îi lipseşte o doagă", nu-i respectau întru totul poruncile. Partea bizară era că însuşi Kennedy

mirosise abaterile, și cu toate că-și pecetluia dispozițiile cu amenințări dintre cele mai grave, părea că nu aștepta să-i fie ascultate. În această fază a bolii primea întreaga corespondență, iar în teancul scrisorilor înmînate descoperi și notificările trimise de avocatul lordului Brentford prin care i se cerea să restituie beneficiile încasate din suma dotală. La citirea ficăreia se înfuria groaznic, bălăcărind-o pe Laura și legîndu-se că nu-i va da o parà ca s-o cheltuie cu amantul. Doar banii erau ai lui și numai ai lui. Cum o știa toată lumea. Și trădătoarea mai avea insolența să și-i revendice după ce-l părăsise, aducîndu-l în jalnica stare de acum ? ! Își reclama uzufructul ? N-avea decît să și-l ia. Numai că pentru asta trebuia să poftească în persoană la soțul abandonat care, în ciuda purtărilor ei deșănțate ce-l aduseseră pe muchia mormîntului — cum își luase obicciul să spună — avea încă mărinimia să-i acorde adăpost, cît și prilejul de a se căi pentru faptele-i ticăloase. Ba mai mult. Deși întinase numele amîndurora, o recunoștea în continuare tovarășa sa de viață. Însă după tortura la care îl condamnase, natural că nu mai putea să aspire la un trai fericit.

Așa reacționase la primele două misive care-l somau, fără nici un fel de menajamente, să sfîrșească odată cu abuzul pe care-l făcuse cu zestrea Laurei Standish. Desigur tonul depeșelor nu ar fi fost așa drastic dacă prin atacarea lui Phineas nu și-ar fi dat în vileag demența mult avansată care-i anula orice drept de revendicare a soției. Dealtfel, se și obținuse o decizie oficială în sensul acesta, care-i fusese comunicată. Dar despre ea nu suflă un cuvînt, continuînd să tune doar împotriva pretențiilor financiare cu o frenezie cu totul străină de firea lui, jurîndu-se pe tot ce avea mai sfînt că nu va rambursa o lețcaie. După năzbîtia de la hotelul Macpherson, trăise o vreme cu spaima că va fi căutat de poliție la domeniul Loughlinter. Însă pe încetul, frica se risipise, și cu toate că intuia nesupunerea personalului, se simțea destul de stăpîn pe sine ca să-l sfideze pe avocatul lordului Brentford, reclamîndu-și cu îndărătnicie nevasta. Ce tot îl sîcîia cu suma dotală și cu uzufructul ? Mai întîi să se întoarcă de unde fugise !

După libertatea ce i se acordase la întoarcerea acasă, veni un timp cînd vărul George începu să i-o drămuiască prin anumite restricții, și astfel, demnitarul de pînă mai ieri, fostul Cancelar de Lancaster și membru în Cabinet, se văzu vitregit de permisiunea de a-și

deschide corespondența. Măsura fusese impusă de niște scrisori dosuchiate trimise de Kennedy la diferite persoane, care se văzuseră obligate să se adreseze vărului său. Bolnavul trîntise o misivă și avocatului Laurei, conținînd cuvinte injurioase, iar juristul răspunsese tot rubedeniei, aducîndu-i la cunoștință că, datorită sănătății precare a domnului Kennedy, onorabilii săi clienți erau siliți să întreprindă anumite demersuri, considerînd că numai astfel se va reglementa litigiul ce exista între dînșii, dacă nu survenea un aranjament acceptabil pentru ambele părți. Avertismentul acesta punea capac celor anterioare, așa că pe loc se retrase de pe biroul castelanului pliantul în care i se aducea poșta, pe cînd scrisorile mîgălite de el se aruncau la coș. La puțin după accea, moșierul căzu la pat. La sesizarea domnului Forster, vărul George își asumă misiunea de a-l informa că administratorii juridici ai domeniilor Kennedy nu doreau să-și complice răspunderile cu o chestiune atît de măruntă — din punct de vedere al valorii — ca cea a venitului încasat de pe urma zestrei de patruzeci de mii de lire, adusă de lady Laura la contractarea căsătoriei.

În perioada imediat următoare, la moșia Loughlinter se instală un haos de nedescris. Arendele se plăteau la fel ca întotdeauna, contra chitanțelor de primire a cotelor, eliberate de către agenții lui Robert Kennedy. Dar aceștia, la rîndul lor, aveau numai dreptul să depună încasările în contul stăpînului, neputînd să ridice bani pentru cheltuielile administrative. Și nu fiindcă proprietarul ar fi avut de amortizat niscaiva datorii, blocîndu-i-se sumele în cont sau fiindcă cecurile domniei sale își pierduseră validitatea. Ci pentru simplul motiv că nu putea fi convins să iscălească un cec. Deși doborît la pat, se interesa zilnic de bani ; știa cu precizie capitalul pe care îl deținea în bancă și era imposibil de înduplecat să retragă un șfanț pentru investițiile curente. Amîna de la o zi la alta semnarea unei hîrtii și de cîte ori i se amintea de iscălitură, striga cît îl ținea gura că e jefuit. O viață întreagă se arătase generos în privința donațiilor filantropice. Dar acum le sistase și pe acestea. Treburile se înrăutățeau tot mai mult, și vărul George se trezi nevoit să plătească salariile din propriul său buzunar. Văzîndu-se încolțit de cheltuieli și încurcături, declară că va cere suspendarea autorității lui Kennedy și trecerea ei asupra altei persoane. La care nefericita mamă a bolnavului îl implorà să nu facă una ca asta. Și doctorul Macnuthrie,

din Callender, opină că nu era momentul să-l zdruncine cu o schimbare atît de radicală, întrucît pacientul era foarte amenințat. Și, într-adevăr, starea se agravase considerabil. Refuza hrană și părea că se năruie, măcinat de o suferință psihică de nelecuit. Așa că perturbarea produsă de măsura sugerată de rubedenie, l-ar fi ucis pe loc.

În realitate, Robert Kennedy se stingea cu fiecare secundă și, în prima săptămînă a lunii martie, cînd frumusețile primăverii începeau să învesmînte dealurile și cîmpiile din Loughlinter, castelanul închise ochii. În clipa morții, bătrîna sa mamă îi ședea la căpătîi și, cu ultimile pîlpîiri ale vieții, își rostise șoptit ultima jalbă în legătură cu Laura :

— De-ar avea frică de Dumnezeu, s-ar întoarce la mine.

— Să ne rugăm Atotputernicului să-i înmoaie inima, șușotise bătrîna.

— Ei, mamă, nimic nu poate înmuia o inimă împietrită de necuratul...

Și astfel și-a dat sfîrșitul, încredințat că răul era mai puternic decît binele.

Cu cîtăva vreme înaintea decesului, vărul George — la fel ca și alte rude ale bogătașului — se perpelise de grija testamentului. Pe toți îi măcina teama ca nu cumva să se fi arătat generos cu soția mîrșavă, care îl înșelase — după convingerea lor. Ca la deschiderea documentului, să aibă parte tocmai de această nefastă surpriză. În lunile premergătoare decesului, nimeni din preajma bolnavului nu cutezase a-i pomeni despre testament, știindu-se că, în starea de tulburare mintală în care se afla, nu era indicat să modifice o iotă din el. Nici Kennedy nu făcuse vreo aluzie în această privință. Se bănuia că fusese inclusă o prevedere în legătură cu restituirea dotei, dar cînd se văzu că pe lîngă aceasta mai exista una, potrivit căreia întregul domeniu Loughlinter îi revenea consoartei întru folosință pe viață, în ipoteza că soțul nu lăsa un moștenitor rezultat din căsătorie, rubedeniile mai că leșinară. Răposatul lăsase bani pentru doi, trei membri ai clanului Kennedy — oameni cu situații modeste, pentru care sumele moștenite însemnau foarte mult. Însă odată ce aflară de pricopseala ce o aștepta pe soția necredincioasă, care se îndărătnicise să se statornicească pe meleaguri străine, nu le mai tihniră beneficiile personale, cu gîndul numai la nedreptatea de a răsplăti perfidia și

reaua voință printr-o danie ca cea lăsată de Kennedy. Grație testamentului, Lady Laura reintra în posesia bunurilor dotale, prelua imensul domeniu Loughlinter, redevenea o femeie liberă, bucurîndu-se de toate prerogativele conferite de avere și independență. Vai, vai, vai ! se tînguiau rudele înnebunite de neputința de a-i lua de sub nas nevisatul plocon.

— Și cînd te gîndești că tîrfa nenorocită o să vină în casa băiatului meu și-o să facă prăpăd ! se văicărea mama mortului, răpusă de indignare.

O primă știre — cea privitoare la redobîndirea zestrei — îi parveni pe loc Laurei, prin intermediul avocatului, pe cînd cealaltă ajunse la ea abia după opt, zece zile. Telegrama vestind decesul lui Kennedy sosi la reședința din Piața Portman a doua zi după arestarea lui Phineas și, îndată ce o citi, lordul Brentford pricepu că, în fine, i se împlinea vechea și arzătoarea dorință de a-și vedea fata în posesiunea bănuților. Cît privea moartea ginerelui, nu-l întristă nici un pic. De cînd se insinuase în familia lui nu-l avusese la inimă, și-i adusese numai nenorociri persecutîndu-i odrasla. Căsătoria fusese un eșec lamentabil pe toate coordonatele — atît afective cît și materiale — Laura fiind silită să bată în retragere, lăsînd în urmă averea, prietenii și însăși meleagurile natale, refugiindu-se în străinătate, ca să scape de șicanările tiranicului bărbat, întorcîndu-se de acolo numai cînd nebunia lui devenise atît de notorie, încît nu mai avea puterea s-o hărțuiască. Ăsta fusese Kennedy și așa arătase căsnicia fetei. Or prin moartea lui, o parte din răul ce i-l pricinuise străvechii și nobilei familii Standish se repara. Cele patruzeci de mii de lire, înhățate ca zestre, plus veniturile aferente, se întorceau de unde plecaseră, iar sîcîiala cu reîntoarcerea Laurei la căminul așa-zis părăsit, se încheia pe vecie. Deci vestea decesului îl încîntă pe bătrînul Brentford și aproape se înfurie văzînd-o pe fată că nu jubila ca și el.

— Uff, papa, înțelege că mi-a fost soț.

— Cum de nu, și încă ce soț ! îi răspunse în zeflemea. Atîta doar să nu uiți, că eu am fost, de la început, împotrivă să-l iei.

— Rogu-te, papa, nu mai vorbi astfel. Știu că nu i-am fost consoarta pe care și-ar fi dorit-o.

— Parcă ziceai că el nu era cum trebuie, se încurcă lordul.

— Să nu mai răscolim toate astea, papă. A plecat dintre noi și vreau să-i păstrez în memorie doar generozitatea de la început.

Imediat, văduva se îmbrăcă în mare doliu — de te cuprindea jalea numai văzînd-o cernită din creștet și pînă în tălpi. Și încercă să se gîndească la mort, nu la Phineas Finn. Își aminti, cu părere de rău, discuția purtată cu Violet, în care-i spusese — fiind încă soția altui bărbat — că de-ar fi liberă, s-ar mărita cu Phineas, chiar la picioarele eșafodului. Neașteptat de curînd se văzuse independentă, dar afirmația de atunci nu o mai repetă. În schimb, la prietenul urgisit i-ar fi fost imposibil să nu se gîndească, deși, pe cît cu putință, se ferea să vorbească de el, și nu mai exprimă nici dorința de a-l vizita la închisoare.

Totuși, noutăți despre mersul anchetei primea zi de zi. Aflase că dovezile împotriva lui deveneau tot mai amenințătoare, pe cînd cel de al doilea suspect — Yosef Mealyus — fusese eliberat. Existau încă mulți convinși de vinovăția pastorului, printre care se numărau, se înțelege, prietenii devotați ai lui Phineas, ca Chiltern și Violet, lady Laura, Ducesa de Omnium, Marie Goesler, juristul Low, lordul Cantrip și domnul Monk. Dar nici unul nu era mai convins de neprihănirea deputatului de Tankerville ca doamna Bunce, proprietăreasa ce-l venera.

După aceștia urma o categorie de oameni încercați de îndoieli, în care intrau Barrington Erle, Laurence Fitzgibbon, cei doi duci — deși Ducele de Omnium nu-și trădase adevăratele sentimente acasă — și, în sfîrșit, domnul Gresham. De fapt, Parlamentul întreg plutea într-o imensă incertitudine. Onorabilul Daubeny nu deniase să-și exprime opinia — fie într-un fel ori în altul — considerînd că destinul a doi liberali, de extracție socială minoră, nu merita să-l frămînte. Spre deosebire de el, sir Orlando Drought, împreună cu domnii Roby și Boffin se perpeleau de parcă nu făceau parte din tagma conservatorilor. Dacă Phineas nu era asasinul, rămînea victima celui mai aprig destin, comentau între ei.

În fruntea celor care n-aveau nici o îndoială în ce privește culpabilitatea lui Finn se afla greu încercata soție a răposatului Bonteen, care nu cunoscuse nici o clipă nesiguranța, și cerea cu fervoare răzbunarea justiției. Știa toată lumea — susținea nefericita femeie — cît de pornit, împotriva soțului ei, fusese acest ticălos, a cărui nemernicie a fost dată în vileag de dragul și bunul ei tovarăș de viață. Și, după părerea ei, dovezile împotriva lui erau absolut concludente. Campania inițiată de văduvă era puternic susținută de lady Eustace care, oricît n-ar fi dorit să fie soția lui Mealyus, socotea totuși acest statut preferabil aceluia de văduvă a unui criminal spînzurat.

Domnul Ratler, alături de alți doi, trei membri ai Camerei, era pe de-a întregul încredințat de vinovăția lui Phineas. Pe cînd „People's Banner", deși prefața toate articolele consacrate cazului Finn cu pompoasa declarație că este de datoria fiecărui ziar influent să nu-și exprime opinia pînă la pronunțarea verdictului, recapitula zilnic mărturiile împotriva deputatului de Tankerville, subliniind cît de puternic fusese mobilul uciderii lui Bonteen. Dar omul care îl împingea cel mai tare spre știreang era lordul Fawn, care văzuse pardesiul, înălțimea individului ce-l purta, cît și mersul acestuia. Printre amicii apropiați, nobilul martor obișnuia să afirme că nu putea să jure pe Biblie — cum i se cerea la proces — asupra identității necunoscutului. Totuși observase cu acuitate că-l depășea cu o palmă, ca înălțime, pe Mealyus. Aceeași siguranță o vădea și în privința veșmîntului. Firește, puteau circula și alții pe lîngă Finn îmbrăcați în raglane gri, cu o palmă mai înalți decît Yosef Mealyus și cu mersul acela precipitat și energic ce-i sărise în ochi. Deci tipul cu care se încrucișase poate nu era una și aceeași persoană cu deputatul de Tankerville și, în această privință, își păstra anumite rezerve. Dar asupra detaliilor pe care le declarase, nu avea nici urmă de dubiu. Iar concluzia trasă de cei care-l ascultau era că Fawn credea pînă în pînzele albe în vinovăția lui Finn. Și mai exista unul împărtășind aceeași convingere : domnul Maule senior, care nu uita zi și noapte îngrijorarea și agitația frumoasei creole, cînd îi vorbise de Phineas Finn în legătură cu asasinatul.

Cîteva zile la rînd, lordul Chiltern șezuse pe lîngă încarceratul de la Newgate, însă veni și ceasul cînd trebui să-l abandoneze, chemat de treburi la propria moșie. Asta se petrecu la douăzeci și patru de ore după aflarea morții lui Kennedy. Desigur ar mai fi stat dacă nu îl reclamau obligațiile, îi explicase Laurei, și de n-ar fi lăsat-o pe Adelaide singură cu mult peste data prescrisă.

— Eu pot rămîne cu tine, se oferise Violet.

Dar văduva prefera singurătatea în primele zile de doliu, pentru că, altminteri, ar fi fost obligată să mimeze durerea pierderii suferite, pe cînd marea ei suferință era pricinuită de Phineas. Iar despre el, cu cine să fi

vorbit ? Lordul Brentford nu-i pomenea decît despre bani, însă cu tema lui se obișnuise. Luni de-a rîndul nu-l auzise decît făcînd socoteala venitului de pe urma celor patruzeci de mii de lire, și jeluindu-l. Deocamdată nu aflaseră despre cea de a doua prevedere testamentară, și bătrînului nici prin vis nu-i trecea să aibă parte de un beneficiu de pe urma omului pe care îl urîseră. Așa că se rezuma, încîntat, doar la perspectiva restituirii zestrei prin care fiică-sa devenea bogată, și cum era încă tînără, i se deschideau perspective de toată splendoarea.

— Cred că n-ai avea nimic împotrivă să cumperi ceva terenuri, îi sugeră într-una din conversații.

— Uff, papă, e prematur să vorbim despre investiții.

— Dar, Laura dragă, trebuie să-ți investești paralele în ceva. Ai putea încasa dividende de cincisprezece la sută, într-o combinație cu Indian Stock.

— Încă nu, papă, îl refuzase pe un ton rugător.

Însă lordul nu se lăsă întrerupt de capriciile fetei, explicîndu-i, pe larg, însemnătatea unui capital, cît și îndatorirea oamenilor care-l posedă de a chibzui în ce mod să-l fructifice. De pildă, s-ar alege cu un cîștig de patru la sută, de-ar cumpăra o parte din ipotecile existente asupra domeniului Saulsby — o afacere extrem de avantajoasă, în special dacă beneficiile vor trece cu timpul asupra copiilor lordului Chiltern.

— Încă nu, papă, o ținea Laura morțiș pentru că în sinea ei sorocise în alt chip folosirea acestor bani

Ar fi vrut să-l atragă pe lord în discuții despre Phineas Finn, dar încercările în sensul acesta nu avuseseră rezultatul sperat. Cînd îi vestise tragica noutate, moșneagul se arătase uimit, cu toate că, în sinea lui, cu siguranță simțise o undă de mulțumire, așa cum se întîmplă cu fiecare cînd află de catastrofele altora care nu-i ating prin nimic. De aceea, în ciuda patosului ce-l pusese Laura în relatări, lordul nu-și arătă pic de îngrijorare pentru soarta lui Phineas, deși îl cunoscuse îndeaproape și-i împărtășise multe din propriile necazuri. Existase o vreme cînd prin el intervenea pe lîngă feciorul cu care se avea la cuțite. Mai tîrziu, i se spovedise în legătură cu fiica, sfătuindu-se ca doi buni prieteni. La Dresda îl primise cu mare plăcere, iar la întoarcerea în Londra, Phineas fusese prima ființă apropiată care îi vizitase la vechea lor reședință. Și cu toate astea nu vădea nici cel mai mic interes pentru amicul amenințat cu verdictul spînzurătorii

— Aa, va să zică i s-au dresat acte de trimitere în judecată, îi răspunsese Laurei cu indiferență, cînd îi anunțase nenorocirea. După cîte țin minte, Protheroe mi-a spus odată că, în nouăzeci și nouă la sută din cazuri, cel executat pentru înfăptuirea unui delict foarte grav este realmente culpabil.

Acel Protheroe pe care-l citase ca supremă autoritate în criminalistică nu era altul decît lordul Weazeling, ministrul Justiției.

— Dar domnul Finn nu e vinovat, papă, sărise Laura.

— Există întotdeauna o șansă de doi la sută. Și așa cum îți spuneam înainte, dacă te hotărăști să cumperi din ipotecile Saulsby, domnul Forster aranjează afacerea la iuțeală.

— Nici prin minte nu-mi trece, papă, îi ripostase neagră de supărare, după care ieșise din cameră.

La zece zile după încetarea din viață a lui Kennedy, se află și de cealaltă prevedere cuprinsă în testament. Între timp, Laura expediase mamei răposatului cîteva rînduri de condoleanțe la care trudise din greu, iar din lapidarul răspuns trimis de bătrînă, se vedea limpede că și pentru ea fusese un chin să-l toarne în forma definitivă.

„Doamnă, sînt mult prea în vîrstă ca să mai dau glas durerii ori mîniei. Moartea prea iubitului meu fecior, datorată nedreptăților conjugale, mi-a răpit orice liniște, deoarece sînt și voi fi mereu urmărită de suferințele, prin nimic meritate, pe care le-a îndurat în ultimii ani. A dumitale supusă, Sarah Kennedy".

În afara mesajelor schimbate între noră și soacră, nu existase nici o altă comunicare între cele două familii. Doar avocatul lordului Brentford primise o înștiințare din Loughlinter, în legătură cu moștenirea lăsată soției lui Kennedy, cu care se grăbi să se înfățișeze la reședința din Piața Portam. Vestea era măreață, și de aceea ținu să i-o împărtășească în primul rînd Laurei.

— Răposatul v-a lăsat Loughlinterul întru folosință pe viață, o anunță ceremonios.

— Mie ? exclamă ea uimită.

— Da, lady Laura, confirmă domnul Forster cu gravitate. Testamentul a fost redactat în primul an de căsătorie, și nu a mai suferit nici o modificare.

— Dar ce să fac eu cu imensul conac de acolo ? Am să-l înapoiez familiei sale, hotărî ea pe loc.

Atunci avocatul veni cu necesarele completări, explicîndu-i că moștenirea prevăzută în testament nu se referea doar la conac și la întinsele parcuri care-l împrejmuiau, ci la întregul domeniu. Ca atare, nu vedea nici o rațiune în renunțarea pronunțată de Laura. În schimb existau destule motive pledînd pentru acceptare. În condițiile deosebite ale răposatului — avînd doar un singur văr de gradul întîi și dispunînd de o proprietate rezultată exclusiv din economiile tatălui său — nu ar fi putut proceda mai înțelept decît s-o lase văduvei lui, în lipsa unui copil. Domnul Forster adăugă, de asemeni, că o eventuală cedare din partea moștenitoarei ar fi interpretată drept o recunoaștere că nu se considera vrednică s-o accepte.

— Pe ce motiv m-aș socoti nevrednică ? îl luase Laura din scurt.

La care avocatul zîmbise cu ochii plecați, adăugînd mai pe urmă că ar fi o absurditate să o refuze, și deci n-o va restitui familiei Kennedy, nu-i așa ?

În sfîrșit, lady Laura cedă, rugîndu-l pe domnul Forster să se înfățișeze lordului Brentford pentru a-i comunica vestea. Ea nu-l însoți, preferînd să nu fie de față la explozia de bucurie a bătrînului. Dar în străfundul cugetului, simțea și ea exaltare. Oare soarta nu-i rezerva o înserare fericită a vieții ei zbuciumate ? Oare nu va mai sta odată în preajma cascadei de la conacul Loughlinter — împăcată, ba poate chiar fericită, ținînd de mînă bărbatul pe care îl respinsese acolo ?

CAPITOLUL LIII

NUMAI VITEJII MERITĂ LAURII VICTORIEI

DEȘI DOMNUL KENNEDY zăcea în mormînt la Loughlinter, iar Phineas Finn se afla la închisoare, învinuit de uciderea unui parlamentar, viața curgea mai departe, pe albiile-i străvechi, dar mereu aceleași, fie într-o mare metropolă, precum Londra, sau pe meleaguri cu rezonanță stearsă, ca ținutul Brake unde existau totuși proprietăți și proprietari cu pretenții, cum era domnul Spooner, de la conacul Spoon. În această regiune, dedată complet sportului cinegetic, sezonul de vînătoare se în-

cheiase de vreo trei săptămîni, încît un gentilom ca Thomas Spooner, dăruit trup și suflet îndeletnicirii mai sus pomenite, avea, în fine, răgazul de a mai vedea și de alte treburi. În perioadele cînd vîna cinci zile din cele șapte ale săptămînii, hăituind prada pe distanțe oricît de mari și îngrijindu-se în paralel de tot ce era legat de ocupația domniei sale — adică amenajarea vizuinilor cît și a culcușurilor unde fătau vulpile ; supravegherea puiandrilor, întru propășirea speciei ; îndepărtarea jivinelor ce le periclitau existența și proteguirea celor care nu le-o puneau în primejdie ; cîștigarea îngăduinței fermierilor păgubiți de roșcovanele ce le prăduiau curțile și despăgubirea lor pentru orătăniile mîncate ; inspectarea grajdurilor și a posturilor de pază instalate în păduri ; știriceala după bîrloage noi și detectarea eventualelor capcane prin discuții purtate cu confrații de breaslă sau cu orice aducător de informații — deci, după ce se achita de toate aceste obligații ce-i reveneau nu doar în calitate de vînător pasionat dar și de stăpîn al unor terenuri pe care viețuiau prețioasele patrupede, domnul Spooner constata că după-amiaza era pe sfîrșite și nu-i mai rămînea decît foarte puțină vreme pentru alte preocupări. De aceea corespondența, de pildă, era mereu amînată pentru duminica seara, iar cînd se apuca de scris, îl pridideа somnul și o lăsa neterminată. Multe averi fuseseră agonisite cu eforturi infinit mai reduse decît acelea pe care le depunea domnul Spooner în materie de vînătoare.

Și toate se datorau chemării pe care o simțise în dînsul pentru această activitate, deși uneori recunoștea singur că, transformînd-o în suprema sa rațiune de a fi, neglijase o mulțime de treburi, riscîndu-și pînă și averea. Genială idee avusese să o lase pe mîna vărului Ned, care se dovedise un trimis al cerului, salvînd-o de la pieire. Și nu doar atît, căci prin munca și priceperea lui Ned, domeniul Spoon prosperase. Dar vorba ceea, Ned nu i le putea face pe toate, oricît de zelos și inteligent ar fi fost. Așa că, de-ar fi lăsat-o mai moale cu vînătoarea, practicînd-o ca simplă distracție și doar la răstimpuri — cum făcea secătura și lenevosul de Gerard Maule — pînă la ceasul acela poate ar fi avut-o în palmă pe Adelaide Palliser.

— Le place să te ții după coada lor și să le cînți serenade cît e ziua de lungă, îi spusese vărului Ned.

— Așa sînt femeile, consimțise celălalt. Cîndva am fost și eu topit după o fată, și multă vreme m-am ținut după ea. Dar nu aveam nici unul nici altul o para chioară.

— Nu de Polly Maxwell vorbești ?

— Exact, confirmă celălalt.

— Ahaa! făcu domnul Spooner. Acum îmi aduc aminte. Da' rău te mai apucaseră pandaliile...

— Așa e, Tom, recunoscu vărul. Mă aprinsesem ca un vulcan. Și fata la fel. I-am spus-o de nu știu cîte ori că sînt mort după ea, și sărmana zicea că mă iubește de nu mai poate trăi fără mine. Era o jale cum nu s-a mai pomenit, fiindcă nu aveam nici unul avere și nici pe careva să ne ajute.

— Nu merită, Ned, să-ți bagi inima în saramură, nu-i așa ? filozofă moșierul.

— Zău că nu. Dar cînd te-ai prins în capcană, ești dus, ce mai încolo-încoace. Bunăoară eu nu puteam renunța la fată, nici ea la mine. Dar era și frumoasă de-ți ședea mintea în loc.

— Pe atunci erai și tu arătos, îmi închipui. Cel puțin așa am auzit de la lume. Deși tare nu-mi vine a crede...

— Asta nu prea conta, zise Ned. Pentru că tinerele nu umblă doar după feți frumoși. Ce le place mai mult e să le spui vorbe dulci, nu să te pierzi înaintea lor și să stai ca un mut. Cîți băieți n-o curtau și pe Polly ! Îl ții minte pe Blinks, din Carabineers ? Era plin de parale și a cerut-o de trei ori la rînd. Dar și în ziua de azi a rămas nemăritată și își duce viața amară lîngă o hoașcă de contesă scorțoasă și certăreață.

— Te-ai purtat rău cu ea, Ned. De ce nu i-ai spus verde : fetițo, despre partea mea socotește-te liberă ?

— Nu i-am zis, admise vărul spășit. Și mi-am luat-o pe suflet. Dar, crezi că ea mi-a dat dezlegare, dacă-i vorba pe-așa ? Poate-mi găseam și eu o nevastă la fel de înstărită ca Blinks. Numai că Polly m-a făcut să rămîn holtei. Cîteodată stau și mă întreb dacă n-o să ne tragem păcatele pe lumea cealaltă și de n-om fi zvîrliți amîndoi în același cazan cu smoală.

— Asta n-o să se întîmple, cu condiția să vă căiți pentru faptele voastre, îl asigură domnul Spooner cu seriozitate pioasă.

— Uneori mă întreb dacă nu i-o fi părînd rău că și-a irosit viața. Am pus-o să jure că nu va iubi niciodată pe un altul. Oare și-o fi călcat legămîntul ? Poate de zeci de ori... Și bine mi-ar părea s-o fi făcut.

— Știi ceva, Ned ? A fost o bleagă, decretă moșierul.

— Întru totul de acord. Și cred că între timp a recunoscut-o chiar ea. Poate s-a și căit de cele făcute. Da' ia zi-mi, ai de gînd să repeți încercarea cu juna de la conacul Harrington ?

Și într-adevăr, domnul Thomas Spooner avea de gînd să repete încercarea cu duduița de la conacul Harrington. La drept vorbind, mare bază nu pusese pe notița lordului Chiltern pe care o etichetase drept o dovadă de slabă prietenie — ca să nu îi dea un calificativ și mai drastic. Pentru că de-ar fi stat Chiltern alături de el, „ca o stîncă" — așa cum dealtminteri ar fi fost și corect să fi procedat față de primul său ajutor în ocupația vînătorească i s-ar fi dat un prilej mai ca lumea pentru a-și susține cauza. Toate astea i le spusese lui Ned la primirea biletului, dar stîrnit de întrebarea vărului în legătură cu „duduița", le mai repetă încă o dată, arătîndu-și din nou indignarea pentru modul cum îl tratase Chiltern.

— Unde ar fi ajuns amărîtul, dacă nu mă avea pe mine ? se zbîrși Spooner. Să-l fi văzut cum se descurca dumnealui într-o regiune necunoscută și cu toți vînătorii localnici în coastă. Puteam foarte bine să mă fac eu maestru de vînătoare, și nici azi nu e prea tîrziu dacă aș vrea. Àsta e hal de a susține un prieten ? Mi-a scris ca unui nepricopsit care nu a văzut un picior de vînat pe moșia lui.

— Poate nu a făcut legătura cum trebuie, căută Ned să îl domolească.

— Mi-e silă de asemenea oameni ! Cînd eu stau și-l ajut, am și eu dreptul să-i pretind ajutor. Asta e legătura la care te referei, și avea datoria s-o facă. În ce privește întrebarea de adineaori, ai ghicit. Vreau s-o mai cer în căsătorie. Am aflat că a rupt logodna cu coate-goale... Mi-a șoptit-o fata grădinarului de la Harrington.

Cumpănise îndelung hotărîrea, îi mărturisi mai departe lui Ned. Din cîte știa și citise — în romane, în istorie și poezie — reieșea că perseverența în dragoste era în majoritatea cazurilor încununată de reușită, mai ales cînd la mijloc exista o iubire adevărată. Istorioara de adineaori, cu pasiunea de adolescent a lui Ned, nu-i fusese pe plac. În ce fel se luptase ca să-și vadă visul cu Polly împlinit ? Dacă nu te zbăteai pentru idealul căsătoriei, nici nu meritai o nevastă. Și toate proverbele îi susțineau teoria.

— Numai vitejii merită laurii victoriei, îi servi Ned unul pe loc.

— Să știi că mi-l iau ca deviză, afirmă semeț curtezanul.

— *Labor omnia vincit* [1], îi trînti vărul altul.

— Să lăsăm zicalele de o parte și mai bine să vedem cum să fac cu propunerea. Că s-au stricat socotelile cu pierde vară, asta o știu la precizie. Mi s-a povestit și cum a devenit cazul. Cică viitoarea mireasă l-a luat la întrebări cu veniturile, la care sărăntocul a tăcut mîlc și a dat din umeri. Și atunci duduița i-a tras un picior de nu s-a văzut. Fiindcă dînsa nu e de același soi cu Polly Maxwell a ta.

— Tot ce se poate, încuviință Ned. Cerul mi-e martor că și eu i-am declarat nu o dată că sînt complet lefter, dar asta nu a îndepărtat-o de mine. Se vede că domnișoara Palliser e dintre acelea care nu-ți iese în lume dacă nu are tot ce-și dorește...

— Cu mine le-ar avea, Ned. Și trăsură și cai și servantă și orice-i trăsnește prin minte.

— Și-o ridica pretenția să-și impună și voia în toate...

— Asta să văd dac-o merită după nuntă, zise Spooner clipind șiret dintr-un ochi. Deocamdată întrebarea rămîne cum să procedez cu cererea în căsătorie. Ca să-i scriu, nu mă trage inima. Ar putea să-și închipuie că mă tem să-i vorbesc direct. Or cum știi, nu mi-e frică nici ca de o muscă. N-am mai trecut odată prin aceeași poveste ? Și nu m-am pierdut cu firea. Exact cum mă simt și acum. Tu tremurai cînd dădeai ochii cu don'șoara Maxwell ?

— Știu și eu ? A trecut multă vreme de atunci. Însă de Polly nu aveam de ce să mă tem...

— Era un fel de idilă casnică, nu ?

— Cam așa, recunoscu Ned.

— Ei bine, aici lucrurile stau altfel. Și uite cum m-am gîndit să fac. Mă duc ață pînă la conacul lui Chiltern și, odată ajuns, cum o să hotărască norocul. Înham cei doi roibi la faeton și nu mă opresc pînă'n ușă. Pentru ce mi-ar fi teamă să-i apar dinainte ?

— Păi chiar așa, îl încurajă vărul.

— Atîta doar mă gîndesc că Chiltern e mare arțăgos, iar nevastă-sa ar putea zice că am profitat de absența lor. Dar ce pot să-mi facă ? De mă vrea duduița, s-a aranjat treaba. Și de-mi dă cu tifla, capul nu mi-l pot lua

— Întrebarea cea mare este dacă-ți vor da drumul în casă, observă precaut vărul.

— Oricum ar fi, tot încerc. Și tu ai să mergi cu mine. Sper că nu ai nimic împotrivă să te plimbi pe afară, în timp ce eu dau bătălia înăuntru ? Cum am zis, punem amîndoi roibii, pe Dick Farren îl așez dinapoi, și echipaj mai fălos ca al nostru n-ai să vezi dacă bați tot ținutul Brake. Mîine pornim, băiete.

A doua zi dimineață Spooner află de arestarea lui Phineas.

— Să-ți spun o drăcie de rămîi tablou, îl anunță pe Ned la plecarea spre conacul lui Chiltern. Un anume domn Finn, pe care l-am întîlnit în casă la lord, am fost cu el la vînătoare, am discutat împreună și l-am cinstit ca pe un om cumsecade, aud, acuma că este.... asasin ! Ce părere ai de asemenea potrivеală ?

— Te lasă cu gura căscată.

— Nu ți-am zis dinainte ? Rămîi crucit să afli despre un cunoscut cîte o chestie din asta. Și nu e pentru prima oară în viață cînd mi se întîmplă așa ceva. Mai ții minte cînd bietul Fred Fellows a căzut de pe cal și la un an a murit ? Sau mi se pare că nu veniseși pe atunci...

— Te-am auzit pomenind despre el.

— Da, dom'le, goneam pe același suhat, și eu ar fi trebuit să-l fi culeș de pe jos, la cădere ; numai că, tocmai atunci ceata de vînători o făcuse la stînga. Ce mi se pare ciudat este că de coincidențele astea au parte numai anumite persoane, parcă anume alese.

— Ce-ți doresc e să fii alesul domnișoarei spre care mergem

— Aoleu, bine că ai adus vorba, ca s-o și luăm din loc. Doar este mai important ce avem de făcut noi decît asasinarea domnului Bonteen. Și încă ceva. Să iei tu hățurile pentru că roibii ăștia gonesc ca zănatecii și nu vreau să ajung nădușit ori aprins la față.

Aici se cuvine o precizare, anume că Spooner nu lăsa pe nimeni să-i mîne caii. Și-o știau toți vecinii. Poate că doar Ned avusese parte de această onoare unică, deși numai în cîteva rînduri, de-a lungul anilor petrecuți lîngă vărul bogat.

— Cînd asud mă roșesc ca ardeiul la chip, mai spuse o dată, justificîndu-și marea slăbiciune de a preda hă-

[1] Prin strădanii, învingi. (lat.)

ţurile şi biciul. După care, se instală confortabil pe locul din stînga.

Pînă la destinaţie, îşi vorbiră foarte puţin. Se vede că amorezul era toropit de îngrijorare. Şi pe bună dreptate fiindcă, aşa cum remarcase cu o zi înainte, nu exista pic de asemănare între vechea iubire a lui Ned şi temerara sa acţiune în legătură cu Adelaide Palliser. Dragostea vărului său fusese adumbrită numai de lipsurile materiale, dar în rest se desfăşurase ca mai toate idilele din prima juneţe — cu săruturi, cu giugiuleli, apoi despărţire, jale şi inimi zdrobite. Pe cînd împrejurarea trăită de dînsul era de cu totul altă factură, incomparabil mai impunătoare şi sobră. Pretendentul dispunea de bani cu droaia, şi de avea să fie respins de aleasă, inima nu i se făcea fărîme. Totuşi, stăruinţa lui în dragoste, din care ţinea să facă un luminos exemplu, îi cerea, fără doar şi poate, curaj, pentru că duduiţele din societatea înaltă aveau obiceiul să-i zgîrie pe aspiranţii care le asaltau de cîte trei, patru ori cu propunerea de căsătorie. La repetarea refuzurilor, îi tratau pe îndărătnicii amorezi cu o sfidare, vecină cu sila, şi le vorbeau de parcă ar fi fost argaţi. Şi bieţii persecutaţi îndurau aceste umilinţe ca la urmă, striviţi de ele, abia să dibuie calea către ieşirea din somptuoasele saloane unde îşi încasaseră perdaful.

Numai astfel de gînduri i se rotiseră în mintea lui Spooner în drum spre reşedinţa lordului Chiltern, unde i se păru că sosiseră mult prea curînd în clipa cînd Ned opri în preajma clădirii. „Fir-ar să fie ! Grozav au mai năduşit !", bombăni cu arţag. Dar nu vorbind despre cai, ci de palmele sale.

În ciuda tulburării ce-l asudase, sări sprinten din faeton — aidoma unui puştan. Ce bine-i prindea reputaţia agilităţii în mişcări, pe care şi-o dobîndise în scurta şedere la Harrington. Poate avea obrajii mai şifonaţi de atîta vînt şi alergătură pe afară, dar în privinţa urcării şi coborîrii din şa nu-l tăia Gerard Maule. Iar de-ar fi pornit într-o fugă la sol — pe o distanţă mai potrivită — l-ar fi întrecut fără nici o discuţie.

Cu mers săltăreţ şi vioi se îndreptă spre uşa conacului, unde trase de clopot cu asemenea nepăsare şi insistenţă, de parcă şi Adelaide şi lordul îl înfricau exact cît slugile sale.

— Duduiţa Palliser se află acasă ? o întrebă zîmbăreţ pe subreta ce-i deschisese cu o iuţeală neaşteptată.

Păsemne că personalul format din bărbaţi, profitînd de absenţa stăpînilor, o tulise cine ştie unde să se distreze, lăsînd-o pe Adelaide în paza uşuratecelor subrete, dispuse a primi pe oricine.

— Da, sir, domnişoara e-năuntru, i se răspunse pe dată, şi cu aşa gentileţe, că se cruci singur de nevisatul noroc.

Reflectase în trăsură la apucăturile junelor de rang nobil, dar se ferise, pe cît posibil, să anticipeze primirea ce-l aştepta pe el însuşi. Nu cumpănise prea mult nici la ce avea de făcut în ipoteza cînd nu i se permitea să intre, pretextîndu-i-se că duduiţa ar fi plecată ori că nu binevoieşte să-l vadă. În faţa unei asemenea rezistenţe, ar fi fost poate cazul să nu se lase bătut, prelungind aşezîdierea cetăţii pînă va pătrunde cu forţa. Însă confruntarea cu realitatea îl scuti şi de hotărîri şi de eventuale eforturi, deoarece poarta cetăţii se deschisese ca de la sine. Chiar parcă prea uşor ca să fie a bună, îşi zise bîntuit de presimţiri sumbre.

La coborîrea din echipaj — asemenea unui Bachus venit să cucerească inima Ariadnei — nu îndrăznise să spere în putinţa de a repeta aşa de curînd vechea sa declaraţie de amor. Şi totuşi, se trezi de faţă cu Ariadna, înainte să aibă răgazul de a-şi scutura zulufii de semizeu ori de a pune ordine în gîndurile-i divine.

— A venit domnul Spooner, anunţă fetişcana de la intrare.

Şi dînsul păşi în salon.

— Vai de mine ! exclamă Adelaide, dornică s-o apuce la fugă şi, în acelaşi timp, îngrozită de ideea că n-o putea face. Doar ştii, Mary, că lady Chiltern se află la Londra, se adresă servitoarei plină de imputări.

— Da'mnealui, n-a întrebat de stăpîna casei, don'şoară, se dezvinovăţi fetişcana, după care se aşternu o pauză, în timpul căreia servitoarea închise binişor uşa şi dispăru.

— Lordul Chiltern îşi petrece cîteva zile în metropolă împreună cu soţia, continuă domnişoara Palliser, ridicîndu-se de pe scaun. Sînt aşteptaţi să se întoarcă mîine, deşi nu sînt absolut sigură, adăugă ea, privindu-l pe nepoftit aşa cum probabil se uitase Diana la nenorocosul Orion, şi nu Ariadna la falnicul Bachus, astfel că Spooner simţi pentru cîteva clipe răceala palidă a lunii pătrunzîndu-i în inimă şi îngheţîndu-i sîngele în vine.

Duduiţă Palliser... bîigui dînsul.

Însă nobila domnișoară, precum o Diană neîmblînzită, îi curmă pe loc vorba.

— Domnule Spooner, nu pot să cred un singur moment că ați dori să-mi faceți mie o comunicare.

— Ba da, zise dînsul, punîndu-și o mînă pe inimă.

— Atunci... v-aș ruga s-o păstrați pentru dumneavoastră și nădăjduiesc să nu-mi desconsiderați dorința, îi spuse energică. Lady Chiltern nu este în casă și, ca atare, consider că ar trebui să plecați. Chiar insist.

În ciuda neașteptatei bruscheți a discuției — care aproape că-l rănea — domnul Spooner era prea bărbat ca să capituleze la primele cuvinte usturătoare. În fond, această Diană era o muritoare, ca și dînsul, iar de venise la ea, tulburîndu-i singurătatea, doar nu făcuse o crimă, căci procedase în modul cel mai corect. Prin urmare nu avea motive să se lase intimidat și să bată în retragere fără să-i spună păsul. Odată ce dispărea, punea definitiv cruce la gîndul de a o lua de nevastă ; pe cînd dacă lupta mai departe și cu toată nădejdea, chiar de nu obținea victoria decisivă pe loc, îi rămînea perspectiva să reia bătălia. Așa că, în timp ce Adelaide îl măsura încruntată și mînioasă, vajnicul pretendent hotărî să continue asediul.

— Nu am venit, duduiță, ca s-o văd pe Lady Chiltern, ci pe dumneavoastră. Și, fiindcă am avut fericirea să vă găsesc, sper să mă ascultați măcar un minut. N-am să vă fac nici un rău, vă asigur.

— Nu mă tem eu de așa ceva, dar sînt absolut sigură că spusele dumneavoastră nu servesc nimănui la nimic, răspunse tînăra așezîndu-se iar pe scaun și cedînd, pe moment, stăruințelor sale. Natural, nu vă pot sili să plecați, însă am crezut că veți face acest lucru de vreme ce v-am cerut-o.

Ca și cînd nu auzise usturătoarele cuvinte din urmă, Spooner se instală comod într-un jilț și scoase un suspin lin rărunchi. Plăcut o fi să vorbești de dragoste unei fetișcane drăguțe, blajine, care te ascultă îmbujorată, supusă și gata să-ți primească iubirea. Dar a face o declarație de amor unei Diane îndărătnice, pusă pe harță și cu o inimă împietrită, nu era o treabă ușoară și nici agreabilă pentru orice bărbat. În special cînd era topit după ea, ca domnul Spooner, de pildă, care se credea înamorat pînă peste urechi.

— Duduiță, acest prilej de a vă declara sentimentele pe care vi le nutresc este prea prețios ca să nu-l... ca să nu-l folosesc.

— Nu va servi la nimic, îi răspunse placidă.

— Vai, duduiță, de-ați ști ce sentimente vă port !

— Nu le știu, dar mi le cunosc pe ale mele, îi ripostă sec.

— Ar putea să se schimbe...

— Exclus.

— Nu vorbiți așa, duduiță.

— Ba da, am s-o fac. Și am s-o repet la înfinit. Nu pot să-mi imaginez ce satisfacție îi poate procura unui gentilom faptul de a persecuta o femeie. Dumneavoastră nu trebuia să fiți primit în casă.

Domnul Spooner auzise de multe cazuri cînd tinerele solicitate cedaseră abia la a zecea cerere în căsătorie ; oricum dînsul se afla la a treia, avea încă sorți de izbîndă. Ce-i trebuia, era numai perseverență.

— Sînt convins că de-ați privi în inima mea...

— Nu am această intenție, i-o reteză Adelaide.

— Dar ascultați-mă, cel puțin, duduiță.

— Nu vreau să vă ascult. Nu folosește la nimic. Cl doresc să fiu lăsată în pace... și să plecați.

— Drept cine mă luați, duduie ? începu să se înfurie Spooner. M-oți crede vreun nimeni ?

— Nu m-am gîndit la așa ceva. Dar ceea ce faceți este pe cît de neplăcut, pe atît de ridicol. O femeie știe ce simte și nimeni nu are dreptul să o piscze. Asta e curată prigoană.

Mult ar fi vrut să-i trîntească în nas răspunsul lordului Chiltern la ofertele sale. Numai că de la data cînd îl scrisese, toate speranțele îi fuseseră spulberate. În biletul trimis, i se anunțase logodna cu Gerard Maule — un motiv cum nu se poate mai plauzibil pentru a pune capăt nesuferitelor tentative din partea lui Spooner. Dar între timp survenise nenorocita aluzie cu exilarea în Boulogne și, într-o frîntură de clipă, întreaga ei fericire se năruise. De atunci se considera o urgisită de soartă, certată, fără putință de împăcare, cu tînărul pe care-l iubea, imputîndu-și întruna faptul că-l izgonise și fiind totodată perfect conștientă că respectul de sine nu i-ar fi lăsat altă alternativă. Urmărită de ieșirea necugetată a logodnicului, de regretul continuu de a-l fi pierdut, își repeta de dimineața și pînă seara că afară de Gerard nu va iubi toată viața pe nimeni. Iar în tot zbuciumul ei mai răsărise un ghimpe — acest pretendent odios, care o înjosea cu pro-

punerea lui, făcîndu-i şi pe cei din jur să-şi închipuie că l-ar fi încurajat măcar printr-un gest ; acest om fără caracter care, auzind probabil de stricarea logodnei, avusese micimea şi insolenţa să se repeadă cu o nouă cerere în căsătorie, imaginîndu-şi că în situaţia creată îi crescuseră şansele ! Cît îl dispreţuia şi ce mult ar fi vrut să i-o arate într-un fel !

— Mă consider destul de înstărit ca să ofer numele meu oricărei tinere fără s-o ofensez prin această propunere.

— Pe mine nu mă interesează avuţiile dumneavoastră.

— Totuşi, vă rog să-mi permiteţi să vă spun ce posed.

— Nu vreau să aud.

— Am o moşie de... începu el.

— Lăsaţi moşia, că nu vă ascult, îl întrerupse Adelaide. Oricît ar fi de mare sau de mică, pe mine nu mă priveşte.

— Mă mir, făcu Spooner, fiindcă averea contează, în genere.

— Nu şi la mine, îi zise acră. Dacă aţi stăpîni o comună întreagă, tot rece mă lasă.

— Întîmplător, îmi aparţine întreaga comună şi mai mult de trei sferturi din cea vecină, se îmbăţoşă dînsul.

— Atunci căutaţi-vă o tînără care doreşte să aibă două comune. La mine nu au valoare, i-o trînti ea clocotind de revoltă. Pînă şi exilarea în Boulogne îi surîdea infinit mai mult decît comunele insolentului din faţă.

— Mă întreb ce cusururi mi-oţi fi găsind de vă displac, duduiţă ?

Cu ochii la el, Adelaide se simţi ispitită să-i spună că avea nasul roşu. Însă cum nu putea să-i arunce o jignire aşa grosolană, hotărî să-l ardă într-altfel. Dar nici într-un caz să nu-l ierte. Cu ce drept venise la ea, un bocciu veştejit şi respingător, oferindu-i numele şi moşia, cînd nu îl încurajase măcar printr-un zîmbet ? Nu-i va zice nimic despre nas, ci de alte defecte.

— Domnule Spooner, dumneavoastră şi eu nu avem nici un gust în comun.

— Ba da, vînătoarea, îi aminti el.

— Şi apoi gîndiţi-vă cîţi ani am eu şi cîţi dumneavoastră.

— Am socotit totdeauna indicată o anumită diferenţă de vîrstă, zise roşindu-se ca un rac.

— Iar mai presus de toate nepotrivirile, însăşi ideea este de o absurditate fără pereche. Cred că nici dumneavoastră nu vă gîndiţi la ea serios.

— Cum de nu, sări cu tot sufletul pretendentul.

— Atunci va trebui să vă răzgîndiţi, îi răspunse tăioasă. Şi pentru că forţaţi atît de mult nota, sînt silită să v-o declar pe faţă că este nedemn să mai îmi cereţi mîna după cele aflate în scrisoarea lordului Chiltern.

— Păi credeam că chestia aceea s-a terminat, îl luă gura pe dinainte.

Şi, auzindu-l, Adelaide se făcu cît un mal.

— Cît de josnic sînteţi dacă, ştiindu-mă într-un necaz atît de mare aţi venit în ideea că, nemaiavîndu-l pe Gerard, va trebui să vă accept ! De-aş rămîne de-a pururea singură, nu m-aş uita la unul ca dumneavoastră. Iar de voiaţi un cămin, era timpul să vă însuraţi înainte de a mă fi născut eu. Cuvintele de pe urmă îl mîhniră teribil pe pretendent, mai ales că, la vremea la care se referise duduia, nu avusese mult peste douăzeci de ani ! Nu aveţi nici un simţ al măsurii, o auzi în continuare, fiindcă altminteri nu puteaţi să vă închipuiţi că, odată ce m-a iubit un Gerard Maule, v-aş arunca măcar o privire. Şi cum nu văd că vă urniţi din loc, vă las aici şi plec eu, îi zise, străfulgerîndu-l cu o ultimă uitătură, după care-i întoarse spatele şi ieşi semeaţă din cameră, lăsînd uşa deschisă, ca să dispară cît mai repede cu putinţă.

Teribil de crudă fusese şi îl tratase ca pe o zdreanţă. Despre asta era absolut sigur. Venise ca să-i ofere supremul omagiu pe care îl poate primi o femeie din partea unui bărbat, iar dumneaei îl insultase. Şi încă ce hal ! Se legase de vîrsta lui, exagerînd într-un mod grosolan relativa diferenţă ce-i despărţea, ca apoi să-l compare cu cerşetorul de Maule, folosind un limbaj extrem de agresiv. La plecarea ei, îşi înfipse degetele de la o mînă printre nasturii vestonului şi, cu un mers majestuos, se îndreptă către fereastră. Dar în două, trei clipe îşi dădu seama că era singur şi că nu putea fi văzut cum îşi îndură suferinţa, încît redeveni veritabilul Spooner, vîrîndu-şi mîinile în buzunarele pantalonilor şi trîntind o înjurătură cît toate zilele.

Cîteva momente mai tîrziu o luă binişor pe scara ce cobora în hol, îl traversă şi pe acesta în vîrful picioarelor, deschise uşa încet şi, în sfîrşit, se văzu afară, pe poteca prunduită din faţa casei. Pe Ned îl găsi — precum îi dăduse poruncă — înţepenit în facton şi ocolind cu acesta aleea din jurul clădirii. Din ţinuta fudulă şi expresia pe care şi-o luase, vărul nu bănuia nici pe departe ce pătimise în salonul de la etaj. Curînd, însă, moşierul îşi dete

în petec, și rubedenia începu să întrevadă o parte din amarnicul adevăr.

— Ce dracu ții de hățuri în felu-ăsta ? se stropși Spooner.

— Le țin foarte bine, ce vezi tu rău la ele ?

— Le tragi într-o parte, aiurea. Ia dă-le-ncoace, zise, înhățîndu-i-le pe loc.

Și o porni cu o iuțeală, de parcă îi fugăreau o haită de lupi.

— Ai discutat cu fata ? îl întrebă Ned cînd se mai depărtară.

— Am discutat cu bunică-sa din mormînt.

— Asta ce înseamnă ? Că nu vrei să fii descusut ?

— Înseamnă că mi-e silă de crăp de oamenii care te sîcîie cu întrebările. Numai bătuții în cap nu-și dau seama cînd trebuie să-și țină gurile închise.

Preț de cinci, șase minute, Ned își auzi multe și le îndură resemnat. Însă pe urmă îl puse la punct pe apucatul de alături.

— Uite ce, Tom. Dacă ești amărît, regret foarte mult. Dar nu sări peste cal cu boscorodeala, fiindcă, altfel, te las și mă duc unde-oi vedea cu ochii.

— A dracului vrăjitoare ca asta nu există în lungul și în latul pămîntului, zise Spooner, slobozind cu atîta turbare harapnicul peste un roib de era să-i sfîrtece pielea.

Și atunci Ned îl iertă.

CAPITOLUL LIV

DUCESA SE SFĂTUIEȘTE

DUPĂ PATRU interogatorii luate la chestură, în prezența procurorului, Phineas Finn a fost trimis în fața justiției pentru culpa de a-l fi asasinat pe Bonteen. Aceasta se întîmpla pe data de 19 mai, exact la două săptămîni după crimă. În intervalul scurs, poliția nu încetase cercetările, deși, cu excepția probelor adunate la început, nu mai descoperise altele de semnificație. Relativa întîrziere a pregătirii procesului se datorase nu atît dorinței de a se recolta noi dovezi în sprijinul acuzării lui Phineas Finn, cît încercărilor neslăbite de a se găsi mărturii împotriva lui Joseph Emilius. Dar în afara suspiciunilor

alimentate de propriul său caracter, de ura pe care singur și-o exprimase la adresa lui Bonteen și de supoziția că ar fi avut tot interesul să-l lichideze, nici o împrejurare nu ridica bănuieli în jurul predicatorului. La punerea în libertate după cele cîteva ore de detențiune, se crezuse că va încerca să fugă din Anglia, iar poliția îi și întinsese capcane, sub forma anumitor facilități. Numai că pastorul nu făcu nici o tentativă. Rămase neclintit pe poziție, de parcă și-ar fi căutat cu lumînarea buclucul. Despre Bonteen declarase invariabil că-i fusese dușman de moarte, deoarece încercase să semene vrajbă între el și mult iubita-i soție, pretinzînd că ar mai avea o nevastă și ticluind probe false în sensul acesta, cu vădita intenție de a-l distruge. Datorită purtării față de el, natural că-l urîse. Și o afirma fățiș. Însă prin mila celui Atotputernic, avusese posibilitatea să demonstreze că nu s-a aflat la locul asasinatului în noaptea comiterii lui, ci în pat și acasă, de unde nu ar fi putut ieși fără știrea colocatarilor. Independent de alibiul care îl pusese la adăpost, Mealyus mai era ocrotit și de lipsa oricăror indicii denunțătoare. Potrivit constatărilor făcute, nu posedase niciodată un pardesiu cenușiu. Era mai scund decît individul văzut de lordul Fawn. Nu se găsise asupra lui ori la domiciliu vreun obiect aducînd cu instrumentul care servise la comiterea crimei. În decursul investigațiilor întreprinse în legătură cu fatala măciucă, fusese purtat pe la cîteva magazine de specialitate, dar în urma repetatelor avertismente din presă referitoare la atacarea pietonilor în timpul nopții, se crease un dever atît de imens în această ramură, încît a stabili cu exactitate vînzarea unei măciuci era la fel cum s-ar fi încercat să se precizeze unde s-a cumpărat o franzelă. Adică imposibil. La nici una din prăvăliile în care poliția l-a dus pe Emilius, negustorul nu îl recunoscuse ca fost client, așa că cercetările sistaseră și suspectul fusese eliberat. „Eu, unul, îi iert pe prigonitorii mei, dar știu că Dumnezeu le va plăti nedreptatea", rostise prea cucernicul înaintea plecării de la poliție.

Iar în vreme ce pastorul se întorcea absolvit de orice culpă acasă, Phineas era transportat la Newgate, unde încarcerarea sa împrumutase o semnificație cu totul deosebită, întrucît victima nu fusese oricine, așa cum nici acuzatul nu era om de rînd. De asemeni cei care se interesau de el nu erau-părinți, o soție, frați și surori din drojdia societății, ca în cazul criminalilor de duzină. Ci

duci, conți, ducese, contese, membri ai Cabinetului, înalți demnitari, episcopi, magistrați, consilieri ai Coroanei, femei frumoase și cunoscute în viața mondenă. Toți aceștia păreau absorbiți de asasinarea lui Bonteen și de soarta lui Phineas Finn, discutînd între dînșii chiar dacă nu se cunoscuseră dinainte și statornicind filiații în temeiul comunității de opinii și simpatii.

În ziua cînd se anunță trimiterea lui Phineas în judecată, domnul Low primi o depeșă extrem de politicoasă din partea Ducesei de Omnium, care îl ruga să o viziteze la reședința Carlton Terrace dacă timpul și obligațiile îi acordau necesarul răgaz. Atotștiutoarea ducesă dibuise că magistratul își pusese întreaga sa iscusință și energie întru apărarea fostului ucenic și, cum o anumită prietenă pornise pe aceeași cale, hotărîse să-i cheme la dînsa, pentru a le înlesni o viitoare colaborare. Dealtfel ea însăși se dăruise fără rezerve acestei cauze, repetîndu-le în orice împrejurare prietenilor neclintita-i convingere în inocența lui Phineas și cerîndu-le sprijinul întru salvarea lui. La unul din apelele adresate atît soțului cît și ducelui de St. Bungay, acesta din urmă îi replicase :

— Draga mea, de cînd mă știu pe astă lume, la noi nu a suit eșafodul un nevinovat.

— Și atunci ar fi cazul să facă începutul un prieten de-al nostru ? i-o întoarse lady Glencora.

— Trebuie să fie judecat potrivit legilor din această țară, intervenise Ducele de Omnium.

— Plantagenet, tu vorbești incontinuu de parcă totul ar fi perfect cînd, în realitate, totul merge anapoda. Și dacă omul acesta va fi... va fi spînzurat, să știi că eu...

— Glencora, o întrerupse soțul, nu-ți asocia soarta de a unui străin, lăsîndu-te în voia entuziasmului tău necontrolat.

— Nu mi-o asociez. Însă de-o ajunge la... streang, voi purta doliu. Așa că mai bine ocupă-te de acest caz.

Răspunzînd chemării primite din partea ducesei — care în realitate fusese inițiată de doamna Max Goesler — avocatul Low se înfățișă la Carlton Terrace pe la orele cinci după-amiază. Alături de gazdă, se afla, desigur, și Marie, amîndouă primindu-l cu atîta căldură pe musafir, de s-ar fi zis că sînt gata să-l ia în brațe. Îndată ce se aduse ceaiul, Marie Goesler, de care juristul nu-și amintea să fi auzit pînă în momentul acela, îi dădu de înțeles că fusese poftit pentru a-i cere sfatul în legătură cu situația lui Phineas Finn.

— Știm cu ce mare devotament îi slujiți cauza, exclamă ducesa.

— Îl cunosc de mulți ani, zise Low, și nu-l cred în stare să fi săvîrșit un omor.

— Nici vorbă de așa ceva ! sărise ea cît de colo. E la fel de nevinovat ca și mine. Și credem în lucrul acesta ca în existența soarelui ce ne luminează. Nu-i așa, Marie ? Întocmai ca dumneavoastră, îl iubim foarte mult... adică eu, amendă aproape imediat.

— Și eu de asemeni, interveni Marie cu o voce scăzută și dulce, dar în același timp atît de energică, încît îi reținu atenția magistratului.

— Aș vrea să vă informez, domnule Low, că Phineas Finn este mai mult decît detestat de către anumiți adversari, vorbi ducesa. Nenorocitul acela de Bonteen turba numai cînd îi auzea numele pronunțat. Însă pe lîngă vrăjmași, are și mulți amici. Și aceștia doresc să scape. Trebuie negreșit...

— Nădăjduiesc din tot sufletul să fie salvat, rosti avocatul.

— Am ținut să ne întîlnim pentru nenumărate motive, continuă gazda. În primul rînd să fiți prevenit că sînt disponibile orice sume de bani pentru cheltuielile necesare.

— Desigur, nu se precupețește nimic într-o împrejurare ca cea de față, încuviință el.

— Iar cu bani se pot face multe minuni, adăugă lady Glencora. De pildă, vom trimite sume considerabile în oricare țară, pentru a obține dovezi împotriva celuilalt... care e căsătorit cu lady Eustace... Înțelegeți de cine vorbesc...

— Firește. Dar credeți că ideea cu banii ar ajuta la ceva ? o întrebă sceptic.

— Nu demult a fost în țara de baștină — în Polonia, dacă nu mă înșel, se amestecă Marie Goesler. Poate că de acolo a cumpărat unealta, aducînd-o cu el. Juristul dădu din cap, arătînd neîncredere. Neîndoielnic, plutim încă în beznă, urmă ea, însă ar fi de neconceput să nu se facă orice încercare.

— Știți că predicatorul putea să iasă și să intre pe fereastră, sugeră ducesa. Dar Low clătină iar din cap. Sînt ferm convinsă că se pot descoperi dedesubturile dacă depunem suficiente silințe. Iar silința înseamnă bani, preciză ea. Nu ne interesează cîți, nu-i așa, Marie ?

— Tare mă tem că irosirea lor nu va servi la nimic, zise Low.

— Totuși ceva trebuie făcut, stărui ducesa. Doar nu l-om lăsa pe domnul Finn să atîrne în streang pe simplele afirmații ale lordului Fawn că a văzut un tip, în pardesiu gri, alergînd pe stradă...

— Bineînțeles că nu, i se alătură magistratul.

— Alte incriminări nu există afară de acestea. Și nimeni nu l-a văzut pe individul în pardesiu, afară de Fawn...

— Dacă nu mai există alte dovezi, atunci va fi achitat.

— Considerați inutil să se afle ce a făcut Mealyus pe timpul absenței din Londra ? se arătă Marie nedumerită. Gîndiți-vă că putea foarte bine să-și cumpere raglanul din altă țară, să-l țină ascuns pînă în noaptea crimei, iar după comiterea ei să-l arunce.

Juristul o ascultă cu luare aminte, și la sfîrșit scuturâ iar din cap, în sens negativ. Dacă s-ar face dovada că Mealyus poseda acel pardesiu la data omorului, s-ar șubrezi mărturia depusă de lordul Fawn, stărui doamna Goesler.

— Și dacă se demonstrează că a cumpărat și o măciucă, cea găsită la domnul Finn trece pe plan secundar, adăugă lady Glencora. Apoi, se mai poate arăta și dacă a făcut rost de o frînghie, cu ajutorul căreia s-a strecurat afară din casă. Amintiți-vă că era o noapte de păcură și nu putea fi văzut escaladînd fereastra și zidurile clădirii. Amîndouă am vorbit despre toate acestea, domnule Low, și considerăm că ar trebui să trimitem oameni pe urmele pastorului.

— Voi împărtăși ideile dumneavoastră gentilomilor angajați în apărarea domnului Finn, făgădui el.

— Cum ? Dumneavoastră nu veți fi printre ei ? se miră ducesa.

— Eu funcționez la Curtea de Echitate și, în consecință, nu pot pleda într-un proces ca acesta, se explică Low.

— Bine, dar îngrijiți-vă să aibă cei mai buni avocați, îl atenționă lady Glencora.

— Va avea oameni capabili, o asigură magistratul cu tipica sa moderație.

— Și cît mai mulți, completă ea. Nu l-am putea lua pe sir Gregory Grogram ? sugeră luminată de o nouă idee. Dar Low clătină iar din cap a dezaprobare. Sînt convinsă, pledă ducesa, că avîndu-i pe cei mai buni, adică stele de prima mărime, care dau amploare și o importanță deosebită procesului, îi duci de nas pe orice judecători și păcălești orice curte. Știu, sună oribil ce spun. Totuși

cred în efectul formulei. Și pentru că Phineas Finn este nevinovat, ar trebui să recurgem la ea. Puteți să faceți un șoc auzindu-mă, însă cu două mii de lire oferite avocaților, îl scoatem din bucluc.

— Eu trag nădejde să reușim și fără două mii de lire, spuse juristul cu demnitate.

Dar lady Glencora nu-l luă în seamă, urmărindu-și neabătută ideea :

— Putem să le oferim suma, nu-i așa, Marie ?

— Chiar îndoită, dacă e necesar, încuviință prietena.

— După mine, aș umple tribunalul cu avocați de n-ar mai avea nimeni unde să-și tragă sufletul, vorbi mai departe ducesa. Le-aș cere să facă interogatorii pînă cad din picioare — și ei și martorii. Înaintea procesului, aș scormoni fiecare locșor pe unde a trecut ticălosul de Mealyus, din ziua nașterii și pînă acum, și aș obține, la orice preț, declarații din partea cunoscuților săi. De asemeni, aș dărui o trăsură și o pereche de cai fiecărei soții de judecător desemnat să intre în ședință. Da, da, puteți scutura din cap, domnule Low, dar le-aș face pe toate. Iar pe lordul Fawn l-aș expedia la Polul Nord cînd i-ar veni rîndul la depunerea mărturiei, și nu știu, zău, dacă l-aș mai aduce de acolo. Cred cu întreaga mea ființă că Phineas este nevinovat și de aceea aș face orice să-l salvez. Știu că femeia nu dispune de multă putere. În schimb are marele privilegiu de a spune răspicat ceea ce bărbații spun doar în gînd. Și dacă mă gîndesc bine, le-aș cadorisi pe soțiile magistraților cu cîte două trăsuri și două perechi de cai, dacă prin asta aș izbuti.

Domnul Low se străduî s-o încredințeze că tocmai procedînd astfel ar zădărnici salvarea lui Phineas, asigurînd-o, în același timp, că în tribunalele autohtone precumpănise dintotdeauna dreptatea.

— Dacă-i așa, de ce se dau oamenii peste cap să angajeze pe cutare sau cutare apărător în procese, ca să răstoarne probele acuzării ? îi replică ducesa rîzînd.

Magistratul susținu mai departe nepărtinirea și echitatea justiției britanice, afirmînd că ucigașul cel mai sărac nu era mai amenințat de verdictul spînzurătorii decît altul înotînd în averi.

— Daa ? făcu ea ironică. Și-atunci pentru ce chiar unul ca dumneavoastră v-ați lua o droaie de apărători, dacă v-ați trezi acuzat de ceva ?

La această întrebare, domnul Low nu răspunse direct, arătîndu-și doar dezacordul în privința inițiativelor enunțate. Dar lady Glencora rămase pe aceeași poziție.

— Iertați-mă, zise ea, dar cu cît se investesc mai mulți bani, se mărește vîlva. Și cu cît se tărăgănează judecata și se umflă importanța cazului, acuzatul are mai multe șanse să scape. Dacă acțiunea penală durează trei zile, are sorți de achitare, iar dacă se isprăvește în zece minute, cu siguranță ajunge la streang. De aceea, aș lungi așa mult procesul domnului Finn, pînă i-ar doborî osteneala pe toți magistrații, de nu ar mai pronunța nici o condamnare. Or dacă ai avocați cu duiumul, ăștia turuie pînă la ziua de apoi.

— Renunțați la astfel de gînduri care nu-i aduc nici un bine inculpatului, interveni Low.

Dar în van. Ducesa o ținea pe a ei :

— I-aș chema în fața instanței, pentru interogare, atît pe reprezentanții ambelor Camere, cît și pe membrii Cabinetului, cu neveste cu tot, și i-aș pune că declare cu gurile lor ce trăncănea Bonteen. Aș face un proces de pomină, cum nu a mai existat altul în Anglia și, bineînțeles, le-aș șopti dinainte judecătorilor că va fi tămbălău mare.

— Și dacă, după toate acestea, inculpatul ar fi condamnat ? întrebă magistratul zîmbind ironic.

— L-aș cumpăra pe ministrul de la interne, dădu pe loc soluția lady Glencora. Fără îndoială, vă îngrozește afimația mea și se prea poate să nu fi existat aranjamente în Justiție. Dar pe miniștri îi cunosc foarte bine, și sînt gata oricînd să acorde o grațiere, dacă prin ea obțin o majoritate în Parlament.

— Desigur vă referiți la un Cabinet liberal, ținu să sublinieze juristul, care făcea parte din opoziție...

— Cînd e vorba de învoială, și liberalii și conservatorii sînt o apă și un pămînt. Chiar în clipa de față, pun rămășag pe ce vreți că Phineas Finn este cel mai popular deputat din Cameră și aș folosi acest argument în sprijinul său. Este exclus să nu vă dați seama că, odată puse în practică, ideile mele ar da rezultate. Oamenii vor fi așa de montați, încît mai degrabă dărîmă închisoarea decît să-l vadă dus la spînzurătoare. Iar completul de judecată nu va îndrăzni să pronunțe sentința la moarte.

— Și asta ar însemna echitate ? întrebă magistratul privind amîndouă femeile.

— Ar însemna reușită, îi răspunse ducesa. Și este de o mie de ori preferabilă celeilalte.

— Dacă s-ar dovedi vinovăția domnului Finn, în sinea mea n-aș considera verdictul echitabil, zise Marie Max Goesler.

Atunci domnul Low își reluă pledoaria, încercînd să le încredințeze că planul cu dărîmarea pușcăriei Newgate, realizat prin exploatarea popularității acuzatului, sau cel de a cumpăra bunăvoința ministrului de interne prin amenințarea lui cu dezertarea parlamentarilor nu răspundeau scopului urmărit. Însă inițiativa de a cerceta trecutul lui Mealyus, în țara-i de baștină, era demnă de luat în seamă, și făgădui s-o comunice magistraților angrenați în apărarea lui Phineas. Fără îndoială trebuia făcută orice fel de încercare, iar dînsul se va îngriji ca, din motive pecuniare, să nu fie ocolită nici una.

— Luați un cec de la noi chiar acum, domnule Low, îl îmbie ducesa. Dar el refuză categoric.

— Sînt de acord, vă repet, să nu se lase o piatră neîntoarsă, iar scormonirea lor este costisitoare. O recunosc. Însă nu duc lipsă de fonduri.

— Domnul Finn nu dispune de prea mari resurse, îi aminti lady Glencora.

— Așa e, admise juristul. Și vă promit să apelez la ajutoarele dumneavoastră cînd va fi necesar.

— Și acum încă ceva, zise ducesa. Ar putea fi văzut domnul Finn ?

— De către cine ? întrebă magistratul. De dumneavoastră ?

— Da, aș vrea să-l vizitez împreună cu doamna Goesler. Și de ce mă priviți așa ? Vi se pare deplasată dorința ?

— Cu siguranță ducele nu va fi de acord. În plus, astfel de apariții ar prilejui discuții răuvoitoare, îi tăie Low elanul.

— De ce ? se arătă ca surprinsă. Presupun că mai merg și alții la dînsul. Doar nu e zăvorît ca un criminal.

— Eu am fost de cîteva ori. Ca și lordul Chiltern și domnul Barrington Erle. Adică prieteni intimi...

— Și nici o doamnă nu l-a vizitat pînă acum ?

— Nici una, după cîte cunosc.

— Atunci e vremea să se facă începutul, decretă Glencora surîzînd. Sper să nu ne rețină la poartă. În definitiv, dacă am fi surorile lui nu ne-ar da drumul ?

— Iertare, Alteță, dar... zise magistratul, și se opri evaziv.

— Sînteți iertat. Așa că spuneți ce vreți.

— Nu sînteți surorile prizonierului, se pronunță Low.

— De-aș fi logodnica lui, mi s-ar permite să intru ? interveni Marie Goesler, ridicîndu-se în picioare. În realitate, nu sînt. Și nici nu poate fi vorba de așa ceva. Vă rog să nu mă înțelegeți greșit. Însă dacă aș pretinde acolo, la Newgate, credeți că aș avea acces ?

— Pe motivul acesta, îmi închipui că da, îi răspunse juristul.

— Și ca prietenă, nu ? Doar în aceeași calitate a fost și lordul Chiltern. Or atunci eu de ce nu aș fi admisă ? insistă intrigată.

— Fiindcă mai marii închisorii au idei fixe, drăguța mea, se amestecă ducesa. Pentru vînătorii de rele, orice fleac este condamnabil — pînă și o nevinovată vizită ca a noastră. Altminteri pentru ce ar interzice-o, cînd îi aduce atîta mîngîiere întemnițatului ?

— Acasă la dînsul v-ați fi dus, prea stimată doamnă ? o întrebă Low pe Marie.

— Mă duceam dacă era bolnav, îi ripostă fără urmă de șovăială.

— Atunci, dacă țineți cu orice preț să-l vedeți pe domnul Finn, o veți face numai prin intervenția Alteței Sale, adică a soțului dumneavoastră, ducesă, hotărî el pe un ton atît de serios, încît o impresionă pînă și pe lady Glencora.

— Mă credeți capabilă doar de drăcii, observă zîmbindu-i poznașă.

— Departe de mine acest gînd, se disculpă magistratul. Dar socot că așa trebuie procedat.

— Bine. O să vă ascultăm. Și vă mulțumim pentru înțeleapta povață.

— Vă rămîn recunoscătoare pentru neabătuta dumneavoastră dorință de a-l salva pe nevinovat, îi spuse Marie Goesler.

— Și eu la fel, i se alătură ducesa, iertîndu-i intransigența ce o arătase și întinzîndu-i mîna. Vă rămînem extrem de îndatorate. Iar în privința ducelui, aș vrea să vă limpezesc un aspect pe care nu îl cunoașteți și nu îl puteți înțelege. Aflați că nu fac un pas fără știrea lui, dar fiind așa de angrenat în treburi, nu are timp de preocupările mele.

— Sper că nu v-am jignit adineaori, se scuză el din nou.

— Da de unde ! Nu mă puteți ofensa decît atunci cînd o faceți cu dinadinsul. La revedere. Și țineți minte : să fie puzderie de avocați la proces, toți cu peruci noi-nouțe, și să facă așa un tam-tam, încît oamenii să se întrebe între ei dacă nu cumva domnul Finn este, totuși, un criminal. Cît despre mine, să fiți sigur că sînt. Cu bine, domnule Low.

— În vecii vecilor nu vei ajunge la el, îi declară prietenei, de cum rămaseră între patru ochi.

— Mă tem că ai dreptate, suspină Marie.

— Și, în fond, cu ce i-ai fi de folos ? Să fii convinsă că aș merge cu tine dacă am izbuti să intrăm. Dar ce sens ar avea ?

— Să-i spunem că oamenii nu îl cred vinovat.

— Asta o va afla de la domnul Low. Sau ai putea să i-o scrii. Ai avea ceva împotrivă ?

— Prefer să îl văd.

— Dar fiindcă tot vorbim despre el, ar fi cazul să-mi spui adevărul. Ți-a zdrobit inima, nu-i așa ?

— Dacă l-ar condamna și ar fi... executat, mi-ar sfîșia inima. Și cîte zile aș mai avea de trăit, nu mai îmbrac o rochie de culoare deschisă.

— Asta i-am declarat-o și eu lui Plantagenet. Să știe de pe acum că o să port doliu mare.

— Și am să-l plîng de o să mă topesc, adăugă Marie. Deși, dacă mîine l-ar pune în libertate, nu mi-ar fi decît simplu prieten, ca atîția alții din jur.

— Cum vine asta ? Adică nu ai de gînd să-l iei de bărbat ? întrebă cu mirare ducesa.

— Nu l-aș lua. Și nici el nu m-ar cere. Am să-ți spun ce va face. Dacă scapă din actuala primejdie...

— Bineînțeles c-o să scape. Ce naiba ! Doar nu-i trimit la spînzurătoare pe nevinovați.

— Atunci o va lua de soție pe lady Laura Kennedy.

— Nenorocitul de el ! De-aș crede una ca asta, ar fi mai mare păcatul să-l ajutăm să iasă din Newgate...

CAPITOLUL LV

PHINEAS LA ÎNCHISOARE

ÎN CELE DOUĂ săptămîni de anchetă, cît pendulase între chestură și pușcărie, Phineas își păstrase o atitudine demnă, neînfricată, de parcă înfricoșătoarea învi-

nuire aruncată asupră-i și marile neajunsuri la care i supunea erau efemere — și nici nu puteau fi altminteri — sfîrșindu-se foarte curînd, odată cu prevalarea adevărului. În acest apăsător interval nu fusese prea singur, deoarece zilnic primise cîte un prieten, pe Low, pe lordul Chiltern, pe Barrington Erle sau pe proprietarul, Bunce, care în restriștea ivită îi arăta o fidelitate supremă. În afară amicilor, îl vizitase cu stăruință și domnul Wickerby, judecătorul, care se ocupa de caz și care îi fusese recomandat ca un om foarte drept și unicul în stare să aducă lumină în urzeala întunecată a suspiciunilor ce-l osîndeau. Și totuși, fiecare convorbire cu el dezamăgise așteptările deținutului, simțind că Wickerby îl socotea vinovat. Fără îndoială lupta să descopere adevărul, întorcînd pămîntul pe dos — cum se zice — pentru a-l stabili. Era conștient de importanța cazului ce-i fusese încredințat și ținea să-l rezolve într-un mod exemplar. Dar silințele sale nu-l încălzeau pe încarcerat de vreme ce îl privea ca pe ucigașul lui Bonteen. Degeaba își arătase uluirea și indignarea față de bănuielile ce-l îngrădiseră. La strigătele lui de revoltă, judecătorul rămînea mut. Pînă cînd, scos din fire, îl provocă să-i declare deschis părerea.

— Mă considerați asasin ? îl întrebase la una din convorbirile lor.

— Obiceiul meu este să nu suspectez pe nimeni, îi răspunsese Wickerby în doi peri.

— Dar despre mine ce credeți ? Sînt sau nu vinovat ?

— Este dreptul oricărui om să fie considerat nevinovat pînă la dovedirea culpei.

După această ripostă, Phineas se sfătuise cu Low dacă nu se impunea să apeleze la un jurist cu mai multe afinități de gîndire și sufletești. Însă vechiul magistru îl conjură să nu ceară cumva revocarea lui Wickerby. Priceperea și deosebita sa rîvnă nu le găsea la oricine. Esențialul era să limpezească lucrurile, indiferent de sentimentele ce i le nutrea, îi argumentă Low. Și astfel, alesul său își văzu în continuare de treabă, încredințat pînă în străfundul cugetului că Finn comisese crima.

Rănit de neîncrederea juristului, prizonierul se mîngîia cu atitudinea altora, precum Low, lordul Chiltern și Violet, ce-i arătau nu doar convingerea lor neclintită că este nevinovat, dar îl asigurau și de opinia favorabilă a publicului — exagerînd poate realitatea în această privință. Oricum, era la curent cu prietenia și buna credință

a unei Ducese de Omnium, a doamnei Goesler și a Laurei Kennedy. Apoi surorile sale venite din Kilalloe îi aduseseră vestea că fiecare compatriot, de la un capăt la altul al Irlandei, îl considerau nepătat. Doamna Bunce, pe de altă parte, se jurase într-una din vizitele făcute că se va năpusti asupra procurorului ce-l ancheta la chestură și va da cu el de pămînt dacă nu-l declara nepătat, fără să mai aștepte bălmăjelile unui juriu. Iar soțul ei — care se încredințase între timp de totala sa inocență — îi demonstra, cu neobosit zel, neputința oricărei instanțe să pronunțe un verdict împotriva lui.

Remontat de prețuirea și încurajările amicilor, se comportase admirabil de-a lungul interogatoriilor, îndurînd vitejește năpasta ce-i căzuse în spate numai datorită unor împrejurări absurde. Dar cînd procurorul rosti hotărîrea de trimitere în judecată, anunțînd lumii că, în virtutea probelor materiale, Phineas Finn era considerat drept ucigașul lui Bonteen, îl părăsi curajul aproape complet.

Dacă ancheta poliției ajunsese la această concluzie, de ce s-ar fi așteptat la altă sentință din partea Curții criminalistice, unde urma să fie judecat peste două luni ? După cît își dădea seama, nu se mai puteau recolta noi dovezi. Toate faptele erau cunoscute — în măsura în care el însuși ori, mai degrabă, prietenii le puseseră la îndemîna autorităților. Iar acestea nu puteau furniza nici un cap de acuzare. Era posibil să i se atribuie o crimă pe motiv că în drum de la club către casă — pe care îl străbătuse fără să se întoarcă măcar o dată la stînga sau la dreapta — purtase asupra sa o măciucă ? Pînă la pronunțarea hotărîrii de față, nici nu visase că ar mai surveni vreun impediment care să-i prelungească încarcerarea — și așa abuzivă. De asemeni, nu-i trecuse prin minte că un om curat ca o lacrimă s-ar trezi vreodată amenințat cu spînzurătoarea, în temeiul unei învinuiri false. Într-adevăr sesizase suspicionarea exagerată a poliției care îl reținuse cu o îndîrjire sălbatică, îi cernuse la infinit depozițiile și de multe ori le răstălmăcise. Era limpede că îl socoteau asasinul lui Bonteen. Pînă și polițiștii care îl însoțiseră în acel du-te-vino de la închisoare, la chestură, ori care depuseseră mărturie în privința traseului pe care-l urmase în noaptea fatală, i se părură dușmănoși. În schimb procurorul se așteptase să fie imparțial. Și cît de cumplit îi înșelase încrederea !

În sala unde se desfășurase ancheta, văzuse mereu chipuri familiare — persoane de marcă în societate și stat, cu care fusese în relații strînse în Parlament și în viața mondenă. Toți îl urmăreau de pe banca unde se aflau înșirați, în vreme ce el, acuzatul, ședea în picioare, flancat de doi cerberi; și cu toate că pînă mai ieri oamenii aceia îi fuseseră prieteni apropiați, în dramatica lui postură îi simțea parcă la depărtări astronomice. Totuși nu se lăsase robit de această senzație oribilă, încredințat că, în cîteva ceasuri — ori cel mult cîteva zile — distanța care-l cutremurase avea să dispară. Ca acum să se vadă definitiv acuzat și retrimis la închisoare, unde urma să aștepte procesul.

Decizia procurorului părea că nu uimise pe nimeni în afară de el. Oare și amicii buni îl credeau criminal? Ar fi vrut să-l privească pe Chiltern în ochi și să-l întrebe: tu ce gîndești? Însă lordul plecase între timp la moșie, cu promisiunea de a reveni de îndată ce-i permiteau obligațiile. Astfel că, întors la Newgate, îl găsi numai pe domnul Low, care grăbise anume într-acolo, ca să-i fie în preajmă în acele momente grele.

— Iată-mă unde am ajuns! Plăcut, nu? îi zise Phineas rîzînd forțat. Și, în același timp, cu un plîns mut, convulsiv, care făcea să-i palpite gîtlejul.

— A venit timpul cînd ți se cere să fii bărbat, îi zise prietenul.

— Bărbat! îngînă el printre sughițuri. Adică... un bărbat... care a ucis!... Voi fi spînzurat... probabil.

— Dumnezeu cu marea Sa milă să te ferească! se închină Low.

— Nu cu mila... ci cu dreptatea sa... Aici nu are ce căuta mila... chiar venită din ceruri. Cînd mi-or lua viața, să-mi ierte alte păcate... și mai ales pe ale acelora care mă omoară degeaba, hohoti disperat. După un timp, cînd se mai domoli, îl întrebă pe juristul care-l veghease tăcut: Pentru ce nu vorbești? Mă crezi vinovat?

— Sînt convins că nu ești, îi răspunse bătrînul cu mîna pe inimă.

— Și-atunci ce-i de făcut? Ce probe mai pot fi aduse în sprijinul meu? Nătărăul și inconștientul de Fawn mă va pierde prin jurămîntul lui fals, îi răcni deznădăjduit, după care se aruncă pe pat, tînguindu-se și mai tare.

Mai spre seară rămase singur, cum i se întîmpla mai întotdeauna, numai că de astă dată fiecare minut i se părea un supliciu. Altminteri, condițiile de trai ar fi fost acceptabile, avînd în vedere locul unde se afla. I se făcuse hatîrul să ocupe numai el o celulă, care dădea în curtea interioară a închisorii, unde privea deseori printre gratiile de la fereastră. Încăperea fusese în mare măsură amenajată în vederea șederii lui. Pe podeaua de piatră se așternuse un covor, se schimbase patul și se mai aduseseră două mese și cîteva scaune. I se îngăduia să primească și cărți, după plac. De asemeni, toc și cerneală. Era luna mai, așa că nu tremura de frig, pentru că sobe nu existau la Newgate. La anumite ceasuri din zi, avea permisiunea să se plimbe de unul singur prin curtea de jos — restricția în privința orelor datorîndu-se programului întocmit pentru ceilalți întemnițați. Din cît știa Phineas, nici unuia dintre prieteni nu i se refuzase accesul la el — o favoare care, probabil, avea să-i fie anulată după hotărîrea pronunțată de procuror. În ce privea hrana, era îndestulată, bine gătită și chiar abundînd în delicatese, ca pește, vinuri de calitate și fructe, fără să bănuie, însă, că fructele proveneau din serele Ducesei de Omnium; sticlele înfundate, din pivnița domnului Low; peștele, fripturile de miel, legumele primăvăratice, frișca, untul proaspăt, cafeaua și altele soseau din ordinul altei prietene; șampania și țigările se datorau lordului Chiltern, iar cărțile, hîrtia de scris și cerneala se aflau pe mese din inițiativa Violetei. Prin urmare amicii se îngrijiseră să-i procure toate cele trebuincioase, cu gîndul să-i aducă o consolare și să-i ușureze șederea la Newgate. Și reușiseră într-o oarecare măsură. Dar numai pînă în ziua cînd află de trimiterea sa înaintea Curții criminalistice. De atunci, nimic nu-l mai putu mîngîia, și orice speranță de bine se nărui. Zadarnic ar mai fi încercat să-și arunce ochii pe una din cărțile alese de Violet. Cum ar fi putut să-și mai adune atenția asupra unei pagini de roman un om acuzat de omor printr-o decizie rostită în public? Și cum să-și mai afle o secundă de liniște cînd se știa la fel de nevinovat ca procurorul ce o pronunțase?

După plecarea magistrului, încercă să se întindă pe pat. Însă la fiecare minut țîșnea în picioare și alerga pînă la unul din capetele celulei, de parcă ar fi vrut să

se dea cu fruntea de ziduri. Ucigaș ! Va să zică așa trecea în ochii lumii ! Asasinul lui Bonteen ! El, Phineas Finn, care slujise țara cu cinste ; care fusese membru în Parlament ; care avusese mîndria și privilegiul de a fi adoptat de marea elită a societății, de a deveni prietenul unor mari personalități — ca demnitarul Monk și lordul Cantrip — și răsfățatul unei lady Laura și a Violetei Chiltern ; el, care nu se pretase la nici un compromis, cît de mic, și nu rostise de cînd se știa o vorbă murdară ! El, criminal ! Săvîrșind un omor cu premeditare ! În durerea lui minioasă rîdea în hohote și la fel plîngea, zvîrlindu-se pe pat, repezindu-se iar prin celulă și recapitulînd monstruoasa întîmplare căreia îi căzuse victimă. La un moment dat, îi veni în minte tînăra lui soție cu care împărțise cîteva luni de viață, trecute ca o părere. Oare sufletul ei îl privea în momentele acelea ? Și cum îndura acuzația împotriva omului pe al cărui piept se odihnise și în ale cărei brațe adormise somnul cel fără trezire ? „Nu se poate ! Nu mă cred vinovat ! spuse din nou cu glas tare. Pentru ce l-aș fi omorît ? Și cum aș fi fost în stare de o asemenea sălbăticie ?" În secundele următoare, îi răsări în memorie un vechi adagiu latin, pe care îl învățase în școală : „Omul nu se poate preface în fiară dintr-odată și la poruncă". Așa suna sentința unui filozof antic, și o repetă în gura mare de cîteva ori la rînd. Poate doar recunoașterea acestui adevăr imuabil legat de natura ființei umane îi împingea pe anchetatori spre cumplita eroare de a-l crede capabil de crimă. Dar oricum le-ar fi motivat greșeala, efectul ei rămînea același : îl acuzaseră de asasinarea lui Bonteen, trimițîndu-l în fața justiției !

În luna mai, zilele erau lungi și lumina astrului solar scălda pămîntul pînă seara tîrziu. Amurgul zăbovea pînă spre ceasul nouă, prelingîndu-și văpaia sa roșietică printre gratiile ferestrei împătrățite a celulei. Cîndva, vrînd să citească după căderea întunericului, arestatul ceruse două lumînări, la care i se spusese că nu are dreptul să le aprindă decît în prezența continuă a paznicului. Și atunci se lipsise de ele. Fără îndoială, i se arăta mult respect în felul de a fi tratat, însă rămînea, totuși, un deținut și, cu toate privilegiile acordate — firește, prin intervenția unor oameni cu greutate — dacă solicita cîte un lucru pe care închisoarea nu binevoia să i-l pună la dispoziție, condiționa îndeplinirea dorinței în așa fel încît prizonierul să renunțe la ea. Dar Phineas se învățase cu

rigorile traiului din Newgate și nu se mai revolta împotriva lor.

Pe cînd asfințitul mai lumina cu o geană pală interiorul celulei, se auzi o cheie întoarsă în broasca ușii, după care apăru temnicerul care-i fusese anume repartizat, ținînd o feștilă în mînă. Venise o doamnă să-l viziteze, iar șeful îi dăduse voie să intre, îl anunță el. Într-o jumătate de ceas, avea să se întoarcă după feștilă — și după doamnă. Rostise toate acestea înainte ca deținutul să recunoască făptura care ședea chiar în spatele său. Abia cînd paznicul se retrase, lăsînd-o în prag pe noua venită, o recunoscu și Phineas, deși nu după chip, ci după îmbrăcămintea simplă și gravă. Vizitatoarea era cernită din creștet pînă în tălpi și cu fața ascunsă după un văl negru și gros.

— Tu ești, Laura ! îngăimă el întinzînd brațul.

Desigur, ea era. În timp ce Ducesa de Omnium și doamna Goesler se sfătuiau cu Low în legătură cu vizita ce voiau să i-o facă, lăsîndu-se intimidate de prudența exagerată a juristului, Laura descuiase zăvoarele, trecuse printre gratii și ajunsese unde dorise.

— Oh, Phineas, gemu ea ridicîndu-și voalul de pe obraz și cercetîndu-l avidă. Dintre toate năpastele pe care le-am încercat, aceasta — de-a te vedea aici — este cea mai cumplită.

— Iar dintre toate consolările mele, aceea de a te vedea aici este cea mai mare, îi răspunse. Deși greșea vorbindu-i astfel. De-ar fi cunoscut gîndurile din ultima vreme ale amicei, și ar fi avut mai mult control asupra lui însuși, nu pronunța aceste cuvinte plăcute, dar fără nici un temei afectiv. Auzindu-le, femeia se lumină ca un soare la față, se azvîrli în brațele lui și începu să plîngă.

— Nu mă așteptam pentru nimic în lume să pătrunzi pînă aici, îi spuse el după un timp.

Laura se așeză pe un scaun, în fața lui, și începu să-i depene povestea vizitei de acum. Barrington Erle — vărul ei — care o însoțise pînă acolo, aștepta jos, în casa administratorului închisorii. El îi procurase, chiar în decursul serii, un bilet de intrare, emis de însuși ministrul afacerilor interne — Sir Harry Coldfoot — care i-l acordase în ideea că vor face vizita împreună.

— Însă nu l-am lăsat să urce cu mine, adăugă ea, gîndindu-mă că nu puteam discuta în prezența lui. Nu-i așa ?

— De ce nu ? Ar fi fost același lucru, lady Laura, îi ripostă calm.

De la revederea în Dresda și pînă la întoarcerea ei la Londra, cugetase în multe rînduri la apelativul care se cuvenea să-l adopte, luînd hotărîrea să-i respecte rangul de „lady", folosindu-l de cîte ori își vorbeau. Dar slab, ca întotdeauna, nu-și respectase cu stricteţe decizia, știind că această formulă protocolară avea s-o rănească. Și nu se înșelase, căci la rostirea ei, lumina ce-i însorise chipul păli dintr-odată.

— Te-ai fi așteptat să mă întîlnești într-un asemenea loc ? o întrebă cu voce înceată.

— Tot ce se petrece e mai presus de înțelegerea mea. Nu pot să-mi închipui că te socotesc realmente ucigașul acelui om. Phineas zîmbi silnic și clătină din cap. După care Laura vorbi despre sine. Ai auzit ultima întîmplare din viața mea ? Știi că sînt văduvă ?

— Da, am aflat, îngînă el, și aveam datoria să-ți fac o vizită de condoleanță. Dar nu am mai apucat, datorită acestui mărunt accident, adăugă cu un aer de ironie forțată. Și din nou surîse artificial.

— A murit chiar în ziua cînd ai fost arestat. Nu e ciudat cum de au venit aceste două lovituri împreună ? Cu siguranță Oswald te-a informat despre toate.

— Mi-a spus doar de moartea soțului.

— Nu știi de testament ? se miră ea. Sau poate nu v-ați mai văzut după ce aflase de el.

În realitate, la ultima vizită făcută la Newgate, Chiltern era la curent cu moștenirea lăsată de Kennedy. Dar nu considerase oportun să pomenească despre averea surorii sale.

— Nu am auzit nimic despre testamentul lui Kennedy, rosti Phineas.

— A fost redactat imediat după căsătorie și, cu toate neînțelegerile survenite între timp, nu a mai suferit nici o modificare.

— Atunci nu te-a nedreptățit... în privința banilor...

— Să mă nedreptățească ? Nici vorbă ! Sînt o femeie bogată. Chiar foarte bogată. Întregul domeniu Loughlinter îmi aparține... pe viață. Dar ce-mi folosește ? întrebă ea. Numai că în starea de jale în care se afla interlocutorul, i-ar fi fost imposibil să o sfătuiască în ce chip să profite de pe urma averii lăsată de soț. După mine, Phineas, cred că nu ești realmente în primejdie, urmă Laura.

— Ba sînt. Și încă în cea mai mare din cîte există.

— Cum adică, îți imaginezi că te vor socoti... vinovat ?

— Poliția și procurorul mă consideră de pe acum.

— Dar părerea lor nu este hotărîtoare. Dacă mi-aș închipui un moment că instanța s-ar pronunța la fel, aș muri. Doar o singură clipă să am această convingere, și nimeni nu ar putea să mă scoată de aici cîtă vreme rămîi întemnițat. Însă Barrington zice că așa ceva nu e cu putință. La fel susține și Oswald... și Violet. Pastorul a făcut crima.

— Nu aș putea spune cine, dar știu că eu nu.

— Tu, Phineas ? Dacă lumea te crede culpabil, înseamnă că a înnebunit.

— Și totuși mă bănuiește, nu ? o întrebă lacom, cu gîndul la prietenii și la cunoștințele lui.

— Noi nu, ți-o jur. Însă Barrington spune...

— Ce anume ? stărui nerăbdător.

— Zice că unii te suspectează... foarte puțini la număr... și numai foști amici de-ai lui Bonteen.

— În schimb, poliția este convinsă. Și asta nu pot pricepe... tocmai unii ca ei... cu minte ageră și cu miros așa fin. De asemeni și procurorul. Apoi am văzut prieteni de ai mei, în sala de anchetă, și mi-am dat seama, după privirile lor, că mă cred ucigaș. Ieri m-a vizitat domnul Monk...

— Și el te bănuiește ?

— L-am întrebat direct și a negat, deși într-un fel care nu m-a convins. Există, totuși, cîteva ființe care jură pe neprihănirea mea.

— Cine ? se interesă Laura.

— Low, Chiltern, soția lui... și gazdele mele, familia Bunce. Iar de-o fi să mai scap de aici și n-or să mă spînzure, o să țin minte atitudinea lor. Și mai există două femei care mă cunosc îndeajuns ca să nu întrevadă în mine un criminal.

— La cine te referi, Phineas ?

— La doamna Goesler și la Ducesa de Omnium.

— Au fost la tine ? îl chestionă cu o curiozitate geloasă.

— Oo, nu. Dar am aflat-o din gurile altora, și nu am motive să mă îndoiesc. Învești să deslușești și din auzite ce se ascunde în sufletul oamenilor.

— Atunci în al meu ce se ascunde ? Poți să-mi citești gîndurile ?

— Le cunosc demult, fără să le citesc acum, îi zise întîrzîndu-se după mîna ei și luînd-o într-a sa. Chiar dacă ucideam cu adevărat, tot nu credeai că eu am făcut-o.

— Fiindcă te iubesc, Phineas.

În aceeași secundă, se auzi din nou cheia răsucită în ușă, ca imediat să apară Barrington, însoțit de doi temniceri. Timpul acordat se sfîrșise și, potrivit înțelegerii, veniseră după Laura. Erle îi vorbi cordial, la fel cum îi strînse și mîna — deși în sinea lui o considera pătată de sînge, iar Phineas îl intuia fără greș. De cum intră își dădu seama că lady Laura nu-i înfățișase scopul numărul unu al vizitei — adică înmînarea celor cîteva cecuri, scoase chiar de Barrington de la bancă, însumînd cîteva sute de lire, din care Phineas putea să acopere anumite nevoi pe timpul procesului. Erle îi oferi banii ca un împrumut venind de la lordul Brentford, însă prietenul mirosi pe loc sursa adevărată — care era, bineînțeles, Laura — și refuză să-i atingă. Domnul Low își asumase mai dinainte administrarea fondurilor și acoperirea tuturor cheltuielilor, explică el, așa că nu avea rost să complice lucrurile prin crearea unui cont proaspăt. Cu atîta obstinare respinse oferta lui Barrington, încît, pînă în cele din urmă, acesta se văzu obligat să adune cecurile și să le vîre în buzunar.

— Noapte bună, bătrîne, îi spuse Erle afectuos. Ne vedem în curînd. Și cerul să te aibă în pază, ca să scapi cu bine din drăcia asta.

— Noapte bună, Barrington. Ai fost foarte drăguț că ai venit, răspunse Phineas, în vreme ce Laura, cu ochii la vărul ei, aștepta să-l vadă ieșind, lăsînd-o măcar o clipă numai cu adoratul ei. Noapte bună, lady Laura, îi spuse și ei cînd Erle tocmai păși peste pragul celulei. Nu am să uit niciodată că ai venit să mă vezi aici.

— Cum am putea vreunul din noi să dăm uitării acest moment ?

— Haide, Laura, o zori Erle ; e timpul să sfîrșești și să mergem.

— Dacă n-am să-l mai văd ?

— Îți garantez că-l vei revedea.

— Cînd ? Unde ? Oo, Doamne, dacă mi-l vor ucide ? se tînguí disperată, aruncîndu-se în brațele lui și acoperindu-l cu sărutări, deși Barrington se întorsese din drum și se aplecase asupra ei, în timp ce-și îmbrățișa cu deznădejde iubitul.

— Laura, o somă Erle, îi faci numai rău. Cum să-și păstreze curajul cînd tu te porți astfel ? Haide odată !

— Dumnezeule mare, dacă mi-l vor ucide ! suspină iarăși, lăsîndu-se smulsă de Barrington și ieșind amîndoi din celulă, fără ca prizonierul să le mai spună un cuvînt.

CAPITOLUL LVI

FAMILIA MEAGER

PRINTRE STRĂDUȚELE ce pornesc din șoseaua Marylebone, se numără și Northumberland — un fel de uliță respingătoare, pe la mijlocul căreia se află o așezare industrială, purtînd numele arterei principale. Adică Marylebone. O bună parte din locuințele de aici sînt complet vitregite de lumina soarelui, deoarece ferestrele lor se izbesc chiar de zidurile suspomenitei fabrici. La poarta unei asemenea case apăru a doua zi după trimiterea lui Phineas în judecată o doamnă din lumea bună. Își lăsase trăsura la colțul stradelei și mersese pe jos, refăcînd o cale pe care o mai străbătuse de cîteva ori, pînă la domiciliul familiei Meager. Sau mai bine zis al doamnei și domnișoarei Meager, întrucît domnul și stăpînul casei dădea foarte rar pe acolo. În realitate era un fluieră vînt și o pacoste, care nu făcea altceva decît să bată hipodroamele — fiind mort după cursele de cai — apoi cîrciumile și locandele deocheate, neaducînd un șfanț nevestei și fiicei, care se zbăteau să scoată o pîine, închiriind camere mobilate. La prima vedere, ocupația ar părea lesnicioasă și lucrativă, dar cînd odăițele oferite clienților pluteau în continuă beznă din cauza fabricii care le întuneca geamurile, amatorii erau foarte puțini, și cei care acceptau inconvenientul se ridicau cu pretenția să fie compensați printr-o reducere simțitoare a chiriei.

Poate singur Emilius nu se arătase incomodat de acest neajuns, considerînd sălașul din strada Northumberland drept un loc ideal de refugiu cînd nemiloasa soție și acoliții ei îl zvîrliseră din luxul și comoditățile vremelnic gustate în somptuoasa reședință din Piața Lowndes. Pastorul închiriase camera fără tîrguieli și obiecții, lăsîndu-se în grija femeilor cu toate nevoile casnice. Și cum în orice relație făcea o impresie fantastică la început, la

fel se întîmplă și cu pricăjitele gazde, pe care le cuceri din primele zile. Iar spoiala sfinților aparențe dăinuia încă, intactă și strălucitoare, la asasinarea lui Bonteen.

Întîmplarea făcuse ca tocmai în seara crimei sau, mai exact, în acea după amiază, domnul Meager să revină în sînul familiei după o absență mai îndelungată decît obișnuia, în timpul cărcia se vînturase prin nu se știe ce tîrguri provinciale. Evenimentul căpătă o dublă semnificație deoarece, odată cu epocala reîntoarcere acasă, musafirul amenințase că dacă nu i se dădea o bancnotă de cinci lire, își tăia beregata pe loc. Oricît le-ar fi durut pe consoartă și fiică-sa o asemenea perspectivă, îi răspunseră totuși că alternativa cu banii nu exista. La care Meager, fiindcă tot își pregătise un cuțit de bucătărie, forță cu acesta sertarul unui amărît de birou, unde găsi mici agoniseli ale truditoarelor, cu care își cumpără niște gin, îl bău și apoi se culcă. După o ispravă ca asta, în dimineața următoare mai pică și poliția, găsind-o pe biata soție năucită și cu o vînătaie la ochi, pe care o puse în seama unui stîlp de la pat, explicînd că se lovise de el pe întuneric.

Pînă la ivirea autorităților, domnul Emilius fusese tihna și bucuria casei — un predicator fără seamăn, un om cumsecade și binecrescut, dar urgisit de nevastă și de prietenii ei bogați. Perioada petrecută alături de dînsul fusese și destul de înfloritoare pentru cele două femei — cu excepția inoportunei reîntoarceri a capului familiei — deoarece mai găsiseră doi chiriași dispuși să privească fie în zidurile cernite ale fabricii ori în curticica din dosul imobilului. Această creștere în numărul colocatarilor e menționată nu doar în legătură cu bunăstarea gazdelor, cît, mai ales, cu firul evenimentelor principale, pentru că, datorită cerințelor noi create, madam Meager se văzuse obligată să-l roage pe bunul și înțelegătorul pastor să mai împrumute și altora, cîteodată, cheia de la intrare. Că dînsul se oferise de la bun început să i-o dea în serile cînd nu ieșea în oraș, este adevărul cel mai curat, și poate în virtutea vechii propuneri îndrăznise și proprietăreasa să-i ceară concursul.

După crimă, Emilius fusese arestat și reținut pentru cercetări timp de o săptămînă, interval în care fostele gazde fuseseră, natural, descusute de autorități. Domnișoara Meager credea fără urmă de ezitare în neprihănirea pastorului, pe cînd maică-sa înclina spre atitudinea polițiș-

tilor care, evident, îl considerau vinovat. Ba în marea lor rîvnă de a-și îndeplini misiunea încredințată — adică aceea de a-l descoperi pe făptaș — vedeau în ambii suspecți pe asasinii lui Bonteen. Domnul Meager o ștersese de acasă înaintea arestării chiriașului, însă nu fără să tranșeze, în prealabil, chestiunea cu cele cinci lire printr-o formulă de compromis. Două, trei zile, cămăruța predicatorului rămase liberă, așteptîndu-și stăpînul, dar pe urmă proprietăreasa aderă complet la versiunea poliției, așa că-i împachetă lucrurile și le stivui pe un coridor. La eliberarea și întoarcerea sa, Emilius s-a făcut foc de ce a găsit și, după ce-i trase o praftoriță de pomină gazdei, și-a luat cuferele, s-a urcat cu ele într-o birjă și dus a fost pentru totdeauna din străduța Northumberland și din existența celor două făpturi.

Dramatica întîmplare care le zdruncinase în ultima vreme, le adusese și o nevisată rază de prosperitate. Dacă la începutul bucluculuí le vizitaseră numai trimișii poliției, întrebîndu-le ce făcuse și învîrtise chiriașul în zilele dinaintea crimei, de la un timp se ivise încă o persoană, pe care n-o interesa doar o singură săptămînă din viața fostului locatar, ci absolut tot ce știau despre el, de cînd le apăruse în prag. Și aceasta era Marie Max Goesler, doamna din lumea bună, care lăsase trăsura în colțul uliței și venise pe jos pînă la locuința familiei Meager. Acum se înfățișa pentru a treia oară și, la fiecare apariție, vorbea cumpănit și duios, ca la plecare să le răsplătească bunăvoința cu parale frumoase. În realitate, plătea pentru mărturiile obținute și nu socotea necinstit sau periculos — în sensul unei eventuale confruntări în instanță — faptul că le primea contra cost. Le lăsase femeilor lirele de aur pe masă cu o mărinimie rar întîlnită, încît, după a doua discuție, amîndouă jurau și pe sufletele din ele că numai chiriașul lor ticălos îi făcuse de petrecanie gentilomului Bonteen, așa că vor pune umărul ca să-l vadă în streang.

— Da, doamnă, a luat cheia cu el. Amelia își aduce aminte că ne-a lipsit o cheie în timpul cît a fost plecat, declară madam Meager, referindu-se la absența predicatorului prilejuită de călătoria la Praga, pe care o făcuse aflînd de intenția lui Bonteen de a-i denunța bigamia prin recoltarea dovezilor necesare în țara de unde venise.

— Așa e, cum zice mama, întări Amelia. Țin minte ce azi cîte belele am avut pe motiv c-a plecat cu cheia

în buzunar, ceea ce n-avea dreptu'să facă, fincă nu ne plătise camera.

— Există o singură cheie la ușa de la intrare ? se interesă Marie Goesler.

— Nu, cucoană, e trei, o informă proprietăreasa. Una o ține chiriașu de la pod, care lucrează la nu'ș ce ziar și se culcă tot în zorii zilei. P-a doua, a pus mîna Meager și nu mai putem să i-o smulgem...

— Iar pe a treia și-a însușit-o domnul Emilius pe tot timpul absenței, nu ? completă vizitatoarea.

— Ezact, cucoană. Ca p-ormă să zică c-ar fi fost în sertar. Da de unde ! Doar noi știm ce este în sertare.

— Deci l-a lăsat descuiat ?

— Așa ! făcu gazda. Îl zăvorîse și p-ăsta, și luase cheia la el. Noroc c-avem altele, cu care desfacem sertarele, fincă, pricepeți 'mneavoastră, noi trebuie să știm ce are chiriașii în ele.

Natural, nu era nici pe departe momentul ca doamna Goesler să-și manifeste dezaprobare față de metodele practicate. În loc de asta, zîmbi afabilă, clătină din cap în semn de înțelegere, arătînd că își dădea bine seama de greutățile și răspunderile ce-o apăsau pe madam Meager în ocupația dînsei. Esențialul era că aflase de plecarea chiriașului în Boemia cu cheia de la intrare, după modelul căreia avusese neîndoielnic putința să toarne o duzină de alte chei, fără să fie detectat de poliția londoneză.

— Și acum, să vorbim din nou de raglan, stimată doamnă, i se adresă proprietăresei.

— Cum adică, cucoană ?

— De atunci domnul Meager nu a mai fost pe acasă ?

— Nooo ! zise femeia cu amărăciune. Dom' Meager, cucoană, nu e om cum s-ar cere să fie. Și cînd zic asta de dînsu', înseamnă că mi-a ajuns cuțitu' la os. Din ziua de pomină, n-a mai dat pe la noi.

— Dar presupun că raglanul tot îl mai are...

— Eu una nu cred, cucoană. Am trimis un țîngău pe urmele lui, cum ați vrut 'mneavoastră, și l-a găsit tocma' la Newmarket Spring.

— Probabil face o cură de ape...

— Ce cură ? Pe naiba ! S-a dus de focu' alergărilor de cai. Și n-avea paltonu' pe el. De cînd îl știu, întotdeauna noiembre îl apucă cu o haină arătoasă și largă, ca să-i ție de cald și s-arate ca lumea în ea. Și de cum

vine aprilie, o face nevăzută. Chițăie după bani și, încolțit de nevoie, o pune zălog, și încasează bîștarii.

— Dar îl avea cu dînsul în noaptea crimei ? insistă Marie.

— Asta nici vorbă, cucoană, confirmă madam Meager — Amelia ține minte la fix. Și nici eu n-am uitat. Cînd ne-am dus la culcare — să tot fi fost ceasu zece — zăcea acilea, în cameră, pe canapeaua de colo, explică ea, arătînd cu mîna spre o sofa deșelată.

Discuția se purta într-o cămăruță dosnică, pe care și-o păstraseră pentru folosință mama și fiica, restul închiriindu-le, dacă aveau mușterii.

— Și a doua zi dimineața se afla tot pe sofa ?

— Noo ! interveni Amelia. Era pe tata.

— Dacă l-a amanetat, cum spuneați dumneavoastră, putem să plătim și să-l scoatem, nu ? le zise vizitatoarea.

— Eu una aș zice că l-a vîndut, se dădu cu părerea nevasta. Și-o fi făcut socoteala că așa scoate mai multe parale. Și dacă i-a trăsnit ideea prin cap, s-a dus, ce mai încolo și încoace, fincă nu se gîndește niciodată mai dinainte ce-o să puie în spinare cînd vine iarna și frigu'. Da vorba e că nici n-o fi știind cui l-a dat, conchise femeia indignată de nechibzuința bărbatului.

— Asta o s-o aflăm de la tata, se amestecă fiică-sa.

— Dacă i-am da și dînsului ceva bani, nu s-ar gîndi mai atent la ce a făcut ? sugeră doamna Goesler.

— O să-i fie frică, cum ne e și nouă, să nu fie tîrît pe la tribonal, șovăi proprietăreasa. Numa că eu și Amelia nu mai dăm îndărăt și spunem oricui că dom' Meager avea un palton cenușiu la culoare și larg care a zăcut colea, în noaptea omorului, de unde putea să-l înșface foarte bine d-alde Emilius. Atîta doar că tipu' de zice că l-a văzut vorbește de-o ditamai namila, pe cînd chiriașu, știți că e cam scund, așa că paltonu' lu' Meager l-ar fi tîrît de pămînt...

— Cu toate astea va trebui neapărat să-l recuperăm, îi replică doamna Goesler cu hotărîre. Voi discuta chestiunea cu un amic de al meu. Iar cînd vom avea nevoie de soțul dumitale, cred că îl vom găsi.

— Nu mi-aș băga mîna în foc pentru asta, se arătă consoarta plină de pesimism. Fincă eu și Amelia nu-i dăm niciodată de urmă. Da noi nici n-avem interesu'. Doar acuma, cu cazu' ăsta trebuie scos din pămînt, din piatră seacă. Poliția știe că-și face veacu' la hipodroame, așa că-l ia ca din oală. Numai să n-o asmuțiți împotriva lui,

să nu-i facă vreun pocinog... fincă e demult deocheat și mereu dă de cîte-o belea, și nu mi-aș lua pe suflet păcatu' să-l vîr la apă mai mult decît e.

Răsplătind-o din nou generos pentru informațiile furnizate, vizitatoarea o liniști și în privința soțului, asigurînd-o că nu va păți nimic. Singurul lucru ce dorea de la dînsul era raglanul cenușiu și acesta într-un scop care nu-i periclita nici onoarea, nici integritatea sa ca persoană. În plus, pentru veșmîntul ce-l căuta era gata să ofere și un preț bun. Sau oricît de piperat. Numai să fie găsit — dacă nu fusese dat, spre distrugere, la deșeuri.

— Așa ceva nu există ! exclamă Amelia cu siguranță deplină. Păi n-aveți idee ce frumusețe era ! De cînd sînt pe lume nu l-am văzut pe tata c-un palton așa elegant...

CAPITOLUL LVII

CĂUTAREA CHEII ȘI A RAGLANULUI

CÎND MARIE MAX GOESLER i-a dezvăluit domnului Wickerby ideile și proiectele pe care le avea, judecătorul nu a pus nici o bază pe ajutorul de diletant oferit de frumoasa doamnă.

— Concepția dumneavoastră e complet artificială, dacă înțelegeți ce vreau să spun prin aceasta, îi declarase cu scepticism.

— Înțeleg foarte bine, dar nu sînt de acord, i se replicase.

— După dumneavoastră, pastorul a pregătit crima cu mai mult de o lună înainte, se explică Wickerby.

— Și ce vi se pare neverosimil în asta ?

— Durata, stimată doamnă. Urzeala oricărei omuciderи, în genere, nu ține mai mult de maximum cîteva ore. Mînia paroxistică îmbinată cu nepăsarea jertfirii de sine nu rezistă în fața timpului. Afară de asta, însuși mobilul mi se pare destul de șubred. Și apoi nu putem cere amînarea procesului pentru a ne convinge dacă a fost sau nu confecționată o cheie la Praga.

— Nici raglanul nu-l căutăm ? îl întrebă consternată.

— Ba da, o putem face, și probabil o să-l găsim, în ipoteza cînd nu ați fost indusă în eroare. Dar nu văd la ce ar putea folosi. Convingerea mea este că femeia Meager vă minte. Ați plătit-o mai mult decît generos, încît din

această crimă și-a creat un mijloc de trai excelent. În consecință, nici o instanță nu îi va da crezare. Apoi, un raglan cenușiu este un articol vestimentar întîlnit la tot pasul. Descoperirea dumneavoastră nu dovedește nimic. Va informa doar instanța că domnii Meager și Finn posedau același gen de palton. Că domnul Finn îl purta pe al său în noaptea asasinatului, este un fapt stabilit, pe care nu-l putem anula. Și chiar dacă veți obține raglanul lui Meager, nu aveți cum să demonstrați că Emilius l-ar fi îmbrăcat.

— Asta nu, însă las de înțeles că ar fi putut să o facă.

— Doamnă Goesler, nu ajutați cu nimic inculpatul. Doar știți foarte bine ce pledează împotriva lui. Întîi, la ora fatală se afla atît de aproape de locul asasinatului, încît s-ar putea presupune aproape cu certitudine că era chiar de față. Și nu dispunem de mărturii similare în legătură cu pastorul. Doi : victima a fost omorîtă cu un obiect contondent, ca acela găsit asupra domnului Finn. Pe cînd Emilius nu a deținut niciodată ceva asemănător. Trei : a fost văzut un bărbat de statură înaltă, precipitîndu-se către locul crimei. Domnul Finn este înalt și era îmbrăcat în raglanul gri, în timp ce predicatorul e scund și nu avem probe că a purtat un asemenea veșmînt, chiar dacă Meager ar fi posedat unul. Patru : domnul Finn avusese o altercație violentă cu victima înaintea omorului. Or din toate probele noastre, nu reiese că pastorul s-ar fi certat vreodată cu Bonteen, cu toate că acesta l-a subminat pe Emilius.

— Cu alte cuvinte, nu va fi deloc apărat ? întrebă Marie Goesler uimită.

— Cum de nu, o asigură Wickerby, iar apărarea la care mă gîndesc eu va împiedica orice instanță să pronunțe o condamnare unanimă. Deși există o seamă de mărturii împotriva sa, toate sînt indirecte sau, în termenii noștri, prezumtive.

— Înțeleg, domnule Wickerby, zise Marie Goesler.

— Adică nimeni nu l-a văzut înfăptuind crima.

— Nici nu avea cum, adăugă ea cu tîlc.

— În pofida asemuirilor făcute cu presupusul asasin, domnul Finn nu a fost identificat ca făptaș. Și nu există nici o dovadă pozitivă în virtutea căreia să se afirme că a comis ceva ilegal ori s-a făcut pasibil de vreo suspiciune concretă, cum ar fi, de exemplu, purtarea unui pistol sau cumpărarea unei doze de otravă. Iar dacă nu

avea ghionionul ca măciuca să fie însăşi unealta crimei, faptul că deţinea una era considerat absolut natural.

— Sînt convinsă că ucigaşul este Emilius, susţinu Marie Goesler cu însufleţire.

— Stimată doamnă, rosti Wickerby ridicîndu-şi braţele spre tavan, aş dori să vă număraţi printre cei din completul de judecată.

— Şi dumneavoastră nu veţi încerca să demonstraţi că altul e adevăratul culpabil ?

— Cred că nu. Cînd există un alibi, orice tentativă în sensul acesta e sortită eşecului. Ştiţi ce înseamnă un alibi, doamnă Goesler ?

— Cum de nu.

— Deci avînd un alibi stabilit, trebuie să fii extrem de prudent, întrucît o tentativă ratată de a trece vina asupra altei persoane nu înseamnă doar un fiasco pentru apărător, ci lovitura fatală pe care i-o dă acuzatului. Şi asta pentru că încercarea neizbutită e folosită de către instanţă ca mărturie împotriva sa. Noi trebuie să adoptăm o tactică de apărare complet diferită...

— Ce fel de tactică ? se interesă interlocutoarea.

— Stimată doamnă, e lucru ştiut că instanţelor le repugnă pronunţarea condamnărilor la spînzurătoare, zise Wickerby, şi Marie se cutremură la rostirea cuvîntului de pe urmă. Pornind de la această premisă, continuă el, juraţii vor fi bucuroşi să se spele pe mîini de-o îndatorire aşa de nesuferită, mai ales într-un caz întemeiat pe mărturii prezumptive. Aversiunea de care v-am pomenit se accentuează considerabil cînd au de-a face cu un gentilom, iar dacă, din întîmplare, acesta mai este şi membru în Parlament, nu văd ce i-ar putea determina să-l trimită la streang. Apoi domnul Finn este un bărbat deosebit de frumos şi extrem de popular — argumente care-l avantajează. În plus, avem de gînd să aducem în sprijinul caracterului său depoziţii cum nu s-au mai pomenit în analele justiţiei britanice. Vom avea martori jumătate din Cabinet. Doi duci. Trei secretari de stat. Însuşi ministrul afacerilor interne va face o declaraţie în favoarea inculpatului. Şi nu sîntem siguri dacă nu-l vom obţine pe Primul Consilier al Coroanei, anunţă Wickerby entuziasmat şi, totodată, vrăjit de somităţile înşirate.

Ascultîndu-l, Marie recunoscu pentru sine că într-adevăr Ducesa de Omnium nu stătuse cu braţele încrucişate.

— De asemeni, urmă magistratul, va fi de faţă şi domnul Monk — poate cel mai cunoscut şi iubit politician

al nostru — care va vorbi despre prizonier ca de un prieten apropiat. Şi nu ştiu, zău, care instanţă britanică ar osîndi la spînzurătoare un amic intim al domnului Monk ! Iar alături de toate personalităţile menţionate, vom avea o mulţime de doamne din marea aristocraţie. O asemenea profuziune de martori şi declaraţii nu s-a mai folosit în nici un proces, dar noi vom recurge la acest procedeu, explică Wickerby, şi din nou gîndul doamnei Goesler zbură spre ducesă. Ea era autoarea morală, şi Marie se felicită că o montase. Încă nu am decis, vorbi mai departe juristul, dar cred că vom apela şi la patru, cinci membri fruntaşi din opoziţie, dat fiind că aceştia nu l-au avut la suflet pe Bonteen. Şi dacă i-am trage de partea noastră pe onorabilii Daubeny şi Gresham, izbînda e absolut sigură. Am omis să vă spun că l-am captat şi pe Episcopul de Berchester, încheie Wickerby impresionantul pomelnic.

— Bine, dar declaraţiile tuturor nu vor dovedi nevinovăţia domnului Finn, observă Marie Goesler. La care juristul ridică din umeri. Dacă va fi achitat doar în baza acestor mărturii de bună credinţă, oamenii vor continua să-l considere... ucigaş.

— Stimată doamnă, datoria noastră este să ne gîndim mai presus de orice la viaţa domnului Finn; îi ripostă el.

Doamna Goesler se despărţi mulţumindu-i pentru tot ce făcea, deşi, în sine, nu era deloc mulţumită de el. Şi-ar fi dorit un adept la idealul ce şi-l făcuse ea însăşi din apărarea lui Phineas, un om care, împins de afecţiune şi zel, să lupte îndîrjit pentru a-l scoate curat ca omătul din murdara învinuire ce-i fusese adusă. Însă nici o făptură nu se angaja, trup şi suflet, într-o astfel de bătălie dacă nu credea în nevinovăţia lui Phineas întocmai ca Marie. Poate fanatismul convingerii ei era incomod şi romantic. Dar nu putea să simtă ori să gîndească altminteri. Asasinul real rămînea Emilius, şi nu avea tihnă pînă nu dezlega cele două enigme — raglanul şi cheia — care nu erau privite cu destulă seriozitate, deşi ea le intuia rolul hotărîtor în proces. Şi în soarta lui Phineas Finn, îi dorea salvarea, se zbătea pentru ea, însă nu s-ar fi împăcat cu achitarea concepută de Wickerby. Trebuia denunţat asasinul şi spînzurat pentru fapta lui, pentru ca toată lumea să ştie că eroul ei fusese acuzat pe nedrept.

— Stai niţel că nu înţeleg, îi spuse ducesa după ce-i ascultă planul. Vrei să spui că porneşti chiar tu în căutarea dovezilor ?

— Exact, îi confirmă cu deplină seriozitate.

— Aaa, păi atunci înseamnă că eşti foarte ambalată în amor, drăguţo.

— Sînt sigură că ai proceda ca şi mine dacă ai fi liberă, cum sînt eu. Şi nu din dragoste o fac, fiindcă nu e vorba de aşa ceva, ci din elanul nemărginit al femeii care a îmbrăţişat o cauză.

— În privinţa entuziasmului sîntem egale, de acord ; doar că mie nu mi-ar plăcea să plec la Praga în luna iunie, îi spuse prietena.

— M-aş duce pînă la Polul Nord numai să pot dovedi că pastorul a făcut crima.

— Şi cine mai merge cu tine ? se interesă lady Glencora.

— O să fim un grup măricel, format dintr-un detectiv, un interpret care cunoaşte germana şi greaca, un practicant dintr-un birou juridic şi subreta mea.

— Se va afla pretutindeni de expediţia voastră mai înainte de ajungeţi la destinaţie, o preveni ducesa.

— Păi nu călătorim împreună, o informă Marie. Detectivul şi interpretul merg separat. La fel eu cu subreta. Şi bietul practicant o să voiajeze de unul singur. Dacă, între timp, se găseşte raglanul lui Meager, te rog să mă anunţi telegrafic.

— Cui o să fie predat ?

— Domnului Wickerby, deşi mi-a declarat că nu are nevoie de el şi că nu va servi la nimic. Însă eu rămîn la credinţa că va fi de mare utilitate, odată ce am demonstra posibilitatea chiriaşului de a se furişa afară din casă, fără să fie văzut, cît şi faptul că era în posesia mijloacelor necesare pentru a ieşi din clădire în taină. Oricum, eu pornesc la drum, şi mîine dimineaţă voi fi la Paris.

— E grozav ce faci ! Pe cuvînt ! o admiră ducesa. Şi nădăjduiesc, spre marea ta mulţumire, să-l văd pe domnul Finn prim-ministru. Doar atunci poate că o să capete şi Plantagenet Ordinul Jartierei.

La moartea bătrînului Duce de Omnium rămăsese disponibil un Ordin al Jartierei, care trebuia conferit prin alegerea şi hotărîrea domnului Gresham. Ducesa se aşteptase ca înalta distincţie să rămînă în familie, asemenea Locotenenţei de Barsetshire, pe care o deţinuse tot răposatul. Dar Jartiera se înstrăinase, ajungînd la lordul Cantrip, şi lady Glencora se înverzise de ciudă, fiindcă, în ciuda vederilor ei radicale şi a persiflării ducilor şi marchizilor, ţinea teribil la decoraţii şi titluri,

spre deosebire de soţul ei care nu punea preţ pe ele, fapt ce-o scotea din răbdări şi o făcea să-l mai zgîrie cîteodată. Înaintea decernării Jartierei, îi spusese clar să i-o ceară lui Gresham de la obraz.

— Aceste lucruri nu se solicită niciodată, îi replicase ducele placid.

— Plantagenet, nu-mi face mie asemenea teorii. Astăzi oricine cere orice.

— Acel „oricine", de care spui tu, nu dă dovadă de corectitudine. Eu nu am solicitat niciodată nimic, şi la fel voi face şi de aci înainte. Dealtminteri, nici un titlu nu are pentru mine valoare dacă nu se obţine prin merite... nu cerut.

Deci aluzia făcută prietenei, în legătură cu Ordinul Jartierei, plecase de la ghimpele ce-l purta Glencora în inimă.

Marie Goesler porni în lunga călătorie, hotărîtă să se reîntoarcă la Londra înaintea procesului. Acesta urma să se judece la Curtea Criminalistică Centrală la sfîrşitul lui iunie şi, după prognozele existente, avea să dureze mult. Cazul în sine era considerat simplu, dar specialiştii în materie — sau cei care se erijau în experţi — declarau că durata nu atîrna de natura cazului, ci de interesul stîrnit. Iar după toate semnele, cu siguranţă va fi cel mai interesant proces din evul modern. Se ştia de pe acum, bunăoară, că Procurorul General, Sir Gregory Grogram, va prezenta acuzarea, secondat de Sir Simon Slope, cel de-al doilea Consilier al Coroanei. Prezenţa celor doi demnitari se datora, pare-se, memoriei şi calităţii domnului Bonteen, el însuşi Preşedinte al Camerei de Comerţ în momentul asasinării. Sir Gregory mai apărea în procese simandicoase, dar însoţit de o pleiadă de judecători care-l scuteau de orice efort. Însă de astă dată i se prorocea că va duce tot greul pe umeri, îndeplinindu-şi efectiv rolul atribuit. Şi se mai şuşotea pretutindeni că între dînsul şi Sir Simon Slope exista de pe acum o mare discordie. Sir Gregory fiind convins de vinovăţia lui Phineas Finn, pe cînd celălalt, de contrariul. Apărarea urma să-i fie încredinţată mult iscusitului dar îmbătrînitului avocat pledant Chaffanbrass care, graţie meşteşugului şi îndelungii experienţe, smulsese din ghearele legii mai mulţi acuzaţi decît toţi avocaţii englezi — vii şi morţi. Alături de marele vrăjitor aveau să-şi mai dea obolul încă trei avocaţi : Sergeant Birdbott — despre care se vorbea că ar fi luat ca piesă de schimb, pentru ca apă-

rarea să nu rămînă în pană, în caz că venerabilul Chaffanbrass va claca, răpus de eforturile depuse ; apoi domnul Snow, despre care se zicea că-l învîrteşte pe un martor ca pe o suveică, întrecîndu-i în măiestrie pe toţi colegii în ascensiune, şi, în fine, tînărul, curajosul, subtilul, elocventul şi harnicul Golightly care, după cincisprezece ani de practică strălucită, realizase, în sfîrşit, performanţa de a-şi putea întreţine o soţie şi cîţiva copii.

Însă adevărata senzaţie a procesului nu se va datora — conform profeţiilor existente — acestei formidabile garnituri de jurişti ori faptului că însuşi ministrul justiţiei se prea putea să-l cinstească prin participarea domniei sale în calitate de preşedinte al instanţei. Ci publicului din sală. Afluenţei şi structurii lui. Fiindcă nu vor exista doi, trei oameni, şi aceştia nişte bieţi anonimi. La judecarea lui Phineas Finn băncile or să geamă de nobili şi demnitari de stat, iar de rămînea vreun loc liber, londonezii se vor bate pe el ca să-i vadă pe nobilii şi pe demnitarii prezenţi.

Pe măsură ce se făceau speculaţii şi prognosticuri, importanţa împrejurării creştea, se umfla, aidoma unui bulgăre de zăpadă tăvălit prin omăt. Oamenii vorbeau incontinuu şi, de cele mai multe ori, întreceau măsura. Ajutorii de poliţai din City — gentilomi vrednici de toată lauda, însă neluaţi de nimeni în seamă, deveniseră brusc populari, şi erau căutaţi ca buruiana de leac, pentru că ei primiseră misiunea să repartizeze locurile în sala de judecată. Chiar din gurile unor magistraţi se aflase că o droaie de alte procese fuseseră amînate, întrucît al lui Finn avea să dureze o săptămînă încheiată — ceea ce nu mirase pe nimeni, ştiindu-se că numai lui Chaffanbrass îi trebuia o zi, la început, ca să cadă de acord cu alcătuirea instanţei — o tactică niciciînd neglijată de dînsul — plus încă una, la încheierea dezbaterilor, pentru a trece în revistă, cu lux de amănunte, toate cazurile notorii în care mărturiile prezumptive împinseseră dreapta justiţie la verdicte nedrepte. Astfel stînd lucrurile, se înţelegea de la sine că ultima săptămînă din luna iunie va fi consacrată exclusiv acestui proces, lăsîndu-se baltă orice alte chestiuni însemnate. Şi anticipaţia din urmă se adeveri destul de curînd, într-o discuţie purtată între onorabilii Gresham şi Turnbull. Primul ministru îi sugerase radicalistului să strecoare în Cameră, ca venind de la dînsul, o propunere în sensul reformei bisericeşti. Turnbull era

de acord cu ideea şi-l tot zorise pe şeful guvernului să-i fixeze o dată cînd avea să treacă la acţiune. Dar cînd acesta îi oferi ziua de 24 iunie, radicalistul o refuză categoric, explicîndu-i că tocmai atunci începea procesul lui Phineas Finn.

— Nădăjduiesc ca interesele ţării să nu aibă de suferit de pe urma acestei nefericite întîmplări, îi replicase cu demnitate mai marele său.

— Veţi constata, mă tem, chiar cu ochii domniei voastre că, în ziua procesului, deputatul de Tankerville va monopoliza întreaga atenţie a Camerei, îi replicase Turnbull zeflemitor.

Riposta fusese considerată vulgară şi nerespectuoasă de către toţi cîţi o auziră, însă plină de adevăr. Parlamentarii nu-şi mai găseau locul şi, cu fiecare zi ce trecea, întrezăreau tot mai clară achitarea lui Phineas, deşi cei mai mulţi îl considerau asasinul lui Bonteen. Perspectiva revenirii lui printre dînşii generase o nouă preocupare, cît şi alte întrebări. Odată achitat de instanţă, avea tot dreptul să-şi reocupe locul în Cameră. Or atunci cum aveau să se poarte cu el ? Preşedintele o să-i mai dea cuvîntul vreodată ? I se va spune în continuare pe nume, cum se împămîntenise obiceiul ? Va fi tratat cu răceală la cluburi, ca unul cu mîinile înroşite de sînge ? Sau va deveni mai popular ca oricînd şi, la pronunţarea sentinţei de achitare, va fi acoperit de ovaţii ?

Iar în timp ce se căutau răspunsuri la astfel de întrebări şi la altele, Marie Max Goesler se apropia de Praga.

CAPITOLUL LVIII

CEI DOI DUCI

DEŞI BONTEEN fusese ucis, ţara trebuia guvernată pe mai departe, or cerinţele unei guvernări exemplare reclamau înlocuirea răposatului preşedinte al Camerei de Comerţ. Alegerea succesorului se tergiversase din pricina şovăielilor, şi amînarea nu surprinsese ; în schimb, aranjamentul la care s-a ajuns în final a produs consternare. Principala raţiune a numirii lui Bonteen la cîrma comerţului fusese aceea de a rămîne, prin funcţia ce o primise, ajutorul nemijlocit al Ducelui de Omnium în făurirea grandiosului proiect al sistemului zecimal. Pentru

că în ciuda imenselor avuții, a rangului moștenit și a onorurilor de care se bucura, ducele era absolut hotărît să continue munca începută. Viața i s-ar fi părut vană și fără umbră de satisfacție dacă nu izbutea să rezolve măcar dilema reducerii șilingului de la doisprezece peni, la zece. Cînd Glencora îl mustruluise în legătură cu Ordinul Jartierei, îi ripostase printr-un mare adevăr, spunîndu-i că nu ceruse niciodată nimic. Și la fel va face cît va trăi, adăugase pe urmă. În cugetul său nutrea neclintita credință că nu și-a dezmințit afirmația sugerîndu-i lui Gresham că ar fi dispus să ocupe postul vacant de la Camera de Comerț — păstrînd, natural, calitatea de membru în Cabinet.

— Niciodată nu mi-aș fi luat libertatea să sugerez Alteței voastre o asemenea posibilitate, îi explicase primul ministru.

— Tocmai de aceea mi-am luat-o eu. Desigur știți că sînt ultimul om care se amestecă în repartizarea funcțiilor.

— Într-adevăr ultimul, recunoscuse Gresham.

— Dar s-a considerat totdeauna că președinția Camerei de Comerț nu este incompatibilă cu titlul de pair.

— Nici pe departe, îl asigurase șeful guvernului.

— Iar ca președinte al comerțului, mă simt mai aproape de preocuparea cu sistemul zecimal decît în orice alt post.

E lesne de înțeles că onorabilul Gresham nu avusese nimic de obiectat. Ilustra persoană care dorea să-i urmeze lui Bonteen fusese ministrul finanțelor — o demnitate ce ar fi păstrat-o și acum, dacă rangul de duce, moștenit între timp, nu îl forța s-o abandoneze. În clipa de față deținea o funcție cu caracter temporar, cum li se atribuia deseori pairilor pentru a fi scoși din circuit și ținuți departe de tumult, pînă ce statul are mare nevoie de ei și-i poate astfel folosi intacți și nevătămați de orice inițiativă independentă ce i-ar cășuna unui politician cînd partidul său e la putere și în plină acțiune, iar el stă „la dospit". Așadar, Alteța Sa Ducele de Omnium era Păstrător al Sigiliului, un titlu ce conferea prestigiu și, totodată, calitatea de membru în Cabinet, însă nu implica neapărat și o activitate. Adică tocmai ce nu îi convenea ducelui. Cît despre cealaltă latură, a prestigiului, nu-l încălzea nici un pic. Și nici nu era de mirare la un om despre care colegii spuneau că suferă de o aversiune morbidă pentru onoruri. În primele săptămîni de la instalarea în noua sa funcție, se simțise tare nenorocit și mai că-l invidiase pe Bonteen

care, la Camera de Comerț, se ocupa de fapte și realități palpabile.

— Din toate punctele de vedere socotesc oportună această schimbare, îi declarase lui Gresham în încheiere. Și primul ministru fusese, natural, încîntat.

Totuși, existau cîteva persoane proeminente — printre care vreo două mai vîrstnice decît șeful guvernului și, probabil, cu vederi mai puțin „liberale" decît ale lui — care vedeau în pasul făcut de duce o înjosire a rangului său. Cel mai convins de acest lucru și poate singurul care ar fi îndrăznit să i-l spună pe față era bătrînul St. Bungay.

— Mult aș fi vrut să-mi fi dezvăluit din timp intenția pe care o aveai, îi zise venerabilul duce.

— Mă temeam că te vei opune cu înverșunare hotărîrii mele...

— Dacă era hotărîre, replică celălalt.

— Cred că era, îi răspunse amicul mai tînăr. Pentru mine a fost o reală nenorocire să părăsesc, obligat de împrejurări, Camera Comunelor.

— Nu trebuie s-o privești ca atare.

— Dar acolo mi-am investit toată viața, zise Ducele de Omnium, în care continua să vorbească Plantagenet Palliser, dăruit trup și suflet activității parlamentare.

— Acolo ți-ai lăsat doar o parte din viață, îl corectă ducele mai în vîrstă ; restul o ai înainte, și nu trebuie s-o trăiești cu gîndul și inima la ceea ce a fost. Obîrșia nobilă ți-a impus îndatoriri la fel de înalte și de folositoare ca și obligațiile pe care și le asumă cel mai devotat membru al Camerei.

— Ești convins de ce spui ?

— Absolut, i se replică prompt. Am credința că Anglia nu ar fi ajuns ce e astăzi dacă nu își menținea o nobilime mîndră, generoasă și plină de abnegație. Și cu toate că nu am trasat o linie despărțitoare în aristocrația noastră, împărțind-o în două categorii distincte — cea de elită și cea de calitate mai joasă, ori cea bogată și cea mai puțin avută — sîntem conștienți că prestigiul castei noastre atîrnă, în special, de conduita acelora care au deținut și dețin cele mai înalte ranguri și cele mai însemnate averi. Foarte puțini dintre noi — și dumneata te situezi în fruntea eșalonului — posedă titluri atît de falnice și bogății așa de mari ; o bună parte din bunăstarea țării depinde de comportarea pe care vei ști s-o ai ca Duce de Omnium.

— Nu mi-ar plăcea deloc să gîndesc în felul acesta, protestă proaspătul înnobilat.

— Unchiul dumitale așa a gîndit. Adevărat, nu-ți seamănă deloc. Nu avea deprinderea muncii din tinerețe ; nu se putea lăuda cu prea multe înfăptuiri ; probabil și ca intelect era mai puțin dotat, iar în ce privește purtarea, în genere, ți-a fost incontestabil inferior ; îți declar toate acestea fără pic de rezervă, dat fiind că discutăm o chestiune așa importantă. Dar cu toate scăderile, răposatul și-a înțeles poziția în societate și îndatoririle față de castă, îndeplinindu-le fără greș. Trena princiară pe care a dus-o, plus cheltuielile mai mari decît ale unui prinț i-au cîștigat respectul general.

— Dumneata ai trăit fără trenă, și consider că ești mai respectat decît el.

— Nu cred, îl contrazise bătrînul. Mi-am petrecut majoritatea vieții în Camera Comunelor, iar bogățiile mele nu reprezintă decît a zecea parte din ce a posedat el. Și apoi nu vreau să fac o asemenea comparație.

— Eu sînt obligat s-o fac, de vreme ce mi se cere să chibzuiesc asupra atitudinii pe care ar trebui s-o adopt.

— Te rog înțelege-mă bine, prietene, i se adresă celălalt pe un ton viguros. Nu te povățuiesc să abandonezi activitatea și să duci o existență lîncedă, ca nobil și bogătaș. Ar fi împotriva naturii dumitale, și țara nu își îngăduie luxul să se lipsească de serviciile pe care i le aduci. Dar asta nu înseamnă că ai voie să ocupi orice loc în arena politică, de parcă ai fi încă Plantagenet Palliser, obligat să te achiți doar de îndatoririle în Cameră. Asta puteai s-o faci dacă răposatul avea un fiu, care îi moștenea averea și titlurile.

— Bine ar fi fost să aibă, oftă ducele cu năduf.

— Dar nu a avut. Și realitatea este ireversibilă. Poate fratele dumitale ar fi dorit să-ți poarte titlul, însă acesta a fost sorocit altuia. Și regretele sînt zadarnice. Ți-am văzut soția iritată pentru că Ordinul Jartierei, rămas la decesul unchiului, nu ți-a fost decernat pe loc.

— Glencora e ca toate celelalte femei... se înțelege.

— Totuși, eu îi împărtășesc nemulțumirea. Dacă Gresham mă consulta din vreme, i-aș fi spus fără jenă că este în interesul tuturor liberalilor să se confere Ducelui de Omnium toate titlurile și onorurile posibile. Lordul Cantrip mi-este amic, și poate tot așa de apropiat ca și dumneata. Însă prestigiul țării nu s-ar fi resimțit dacă înalta distincție n-ar fi stat pe pieptul lordului Cantrip. De-ai fi pus mai mult preț pe rangul de duce și erai mai puțin sclavul țării, cu siguranță căpătai Ordinul. Te superi că îți vorbesc astfel ?

— Deloc, îl asigură celălalt. Dar să știi că nu am decît o ambiție.

— Adică ?

— Să fiu un sclav util țării mele.

— Un om liber și demn e mai folositor decît un sclav, îi zise bătrînul.

— Nu, nu, nu ! neagă cu tărie neconvinsul Duce de Omnium. Admit multe din teoriile dumitale. Însă pe asta, nu. Politicianul care nu își slujește țara, ci o ține în stăpînire, devine pe încetul tiran.

— Ne înțelegem greșit, prietene. Un Pitt, un Peel sau un Palmerston nu au fost tirani, cu toate că au păstrat pînă în clipa cea de pe urmă stăpînirea de care ți-am pomenit. Oameni mai mărunți decît ei, dar la fel de buni patrioți, au fost sclavi, și mai puțin utili. Îmi pare rău că-i urmezi lui Bonteen la Camera de Comerț.

— Pentru că era Bonteen...

— Nu de asta, se împotrivi ducele de St. Bungay. După moartea unchiului dumitale, cu moștenirea care ți-a revenit, mi se pare inoportună schimbarea. Nu aș fi vrut să te cobori așa mult. S-ar putea ca și asasinatul să-mi exacerbeze resentimentele. Oricum, mă deranjează impresia că, pierzîndu-l pe el, guvernul a recurs la serviciile dumitale.

— Dar a făcut-o la sugestia mea, îi aminti ducele.

— Știu, și totuși mă supără. Afară de mine, de dumneata, de Gresham și poate alți vreo doi, trei, cine mai cunoaște acest amănunt ?

— E prea tîrziu să mai vorbim despre ce am decis, îi spuse Ducele de Omnium. Și, ca să-ți mărturisesc adevărul întreg despre mine, nici măcar dumneata nu mă poți transforma în alt om. Modul de existență al unchiului meu rămîne o enigmă indescifrabilă. De-aș încerca să-l imit, nu aș reuși nici măcar pe departe și m-aș face de rîsul lumii. Eu nu simt nici un fel de înjosire în faptul că îi succed lui Bonteen.

— Cel puțin sper să ai o soartă mai bună, glumi bătrînul zîmbind.

— Asta da. Deși nu prea văd de ce aș fi ucis pe stradă în drum spre Camera de Comerț. Nu mi-am creat dușmănii de pe urma ascensiunii politice.

— Crezi că domnul Finn... i-a făcut felul ?

— Sincer să fiu, nici nu știu ce să cred. Soția mea este sigură de nevinovăția lui.

— Ducesa se lasă întotdeauna furată de entuziasm.

— Mulți alții sînt de părerea ei. Lordul și lady Chiltern, de pildă, sînt ferm convinși că este nevinovat.

— Trebuie să ții cont că i-au fost prietenii cei mai buni.

— Aud că o bună parte din magistrați afirmă de pe acum că nu poate fi condamnat. Iar în caz că-l vor achita, mă voi strădui să-l consider nevinovat. Desigur, se va întoarce și în Cameră.

— Ba cred că va renunța la dreptul de a fi membru în Parlament.

— Nu văd pentru ce, își arătă celălalt dezacordul. Oricum, eu n-aș face-o, să fiu în locul lui. Dacă este nevinovat, de ce-ar admite singur că nu merită să fie în Parlament ? Iată cum ar putea proceda. Întîi să demisioneze, iar la proximele alegeri, să se avînte din nou în luptă. Și în aceeași circumscripție pe care a reprezentat-o.

Capul albit al Ducelui de St. Bungay se clătină a jale, în semn că, orice i-ar fi spus bunul prieten, nu-l abătea de la sfînta convingere că Phineas Finn era asasin.

Cînd s-a aflat că Alteța Sa Ducele de Omnium preluase postul domnului Bonteen, toată lumea a fost dezamăgită. Și în același timp indignată. Cum să accepte un ex-ministru al finanțelor o funcție așa de măruntă ? Oare Ducele de Omnium nu își dădea seama unde era adevăratul său loc ? Și apoi să înlocuiască o persoană atît de stearsă ca Bonteen ? Natural, comentariile nu se încheiară aici. Se considera că Alteța Sa greșise nu numai acceptînd un post înjositor față de rangul înalt ce-l avea, dar fiindcă preluase și locul pe care Bonteen fusese numit mai mult ca să-i fie de ajutor. Or dacă se mulțumea cu aranjamentul de față, pentru ce nu-l primise din capul locului ? În afara discuțiilor pe la cluburi și în alte locuri, s-au iscat interpelări în ambele Camere, și toate acestea l-au coborît pe harnicul și bineintenționatul duce în stima politicienilor. Dealtfel, simți și el că nu mai avea din partea colegilor considerația pe care i-o acordaseră ca ministru al finanțelor. Ba nici ca Păstrător al Sigiliului. Pe convocatoarele pentru întrunirile Cabinetului, numele său apărea la urmă de tot, iar o dată, un conservator, făcînd pe neștiutorul, îl întrebă dacă nu este ministrul Poștelor. Se hotărîse să îndure orice fără să strîngă din dinți. Însă în realitate o făcea. Și încă foarte des. Nu ar fi recunoscut nici față de sine greșeala comisă. Dar suferea tare mult din pricina ei. Iar pe deasupra trebuia să îndure și necurmatele zeflemeli ale Glencorei fără a-și trăda durerea ce i-o pricinuiau.

— Se vorbește că lordul Fawn e pe cale să-și piardă mințile, îl anunță ea într-o zi.

— Lordul Fawn ? Nu am auzit nimic despre așa ceva.

— A fost cîndva logodit cu lady Eustace. Trebuie să-ți amintești, continuă aferată. Și se zice că va fi pus să declare pentru ce nu s-au căsătorit, dacă actualul ei soț va fi judecat pentru bigamie. Depoziția cu individul pe care l-ar fi văzut în noaptea asasinatului i-a adus numai nenorocire. Și sper că nu va trebui să demisioneze.

— Pentru ce-i porți așa mare grijă ?

— Fiindcă odată ce-și dă demisia, parcă te văd că-i vei lua locul ca amărît de subsecretar de stat.

Șfichiuirea Glencorei îl usturase, dar se căzni să zîmbească, declarîndu-i că de va fi să ajungă acolo, se va sili să se achite de noile îndatoriri.

— Apropo, Plantagenet, ce ai de gînd să facem cu bijuteriile acelea ?

— Nu m-am gîndit în ultima vreme la ele. Cel mai cuminte lucru ar fi să le ia doamna Goesler.

— Ea n-o să vrea pentru tot pămîntul.

— Atunci ar trebui vîndute.

— La licitație ?

— Ar fi procedeul cel mai corect.

— Numai că mie nu mi-ar plăcea deloc. Nu le-am putea cumpăra noi ? E o tranzacție comercială și fiindcă te afli în fruntea comerțului, cu siguranță știi cum trebuie procedat, îl arse din nou. Și încă ceva. Aș vrea să discuți cu Sir Harry Coldfoot în legătură cu Phineas Finn.

— Nu se cade să fac așa ceva, Glencora, îi atrase atenția.

— Se poate, concedă ea cu voce caustică. Scăpasem complet din vedere că Sir Harry este coșcogeamite ministru, pe cînd tu, deh ! Așa că, într-adevăr, nu se face să-l deranjezi. Altfel, dacă mai erai la finanțe, îi vorbeai de la egal la egal. Sărmanul duce își primi porția fără să cîrtească ori să dea semne de enervare. La Camera de Comerț ești plătit doar cu două mii de lire pe an, nu-i așa, Plantagenet ?

— Pe cuvînt că nu știu exact, îi zise blajin. Dar cred că sînt două mii cinci sute.

— Frumoasă leafă ! La finanțe aveai cinci, nu ?

— Da, atît aveam.

— Cînd vei ajunge Președintele Trezoreriei o să ai doar o mie. Ce zici ?

— Zic că ești o gîsculiță, Glencora. De m-ar atrage să lucrez la Trezorerie, ce importanță ar avea salariul ?

— Nici una ! pufni ducesa. Ce contează poziția, influența, prestigiul ori decența și potriveala lucrurilor, în genere ? Tu plutești mult deasupra acestor considerații terestre ! Ai fi gata să-i lustruiești și pantofii domnului Gresham... dacă interesele națiunii ți-ar cere-o, își încheie rafala, rostind propoziținea din urmă cu solemnitatea folosită de duce cînd vorbea despre țară.

— Nu numai atît, îi replică liniștit, dar te-aș pune și pe tine să-i lustruiești ghetele, dacă ar fi spre binele țării.

Cu toată îngăduința ce-o arăta, era profund nefericit, iar peste toate îl supăra și aferarea exagerată a soției sale pentru soarta lui Phineas Finn. Așa cum i-o spusese și Ducele de St. Bungay, Glencora deborda de entuziasm, și niciodată nu se gîndise să i-l frîneze. Dar în această împrejurare ar fi fost oportun să și-l canalizeze în altă direcție. Sub influența ei neslăbită, ajunsese și el la convingerea că Phineas Finn fusese crunt nedreptățit de guvernul lui Gresham, neprimind nici un post, iar mazilirea lui se datorase doar mașinațiilor făcute de Bonteen. Însă oricît de grea ar fi fost lovitura pe care o primise acest candidat la o funcție administrativă mai bunicică și indiferent cît de mult ar fi suferit văzîndu-se neglijat de un Cabinet în care își pusese toată nădejdea, nu avea voie să îl ucidă pe omul ce-i zădărnicise așteptările. Cîntărind mărturiile aduse împotriva lui și plecîndu-și urechea la părerile altora, înclina să-l considere vinovat. Omuciderea fusese comisă din răzbunare, și nu pentru jefuire. Victima avusese doi vrăjmași recunoscuți. Or după asigurările ce-i fuseseră date, unul din ei nu putea să fie sub nici un motiv la locul asasinatului, pe cînd celălalt fusese aproape în mod cert. În schimb, Glencora socotea procesul care urma să înceapă drept un act de prigoană, iar pe acuzat un erou și un martir. Și toate astea le declara pretutindeni în gura mare.

— Aș vrea să nu mai vorbești de proces pînă ce nu se va termina, îi spuse într-una din zile.

— Dar mi-e peste putință, Plantagenet.

— Cum ? Nu poți ocoli acest subiect ?

— Mi-e la fel de imposibil cum ți-ar fi ție să ocolești tema sistemului zecimal. E greu să pui lacăt la gură cînd inima-ți este plină. Iar a mea e mai mult decît plină. Și ce rău fac prin asta ?

— Stîrnești comentarii la adresa ta, o preveni soțul îngrijorat.

— Oo, Plantagenet ! Păi lumea mă foarfecă de cînd ne-am căsătorit și, totuși, pînă la ceasul acesta, nu m-a prefăcut în fișii, zise amuzată. Și apoi fiecare ne comportăm după structura pe care o avem. A ta e făcută din zecimale. A mea, din unități simple.

Ducele nu socoti înțelept să mai preseze punctul său de vedere. Prin voia zeilor, nu peste mult avea să se limpezească și soarta lui Phineas Finn...

CAPITOLUL LIX

DOAMNA BONTEEN

ÎN MOMENTUL ASASINATULUI, lady Eustace se afla în casa familiei Bonteen, unde era ocrotită împotriva șicanărilor lui Emilius, care continua să-și revendice drepturile de soț, dat fiind că nu i se dăduse încă în vileag bigamia. Domnul Bonteen făgăduise solemn să adune mărturiile necesare, iar pînă la denunțarea lui, prigonita femeie beneficia de adăpostire și afecțiune din partea prietenilor. Deșteaptă, bogată și atrăgătoare, Lizzie Eustace știuse cum să le intre sub piele. Deși profitoare și rapace din fire, cînd urmărea un anumit interes de la cineva, era în stare să-i pună în brațe toate cadourile imaginabile, cu dărnicia copilului fără minte. Și e posibil ca doamnei Bonteen să-i fi plăcut răsfățul pe care i-l oferea protejata, la fel cum nu e deloc exclus ca soțul ei să fi fost măgulit de spovedaniile lacrimogene ale tinerei și drăguței nedreptățite. Sau poate nici darurile, nici confidențele plîngărețe nu le cîștigaseră bunăvoința, ci simpla milă de a o vedea îndurînd răutățile unui satrap ca Emilius. Indiferent, însă, de motivele ce-i apropiaseră de această ființă, amîndoi o considerau prietenă bună, îi credeau la necaz și o sprijineau, primind-o în reședința lor din Piața St. James, unde a și surprins-o tragedia cu Bonteen. Vestea nenorocirii a primit-o chiar ea, și s-a comportat fără greș în această împrejurare.

Se știa că stăpînul casei avea obiceiul să întîrzie, sosind, uneori, și spre ziuă de la dezbaterile prelungite ale Parlamentului sau de la club. Pe motivul acesta soția renunțase să-l mai întîmpine la ficcare venire, și tot de aceea nici servitorii nu se mirară auzind clopoțelul de la

intrare dimineața, pe la orele șase. Dar în ușă apăru un sergent, cerînd să vorbească cu subreta doamnei. Abia după dialogul lor se stîrni panica. Îngrozită de noutate și neîndrăznind să o transmită stăpînei, fata din casă fugi cu ea la Lizzie Eustace. Deprinsă cu polițiștii, de la furtul colierului cu briliante, aceasta stoarse de la sergent tot ce era de aflat, după care, însoțită de el — ca s-o sprijine în eventualitatea că leșina — și de subretă — ca s-o ajute pe doamna Bonteen, la caz de nevoie — urcă în dormitorul prietenei, unde, îngenunchiată în dreptul patului, îi împărtăși groaznica știre. Ar fi de prisos a mai relata disperarea fără de margini a nefericitei soții. Iar cititorul va înțelege că momentele acelea au cimentat și mai mult legătura dintre cele două femei.

După trei, patru zile de prăbușire totală, cînd judecata răvășită a văduvei începu să se limpezească, urnindu-se de la fixația pierderii către cauzele care o determinaseră, se cristaliză o primă idee : Phineas Finn. Și doamna Bonteen se agăță cu îndîrjire de ea. Numai acesta putea să fie ucigașul, își repeta neîncetat, astfel că, în foarte scurt timp, ideea i se înfipse în cuget sub forma convingerii absolute. Cum era și firesc, al doilea gînd care-i monoliză mintea a fost acela al răzbunării. Asasinul trebuia pedepsit. Și cît mai neîntîrziat. Desigur guvernul avea misiunea s-o facă ; ba chiar datoria.cea mai urgentă și importantă. Și în fierbințeala revoltei, ar fi vrut să îl vadă lăsînd toate treburile statului de o parte ca să-l spînzure pe Phineas Finn — dacă s-ar fi putut și fără proces. De aceea, cînd află că execuția omului pe care-l ura cu atîta patimă nu putea avea loc înainte de două luni, aproape înnebuni de minie. Nu cumva le-o scăpa din mînă ! Ce mărturii le mai trebuiau ca să-i pună ștreangul de gît ? Nu se certase cu soțul ei, purtîndu-se mizerabil, cu cîteva minute înainte ca acesta să fie omorît ? Nu se aflase la blestematul loc al omorului, cu uneltа ucigașă în buzunar ? Nu fusese văzut de lordul Fawn zorind spre bărbatul ei drag și sortit pieirii ? Îmbrăcată în straie de doliu și însetată de răzbunare, văduva Bonteen nu ajungea să priceapă la ce mai trebuiau alte probe doveditoare și nici nu putea să-și închipuie că în cugetul altora ar mai încăpea vreo umbră de îndoială. În ce o privea, era atît de convinsă de vinovăția lui Finn de parcă văzuse cu ochii ei cînd lovise mișelește în victimă. Și în această credință nestrămutată vorbea mereu cu prietena ei despre mult așteptatul proces.

Numai că Lizzie era de altă părere, și se ferea să i-o împărtășească. Prea îl cunoștea bine pe bărbatul ce o revendica drept consoartă ca să îl bănuiască pe Phineas Finn. În Emilius al ei — sau Yoseph Mealyus, cum îi plăcea să-l numească de cînd trăiau separați — întrevedea însușirile ucigașului tipic. Și faptul că îl suspecta de omor, nu-l degrada cu nimic. A săvîrși o crimă grandioasă i se părea o pornire firească la anumiți oameni și, oricum, mai puțin reprobabilă decît aceea de a săvîrși matrapazlicuri meschine. Iar dacă soțul ei avusese curajul unei asemenea acțiuni, se putea socoti aproape plătită pentru propria înjosire de a se mărita cu un emigrant — care mai avea și o nevastă în țara de unde venise. Privită din acest unghi, nesăbuința ei căpăta un iz de aventură ce-i mîngîia sufletul. Dar astfel de gînduri se cereau tăinuite, cel puțin pe moment. Recunoașterea vinovăției lui Phineas Finn nu era necesară numai pentru a menaja susceptibilitatea greu încercatei amice, doamna Bonteen, cît, mai ales, ca o măsură de precauție în ce o privea, deoarece trebuia să chibzuiască foarte atent dacă avea de cîștigat ori mai curînd de pierdut de pe urma unui soț asasin. A deveni peste noapte văduva unui om spînzurat nu era soluția pe care și-ar fi dorit-o. Ideal ar fi fost să-i parvină mai întîi mărturiile în legătură cu bigamia și, odată ce putea dovedi că Emilius nu i-a fost niciodată bărbat, n-aveau decît să-i pună ștreangul de gît într-o secundă. Pînă atunci, însă, mai era. Așa că, în interesul ei și al gazdei, trebuia să adere în continuare la teoria cu Phineas Finn, nutrind totodată credința că brațul cutezător al așazisului soț îl lovise pe Bonteen.

O vreme scăpase de presiunile lui, răsuflînd ușurată. Însă după scurta detenție, urmată de mutarea din odăițele familiei Meager într-altele și mai umile, pastorul își reluă asediul, folosind de astă dată elocința epistolară. Și iată cu ce scrisoare se trezi lady Eustace :

Strada Jollybag, șoseaua Edgware,
26 mai, 18...

„Adorată soție,

cu siguranță ai auzit de cazna și umilirea pe care le-am avut din nou de îndurat de pe urma răutății vrăjmașilor. Dar zadarnică le-a fost încercarea de a mă distruge ! Fiindcă deși au aliniat împotriva mea prinți și potentați"

(prinții și potentații fiind, desigur, lordul Chiltern și

domnul Low), — „nevinovăția a biruit, iar eu am ieșit din cumplita încercare curat ca rufa spălată sau omătul neîntinat. Ucigașul se află în mîna justiției și, cu toate că este prieten cu regi și cu prinți“ (se vede că pastorul aflase de vizita Prințului moștenitor la club) — „își va primi cuvenita pedeapsă, și astfel adevărul divin va învinge. Domnul Bonteen m-a dușmănit groaznic ; m-a crezut capabil de mîrșăvii, montîndu-te și pe tine, iubita mea, să mă consideri un ticălos. Cu toate astea moartea sa m-a mîhnit. Îl deplîng din tot sufletul că s-a rupt așa brusc de păcatele trupului și s-a înfățișat prea degrabă înaintea tronului judecății dumnezeiești, fără să aibă măcar un ceas de răgaz în care să se căiască de tot ce a greșit. Să ne rugăm Domnului să-l judece cu îndurare. Și te rog să-i transmiți văduvei sale cea mai profundă compasiune din partea mea, alături de asigurarea solemnă că am să mă rog pentru sufletul răposatului.

Și acum, adorată soție, îngăduie-mi să-ți vorbesc despre mine. După cum am ieșit întreg și nevătămat din cuptorul pe care dușmanii mi l-au încins pînă la roșire, tot astfel voi scăpa și din celălalt foc, pe care omul plecat dintre noi pe vecie s-a căznit să-l aprindă în jurul meu. De ți-a sădit în cuget credința că aș avea altă soție, te-a convins de un neadevăr. Tu, și doar tu, îmi porți numele. Tu, și numai tu, ești stăpînă pe inima mea. Mi-au ajuns la urechi încercările ce se fac în fosta mea țară pentru a se obține, pe căi necinstite, mărturii false ; am aflat cum strengăriile tinereții sînt întoarse împotriva mea și cu cîtă nerăbdare și sete se silesc trufașii englezi să îl despoaie pe un praghez nevoiaș de frumusețea și de avuțiile minții și ale spiritului. Dar nu disper ! Domnul luptă alături de mine, și voi birui negreșit.

Dacă te-ai întoarce la mine, aș uita tot. Inima mea este aceeași. Vino, și hai să plecăm din această țară neprimitoare și rece către sudul cel însorit ; să mergem în insulele sorocite doar fericiților, unde putem da uitării aceste necazuri pătate cu sînge și vom ierta fiecare greșelile celuilalt“ (Se vede că pastorul nu sondase îndeajuns caracterul soției, surprinzîndu-i doar cîteva trăsături cu destulă acurateță !) „Ce fericire, ce bucurii poți aștepta de la viața pe care o duci în prezent ? Nici de venitul moșiei — care, de fapt, este al meu — nu mai beneficiezi, deoarece arendașii nu îndrăznesc să ți-l onoreze, trecînd peste revendicările mele. Dar nu banii contează, în fond ! Fiindcă ce înseamnă tot aurul de pe lume, purpura, luxul ori bijuteriile scumpe

dacă inimile noastre sînt sterpe, golite de dragoste și de mulțumire ? De aceea vino, iubito, la omul tău, care nu-și va reaminti de trista ruptură pe care numai dușmanii au făcut-o între el și adorata lui. Vino, și vom zbura către soare și către țărmurile de-a pururea verzi, pe care ne vom întinde trupurile și vom gusta din plăcerile paradisiace“.

Ajunsă aici cu lectura, Lizzie îi zise ceva urît printre dinți. Cum adică, o cunoștea atît de puțin ca să-și închipuie măcar un moment că, după toate cîte pățise în viață, nu știa cum să-și țină departe de dragoste sufletul și paralele ? Această naivitate de neiertat îi trezea un dispreț aproape egal în intensitate cu respectul ce i-l purta pentru crimă.

„Doar spune că vrei să mă vezi, și voi fi într-o clipă la picioarele tale. Știu că ești răvășită de pe urma tragicului eveniment, și de aceea îți las răgazul necesar să te aduni și să reflectezi pe îndelete la spusele mele. Pînă nu îți regăsești liniștea, nu te mai supăr cu vreo stăruință ; nici nu voi încerca, pe calea justiției, să dobîndesc niște drepturi care ar căpăta o valoare însutită odată ce mi-ar fi acordate prin adorabila ta bunăvoință. În așteptarea cuvîntului decisiv, îți las libertatea să încasezi venitul de la moșie, cu condiția să-l împărțim între noi. Din cauza urgiselilor prin care am trecut, mă aflu la mare strîmtoare financiară. Mica mea turmă de credincioși — așa cum era de așteptat — s-a risipit. Fiindcă, deși mi s-a dovedit nevinovăția, numele mi-a fost întinat. Și iată că de-abia găsesc un locșor unde să-mi odihnesc trupul sleit. Mi-e foame și sete, iar veșmintele de pe mine se prefac în zdrențe. Oare ai să mă osîndești, cu bună știință, la atîta chin pentru că te iubesc ? De ți-aș fi fost mai puțin credincios, poate nu aș fi pătimit atîta.

Te rog răspunde-mi pe dată și, dacă accepți propunerea cu împărțirea venitului, voi lua măsuri imediate în consecință.

Al tău soț iubitor și fidel
Joseph Emilius“

„Prea stimabilei lady Eustace, soția cuviosului Joseph Emilius“

După ce străbătu scrisoarea de două ori de la un capăt la altul, Lizzie a luat hotărîrea să i-o arate prietenei sale.

— Vreau să-mi dai o poveață, și de aceea te rog s-o citești, îi zise întinzîndu-i epistola. Altfel n-aș fi făcut-o, fiindcă știu că îți răscolește durerea.

Oricît s-ar fi pus la îndoială sinceritatea doamnei Bonteen, în împrejurarea de acum nu putea fi umbrită de dubii. Pierderea soțului însemnase o lovitură atît de covîrșitoare, încît suferința pricinuită nu se stinsese un singur moment. Deci, a vorbi despre o răscolire a ei era cu totul impropriu. Durerea persista cu aceeași tărie de cînd aflase tragica veste. Și nu avea nimic afectat în ea, cum se întîmplă atunci cînd este mimată. Văduva nu se tînguia tot timpul, nu plîngea de dimineața și pînă seara, dar în inima ei chinul era intact, și simțea că nimic nu putea să-l aline. La fel cum nici vreo aluzie la bărbatul pierdut nu ar fi putut să-l mărească. Așadar, luă scrisoarea din mîna lui Lizzie fără să-i cometeze introducerea deplasată, și o citi cu atenție.

— Îmi lasă impresia unui om rău, se pronunță la sfîrșit.

— Așa e, o aprobă lady Eustace.

— Dar nu el a înfăptuit crima, se grăbi să adauge.

— Asta nici vorbă, încuviință amica, fiind sigură totodată că Bonteen pierise de mînă pastorului.

— De aceea sînt mulțumită că i-au dat drumul, ca să nu persiste îndoielile.

— Acum toată lumea este lămurită cine e făptașul, îi cîntă Lizzie în strună.

— Ucigaș blestemat și nemernic ! spumegă văduva. Scumpul meu răposat simțise ce zace în el ! Doamne, cum de-a pătruns printre noi asemenea viermе...

— Cu siguranță va fi spînzurat, o potoli prietena.

— Cred și eu ! Ce alt sfîrșit merită un asemenea ticălos? Să-i pună ștreangul de gît ! Te cuprind fiorii cînd te gîndești că în lumea noastră există o creatură ca el, capabilă să aducă atîta nenorocire...

— E într-adevăr groaznic ! se arătă și cealaltă indignată.

— Îți dai seama ce a pierdut țara ? Am auzit că însuși Ducele de Omnium va veni în locul bărbatului meu. Numai că ducele nu este în stare de ce era el. Pe oricine ai întreba, o să-ți spună că nimeni nu poate trudi așa cum a făcut-o el atîția ani. Mai mult ca sigur ajungea prim-ministru. Și chiar foarte curînd. Știi ce ar merita asasinul ? Să-l ardă cu fiare înroșite în foc pînă-și dă duhul...

Lady Eustace fierbea de nerăbdare să aducă vorba de propriile-i necazuri.

— În mod cert nu Emilius l-a ucis, zise ea.

— Phineas Finn este autorul, răcni văduva pe jumătate nebună, și Phineas Finn trebuie să atîrne în ștreang pînă crapă.

— Dar Emilius are, negreșit, o nevastă la Praga, strecură Lizzie, încercînd din nou să atragă discuția pe făgașul dorit.

— Nu ți-a spus-o bietul meu răposat ? Și el nu greșea niciodată.

— Sînt sigură de justețea afirmațiilor sale — la fel cum ești dumneata de vinovăția lui Phineas Finn.

— Numai că ambele noțiuni nu pot sta laolaltă, observă doamna Bonteen jignită.

— Așa e, îmi dau seama de gafă, recunoscu amica spășită. Și să nu mă crezi fără inimă fiindcă vorbesc de ale mele. Dar, uite, mi-a trimis această scrisoare și, zău că nu știu ce să fac. Chestiunea banilor e îngrozitoare, cum prea bine o știi.

— De veniturile dumitale nu se poate atinge. Doar așa l-am auzit întotdeauna pe scumpul meu soț zicînd.

— E adevărat, dar mă împiedică și pe mine să mă ating de ele. Ce primesc în clipa de față constituie un fel de favoare din partea avocatului. Aproape regret că nu am ajuns la un compromis.

— Cu jumătățile de măsură nu scapi niciodată de el, îi aminti binefăcătoarea.

— De acord, concedă Lizzie posomorîtă. Știi, eu nu i-am adoptat numele din cauza titlului pe care-l purtam. Cred că cel mai bun lucru ar fi să trimit avocatului scrisoarea.

— Asta da, o aprobă amica. La fel ar fi procedat și sărmanul meu soț. Aud că procesul începe abia pe 24 iunie. Oare de ce l-or tărăgăna așa mult ? Nu au toate dovezile în mînă ? Dar așa amînă ei toate... De-ar fi trăit el, pînă acum era terminat.

Lady Eustace se săturase ascultînd însușirile mortului și nu-și mai găsea astîmpărul. Încercase în cîteva rînduri să abată discuția spre tema care o interesa, pomenind de Emilius în speranța că astfel va forța prietena să cedeze un răstimp locul leului răposat, unei javre vii. Însă nu reușise. La ce șiretlic mai putea să recurgă ? se întreba fluturînd scrisoarea. Dar pînă să găsească o soluție, apăru

o subretă, anunțîndu-le venirea avocatului Camperdown, care aștepta în holul de la parter.

Existase o vreme cînd bătrînul Camperdown se arătase foarte pornit împotriva bietei Lizzie Eustace, însă de la preluarea firmei de către fiul și succesorul său, clienta se bucura de aceeași bunăvoință de care beneficiase fostul ei soț. De-a lungul peripețiilor cu Emilius, tînărul Camperdown îi apărase cu atîta rîvnă interesele personale și ale băiețelului pe care îl avea din prima căsătorie, încît, după familia Bonteen, în el își pusese nădejdea și încrederea. Avocatul trimisese doi funcționari la Praga pentru strîngerea mărturiilor în legătură cu bigamia. Unul din ei se întorsese bolnav. Ba, la un moment dat, se aflase la Londra că murise otrăvit. Dar se vede că otrava care îl trîntise la pat era doar mîncarea exagerat de picantă a localnicilor. Oricum, diligențele firmei nu fuseseră întrerupte din cauza accidentului său, un alt funcționar înlocuindu-l aproape imediat. Bineînțeles, toate acestea precedaseră căutările de acum ale doamnei Max Goesler — care, deși vizau una și aceeași persoană, nu aveau nici o tangență cu escapadele sale matrimoniale.

— Să-l întîmpin eu pe avocat ? o consultă lady Eustace pe gazdă.

— De ce ? Poate să vină și aici, îi răspunse aceasta.

— Totuși, n-ar fi mai înțelept să cobor ? Fiindcă nu vreau să fii deranjată.

— Scumpul meu răposat era de părere că la asemenea întrevederi trebuie să asiste și un martor. Așa e prudent — zicea dînsul.

Și, în consecință, domnul Camperdown junior a fost condus în salonul de la etaj al doamnei Bonteen.

— Am descoperit totul, lady Eustace, o înștiință avocatul de cum apăru.

— Cum vine asta ?

— Adică am găsit-o pe soția lui Mealyus și am adus-o cu noi.

— Dumnezeule mare ! exclamă doamna Bonteen, înălțîndu-și brațele.

Lady Eustace ședea cu gura căscată, incapabilă să scoată un sunet.

— Așa cum vă spun, continuă juristul. O avem aici, plus duplicatele după certificatul de cununie. Semnătura lui pe acesta este Yosef Mealyus, iar scrisul coincide perfect cu cel de astăzi. Puteam să-i dovedim bigamia și fără

prezența nevestei. Însă era preferabil s-o avem la îndemînă, dacă puteam s-o aducem.

— Și unde se află ? întrebă Lizzie, în dorința de a-și cunoaște predecesoarea.

— La loc sigur, îi răspunse avocatul. Oricum, nu la poliție, ci într-o casă bine păzită. Neștiind o boabă englezește ori franțuzește, nu a vrut să aibă de-a face cu autoritățile. Așa că am instalat-o într-o locuință particulară. Mă tem că ne va costa ceva bani...

— O să jure că este soția pastorului Emilius ? se interesă doamna Bonteen.

— Despre asta nu am nici o grijă, o asigură avocatul. Numai că jurămîntul ei nu ar fi fost de-ajuns.

— Însă cu tot ce aveți, se va face lumină, jubilă lady Eustace.

— Pentru banii pe care îi dăm, poate o duzină de pragheze s-ar fi declarat gata să vină și să depună jurămînt că sînt măritate cu Yosef Mealyus. Dificultatea reală a constat în obținerea certificatului de căsătorie — unica probă care va convinge instanța că ea este femeia și nu jură strîmb. În fine, cred că i-am dat de hac bigamului.

— Și voi fi liberă ! exultă lady Eustace, împreunîndu-și mîinile.

— O să vă coste cam mult, o preveni din nou avocatul.

— În schimb, voi fi liberă ! repetă fericită. Cît despre bani, puțin îmi pasă ! Nici o femeie din lume nu le acordă mai puțină importanță decît mine. Așa că, ducă-se ! Dar voi scăpa din capcana acestui vierme de om care m-a atras în viața lui păcătoasă.

Juristul își reînnoi asigurările în privința eliberării din mrejele pastorului, adăugînd că Yosef Mealyus fusese între timp arestat și se afla din nou la chestură. Deci nu avusese răgazul să se deprindă cu mizerele cămăruțe din strada Jellybag, unde alcătuise diabolica lui scrisoare către lady Eustace.

La plecarea juristului, doamna Bonteen îl însoți pînă la capătul scării.

— Sînteți la curent cu procesul, nu ? îl întrebă ea.

— Știu că va avea loc la Curtea Criminalistică Centrală, în luna iunie.

— Nu îmi dau seama de ce l-or fi amînat așa mult, urmă văduva. Doar lumea știe cine mi l-a ucis, nu ?

— Sincer să fiu, nu prea cunosc chestiunea, îi declară Camperdown cu o mutră de înmormîntare.

— E oare posibil să n-o cunoască toți oamenii ? îi răspunse uimită. Asta chiar n-o mai înțeleg !

CAPITOLUL LX

CU DOUĂ ZILE ÎNAINTEA PROCESULUI

SCENA CARE URMEAZĂ s-a petrecut în biroul particular al domnului Wickerby — avocat consultant, în Hatton Garden — și a avut darul să ultragieze la maxim onoarea lordului Fawn, care a socotit că nu i s-a dat respectul ce i se cuvenea în calitate de pair și de membru al guvernului. În afara ilustrului personaj, la întîmplarea relatată au mai luat parte : bătrînul avocat pledant Chaffanbrass, domnul Wickerby, secretarul său, reprezentantul juridic al lordului Fawn — același Camperdown pe care l-am întîlnit în capitolul precedent vizitînd-o pe lady Eustace —, și un polițai. Lordul Fawn fusese poftit la restrînsa convocare cu mii de scuze pentru deranjul pricinuit și, în același timp, explicîndu-i-se necesitatea acestui preambul prin extrema însemnătate a depoziției pe care urma să o facă în următoarele două zile la Curtea Criminalistică din Londra. Căci episodul se petrecea marți, 22 iunie, iar procesul lui Phineas Finn începea joi. Pe unul din scaunele biroului, și pus cît mai la vedere, se afla un raglan vechi și de culoare gri, asupra căruia Wickerby îl pusese la curent pe bătrînul Chaffanbrass, informîndu-l asupra provenienței și asigurîndu-l că, la nevoie, va dispune și de martorii necesari, spre a dovedi existența veșmîntului la locuința lui Yoseph Mealyus, în noaptea asasinatului. Povestea raglanului se cunoaște și trebuie numai adăugat că, la investigațiile doamnei Goesler, juristul Wickerby îi dăduse de urmă, îl cumpărase și putea demonstra că-i aparținuse numitului Meager, din strada Northumberland și-l avusese cu sine, la domiciliu, în ultima vizită acasă. Dar în ciuda eforturilor depuse pentru găsirea lui, Wickerby stăruia în ideea că nu trebuie folosit la proces. Părere pe care i-o împărtăși, natural, și colegului Chaffanbrass.

— Nu reprezintă o dovadă suficient de grăitoare, îi spusese acestuia.

— Cam așa e, încuviință bătrînul.

— Iar cînd te apuci să arunci vina pe altul, care, de fapt, nu e culpabil, se întoarce totul împotriva ta.

La remarca din urmă, Chaffanbrass nu mai dăduse răspuns, preferînd să ajungă singur la o concluzie, iar atunci s-o păstreze doar pentru sine. De fapt el inițiase și întîlnirea de acum, argumentînd că, în numele adevărului, era absolut necesară o confruntare a lordului Fawn cu raglanul cenușiu, înaintea procesului.

— În așa ceva era îmbrăcat individul pe care l-ați văzut, sir ? începu să-l ia la întrebări pe luminăția sa. Domnul Wickerby ridicase raglanul de pe scaunul unde șezuse și îl ținea în fața lordului. Acesta începu să-i dea tîrcoale, să se holbeze la el, întîrziind cu răspunsul.

— Cred că se vede bine... e un raglan cenușiu, îi spuse Chaffanbrass pe un ton care nu aducea nici pe departe cu ceea ce s-ar fi așteptat eminența sa lordul Fawn din prevenirile domnului Wickerby.

— Daa, este cenușiu, catadicsi, în fine, să se rostească.

— Dar în privința nuanței, ce aveți de zis ? Poate nu e tocmai aceea care ați zărit-o. Fiindcă vedeți dumneavoastră, sir, noi avem datoria să nu imputăm o vină unui om care nu o are. Veți depune mărturie într-un tribunal al Majestății Sale, iar noi să știți că vom notifica întrevederea de acum magistraților Coroanei. De-ar fi fost cu putință, interogatoriul de astăzi ar fi fost luat în prezența lor. Dar așa ceva este aproape de neconceput. Și acum să ne întoarcem la subiect. Raglanul domnului Finn este mult mai strîmt.

— Parcă, șovăi lordul care căpătase intoleranță la întrebările despre pardesie.

— Deci nu aveți impresia că necunoscutul pe care l-ați întîlnit purta un veșmînt așa larg ? Ci unul strîmt ?

— Purta un pardesiu cenușiu, se pronunță Fawn.

— Păi asta e cenușiu. Mai cenușiu ca atît nu se poate, îl sîcîi avocatul.

— Nu cred că lordul Fawn mai trebuie tulburat cu alte întrebări pînă la depoziția dinaintea instanței, interveni Camperdown — juristul luminăției sale.

— Stimate coleg, viața unui om atîrnă de aceste întrebări, îl repezi Chaffanbrass. Nu e vorba de un interogatoriu între acuzare și apărare. Odată ce mă prezint cu acest raglan în instanță, sînt obligat să acuz pe altcineva

de crimă. Ceea ce nu pot face pînă nu am convingerea că într-adevăr altul e asasinul. Deci nu pot amîna investigaţia de acum pînă în ziua procesului. Şi nu stărui asupra ei cu gîndul să găsesc un ţap ispăşitor care să-mi scoată clientul de la ananghie. Nici lordul Fawn nu vrea să îl vadă în streang pe domnul Finn dacă nu este vinovat.

— Ferească cerul ! interveni excelenţa sa.

— Prin urmare, domnul Finn nu putea fi îmbrăcat în pardesiul ăsta ori în altul care să-i semene, trase concluzia Chaffanbrass.

— În definitiv, ce vreţi să aflaţi ? interveni din nou juristul lordului.

— Ia pune-ţi pe dumneata raglanul, domnule Scruby, zise Chaffanbrass fără a lua în seamă interferarea colegului. Acum umblă prin cameră, urmă el cînd îl văzu pe Scruby îmbrăcat. Mai repede, mai repede, îl zori avocatul. Şi celălalt se execută prompt. Era un om mic de statură, cu o palmă mai scund decît Phineasc Finn, şi foarte îndesat. Ei, ce părere aveţi ? se adresă lordului bătrînul pledant. Aduce cu silueta individului văzut de domnia voastră ?

— Foarte mult, recunoscu Fawn.

— Iar pardesiul seamănă cu cel pe care-l avea pe el ?

— Culoarea este identică.

— Nu aţi putea jura că nu este acelaşi veşmînt ? îl încolţi şi mai tare avocatul.

— Nu vorbesc sub prestare de jurămînt, domnule Chaffanbrass, se ofuscă lordul.

— Bineînţeles că nu. Dar pentru mine cuvîntul domniei voastre atîrnă la fel de greu ca un jurămînt. Dacă vi se pare posibil ca acesta să fi fost raglanul...

— Nu mi se pare nimic posibil, i-o tăie Fawn. Atîta vă pot spune că în felul cum se precipită domnul Scruby, arată exact ca omul care zorea pe sub felinar. Şi cu astă am încheiat orice declaraţie pentru moment.

— Regret foarte mult deranjul clientului meu pînă aici, rosti Camperdown, care, iniţial, fusese convocat personal la biroul avocatului Wickerby, dar venise împreună cu lordul, să-i ţină trena.

— Clientul dumitale cred că vrea să ne împărtăşească absolut tot ce ştie, fiind conştient că de asta atîrnă spînzurarea vinovatului ori a nevinovatului, îi ripostă Chaffanbrass. Aşa că remarca dumitale este cea mai stupidă pe

care am auzit-o. Şi acum dezbracă haina, domnule Scruby, şi predă-i-o poliţistului. După cît am înţeles, lordul Fawn a declarat că semeni, ca siluetă, cu tipul văzut de dînsul. Or clientul meu mi se pare că este cu o palmă mai înalt. Mulţumesc Excelenţei Sale şi avem nădejdea să descoperim, pînă în cele din urmă, adevărul.

După aceea s-a spus că bătrînul Chaffanbrass nu procedase corect, ademenindu-l pe lord la biroul domnului Wickerby ; atîta doar că el nu se sinchisea niciodată de ce ziceau alţii.

— Nu ştiu dacă ne alegem cu mare lucru de pe urma raglanului, îi declară confratelui Wickerby cînd rămaseră singuri, dar îl putem prezenta în instanţă. N-o să-l înfunde pe pastor chiar dacă l-am face să jure pe individ — adică pe Fawn, voia să spună — că haina văzută de el era absolut similară. Însă acum mă gîndesc la înălţime.

— Nu am nici un fel de îndoială că ai să-l scapi pe client.

— Ştiu şi eu ? S-ar putea. De fapt nu ar trebui condamnat nici un om la spînzurătoare în baza mărturiilor de care dispunem în procesul de faţă, chiar dacă, din punct de vedere moral, acuzatul ar fi pasibil de culpă. Ceea ce nu este cazul domnului Finn. Iar dovezile existente nu îl leagă de crimă. Nu avem nici o probă tangibilă. Numai că în ziua de azi nu ştii niciodată ce va decide procurorul. Hotărîrea instanţei atîrnă mai mult de cuvîntul său. Dacă m-aş trezi, prin absurd, în boxa acuzaţilor şi ameninţat cu condamnarea la moarte, nu ştiu, zău, dacă mi-aş lua măcar un apărător.

— Cel mai bine te-ai apăra dumneata singur, opină Wickerby.

— Nu la asta m-am referit. Ci la neputinţa apărătorului. Aşa că nu mi-aş da nici un fel de osteneală cu mine, declarindu-i pur şi simplu procurorului : „Excelenţă, sînt convins că juriul va asculta de opinia dumneavoastră, şi la această opinie ştiu că ajungeţi neţinînd seama de argumentări".

— Dacă-i trîntești una ca asta, ţi-ai şi pus streangul de gît, îl asigură celălalt.

— Nu. Nu cred, rosti bătrînul agale. Procurorul de azi nu te trimite la eşafod pentru orice afront. Onesti-

tatea i-a îngroșat pielea, așa că nu se formalizează de orice fleac. Dealtfel, cam asta e atitudinea oamenilor din vremea noastră — să nu se simtă ofensați de nimic și să le curgă doar miere din gură și inimă. Jurații se tem de propria lor opinie și mai întotdeauna evită să pronunțe un verdict.

— Și, totuși, se dau sentințe, îi aminti Wickerby.

— De acord. Însă procurorii le hotărăsc, nu jurații. Și chiar verdictele sînt mieroase, cu o tendință de a egala crima cu nevinovăția, de a-i face pe oameni să cugete că, în definitiv, nu se știe precis dacă înșelătoria înseamnă abuz ori dacă, la urma urmelor, abuzul nu este o vitejie în sine, și iacă așa au ajuns să nu mai deteste necinstea. Amintește-ți numai ce consecințe grave a avut pentru lumea comercială abrogarea pedepsei cu mioarte pentru plastografie.

— Totuși, era o sălbăticie să spînzuri un om pentru falsificarea unei iscălituri pe o chitanță de treizeci de șilingi, îl contrazise Wickerby.

— Nu-i spînzuram noi, colega. În schimb, faptul că legea prevedea pedcapsa capitală pentru anumite delicte, îi speria pe oameni și le tăia pofta de a le mai săvîrși. Pe cînd astăzi, privește ce se întîmplă cu societățile pe acțiuni. Ce derută domnește printre directori care nu știu nimic din tot ce se întîmplă, și administratorii care știu absolut tot. Iar cum juriile se feresc să-i jignească pe semeni, nu se mai pot sancționa înșelăciunile comise în comerț. Aforismul la modă este „*Caveat emptor*“ [1] — cel mai detestabil proverb pe care l-a zămislit Roma coruptă și împietrită la suflet. Și cum ni l-am însușit ca deviză în viață, adio încredere între oameni și chiar între frați. Nu asta trebuia să împrumutăm de la romani, ci altă maximă a lor : „*Caveat lex*“ [2]. Și atunci orice pungaș știa că înșeală pe riscul lui.

— Numai că ar fi fost la procese de nu le mai pridideau tribunalele, observă Wickerby.

— Eroare, colega. Ar fi fost mai puține ca în prezent. Pe cînd „*Caveat emptor*“ la ce ne-a adus ? Fiecare negustător încearcă să jumulească clientul, luîndu-i și ochii

[1] Cumpărătorul răspunde de ce a cumpărat (lat.)
[2] Legea să-și spună cuvîntul. (lat.)

din cap pentru marfa vîndută. Iar mai devreme sau mai tîrziu, tot la justiție se ajunge și faimosul „*Caveat emptor*“ se năruie la pămînt. Să-ți spun ce mi s-a întîmplat mie. Mai zilele trecute, am cumpărat un cal. Fiică-mea își dorea tare mult să-l aibă și, ca un bătrîn fără minte ce sînt, am dat o sută cincizeci de lire pe animal. De-abia cînd l-am adus acasă, mi-am dat seama că nu prețuia nici o mînă de ovăz.

— Ți-ai luat o garanție la mînă, nu ?

— Da de unde ! Ai mai pomenit așa neghiob ?

— Dacă te înarmai cu ea, orice negustor îți lua gloaba îndărăt, ca să nu-și compromită faima.

— Negustorul, da, l-ar fi luat înapoi. Numai că eu am cumpărat gloaba de la un gentilom.

— Domnule Chaffanbrass ! exclamă celălalt cu egală surprindere și compătimire.

— Într-adevăr, ai de ce te mira. Doar îmi știam lecția pe dinafară : „*Caveat emptor*“. Nu ?

— Neavînd garanție, ți-ai aruncat banii pe geam.

— Ba am pățit-o mai rău. Aș fi putut să-i arunc gentilomului cele o sută cincizeci de lire, fără să mă plîng. Ar fi trebuit să omor mîrțoaga și pe urmă să mă duc la un geambaș după alta. Dar în loc de toate acestea, m-a pus naiba și m-am adresat unui jude.

— Auzi idee ! se cruci din nou Wickerby. Marele Chaffanbrass merge la judecătorie cu o jalbă...

— Da, m-am dus, și colegul de acolo mi-a tras o săpuneală de nu m-am văzut.

— Ei, nu vorbi !

— Mi-a zis că la anii mei se cuvenea să am altă minte și să fiu mai prudent. Am căutat să mă apăr, argumentîndu-i că gentilomul de la care achiziționasem mîrțoaga m-a asigurat că îmi vinde un exemplar pe cinste. „Gentilom“ ! mi-a pufnit magistratul în nas. „Va să zică, dumneata cumperi cai de la gentilomi, pleci cu marfa fără o garanție în scris, și pe urmă vii să te plîngi la mine ! Păi n-ai auzit niciodată de *Caveat emptor* ? Eu cu ce să te ajut ?“. Uite așa mi-a spus confratele nostru.

— Și cum s-a terminat treaba ? îl întrebă Wickerby ațîțat de curiozitate. Ai ajuns la un compromis, presupun.

— Ai ghicit-o. Gloaba îmi rodea urechile cu ovăzul pe care-l mînca, așa că, într-o bună zi, mi-am ieșit din

răbdări și am dus-o gentilomului acasă. Evident, banii nu i-am văzut înapoi, i-au rămas proprietarului, eu alegîndu-mă doar cu un plus de experiență de pe urma lor. Desigur, asta e numai pățania mea, și se prea poate ca vînzătorul să-i fi dat altă culoare poveștii. Dacă dumneata, însă, mă crezi că nu ți-am exagerat nici un pic întîmplarea, ci am spus-o exact cum s-a petrecut, vei ajunge negreșit la încheierea că acest „*Caveat emptor*" este o mare nenorocire pentru comerț. Dar cum om fi ajuns la toată discuția asta, pornind de la domnul Finn ? Apropo, am să-i fac o vizită mîine.

— Foarte bine. Pentru că ține mult să stea de vorbă cu dumneata.

— Doși. Dumnezeu să mă ierte, ce rost are să discute cu mine ? Detest întrevederile cu clienții. Că doar știi la ce duc.

— Oricum, domnul Finn vrea să-ți spună păsul, îl îmblînzi celălalt

— Iar eu nu vreau să-l ascult, se încăpățînă bătrînul. Cu ce mă ajută relatările lui ? De la acuzat mă aștept numai la două formule. Ori îmi jură că nu a săvîrșit crima..

— Asta vei auzi de la el, îl preveni Wickerby.

— ...și cuvintele sale mă lasă rece, continuă Chaffanbrass neabătut ; sau că, din contră, el a făcut-o, și atunci mă paralizează complet.

— La așa ceva să nu te aștepți de la domnul Finn.

— Nu te grăbi să anticipezi, îl ponderă colegul. S-au mai văzut sumedenie de exemple cînd inculpatul s-a jurat zile de-a rîndul pe Dumnezeu și pe toți sfinții din ceruri că e curat ca lacrima, pentru ca, într-o clipă de slăbiciune, părăsit de nervi și puteri, să declare că într-adevăr este vinovat Iar în cazul de față, nu țin să aflu deloc cum a fost cu omorul.

— Însă marele public tocmai asta vrea să audă.

— Fiindcă suferă de prostie. Altminteri nu ar trebui să-l intereseze împrejurările crimei. Ci exact ce ne preocupă pe noi, anume, dacă mărturiile privitoare la ea sînt ori nu autentice. Doar se știe că judecatul nu va fi spînzurat pentru că a comis crima — un fapt despre care nu se cunoaște nimic pozitiv —. El ajunge pe eșafod în baza dovezilor adunate împotriva lui, iar acestea, oricît

ar fi de îndestulătoare, tot mai lasă o umbră de dubiu. Am fost încîntați să-l vedem spînzurat pe unul ca Palmer, dar nu sîntem siguri că el l-a ucis pe Cook. Dealtfel și un cărturar — cu mai mult știință și pătrundere decît noi — se arăta de părere că nu el fusese făptașul. Omul cel mai puțin capabil să ne ajute la descifrarea dovezilor este acuzatul. În Marea Britanie, nouăzeci și nouă la sută din cei judecați pentru omucidere sînt efectiv vinovați.

— Și totuși, în procesul de față planează realmente un dubiu, îl preveni Wickerby.

— S-ar putea, concedă Chaffanbrass. În procentajul de care ți-am pomenit, rămînea unul la sută nevinovat, și în coeficientul acesta n-ar fi exclus să intre chiar domnul Finn. Dar atunci, mistuit de nedreptatea ce i se face, clientul meu își închipuie că toată lumea trebuie să aibă optica lui. Pe cînd fiind judecat doar în virtutea dovezilor circumstanțiale, optica fiecăruia diferă. Recunosc, este o catastrofă ce i se întîmplă. Însă vorbindu-mi de ea, nu mă poate ajuta să-l salvez. El vede numai ce este clar și inalterabil în ochii săi — cum în noaptea asasinatului s-a dus acasă fără să aibă nici în clin nici în mînecă cu absolut nimeni. Pentru el toate acestea constituie o certitudine imuabilă. Pe care, totuși, eu nu pot s-o am, nici s-o imprim altora, pe simplul motiv că o nutrește clientul.

— E posibil ca însăși natura expunerii lui să-ți fie utilă într-un fel, sugeră Wickerby.

— Atunci ar însemna că sînt cu totul inapt pentru meseria ce-o practic, îi ripostă îndărătnicul Chaffanbrass. Fiindcă, de are harul grăirii, protestul său va împrumuta o formă convingătoare, din care voi rămîne la concluzia că este nevinovat sau, dimpotrivă, dacă-i lipsește acest dar, ar însemna să-l consider culpabil ! Numai că eu, indiferent de elocința clientului, nu cred nimic din tot ce îmi spune — exceptînd recunoașterea faptei atribuite, după care, evident, serviciile mele aproape încetează. Oricum ar fi, însă, mă voi duce la domnul Finn, de vreme ce vrea să mă vadă. Și atunci ar fi bine să ne întîlnim amîndoi mîine pe la zece și jumătate, să zicem. În consecință, Wickerby îi scrise cîteva rînduri directorului închisorii, rugîndu-l ca prizonierul să fie anunțat de vizita lor.

Pînă în momentul acela, Phineas Finn petrecuse cîteva săptămîni la Newgate și întemnițarea în sine îl surpase moralicește. Deși nu ducea lipsa prietenilor și a îngrijirii. Afară de cele două surori, care veniseră din Irlanda spre a fi lîngă el și îl vedeau zi de zi, mai primea vizitele foarte frecvente ale domnului Low și ale lordului Chiltern. Lady Laura Kennedy nu se mai arătase la față, însă vorbea deseori despre ea cu Barrington Erle. Chiltern nu-i pomenea numele decît întîmplător și atunci numai în legătură cu lordul Brentford sau fostul soț. Bunătățile și darurile continuau să curgă la fel ca înainte și din aceleași surse, încă neidentificate de întemnițat. Ducesa de Omnium, lady Chiltern și lady Laura îi trimiteau toate cele trebuincioase, iar doamna Bunce îi spăla rufăria și i-o ducea la timp, ca nu cumva să recurgă, silit de nevoie, la tainul de ciorapi și cămăși pe care îl primea de la pușcărie. Dar oricîtă atenție ar fi avut din partea celor din jur, Phineas nu socotea ca prieten decît pe acela care îi declara din proprie inițiativă că este nevinovat. Cu permisiunea închisorii, avea hîrtie de scris, condeie, romane și chiar cărți de joc, cu care să facă pasiențe ori să clădească palate, dacă avea chef. Dar dintre toate folosea numai hîrtia și condeiele, pentru că începuse a scrie despre el, întocmind, fără voie, un jurnal intim, în care povestea fără istov cruntа nedreptate ce o îndura. De romane nu se atingea, deoarece nu putea să-și adune atenția asupra întîmplărilor străine de propria-i viață. De la ceas la ceas căuta să se încredințeze tot mai mult că nu moartea îl îngrozea — nici chiar aceea primită din mîna călăului. Ci osînda cunoscuților și a prietenilor; ideea că toți oamenii alături de care muncise, cît și personalitățile de care se înconjurase — miniștri, potentați, nobili, parlamentari — puteau să-l considere, pînă în cele din urmă, un aventurier declasat și nevrednic de societatea lor! Aceasta era teribila lui durere, care-l surpase pe dinăuntru și îl grăbise către concluzia că întreaga sa existență fusese un jalnic eșec.

Domnul Low îl sfătuise în repetate ocazii să-l ocolească pe Chaffanbrass. Totuși Phineas insista să i se aranjeze o întrevedere cu apărătorul său în proces, argumentînd că nimeni, afară de el, nu era mai chemat să-i dea unele îndrumări în legătură cu pledoaria pe care trebuia să și-o pregătească. Și astfel, la stăruințele sale, avocatul pledant se înfățișă la ora stabilită, însoțit de judecătorul

Wickerby. Ajunși în celulă, Chaffanbrass îl salută pe întemnițat cu o plecăciune curtenitoare, iar colegul său făcu prezentările cu o politețe mai excesivă decît cea uzitată în societate.

— Regret, domnule Finn, să vă cunosc în această ambianță, îi declară bătrînul pledant.

— Este o locuință mizeră, domnule Chaffanbrass, dar contractul meu expiră în foarte scurt timp și, de o vreme, mă gîndesc tot mai mult la sălașul în care mă voi muta.

— E bine să reflectați la el, nici vorbă, și să sperăm că va fi acela care v-ar conveni, îi replică apărătorul. În ce mă privește, fiți convins că mă voi strădui să vi-l asigur.

— Facem tot ce ne stă în puteri, domnule Finn, adăugă Wickerby.

— Domnule Chaffanbrass, rosti Phineas, există un anume lucru, cu totul deosebit, pe care vreau să vi-l cer.

Închipuindu-și că știa dinainte ce va urma, bătrînul își puse o mînă peste cealaltă, aplecă fruntea și-l privi cu o resemnare blajină.

— Vreau să-i convingeți pe oameni că sînt nevinovat de crima ce mi se atribuie.

Doleanța exprimată de acuzat întrecu așteptările avocatului, producîndu-i o impresie favorabilă.

— Oricum, nădăjduiesc că vom izbuti să-i încredințăm de acest fapt pe cei doisprezece, care formează juriul, îi ripostă el.

— Sincer să fiu, nu prea mă interesează jurații, continuă Phineas. Și nu lor aș dori să vă adresați în mod special...

— Dar asta e prima mea datorie, domnule Finn, îl întrerupse Chaffanbrass.

— Cu toate că și eu am învățat dreptul ca să devin avocat, mărturisesc că nu cunosc delimitarea precisă a obligațiilor pe care le are apărătorul în fața clientului. Dar indiferent unde s-ar sfîrși aceste îndatoriri, pretind să faceți mai mult pentru mine decît ce ați spus.

— Datoria unui apărător este aceea de a obține achitarea clientului, dacă este posibil, și de a nu precupeți nici un fel de efort în această luptă, îi replică Chaffanbrass.

— Totuși, vreau ca strădaniile dumneavoastră să nu se oprească aici, chiar cu riscul de a obține rezultate mai slabe în bătălia pe care o duceți. Am asistat la procese

în care inculpaţii au fost achitaţi, dar toată sala îi consideră vinovaţi.

— Nu-mi spuneţi nici o noutate, zise avocatul, iar salvarea lor se datora, într-o bună măsură, apărătorilor.

— Nu aş dori să vă datorez o asemenea achitare, vorbi Phineas cu hotărîre. Eu îmi cunosc nevinovăţia.

— Şi domnul Chaffanbrass o crede fără dovezi, îl asigură Wickerby.

— Pe mine mă uluieşte ideea de a fi suspectat de către oricine pentru omor. Şi de cîte ori îmi aduc aminte că mă aflu aici pentru simplul motiv de a fi mers către casă cu o măciucă în buzunar, mă covîrşeşte uimirea. Se vede că procurorul de la anchetă m-a crezut vinovat.

— El nu a crezut nimic, domnule Finn, îi răspunse bătrînul. S-a călăuzit după probe : cearta pe care aţi avut-o ; locul unde vă aflaţi în momentul asasinatului ; asemănarea culorii raglanului dumneavoastră cu cel purtat de individul pe care l-a întîlnit lordul Fawn ; depoziţia medicului legist în legătură cu loviturile mortale primite de victimă şi natura armei ce o aveaţi în buzunar. Avînd toate acestea la îndemînă, procurorul le-a pus cap la cap şi, laolaltă, formau suficiente dovezi acuzatoare ca să vă defere justiţiei pentru elucidarea cazului. El nu v-a considerat vinovat, ci doar a făcut aprecierea că existau destule circumstanţe incriminatorii pentru a vă trimite în faţa instanţei.

— Dacă m-ar fi crezut nevinovat, nu mă expedia unde sînt, stărui Phineas.

— Indiscutabil, n-ar fi făcut-o, dacă mărturiile existente nu i-o cereau.

— Nu are rost să ne mai contrazicem în această privinţă, renunţă Phineas.

— De acord, domnule Finn, încuviinţă Chaffanbrass.

— Oricum, eu mă aflu aici şi mîine începe procesul care-mi va hotărî soarta — fie să mai trăiesc ori să mor. Pentru mine viaţa nu mai are nici o valoare dacă oamenii nu ajung la convingerea nestrămutată că sînt nepătat. Prefer să mă ducă la eşafod şi să mor în credinţa că a doua zi după execuţie o să se audă în toată Anglia că am fost spînzurat pe nedrept, decît să fiu achitat, iar după aceea să se uite la mine ca la un criminal.

Vorbind, prizonierul îşi aruncă capul pe spate, gesticula cu mîna dreaptă şi se apropiase de Chaffanbrass care îl urmărea cu atenţie. Şi totodată impresionat. Urît

şi veşnic murdar, bătrînul îşi făcuse un titlu de laudă din faptul că nu punea nici un preţ pe înfăţişare ; ca acum, în faţa acestui tînăr, să tresară cu admiraţie. Îl frapase frumuseţea şi graţia lui Phineas. Glasul şi puterea ce-o degaja fiecare cuvînt rostit, deşi îi declarase avocatului Wickerby că este mai presus de asemenea înrîuriri.

— Vă rog, în numele cerului şi al pămîntului, domnule Chaffanbrass, să nu lăsaţi nici o umbră de echivoc, îl imploră el.

— Nici nu avem voie, domnule Finn.

— Nu vreau să recurgeţi la subterfugii, să mă scăpaţi prin influenţe indirecte, să vă prevalaţi de avantajele nu ştiu căror formalităţi mărunte, ori să găsiţi diferite pricini şi să trageţi de timp, ca şi cînd amînarea mi-ar fi de folos.

— Sperăm să atîrne greu în balanţă reputaţia de care vă bucuraţi.

— Nu vă faceţi iluzii ! Nimeni n-o să mă laude. Şi cu toate astea, sînt nevinovat. Noroc că se va cunoaşte acest adevăr într-o zi.

— Eu nu sînt prea sigur, mormăi avocatul.

— Ba da, susţinu Phineas cu dîrzenie. Însă nenorocirea mea este că nu se ştie în clipa de faţă. Ce aştept de la dumneavoastră, în calitate de apărător, este să-i acoperiţi pe acuzatorii mei de dispreţ. Da, purtam o măciucă în buzunar — datorită unor peripeţii pe care le avusesem cîndva pe stradă cu nişte tîlhari. M-am certat şi cu victima, pentru că m-a insultat la club. Iar raglanul în care eram îmbrăcat seamănă cu pardesiul descris de martori. Dar toate astea fac din mine un criminal ?

— Totuşi, cineva a săvîrşit omorul, iar acel cineva ar putea, probabil, să vorbească la fel, îl zădărî Chaffanbrass.

— Nu, sir, se opuse Phineas şi mai înflăcărat. Cînd va fi dovedit făptaşul real, se va constata că se furişase pe străzi ; că, după asasinat, şi-a aruncat arma ; că-şi pregătise totul în taină ; că avusese faţa acoperită şi că e criminal nu doar prin fapta aceasta, cît şi prin altele. Pe cînd eu, cînd am fost arestat a doua zi dimineaţa, aveam ceva din aspectul ori aerul unui ucigaş ? Viaţa pe care am dus-o pledează în favoarea unei asemenea mîrşăvii ? Cei care mă cunosc îndeajuns, nu mă cred vinovat. Iar cei care nu mă ştiu şi mă suspectează, vor trăi ca să-şi vadă greşeala.

După aprinsa lui pledoarie, se așeză pe un scaun și ascultă cu luare aminte la explicațiile avocatului, care îi tălmăci natura învinuirii, arătîndu-i laturile periculoase, precum și motivele ce-l îndreptățeau să spere în salvarea lui. Incriminarea se clădea exclusiv pe dovezi circumstanțiale, iar în lipsa coroborării, acestea erau considerate, în genere, atît de procurori cît și de instanță, drept insuficiente pentru pronunțarea pedepsei capitale. Într-adevăr, spre ghinionul clientului, pînă și acuzațiile prezumtive erau extrem de agravante. Dar exista contraponderea caracterului său, despre care aveau să vorbească oameni cu greutate, aducîndu-i elogii apreciabile.

— Nu țin să mă laude mai mult decît merit, interveni Phineas.

Chaffanbrass nu-l luă în seamă, vorbind, în continuare, despre obsesia lui în legătură cu opinia publică după proces și sfătuindu-l să n-o anticipeze de pe acum. De avea să-i fie defavorabilă, după cum se temea, nu însemna să renunțe pentru asta la viață, fiindcă trăind, putea să lupte ca s-o îndrepte, așa cum, desigur, nu o va face nici un prieten după dispariția lui.

— În concluzie, domnule Finn, rămîne să ne zbatem din răsputeri pentru a obține un verdict de achitare.

— Singurul verdict care mă interesează este acela al societății, îi ripostă Phineas. Sufăr atît de mult că sînt considerat ucigaș, încît execuția nu mai înseamnă o tortură.

La despărțirea de Phineas, avocatul se întoarse cu Wickerby la tribunalul Hatton Garden, iar în drum întîrziară pe Viaduct, împărtășindu-și părerile despre acuzat.

— Nu e deloc băiat rău, se rosti Chaffanbrass.

— Ba e de calitate superioară, preciză Wickerby.

— Nu am avut și nu am obiceiul să mă pronunț înaintea sentinței dacă clientul este sau nu vinovat. Așa că spun doar atît. De multe ori am simțit dorința să-mi dau și ultima picătură de sînge ca să scap un om de la moarte. Dar niciodată n-am încercat-o cu intensitatea de acum.

— Și pentru mine ar fi o lovitură să-l văd condamnat, i se alătură Wickerby.

— Oamenii au impresia că ramura de avocatură în care m-am specializat ar fi abjectă și, ca să fiu sincer, nici eu nu știu dacă, regăsindu-mă, prin absurd, la debutul carierei de avocat, m-aș dedica exclusiv criminalisticii.

— Lucrînd în această branșă, ai desfășurat o activitate extrem de utilă, îl asigură Wickerby.

— Și totuși, continuă bătrînul fără a-i lua remarca în seamă, simt că activitatea mea este mult mai legată de inimă decît a colegilor care se ocupă de chestiuni funciare ori mai știu eu ce revendicări de ordin material. Se zice de mine că aș fi necruțător cu martorii...

— Și pe drept cuvînt, zîmbi cel de alături. Fiindcă-i bagi în sperieți.

— E doar un truc al meseriei, pe care-l deprinzi cu timpul, la fel cum învață fetițele să cînte pe note la pian. Îl folosesc, prin urmare, nu ca să înfricoșez oamenii, ci numai în interes profesional. Iar după un ceas, am uitat de el. — Ceea ce nu se întîmplă cînd vezi spînzurat un om pe care te-ai zbătut să-l salvezi. Asta rămîne în cuget. Și acum, pe mîine, domnule Wickerby. Voi fi înainte de zece în sală. Poate va trebui să-mi comunici ceva.

CAPITOLUL LXI

PROCESUL

A FI SPECTATOR la un proces de răsunet, desfășurat la Curtea Criminalistică londoneză, nu e nici pe departe o plăcere, afară numai de cazul cînd ești „mare grangur" — cum spun edecurile tribunalelor — și ți se permite să stai chiar pe podiumul unde se înșiră completul de judecată. Deși nici în această postură, de favorizat, plăcerea nu rămîne neîntinată. Într-adevăr, ai satisfacția să-l vezi la chip pe omul despre care s-a discutat pretutindeni în ultima vreme și la rîndul tău să fii remarcat într-o ipostază ce te consacră drept „cineva". Însă nesuferita miasmă din sală, cît și căldura toridă în care se scaldă publicul adunat în ea ajung și pe estrada unde te-ai cocoțat. Apoi încetineala obositoare a procesului, cu prea puține puncte de atracție și prea distanțate ca să mai ofere un amuzament, devine, la un moment dat, așa de exasperantă, încît ești gata să juri că și de-ar fi ca șeful guvernului debarcat să-l ucidă pe șeful guvernului aflat la putere, iar la procesul lor să fie chemați ca martori membrii ambelor Cabinete, tot nu mai vii să asiști, fie și pe locul de onoare ce ți-a fost acordat. Gentilomii gătiți cu peruci se lungesc ca pelteaua la vorbă și sînt

atît de aroganți — sau poate numai îți lasă impresia, fiindcă, în realitate, purtarea lor se consideră ideală pentru atribuția ce-o îndeplinesc — și apoi se repetă într-un mod așa de banal, că la început îi admiri, curînd te încearcă îndoielile, iar în cele din urmă afurisești imperturbabila răbdare a judecătorului care, după umila-ți părere, putea să comprime dezbaterile, fără să dăuneze dreptății, la un sfert din timpul care s-a scurs. Te va mira, probabil, că durata procesului nu este direct proporțională cu gravitatea delictului cîntărit, ci cu importanța ce i se acordă sau, mai degrabă, cu interesul marelui public, astfel că judecarea unui ex-prim-ministru, dezamăgit și însetat de sînge — cum s-a sugerat mai sus — cu siguranță se va lungi două săptămîni, chiar dacă la lovitura mortală au fost de față președintele Camerei și Ministrul Justiției, în vreme ce un cărbunar nevoiaș, care și-a omorît nevasta din pricina întunericului, izbind cu toporul în ea, în locul bușteanului pe care nu l-a văzut, e trimis la spînzurătoare în mai puțin de trei ceasuri. Odată ce luminata Curte l-a găsit vinovat, cărbunarul ajunge fără discuție pe eșafod, și nimeni nu se întreabă dacă nu cumva i se curmă viața dintr-o grabă nesocotită. Așa cum poate nimeni nu se gîndește că procesele tărăgănate salvează nemernici care ar merita să piară în streang.

De bună seamă, privilegiul de a sta lîngă onorata instanță se acordă cîtorva oameni, pe cînd rostuirea spectatorului de duzină este o treabă extrem de anevoioasă. De fapt nu are decît două modalități la îndemînă, fiecare din ele comportînd neajunsuri și sacrificii. Dacă cel plecat în marea aventură posedă o haină și o pălărie cît de cît arătoase și, în plus, mai cunoaște pe careva amestecat în proces — fie judecători, martori sau avocați — atunci are șansa de a fi prezentat acelui prea trudit și ultraperplex funcționar care-i face brinci înăuntru, indiferent de ghionții primiți, știut fiind că pînă și un ajutor de polițai nu poate face spațiul elastic, iar dacă mijlocitorul e o persoană mai acătării și preopinentul dă dovadă de perseverență, îl fericește și cu un loc. Însă odată ce l-a primit, trebuie să și-l apere de cînd îl capătă și pînă seara, pentru ca a doua zi să pornească din nou bătălia. Iar băncile sînt tari, locșorul îngust și ajutorul de polițai stă veșnic la pîndă să-l înțepe cu baioneta dacă strănută ori trage o dușcă din sticluța pe care o ține în buzunar. Apoi cînd sună pauza de amiază și privilegiații suiți pe

estradă, lîngă instanță, merg să se ospăteze, spectatorul de rînd înghite un sandviș în sec, cu coatele lipite de trup, neavînd unde să le miște, și e năpădit de amărăciunea ambiției doar pe jumătate împlinite. Fiindcă e bine, nimic de zis, să fi fost ajutat de un ajutor de polițai. Însă de-avea norocul să îl cunoască pe procuror ori să fie, cel puțin, văr cu polițaiul plin, altă viață era ! !

Pe lîngă categoria oamenilor cu mici relații, există și amatori complet neajutorați care au dreptul, ca orice englez, să pătrundă în tribunalele țării, dar o fac pe spezele proprii. Natural că aceștia stau în picioare, și chiar de la primele ore ale dimineții, fiindcă altminteri nu apucă nici o fărîmă din „spectacolul" la care au venit. Și asta nu ar fi mare nenorocire. Dar odată intrați în sala de judecată sînt mereu îmbrînciți, atît de semenii aflați în aceeași situație precară, cît și de personalul care deschide drum pentru martori, încît sînt priviți ca niște excrescențe nesuferite. Pentru unii ca ei ar fi de o mie de ori preferabil să stea acasă și să citească în ziarul „Times" miezul procesului — așa cum e relatat zi de zi — fără să se mai frece de învelișul lui aspru.

Printre mulțimea de spectatori venită la judecarea lui Phineas, existau trei cunoscuți de ai săi care pătrunseseră în sală la rînd cu gloata și cu prețul acelorași neajunsuri. Unul era domnul Monk, fost demnitar de stat, care suferea, ce-i drept, de pe urma căldurii și a duhoarei din jur, dar obținuse avantajul de a sta pe o bancă și de a-și păstra locul, pe timp ce mînca de amiază. Cel de al doilea era Quintus Slide, de la „People's Banner", care cîndva bătuse Curtea Criminalistică în calitate de ziarist, și, în virtutea fostei activități, obținuse bunăvoința unui ajutor de polițai. Ultimul era Bunce, ce își croise drum cu energia omului simplu și hotărît să răzbată, fofilîndu-se, după ghionți fără număr, nu departe de boxa acuzaților, de unde, înălțîndu-și grumajii, putea să-l vadă pe inculpat.

Dintre toți, singur Bunce îl considera nevinovat — o convingere la care ajunsese, pe de o parte datorită încrederii în vechiul său chiriaș, iar pe de alta, din spirit de frondă față de orice restricție. Quintus Slide era încredințat de culpabilitatea lui Phineas, făcîndu-și un titlu de glorie din contribuția pe care și-o adusese la demascarea mișelului. Dealtfel i se părea lucrul cel mai firesc cu un om certat la cuțite cu editorul lui „People's Ban-

ner" să ajungă la eșafod. Cît îl privea pe domnul Monk, era bîntuit de îndoieli, fapt cunoscut și de Phineas. Îl îndrăgise pe acest tînăr, îi acordase cea mai caldă prietenie și de aceea însuși faptul că-l bănuia îl durea. De cînd aflase împrejurările asasinatului și conținutul mărturiilor adunate, parcă întreaga viață i se posomorîse. Dar un om cu structura lui nu putea îngădui sentimentelor să întunece rațiunea. De vreme ce probele acuzatoare se dovediseră destul de puternice pentru a-l trimite în fața instanței, cum ar fi îndrăznit să le desconsidere pe motiv că incriminatul se întîmpla să-i fie amic ? Ducîndu-se la închisoare să-l vadă, nefericitul întemnițat bănuise ce are în suflet.

— Nu trebuie să-mi răspunzi pe moment, dar nu mai veni pe la mine dacă nu poți să-mi spui, cu deplină convingere, că nu mă crezi vinovat, îl rugase el. Nu pot avea mîngîiere mai mare decît să aud de la dumneata aceste cuvinte.

Domnul Monk cîntări îndelung spusele prizonierului și nu se mai arătă pe la Newgate.

La orele zece și un sfert, Președintele Curții Criminalistice își făcu apariția în sală, urmat de procuror, de jurați, cît și de o pletoră de lorzi, de prea distinși parlamentari și magnați din City, care se înșirară pe același podium rezervat magistraților, ocupînd toate locurile pînă spre ușa prin care intraseră. Atîta puhoi de lume se adunase pe bănci și în picioare, încît părea de neînchipuit să mai încapă măcar o jumătate de om. Și întreaga mulțime se holba la deputatul de Tankerville, aflat în boxa acuzaților. Barrington Erle — de asemeni prezent și, natural, instalat pe estradă, la rînd cu personajele importante, o informa în aceeași seară pe Ducesa de Omnium că Phineas era pămîntiu și slăbit, în multe privințe schimbat, însă că arăta mai frumos ca oricînd.

— A suportat calvarul ? îl descusu ea.

— Neașteptat de bine, îi replică Barrington. Am stat acolo șase ceasuri în șir, fără să văd o schimbare în comportarea lui. Nu a vorbit decît o singură dată, cînd Chaffanbrass ridica obișnuitele obiecții în legătură cu desemnarea juraților.

— Și ce a zis domnul Finn ? îl întrebă avidă de curiozitate.

— Întrerupîndu-l pe Slope, care-i demonstra lui Chaffanbrass cum că unul din cei propuși ar fi foarte pimerit să intre în instanță, Phineas s-a adresat procurorului informîndu-l că nu-i dăduse indicații apărătorului să se opună la selectarea juraților.

— Și ce i-a răspuns procurorul ? îl iscodi ducesa în continuare.

— Să lase totul pe seama apărătorului său. A intervenit și Președintele Curții, vorbindu-i amabil — chiar extrem de amabil.

— După tot balamucul ăsta, îl vom chema la Matching unde o să-l răsfățăm în tot chipul, anticipă ea voioasă.

— Nu vă pripiți cu planurile, îi tăie Erle elanul, fiindcă e foarte posibil să-l vedem încă spînzurat.

— Oo, Doamne ferește ! se scuturâ îngrozită. Și te rog nu mai pronunța cuvîntul acela. Dar ce i-a spus Președintele Curții ?

— I-a zis că de vreme ce a considerat oportun să angajeze un apărător — și a procedat foarte înțelept făcînd acest lucru — să lase procesul pe mîna lui.

— Sărmanul Phineas, îl căină Glencora. I-a pus pumnul în gură.

— Da de unde. Amicul nostru i-a spus mai departe : „Excelență, dorința mea este să rămîneți la primii doisprezece aleși pe care-i aveți pe listă". Numai că Chaffanbrass a continuat tîrguiala fără să-i dea atenție, și i-au trebuit două ceasuri și jumătate ca să se pună de acord cu președintele juriului.

— Dar judecînd după întreaga atmosferă, încotro credeți că se îndreaptă lucrurile ?

— E prematur pentru oricine să facă presupuneri. S-a irosit o grămadă de timp cu definitivarea juriului. Pe urmă, într-un anumit document fusese trecut Phinees, în loc de Phineas, și a mai trecut o jumătate de ceas pînă la limpezirea erorii. Abia după aceea, s-a vorbit despre altercația de la club și urmează ca în dimineața de mîine să fie ascultați primii martori în legătură cu acest incident. Vor fi audiați Ratler, Fitzgibbon, Monk și, după cît mi se pare, scriitorul Bouncer — toți prezenți la disputa survenită între Bonteen și Phineas.

— Nu erai și dumneata acolo ?

— Bineînțeles. Însă am reușit să mă eschivez. În fond, n-or să interogheze pe toți cîți ne aflam de față. Afară de asta, va trebui să depun mărturie pentru cele întîmplate în ușa clubului. Deocamdată, începe Ratler scria depozițiilor.

— Doar se știe că a existat o ceartă, că Bonteen băuse și s-a purtat scandalos, vorbi lady Glencora iritată.

— Totul trebuie consfințit prin dovezi, Alteță.

— Uite ce, domnule Erle. Dacă se întîmplă... mai știu eu cum... să se sfîrșească rău pentru Phineas Finn, te anunț că voi purta doliu pînă la moarte. Și la Palat mă voi duce la fel... să se știe ce gîndesc și ce simt despre asta.

Lordul Chiltern — un alt privilegiat care ședea alături de juriu — era așteptat cu mare nerăbdare acasă, pentru a împărtăși impresiile de la proces. În reședința din Piața Portman, era găzduită și tînăra Palliser, pe care o găsi în salon, împreună cu soția sa și cu Laura la întoarcerea de la tribunal. Atît Chiltern cît și familia lui își făcuseră un crez din nevinovăția lui Phineas. Dar în prezența fratelui și a prietenei adusă de Violet, lady Laura se abținea de la orice comentariu, mulțumindu-se să asculte doar părerile altora, cum se întîmplă și cu relatările de acum ale lordului, ca abia mai pe urmă și numai de față cu Violet să-și deschidă inima.

— Nu am pomenit de cînd sînt o plictiseală mai mare, începu Chiltern. Pînă la ceasul acesta, nu s-a făcut un pas înainte.

— Nu s-au rostit măcar cuvîntările de început ? îl chestionă consoarta.

— Asta da, încuviință el. Sir Gregory Grogram a făcut expunerea de motive — cum o denumesc în limbajul lor — atribuind o gravitate deosebită cazului judecat. În general, nu cred o iotă din tot ce îndrugă un magistrat cînd îl văd cu peruca pe cap și îl știu ce parale frumoase încasează pentru panglicăriile ce le scoate pe gură. Sînt pregătit să-i ascult perorația fără să pun temei pe cuvinte, considerîndu-le o marfă plătită la procentaj. Cu atare mă așteptam să-l aud și pe Sir Gregory înșirînd verzi și uscate, pentru a susține punctul său de vedere. Și cu toate astea, m-a frapat gravitatea incriminării. Pe cuvîntul meu ! Prea a comprimat întîmplările în timp, desființînd orice decalaj între acțiunile acuzatului și ale victimei. După spusele lui, Bonteen și Finn ar fi părăsit clubul la un interval de un minut, ca în următoarele cinci minute, Bonteen să se afle în pasaj, iar Phineas la numai două sute de iarzi pe urmele lui. Și amănuntele acestea le dădea cu tărie de certitudine.

— Doar n-oi fi vrînd să spui, Oswald, că procesul merge împotriva domnului Finn ? interveni soția speriată.

— Deocamdată șade pe loc, îi răspunse el calm. Încă nu s-au ascultat martorii. Nu l-am auzit decît pe Sir Gregory Grogram, care anunța cu emfază că trebuie dovedit tot. Iar de stau și mă gîndesc bine, instanța va putea demonstra foarte lesne două din faptele acuzatoare. Întîi, că victima a fost ucisă cu o măciucă boantă, pe care Finn o avea asupra sa. Doi, că Finn a putut să renunțe la ruta obișnuită spre casă, apucînd pe alt drum, ca să-l ajungă pe cel urmărit, și deci el a fost individul care zorea către locul crimei în punctul și la ceasul care s-au stabilit.

— Vai, dar asta e îngrozitor ! exclamă Adelaide Palliser.

— Orice s-ar spune, rămîn la convingerea că pastorul a comis crima, susținu Violet.

Lady Laura asculta tăcută, cu ochii ațintiți la Chiltern, cu un cot proptit pe o mescioară și fruntea sprijinită în podul palmei. Nu rosti un cuvînt pînă ce nu rămase cu Violet, cînd putu, în sfîrșit, să-și deșerte focul cel mare.

— Violet, or să-l omoare ! începu să se tînguie.

Lady Chiltern încercă s-o încurajeze, amintindu-i că Sir Gregory reprezenta acuzarea și numai el se făcuse auzit pînă atunci. Dar zadarnic îi argumenta Violet.

— Or să-l omoare, îi repeta Laura, clătinînd din cap disperată. Ai să vezi că așa se întîmplă, și de-abia cînd va fi prea tîrziu, își vor da seama ce-au făcut !

În dimineața următoare, sala de judecată era și mai tixită — dacă așa ceva era de imaginat — încît pînă și norocoșii cu locuri ședeau striviți unii într-alții, de s-ar fi zis că-și dau sufletele. Aceeași înghesuială se vedea și pe podium, iar de pe băncile care ședeau să se surpe nu puteau fi excluse personaje ca Ratler sau lordul Fawn, ce urmau să depună mărturii. Afară de asta, nici un om care apucase un locșor în prima zi a procesului nu-l mai ceda pentru tot soarele de pe cer. Ședința nu începu cu audierea martorilor, așa cum se stabilise, întrucît Sir Gregory Grogram anunță, de cum apăru, o știre aflată cu puțin înainte, care îl indignase la culme. Mult iscusitul coleg reprezentînd apărarea „siluise" pe unul din martorii săi. Realmente acesta fusese rău inspiratul cuvînt de care se folosi, făcîndu-l pe cel vizat — adică pe lordul Fawn, proțăpit pe estradă și urmărit de sute de ochi — să roșească pînă peste urechi și să se simtă ca vai de el. Înștiințarea declanșă o dispută aprinsă între Sir Gregory,

ajutat de Sir Simon, și bătrînul Chaffanbrass, care sfidase orice asistență din partea secunzilor săi.

— L-am siluit eu ? Să binevoiască onorabilul președinte al instanței să-și retragă imediat afrontul, ori altfel... ori altfel...

Și cu toate că nu își duse pînă la capăt amenințarea, din glasul și atitudinea lui se putea ușor înțelege că era gata să răstoarne tot tribunalul peste președinte și Sir Simon. Lordul Fawn fusese poftit — nici măcar somat — la numita întrevedere, spumegă Chaffanbrass, în continuare. Și îl chemase cu scopul de a-și limpezi apărarea, ca să nu implice un alt vinovat decît numai în cazul cînd depozițiile lordului l-ar fi îndreptățit să facă acest pas. Apoi lordul Fawn nu venise de unul singur, ci însoțit de avocatul său, și nu ar fi avut nimic împotrivă să-l aducă cu sine și pe Sir Gregory în persoană.

S-au aruncat o mulțime de vorbe, din ambele tabere, iar la un moment dat se interferă și procurorul. În cele din urmă, Sir Gregory bătu în retragere retractîndu-și nefericitul cuvînt de la început, înlocuindu-l cu o formulare mai blîndă. Martorul fusese doar „chestionat într-un mod indiscret". Numai că Chaffanbrass nu admitea nici o clipă ideea indiscreției, foindu-se în pătratul ce-l ocupa, trăgînd de perucă mai să și-o smulgă din cap, și împroșcînd cu dispreț întreaga instanță. Procurorul crezu de cuviință să intervină pentru a doua oară, încercînd să-i demonstreze bătrînului că, într-adevăr, săvîrșise o indiscreție.

— Excelență, nu am contrazis niciodată onorata Curte, zise el — și toți magistrații începură să rîdă pe înfundate — însă mă văd nevoit să reclam privilegiul de a fi lăsat să-mi profesez meseria după concepțiile mele. Aici, în tribunal, sînt obligat să respect instanța. În afara lui, respect numai legile țării.

Privind pe deasupra ochelarilor, procurorul rosti cîteva vorbe blajine, privind meseria în genere. La care Chaffanbrass, smucindu-și peruca într-o parte de era cît pe aci să-i cadă pe nasul magistratului Sergeant Birdbott, bombăni ceva despre îndelunga-i activitate prin care se ridica peste orice jurist, indiferent de funcția ce-o deținea. Cînd se făcu pace, era clar pentru toți cei de față că Sir Gregory ieșise învins.

Abia după aceea începu audierea martorilor, domnii Ratler, Laurence Fitzgibbon, Monk și Bouncer fiind cercetați, rînd pe rînd, în legătură cu cearta petrecută la club. Fiecare o catalogă drept o ciocnire foarte aprinsă,

recunoscînd purtarea deplasată a lui Bonteen, cît și indignarea îndreptățită a inculpatului. Cu toate că primii trei chestionați erau membri în Parlament și înalți demnitari, Chaffanbrass nu le acordă nici un fel de atenție.

— Cu dumneata nu am ce discuta, îl demise pe Ratler fără pic de condescendență. Desigur, a existat o încăierare. Doar o știe o lume întreagă.

Totuși, cu domnul Bouncer a găsit de cuviință să întrețină un scurt dialog.

— Mi se pare că vă ocupați de literatură... sau mă înșel ?

— Nicidecum. Scriu cărți, afirmă celălalt umflîndu-se în pene.

Or pe Chaffanbrass nimic nu-l enerva mai grozav ca un martor ce-și dădea aere.

— Și ce fel de cărți scrieți ?

— Romane, răspunse Bouncer, gîndindu-se totodată cît de puțin cunoștea avocatul literatura de calitate dacă-i adresa o asemenea întrebare.

— Adică ficțiune, preciză Chaffanbrass.

— Mă rog, ficțiune — dacă termenul vi se pare mai potrivit, conveni scriitorul.

— Nu mă încîntă nici unul în mod special, mormăi avocatul. Prin urmare, scrieți literatură de imaginație și deci trebuie să găsiți o intrigă pentru fiecare roman. Nu-i așa ?

Domnul Bouncer reflectă un moment.

— Firește, glăsui el după răgazul de cugetare. Cînd scrii un roman e necesar să-i construiești intriga.

— Și de unde o luați ?

— Cum de unde o iau ? repetă celălalt cu nedumerire.

— Adică de unde împrumutați ? Mai mult din romanele franțuzești, nu ? îl arse juristul. La care Bouncer se făcu stacojiu. Nu așa procedează scriitorii englezi ?

— Uneori... poate... se bîlbîi literatul.

— Dar dumneavoastră nu le luați de la colegii francezi....

— Păi nu, deși, nu m-aș hazarda să afirm că...

— Nu v-ați aventura să susțineți că nu vă inspirați și din ei, preciză Chaffanbrass.

— Are vreo legătură această latură cu cazul în speță ? se amestecă procurorul.

— Cum de nu, Excelență, îl asigură avocatul. Avem înaintea noastră un prea distins romancier care, după toate datele mele, este foarte familiar cu construirea in-

trigii după sistemul francez, care frizează perfecțiunea. Și acum o întrebare, domnule Bouncer. Construcția intrigii ține seamă de natura omenească ?

— Se înțelege că da.

— Aveți și crime în romanele dumneavoastră ?

— Uneori, replică scriitorul, care masacrase destule personaje în lucrările lui.

— Cunoașteți vreun roman franțuzesc în care criminalul își premeditează fapta doar cu zece minute înainte s-o săvîrșească, dat fiindcă pînă atunci nu avusese motive să se gîndească la ea ? Cel întrebat rămase pe gînduri. Vă dăm tot timpul să reflectați, deoarece răspunsul dumneavoastră va constitui o mărturie de importanță.

— Nu cred că știu un asemenea roman, răspunse Bouncer într-un tîrziu, deși, în confuzia de atunci, nu fusese în stare să se gîndească la un singur exemplu.

— Dacă ar exista, totuși, o astfel de carte, i-ați împrumuta intriga ?

— Hotărît lucru, nu, se lepădă scriitorul.

— Citiți și dramaturgie, domnule Bouncer ?

— Oo, da. Foarte mult.

— Natural și pe Shakespeare ? întrebă avocatul. La care martorul clătină din cap afirmativ. Știți că în *Hamlet* există o crimă. Cum a conceput-o poetul ? Urzită la moment ?

— Nicidecum.

— Sînt de acord, domnule Bouncer. Vă amintiți și de împrejurările omorului comis în *Macbeth* ? Și uneltirea lui a necesitat ceva timp, nu ?

— Absolut.

— Iar cînd Otelo a omorît-o pe Desdemona, furișîndu-i-se aproape, în timp ce dormea, chibzuise o vreme la fapta sa, nu ?

— Îmi închipui.

— Pe lîngă romanele franceze, mai citiți și englezești, domnule Bouncer ? îl atinse din nou avocatul în amorul propriu, și nefericitul autor clătină iar din cap. Cînd Amy Robsart a fost ademenită la moarte, criminalul i-a copt-o din vreme, nu ?

— Într-adevăr.

— Așa a fost, întări Chaffanbrass. Iar cînd Eugene Aram a ucis un bărbat, într-un roman scris de Bulwer, a clocit asasinatul din timp, așa e sau nu ?

— L-a anticipat mult, se pronunță romancierul.

— L-a anticipat ! îl îngînă Chaffanbrass ironic. Acești mari cunoscători ai firii umane și ai secretelor inimii nu s-au aventurat să descrie o singură crimă făcută fără premeditare. Este ?

— După cîte îmi aduc aminte, da, confirmă scriitorul.

— Și eu am aceeași impresie. Deși, dacă reflectezi mai stăruitor, totuși există un asasinat destul de spontan în literatură. Un contrabandist olandez a ucis pe negîndite un avocat scoțian. Vă dați seama la ce personaj mă refer ?

— La Dirk Hatteraick, din romanul *„The Antiquary"* care l-a omorît pe Glossop fără premeditare, dar a făcut-o din patimă.

În realitate, pomenitul roman se numește *Guy Mannering,* iar victima, Glossin — însă aceste amănunte îi scăpaseră scriitorului.

— Întocmai, domnule Bouncer, încuviință Chaffanbrass. Acolo nu există nici o intrigă, nici un aranjament, nici o furișare misterioasă spre victimă și nici o scăpare.

— Criminalul a fost prins și pus în lanțuri, interveni martorul.

— Într-adevăr, pus pe lanț, ca un cîine, și tot ca un cîine s-a repezit asupra dușmanului. Dacă vă înțeleg, bine, domnule Bouncer, dumneavoastră nu ați îndrăzni să violați realitatea într-un roman, plăsmuind personajul unui asasin care-și urzește fapta și-o execută într-un sfert de ceas ?

După un alt răgaz de gîndire, autorul de ficțiune se pronunță că nu ar zămisli un asemenea criminal.

— Domnule Bouncer, îi rămîn adînc recunoscător prea stimatului nostru amic, Sir Gregory Grogram, pentru privilegiul de a ne aduce un martor ca dumneavoastră, concluse Chaffanbrass.

CAPITOLUL LXII

DEPOZIȚIA LORDULUI FAWN

DUPĂ INTEROGAREA scriitorului, s-au perindat șumedenie de martori prin fața instanței, însă nici unul interesant pentru spectatori. Au fost chestionați și trei medici, cerîndu-li-se, pe rînd, să descrie cum arăta țeasta victimei în clipa descoperirii ; ce părere aveau despre loviturile administrate ; care din ele fusese mortală ;

ce armă se folosise, ajungîndu-se, inevitabil, și la măciuca descoperită asupra inculpatului. De-a lungul numeroaselor întrebări și răspunsuri, intervenise și Phineas, oferindu-se să simplifice procedura prin recunoașterea, în fața instanței, că în drumul spre casă avusese cu sine măciuca despre care se discuta.

— Am recunoaște mai mult ca atît, dacă ni s-ar îngădui, i se raliase apărătorul. Recunoaștem că a avut loc cearta, recunoaștem ruta parcursă în acea noapte, recunoaștem existența unei măciuci... Și a unui raglan cenușiu, adăugase cu tîlc.

Fiindcă a doua zi — adică a treia, de la începutul procesului — era programată depoziția lordului Fawn, o adevărată senzație pentru asistența ahtiată după divertisment. Se considera un spectacol de zile mari interogarea ilustrului personaj, în special trecerea lui prin furcile temutului Chaffanbrass, iar nerăbdarea publicului sporise și în virtutea convingerii generale că, prin el, bătrînul îi va plăti polița lui Sir Gregory care îl săpunise, de față cu toată lumea, pe motiv că i-ar fi siluit martorul.

„O să-i arăt eu lordului siluire", îi murmurase avocatul pledant al lui Phineas judecătorului Wickerby, și, luate de nu se știe ce vînt șoaptele lui ajunseseră la multe urechi.

Așadar, în dimineața de sîmbătă, la reluarea dezbaterilor, pe masa din fața lui Chaffanbrass se afla, la un capăt al ei, un pardesiu larg și gri, iar la celălalt, și chiar sub privirile procurorului, un pardesiu de aceeași culoare, însă dintr-un material mai subțire și fin. Pe nimeni nu frapase prezența lor, în afară de lordul Fawn care, cînd se așeză pe bancă și dădu cu privirea de ele simți că i se oprește inima în piept.

Nici nu apucase bine să își revină de pe urma neplăcutei surprize, cînd trebui să depună clasicul jurămînt

Sir Simon Slope, care urma să-l examineze din partea acuzării, considerase de la sine înțeles că luminăția sa va răspunde la întrebări neclintindu-se de pe podium, unde ședea. Însă Chaffanbrass nu admise sub nici un cuvînt să rămînă la locul său, deși recunoscuse că procedeul acesta era deseori folosit. De-a lungul anilor mulți de practică, el însuși chestionase poate sute de martori fără să-i deranjeze de pe băncile ocupate. Și într-un procent de nouăzeci și nouă la sută, metoda nu împieta cu nimic asupra desfășurării proceselor. Dar în cazul de

față, eminența persoană urma să declare nu numai ce văzuse, cît și ce vedea. Examinînd cele două raglane, se impunea să le distingă nuanțele cu acuitate, ceea ce nu ar fi fost cu putință de la distanța și înălțimea estradei pe care se instalase. Afară de asta, eminența sa va trebui să recunoască identitatea inculpatului, așa că era necesar să fie cît mai aproape de el. Drept care, prea nobilul lord se văzu obligat să descindă de pe tribuna aleșilor, în mijlocul muritorilor, depunînd jurămîntul în boxa martorilor.

Sir Simon Slope, care începu interogatoriul, adoptă exact atitudinea pe care se cuvenea s-o aibă un Consilier juridic al Coroanei față de un prea distins pair și totodată membru în același guvern. După felul cum îi servea întrebările, s-ar fi zis că urmărește doar să-l asigure pe nobilul interlocutor de justețea depozițiilor precedente. Nu zăbovea asupra nici uneia și, cu destulă iuțeală, obținu toate informațiile de care avea nevoie acuzarea. La plecarea sa de la club, lordul Fawn îi văzuse pe Bonteen și pe Phineas Finn, care tocmai se pregăteau să-l urmeze, însă domnia sa pornise de unul singur și, din momentul acela, nu se mai întîlnise cu victima. O apucase pe strada Curzon, mergînd foarte încet, apoi pe Bolton Row și, ajuns în capătul străzii Clarges, pe care voia să se angajeze, observase un ins, peste drum, venind cu pas iute dinspre partea unde se încrucișează grajdurile primăriei cu Bolton Row și gonind către gangul care separă grădinile proprietăților Deanshire și Lansdowne. Aici se cuvine a se aminti convingerea la care aderaseră autoritățile, potrivit căreia, după despărțirea de Barrington Erle și de Laurence Fitzgibbon, acuzatul își schimbase traseul. Or în cazul acesta, drumul cel mai ferit și mai scurt întru urmărirea lui Bonteen ar fi trecut tocmai pe la răscrucea menționată de martor, cît și pe strada Clarges, unde zărise suspectul. Lordul Fawn continuă depoziția referindu-se la raglanul gri purtat de necunoscut și care, după cît își dădea seama, aducea cu cel arătat de Sir Simon. Firește, nu se încumeta să afirme că inculpatul și străinul interceptat ar fi unul și același ; nici nu putea preciza dacă erau de statură identică, deși o diferență prea mare nu i s-a părut să existe între ei. Această incertitudine se datora faptului că atunci nu făcuse nici o conexiune cu domnul Finn și deci nu se gîndise la înălțime.

Astfel se încheiase principala mărturie a lordului Fawn, pe care bucuros ar fi prelungit-o pînă la terminarea ședin-

ţei, numai ca să amîne interogatoriul apărării care-l oripila. Spre nefericirea lui, însă, Sir Simon se declară mulţumit, lăsîndu-l în ghiarele piticului odios şi murdar, care-i inspira un dispreţ fără margini prin înfăţişarea-i neîngrijită, prin umila sa calitate de avocat prăpădit la Curtea Criminalistică, dar îl umplea şi de spaimă.

Chaffanbrass îi zîmbi victimei, arătîndu-se, deocamdată, molatec şi blînd — exact ca pisica ce îşi contemplă şoarecele pe care l-a înhăţat. Aşa duios începu catehismul, încît reporterii de-abia deslușiră prima sa frază.

— Mi se pare că sînteţi subsecretar de stat ? i se adresă avocatul.

— Într-adevăr, confirmă lordul. După care inchizitorul îi puse cîteva întrebări privitoare la funcţia pe care o avea. Cîndva, în perioada sa de ascensiune, o deţinuse şi Phineas, iar Fawn îi fusese omolog, ocupînd un post similar în alt minister. Dar pînă să smulgă această recunoaştere de la martor, trecuse un răstimp, deoarece lordul arăta îndărătnicie şi rea voinţă, atitudine explicabilă şi prin prăpastia creată între el şi juristul în care vedea un prigonitor. Şi, cu dreptate vorbind, nu era singurul om anihilat de prezenţa lui Chaffanbrass. Bătrînul putea să-l îngheţe pe martor nu doar cu întrebări elementare, formulate pe înţelesul oricui, şi nu numai prin tonul caustic ce-i făcea pe mulţi să se simtă jupuiţi de vii. Ci printr-o simplă privire. Era suficient să-i ceară numele, vîrsta şi ocupaţia, ca preopinentul să amuţească ori să se bîlbîie, creînd impresia că nu vrea să ajute instanţa, fapt pentru care depoziţiile luate de Chaffanbrass erau, cîteodată, privite cu suspiciune.

— Fiind omologi, înseamnă că v-aţi întîlnit frecvent cu acuzatul ? rosti bătrînul după ce, în sfîrşit, lordul recunoscuse echivalenţa gradelor administrative.

— Se poate să-l fi întîlnit... uneori.

— Uneori ? repetă celălalt cu surprindere. Doar făceaţi parte din aceeaşi formaţie politică.

— Dar nu şi din aceeaşi Cameră a Parlamentului.

— Asta o ştiu, Eminenţă. Ştiu prea bine unde vă este locul. Dar îmi închipui că binevoiţi să cunoaşteţi un biet membru al Camerei Comunelor care, din întîmplare, mai deţinea şi o funcţie similară cu a domniei voastre. Şi apoi, frecventaţi acelaşi club...

— Eu nu prea mă duc la club, zise nobilul îmbătoşat.

— Şi totuşi, aţi asistat la mult-comentata gîlceavă....

— Asta da, admise martorul de nevoie.

— Deci, ţinînd seamă de toate acestea, este de neconceput să nu vă fie familiară înfăţişarea inculpatului pe care l-aţi cunoscut atît de aproape. Aşa e ?

— Nu l-am considerat niciodată apropiat, se lepădă nobilul.

Auzindu-l, bătrînul înalţă privirea către cei din instanţă, clătinînd din cap cu tristeţe

— Nu pot să cred, stimate lord Fawn, că ar fi fost înjositor pentru domnia voastră să-l socotiţi apropiat pe acest gentilom care, după cum voi dovedi în curînd, era amicul ales al căpeteniei departamentului unde lucraţi în prezent. Oricum, răspundeţi la întrebarea iniţială, vă este familiară înfăţişarea lui ?

După multă codeală, lordul catadicsi să rostească un „mda".

— Îi cunoaşteţi statura ? Cît credeţi că e de înalt ?

Martorul refuză net să pronunţe o apreciere definitivă, consimţind doar să-şi exprime părerea că ar avea peste un metru optzeci.

Prin urmare, îl consideraţi un bărbat înalt, nu, excelenţă ? Uitaţi-vă la dînsul, îl aveţi aproape Este înalt ?

Lordul Fawn se zgîia către Phineas, dar nu scotea o silabă.

— Îmi îngădui să remarc, Excelenţă, că, în afară de dumneavoastră, nu există persoană în această sală care, sub prestare de jurămînt, să ezite a se rosti asupra staturii domnului Finn, observă Chaffanbrass dezgustat. Domnule poliţist, se adresă cerberului de lîngă Phineas, te rog lasă-l pe arestat să iasă din boxă Nu o să fugă, fii sigur. Dar trebuie să-i aflu părerea lordului Fawn în legătură cu înălţimea.

La cuvintele sale, Phineas îşi încleştă mîinile pe pampetul boxei, ca şi cînd era hotărît să nu cedeze, decît tîrît, invitaţiei de a se expune, făcută de apărător Spre liniştirea lui, însă, nu mai trebuí să îndure supliciul, deoarece lordul catadicsi să deschidă gura

— Ştiu că este un bărbat foarte înalt, zise el

— Aşadar ştiţi că este foarte înalt, răsufla Chaffanbrass. Vedem cu toţii acest lucru. Şi nu poate exista nici un dubiu asupra lui. Este, precum aţi spus, un bărbat foarte înalt, a cărui înfăţişare vă este de multă vreme familiară, nu ? Repet întrebarea, Excelenţă ; îl cunoaşteţi bine la trup şi la chip ?

După altă tergiversare agasantă, „Excelența" mai scoase un „mda".

— De aci înainte o să înaintăm cu iuțeala focului ce mistuie o casă, anunță Chaffanbrass plin de bune speranțe.

Și totuși casa nu arse prea iute. La un șir de întrebări mereu repetate, cu privire la eventualele asemănări dintre acuzat și suspectul în pardesiu gri, lordul susținu că nu îl cercetase îndeajuns pentru a-și da seama cum arăta și nici nu făcuse vreo legătură cu deținutul în clipele acelea.

— Excelență, glăsui avocatul cu gravitate, uitați-vă la fostul coleg și prieten și gîndiți-vă că, probabil, viața lui atîrnă de acuratețea memoricî dumneavoastră. Insul pe care l-ați întîlnit... l-a ucis pe domnul Bonteen. Oricîtă rezervă mi-ar impune experiența profesională care este considerabilă — cît și priceperea care nu e de neglijat — mi-e peste putință să neg acest fapt. Obligația mea este de a demonstra că individul zărit de dumneavoastră și clientul meu nu reprezintă una și aceeași persoană, și trebuie să realizez acest lucru cu ajutorul depozițiilor dumneavoastră, cîntărind declarațiile de azi și comparîndu-le cu cele pe care le-ați făcut în alte ocazii. Din spusele de acum înțeleg că, în afara culorii cenușii a raglanului purtat de necunoscut, nu vă vine nici un detaliu în minte care v-ar îndreptăți să-l considerați drept una și aceeași persoană cu arestatul. Este sau nu așa ?

Poate nici o făptură din cîte se îngrămădiseră în sala de tribunal nu era așa obsedată de conștiința faptelor sale ca lordul Fawn. Nu-l îngrozea doar ideea de a primejdui viața unui aproape, dar și amintirea jurămîntului ce-l prestase. Structural, iubea sinceritatea și adevărul ; atita doar că această chemare spre ele se lovea veșnic de neputință, — tot structurală — de a le da glas. Asta nu însemna, însă, că în sinea lui nu se considera gata de orice jertfă pentru a demonstra nevinovăția arestatului. Nu de dragul lui Phineas Finn, ci al inocenței în sine. Și bineînțeles, fără a spune minciuni. De aceea postura de martor se dovedise dezastruoasă, iar încetineala exasperantă a răspunsurilor, alături de îngîmfarea sa tipică, îi făcuseră pe cei din instanță să creadă că dorește, cu orice preț, să-l înfunde pe acuzat. Lupta lui surdă între adevăr și incapacitatea de a-l exprima, o dibuiseră numai doi oameni : Chaffanbrass, care intenționa să profite fără

scrupul de ea, și Sir Gregory Grogram, care găsise de pe acum modalitatea să-l reabiliteze înaintea colegilor.

— În momentele acelea nu m-am gîndit la domnul Finn, replică el la ultima întrebare.

— Înțeleg, zise avocatul. Individul nu v-a frapat prin corpolența și înălțimea sa.

— Nu..., cred că nu, se gîngăvi nobilul.

— Totuși, în depozițiile făcute în fața procurorului la chestură, v-ați susținut cu tărie părerea că individul întîlnit de domnia voastră era domnul Finn. Nu-i așa ? Lordul se cufundă într-o nouă tăcere. Excelență, cer un răspuns la întrebare, îl zgîlții Chaffanbrass. Dacă nu vă puteți aminti, poftiți un articol în „Times" care, cu siguranță, vă împrospătează memoria. Citiți, vă rog, propria declarație ca să vă dați încă o dată seama că datorită ei clientul meu se află astăzi aici și în pericol de moarte.

— Nu cred așa ceva, se dezvinovăți Fawn ultragiat.

— N-aveți decît. Și renunțăm la acest aspect. Însă indiferent de consecințele hotărîtoare sau minime ale depoziției precedente, din ea reiese că străinul cu care v-ați încrucișat era domnul Finn. Și acum vă las oricît de mare răgaz să vi-o reamintiți.

Lordul se concentră, închise ochii, își frămîntă mintea, dar la ziarul întins nu aruncă o privire.

— Nu-mi amintesc ce cuvinte am folosit, zise într-un tîrziu. Probabil mi-am închipuit că era domnul Finn auzind că se întorsese, în fugă, din drumul pe care pornise la început.

— Este exclus, Excelență, să vă fi mulțumit doar cu atît pentru a face o declarație ca cea publicată în ziarul din fața domniei voastre ! îl persiflă Chaffanbrass.

— M-am gîndit și la culoarea raglanului, adăugă lordul în grabă.

— În realitate, v-ați bizuit numai pe culoarea acestuia și pe nimic altceva, nu ?

— Ba am făcut și asociația cu disputa de la club.

— Să avem iertare, Excelență ! Dar n-o mai luăm de la capăt. Am vorbit despre cearta domnului Bonteen cu domnul Finn. Știm că Bonteen a fost omorît de către cineva, și că pe acel cineva l-ați văzut într-un anumit loc. Iar de aci, ați ajuns să-l identificați pe acel individ cu clientul meu. Nu aici rămăsesem ?

— Nu l-am identificat, negă martorul.

— În orice caz, nu o faceți acum. Lăsînd de o parte raglanul gri, în prezent nu aveți nici un motiv să credeți

că necunoscutul din stradă era domnul Finn. Nu-i așa ? Haideți, stimate lord, gîndiți-vă la viața acestui om care este primejduită — chiar extrem de primejduită — din cauza mărturiei pe care ați depus-o în fața magistratului la chestură. Nu vă jenați să rostiți adevărul chiar cu prețul de a vă contrazice afirmațiile anterioare, făcute dintr-o pripeală nechibzuită.

— Onorată instanță, se cuvine să fiu tratat în felul acesta ? se plînse martorul cu un aer foarte ofensat.

— Domnule Chaffanbrass, cred că abuzați de calitatea pe care o aveți, îl mustră procurorul, uitîndu-se din nou peste ochelari.

— Îmi pare rău, dar va trebui să abuzez și mai tare de ea. În depoziția de la chestură lordul Fawn a declarat, sub depunerea jurămîntului, că individul văzut era domnul Finn, iar în baza spuselor sale, domnul Finn a fost deferit justiției. Să afirme Excelența sa acum, înaintea instanței — cînd viața domnului Finn este în joc și cînd toate nădejdile sale atîrnă de verdictul luminatei Curți — dacă își menține părerea de la chestură, și pe ce și-o întemeiază ?

— Mi-o mențin, răspunse martorul prompt. Și mă bazez pe cearta cu domnul Bonteen și pe pardesiul gri.

— Pe altceva nu ? îl încolți Chaffanbrass.

— Alte motive nu am, recunoscu lordul.

— Deci numai în virtutea raglanului gri ați sugerat identitatea făptașului ?

— Și a disputei de la club, completă lordul.

— Să-mi fie cu iertare, Excelență, dar mă tem că nu știți ce înseamnă o mărturie despre identitatea unei persoane, îl ironiză avocatul. Simțindu-se insultat, lordul se uită din nou către procuror, dar acesta nu mai interveni. În orice caz, urmă Chaffanbrass, acum auzim chiar din gura dumneavoastră că, în afara raglanului gri, nimic din înfățișarea necunoscutului nu v-a sugerat vreo asemănare cu domnul Finn.

— Nimic altceva, glăsui lordul rar și de abia auzit.

După aceasta, urmă o scenă în sala de judecată care, fără îndoială, a încîntat mulțimea de spectatori, răspîndindu-i, măcar în parte, pentru plictisul și oboseala întregii proceduri. În vreme ce lordul Fawn se mai afla în boxa martorilor, Chaffanbrass ceru voie instanței să cheme o anumită persoană la dînsul care, odată ce se apropie, fu rugată să îmbrace demiul întins pe masa din față. Veșmîntul aparținuse lui Meager, iar bărbatul ce se gătise

cu el nu era altul decît secretarul lui Wickerby, domnul Scruby, care mai încercase raglanul și îi venea ca turnat. Pe urmă, avocatul se adresă din nou Onoratei Curți, pentru a-i îngădui chestionarea imediată a lui Scruby, explicînd că prin aceasta se economisea timp, întrucît interogatoriul se rezuma la o singură întrebare. După oarecari tîrguieli, i se acordă permisiunea solicitată și Chaffanbrass îl întrebă pe Scruby ce înălțime avea.

— Un metru șaptezeci și trei, îi răspunse acesta la repezeală și cu deplină exactitate, întrucît chiar cu o zi înainte se măsurase în vederea formalității ce-l aștepta.

După demiterea lui, avocatul continuă chestionarea lordului Fawn, referindu-se în treacăt la acea întrevedere, complet nereglementară, cînd îl atrăsese pe martor în biroul particular al magistratului Wickerby. Remarca lui avu darul să-l stîrnească din nou pe Sir Gregory Grogram, care își întinse protestul împotriva incalificabilei încălcări a procedurii penale la care asistase în ultimele minute. Chaffanbrass își primi probozeala zîmbind cu blîndețe — ba chiar îngerește — răspunzînd la sfîrșit că nerespectarea canoanelor nu afectase cu nimic preambulul dorit de dînsul, pe care-l considera și astăzi util, neregretîndu-și așa-zisa greșeală.

— Gîndiți-vă, Excelență, dacă lordul Fawn ar fi mărturisit în biroul colegului Wickerby că el l-a trimis la moarte pe domnul Finn și că de atunci se căiește credeți că juriștii Camperdown, Wickerby și cu mine, aflați acolo de față, n-am fi trebuit să înregistrăm declarația numai din pricina unui exagerat protocol care ne interzicea invitarea ilustrului personaj ?

La acestea, Sir Gregory bombăni ceva pentru sine, pe cînd Chaffanbrass reluă cu un aer triumfător, interogatoriul lordului Fawn.

— L-ați văzut pe domnul Scruby purtînd același demiu, în biroul magistratului Wickerby

— Nu știu dacă este același, îi ripostă ursuz.

— Vom dovedi acest lucru. Precum și altele, legate de același raglan, îl asigură avocatul. Acum vă rog să-mi răspundeți : individul văzut pe stradă purta un veșmînt asemănător ?

— Da, recunoscu lordul fără să mai gîndească la nesfîrșit.

— Iar acum vedeți demiul aici.

— Da, îl văd.

— Vă amintește de statura necunoscutului ? Lordul

Fawn nu răspunse. Din păcate, urmă Chaffanbrass, domnul Scruby nu dispune aici de spațiu suficient ca să umble, în voie, ca data trecută. Dar amintindu-vă de felul cum se mișca atunci, ce ziceți, arată ca insul văzut în noaptea asasinatului ?

— Nu reținem cum arăta acel om, se încăpățînă Fawn.

— Nu ne-ați declarat în biroul judecătorului Wickerby că domnul Scruby, în haina pe care o poartă, are aceeași statură cu individul pe care l-ați întîlnit ?

Astfel de întrebări s-au succedat aproape o jumătate de ceas, interval în care Sir Gregory Grogram interveni de cîteva ori, încercînd să smulgă martorul acuzării din ghearele vrăjmașului lor comun. Însă bătrînul nici nu visa să-l scape din cîngi pînă nu obținea răspunsul dorit. Așa că lordul admise, pînă în cele din urmă, constatarea pe care o făcuse la Wickerby, potrivit căreia Scruby semăna cu tipul suspect, ca după alte silințe din partea apărătorului, să recunoască — deși într-o formă ambiguă și cu jumătate de gură — că și acolo, în sală Scruby aducea cu necunoscutul văzut. Abia după aceea l-a lăsat Chaffanbrass să iasă din boxa martorilor, în timp ce el, adresîndu-se juriului, rosti cu voce răsunătoare :

— Sper că luminata Curte a notat înălțimea domnului Scruby.

La care procurorul dădu din cap, în sens afirmativ.

CAPITOLUL LXIII

PLEDOARIA AVOCATULUI CHAFFANBRASS

ACUZAREA A TERMINAT interogatoriile în seara zilei de sîmbătă, odată cu audierea ultimului martor citat, anume doamna Bunce, la care apelase pentru a se dovedi obiceiul chiriașului de a intra și a ieși din casă la orice oră din zi și din noapte, cu cheia pe care o deținea în permanență. La sfîrșitul scurtei depoziții, proprietăreasa ceru să vorbească mai mult, declarînd instanței, precum și tuturor avocaților înșirați pe primele bănci că de-l socoteau pe domnul Finn capabil de o crimă, erau niște ignoranți în materie de oameni. Auzind-o, Chaffanbrass dori să-i pună cîteva întrebări și, măgulind-o la maxim, îi culese părerile despre chiriaș. În esență, răspunsurile de-

votatei femei sunau astfel : îl cunoștea de mulți ani pe acuzat și, dintre toți gentilomii care se perindaseră pe pămînt, era cel mai puțin capabil de o faptă mîrșavă. Însemnîndu-și grijuliu declarația, Chaffanbrass se gîndea cu dreptate că mărturia umilei gazde era tot atît de utilă ca și cele alte lorzilor și conteselor.

În duminica ce a urmat, pretutindeni se discuta despre proces. Deși lordul Fawn se zăvorîse în casă, departe de ochii prietenilor și ai cunoscuților, era totuși prezent prin nesfîrșitele comentarii ale depozițiilor făcute cu o zi înainte. Cei de la cluburi apreciau că scăpase cu fața destul de curată ; dar el se considera compromis pe vecie. Una din părerile generale și cu mare aderență era aceea că Chaffanbrass depășise măsura, proclamîndu-l pe individul văzut de lordul Fawn drept ucigașul lui Bonteen. Oamenilor, în genere, li se părea mai puțin plauzibilă atribuirea crimei unui necunoscut, decît identificarea acestuia cu Phineas Finn. Să fi existat doi bărbați, purtînd raglane identice, mergînd în aceeași direcție și la aceeași oră ? se întrebau cei mai mulți. Pentru că ultima mărturie a lui Fawn li se părea la fel de convingătoare ca și cea precedentă. Și cu toate că onorata instanță avea să țină cont doar de prima, lumea se lăsa călăuzită de ambele, combinate, în judecățile pe care le emitea. Iar la cluburi domnea suverană convingerea că procesul înainta în detrimentul acuzatului.

— Cu siguranță ai citit ce se spune aici despre procesul domnului Finn, îi zise Glencora soțului, ținînd în mînă gazeta „Observer", de duminică dimineața, în care se făceau relatări ample asupra evenimentului de la Curtea Criminalistică, întocmai ca și în alte ziare, căutate și sorbite cu nesaț de către marele public.

— Tare aș vrea să nu te mai preocupe așa mult procesul acesta, îi replică ducele.

— Ușor de zis, dar cum aș putea să mi-l scot din minte ? Ba mă gîndesc întruna la el. Ai citit povestea cu pardesiul ? Ei bine, află că i-a aparținut fostului proprietar al pastorului Mealyus.

— Nu vreau să discut despre nici un pardesiu, se opuse ducele cu dîrzenie. Dacă domnul Finn a săvîrșit crima, e drept să primească verdictul de condamnare.

— Și dacă nu a făcut-o ? sări Glencora.

— Atunci e drept să fie achitat. Oricum, instanța are la dispoziție mijloacele necesare ca să ajungă la o concluzie întru totul obiectivă, pe cînd noi nu le avem și ne

lăsăm copleşiţi de prejudecăţi. De aceea trebuie să aşteptăm sentinţa, în convingerea că va fi corectă.

— Numai că de-l condamnă, e falsă şi odioasă, i-o întoarse consoarta, la care ducele se ridică şi plecă supărat, hotărît să nu mai rostească o singură vorbă despre proces — o decizie pe care, totuşi, avea s-o încalce înainte ca judecata să ia sfîrşit.

— Ce crezi despre proces ? îl întrebă Ducele de St. Bungay pe Barrington Erle.

— Nici eu nu ştiu ce să cred, îi răspunse acesta. Mă limitez doar să sper...

— S-ar putea să fie achitat ?

— Bineînţeles.

— Chiar dacă e vinovat de omor ?

— Cam aşa, vorbi celălalt în doi peri. Şi în cazul acesta, am să-l consider nevinovat. Nu cumva Alteţa Voastră îşi închipuie că... ?

— La fel ca şi dumneata, ocolesc presupunerile. Dar s-a discutat aşa mult de vinovăţia lui. E drept că în afara cîtorva oameni, toţi cîţi l-au cunoscut pe Phineas doresc achitarea lui, deşi nu izbutesc să împace ideea nevinovăţiei cu aceea de a fi judecat pentru crimă.

Luni dimineaţă, cînd s-a reluat procesul, urma să vorbească apărătorul lui Phineas, a cărui pledoarie a durat toată ziua. Avocatul şi-a început expunerea cu istoria demiului cenuşiu, etalat la vedere, făgăduind instanţei să aducă în sprijinul fiecărei afirmaţii făcute, cuvenitele mărturii. Intenţia sa nu era să învinuiască pe cineva de omor, declară Chaffanbrass. El avea misiunea să-l apere pe inculpat, nu să acuze pe alţii. Totuşi, potrivit dovezilor pe care le deţinea, la descoperirea crimei fuseseră reţinuţi doi bărbaţi, două persoane complet străine una de alta, pe care nimeni nu le-a suspectat nici o clipă de o eventuală colaborare, bănuiala poliţiei vizîndu-l, la început, nu pe clientul său, ci pe primul arestat. Şi acesta avusese un conflict cu victima, iar în momentul de faţă se afla din nou în detenţiune, sub acuzaţia de bigamie, denunţarea lui datorîndu-se, în principal, acţiunilor întreprinse de Bonteen, în calitate de bun prieten al soţiei fictive. Asupra culpei de bigamie, avocatul nu intenţiona să se oprească, dat fiind că nu avea nici o tangenţă cu cazul în speţă. Totuşi ruga instanţa să încreze în observaţiile sale conflictul dintre cele două părţi menţionate, alături de cearta survenită la club. Abia după această introducere, pronunţă numele fostului predicator reputat, obligîndu-se a demonstra cum pastorul Emilius, care trezise suspiciunea iniţială a poliţiei, beneficiase de imprejurări prielnice în noaptea asasinatului în ce priveşte folosirea demiului cenuşiu, prezentat în instanţă. De asemeni, va dovedi Onoratei Curţi că numitul Emilius era de aceeaşi înălţime cu martorul pe care îl prezentase îmbrăcat în demiu. Natural, nu-i trecea prin minte să învinuiască pe cineva de crimă în baza unor dovezi atît de fragile. Departe de el acest gînd ! Însă de vreme ce nu îl putea acuza pe Emilius doar în virtutea şubredei mărturii a demiului, cum de clientul său fusese trimis înaintea justiţiei în temeiul aceleiaşi probe ? Cele două veşminte se deosebeau între ele precum brînza de cretă, unul fiind, ceea ce se putea denumi, un raglan elegant, de promenadă, iar al doilea, o cîrpăceală de ultimă speţă, pe măsura unei netrebnic şi un coate goale ca Meager. Cu toate astea, lordul Fawn, care se încumetase a-l identifica pe inculpat numai călăuzit de aspectul vestimentar, nu fusese în stare să precizeze cui ar fi putut aparţine jigăritul demiu pe care l-a studiat ! Dar conştiinţa se vede că nu-l mai lăsase să repete afirmaţia făcută înaintea procurorului de la chestură, conform căreia Phineas Finn ar fi fost individul văzut de dînsul, ci recunoscuse de faţă cu întreaga sală asemuirea frapantă între statura martorului adus de apărare şi a necunoscutului întîlnit. Deci acesta aducea cu Emilius şi, sub nici un cuvînt, nu putea fi comparat cu acuzatul din boxă. Apărătorul nu îşi propunea să susţină că similitudinea ce se stabilise putea să constituie un cap de acuzare împotriva numitului Emilius, dar avea curajul să afirme că reprezenta un argument îndeajuns de puternic pentru a destrăma firava urzeală a dovezilor prezumtive, care îl implicaseră pe clientul său în asasinarea lui Bonteen.

De-a lungul pledoariei, Chaffanbrass reveni deseori asupra lordului Fawn şi, de fiece dată, îl încondeie cu aprecieri care nu erau de natură să-l măgulească pe nobilul martor. „Deşi molatec şi nehotărît, Excelenţa sa este, indiscutabil, un suflet cinstit, dornic să ne spună adevărul ; doar atît că nici dînsul nu sesizează implicaţia propriilor afirmaţii. Declarînd procurorului că omul văzut în stradă era unul şi acelaşi cu acuzatul, în cugetul său era ferm convins de identitatea ce o sugerase, însă nu datorită constatării nemijlocite, ci unei simple asociaţii de idei. Pentru dînsul faptul incontestabil rămînea uciderea domnului Bonteen. Iar în jurul acestuia gravitau impresii su-

biective. Cea mai puternică era aceea că domnul Finn îl asasinase. A doua, că ucigașul putea să fie necunoscutul întîlnit pe stradă. De unde trăsese concluzia că acesta era unul și același cu domnul Finn. Dar cu toată confuzia ce o vădise în recunoașterea unei persoane, depozițiile sale îl favorizau pe inculpat, deoarece din acestea reieșea clar că individul văzut era mic de statură, nicidecum înalt și prezentabil, ca acuzatul din boxă".

În cuvîntul său, Chaffanbrass a uzat și de alte argumente, numeroase la număr, și fiecare tratat cu amploare, oprindu-se, în special, asupra improbabilității, ba chiar a imposibilității de a pune la cale și de a comite un asasinat într-un răstimp de cîteva minute. „Nici una din ipotezele construite pe teoriile acuzării nu poate sta în picioare", susținu el. „Nu e de conceput ca ideea uciderii să fi încolțit în mintea clientului meu odată cu cearta survenită la club și să fie aplicată în intervalul imediat următor. Nu, domnilor ! Criminalul și-a pregătit fapta cu multe zile înainte. A cercetat topografia locului ; a măsurat distanțele ; a mers pe urmele victimei în nopțile precedente, la adăpostul întunecat al vreunei intrări ; a pîndit-o să iasă din club, ca apoi să gonească, pe drumul său tăinuit, către locul ales pentru săvîrșirea omorului. Poate cineva să pună la îndoială această pregătire a crimei, indiferent care ar fi autorul ei ? Iar dacă sînteți de acord cu mine că numai așa a putut proceda și nu altfel, atunci asasinul nu este omul pe care îl apăr eu !".

Bătrînul zăbovi îndelung și asupra scenei din ușa clubului, considerată tot ca revelatoare în privința inocenței clientului. Pentru că nu era de închipuit ca un om, anticipînd un asasinat, să-l revele prietenilor, mărturisindu-le cu cîtă ușurință îl va înfăptui și arătîndu-le pînă și arma pe care urma să o folosească. Dealtminteri, adăugase cu mulțumire, depozițiile martorilor la această discuție, constituiau prin ele o apologie în favoarea incriminatului. Referindu-se la măciucă, avocatul făcu o largă incursiune în aventura pe care o avusese Phineas cu doi tîlhari încercînd să sugrume un om. Cu amănuntele relatării acesteia se făcu ceasul amiezii cînd luminata Curte, urmată de nu mai puțin luminații nobili, ridică ședința pentru masa de prînz. Cu gîtlejul uscat după patru ore de pledoarie, se retrase și Chaffanbrass într-o cameră strîmtă și cu o pîntă de porto în mînă. În timp ce sorbea din licoare, apăru și colegul Sergeant Birdbott care avea chef de

vorbă, însă la incitările lui bătrînul clătina doar din cap sau mîrîia răspunsuri monosilabice. Îl deranja conversația confratelui, deoarece tocmai atunci cugeta la niște fapte de viață mai mult decît pasionante. „Cît de fulgerătoare se dovedeau, uneori, hotărîrile minților agere", își spunea bătrînul cu gîndul la Phineas, convins că ideea asasinării lui Bonteen îi venise clientului său după ce scosese măciuca din buzunar și le-o etalase prietenilor, în ușa clubului. Și mai reflecta, tot atunci, la neputința omului prost și fudul de a spune pînă și ce-a văzut cu propriii săi ochi, încredințat că lordul Fawn se întîlnise pe stradă cu însuși Phineas Finn. Bineînțeles că această părere n-o împărtășise absolut nimănui și nici nu intenționa s-o dezvăluie, decît în cazul cînd clientul va fi spînzurat.

După prînz, bătrînul reluă asediul demonstrînd, preț de aproape trei ceasuri, cum în două duzini de procese dovezile circumstanțiale, în aparență extrem de convingătoare, se dovediseră eronate. În unele din cazurile citate inculpații fuseseră achitați, în altele se pronunțaseră verdicte de condamnare, urmate de grațieri ; unul din nefericiții pedepsiți pe nedrept fusese iertat după ani îndelungi de încarcerare, iar cea mai nenorocită din victime murise pe eșafod. Chaffanbrass evocă acest exemplu din urmă cu un patetism de care nu s-ar fi zis că este capabil, judecîndu-l după strictele aparențe, vorbind cu lacrimi în ochi — cu lacrimi adevărate, și nu de poză — despre suferința morală a urgisiților magistrați care, crezînd că își fac datoria, alunecaseră într-o greșeală așa înspăimîntătoare. Se părea că vasta expunere nu-l obosise întrucît, pe la cinci după-amiază, cînd sfîrși cu lista erorilor judiciare, își continuă pledoaria cu ceea ce denumi „cîteva scurte observații" în legătură cu depozițiile asupra moralității clientului, care erau programate pe a doua zi. Printre altele arătă că, din cît cunoștea, niciodată nu se auziseră într-o sală de tribunal mărturii despre o reputație așa nepătată, așa de desăvîrșită și unanim recunoscută. La șase fix, își încheie oratia, și se calculă că bătrînul vorbise, stînd în picioare, nu mai puțin de șapte ceasuri. Abia pe urmă se auzi că plecase acasă fără de glas, condus de una din fiicele lui, care-l culcase imediat, și că apoi se sculase la opt, cinase și băuse o sticlă de porto în dormitor, după care adormise din nou, refuzînd să se miște din pat și după ce fusese trezit, ca abia la nouă și jumătate să sară direct în haine și în pantofi, să ia gustarea de dimineață și să

fugă la tribunal, unde la zece punct se afla la locul obișnuit, vioi și țanțoș, de nimeni n-ar fi crezut că în ziua trecută aproape-și dăduse duhul.

Era marți, a cincea zi a procesului și, într-un fel, poate cea mai interesantă din toate, deoarece un adevărat cortegiu de persoane distinse — femei și bărbați — apăruseră în sală, pentru a depune mărturii despre reputația inculpatului. Primul care se făcu auzit a fost domnul Low care, în calitate de fost magistru, îl cunoștea mai de mult decît oricare londonez. Juristului Low i-au urmat compatriotul arestatului, Laurence Fitzgibbon, apoi Barrington Erle, cît și alți confrați liberali care-i fuseseră apropiați. Însă pe lîngă ei, veniseră și membrii din opoziție, printre care Sir Olando Drought, declarînd fiecare că îl cunoșteau bine pe acuzat și, din purtarea lui, considerau o imposibilitate să devină ucigaș. Alți convocați la această adevărată paradă de martori erau lordul Cantrip și domnul Monk — primul, demnitar în prezent, al doilea, într-un trecut nu prea îndepărtat. Însă înaintea lor au fost audiate lady Cantrip și lady Chiltern — fosta domnișoară Effingham, visul de altădată al năpăstuitului acuzat, care era încă tînără și frumoasă, și intra pentru prima oară într-un tribunal.

Depozițiile de acum stîrniseră multă vîlvă și discuții prealabile. Ducesa de Omnium ar fi dorit tare mult să se numere printre martori, însă ducele se împotrivise cu strășnicie, spunîndu-i că nu are ce căuta, pentru că nu-l cunoștea îndeajuns pe inculpat și se lăsa antrenată doar de elanul ei complet irațional. Lady Cantrip primise bucuroasă propunerea de a vorbi despre Phineas în fața instanței, evocînd în chip mișcător fosta colaborare cu soțul ei, pe vremea cînd Finn fusese subsecretar de stat la Colonii și excelenta impresie ce le-o lăsase amîndurora. Bineînțeles că exista o femeie care putea zugrăvi ca nici o alta pe lume bunătatea nefericitului acuzat, marea-i delicatețe morală și conduita fără reproș. Dar lady Laura nici nu apucase să-și manifeste această intenție, cînd Chiltern îi și poruncise, cu inutilă asprime, să n-o vadă la tribunal. Auzindu-l, Violet își ridicase privirea, dîndu-i de înțeles că dorea s-o înlocuiască pe Laura.

— Tu da, poți să mergi, dacă te simți în stare, încuviințase lordul. Se zice că ar fi important pentru el, deși mie mi se pare o mascaradă.

— Oricum ar fi, mă voi duce, ripostase Violet cu lacrimi în ochi.

De prisos o mai rugase cumnata pe urmă să se arate mărinimoasă în afirmațiile ce urma să le facă, pentru că generozitatea tinerei Violet nu avea nevoie de stimulare. Lordul Chiltern se rostise înaintea ei.

— Îl cunosc foarte bine pe domnul Finn, și îl iubesc din toată inima, declară nobilul său prieten. Am stat la masă cu el, am băut împreună, am fost la vînătoare, ba ne-am și certat. Într-un cuvînt, îl știu ce poate precum îmi știu mîna dreaptă, zise el întinzînd palma.

— Făcînd abstracție de faptele incriminatoare, l-ați considera capabil de o crimă ? îl întrebă magistratul Sergeant Birdbott.

— Pentru nimic în lume, replică Chiltern cu fermitate, și nu pun nici un preț pe probele acuzatoare.

Pe urmă veni rîndul soției sale, și era înduioșător să privești cum lordul o ajută să urce în boxa martorilor, ca apoi să rămînă alături, de strajă, pînă la ultimul ei cuvînt. Mulți dintre cei prezenți erau la curent cu viața frumoasei lady Chiltern — și în special cu idila de odinioară cu Phineas care, desigur, fusese comentată și răspîndită în șoapte, de cum se aflase de mărturia ce avea s-o depună. Ca atare, cînd începu să vorbească, se întinseră zeci de gîturi și se ciuliră tot atîtea urechi, fiecare temîndu-se nu cumva să scape o silabă din ce urma să pronunțe fosta iubită a inculpatului. Însă efortul se dovedi de prisos, deoarece glasul femeii se auzi limpede și curat pînă în cele mai depărtate unghere ale sălii. În aparență nu era tulburată, răspunzînd liniștită la întrebările adresate, cu maximă politețe, atît de anchetatorii acuzării, cît și de apărare.

„Da, îl cunoștea de multă vreme și foarte de aproape pe domnul Finn ; ținuse imens la prietenia lui, și această prețuire dăinuia și astăzi intactă."

„Da", ripostase altui anchetator, „îl știa de ani de zile pe omul acesta și îl văzuse în anumite împrejurări pe care le socotea revelatoare în privința caracterului său. Deci putea să afirme fără rezerve că este inimos din fire și bun, dar în același timp curajos și mare în fapte. De aceea pentru ea era de neconceput să fi comis un omor, cunoscîndu-i capacitatea lui de a ierta ofensele și blîndețea înnăscută."

Indiscutabil, era înduioșătoare priveliștea, întrucît la seninătatea și drăgălășenia martorei, se adăuga purtarea de zile mari a lui Chaffanbrass. Bătrînul i se adresa cît

mai blajin cu putință și se vedea că își dă toată silința să nu o supere cu iscodelile lui. La sfîrșit, sir Gregory declară că ascultase cu reală plăcere depozițiile nobilei doamne și nu considera necesar să mai vină cu vreo întrebare din partea sa. Astfel că Violet coborî din boxă, își luă soțul de braț și se îndreptă spre ieșire, în zumzetul glasurilor din sală care o petreceau aproape cu afecțiune.

Or dacă spectatorii erau atît de emoționați, ce trebuie să fi simțit deținutul în timp ce o privise și o ascultase. Doar existase o vreme cînd luni în șir trăise în speranța că va deveni soțul acestei blonde înstărite și de obîrșie nobilă. Evident, nădejdea nu i se adeverise și aflase de mult că Violet nu i-a împărtășit dragostea nici o clipă, iubindu-l numai pe soțul de astăzi, cu toate că-l refuzase de atîtea ori. Desigur, erau întîmplări perimate, dar în restriștea în care se afla, nu se poate să nu le fi evocat și să nu fi simțit o undă de satisfacție, auzind de la ea cît de mult îl stimează. La plecarea din sală, Violet își lăsase vălul pe obraji, încît nu putu să-i surprindă privirea. În schimb, Chiltern îl salută în felul său cordial, parcă vrînd să-l încurajeze și să-l asigure că totul avea să sfîrșească cu bine.

Declarațiile familiei Cantrip și ale domnului Monk s-au dovedit la fel de elogioase. Lady Cantrip spuse că l-a privit pe Phineas totdeauna ca pe un perfect gentilom, iar lordul Cantrip îl etichetă drept modest, inteligent, temerar și extrem de conștiincios în serviciu. Depoziția domnului Monk a fost mai succintă, dar nu mai puțin semnificativă. „Am fost încîntat să-l consider prieten pe acest om, și fericit la gîndul că s-a dedicat politicii și slujirii țării", afirmase bătrînul radicalist.

În încheiere a luat cuvîntul Sir Gregory Grogram. După opinia sa, probele acuzatoare rămîneau la fel de valabile ca înaintea depozițiilor audiate. Firește, juriul avea să decidă în ce măsură dovezile existente pledau pentru vinovăția arestatului, hotărîrea definitivă urmînd să fie adoptată în funcție și de recomandările domnului procuror. Personal, nu intenționa să agraveze situația inculpatului, pronunțînd o filipică împotriva sa. Totuși, ținea să atragă atenția Curții că teoria emisă de apărare, potrivit căreia omuciderea nu putea fi comisă de acuzat din lipsă de timp pentru deliberarea crimei, păcătuiește printr-o cunoaștere insuficientă a naturii omenești. Iar odată ce croi breșa în pledoaria bătrînului Chaffanbrass, îl săpuni din nou și pe

îndelete pentru îngrozitoarea și întru nimic justificata asprime pe care i-o arătase lordului Fawn. Abia tîrziu, după-amiază, și-a terminat așa-zisa oratie Sir Gregory Grogram, rechizitoriul procurorului fiind programat pentru a șasea zi a procesului.

CAPITOLUL LXIV

DERUTĂ PRINTRE CEI DIN INSTANȚĂ

ÎN DIMINEAȚA URMĂTOARE, mai înainte ca onorata instanță să-și facă apariția, Chaffanbrass intră în sala de judecată sprinten și aferat de parcă cine știe ce avea de făcut, cînd, de fapt, misiunea lui se încheiase. Conform procedurii, era normal ca în scurt timp să asculte rechizitoriul procurorului și, în așteptarea acestuia, la fel de normal ar fi fost să se arate apatic, morocănos, tăcut și fără pic de vlagă. Colegii care-l știau și cum suflă, de cum l-au văzut sfîrîind în bancă s-au gîndit că mai coace o tentativă pînă a se rosti procurorul, fără să bănuiască, bineînțeles, în ce va consta intervenția. Instanța își făcu intrarea cu o jumătate de oră mai tîrziu ca de obicei și, spre surprinderea generală, în urma juraților se ivi și silueta Ducelui de Omnium. Cu ochii la procuror, bătrînul nici nu așteptă să-l vadă așezîndu-se, cînd țîșni de pe locul său, dornic să-i spună ceva. Dar acesta i-o luă înainte. Un amănunt ciudat pentru spectatorii ce-i urmăreau era faptul că amîndoi țineau în mînă același petec de hîrtie, pe care cineva îl asemui cu o telegramă, și imediat se făcu supoziția că era vorba de o comunicare legată de procesul în curs.

— Sînt informat, domnul Chaffanbrass, că vreți să vă adresați instanței înaintea rechizitoriului, vorbi procurorul.

— Adevărat, Excelență, confirmă avocatul, după care se porni ca o grindină. Mă văd obligat să cer Excelenței voastre amînarea rechizitoriului, și, totodată, prelungirea, cu încă o săptămînă, a neplăcutei sechestrări a juraților sau, în loc de acestea, să dispuneți achitarea imediată a inculpatului, deoarece îmi iau libertatea să afirm pe răspunderea mea că nici o instanță nu mai poate condamna

acuzatul, după ce ia cunoştinţă de conţinutul acestei hîrtii, zise el fluturînd telegrama din mînă. Şi apoi se opri, aşteptînd parcă un răspuns de la procuror. Însă „Excelenţa" nu scoase un sunet, mulţumindu-se doar să-l măsoare pe deasupra ochelarilor.

Privirile întregii săli se întoarseră către Phineas Finn care, deocamdată, nu auzise nimic despre telegramă şi nu putea înţelege pe ce se baza cutezătoarea — ba chiar insolenta — pretenţie formulată de apărătorul său. De aceea nu avu nici o tresărire de bucurie ori de speranţă. Îndurase această săptămînă de chin cu o tărie rar întîlnită, rămînînd neclintit în boxa ruşinii şi a infamiei, ceas cu ceas, zi după zi, aşteptîndu-şi pieirea. Şi răstimpul acesta i se păruse o eternitate. De atîta stat în picioare, aproape înţepenise, şi de atîta încordare şi zbucium, parcă nici nu se mai simţea. E drept că cerberul de alături îl îmbiase întruna să se aşeze pe scaun. Dar îl refuzase tot timpul, preferînd să se sprijine de grilajul boxei şi să urmărească atent reacţiile instanţei. Cu ochii la ce se petrece, nădejdea de bine scăzuse mereu, ajungînd să nu mai dorească decît sfîrşitul acestei torturi. Nopţile nu putea să doarmă. De la începutul procesului, se odihnise numai duminică, după liturghie. Ca luni să reia ordalia, cu aceleaşi suferinţe şi zvîrcoliri încît, pînă marţi, uitase cu totul cînd fusese acea duminică binecuvîntată de somn şi uitare. Iar acum să-l audă pe avocat cerînd amînarea procesului ori achitarea sa, pe nu se ştia ce temei.

— Telegrama pe care o citesc Onoratei instanţe mi-a parvenit numai azi dimineaţă, continuă Chaffanbrass. Şi vă rog ascultaţi ce cuprinde : *„Mealyus a confecţionat la Praga o dublură la cheia casei. Sîntem în posesia matriţei, şi îl aducem în Anglia pe meseriaşul care a executat-o"*. Aş vrea să vă atrag atenţia, Excelenţă, că poliţia a renunţat la anchetarea lui Mealyus ori Emilius — cum s-a botezat singur — tocmai datorită alibiului prezentat de suspect, prin care se atesta că, în noaptea asasinatului, se culcase devreme şi, odată retras în camera sa, nu mai putuse să iasă din casă. Or apărarea îşi propune să demonstreze că s-a înarmat din vreme cu cheia şi într-un mod care dovedeşte prin sine urmărirea unui scop vinovat. Drept care, solicităm ca instanţa să nu mai facă un pas înainte ; ba mai mult, apelăm la cei doisprezece juraţi, care sînt oameni cu suflet şi dotaţi cu inteligenţă, rugîndu-i să nu treacă la deliberare, chiar dacă Excelenţa voastră i-ar îmboldi, cu autoritatea de care dispune.

Din focul discuţiilor ce se aprinseră reieşi, pînă în cele din urmă, că se primiseră de la Praga nu mai puţin de patru telegrame cu acelaşi substrat. Una trimisă de Marie Goesler prietenei Glencora — care îl determinase pe duce să vină în persoană la Curtea Criminalistică şi s-o înmîneze procurorului ; iar alte trei expediate directorului închisorii Newgate, magistratului Wickerby şi Preşedintelui instanţei, Sir Gregory Grogram, de către funcţionarul juridic care fusese inclus în grupul plecat la Praga. Aşa că Sir Gregory, ţinînd propria telegramă în mînă, declară ceremonios :

— Cunoşteam dinainte informaţia, însă nu consider că afectează probele existente împotriva deţinutului.

— Nu am nimic cu probele, se amestecă din nou Chaffanbrass. Dar insist ca juraţii să nu treacă la deliberare fără să ţină seama de telegrama primită. Dacă Excelenţa sa, domnul procuror, le dă îndrumări în sensul acesta, mă declar mulţumit. Aveţi de pe acum vinovatul în mînă, care se şi află în stare de arest sub acuzare de bigamie.

— Domnule Chaffanbrass, eu nu pot influenţa instanţa în virtutea mesajului transmis de la Praga, interveni procurorul. După cîte cunoaştem, această comunicare incununeză strădaniile depuse dintr-o sinceră amiciţie — aidoma celor pe care acuzatul le-a inspirat multor persoane de faimă, cum am avut prilejul s-o constatăm ieri. Dar telegrama nu dovedeşte nimic. Este o simplă afirmaţie. Şi apoi ce s-ar întîmpla, domnule Chaffanbrass, dacă pe urmă s-ar demonstra că afirmaţia este fictivă, trimisă anume ca să înlesnească evadarea criminalului ?

— Vă desfid s-o ignoraţi, Excelenţă, tună bătrînul !

— Singurul lucru posibil ar fi să obţineţi consimţămîntul juraţilor pentru amînarea rechizitoriului meu.

La această idee se opuse primul jurat. Adică ce propunea domnul procuror ? Să fie cu toţii închişi pînă sosea cineva de la Praga şi se relua procesul ? Se ştia că sistemul din Middlesex, adoptat pentru juraţii din City era mai mult decît crud. Dar o atare sălbăticie încă nu le fusese impusă. În mijlocul babiloniei declanşate, cineva rosti o idee complet nepermisă, care încîlcea şi mai rău ţele. Unul din cei doisprezece juraţi declară peste vacarmul de glasuri că, în ce îl privea, era gata să dea crezare mesajului.

— Vedeţi Excelenţă ? Vedeţi ? Toată lumea gîndeşte ca mine, se repezi Chaffanbrass cu gura la procuror.

Acesta se înfipse în juratul care provocase diversiunea, iar Sir Gregory îl luă din scurt pe bătrînul pledant.

— Ce v-a venit acum ? se zbîrşi el. Ne apucăm să călcăm în picioare toate regulile justiţiei ?

— Vreţi să spuneţi, cumva, prea stimate domnule preşedinte, că dumneavoastră nu credeţi în telegramă ? îi ripostă colţosul de Chaffanbrass.

— Nici nu-i acord credit, nici n-o resping, îi ripostă acesta. Mă menţin la părerea iniţială că nu afectează cu nimic dovezile incriminatorii.

— Atunci lăsaţi instanţa să se pronunţe. Vreau să văd, o s-o faceţi ? îl zădărî avocatul.

După larma creată, s-ar fi zis că toţi cei din sală vorbesc, iar pe deasupra sporovăielii generale, Wickerby răcnea către Phineas, încercînd să-i explice, peste grilele boxei, ce anume se întîmplase. Primul exasperat de vacarm a fost procurorul şi, la semnalul său mînios, omul cu paza ordinei se puse în mişcare, intervenind sever şi energic. Cu chiu şi vai, se potoli oarecum gălăgia, şi din nou se auzi vocea lui Chaffanbrass :

— Vă propun, Excelenţă, să înştiinţăm deţinutul asupra conţinutului telegramelor primite Ne-o cere clemenţa şi, în aceeaşi măsură, dreptatea.

Dar în ciuda explicaţiilor furnizate, Phineas tot nu pricepu mare lucru, fiind complet străin de povestea cu pastorul şi cu locuinţa din străduţa Northumberland.

Iar completul de judecată încă nu hotărîse pe ce cale să meargă. Că trebuia să se facă ceva, se căzuse de acord ; dar ce anume, nu se ştia. Procurorul veni cu părerea că, deşi confecţionarea cheii în străinătate nu altera probele acuzatoare — oricît de măiestrit ar fi dovedită fabricarea acestei dubluri — se cuvenea, totuşi, ca instanţa să cîntărească şi mărturia proaspăt ivită înaintea pronunţării unui verdict, drept care, juraţii, ca oameni în slujba ţării, trebuiau să accepte canonul suplimentar de a mai sta zăvorîţi un răstimp. Mulţi dintre ei se împotriviră ideii, protestînd zgomotos. De la începerea procesului, adică de-o săptămînă, trăiseră numai sub lacăt.

— Şi apoi, noi sîntem gata să pronunţăm un verdict, argumentă un jurat.

Procurorul îi dojeni din nou cu asprime, însă cum preşedintele îşi dădu, în fine, consimţămîntul, iar cei doisprezece nu aveau ultimul cuvînt, într-un tîrziu se adoptă

această soluţie. Procesul se amîna pînă la sosirea doamnei Max Goesler împreună cu fierarul praghez.

Şi dacă pînă atunci fusese urmărit cu cel mai viu interes, acum devenise o adevărată senzaţie. Vestea călătoriei făcută de Marie în Boemia se propagă, cu viteză de fulger, în toată Londra. Itinerariul real se dilată mult, ajungînd să cuprindă ţări complet necunoscute din Europa — ca Polonia, Ungaria şi Principatele româneşti — pe care prietena deţinutului le cutreiera în lung şi în lat, căutînd necesarele mărturii spre a-l salva de la moarte. Natural, s-au ţesut la iuţeală şi poveşti colosale de dragoste, în care se scoteau în lumină inteligenţa, frumuseţea de zînă şi bogăţiile eroinei. Alături de acestea, se evoca şi fosta ei idilă cu Ducele de Omnium, în versiuni dintre cele mai fanteziste, spunîndu-se, bunăoară, că răposatul magnat îi lăsase toate avuţiile deoarece, înainte de a închide ochii, se cununaseră în mare secret. Cum era de aşteptat, abundenţa comentariilor a sporit notorietatea doamnei Max Goesler, iar în ce privea meseriaşul adus de la Praga, şi acesta era aşteptat cu atîta entuziasm, că nu ar fi fost de mirare să i se facă o primire la scară naţională.

Şi totuşi... Oricît de evidentă i-ar fi fost mărturia despre dublura cheii, confecţionată cu mîinile lui, şi oricît de limpede s-ar fi demonstrat că Mealyus i-o comandase numai în scopul de a se strecura în taină afară din casă, faptele acuzatoare erau inalterabile. Deşi magistraţii se contraziceau foarte mult în această privinţă.

Unii se arătau de părere că procurorul greşise fundamental acceptînd amînarea procesului. Din capul locului nu trebuia să permită citirea mesajului de către avocatul apărării, ci să facă rechizitoriul şi apoi să lase cuvîntul instanţei. Dacă se pronunţa o sentinţă de condamnare, Ministrul Afacerilor Interne ar fi suspendat executarea ei pînă la sosirea martorului praghez, iar în ipoteza că depoziţiile acestuia infirmau justeţea verdictului, acelaşi ministru putea să dispună pe loc graţierea neîndreptăţitului. Însă mulţi se ridicau împotriva unui asemenea procedeu, considerîndu-l hain pentru un om fără vină, după cum era privit Phineas de la ivirea ultimelor evenimente. Aplicarea lui nu ar fi însemnat numai prelungirea torturii de a se şti osîndit la moarte, dar îi punea în pericol şi locul din Parlament. Odată ce se dădea verdictul, Camera trebuia să-i retragă titlul pe care-l purtase, şi nici graţierea reginei, nici a Ministrului de Interne nu puteau sta în calea acestei măsuri. Fiindcă deşi regină avea libertatea să ierte pe cine

dorea. Parlamentul nu ţinea cont decît de sentinţa justiţiei.

Nu-i mai puţin adevărat că, de la sosirea mesajelor, toţi deputaţii doreau să îl reprimească în mijlocul lor, şi de ar fi fost să apară în Cameră a doua zi după citirea telegramelor în instanţă, poate nici un parlamentar din cîţi existaseră nu avusese parte de o primire cum l-ar fi aşteptat pe Phineas. E drept că Sir Gregory Grogram declarase — alături de procuror şi de alţi magistraţi — că informaţia despre dublura făcută în Praga nu modifica depoziţiile împotriva lui.

Era posibil să acuzi un alt om pe simplul motiv că îşi procurase, în secret, o cheie la locuinţa pe care o deţinea ? argumentase preşedintele juriului. Şi nu se gîndea nimeni cam ce ecou ar fi produs noutatea în cazul cînd lordul Fawn nu ceda stăruinţelor, continuînd să susţină cu fermitate că omul văzut pe strada Clarges fusese Phineas Finn ? Prin urmare, descoperirea făcută în Boemia nu constituia o dovadă suficientă împotriva lui Mealyus. În schimb avusese darul de a opera o modificare substanţială în opinia publică, majoritatea oamenilor înclinînd spre nevinovăţia lui Phineas. Viaţa sa nu mai părea în pericol, considerîndu-se că nici o instanţă nu mai îndrăznea să-l condamne. Şi era cu mult mai compătimit pentru prelungirea încarcerării, decît cei doisprezece juraţi oropsiţi care speraseră că în ziua de miercuri îşi terminau cazna.

În închisoare, deţinutul beneficia de aceleaşi condiţii, adică primea din belşug alimente şi avea voie să fie vizitat de oricine, cu toate că, în afara surorilor, nu admitea să mai vadă pe nimeni. De la sosirea faimoaselor telegrame, îl acceptase o singură dată pe domnul Low care, deşi magistrat şi prieten, cu greu reuşise să-i desluşească stadiul procesului ori să-i aducă o mîngîiere. La însufleţitele-i argumente şi încurajări, Phineas răspundea cu aceeaşi revoltă îndurerată :

— Ce legătură am eu cu ticăloşiile unui pastor necunoscut şi cu fabricarea acelei dubluri blestemate ? Ce se întîmpla cu mine şi cu numele pe care îl port dacă nu se afla despre aranjamentul lui Mealyus ? Soarta mea atîrna doar de o cheie ? Nu mai pun nici un preţ pe viaţă într-o ţară unde se poate comite o asemenea nedreptate !

Fostul dascăl se osteni să-l încredinţeze că şi fără descoperirea din urmă, tot ar fi fost achitat. Ceea ce

Phineas nu credea. După cîte văzuse şi auzise, era convins că instanţa voia să îl piardă. Preşedintele şi ajutorul acestuia păruseră hotărîţi să-l trimită la eşafod. Îl cunoscuseră amîndoi, în Parlament şi în societate, încît puteau să-şi dea seama că nu este un asasin. Dar în loc să-i acorde creditul meritat, Sir Gregory ţinuse cu Fawn — poate omul cel mai pornit să-l trimită la streang.

Trăise o săptămînă de patimi, şi totuşi nu îşi pierduse luciditatea minţii lui agere şi nu-i tremurase glasul de cîte ori se adresase Curţii sau vorbise cu apărătorul. Ca acum, cînd bătrînul magistru venise cu vestea cea bună, asigurîndu-l că pericolul mare trecuse şi era imposibil să se mai dea un verdict împotriva lui, să-l găsească complet prăbuşit sufleteşte.

— Pentru mine s-a sfîrşit totul, îi declară Phineas la încheierea discuţiei. Aş vrea să mă lungesc în pat şi să mor. Pînă şi generozitatea imensă a prietenilor nu mă mai bucură. Trebuia să mi se facă dreptate fără interpunerea lor. Dar iată că de nu s-ar fi dus doamna Goesler la Praga, o lume întreagă mă considera criminal.

Spusese că însăşi mărinimia prietenilor nu-i mai ţine de cald. Cu toate astea, în singurătatea celulei, se gîndea foarte mult la incredibila dragoste pe care i-o dovediseră. Cuvintele lor — cuvinte ce nu se rostesc în viaţa de toate zilele, fiecare silindu-se să le oglindească pe alte căi înţelesul — îl dezmierdaseră chiar în calvarul prin care trecea. Chiltern, Monk, lordul Cantrip vorbiseră despre el nu ca despre un amic oarecare, ci anume ales, dintr-o mulţime de semeni. Lady Cantrip — femeia cea mai discretă din Londra — nu se zgîrcise la adjective evocîndu-l în faţa instanţei. Apoi cu cîtă gingăşie, cu cîtă afecţiune şi nemăsurată dulceaţă se referise la el fosta Violet Effingham ! Iar în ceasurile din urmă aflase şi de călătoria doamnei Goesler în Europa.

— A făcut un lucru extraordinar ! afirmase Low cu entuziasm. Este aproape de necrezut.

Şi cu gîndul la felul cum o tratase, Phineas recunoscu pentru sine că, într-adevăr, era extraordinar gestul ei. Dacă nu ar fi fost atît de surpat sufleteşte şi iremediabil zdrobit de suferinţa ce-l chinuise, s-ar fi putut ca pe viitor această femeie să facă mai mult pentru el decît pînă atunci.

CAPITOLUL LXV

„O URĂSC !"

OPRITĂ DE FRATELE EI, lady Laura nu luase parte la demonstrațiile de prietenie făcute în sprijinul acuzatului Phineas Finn. Îl vizitase odată la Newgate, se îngrijea zi de zi să-i îndulcească traiul din închisoare, dar nu mersese la tribunal să depună mărturie ca alții. Iar acum auzise că femeia pe care o ura cu patimă avea să troneze în salvatoarea lui ! Cu gîndul la ce va să fie, i se părea că destinul îi pregătește suferințe așa de amare, că cele trecute vor păli alături de ele.

Nu se împliniseră nici două luni de cînd se stinsese Kennedy și, cu toate că nu-l jelea asemenea altor văduve, și nici nu era îndurerată după un om pe care nu îl iubise, trăind departe de el jumătate din căsnicie, văduvia în sine, cît și împrejurările în care îmbrăcase doliul îi storseseră multe lacrimi. Și ca o lovitură supremă, aflase de nesuferita intrusă ! Era această femeie în stare de fidelitatea fără de margini pe care i-o arătase ea însăși lui Phineas ? Ori de dragostea ei ? Deși „dragoste" nu era cuvîntul care să poată cuprinde sentimentele ce i le nutrea.

De cînd se cunoscuseră, își luase asupră-i toate năzuințele lui, slujindu-le cu o devoțiune care întrecea puterile semenilor de rînd. Era conștientă de marea greșeală ce-o săvîrșise și, în anii care se perindaseră, o evocase de sute și mii de ori. Blestemată inspirație și blestemată clipă să-l refuze pe omul iubit dar sărac, în favoarea unui pretendent cu avere ! Însă la vremea aceea își irosise întreaga zestre acoperind datoriile fratelui ei, fiind la fel de lipsită ca și tînărul care o cerea în căsătorie. Și atunci cum era să întemeieze o familie în condiții atît de precare ? ! Iar dincolo de calculele băneștі, își mai făcuse unul, de cu totul altă natură, care se referea la frumosul ce-i cucerise inima. Măritîndu-se cu un bogătaș, care mai deținea și un rol însemnat în politică, chibzuise că va avea posibilități înzecite să-l ajute pe Phineas, înălțîndu-l pe culmile unde-l visa să ajungă. Încă de pe atunci își făcuse din propășirea lui supremul ei ideal, însă odată ce devenea soția altui bărbat, natural că avea să lupte doar ca prietenă pentru izbîndirea lui. Din momentul căsătoriei, nu avea dreptul să-l mai iubească — își poruncise cu se-

veritate. Dar în ciuda poruncii drastice și a silințelor de a o traduce în fapt, pasiunea ei rămăsese intactă.

La fel de zadarnice se dovediseră și strădaniile de a-și împlini datoria față de un soț pe care îl detesta. Stăpîn pe inima și cugetul ei rămînea numai Phineas Finn. Dezbinată între marea ei dragoste și dorința de a o strivi, într-o vreme îl alungase din preajmă, ca pe urmă să îl recheme cu stăruință. Cît o revoltase de mult mărturisirea lui că iubește altă femeie și cu ce indignare nemăsurată îl dojenise pentru lipsa lui de statornicie ! Ca după aceea să-i înlesnească eventuala căsătorie cu fata dorită, deși, prin intervențiile făcute, renunța la o veche și mult îndrăgită năzuință a familiei. Mai tîrziu, cînd aflase că este în pericol să piardă locul în Parlament, răsturnase o lume întreagă — adică lumea ei — ca să-i asigure o circumscripție unde să candideze. Toate acestea și altele stîrniseră gelozia soțului, pe care o înfruntase cu un dispreț suveran, mergînd pînă la părăsirea lui. Pentru că nu avea voie să-i pună la îndoială virtutea aproape sublimă, deși poate contrazisă de strictele aparențe.

Aici se sfîrșise scurta și zbuciumata ei căsnicie, pe care nu ar fi trebuit s-o întemeieze de la bun început. O plătise cu prea multe lacrimi și nefericise deodată trei suflete. Greșise cumplit. Își recunoștea vina. Dar nu și alte păcate. De pildă, nu se gîndea niciodată la motivele care dezlănțuiseră gelozia bărbatului. O socotea doar absurdă și caraghioasă, deoarece, știindu-se incapabilă de necinste — ori de ceea ce lumea denumește necredința femeii — s-ar fi așteptat să-i cunoască sufletul și să n-o suspecteze. De asemeni, nu vedea nimic reprobabil în faptul că-l luase fără să-l fi iubit, ci trăia cu impresia că numai el era de blamat pentru această lipsă de dragoste. Apoi, cînd izbucniseră conflictele conjugale și îl văzuse suferind, nu îl compătimise nici un moment, ca după ce îl abandonase, iar Kennedy începuse s-o recheme, să se considere brutalizată, relegîndu-se în străinătate, unde n-o mai putea ajunge. Era clar că nu avusese nici un sentiment pentru el, iubindu-l mereu doar pe celălalt, și chiar dacă uneori recunoștea nesăbuința acestei dragoste, cît și lamentabilul naufragiu al existenței de pînă acum, se mîndrea cu ideea că, în pofida vicisitudinilor, rămăsese credincioasă aceluiași idol. Statornicia devenise o fală — cum se întîmplă cu multe femei — și, totodată, o consolare.

O bucată de vreme, Phineas dispăruse de lîngă ea — însă nu și din inimă — însurîndu-se în țara natală. Dar

nici absența, nici tăcerea ori depărtarea n-o lecuise de marea ei slăbiciune. De aceea, la întoarcere, îl primise cu brațele larg deschise, și pe dată sări să-l ajute, întocmai ca înainte. Era gata să-i dăruiască toate avuțiile pe care le avea. Numai de întindea mîna să le primească. Tot atunci hotărî să-i dezvăluie și neclintita ei dragoste. Era dreptul lui să-i cunoască fiecare ungher al inimii ; nu ca să-i ceară mîna — pentru că era măritată ; nici să-i devină metresă — căci n-ar fi lăsat-o virtutea. Ci numai ca să-i știe devotamentul, care nu se putea măsura cu al unei soții ori metrese !

Îi făcuse destăinuirea în apropierea vechii cetăți Königstein, iar Phineas o sărutase și o strînsese la piept, deși din mărinimie, nu fiindcă ar fi iubit-o. Pe undeva sesizase și ea acest adevăr, pentru că idolul nu-i dăduse de înțeles că-i împărtășește iubirea, și poate numai ca mîngîiere își oferise justificarea că este căsătorită și că nu i-ar fi îngăduit declarațiile amoroase. Abia seara, cînd se întorsese la Dresda și se studiase în oglinda din dormitor, întrevăzuse mai limpede realitatea. Imaginea reflectată nu putea să-l atragă pe unul ca Phineas, strălucind de frumusețe și bărbăție. Și din nou încercase să se consoleze la gîndul că era măritată. Însă de atunci trecuse un timp, și opreliștea matrimonială căpătase altă accepțiune Sau mai bine zis, dispăruse. Așa că, de unde în trecut i se păruse normal ca din pricina ei să nu aspire la iubirea lui Phineas — și cu atît mai puțin la o căsătorie cu el — de cînd era văduvă avea altă optică. Se simțea liberă, bogată, aptă oricînd să-și refacă viața, mai ales lîngă omul care-i jurase cîndva iubire, în vecinătatea cascadei rîului Linter. De cîte ori n-ar putea să-i reasculte susurul împreună, dacă ar dovedi aceeași statornicie în dragoste ca și ea ? !

De la moartea lui Kennedy, îl văzuse o singură dată, și în împrejurări mai mult decît vitrege. Îl vizitase la închisoare, unde nu era locul să-i arate altă afecțiune decît cea impusă de dramatismul situației în care se afla. Ca atare se purtaseră amîndoi ca vechi și buni prieteni. Din secunda cînd auzise de arestarea lui, îi închinase fiecare gînd, fiecare trăire a cugetului. Atît de cumplit și de necrezut era pericolul ce-l pîndea, încît uitase aproape cu totul de sine. Dacă avea să ajungă pe eșafod, hotărît lucru murea și ea. Prea ar fi fost oribil sfîrșitul acestui idol pe care îl venerase ca să conceapă propria-i supraviețuire. Îndurase multe în viață, dar așa ceva nu putea să suporte. Însă de avea norocul să scape, chiar cu reputația pîngărită, atunci va vedea de ce minuni este în stare fidelitatea unei femei.

Așa gîndise tot timpul, pînă aflase de întorsătura procesului și de perspectiva de a ieși din închisoare, nu dezonorat, ci înconjurat de flamuri și de ovații, ca un erou. De atunci o urmărea necontenit întrebarea : cu ea ce urma să se întîmple ? Întrevedea de pe acum grandioasa sărbătorire ce-l aștepta, uralele și felicitările care aveau să-l acopere. Ducesa de Omnium ardea să-l asalteze cu ospețele. Soții Cantrip abia apucau să-i serbeze triumful și, din spusele lordului Chiltern, parvenite prin Violet, pronunțarea unei sentințe neumbrită de dubii va fi primită cu aclamații de întreaga Londră. Or în frenezia ce avea să se declanșeze, cine se va gîndi la ea ? Marie Goesler va ocupa locul de cinste ; salvatoarea care mersese în Boemia, în Polonia — și Dumnezeu mai știe pe unde — arătînd că era dispusă să-și cheltuie energia, timpul și averea, numai să-l scape de la spînzurătoare. Și de fapt reușise prin descoperirea făcută la Praga. Dar nu te copleșea îndignarea la gîndul că o nenorocită de cheie, găsită de o năpîrcă, convinsese dintr-o dată instanța și publicul de nevinovăția unui om pe care ea, Laura Kennedy, îl socotise din capul locului imaculat, fiind gata să-și dea și viața pentru această credință ? !

De ce nu-i fusese ei hărăzit să meargă la Praga ? Nu ar fi făcut orice sacrificii, nu s-ar fi bătut cu toți zmeii pentru a-l salva ? Și nu ar fi doborît orice rivală care cuteza să-și închipuie că poate înfrunta mai multe primejdii ori este capabilă de jertfe mai grele ca ea ? Pentru ce soarta nu-i dăduse putința să facă dovada nemăsuratei dragoste ce i-o purta acestui bărbat ? Ea se luptase numai cu zăvoarele pușcăriei, pe care izbutise să le deschidă și, ca orice femeie îndurerată, se aruncase de gîtul lui și plînsese. Dar ce însemna gestul ei pe lîngă drumul ce îl bătuse venetica în Boemia și descoperirea cheii prin care descuiase enigma ? !

Doamne, cît o ura de mult și cît de proaspete îi erau în memorie spurcăciunile ce se discutaseră despre ea ! Să fi sărit oricare altă femeie în ajutorul iubitului, nu ar fi mîhnit-o nici un pic. Dar nu o creatură suspectă, pripășită de prin Germania, o intrigantă și o stricată. Nu știa întreaga metropolă că trăise cu răposatul Duce de Omnium în ultimii ani ? În schimb cine avea habar de

îndeletnicirea foștilor ei părinți ? Sau de numele lor ? Nu fusese veșnic privită ca o persoană perfidă, înfigăreață, trăgînd tot felul de sfori în dorința de a se cățăra cît mai sus ? Și apoi era destul de bătrînă ca să-i fie mamă lui Phineas, deși, prin anumite farmece de medee, izbutea să ascundă ravagiile vîrstei.

În nemărginita sa răzvrătire, lady Laura o nedreptățea pe rivală în chipul cel mai flagrant. Mai ales în privința anilor, fiindcă, din întîmplare, Marie Goesler era cu cîteva luni mai tînără decît ea. Apoi, fiind bruneță — sau tuciurie, cum i-ar fi zis adversara — era mai ferită de urmele timpului și ale suferinței decît o blondă, ca Laura, pe a cărei față durerea lăsase amprente vizibile, încît la treizeci de ani și ceva arăta ridată și veștedă, pe cînd Marie avea tenul întins, ochii scăpărători, părul negru și cu reflexe lucioase, întreaga sa ființă strălucind de prospețime și frumusețe. Iar Laura o privea cu ura pe care oricare blondă ofilită o simte pentru o brună ce și-a păstrat frăgezimea.

— Oare cum i-a venit ideea cu cheia ? se întreba Violet cu uimire.

— Nu-i aparține ; i-a suflat-o careva pe la Praga, îi ripostă enervată.

— Dacă-i așa, în ce scop mai plecase ? continuase cumnata.

— Uff, Violet ! Nu-mi mai vorbi despre ea, fiindcă simt că-mi pierd mințile.

— Totuși, i-a făcut un serviciu imens, insistase ocalaltă.

— Se poate. Și să-i fie de bine. Deși pot să jur că îl achitau și fără să se vînture dumneaei prin Boemia. Oswald e sigur de asta. Dar nu are importanță. Să fie aclamată pentru victorie. Numai să nu-i rostești numele în fața mea. Știi foarte bine cu ce ochi am privit-o de cînd a răsărit prin saloanele londoneze. Și m-a uimit să constat că-i arăți așa de mare prietenie.

— Nu știu ce înțelegi tu prin „mare prietenie"...

— Nu ai poftit-o la conacul Harrington ?

— Asta da. Și realitatea e că nu îmi displace și nu am auzit pe nimeni vorbind-o de rău. Cred că tu ești pornită împotriva ei, Laura.

— Tot ce se poate. Ești liberă să gîndești și să spui orice vrei. Dar o urăsc, zise cu patimă. Ca după un răstimp să adauge : sînt sigură că o va lua de soție. Pot să și jur. Și nu mă tulbură atît ideea că se însoară, cît faptul că... faptul că... după tot ce a existat între noi, își alege unica

femeie din Londra pe care nu pot s-o frecventez. Asta mi se pare intolerabil.

— Scumpă Laura, s-ar cuveni să te controlezi puțin în legătură cu domnul Finn, o sfătui Violet afectuoasă.

— Ar trebui. Însă mi-e peste putință. Și tu ce vrei să spui ? Că mă fac de ocară prin atitudinea mea ?

— Ferească sfîntul, se apără lady Chiltern.

— Ba da, asta gîndești. Oswald este mai sincer și mi-o trîntește în față. Deși, cu ce am greșit ? Am avut un destin nemilos ; am suferit neînchipuit de mult. Și în fond ce doresc decît să-l știu fericit și vrednic de stimă ? Mai sper ceva pentru mine ? Nimic. Mă voi întoarce la Dresda și acolo am să-mi duc zilele, unde propria-mi decădere nu dezonorează pe nimeni.

Violet încercă să o consoleze vorbindu-i cît mai duios. Dar nu reuși. Fiindcă, așa cum o știau deopotrivă, Phineas nu mai avea de gînd s-o ceară pe fosta Laura Standish.

CAPITOLUL LXVI

MĂCIUCA DE FABRICAȚIE STRĂINĂ

PRECIPITÎND PE CÎT POSIBIL călătoria, Marie Goesler izbuti să acopere distanța Praga—Londra în mai puțin de o săptămînă, încît procesul a putut fi reluat mai devreme decît era prevăzut. Totuși, zilele cîștigate nu puteau anula întîrzierea ce survenise și neplăcerile multor legiuitori. În condiții normale, instanța și-ar fi încheiat mai de mult misiunea, iar juraților care-o alcătuiau s-ar fi întors pe la treburi. Dar împrejurarea de față ceruse eforturi suplimentare, precum și numeroase abateri de la rigorile obișnuite. În perioada din urmă se mișcase, chipurile, și Parlamentul, zorind justiția să clarifice situația deținutului, care nu era o persoană de rînd, ci un membru al Camerei și, în consecință, se cuvenea să reintre cît mai degrabă în drepturi, odată ce i se stabilea nevinovăția. Deci onorata Curte trebuia să reînceapă fără întîrziere dezbaterile, pentru a limpezi acest caz complicat și plin de surprize. Inițial se crezuse că suspendarea va dura exact o săptămînă de la data cînd fusese decisă. La fel știau și cei doisprezece juruți, și tocmai gîndul unei sechestrări atît de mult prelungite îi adusese la disperare.

Noroc că autoritățile se îngrijiseră să le mai îndulcească oarecum, traiul, compensîndu-le privațiunea de libertate prin cîteva promenade cu trenul — evident, sub escorta polițailor — și două prînzuri mai copioase, unul la Greenwich și altul la Richmond, unde sărmanii oameni își găsiseră mîngîierea într-o ciozvîrtă de miel și o salată. Ca apoi, spre marea lor bucurie, să afle că în loc de miercuri, cînd se fixase continuarea procesului, dezbaterea reîncepea luni. Doamna Goesler sosise duminică dimineața împreună cu martorul și matrița făcută de acesta, încît misterul cheii se dezlegase imediat în prezența președintelui completului de judecată și a maiorului Mackintosh. După tiparul adus de meseriaș, se turnase și o cheie, care se potrivea la căsuța din strada Nurthumberland, ajungîndu-se astfel la încheierea că Mealyus comandase dublura în străinătate cu scopul de a deschide ușa fără să apeleze la gazdă. În virtutea acestei dovezi, Sir Gregory recunoscu drept o datorie a sa de a cere procurorului și instanței achitarea lui Phineas Finn.

În ce privea enigma asasinării lui Bonteen, aceasta rămînea nedezlegată pentru moment — sau poate de-a pururi — dat fiindcă probele existente nu îl incriminau îndeajuns pe Yoseph Mealyus. După cum arătă Sir Gregory, era de neconceput să fie spînzurat un om doar pe motiv că își confecționase o cheie — fie și în ipoteza că recursese, pentru cîteva ceasuri, la demiul gri aparținînd proprietarului. Autoritățile nu dețineau mărturii capabile să ateste îmbrăcarea hainei în noaptea asasinatului sau ieșirea din casă a suspectului. Se făcuseră, ce e drept, încercări pentru identificarea pastorului, dar nu se obținuseră rezultate. Spre îngrețoșarea fără de margini a lordului Fawn, acesta fusese dus la închisoarea unde se găsea Mealyus și confruntat cu arestatul. Însă luminăția sa nu se pronunțase în nici un fel. Din proprie inițiativă, deținutul îmbrăcase raglanul, plimbîndu-se, după aceea, prin biroul unde se aflau. Dar o făcu în zadar. Pentru că lordul nu emise un sunet. În închipuirea lui, omul de alături putea foarte bine să fie cel întîlnit pe stradă, ca și Phineas Finn, sau oricare altul. Așa că se abținu de la aprecieri, holbîndu-se doar cu demnitate și tăcînd cu același aer solemn. Deși în sinea lui era extrem de nenorocit, considerîndu-se marele martir al procesului. Pe cînd Phineas Finn devenea un erou. Cei doisprezece jurați aveau să-l declare nevinovat fără să riște o secundă disprețul și imputările ulterioare ale lumii. În vreme ce el, coșcogeamite lordul, fusese supus la un chin pe care nu-l va uita niciodată. Și nici nu se va lecui de suferințele îndurate. Mai ales că nu vedea cum ar fi putut să mai apară în societate și să dea ochii cu oamenii. Și toate astea, după ce depusese atîtea silințe să fie corect și să spună doar adevărul! După trista experiență din sala procesului, nimic și nimeni nu ar fi izbutit să-i mai smulgă un cuvînt. De aceea se zgîia cufundat în muțenie. Doar declarase că a văzut un om într-un pardesiu cenușiu. Și cu asta, să le fie de bine.

— Așa e, Alteță, că nu pe mine m-ați întîlnit? îl întrebă Mealyus cu un glas de milog. Iar Alteța Sa tăcu precum o statuie.

Deci așa se înfățișau lucrurile în după-amiaza zilei de luni, cînd se convocaseră cei doisprezece jurați pentru ascultarea rechizitoriului, urmînd ca marți — după pronunțarea verdictului — să se întoarcă la casele lor. Dar pînă să intre în ședință, se mai ivi un eveniment care avea să le mai amîne cu o zi mult așteptata eliberare. Era vorba de o altă descoperire, mai interesantă decît a cheii secrete, și făcută fără tributul unei călătorii la Praga. Ba chiar atît de simplu, că era greu de imaginat cum de întîrziase pînă atunci, cînd normal ar fi fost ca obiectul revelator să fie găsit în orice clipă după comiterea crimei. În special de poliție, care, bineînțeles, își primi cuvenita praftoriță pentru inerția și lipsa de atenție de care dăduse dovadă. Și acum iată împrejurările senzaționalei descoperiri. Jucîndu-se într-una din grădinile printre care tăia faimosul pasaj unde pierise Bonteen, un puștan de viță nobilă — desigur feciorul ilustrului proprietar — dădu peste o măciucă masivă și grea la mînă. Se distră cu ea pînă la ceasul amiezii, cînd se întoarse în casă cu proaspăta achiziție. Observată de unul din servitori, băiatul explică unde și-o însușise, ducîndu-l la fața locului. În minutele următoare, povesti și tatălui său aventura, iar acesta chemă de grabă un polițist, informîndu-l de ciudățenia petrecută. Fiul găsise o măciucă încărcată cu plumb, în desișul ierbii și al tufișurilor din grădină. Studiindu-se locul, s-a dedus că arma ajunsese acolo azvîrlită de cineva peste zidul pasajului despărțitor. Știrea se transmise imediat autorităților. Însă cu aceeași iuțeală se răspîndi și în oraș, unde se vorbea numai despre iminenta demascare a ucigașului.

Apariția unei noi arme — similară cu cea predată de acuzat — declanșă cercetări serioase.

În primul rînd trebuia stabilită proveniența ei și, în scopul acesta, chestura apelă la cei mai buni specialiști care, după ce o studiară cu luare aminte, au decretat că nu era fabricată în Anglia. Măsura vreo treizeci de centimetri în lungime ; mînerul avea o chingă din piele, și un fel de arc la extremitatea inferioară, iar măciulia ovală, încărcată cu plumb, era încastrată într-o împletitură extrem de fină, făcută din piele. După opinia experților, asemenea lucrătură din piele nu se execută decît la Paris, de unde se ajunse la presupunerea că Mealyus o achiziționase din străinătate, ținînd-o ascunsă, în vederea asasinatului. Dar o simplă supoziție nu putea să-l trimită pe locul unde se tortura de atîta vreme sărmanul Phineas. Procurorul de la chestură cerea să se stabilească o conexiune precisă între măciucă și posesor ori să se demonstreze că o cumpărase. Numai acestea puteau să constituie capete de acuzare și, pînă la obținerea lor, predicatorul nu era cu nimic implicat în crima comisă. În zadar susțineau o mulțime de oameni că Bonteen fusese ucis cu arma recent descoperită și nu cu cea purtată de Phineas în buzunarul raglanului. Nici unul nu putea să aducă dovezi în sprijinul afirmațiilor. Așa că descoperirea celei de a doua măciuci nu dezlega misterul omorului, răzbunînd victima. Însă reprezenta un argument de valoare în sprijinul nevinovăției lui Phineas.

În decursul investigațiilor, i-a fost arătată și lui Yoseph Mealyus. Maiorul Mackintosh, aflat de față, îi relată întreaga istorie — de cine și unde fusese găsită. De cum zări măciuca, predicatorul se repezi și o luă în mînă, privind-o ca pe un lucru nemaivăzut. Pesemne regizase din timp această scenă la care se aștepta mai devreme sau mai tîrziu, fiindcă prea bine simulase curiozitatea și neștiința. Dar cu toată abilitatea și nemaipomenita prezență de spirit, se înroșise la față — o reacție pe care n-o putea dirija.

— Nu știți nimic despre armă ? îl întrebase unul din polițaii prezenți. Natural, nu trebuie să vă acuzați singur, adăugase imediat.

— De unde să am habar de o măciucă ? ripostase Emilius cu aerul cel mai candid. N-am avut niciodată în posesia mea un asemenea obiect. Ba nici nu știam cum arată pînă mai adineaori.

Își juca impecabil rolul, nimic de zis. Doar atît că roșise pînă peste urechi.

Polițiștii erau convinși de vina sa odioasă. Dar ce-i puteau face ?

— Fără doar și poate, i-ai salvat viața, îi declara ducesa prietenei Marie, duminică după-amiază, înaintea descoperirii mai sus pomenită.

— Nu cred că l-ar fi atins măcar cu un fir de păr, răspunse cealaltă.

— Nu zău ? zise Glencora. Ei află că toți erau siguri că ajunge la eșafod. Și n-ar fi fost înfiorător ? Acum nu prea văd cum n-o să vă luați, fiindcă o lume întreagă vorbește despre căsătoria voastră.

În ziua de marți, după găsirea celei de a doua arme, se întîlniră din nou.

— Acum este limpede că pastorul l-a omorît, declară ducesa.

— Nu m-am îndoit nici o clipă.

— Totuși, stau și mă gîndesc la curajul pe care l-a avut acest venetic să-l atace pe Bonteen, în plină stradă, unde putea fi văzut de oricine. Și nu știu, dar parcă nu-l detest prea mult pentru ce a făcut. Cît despre cutra lui de nevastă, consider că și-a primit exact ce-a meritat.

— Desigur, domnul Finn va fi acum achitat, vorbi Marie despre ce o durea pe ea.

— Auzi vorbă ! Cred și eu că va fi achitat. Nimeni nu se îndoiește de asta. Dealtfel, s-a și hotărît acest lucru și este o rușine să mai fie ținut o singură zi la închisoare. Cred că-l vor face *pair*, și-or să-i dea o pensie sau, în cel mai rău caz, îl numesc subsecretar de stat pe undeva. Mult aș fi vrut să nu fi dat buzna Plantagenet la nenorocita aia de Cameră de Comerț, pentru că l-ar fi numit Președinte acolo. Nu-l prea văd să devină Păstrătorul Sigiliului, decît numai dacă-l ridică la rangul de *pair*. Ai avea ceva împotrivă, scumpa mea ?

— Vei avea supriza să afli că-l vor consola cu funcții mult mai puțin simandicoase. L-ai văzut la proces, nu-i așa ?

— Plantagenet nu m-a lăsat să mă duc. Dar știu de altcineva care l-a vizitat.

— O doamnă ? deveni Marie curioasă.

— Bineînțeles. Dar cred că jumătate din cei de la cluburi au mers la Newgate să-l vadă.

— Cine a fost acea doamnă ? stărui doamna Goesler.

— N-o să te superi dacă îți spun ?

— În orice caz mă voi strădui să mă stăpînesc...

— Vizitatoarea a fost lady Laura, anunță Glencora scrutîndu-și amica.

— Mi-am închipuit, rosti cealaltă calmă.

— Se zice că îl iubește la nebunie, adăugă ducesa.

— S-o fi spunînd, dar nu cred. În ziua de azi femeile nu se mai prăpădesc de dragul bărbaților. Cei doi se cunosc de mulți ani și sînt buni prieteni. Dealtfel și fratele ei, lordul Chiltern, ține enorm la domnul Finn. Așa că nu-i de mirare să-i fi făcut o vizită.

— Probabil ai aflat că e văduvă, o întărîtă ducesa.

— Cum de nu. Domnul Kennedy murise cu mult înainte să fi plecat eu în Europa.

— Și e foarte bogată, completă Glencora. A primit, în folosință pe viață, întregul domeniu Loughlinter. Plus că și-a recăpătat fosta zestre. Pariez pe ce vrei că-i va propune să le împartă cu ea.

— Se prea poate, admise Marie Goesler, roșind imperceptibil.

— Și mai pun un rămășag pe oricît vrei tu...

— Apropo de ce ?

— Că domnul Finn o va refuza. E foarte la modă ca femeile să ofere și bărbaților să strîmbe din nas. Și ca să fiu sinceră, era penibilă situația lor din trecut, cînd trebuiau cu orice preț să accepte ofrandele pentru că, altminteri, îi ostraciza societatea. Acum există altă optică, mai sănătoasă.

— Cunosc și eu cazuri cînd bărbații au refuzat dania femeilor, zise Marie cu gîndul la ea și la Phineas, răsucindu-se în așa fel ca să n-o vadă prietena și nici să nu-i observe fereala.

— Cînd s-o termina toată tevatura, îl invităm la Matching, și îl scăpăm din ghearele altor femei. Nu-i prea văd să continue sesiunea parlamentară, dat fiindcă nu s-a făcut nimic de la arestarea lui. De cînd zace la închisoare, toate treburile țării au stagnat. Pînă și Plantagenet nu muncește mai mult de douăsprezece ore pe zi, și am aflat că lordul Fawn nu a mai dat pe la Colonii de două săptămîni. Pe moment încă sînt aferați, dar în clipa cînd se dezumflă, nici unul nu mai e bun de treabă pînă după vînătoarea de potîrnichi. Vor fi cîteva ospețe grozave în cinstea sărbătoritului, după care ai să-i vezi fulind-o din Londra. Și de cînd cu descoperirea măciucii în grădină, n-o să mai fii socotită unica salvatoare. Se cuvine să-i fie recunoscută și contribuția micului lord Frederick, care a găsit-o în iarbă

— Este cazul cel mai ciudat din cîte cunosc, declara în aceeași seară Sir Simon Slope unui prieten de al său. Îl trimiteam categoric la eșafod dacă nu interveneau cele două accidente — deși nici unul din ele nu ne îngăduie să-l spînzurăm pe un altul.

— Ce păcat !

— Cazul lui Finn demonstrează pericolul dovezilor circumstanțiale, deși, fără ele, nu mai ajungi să condamni o crimă. Mă bucur grozav că s-au găsit cheia și a doua măciucă. Fiindcă nu eram deloc convins de chestia cu pardesiul.

CAPITOLUL LXVII

VERDICTUL

ÎN DIMINEAȚA ZILEI de miercuri, Phineas Finn a fost din nou adus în sala de judecată și din nou introdus în boxă. În general, se considera că nu trebuia să mai fie supus unei astfel de umilințe, dar așa cum i se explicase și lui, încă era deținut și strictețea legii nu îngăduia să stea în altă parte cît mai dura procesul. Phineas primi scuzele prezentate cu o sfidare politicoasă. După cîte îndurase, și de-ar fi fost invitat de instanță, tot nu-și schimba locul pînă la pronunțarea verdictului. Cînd, după instalarea legiuitorilor, apăru pe estrada ce ducea către boxă, asistența izbucni într-un ropot de aplauze, ceea ce-l mînie grozav pe aprod, care zbieră către toți, amenințîndu-i că vor fi arestați pînă la ultimul dacă nu amuțesc pe moment. Procurorul nu protestă la intervenția sa drastică, și nici restul somităților prezente în juriu nu-și arătară nemulțumirea. Marele podium gemea de parlamentari din ambele Camere, printre care se remarcă și Onorabilul Gresham, venit împreună cu amicul său, lordul Cantrip. Se aflau de față și cei doi duci — cel de Omnium și de St. Bungay — în vreme ce personaje cu greutatea unui Laurence Fitzgibbon ajunseseră la mîna ajutorilor de polițai ca să capete un locșor.

Phineas era tras la față și pămîntiu. Se mai observase că se sprijinea de grilajul boxei și nu ședea drept ca o lumînare, cum fusese văzut în zilele precedente. Cei care-l urmăreau cu atenție făcură și constatarea că nu-și mai ridica ochii spre legiuitorii din față, deși pînă atunci

îi fixase tot timpul, căutînd să le surprindă orice reacţie. Acum îl fixa numai pe vorbitor, de parcă ceilalţi pieriseră sau nu-l mai interesau. Hotărît lucru, acuzatul era mult schimbat, începînd cu ţinuta şi gestica, pînă la expresia fizionomică. În prima şi lunga săptămînă a supliciului, impresionase prin verticalitatea perfectă a poziţiei, prin frumuseţea lui bărbătească, prin exemplara stăpînire de sine şi curajul de care dăduse dovadă. Oricît de mare va fi fost spaima ce o trăise, nu-i apăruse nici o urmă pe chip. Şi oricît de clocotitoare fusese răzvrătirea lăuntrică, nu şi-o trădase printr-un afront cît de neînsemnat. Şase zile încheiate rămăsese neclintit pe locul ruşinii şi al infamiei, susţinut de o vigoare şi o temeritate pe măsura cruntei încercări prin care trecea. Dar uriaşele silinţe depuse în acest răstimp, îşi puseseră pecetea pe înfăţişare, răpindu-i graţia şi eleganţa obişnuită. Dealtfel, în zilele de pe urmă zăcuse bolnav, şi se mai şuşotea că nopţile nu doarme o secundă. De la suspendarea procesului se discutase mereu starea precară a sănătăţii sale, tot publicul fiind la curent cu consecinţele întemniţării — din ce în ce mai vizibile şi mai îngrijorătoare.

Şedinţa de miercuri a fost deschisă de Sir Gregory Grogram, care se adresă juraţilor, cerîndu-le iertare pentru neajunsurile îndurate. Astfel de scuze mai fuseseră auzite de-a lungul procesului şi, la fiecare ocazie, stîrniseră bombăneli. De astă dată le răspunse primul jurat, exprimîndu-şi nădejdea că organele în drept vor examina împrejurarea de faţă, datorită căreia doisprezece gentilomi, angrenaţi în comerţ, au fost răpiţi de la ocupaţia lor şi zăvoriţi timp de paisprezece zile, pentru că probele incriminatorii fuseseră complet eronate. Remarca sa îl făcu pe procuror să-şi plece fruntea şi să-l privească pe deasupra ochelarilor într-un fel care anula orice comentariu, după care declară calm că dovezile existente erau perfect valabile şi, în virtutea lor cît şi a recentelor mărturii survenite, stimabilii juraţi aveau să-l achite pe inculpat. Prin urmare dovezile nu ar fi dus la nici o greşeală, singura eroare posibilă fiind doar pretinsa învinuire atribuită de acuzare, pe care dînşii, în calitatea pe care o aveau, desigur ar fi oprit-o la timp. Apoi încercă să-i împace cu ideea canonului la care fuseseră supuşi, arătîndu-le cît de importantă, ba chiar grandioasă, era poziţia ce o deţineau în contextul legislaţiei britanice.

— E frumos şi adevărat ce spuneţi, Excelenţă, îi ripostă unul din cei tămîiaţi, însă de-aţi fi negustor ca

mine, cu o prăvălioară în care nu am un asociat sau vreun ajutor şi aţi lăsa-o paişpe zile în paragină, cum v-ar cădea ?

Vorbind, bietul om clătina din cap abătut şi la sfîrşitul întrebării îşi duse batista la ochi, stîrnind mila celor prezenţi.

După neprevăzuta intervenţie, Sir Gregory îşi continuă cuvîntul, adresîndu-se tot juraţilor, dar în legătură cu procesul în curs. Mult iscusitul coleg, reprezentînd apărarea, spuse el arătînd cu capul spre Chaffanbrass, pregătise noi mărturii în sprijinul celui judecat. Dacă audierea lor va confirma aşteptările sale, datoria faţă de Majestatea Sa îl obliga să se alăture apărării, cerînd instanţei achitarea imediată a deţinutului. Dar aceeaşi datorie îi obliga şi pe domnii juraţi să-şi formeze propria părere asupra valabilităţii dovezilor ce vor fi prezentate şi, în funcţie de aceasta, să pronunţe verdictul.

— Nu se va îndoi nimeni de valabilitatea lor, sări Chaffanbrass de pe bancă. Dacă eu nu am nici un dubiu, fiţi siguri, domnilor, că nici dumneavoastră nu îl veţi încerca. Aşadar, cer îngăduinţa să încep audierea martorilor în numele apărării. Ultimul martor a fost domnul Monk, care a vorbit despre reputaţia clientului meu. Acum urmează fierarul praghez, numit Praska. Peter Praska. Natural, nu ne cunoaşte limba şi, din păcate, nu ştie nici germana. Însă avem un interpret, cu ajutorul căruia vom afla, fără întîrziere, ce are să ne declare Peter Praska.

Urmă depunerea jurămîntului, mai întîi de praghez şi pe urmă de interpret, care făgădui cu mîna pe Biblie să traducă întocmai ce avea să audă în limba cehă.

La această şedinţă fusese adus şi Mealyus în sală, între doi gardieni şi, la vederea lui, Praska declară solemn că la comanda acestui om executase cheia. Declaraţiile au fost destul de lungi şi cititorul nu va fi plictisit cu relatarea lor. Din ele reieşi, însă, limpede că se executase dublura la ordinul personal al lui Mealyus şi aceasta se fabricase într-o comună apropiată de Praga.

La depoziţia cehului, se alătură şi cea a fostului proprietar din străduţa Northumberland, prin care se atestă plecarea chiriaşului peste hotare cu cheia gazdei, bineînţeles în ideea de a o folosi ca model, pentru dublura ce urma s-o comande.

— Şi, mă rog, de ce nu mi-aş fi făcut o rezervă, s-o am la caz că pierdeam cheia casei ? ripostase predicatorul vexat. Am negat cu vreodată că mi-am luat această mă-

sură de prevedere ? Mi se pare cel puțin deplasată învinuirea care mi se aduce.

Emilius și-ar fi continuat protestele, de nu-l înhățau cei doi polițiști, tîrîndu-l la repezeală din sală, deoarece apărarea nu mai avea nevoie de prezența sa.

După epuizarea declarațiilor privitoare la cheia secretă, Chaffanbrass trecu la arma de curînd dezgropată din ierburi, pe care o întinse, pentru examinare, instanței. Prezentarea ei produse mare senzație în sală. Spectatorii plasați mai departe se ridicau în vîrfurile picioarelor ca s-o poată vedea, pizmuindu-l pe primul ministru pentru hatîrul care i se făcuse de a-i fi înmînată pentru cîteva clipe. Băiețelul care o descoperise nu avea nici șase ani împliniți, și deci chestionarea lui implica anumite dificultăți. La o vîrstă atît de fragedă, nu putea fi supus la un interogatoriu normal și nici la depunerea tradiționalului jurămînt. Așa că, scutit de formalitatea din urmă, iscodit cu răbdare și pe ocolite, s-au extras de la el doritele confirmări referitoare la arma găsită. Acestea au fost întregite de o schiță topografică executată de Chaffanbrass, ilustrînd în amănunțime dispunerea grădinii, zidul gangului cu pricina, lungimea lui, treptele pe care se presupunea că fusese ucisă victima și, evident, locul unde se aflase noua măciucă.

După copil au fost audiați o serie de meșteșugari, specialiști în arme albe, precum și alții lucrînd în pielărie, care au reeditat afirmațiile de la chestură cu privire la originea franceză a obiectului pe care îl cercetaseră. Meseriașilor le-au urmat doi chimiști, însărcinați cu examinarea măciuliei pentru a descoperi eventuale urme de sînge. Aceștia infirmară existența presupuselor urme, arătîndu-se de părere că victima sucombase de pe urma unor traume care nu sîngeraseră. Depoziția din urmă era mai puțin interesantă pentru onorata Curte, întrucît se aflase de la cei patru medici legiști că loviturile ucigașului nu produseseră nici o hemoragie. La orele paisprezece, cînd instanța luă pauza de amiază, cei doisprezece jurați intraseră iar în panică la gîndul că nu se sfîrșește procesul și că mai rămîn o noapte sechestrați în tribunal.

Dar apărarea expusese proaspetele dovezi, încît la revenirea instanței în sală, Chaffanbrass ceru permisiunea de a mai veni cu unele completări. De bună seamă știa că pledoaria lui se încheiase și, potrivit procedurii, nu avea dreptul s-o mai reia. Însă avîndu-se în vedere natura cu

totul specială a cazului, cît și numeroasele abateri pe care le impusese de la canoanele obișnuite, nădăjduia să nu i se refuze privilegiul solicitat. Și cum sir Gregory își dădu consimțămîntul tacit, bătrînul pledant pronunță cele cîteva cuvinte făgăduite, care înghițiră nu mai puțin de un ceas. Intervenția lui se consideră de prisos, deoarece mai toate afirmațiile de acum repetau ideile cuprinse în expunerea inițială. Datoria sa, zise Chaffanbrass, nu era de a trece vina asasinării lui Bonteen asupra altei persoane. Nici să aprecieze, în numele onoratei instanțe, dacă în virtutea probelor existente era sau nu cazul de a trimite pe altcineva în justiție. Unica sa datorie consta în apărarea clientului. Deci numai în contextul acesta se referea la dovezile menționate, întrucît, privite în ansamblu, incriminau cu tărie alt om, degajîndu-l de orice vină pe inculpatul de acum și excluzînd, totodată, putința de a fi condamnat. Dealtfel, nutrea credința că întreaga asistență se convinsese de nevinovăția actualului deținut. Totuși, în calitate de apărător, nu se putea bizui numai pe această convingere. Ci trebuia să arate pentru care considerente se impunea cu stringență achitarea clientului său. Cînd Chaffanbrass istovi argumentele și se reașeză în bancă, președintele flutură mîna dreaptă, în semn că renunță la o eventuală ripostă, cedînd cuvîntul procurorului.

Acesta își începu rechizitoriul la trei și jumătate. Dar înainte de a trece la fondul expunerii, găsi cu cale să-i asigure pe năpăstuiții jurați că le va da posibilitatea să încheie obositoarea lor misiune și să se întoarcă acasă în aceeași seară. Se putea ca rechizitoriul să dureze destul de mult, îi preveni el, deoarece trebuia să parcurgă toate dovezile, să le tălmăcească și să explice împrejurările acestui proces atît de ieșit din comun. Însă nu va pleca din sală pînă nu avea să-și epuizeze expunerea — indiferent cît va arăta ceasul — iar verdictul care urma, probabil nu le va răpi multă vreme.

— Da de unde, Excelență ! își dădu în petec exasperatul negustător, atrăgîndu-și o nouă dojană — din fericire mai blîndă ca cele anterioare.

Rechizitoriul a ținut patru ore pe muche, în care s-au recapitulat și au fost cîntărite toate probele acuzatoare invocate împotriva lui Phineas, dar cum cititorul a luat cunoștință de ele într-o altă etapă a cronicii actuale, aici vor fi amintite numai în treacăt. Referindu-se la natura lor circumstanțială vorbitorul recunoscu drept valabile o bună parte din teoriile bătrînului Chaffanbrass ; totuși,

se menţinu la ideea că excluderea lor ar dăuna considerabil justiţiei, întrucît numeroase delicte ar rămîne necondamnate. Fără îndoială, în cazul de faţă, gentilomul din boxă fusese victima unui lanţ de circumstanţe cu totul bizare, din care urma să fie descătuşat graţie altor circumstanţe la fel de bizare. Sau aşa s-ar fi crezut la prima vedere. În realitate, eliberarea deţinutului se sprijinea pe alte motive. Se ştia că, în decursul dezbaterilor, se audiaseră două seturi de mărturii — dacă le putea denumi astfel — cele din urmă pledînd în mod categoric în favoarea acuzatului. Cu toate astea, se simţea dator să declare în faţa instanţei şi a publicului că, şi fără apariţia celei de a doua arme şi a cheii turnată în Boemia, domnia sa nu ar fi opinat nici o clipă pentru o condamnare. Prin asta nu voia să lase de înţeles că procesul nu ar fi avut o deplină justificare. Ce dorea să sublinieze era faptul că, şi în ipoteza cînd nu se ivea un al doilea suspect, tot ar fi considerat incomplete dovezile împotriva domnului Finn sau, mai degrabă, lipsite de necesara greutate pentru a-l osîndi. — Deci, chiar cu preţul de a se repeta, ţinea să releve încă o dată că şi de-ar fi rămas recenta măciucă pe veci îngropată în iarbă ori executantul cheii de-a pururi necunoscut, instanţa de faţă n-ar fi comis cumplita greşeală de a pedepsi un nevinovat în locul celui culpabil, mînjindu-se cu sînge neprihănit, în dorinţa de a spînzura criminalul. Dealtminteri, din cît cunoştea, această îngrozitoare eroare nu se făcuse niciciînd în Anglia. Legiuitorii vădeau atîta grijă pentru viaţa oricărui om, încît de multe ori scăpau de la moarte adevăraţi ucigaşi. Stăruia asupra acestui aspect pentru că nu voia ca actualul proces să fie citat drept un exemplu de eroare judiciară determinată de dovezile circumstanţiale.

Într-adevăr, aparenţele au pledat un răstimp împotriva inculpatului, aducîndu-i mari prejudicii. Însă odată cu depoziţiile martorilor ascultaţi de instanţă, zăbranicul nedreptei învinuiri a început să se subţieze, ca după audierea prietenilor şi a cunoştinţelor care au vorbit de structura morală a domnului Finn, să se sfîşie complet. Iar la acestea, se adăugaseră în zilele de pe urmă noi revelaţii de extremă semnificaţie care, desigur, vor înlesni hotărîrea juraţilor. Incontestabil, se săvîrşise o crimă odioasă. Un gentilom venind de la club către locuinţă, fusese ucis în puterea nopţii. Făptaşul se mişcase probabil în preajma victimei ; o adulmecase. Pregătise omorul cu zile şi poate cu săptămîni înainte, înfăptuindu-l

cu o cruzime feroce, tipică marilor duşmănii. Aproape în mod sigur arma fatală era cea găsită în grădină — atît de aproape de locul crimei. În consecinţă, ucigaşul nu era cel din boxă, fiindcă este greu de imaginat să fi avut la sine două măciuci, iar cearta cu victima fusese mult prea recentă ca să aibă răgazul de a plănui asasinatul. Se cunoşteau relatările numitului Meager în legătură cu demiul cenuşiu şi cu potriveala cheii la uşa de acasă. Nu intenţiona ca în temeiul acestora, cît şi a mărturiilor ce le sprijinise să atribuie altuia vina, deoarece nu avea competenţa s-o facă. În schimb, le reţinea ca argumente hotărîtoare — dacă mai erau necesare asemenea argumente ? — pentru elucidarea definitivă a situaţiei domnului Finn.

— În concluzie, consider că nu veţi avea reticenţe să pronunţaţi achitarea domnului Finn, acuzat pe nedrept de omor, li se adresă juraţilor.

Aceştia se şuşotiră între ei mai puţin de un minut, ca apoi deznădăjduitul negustător să se ridice în picioare şi să anunţe :

— Îl achităm în unanimitate şi rămînem la părerea că nu trebuia deferit justiţiei în baza dovezilor pe care le-am ascultat.

Procurorul l-ar fi mustrulit iar pentru deplasata lui afirmaţie, însă eliberarea cît mai urgentă a prizonierului din calvarul la care era supus îl făcu să renunţe la dojenirea incurabilului jurat; întorcîndu-se către tînărul cu chip de cadavru care şedea sprijinit de grilajul boxei.

— Domnule Finn, îi vorbi el, aţi fost absolvit de odioasa şi abominabila învinuire care v-a fost adusă, nu doar cu sprijinul instanţei, ci al tuturor compatrioţilor dumneavoastră. Inutil să vă spun că părăsiţi boxa fără să vă fie întinată reputaţia. Şi cred că pînă şi în nenorocirea în care v-aţi aflat, elogiile prietenilor, veniţi să depună mărturii în sprijinul dumneavoastră, v-au adus mîngîiere. Pentru mine a fost şi rămîne o mare durere să văd o persoană ca dumneavoastră supusă unei josnicii atît de nemeritate. Dar ca unul ce aţi studiat legislaţia acestei ţări şi-i cunoaşteţi structura, veţi ajunge, poate, la încheierea că această caznă prin care aţi trecut nu a fost decît o încercare din partea justiţiei de a stabili adevărul şi a face dreptate. Îmi place să cred că nu peste mult o să vă reluaţi locul printre legislatorii acestei ţări.

După ultima frază, juraţii şi-au lepădat la iuţeală robele de pe ei şi au luat-o din loc, urmînd procesiunea

asesorilor, întîrziați pînă la ceasul acela, numai ca să audă ultimul cuvînt al instanței. Bătrînul Chaffanbrass își adună maldărul de hîrtii, cu ajutorul colegului Wickerby — ignorîndu-l cu totul pe junele său asistent — pe cînd Sir Gregory Grogram și Sir Simon se felicitau de zor pentru superbul sfîrșit al unei misiuni detestabile.

Iar Phineas era în sfîrșit liber ! Stăpîn pe el și slobod să facă tot ce-i poftea inima. Justiția nu mai avea nici un drept asupra lui. E ușor de închipuit cît de dulce trebuia să sune cuvîntul „eliberat" pentru un deținut oarecare scăpat din chinga legiuitorilor în ciuda vinovăției știută numai de el, însă nedibuită de tartorii tribunalelor. Asemenea deținuți se perindau cu sutele prin fața instanțelor, și cînd pehlivanul se vedea mîntuit de pericol, inima lui tresălta cu o bucurie de nedescris. După peripeții care nu visa în ce chip vor sfîrși, se întorcea acasă, unde, probabil, era primit de o soție sau o ibovnică tînără ori, în lipsa amîndurora, se ducea glonț la spelunca unde își făceau veacul cei de o teapă cu el. Vremelnicul interes suscitat de proces alunecase în amintirea zilei de ieri și nimbul eroic ce-i luminase umila persoană se topise fără de urmă. În schimb era liber și putea să-și bea rachiul îndoit cu apă exact unde poftea. Se prea poate ca la ieșirea din tribunal să fi avut parte de privirile iscoditoare și admirative ale cîtorva gură cască. Dar mai înainte de a da colțul străzii, devenea, iremediabil, un nimeni.

Numai că așa ceva nu putea să se întîmple cu un proaspăt eliberat ca Phineas Finn. Altele erau coordonatele sale morale, starea lui sufletească și perspectivele de după verdictul abia pronunțat. Cu toate că-l auzise, încă nu se simțea în stare să privească spre viitor, așa că nu avea nici cea mai vagă idee unde și cum va trăi în zilele și săptămînile ce urmau. Atît de fantastic îl zguduise anticiparea sentinței — cu necontenitele oscilații între speranța de a fi achitat și deznădejdea unei posibile condamnări — că nici o secundă nu se întrebase ce va fi după aceea. Numai Ducesa de Omnium tot croia planuri cum să-i fie sărbătorită izbînda, sugerînd o suită de zaiafeturi dintre cele mai grandioase — o perspectivă care, desigur, nu-i trecuse prin minte lui Phineas.

La coborîrea din boxă, nici nu știa pe ce lume se află, văzîndu-se doar flancat de bătrînul Low și de lordul Chiltern, fiecare ținîndu-l de un braț și ducîndu-l într-o cămăruță lipită de sala în care se ținuse procesul.

— În sfîrșit, ai scăpat ! suspină fericit fostul dascăl.

— Dar gîndiți-vă cît a suferit, adăugă Chiltern.

Abia atunci începu să cugete la ce avea să se întîmple cu el, să întrezărească eventualele propuneri ale amicilor de a-l îngriji în casele lor, fără a-și da încă seama în ce chip va răspunde acestor manifestări de bunăvoință ; dacă avea să le accepte sau nu. Își roti privirea prin odăița unde intraseră, în căutarea altor prieteni sau, mai curînd, în nădejdea s-o vadă pe aceea care bătuse jumătate din Europa pentru a-i aduce mărturiile salvatoare. O întîlnise pentru ultima dată în seara anterioară arestării, iar de atunci nu mai auzise nimic despre ea pînă la extraordinara expediție pe care o inițiase. Nici o ființă nu îi sărise în ajutor ca această femeie, și de aceea fusese aproape convins că avea s-o găsească acolo, așteptîndu-l. Însă în afară de Low și de Chiltern, nu era nimeni. Schiță un zîmbet către fiecare din ei, căutînd să se poarte cu calmul obișnuit.

— De acum va fi bine, înșină el. S-ar putea să beau un pahar cu apă ?

Se așeză pe un scaun, vegheat de cei doi, aplecați asupra sa și privindu-l cu grijă, acesta fiind singurul fel în care se pricepeau să-l reconforteze. Peste puțin apăru și lordul Cantrip în prag — rămas în sală pînă la plecarea somităților ce făcuseră parte din completul de judecată, iar în urma lui se ivi și Sir Harry Coldfoot, Ministrul Afacerilor Interne.

— Iubite prietene, se adresă acesta lui Phineas, zilele de restriște au trecut și nădăjduiesc ca în foarte scurt timp să le uiți. Phineas se străduí să zîmbească, întinzîndu-i mîna fostului coleg de odinioară. Nu aș fi îndrăznit să te tulbur, urmă Sir Harry, dacă nu mă simțeam dator să-ți exprim profundele mele regrete pentru greaua încercare la care ai fost supus.

La declarația sa ceremonioasă, Phineas se ridică de pe scaun și se înclină rigid. În sinea lui era pe deplin încredințat că toți cei legați de justiție îl consideraseră criminal și, în starea sufletească de acum, nu suporta în preajmă decît pe aceia care-l crezuseră de la bun început nepătat.

— Domnul Gresham m-a însărcinat să-ți transmit părerile sale de rău pentru cele întîmplate, alături de bucuria că totul s-a terminat cu bine, completă ministrul.

Phineas încercă să răspundă prin cîteva fraze, însă nu reuși să le formuleze și, la plecarea înaltului demnitar, izbucni în hohote de plîns.

— E de mirare ? zise Chiltern, vizibil impresionat. Ce nu pot să cred este că a rezistat calvarului așa mult...

— Pe mine m-ar fi zdrobit din primele zile, recunoscu lordul Cantrip. Întrebarea este, cum să îl îngrijim ca să-și revină ?

La aceasta, domnul Low propuse să-l ia pentru cîteva zile la dînsul. Soția sa îl cunoștea de atîta vreme și așa de bine, încît nici o femeie nu putea să-l ajute ca ea. Totodată se oferi să le găsească o găzduire pe aproape și surorilor lui din Irlanda, ca să-l poată vizita zilnic, mutîndu-le din locuința pe care și-o luaseră lîngă închisoarea Newgate.

Dar în timp ce se sfătuiau, interveni Phineas, vorbind pentru prima dată limpede și cu o inflexiune oarecum categorică.

— Eu aș vrea să mă duc acasă, la gazda mea, în strada Great Marlborough, zise el. Și se cramponă de această dorință.

Degeaba îi oferi lordul Cantrip reședința lui de la țară, unde se ajungea doar într-un ceas de la Londra, sau îl invită lordul Chiltern la conacul Harrington. Phineas nu se abătu de la ideea inițială, așa încît Low îl conduse în modesta căsuță a doamnei Bunce.

— Atunci am să vin mîine la tine... împreună cu Violet, îl anunță Chiltern înaintea plecării.

— Nu mîine, Chiltern. Dar spune-i soției tale că pun mare preț pe prietenia ce mi-a dovedit-o.

Se oferi și lordul Cantrip să-l viziteze, dar și acestuia îi ceru o păsuire de cîteva zile.

— În starea în care mă aflu, explică el, nu sînt în stare să primesc vizite. Săptămîna din urmă m-a stors de vlagă.

Fostul dascăl îl însoți pînă în casă și îl predă doamnei Bunce, făgăduindu-i prietenului să-i anunțe surorile unde se află și să i le trimită în dimineața următoare. Și aceasta fusese tot o dorință a lui Phineas deoarece, pe moment, voia să rămînă singur. Nu-l lăsă nici pe Low să urce pînă în cămăruțele de la etaj, unde, odată ajuns, o expedie aproape cu asprime și pe buna lui gazdă, care plîngea cu sughițuri.

— Vai de mine, dom' Finn, de ce nu mă lăsați să fac și eu cevașilea pentru 'mneavoastră ? N-ați îmbucat nimic toată ziulica de azi. Lăsați-mă, zău așa, să v-aduc o cană cu ceai și o hălculiță de miel, proaspăt prăjită.

De fapt jeluitul chiriaș prînzise la pauza de amiază, ca în toate zilele cît durase procesul, și nu simțea nevoia să mai mănînce. Totuși, la stăruințele ei, acceptă să-i aducă un ceai, însă numai peste un ceas. Oarecum împăcată, femeia bătu în retragere și Phineas rămase, în fine, singur. Stînd în mijlocul camerei, își pipăi pieptul, apoi fruntea și creștetul capului, vrînd să se încredințeze că momentul trăit nu era doar un vis. Oare tot ce se petrecuse în ultima vreme nu a fost numai un coșmar ? Fusese cu adevărat bănuit de crimă, întemnițat la Newgate și judecat pentru oribila bănuială ? Dintr-odată îi veni în minte victima sinistrului asasinat : Bonteen, vrăjmașul său. Să fi pierit realmente acel om arogant, disprețuitor, gălăgios și lăudăros care, pînă mai ieri, se aștepta să devină ministrul finanțelor ? De bună seamă murise, își răspunse tot el ; doar ascultase amănuntele crimei pînă la saturație. Deci omul care îl prigonise cu înverșunare, stîrnindu-i revolta și chiar invidia, dispăruse într-o noapte, iar el, Phineas Finn, fusese acuzat de uciderea sa !

Și după această năpastă, ce mai avea să facă pe viitor ? De un lucru era absolut sigur încă de pe acum, și anume că nu va mai apărea niciodată în Parlament. I se părea de neconceput să mai stea pe bancă în chip de politician onorabil, la rînd cu alți deputați onorabili, după rușinea pățită. Prea fusese lovit, mutilat, expus holbărilor curioase ale vulgului și ciopîrțit fără milă de față cu atîția oameni, ca să mai poată fi altceva decît mișelul judecat pentru asasinarea unui dușman. Și apoi sălbăticia prin care trecuse îi storsese ultima picătură de energie, îi crease complexe, îi răpise încrederea în sine și tihna lăuntrică, lipsindu-l tocmai de atributele necesare unui om dedicat politicii. Cu gîndul la schilodirile suferite și la izolarea pe care i-o impuneau, îi veni în minte o stanță pe care o știa de mult, și o rosti cu glas tare și cu o plăcere aproape sadică, socotind-o mai mult decît potrivită situației sale de surghiunit :

Zeii buni suspină cuprinși de tristețe.
Pentru trestia zveltă, plină de mîndrețe,
Ce-a pierit de lîngă celelalte trestii.

Sorbise ceaiul adus de gazdă, cernînd aceleași amărăciuni, deși era conștient că necontenita lor evocare îi făcea numai rău, adîncindu-i o rană încă însîngerată. Abia tîrziu îl străfulgeră o idee care îl smulse din urzeala gîndurilor și-l făcu să se repeadă la geam, să deschidă obloanele și să privească în stradă. Era ultima zi

din iunie ; vremea încă nu se încălzise, dar nu ploua și nici nu bătea vîntul. Dincolo de fereastră se întindea un întuneric ca de catran și liniște. Se uită la ceasornic : mai erau cîteva minute pînă la miezul nopții. Cu gesturi grăbite, își puse pălăria pe cap, îmbrăcă pardesiul, apoi își pipăi buzunarul în care obișnuia să țină cheia de la intrare — zîmbind, fără voie, la amintirea misterioasei chei, confecționată la Praga — și porni în viteză pe scări.

— Nu zăboviți mult, nu-i așa, dom' Finn ? îl întrebă gazda care-l veghease pînă la ceasul acela, socotind că, în prima sa noapte petrecută acasă, era de datoria ei să-l aștepte pînă avea să se culce.

— De ce n-aș întîrzia ? o întrebă iritat. Dar amintindu-și pe loc de loialitatea nedezmințită a femeii, o luă de mînă și-o îmbună, vorbindu-i blajin : Să nu îmi purtați de grijă ; mă voi întoarce curînd. Gîndiți-vă că în ultimele șase săptămîni am trăit într-o colivie, unde nu prea puteam să mă mișc. Așa că simt nevoia să fac o scurtă plimbare.

Cu toată explicația lui, doamna Bunce nu se liniști. Cum să cutreiere de unul singur, în miez de noapte, cînd puteau să-l pîndească atîtea primejdii ?

La plecare, dezbrăcase redingota neagră și sobră pe care o purtase în timpul procesului, punîndu-și mult suspectatul raglan cenușiu, ce-i atrăsese asemuirea cu individul întîlnit de Fawn și, în această ținută, porni exact pe traseul opus față de cel folosit în noaptea asasinatului — adică pe strada Regent, apoi prin Piața Hanover, de acolo, o bucată de drum, pe strada Bruton și, în fine, în Piața Berkeley. Pe întreaga distanță tresărise în dreptul fiecărui trecător întîlnit, de teamă să nu fie recunoscut. Tocmai de aceea mergea foarte iute și nu se opri decît la treptele ce duceau în faimosul pasaj unde fusese omorît Bonteen. Privi în jos cu o groază ce-l îngheță, gîndindu-se ca vrăjit la înfiorătoarele descrieri ale martorilor audiați la tribunal. După un răstimp, se uită în jur și ascultă cu atenție dacă nu venea cineva din partea cealaltă. Dar nu văzu țipenie de om și nu auzi nici un zgomot de pași, încît își luă inima în dinți și coborî pentru prima dată de cînd poposise în Londra, în gangul fatal prin care ieși în Bolton Row. Aici își pîndise victima mișelul cu care a fost confundat vreme de șase săptămîni ! Dumnezeule ! Cum fuseseră în stare să-l substituie unui criminal ! Fără îndoială, le arătase măciuca prietenilor Barrington și Fitzgibbon pe cînd stătuseră la șuetă în ușa

clubului ; dar o făcuse în glumă. Ca după aceea să i se dea o interpretare așa de oribilă ! Oare oamenii erau orbi ? Lipsiți de orice discernămînt ? Incapabili să deslușească structura semenilor ? Ajuns în capătul străzii Clarges, cercetă cu atenție grajdurile de peste drum — de unde țîșnise necunoscutul, zorind către locul crimei. Trecuse deseori pe aici, venind dinspre Piccadilly, dar niciodată nu se întrebase încotro duceau potecile din preajma clădirii. Însă acum hotărî să le străbată și pe acestea, mai mult ca să verifice depozițiile martorilor. Și, într-adevăr, cotind pe prima dintre ele, ajunse exact în punctul unde fusese văzut pentru ultima oară de Barrington și de Fitzgibbon în noaptea omorului. După alți cîțiva pași, traversă strada și, întorcîndu-și capul, zări lumină la ferestrele clubului „Univers". Abia atunci îi veni în minte că miercuri era una din cele două zile ale săptămînii cînd distinsul stabiliment își deschidea ușile. Ce-ar fi fost să-și adune curajul și să pășească înăuntru ? Doar nu fusese radiat dintre membri pe motivul acuzației de crimă. În ochii lumii era același om dinaintea procesului. Numai el se socotea altul. Prin urmare de ce nu și-ar face apariția printre prieteni și cunoștințe ca să pună capăt complexului care îl chinuia. Ivirea lui ar stîrni senzație timp de douăzeci de minute, ca după aceea totul să reintre pe făgașul normal. Ispitit de idee, se oprise din mers și adăstase la umbra unei clădiri masive, unde-o putea cîntări fără riscul de a fi zărit. Dar peste puțin își continuă drumul, fiindcă renunțase la ea. Și în realitate știuse de la început că nu putea s-o traducă în faptă. Cît de nepăsător, de grosolan și de împietrit ar fi fost dacă făcea acest pas ! Și din nou repetă distihul său predilect :

..trestia cea zveltă, plină de mîndrete,
Ce-a pierit de lîngă celelalte trestii.

Niciodată în viață nu va mai apărea în salonul clubului „Univers" unde, neîndoielnic, chiar în momentele acelea se discuta copios despre el.

La întoarcerea către casă, încercă să privească spre viitor, dar în urzeala fiecărui proiect înjghebat răsăreau chipurile a două femei : lady Laura și Marie Goesler. Pe prima o considera doar prietenă. Într-adevăr devotată și iubitoare ca nici o alta. Însă relațiile dintre ei nu puteau deveni altele decît cele din totdeauna. Ce folos că era bogată, cînd avuția ei nu l-ar fi încălzit ? I-ar fi

dăruit tot ce avea, dacă era de acord să primească. O știa de mult, deși nu se mîndrea cu mărinimia și dragostea ce i le cîștigase.

Nici nu intenționa să se prevaleze de ele, oricît era de sărac, de sfîșiat sufletește și aproape lipsit de perspective. Iar Marie Goesler în ce chip i-ar ameliora existența ? Cum l-ar privi societatea dacă, după cele întîmplate între ei, ar consimți să-l ia de bărbat ? Odată căsătoriți, ar fi privit ca soțul doamnei Goesler, ar patrona dineurile, tronînd în capul mesei, vorbindu-i-se tot timpul ca unui fost judecat pentru asasinarea lui Bonteen.

Deci oricum ar fi întors lucrurile și din orice unghi le-ar fi cîntărit, traiul la Londra nu-i mai oferea nici o formulă de viață.

CAPITOLUL LXVIII

PHINEAS DUPĂ PROCES

TRECUSERĂ ZECE ZILE de la eliberare și Phineas tot nu ieșea din casă decît după căderea întunericului, cutreierînd străzile exact ca în prima noapte. Surorile lui plecaseră în Irlanda și în locul lor primea doar cîțiva prieteni, dintre cei mai apropiați, îndeosebi pe Low și pe lordul Chiltern, și mai rar pe unii ca Barrington, Fitzgibbon ori domnul Monk. La ușa casei din strada Marlborough băteau sute de oameni încît pînă și inimoasa gazdă se cam luase de gînduri cu popularitatea chiriașului preferat... Dar vizitatorii veneau doar să întrebe de sănătatea eroului, întrucît se aăzise că întemnițarea îl doborîse la pat.

Ducesa de Omnium îl bombarda cu răvașe, întrebîndu-l cînd avea să poftească la dînsa și oferindu-i sprijinul în orice nevoie. Nu-l atrăgea perspectiva să cineze împreună, să petreacă o seară tihnită ? Ori să meargă la Matching ? Sau nu dorea să ia parte, ca invitat al ducelui și al dînsei, la proiectata vînătoare de potîrnichi din septembrie ? Evenimentul va întruni și alți cîțiva prieteni intimi, printre care și Marie Max Goesler, adăugase cu tîlc. Așa suna ultima propunere a Glencorei, datînd de o săptămînă, la care Phineas încă nu răspunsese. În același răstimp primise și două, trei bilețele din partea Laurei, în care-i mărturisise deschis susceptibilitățile fratelui și

implicita ei neputință de a-l vedea. Numai în cazul cînd îl știa realmente bolnav, ar fi trecut peste orice restricție, venind să-i dea îngrijiri. Însă Phineas o asigurase că nu era suferind și prima lui vizită o va face în casa din Piața Portman. În afara puținelor rînduri trimise Laurei Kennedy, expediase și o scrisoare de mulțumiri către Marie Max Goesler, a cărei alcătuire îl răscolise destul de mult. „Sînt perfect conștient de ce ai făcut pentru mine, și tocmai de aceea mi-e greu să redau în cuvinte gratitudinea ce ți-o port. Știu, s-ar fi cuvenit să nu recurg la forma epistolară, ci să-ți exprim personal recunoștința mea fără margini, dar mă simt încă prea doborît de cele întîmplate, așa încît nu m-am hazardat să o fac. În starea de față, aș fi plîns ca un adolescent și m-ai fi disprețuit". Acestui început, îi urmaseră multe pagini, în care Phineas descria împrejurările arestării, procesul și suferințele sale morale de-a lungul detențiunii.

Răspunsul, deși lapidar, sosise aproape imediat. Și iată ce cuprindea :

Park Lane, duminică...

„Iubite domnule Finn,

găsesc întru totul justificată tulburarea prin care treci, precum și vremelnica izolare de prietenii buni. Totuși, ai în vedere prăpastia uitării pe care ar săpa-o între dumneata și amici o sihăstrie îndelungată. Trimite-mi un rînd cînd vei socoti că poți să mă vezi, ca să fiu acasă și să te aștept. Cît despre călătoria mea în Boemia, a fost un moft, crede-mă. Doar știi foarte bine că mă duc mereu la Viena în legătură cu proprietățile de acolo. Iar Praga se află la o distanță de numai cîteva ceasuri față de ruta obișnuită.

Cu deplină sinceritate,
M.M.G".

Puținii vizitatori pe care îi admitea, îl îndemnau tot timpul să iasă din inerție, iar domnul Monk stăruia mai cu seamă să se întoarcă în Parlament.

— Uite, vino cu mine la întrunirea de astă seară și așează-te pe locul obișnuit ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat.

— Totuși s-au petrecut așa multe ! suspină Phineas.

— Mă rog, admise bătrînul : dar poziția în societate nu ți-a fost afectată. Desigur, la apariție se vor strînge o mulțime în jur să te felicite și prima jumătate de oră

va fi neplăcută. Însă după aceea totul reintră în normal. Gîndește-te la alegători și la datoria față de ei de a-ți relua activitatea în Cameră.

— Nu am declarat-o pînă acum, însă mă bate gîndul să demisionez și să mă retrag din viața politică, anunță Phineas pentru întîia oară.

— Să nu faci una ca asta ! Te rog ! îl imploră Monk.

— Pentru dumneata este imposibil să înțelegi ce urme lasă ordalia prin care am trecut ; cît de imens poate să schimbe un om și, în același timp, să îl stoarcă de vlagă, se explică tînărul. În realitate, mă simt distrus și nu mai văd lecuire sau măcar îndreptare. Recunosc, nu e bine ce mi se întîmplă. Plămada omului ar trebui să fie mai rezistentă. Însă reacționăm fiecare după cum am fost zămisliți.

— Să amînăm această discuție cu încă o săptămînă, sugeră Monk.

— Cînd eram la închisoare, continuă Phineas, am primit o depeșă de la un fruntaș al localnicilor din Tankerville, spunîndu-mi că e cazul să-mi dau demisia. Prin urmare mă considerau vinovat. O știam fără să mi-o mai scrie. Și tocmai de aceea nu aș accepta să-i mai reprezint chiar dacă m-aș simți în stare să păstrez locul în Parlament.

Discutînd, se aprinsese și vorbea cu amărăciune și patimă, deoarece și pe Monk îl considerase de rea credință.

— O scrisoare adresată de un individ nu are voie să semene dezbinare între deputat și alegători, îi ripostă prietenul calm. Se cuvine doar să-i răspunzi după merit, și pe urmă s-o ignorezi cu desăvîrșire. Fiindcă, la urma urmei, nu văd pentru ce i-ai osîndi pe localnici. După ce criterii ai stabili că te-au crezut vinovat ? De pildă, eu, la îndemnul inimii, te credeam absolut nepătat.

— Într-adevăr ? se miră celălalt privindu-l în ochi.

— Dar cum exista într-un procent destul de apreciabil probabilitatea vinovăției, ca om rațional nu puteam să ader la o convingere absolută. Auzindu-l, tînărul se întunecă brusc. Văd că te supăr cu afirmația mea, zise Monk observîndu-i expresia. Dacă te gîndești însă bine, o să-mi dai dreptate, continuă imperturbabil. Erai judecat, iar eu, ca prieten, trebuia să aștept rezultatul — cu încredere, chiar cu multă încredere, fiindcă te cunoșteam. Dar nu și cu convingere, pentru că și dumneata și eu sîntem oameni supuși greșelii. Prin urmare, dacă locuitorii din Tankerville — sau o bună parte din ei — vor

afirma că nu meriți să-i reprezinți din cauza celor petrecute, sînt ultimul om care te-ar sfătui să rămîi deputatul lor. M-ar mira însă foarte mult să susțină așa ceva. Dimpotrivă, sînt gata să pariez că de-ar fi mîine alegeri în țară, candidatul cel mai votat ai fi dumneata.

În necurmatele încercări de a-l urni din apatie și a-l determina să revină la o viață normală, fiecare prieten recurgea la alte argumente, pe potriva structurii sale. Unul ca Chiltern i-o spusese de la obraz că e fricos ca o femeie — sau cel puțin asta va dovedi — dacă se ascunde a mai departe de mutrele cunoscuților.

Maestrul de vînătoare din ținutul Brake era mai simplu croit și cu mai puțină finețe decît un Phineas Finn și, în consecință, îi venea foarte greu să înțeleagă exagerata sensibilizare a prietenului, fie și după un traumatism așa de puternic cum fusese procesul care-l amenințase cu moartea. Vorbind cu dreptate, lordul era afectuos din fire, sincer și devotat, însă nici o fibră din alcătuirea lui nu pîlpîia, bîntuită de șovăieli ori incertitudini, încît echilibrul ce-i dirija conduita avea deplină stabilitate și nu-i juca nici o festă. Exprimat metaforic, ceasornicul său interior nu se oprea niciodată, funcționînd cu o infimă îngrijire din partea posesorului și indicînd cu destulă precizie timpul — chiar dacă nu arăta secundele. Totuși, în năprasna lui, Phineas fusese la înălțime, și poate de aceea își lua libertatea să-l mustre fără rezerve.

— Nu mă supăr că mă asemeni cu o femeie, îi ripostase cel dojenit. Încep s-o simt și eu. Dar nu pot să-mi schimb firea.

— Cum vine asta, măi, omule ? se minună amicul. La proces mi-ai luat piuitul cu atîta curaj. Ba te-am și pizmuit pentru bravura și rezistența de care dădeai dovadă.

— Dar asta m-a epuizat, Chiltern ; nu poți să mă crezi ?

— Cum de nu, zise lordul. Însă te vei reface complet în cîteva săptămîni. Ghinionul a fost că prea a durat mult povestea, fiindcă altfel nu erai așa dărîmat.

Domnul Low arăta mai multă îngăduință, cu toate că și pe el îl mira foarte mult defectarea ce survenise în mecanismul instrumentului pe care se tot căznea să-l repare.

— Dacă aș fi în locul tău, Phineas, m-aș duce în străinătate, pentru cîteva luni, îi sugeră într-una din zile.

— M-aș înțepeni la primul han unde aș trage, îi răspunse fostul discipol. Așa că-i mai bine să stau unde

sînt. Nu zic, va veni o vreme cînd voi călători, poate nu în toată lumea, fiindcă n-or să-mi ajungă banii. Dar momentan nu sînt în stare să mă mișc nicăieri.

Discutase și doamna Low în cîteva rînduri cu el, însă cu aceleași rezultate, și tot fără să-l înțeleagă.

— L-am considerat totdeauna un bărbat și jumătate, îi declarase soțului dezamăgită.

— Dacă te referi la curaj, apoi să știi că-l are cu prisosință. Asta ți-o garantez eu, o asigurase Low.

— Păi da ! E în stare să fugă în Belgia și să-l lase pe lord să-l împuște ca pe o vrabie ori să încalece caii cei mai sălbateci fără să-i pese că-și frînge gîtul. Dar nu la asta m-am referit eu. Mă gîndeam la tăria de a înfrunta lumea cu demnitate. Or, după cît am impresia, se declară înfrînt.

— Nu uita prin ce tortură a trecut, îi aminti Low.

— Nimic mai adevărat, recunoscu consoarta. Dar în același timp a avut parte și de multă bunăvoință și grijă. Poate nimeni pe întregul pămînt nu are prieteni mai buni ca el. De aceea, zic, mă miră purtarea de acum. Mai ales că-l credeam mai bărbat.

Bărbăția la care se referea doamna Low este mare comoară la casa omului, deși poate că nici o însușire nu e mai des atribuită celor care nu o posedă ori, și mai frecvent, negată tocmai acolo unde sclipește. În realitate există o mare confuzie în ce privește substanța acestei mult vînturate bărbății, întrucît rareori s-a pus întrebarea în ce constă ori care sînt ingredientele ce-o alcătuiesc. Poate femeile i-au căutat mai insistent definiția, dar în dorința lor înnăscută de a găsi superioritatea în omul ales, au căzut în grave erori, închipuindu-și că bărbăție înseamnă purtare trufașă, pretinsă indiferență la săgețile și frecușurile diurne, detașare totală de proza vieții și o falsă superioritate în felul de a fi. Gătiți în aceste podoabe — deși complet nefirești — mulți bărbați s-au deprins să le poarte, ba chiar cultivă sfintele aparențe care înșeală ochiul femeii. Aruncă priviri studiate ; fug de preocupări mărunte ; vorbesc puțin și tărăgănat — cînd nu e cazul să facă pe înflăcărații ; se feresc de contactul cu cei umili, adăugînd la toate acestea, atunci cînd pot și se oferă ocazia, și o dovadă de vitejie. Că vitejia se integrează noțiunii de bărbăție, este lucru recunoscut, dar în nici un caz n-o condiționează. Alta este cerința definitorie și anume, lipsa de afectare. Oricît de autentice și înrădăcinate ar fi anumite virtuți, artificiul anulează ideea de bărbăție. Asta nu înseamnă că un om

afectat nu ar fi cinstit, loial, generos. Poate avea toate aceste însușiri — minus aceea de bărbăție. Orice emfază în felul de a fi, orice silință de a se înălța fie și cu o zecime de milimetru peste ceea ce reprezintă în realitate, anulează atributul suprem. Dealtfel, recunoașterea lui reprezintă un fel de încununare a unor calități acumulate în timp și aproape inconștient, nicidecum însușite la repezeală — ca o poezie, de pildă. Și premisa e perfect logică, deoarece un om nu poate deveni la comandă devotat prietenilor, respectat de lume, politicos cu femeile, iubitor cu copiii, delicat cu inferiorii, cumsecade cu slugile, mărinimos cu oricine și, totodată, sincer, onest și plin de bunăvoință. Aceste condiții ale bărbăției denotă modelarea îndelungă a unui caracter ales, și reprezintă antipodul atitudinii căutate, al simulărilor de orice natură; începînd cu chipul pomădat și cu favoriții lipiți artistic, pînă la aerele de galant, de viteaz, de inegalabil care se cer permanent admirate. Avem de-a face cu două ipostaze diametral opuse : mimarea bărbăției — care la prima sondare mai serioasă își arată găunoșenia ; și bărbăția reală. Amîndouă se întîlnesc zilnic, una alături de alta, dar niciodată nu se confundă. E de-ajuns să privești un om punîndu-și pălăria pe scaun, spre a-ți da seama dacă a făcut-o cu deplină naturalețe — și deci merită atributul de bărbăție ; sau într-un mod afectat, care-i răpește orice drept la această cunună de lauri.

Doamna Low comitea o greșeală fundamentală spunînd despre Phineas că i-ar lipsi bărbăția. Dacă ar fi avut o imaginație mai lîncedă, care să nu fabrice incontinuu tot soiul de presupuneri în legătură cu ce gîndeau oamenii despre sine și despre recenta învinuire de crimă, nu ar fi fugit de ei cu așa îndîrjire. Dar nu putea să recurgă la artificii, pozînd în altul decît era. În perioada de mare primejdie, cînd se credea că va ajunge la eșafod — o perspectivă de care el însuși nu fusese străin — dăduse dovadă de vitejie, fără eforturi impuse. În cele șase zile cît stătuse în boxă cu o bravură nedezmințită ce stîrnise admirația lordului Chiltern, privind tot timpul instanța, de parcă nu știa ce este înfricarea sau frica, fusese aproape inconștient, reacționînd în virtutea unor comandamente care-l călăuziseră toată viața. Rațiunea intervenise abia după aceea, iar acum se vedeau rezultatele — în starea de prăbușire morală, în desele crize de plîns, în convulsiile repetate, ca în preajma unei apoplexii, în recluziunea sa prelungită.

Îngrijorat de starea în care-l vedea, domnul Monk își înțelese aparițiile în strada Marlborough și tînărul îl primea cu mai multă plăcere, pentru că îl iertase de aparenta sa necredință.

— Aș vrea să-ți anunț o hotărîre referitoare la o discuție pe care am purtat-o cu cîteva zile în urmă, îi spuse Phineas într-una din vizite.

— Ce anume ? îl întrebă celălalt.

— Renunț la locul din Parlament.

— Nu văd ce motiv te-a determinat.

— Cred că îl bănuiești, și nimic nu mă mai întoarce din drum. I-am și scris dealtminteri lui Ratler, rugîndu-l să acționeze în consecință. Mă obsedează gîndul că există oameni în Tankerville care mă cred și acum vinovat. Omuciderea este atît de abjectă ca faptă, că pînă și o falsă acuzare îl degradează pe cel vizat. Presupun că nu dorești să-ți asumi misiunea de a-mi anunța demisia la una din întrunirile Camerei...

— Înștiințarea o va face Ratler, deoarece lui îi revine acest rol. Sînt sigur că mulți își vor exprima părerile de rău, așa cum pot garanta că vei fi reales.

— Poate fără să fiu de față, zise Phineas zîmbind amar.

Ca urmare a demersurilor întreprinse de Ratler, demisia a fost discutată în Cameră și, la două săptămîni după înaintarea formelor, Phineas Finn și-a pierdut calitatea de parlamentar. Ar fi fost greu să se precizeze motivul ce-l îndemnase să facă pasul acesta și, în fond, nu exista nici unul, iar ciudățenia cea mare era că neprevăzutul lui gest i-a sporit popularitatea, în loc să i-o micșoreze. Onorabilii Gresham și Daubeny și-au exprimat profunde regrete pentru retragerea deputatului de Tankerville, după care bătrînul Monk a rostit cîteva fraze extrem de înduioșătoare la adresa prietenului. În încheiere, își arătase nădejdea să-l vadă din nou — și cît mai curînd — membru în Parlament deoarece și structura morală și remarcabila agerime a minții sale îl făceau mai mult decît apt pentru această activitate.

În sfîrșit, se părea că sosise vremea să meargă în Piața Portman. Trecuse destul de cînd îi făgăduise Laurei că prima casă în care avea să reintre va fi a ei și a lordului Brentford, iar odată ce făcuse această promisiune, trebuia s-o ducă la îndeplinire. Și astfel, într-una din seri, tot după ce se înnoptase, porni, cu aceleași temeri și precauții, pe strada Oxford. Bătu la ușa mult frecventatei reședințe cu sfială și cu o vagă speranță că n-o va găsi pe Laura. Dar se înșelase, pentru că văduva eminentului om de stat, Robert Kennedy, nu ieșea nicăieri, nu freventa pe nimeni, petrecîndu-și tot timpul lîngă bătrînul tată. De astă dată era în salon. — Și singură.

— Vai, Phineas, cît mă bucur că ai venit ! explodă fericită.

— Ai văzut că m-am ținut de cuvînt, îi zise căznindu-se să surîdă.

— Iartă-mă că nu te-am putut vizita nici măcar cînd ai fost bolnav, se scuză ea jenată. Îmi înțelegi situația, așa e ?

— O înțeleg, cum de nu.

— Oamenii sînt așa de închistați, așa răi, neiertători și brutali că nu poți face niciodată ce vrei sau ce crezi de cuviință. Am auzit că ai renunțat la deputăție...

— Da, nu mai sînt membru în Parlament.

— Totuși Barrington îmi spunea că vei fi reales în mod cert.

Asta o s-o vedem, îi răspunse cu scepticism. Știu doar atît că eu n-am să le-o cer o mie de ani. Astăzi am altă optică. Nu mă mai prăpădesc după locul în cameră. E o plictiseală și o bătaie de cap. Și apoi ce contează persoanele deputaților ? Oricare ar fi ei, lupta continuă pe viață și pe moarte. Se îndrugă aceleași minciuni. Se fac aceleași matrapazlîcuri. Se recurge la aceleași motivări ipocrite. Se urmăresc aceleași interese personale.

— Vai, Phineas, cînd mă gîndesc cu cîtă adorație și încredere vorbeai despre Parlament ! se minună Laura. Poate nici un om nu l-a privit vreodată cu ochii tăi...

— Cînd zaci întemnițat la Newgate, ai tot răgazul să cîntărești lucrurile. Mi se pare o veșnicie de cînd am fost arestat. Iar procesul, care mi s-a spus că a durat o singură săptămînă, parcă a început odată cu nașterea mea... sau chiar înainte. Dar am hotărît să nu mai vorbesc despre el. Lady Chiltern lipsește, probabil...

— Într-adevăr. A plecat cu Oswald să cineze la Baldocks.

— Se simte bine ?

— Da, mulțumesc de întrebare, și vrea tare mult să te vadă. Te duci la conacul lor în septembrie ?

Dacă avea să plece din Londra, singurul loc unde ar fi mers la începutul toamnei era Matching Priory, unde îl invitase Ducesa de Omnium. Însă nu anticipă hotărîrea de față cu Laura, în primul rînd fiindcă știa că-i va zbura

gîndul la doamna Coesler, apoi pentru că nu acceptase nici el invitația și nu era sigur că va avea curajul să reintre în spumegoasa albie a societății.

— Cred că nu am să merg, răspunse cu jumătate de gură. Și la drept vorbind, în starea mea actuală e greu să prevăd ce voi face atunci...

— Oswald și Violet or să fie foarte decepționați...

— Dar în ce te privește, ce planuri nutrești ?

— La Harrington nu mă duc nicidecum. Mi se spune că ar trebui să plec la domeniul Loughlinter. Și cred că așa o să fac. Am promisiunea lui Oswald să mă însoțească pe la sfîrșitul acestei luni. Deși nu va rămîne cu mine mai mult de o zi, două.

— Și lordul Brentford ? Cu el ce gînduri aveți ?

— Îl vom lăsa la Saulsby. Deși, cerul mi-e martor, cît mă îngrozește perspectiva ședерii la moșia Loughlinter! Cum să stau singură în imensitatea aceea de casă ? Toți de acolo mă vor privi ca pe o ciumă. Nădăjduiesc să vină și Violet cu mine, deși mult n-o să-mi țină tovărășie — o știu de pe acum. Oswald va trebui să se întoarcă la Harrington pentru sezonul de vînătoare, din care și-a făcut ocupația sa de bază. Iar Violet va trebui să-l urmeze.

— Te vei întoarce la Saulsby ? o întrebă Phineas.

— Nu am nici cea mai vagă idee. Atîta știu că sînt mereu sfătuită să plec la conacul Loughlinter. Dar nu văd cum aș putea rezista singură...

Peste puține minute musafirul se ridică să plece, iar despărțirea nu a fost cu nimic mai caldă decît dialogul din timpul vizitei. Ferindu-se de toți trecătorii, Phineas zori către casă, în vreme ce Laura plîngea cu lacrimi fierbinți în salon. Întîlnirea de acum o zdrobise. Nici la Dresda cînd nu era încă văduvă — și chiar la Newgate — în temniță și amenințat de moarte — idolul vieții nu-i arătase răceala de acum.

CAPITOLUL LXIX

VERIȘOARA PRIMARĂ A DUCELUI DE OMNIUM

ULTIMELE CAPITOLE au fost în majoritatea lor consacrate nefericirii care se abătuse asupra lui Phineas Finn, zugrăvind, în paralel cu tribulațiile eroului principal, concepțiile și reacțiile contemporanilor săi. A fi trecut sub

tăcere zbuciumul și întîmplările trăite de Phineas începînd de la mijlocul lunii mai și pînă la jumătatea lui iulie, ar fi însemnat o totală desconsiderare a personajului sau un cinism condamnabil față de nenorocirea ce-l atinsese. Dar în ciuda suferințelor sale, viața își urmase cursul. Soarele continuase să se înalțe pe boltă și să coboare în amurg ; luna să apară firavă și subțiratică, apoi să crească și pe urmă să scapete ; pruncii să se nască cu sutele și cu miile ; femeile și bărbații să se unească sub seninul căsătoriei ; speranțele de bine să-i consoleze ori frica de rău să-i chinuiască pe oameni. Pe scurt, procesul lui Phineas, amenințarea de a fi spînzurat și, în final, izbăvirea de orice primejdie nu aduseseră nici o prefacere în firea lucrurilor și în existența pămîntenilor. Robiți de propriile năzuințe și frămîntări, pînă și cei care îi cunoșteau de aproape odiseea își trăiau destinele lor cu o intensitate incomparabil mai mare față de grija pentru ce-l aștepta pe întemnițatul de la Newgate.

Care făptură se putea socoti mai încercată de soartă ca o Adelaide Palliser, de exemplu, după stricarea logodnei cu Gerard Maule ? Cu toate că *ea* precipitase deznodămîntul și nimic nu o putuse determina să revină asupra drasticei hotărîri, de atunci nu-și mai găsea liniștea, socotindu-se poate cea mai nefericită creatură de pe întregul pămînt. Cît despre cel alungat — nu doar de logodnică, ci și de lordul Chiltern, care-i spusese fățiș că nu mai are ce căuta la conacul Harrington — nici el nu se împăcase cu pierderea scumpei Adelaide. Numai că datorită comodității sale fără de leac, în afară de a țese gînduri în pătucul în care lîncezea dimineața pînă la ceasul amiezei, și a se jura zi de zi că nimic n-o să-l despartă de aleasa inimii lui, nu mișcase un pai pentru a îndrepta situația. „Și în definitiv ce putea face ?“, îl întreba la club pe amicul său căpitanul Boodle, care se părea că e as în conflicte amoroase.

— Ce să faci ? îi răspundea căpitanul invariabil. Las-o să fiarbă în zeama ei timp de cîteva luni, și ai să vezi cum îi piere pofta de ceartă și se întoarce ca o mielușică la tine. Ăsta e singurul leac cînd le sare țîfna. Ascultă ce-ți spun.

Dar cu toată faima de mare expert în materie, poveștele repetate nu-l mulțumeau pe nefericitul prieten, fiindcă nu se împăca deloc cu ideea s-o ignoreze atîta vreme pe Adelaide. Prea nu își găsea locul și prea se simțea amărît,

ca să tărăgăneze așa de mult lucrurile. Că trebuia să întreprindă ceva, era oarecum conștient. Însă din cauza lenei atotbiruitoare, nu trecea la nici o acțiune.

Și în vreme ce el amîna intervențiile, tînăra Palliser, care-i era net superioară ca fire, se prăpădea de plîns și de dorul lui. Iar pe fondul acesta mai apăruse și pisălogul de Spooner cu neobrăzata-i propunere care o răscolise teribil, deși revolta stîrnită fusese un fleac pe lîngă drama cu Gerard. Că o costase mulți nervi și lacrimi, nimic mai adevărat, dar izbutise să scape de pretendentul nesuferit, și ca el mai putea să expedieze încă o sută. În schimb, nu o tăia mintea cum să-l aducă înapoi pe bărbatul iubit. Auzise în multe ocazii — și îndeosebi citise în romane — că tinerele certate cu supiranții nu mai vor să audă de ei și nici nu le simt lipsa. De pildă, o domnișoară Smith se supărase cu junele Jones, propunîndu-i despărțirea și asigurîndu-l că n-o afecta nici un pic. Natural, ținuse la el, dar asta n-o împiedica să îl gonească. Încît îl ruga foarte stăruitor să dispară și s-o lase în pace. Cam așa procedase și Adelaide Palliser. Considerîndu-se o „povară" pentru logodnic și avînd impresia că-l exaspera perspectiva de a se muta la Boulogne, îl concediase prin cîteva vorbe rostite pe tonul cel mai nepăsător. De ce să-și complice viața însurîndu-se ? Nu avea nici un sens. Logodna nu trebuia să constituie o stavilă în calea eliberării lui. Și nici logodnica. După aceste cuvinte intervenise și Chiltern, desăvîrșind ruptura produsă. Gerard plecase, după cum i s-a spus. Dar întrebarea era : cum să-l aducă înapoi ?

Fiindcă întoarcerea lui însemna fericire și viață. De la bun început îi plăcuse și numai pe el îl dorise ca soț. Nu pentru că ar fi subjugat-o prin îndrăzneală sau vitejie. Departe de el asemenea însușiri. În locul lor îi descoperise o droaie de slăbiciuni. Ba se prea poate să fi ajuns pînă și la concluzia că îl depășea în multe privințe. Și totuși, îl îndrăgea. Se vede că știuse cum să-i cucerească inima chiar și fără să exceleze în eroism. O fermecase înfățișarea lui agreabilă, manierele alese, figura frumoasă pe care o făcea în societate — deși nu se topise cu învățătura — felul plăcut de a fi. Pe scurt, amprenta vizibilă de adevărat gentilom. Nu de necioplit, cum o purta Spooner. Și apoi oricum ar fi fost, era iubitul ei. Fiindcă așa îl considera și astăzi. Nici o secundă nu se gîndea să-l schimbe cu altul, indiferent de cearta ivită și de nesăbuințele pe care i le azvîrlise. Pe Gerard, și numai pe el îi iubea. Și dacă nu se împăcau, va rămîne nemăritată.

Chiltern nu putea să înțeleagă ce se petrece în sufletul protejatei, însă Violet pricepea foarte bine. După concepția lordului, pretendentul se purtase oribil și, în consecință, socotise de datoria lui să-l expedieze din casă și să scape cît mai curînd de el. Iar de-i cășuna junelui să se ia la harță cu cineva, îl aștepta oricînd să aibă o răfuială. Din capul locului treaba nu mersese ca lumea și, ca atare, cu cît o lichida mai degrabă, cu atît mai bine pentru Adelaide. Soția lui judeca, însă, altfel. În primul rînd, prevăzuse conflictul și încercase pe toate căile să-l evite. Dar odată produs, răsuflase oarecum ușurată, știind că cearta între îndrăgostiți le aprinde și mai mult inimile. Prin urmare, nu vedea nici o catastrofă în stricarea logodnei, gîndindu-se numai în ce chip s-o repare, aducîndu-i față în față pe cei dezbinați.

— Ai să-l vezi cînd mergem la Londra, îi spusese nefericitei prietene.

— Ba nu vreau, să încăpățînă cealaltă din pură mîndrie.

— Dar o să vrea el, iar după o vreme ai să-l cauți și tu. Eu nu dau importanță acestor neînțelegeri. O știi foarte bine.

— E preferabil să ne despărțim, lady Chiltern, de vreme ce însurătoarea îl îngrozește. Și eu am început să-mi dau seama că sîntem prea săraci ca să ne putem lua.

— Uite ce, Adelaide, îi vorbi Violet gravă. Zeci de perechi mai nevoiașe ca voi se căsătoresc zilnic. E și normal să nu dispună toți de aceleași mijloace. Așa că fii răbdătoare, nu-l repezi cînd vine la tine, și ai să vezi că se aranjează lucrurile.

Discuția avusese loc la Harrington, după prima plecare a soților Chiltern la Londra, cînd Spooner, profitînd de absența lor, se înființase la „duduița" cu vechea și neonorata propunere. Aflînd de acest incident, protectorii tinerei hotărîseră ca la viitoarea călătorie să n-o mai lase de una singură, la conac, ci să o ia cu ei. Așa că Adelaide rămase în metropolă cît a durat nenorocirea lui Phineas.

Se pare că în timpul acesta disperarea ei atinsese apogeul, fiindcă numai așa se explică subita capitulare față de Violet prin recunoașterea fățișă a dorinței de a-l revedea pe Gerard. Dacă nu se împăcau, și încă imediat, însemna că l-a pierdut pentru totdeauna, și deci nu mai avea pentru ce să rămînă în Anglia. Se va întoarce în Italia, cu inima zdrobită, renunțînd la gîndul căsătoriei. Deși vorbea despre o eventuală despărțire definitivă, în sinea ei nu

o concepea nici o singură clipă, și era furioasă pe lamentările lui, cît și pe ea, pentru că îl iubea așa mult.

La autoexilarea Laurei în Germania, lordul Brentford predase fiului său locuința din Piața Portman, însă de la revenirea în țară, exilații se instalaseră în ea, împărțind-o cu Chiltern de cîte ori era cazul. Din fericire, casa era destul de încăpătoare, astfel că cele două familii — dacă Laura și tatăl ei puteau însemna o familie — nu se stinghereau reciproc. Brentford nu ieșea din odăile sale, iar Laura căuta să-i deranjeze cît mai puțin pe vremelnicii colocatari și niciodată nu-i însoțea în vizitele mondene. Spre deosebire de vremurile trecute, cînd încăperile răsunaseră de glasuri și rîsete, fiind mereu inundate de oaspeți, astăzi erau bîntuite de o tristețe ucigătoare, imprimată de însăși prezența bătrînului și a văduvei. În afară de rare dineuri, care întruneau prieteni vechi și în vîrstă, reședința lîncezea în tăcere și în umbra storurilor lăsate, încît se considera că această atmosferă nu era deloc nimerită pentru invitarea lui Gerard Maule. Și astfel, trecuseră cîteva săptămîni de ședere în Londra, în care neconsolata logodnică nu îl văzuse și nici nu auzise despre iubit. Cu gîndul să-i înlesnească revederea cu el, Violet o trimisese la concerte, la festinuri, la teatru. Dar nicăieri nu se întîlniseră. Din aceste peregrinări, aflase doar că Gerard se află în metropolă. Însă cum nu apăruse din proprie inițiativă, la ușa casei din Piața Portman, trase concluzia că o evită și că nu are nici o intenție de împăcare.

Printre petrecerile din acea perioadă, se numărase și cea a Ducesei de Omnium, proiectată înaintea întemnițării lui Phineas, dar amînată pînă la achitarea lui.

— Nimic pe lume nu m-ar fi putut face să dau ospețe în timp ce era la Newgate, declara Glencora în gura mare.

Însă odată trecută primejdia, poftise lume cu ghiotura și tot cu grămada se perindaseră bunătățile. Îl invitase și pe Phineas, cum era de așteptat, iar el nu venise — tot cum era de așteptat. Marie Goesler, care de la glorioasa întoarcere din Boemia era socotită o eroină, apăru doar pentru puține minute. Printre oaspeți se afla și lady Chiltern, însoțită de Adelaide și, spre marea surprindere a fetei, Ducele de Omnium îi vorbise cu multă căldură la scurta sa trecere prin saloanele de primire.

— Știi că sîntem veri de gradul întîi ? îi spuse eminenta sa rudă, la care Adelaide surîse, confirmă cu capul și se arătă încîntată de observație și de strîngerea mîinii.

Sper să ne vedem mai des ca pînă acum, urmase ducele. Prea am fost separați... și e trist, nu găsești ? Apoi se adresase soției sale, vorbindu-i elogios despre tînăra verișoară și rugînd-o să fie drăguță cu o rudă așa de apropiată.

Ca una ce știa tot ce se întîmplă în jur, ducesa era la curent cu Gerard Maule și cu logodna, iar în seara aceea o mai descusu și pe lady Chiltern, ca să-și întregească imaginea formată din cine știe ce informații.

— Ai aflat că mîine am programat o convorbire cu soțul dumitale ? o luă pe departe, ca să ajungă la ce o interesa.

— Nu auzisem, recunoscu Violet, și vă mulțumesc că m-ați anunțat, ca să nu îl încurc cu alte treburi.

— Poate că mai bine l-ai încurca, glumi Glencora, pentru că nu mă taie mintea ce am să-i spun. Vine să discutăm despre pădurile alea nesuferite unde se stîrpesc vulpile. Dar cu ce pot să-i fiu eu de ajutor ? Aș trimite un spital de campanie să îngrijească jivinele, numai să știu că ar servi la ceva.

— Lordul Chiltern susține că tot răul se trage de la vînători...

— Dar explică-mi și mie, unde să vîneze un om dacă nu în pădurile lui ? Nu mă refer la duce, care habar nu are de așa ceva și nu ar nimeri un fazan nici să fie așezat pe o căpiță de paie. Ba nici nu ar ști ce soi de pasăre este. După el, nici nu ar trebui să existe fazani pe pămînt. Nu-l interesează nimic afară de zecimale. Și în fond ce poate să facă în privința pădurilor Trumpeton ? Sau, mai degrabă, ce pot să fac eu ? Fiindcă pe mine a lăsat toată treaba.

— Lordul Chiltern e de părere că domnul Fothergill nimicește vulpile. Se vede că are mînă liberă de la duce și face tot ce dorește.

— Personal, îl detest pe acest Fothergill și tare aș vrea să-l concediem. Numai că așa ceva este cu neputință. E bătrîn și nu avem ce să-i facem. Așa că rămîne coșmarul meu. Iar pădurile Trumpeton sînt așa departe de Matching, încît nu pot pretinde să fie păstrate doar pentru partidele noastre de vînătoare. Și la Gatherum preget să mă mai duc din cauza distanței. Dar ce ar fi să pretindem că ducele vrea să închirieze altcuiva pădurile ?

— Lordul Chiltern le-ar lua imediat, zise Violet.

— Bineînțeles că în realitate ducele nu ar face una ca asta, ci ar fi un simplu pretext. Înțelegi ? În fine, am să găsesc o soluție. La noapte n-am să închid un ochi pînă nu

îmi vine o idee. Şi acum vorbeşte-mi despre Adelaide Palliser, atacă, în sfîrşit ducesa, tema care-o interesa. Are perspective să se mărite ?

— Sper, mai devreme sau mai tîrziu, o scăldă Violet.

— Parcă s-a certat cu logodnicul sau ceva de genul ăsta, nu ? Doar ştii că e verişoara ducelui, şi ne-ar întrista să aflăm că are necazuri. Şi e foarte drăguţă. Ce crezi, i-ar plăcea să vină la Matching ?

— Am auzit-o că vrea să plece în Italia...

— Lăsîndu-şi iubitul aici ? Vai, dar asta ar fi o prostie. Mai bine să vină la Matching, unde l-aş invita şi pe domnul Maude. Parcă aşa îl cheamă, nu ?

— Gerard Maule, o corectă lady Chiltern.

— Aa, da, Maule. Dacă e potrivit pentru fată, le aranjez cununia într-o săptămînă. Odată ce îl apuci pe un tînăr într-un conac izolat, oricît s-ar fi sfădit cu iubita, nu mai are scăpare şi trebuie să se împace. Parcă există ceva necazuri cu banii ?

— Într-adevăr, nu vor fi prea înstăriţi, Alteţă.

— Ce fericire pe ei ! Doar atît să nu fie nici prea săraci...

— Mă tem că vor fi, oftă Violet.

— Asta nu mai este o fericire, admise Glencora. Parcă există un proverb care spune că drumul de mijloc e cel mai sfînt... Îl găsesc foarte adecvat în privinţa banilor, deşi poate ar fi preferabil să te salţi puţin peste drumul de mijloc. Normal ar fi s-o ajute Plantagenet cu ceva.

Despre această latură a discuţiei, lady Chiltern nu i-a pomenit tinerei Palliser, împărtăşindu-i numai propunerea de a merge la Matching.

— Ducesa nu mi-a făcut nici o aluzie în sensul acesta, răspunse Adelaide ofuscată.

— Nici n-a avut cînd, o scuză Violet. Şi apoi este o fiinţă extrem de bizară. Cînd nu te ia în seamă, cînd te copleşeşte cu atenţiile.

— Ce detest eu mai mult ! se scutură fata.

— Dar nu o face nici din afectare, nici din insolenţă. Asta e firea ei. Spune întotdeauna exact ce gîndeşte şi cînd a promis un lucru, e ştiut că îl duce la îndeplinire. Te asigur că există femei mult mai rele ca Ducesa de Omnium.

— La Matching ţi-o spun de pe acum că nu vreau să merg, se pronunţă tînăra categoric.

Violet avusese dreptate spunînd că ducesa respectă orice făgăduinţă, căci a doua zi după convorbirea cu Chiltern despre administratorul Fothergill şi soarta jivinelor roşiatice, s-a şi apucat de treabă, iscodind încolo şi încoace, şi aflînd tot ce era de aflat despre domnişoara Palliser şi Gerard Maule. Întîi l-a descusut pe Chiltern — deşi fără să simtă lordul ; apoi a luat-o la întrebări pe Marie Goesler şi, în sfîrşit, i-a mai tras de limbă şi pe soţii Baldock, astfel că seara, cînd s-a suit în pat, ştia pentru ce se certaseră tinerii şi cum şedeau cu finanţele.

— Ascultă, Plantagenet, ce ai de gînd să faci cu moştenirea căpătată de Marie Goesler ? îl întrebă a doua zi dimineaţă.

— Nu am nici un amestec. Femeia trebuie să intre în posesia celor lăsate prin testament.

— Dar ea nu vrea, şi n-o să le accepte în veci de veci, continuă Glencora.

— Atunci bijuteriile trebuie să rămînă ambalate, exact cum se află, iar pînă la urmă vor fi vîndute, plătindu-se, din suma rezultată, taxele de moştenire şi restul trecînd asupra doamnei Goesler.

— Dar cu banii pe care i-a primit ce se întîmplă ?

— Bineînţeles îi aparţin în exclusivitate.

— Nu ai putea să-i dai verişoarei tale care a fost scrise trecute la noi ?

— Cum să-i dau ? întrebă ducele înmărmurit.

— Uite aşa, ca unei rude apropiate. E sărmană ca Iov, şi din pricina asta nu poate să se mărite. Asta e realitatea, n-o exagerez nici un pic. Şi bine ar fi făcut răposatul să căpătuiască rubedeniile sărace, nu să lase averea unora care nu au nevoie de ea şi nici n-o primesc. De ce n-ar avea parte de moştenirea lui o fată ca Adelaide Palliser ?

— Cum ţi-or trece prin minte astfel de bazaconii ? se cruci ducele. Auzi, să-i dau verişoarei ce nu-mi aparţine ? ! Dacă vrei să-i faci personal o donaţie, nu am nimic de obiectat, dar nici într-un caz o sumă atît de mare ca cea lăsată de unchiu-meu doamnei Goesler...

Ducesa obţinuse în discuţia cu soţul ei cam ce scontase de la început. Îl cunoştea deajuns pe Plantagenet spre a şti că nu-l putea hotărî dintr-odată. Cît despre afirmaţia lui că nu-i aparţineau banii răposatului duce, o socotea „o prostie". De vreme ce Marie nu-i accepta, erau ai săi. Şi nimeni nu o putea sili să-i primească împotriva voinţei. Pe de altă parte, Adelaide era verişoară primară cu ducele, şi era de neconceput ca o verişoară primară a Ducelui de Omnium să rămînă nemăritată pe motiv că nu avea din ce să trăiască. Dar asta, fiindcă fata îi căzuse cu tronc Glencorei şi ţinea morţiş s-o ajute ; mai existau şi alte

verișoare la fel de lipsite — dacă nu și mai nevoiașe — despre care ducesa nu știa cum o duc, dacă sînt măritate ori trăiesc singuratice, pentru că nu avuseseră marea șansă de a intra în grațiile ei.

— Ascultă, scumpo, îi zise Marici Goesler, nu-i așa că tu îi cunoști pe toți din familia Maule ?

— Ce te face să-mi pui această întrebare ?

— Dar îi știi, nu ?

— Îl cunosc, oarecum, pe unul din ei, răspunse prietena care, din întîmplare, tocmai în ziua aceea primise propunerea domnului Maule de a-și uni viețile — propunere ce-o indignase peste măsură, și pe care o refuzase pe loc. Probabil tomnaticul curtezan aderase la teoria că văduvele trebuiau luate în pripă, și de aceea o scrîntise. Sau poate nu se lăsase călăuzit de ea, acționînd după alte canoane, care cereau, dimpotrivă, stăruință și timp, condiții ce păreau împlinite. Doar cîtă vreme trecuse de la data venirii sale în Park Lane cu hotărîrea să dea bătălia cea mare, cînd renunțase la asalt din cauza consternării prilejuite de arestarea lui Phineas Finn ? Oricum, așteptase destul pînă la judecarea procesului și pronunțarea verdictului. Iar în clipa cînd auzise de achitare, pornise din nou să-și încerce norocul. Natural, auzise de călătoria doamnei Goesler la Praga precum și numeroasele zvonuri care asociau numele celor doi. Dar socotise că ar fi comis o gafă să se ia după gura lumii, care scornea atîtea minciuni. De ce să nu își închipuie, spre exemplu, că o femeie poate să facă servicii unui bărbat și fără intenția de a se mărita cu el ? Ba mersese chiar mai departe cu toleranța, spunîndu-și că mai toate londonezele îl simpatizau pe bărbatul judecat pentru crimă, ceea ce se putea întîmpla și cu doamna Goesler. Dar acesta era un sentiment trecător și fără de importanță, asupra căruia nu merita să se oprească. Și dacă era să se ia după zvonuri, atunci pentru ce nu ar fi crezut că același Phineas Finn intenționa să se însoare cu lady Laura Standish, după cum se vorbea ? Și în definitiv, oricare ar fi fost realitatea, nu i se tăia beregata dacă cerea o femeie în căsătorie. Cel mult va fi repezit — dacă dovedea stîngăcie în temerara sa încercare. Așa că se străduí, pe cît îi ședea în pricepere, să fie la înălțime.

— Nu vi se pare cam repezită propunerea dumneavoastră ? îi ripostase Marie zîmbind ironic. Domnul Maule admise părerea amfitrioanei, însă persistă. V-aș ruga să nu mai continuați, îl opri din vorbă fără să mai surîdă.

La care combativul curtezan declară că-i era peste putință să înnăbușe dorința sa prin tăcere. Atunci vă las să vorbiți despre ea scaunelor și meselor, i-o reteză crepla fără menajamente. Nu era la primul refuz de acest gen, așa că știa cum să procedeze. Nici Maule nu se afla la întîiul eșec ; mai fusese el respins și de alte femei înstărite. Dar niciodată cu atîta desconsiderare.

Marie Goesler se ridică de pe scaun, simulînd hotărîrea să iasă din cameră deși, prin încetineala mișcărilor, voia să-i dea de înțeles inoportunului pretendent că ar fi cazul să plece el mai întîi. Dar acesta era așa năucit de brutalitatea cu care fusese tratat, că nu se putea urni pe moment, astfel că amfitrioana se văzu nevoită să îngîne ceva în chip de scuze, după care, bombănind neobrăzarea vizitatorului, bătu în retragere. Iată dar penibila scenă petrecută în chiar ziua aceea, după care ducesa o chestionase dacă-i cunoștea pe cei din familia Maule, iar prietena îi confirmase cu indiferență că îl știe pe unul din ei.

— Te referi la tatăl băiatului, nu-i așa ?

— Exact, încuviință Marie.

— Face parte din hoarda admiratorilor ce roiesc împrejurul tău. L-am întîlnit la cina pe care ne-ai oferit-o înaintea asasinatului. Numai că, drept să-ți spun, nu prea-ți admir gusturile, dragă. Tipul are vreo sută cincizeci de ani, și ce arată privitorilor e doar opera croitorului, nicidecum a naturii.

— E cumsecade, ca orice bătrîn, îl apără Marie.

— Cu bătrînețea sînt de acord. Mai rămîne să fie și domnul Finn cu prezența lui pe la tine. Oricum, are un fiu.

— Asta mi-a spus-o, întări cealaltă.

— Care este un tînăr încîntător.

— Asta nu mi-a mai spus-o.

— Cred și eu. Indivizii de soiul lui își invidiază feciorii. Dar mă rog, să-i fie de bine. Alta e chestiunea care mă preocupă și vreau să te rog ceva în legătură cu ea.

— Oare cum zicea ministrul acela francez ? Dacă e vorba de ceva greu, s-ar putea rezolva ; însă dacă e ceva imposibil, se va rezolva în mod sigur.

— E lucrul cel mai ușor cu putință, o asigură Glencora Ai văzut-o mai serile trecute pe verișoara lui Plantagenet — domnișoara Adelaide Palliser Fi bine, s-a logodit cu tînărul Maule și nici unul nu are o lețcaie din ce să trăiască. Așa că vreau să le dai douăzeci și cinci de mii de lire.

— Nu ți se pare cam mult ? ridică Marie dintr-o sprînceană.

— Deloc, zise ducesa zîmbind enigmatic.

— Oricum, va fi greu...

— Nici un pic, draga mea. Va fi, cum ţi-am spus, lucrul cel mai simplu posibil. Dar stai, am uitat să adaug. Nu pretind să-i scoţi de la tine. M-am gîndit la moştenirea răposatului duce.

— Care nu este a mea şi nu va fi niciodată.

— Şi totuşi Plantagenet susţine că nu poate fi trecută asupra altcuiva. Dacă eu îi obţin consimţămîntul să i-o cedezi fetei, eşti de acord să i-o dai ? Desigur, vor trebui semnături pe o grămadă de hîrtii ; apoi ministrul finanţelor, care e hotul hoţilor, o să înfulece cîteva stafide din budinca noastră, iar avocaţii, la fel. Dar asta nu înseamnă nimic. Oricît ar lua fiecare, budinca tot le va prinde bine însurăţeilor. Şi avocaţii vor aranja în aşa fel ca moştenirea să vină ca din partea răposatului duce. Va fi o mare surpriză şi bucurie pentru fată, pe cînd altfel, e amărîtă... şi banii nu servesc la nimic.

Marie Goesler consimţi fără greutate, cu condiţia să existe încuviinţarea ducelui. Pe ea n-o interesa cine beneficiază de sumă. Dacă prin semnarea unor hîrtii înlesnea întoarcerea moştenirii la una din rubedeniile defunctului, se declara mai mult decît mulţumită. Se impunea însă o mare discreţie în ce privea întocmirea formelor, pentru că nu ar fi vrut ca tînăra Palliser să afle vreodată de darul ei.

— Şi totuşi, va fi dania doamnei Goesler, stăruia ducele cînd află de aranjament.

— Plantagenet, dacă-mi începi cu teorii de astea şi-mi strici aranjamentul, să ştii că mă supăr foc. Auzi ce-l interesează pe el ? Să se ştie adevărul ! Cineva trebuie să beneficieze de banii aceştia. Nu comitem nimic ilegal.

Şi ducesa făcu exact cum dorise. S-au consultat avocaţi, s-au pregătit documentele necesare şi s-a efectuat transferul. Numai Adelaide şi Gerard Maule nu visau ce li se pregăteşte. Iar cearta îndrăgostiţilor încă nu le aprinsese şi mai mult inimile — cum spunea Violet. Pentru că nu se împăcaseră.

Într-una din zile, verişoara intrată în graţiile ducesei primi de la ea următoarele rînduri :

„Dragă Adelaide,

te aşteptăm la Matching pe data de 15 august. În calitate de căpetenie a familiei, ducele nu admite neascultare. Vei

întîlni cincisprezece tineri de la Camera de Comerţ şi Trezorerie, dar nu te vor supăra, fiindcă muncesc toată ziua. Sperăm să-l avem şi pe domnul Finn printre noi, pe care, desigur, doreşti să îl vezi. Dealtfel, orice femeie din Anglia e în stare să-şi taie şi un deget, numai să dea cu ochii de el. Vom rămîne destulă vreme la Matching, aşa încît vei avea suficient răgaz să te hotărăşti cînd ne vei părăsi.

Cu afecţiune,
G.O.

P.S. Comunică-i lordului Chiltern că am speranţa să-i fac o figură de pomină domnului Fothergill. Dar trebuie să acţionez cu multă precauţie. Între timp, am expediat — via pădurile Trumpeton — două duzini de pui de vulpe care vor fi primiţi de Fothergill personal. Asta face parte din lovitura ce o pregătesc".

Cam tot atunci primi şi Gerard Maule o carte de vizită din partea Ducelui şi a Ducesei de Omnium care îl pofteau să cineze la reşedinţa din Carlton Garten într-o anume zi. Plicul sosise la club şi primirea lui îl surprinse pe tînăr, întrucît nu avusese onoarea să cunoască prea distinsele personaje. Dar fiindcă se înrudeau cu Adelaide, acceptă invitaţia.

CAPITOLUL LXX

„NU MĂ DUC LA DOMENIUL LOUGHLINTER"

LA SFÎRŞITUL LUI IULIE se hotărî ca lady Laura Kennedy să plece la domeniul Loughlinter. Ideea aparţinea în exclusivitate familiei care susţinuse că, după aproape trei luni de la decesul soţului, văduva trebuia să vadă de moştenirea primită, îngrijindu-se de conac, de moşie şi de slujbaşii lăsaţi în grija ei prin prevederile testamentare. Se împliniseră trei ani de cînd părăsise acele meleaguri, cu jurămîntul de a nu se mai întoarce de-a-pururi. Fiindcă acolo începuse calvarul. În somptuoasa reşedinţă de tristă memorie, cunoscuse insuportabilele restricţii duminicale care o exasperaseră prin absurditatea şi stricteţea lor. Acolo fusese iniţiată în nesuferitele îndatoriri ce i se pretindeau ca stăpînă a casei. Acolo fusese pedepsită cu vizitele me-

dicului din Callender, de cîte ori încerca să evadeze de la plicticoasele obligații simulînd o migrenă. Și, tot acolo ascultase declarația de dragoste a lui Phineas, în cîntul zglobiu al cascadei ce răsuna pînă la ușa conacului. Cu puțin înainte, se logodise cu Robert Kennedy — conștientă că nu îl iubea — însă numai după destăinuirea lui Phineas realizase din plin greșeala comisă. Inima îi aparținea acestui tînăr frumos, pe cînd trupul și-l făgăduise altui bărbat. Și, din momentul acela, viața alunecase cu repeziciune spre văgăuna în care se afla și acum. Nu cunoscuse o singură lună — ba nici o zi — de fericire conjugală. Și nici nu putea să fie altminteri, cînd omul de alături o umplea de oroare, iar convietuirea cu el însemna un supliciu. Preocupările dinaintea căsătoriei, pe care le găsise interesante și agreabile, deveniră cu timpul anoste și fără sens. Deși Kennedy era membru în Parlament — asemenea lordului Brentford și multor prieteni ai casei — ajungînd prin merite proprii, cît și grație influenței exercitate de Laura într-o slujbă înaltă, politica și-a pierdut atracția și savoarea pe care i le oferise odinioară în reședința părintească din Piața Portman. Frustrată de această plăcere, încercase să se dedice preocupărilor casnice, care nu erau nici ușoare și nici puține, avînd în vedere imensitatea conacului și a unei latifundii ca Loughlinter. Dar sub tutela lui Kennedy, orice silință era dinainte sortită eșecului, încît i se refuză și rolul de gospodină scoțiană — gen lady Bountiful — pe care și-l propusese. Nefericită și înșelată în așteptări, aproape nu mai spera în nimic. Menajul cu siguranță avea să se surpe, deoarece fiecare înfrîngere suferită săpa la temelia lui șubredă.

Totuși, mai luptă să-l mențină. În primul rînd printr-o exemplară fidelitate. Și fiindcă de Kennedy nu izbutise să se apropie sufletește, socoti că avea datoria să renunțe măcar la cealaltă dragoste. Numai că îndrăzneața ei hotărîre îi cerea o tărie pe care n-o dovedi. La început, se erijă în sfătuitoarea lui Phineas, călăuzindu-l în cariera abia începută ca o soră mai vîrstnică și cu experiență, încercînd, totodată, să-i mijlocească împrietenirea cu soțul ei. Însă nu peste mult îl opri s-o mai viziteze, explicîndu-i, cu o slăbiciune de neiertat, și motivul care impunea interdicția. Cu alte cuvinte, își trădase taina, condamnîndu-se și la tortura de a nu-l mai vedea — un tribut inutil, pentru că, la foarte scurt timp, căsnicia ei se destrămă. Secretul

ce-l divulgase iubitului fusese descoperit și de soț, iar la imputările lui, îl părăsise indignată.

Tot ce lăsase în urmă i se părea odios. Pînă și zidurile încăperilor în care-și plînsese ursita. Reședința din Londra devenise atît de nesuferită încît, în ultima vreme, își poftea amicii apropiați în casa din Piața Portman. Dar dintre toate locurile de pe pămînt, nici unul nu-i repugna ca Loughlinter. Acolo îndurase cu ceasurile canonul lecturilor biblice, al lecțiilor de contabilitate, al predicilor ținute de soț, simțind, nu o dată, că apăsarea plictiselii o strivește. Acolo se obișnuise cu zgomotul roților de la docarul doctorului Macnuthrie, pe care-l recunoștea de la mare distanță, înghețîndu-i sîngele în vine. Acolo i se năruiseră toate nădejdile, căzînd în ghearele disperării. Și tot acolo își luase inima în dinți, smulgîndu-se din insuportabila tiranie, înfruntînd orice riscuri. Ca acum, mult detestatul sălaș să-i aparțină pe viață, să revină în el — după cum era îndemnată — ca stăpînă absolută, purtîndu-se cu autoritate, dar și amabilă și mărinimoasă, cu niște oameni care știau foarte bine ce fiasco fusese căsnicia cu Kennedy.

Dar cu toată indignarea pe care i-o arătase soțului ei la despărțire, acuzîndu-l de lașitate și de gravă ofensă pentru adevărul pe care i-l spusese ; cu toate că îl socotise tiran, și pe sine, o sclavă ; cu toate citaniile bisericești și lecțiile lui de scriptologie și consultațiile blestematului medic pe care le considerase niște cruzimi fioroase, cu toate acestea, în sinea ei a fost tot timpul pe deplin conștientă că vina fusese a ei, nu a lui. Kennedy îi ceruse exact ce se cuvenea să facă odată căsătorită : pe cînd ea nu-i dăduse nimic din ce i-a pretins. Ea greșise, îl înșelase, luîndu-l fără să-i fie drag. Ea îl frustrase. Ea era păcătoasa. Că viața îi fusese distrusă, nimic mai adevărat. Dar nu de Kennedy. În schimb, viața lui fusese nimicită de ea. Iar acum, cînd zăcea în țărînă, cu siguranță că bătrîna lui mamă, laolaltă cu rubedeniile, cu vecinii și arendașii trăiau în convingerea că nu ar fi putrezit în pămînt dacă soția lui se purta altfel. O afurisească pentru că-l păsăsise, și poate ar fi judecat-o cu mai puțină ură dacă s-ar fi dedat la vreo faptă prin care să-l fi dezgustat și să-l rupă de legămîntul nefast. Dar prin purtarea avută, nu făcuse decît să-l chinuie și să-i scurteze zilele. Și pentru asta nu o iertau. Mai ales că o lăsase stăpînă pe întreaga avere. E adevărat că testamentul data din primele luni ale căsniciei. Însă oricît de mare îi fusese revolta și furia în vremea

din urmă, nu îi schimbase măcar o literă. Nici un moment nu îl părăsise dorința s-o vadă venind înapoi și, chemînd-o mereu, cu o stăruință ce-l dusese la nebunie, se prăpădise. Cum era să n-o urască ai lui ? Și cum putea să se ducă între ei, după îndemnul familiei ?

Poate nu există tristețe mai mare decît aceea de a recunoaște față de tine însuți și cu deplină sinceritate că nu te mai așteaptă nici o bucurie în viață. Iar jalea constă în faptul că, odată înrădăcinată în suflet, această credință are puterea să anuleze însăși nădejdea unor bucurii viitoare. Cum se întîmplase cu Laura în cei doi ani petrecuți în Germania. Ce-i mai putea oferi existența ? își repetase aproape zilnic. Trăia exilată, departe de oamenii îndrăgiți. Purta un nume pe care-l detesta. Iubea un bărbat de care nu avea parte. Cu finanțele nu ședea tocmai bine. Nimic din jur n-o mai atrăgea. Uitase ce înseamnă plăcerea. Sipetul bucuriilor secătuise. Și numai din vina ei.

Pe acest fond pesimist apăruse Phineas la Dresda. Și după un răstimp, se trezise văduvă ! Să aibă curajul de a mai spera ? se întrebase cu sfiiciune. Să-și închipuie că ar mai putea răsări pentru ea soarele ? Oare să mai trăiască o dimineață strălucitoare, după atîta întuneric ? Devenise bogată și era încă tînără — sau destul de tînără. Avea treizeci și doi de ani, o vîrstă la care multe femei se măritau pentru prima dată. Și Phineas o iubise cîndva. O auzise din gura lui și o îmbrățișase cu patimă chiar după ce-i anunțase logodna. Cît de limpede își amintea toată scena ! De atunci trecuse și el prin multe și grele încercări — renunțase la cariera politică, se însurase în Irlanda, își pierduse soția, revenise în Parlament, fusese arestat, îndurase chinuri tantalice. Dar scăpase teafăr și lumea îl vorbea doar de bine. Frumoasa lui reputație merita încununată de bogăție. Și de ce nu ar primi-o din mîinile ei ? Sau pentru ce nu ar lua amîndoi viața de la început ?

Teribil se complăcea în aceste visări, pe care ea însăși le eticheta ca atare, fiind conștientă că realitatea nu-i va aduce împlinirea lor. Prea îl cunoștea bine pe Phineas ca să își facă iluzii. Și fie că-l socotea capricios ori mai curînd nestatornic, îi recunoștea meritul că nu simula dragostea cînd nu o simțea efectiv. Pînă și în momentele de supremă duioșie față de ea, nu depășise limitele prieteniei. În neuitatul dialog de la Königstein, cînd încercase a-i mărturisi adevărata ei dragoste — deși nu își dusese confesiunea pînă la capăt — îi răspunsese cu o răceală ce o rănise. E drept că dacă i-ar fi făcut atunci declarații amoroase, l-ar fi mustrat, cerîndu-i să plece fără întîrziere, dar cuvintele lui i-ar fi aprins sîngele, readucîndu-i freamătul tinereții în trupul îmbătrînit înainte de vreme. La fel se purtase și la dramatica întîlnire de la închisoare, ca și la ultima vizită ce i-o făcuse acasă. Deci în ciuda spovedaniilor ei, nu-i arătase nici umbră de dragoste. Îl știa plin de recunoștință, devotat și săritor, ca prieten. Fără cusur în felul de a se purta. Capabil să îndure sumedenii de neplăceri din pricina ei, apărînd-o cu prețul oricăror jertfe. Dar la fel de bine știa că niciodată nu avea să-i mai spună că o iubește.

Se așeză înaintea oglinzii, își scoase hidoasa bonetă de doliu, și se privi cu atenție. Era firească tăcerea lui Phineas. În ciuda vîrstei, trăsăturile chipului erau înăsprite și degradate de suferință. Nu se considerase niciodată o frumusețe, dar izbitoarea finețe aristocratică, întipărită pe chip și în gesturi, o suplinise perfect. Cercetîndu-se de aproape, constată că această însușire înnăscută nu dispăruse complet ; însă pierduse rotunjimea plăcută a feței, de pe vremea cînd îl cunoscuse pe Phineas. Rămase mult cu ochii la imaginea reflectată, examinînd-o cu concentrarea anatomistului ce disecă un cadavru, ca într-un tîrziu să recunoască deschis că devenise o femeie bătrînă. Judecînd după anii ce-i număra, ar fi fost în floarea vîrstei. Și totuși oglinda îi arăta doar vestigiile nobilei și rasatei Laura Standish.

Își puse boneta la loc și din nou se gîndi la apropiata călătorie către Loughlinter. Urma să plece cu întreaga familie, lăsîndu-l pe Brentford la Saulsby și continuînd drumul cu Oswald și Violet. Conform programului, fratele și cumnata ei rămîneau o săptămînă cu ea, și se tocmise îndelung cu Chiltern, care susținea că-l reclamă treburile în ținutul Brake. Oricum, era mulțumită că acceptaseră s-o însoțească. Însă după ce vor pleca, ce avea să facă ? Cum putea să rămînă singură în imensul conac, bîntuită, ca întotdeauna, de tristele amintiri ce-o legau de acest loc ? I se părea o cruzime din partea lui Oswald și a celorlalți să-i pretindă asemenea sacrificiu. Bătrînul Brentford fusese cel mai stăruitor în această privință, deși, cînd i-a sugerat odată să meargă împreună, se scuturase ca apucat de friguri. Năpădită de spaimă, uită de brutala lecție ce i-o dăduse oglinda lăsîndu-se iar în voia imaginației care o

purta prin crîngurile și pe dealurile din Loughlinter, mînă în mînă cu Phineas.

L-a văzut cu două, trei zile înaintea plecării și a putut să-i împărtășească proiectele imediate, dar nu cum ar fi dorit-o, ci ca oricărui prieten, venit în vizită. Oswald și lordul Brentford nu se urniseră o secundă de lîngă ei, și de față cu cerberii ar fi fost imposibil să-i arate printr-un gest sau măcar o inflexiune a glasului duioșia și invenînarea ce-i stăpîneau în egală măsură inima. Natural, nu a cutezat să-i strecoare nici vreo aluzie în privința unei eventuale veniri în Scoția. Prezența lui Chiltern îi paralizase curajul, și la fel s-ar fi întîmplat chiar de-ar fi fost numai Violet de față, fiindcă și de cumnată ajunsese să știe de frică. Dar în preziua voiajului, găsi necesarul răgaz să-i alcătuiască o scrisoare care suplinea rezerva și artificiile afișate la ultima întrevedere.

„Duminică, 1 august, 18...

Iubite prieten,

cu gîndul că poate ai să treci pe la noi, nu m-am clintit toată ziua din casă. Am renunțat, deși cu păreri de rău, să mă duc la biserică înaintea amiezii, iar după prînz am preferat să te aștept în continuare, în loc să cutreier orașul cu Violet. Mi-am petrecut după masa doar cu papă, și abia pe la orele zece, mi-am luat adio de la speranța de a te mai vedea. Acum, cînd judec la rece, recunosc că ai fost bine inspirat să nu vii, pentru că ai scăpat de niște văicăreli care te-ar fi exasperat. Ți-aș fi împuiat capul cu necazurile și suferințele mele fără de leac.

Vom porni mîine, la ceasul nouă, și abia către seară vom ajunge la Saulsby. Va fi o adevărată expediție tribală ! Un răstimp am crezut că Oswald o să ne tragă clapa, eschivîndu-se pînă în cele din urmă. Însă m-am înșelat. Căsătoria l-a îmblînzit, i-a impus obligații familiale, pe care le respectă supus. În rest, a rămas tiranul dintotdeauna, numai că își exercită despotismul făcînd pe capul familiei. Papă e veșnic înspăimîntat de el și nu-i înțelege noua calitate ce și-o arogă.

Sînt mulțumită că mă însoțește împreună cu Violet, dacă tot trebuie să mă duc, așa cum mi-au spus-o neîncetat. Deși nu mă văd trăind de una singură acolo. Cunoști foarte bine conacul și de aceea pot să te întreb : e de conceput să-mi duc viața împresurată de străini care mă urăsc, îngrozită de ei și hăituită mereu de amintiri retrezite de fiecare obiect din jur ? E posibil așa ceva ? Perspectiva mă îngrozește, și l-am prevenit de pe acum pe papă că la jumătatea lunii se va trezi cu mine la Saulsby. Nu mi-a dat nici un fel de răspuns. S-a foit încruntat în jilțul unde-și petrece zilele, după care, cu siguranță a stat de vorbă cu Violet, plîngîndu-i-se de îndărătnicia ce o dovedesc. Asta e procedeul clasic, și Violet are rol de intermediară, ținîndu-mi prelegeri în care, cu aerul ei sfătos și cu infinită afecțiune, strecoară cruzimi aproape de nesuportat. Într-una din ele, m-a întrebat, de exemplu, pentru ce nu mi-aș lua o însoțitoare, de vreme ce mă îngrozește singurătatea. Dar unde aș găsi făptura care să nu mă apese pe nervi mai rău ca singurătatea ? Prietene nu am avut niciodată, și poate am greșit în această direcție, fiindcă nu am la cine să apelez și nici nu mă încălzește prezența lor. Cu Violet m-am simțit bine întotdeauna, în primul rînd pentru că o iubesc. Însă ea nu mai ține la mine ca altădată. O prețuiește mai mult pe fata care îi dădăcește copiii și mă privește chiorîș cînd mă declar obosită de ei după o jumătate de oră. Totuși, rămîne singura ființă care îmi face plăcere, și alta aidoma ei unde aș putea s-o aflu ? M-aș mulțumi vreodată cu o însoțitoare angajată cu luna, după un anunț la ziar ?

Ideea companiei nu îmi surîde sub nici o formă, deși poate nimeni nu a fost vreodată mai plictisit și săturat de propria sa persoană decît mine. Uneori mă întreb dacă aș mai fi ispitită să stau în cușca din Parlament, rezervată femeilor, ca să te ascult pe tine sau pe un alt orator, după cum o făceam pe vremuri. Dar tot singură îmi răspund că pînă și un Cicero nu m-ar tenta să repet experiența de altădată. Pentru mine politica nu mai reprezintă o atracție. Aproape nici nu mai știu ce guvern a căzut și care a venit la putere și nu înțeleg nimic din tot ce îmi povestește Barrington. Cît de mult mi se pare că a trecut de cînd mă extaziam în fața evenimentelor și sorbeam orice relatare legată de ele ! Totuși, asta nu înseamnă că nu doresc din tot sufletul să-ți reiei locul în Parlament. Din cîte știu, vei fi reales în săptămîna de față și ai să fii reprimit cu brațele deschise. Mărturisesc că pentru așa ceva consimțeam să reintru în detestabila cușcă, dacă nu era fixată plecarea din Londra. Dar sînt atît de fricoasă și de lașă, încît nu îndrăznesc să le spun alor mei că aș dori să rămîn pentru această festivitate. Dealtfel sînt sigură de riposta cumnatei, care mi-ar spune că nu cadrează, ca văduvă, să iau parte la asemenea ceremonie. În realitate,

Phineas, nimic nu mă interesează pe lume afară de lucrul acesta. Şi dacă, de la distanţă, voi afla că ai reuşit, voi încerca să retrezesc adormitele mele preocupări în materie de politică. Succesul tău — pe care îl întrevăd de pe acum — o să-mi mîngîie sufletul, gîndindu-mă că şi eu am avut o contribuţie măruntă.

Probabil nu se cuvine să te chem la domeniul Loughlinter. Voi face cum crezi de cuviinţă. Iar dacă vii, să ştii că nu mă sinchisesc de ce se va spune. Oswald se fereşte să îţi pronunţe numele cînd mă aflu pe aproape şi, desigur, ştiu tot ce gîndeşte. De cîte ori îl revăd, îmi tremură sufletul de teamă să nu ne certăm, pentru că în starea în care mă aflu, o ruptură cu el mi-ar sfîşia inima. Dar aşa cum e stăpîn pe viaţa şi pe faptele lui, sînt şi eu pe ale mele şi nu admit să trăiesc după vederile şi poruncile sale. Prin urmare, dacă-ţi face plăcere să vii în Scoţia, vei fi primit ca mult doritele flori de mai. Deşi comparaţia nu exprimă nici pe departe bucuria pe care aş trăi-o dacă te-aş revedea lîngă mine !

Cerul să te aibă în pază, Phineas,
prietena ta afectuoasă,
Laura Kennedy

Scrie-mi degrabă. Sînt tare nerăbdătoare să aflu că ţi-ai reluat locul în Parlament îndată după alegeri. Acesta e sfatul meu, şi sînt convinsă că-l primeşti şi din partea altor prieteni."

De-a lungul scrisorii, Laura încercase să-i amintească din nou de iubirea ce i-o purta, căutînd o formulare mai puţin stràvezie, de care să nu roşească. Abia la urmă îşi învinsese reţinerile, lăsînd condeiul să mărturisească mai slobod nestăvilita ei dragoste, deşi cuvintele i se părură silite şi palide faţă de ce ar fi vrut să exprime. Prevedea că n-o să-l aibă oaspete la conacul Loughlinter. Ar fi venit numai dacă intenţiona să o ceară în căsătorie, iar o propunere ca aceasta, făcută la aşa de puţină vreme după decesul lui Kennedy, ar fi fost deplasată şi condamnabilă în ochii tuturor. Desigur, n-ar fi interesat-o reacţia lumii, ci era gata s-o înfrunte semeaţă, numai să-şi vadă visul înfăptuit. Dar ştia că Phineas n-o să vină. Necazurile îl înţeleptiseră mult, făcîndu-l mai circumspect, şi deci va ocoli riscurile unei astfel de vizite.

La sosirea în Loughlinter avu marea surpriză să-i găsească răspunsul lui Phineas care ajunsese înaintea ei :

„Strada Marlborough, luni noapte

Scumpă lady Laura,

aş fi trecut negreşit să te văd în seara trecută dacă nu mă reţinea gîndul că am saturat-o pe lady Chiltern cu tînguirile mele. Am cinat la familia Low unde, bineînţeles, m-am dat din nou în spectacol cu obişnuitele lamentări. Pînă acum nu vădeam tendinţa de a vorbi despre mine mai mult decît se obişnuieşte în genere. Dar de cînd cu întemniţarea la Newgate şi înspăimîntătorul proces prin care am trecut, am devenit egocentric, ceea ce mă face inapt pentru viaţa mondenă. De va fi să-mi recapăt locul în Parlament, voi evita să mă înscriu la cuvînt, de teamă să nu mă trezesc vorbind despre zilele cît am stat cu juvăţul de gît, înaintea instanţei.

Te înţeleg şi îţi dau perfectă dreptate în ce priveşte Loughlinter. Poate nu strică, într-adevăr, să te arăţi la faţă, în ideea ca vecinii şi cunoştinţele familiei Kennedy să nu spună vreodată că nu ai îndrăznit să-i înfrunţi. Însă nu te văd vieţuind în mijlocul lor. Şi de ce ai face-o, în fond ? Înţeleg să rămîi acolo dacă ţi-ar place, dar altfel ar fi absurd.

În ce mă priveşte, nu am să vin la Loughlinter, deşi nu mă îndoiesc un moment de calda primire ce mi s-ar face."

Odată ce atinse această latură delicată, Phineas rămase cu pana în aer, simţindu-se aproape incapabil să mai aştearnă un cuvînt. Sub ce formă să-i motiveze refuzul de a merge în Scoţia ? De-ar fi putut să-i declare adevărul curat, i-ar fi scris cam în felul acesta :

„Vizita mea ar aţîţa din nou spiritele, alimentînd alte calomnii, după cele proferate pînă acum. S-ar considera o impietate şederea mea în casa fostului soţ, şi ar fi cu atît mai condamnată de lume cu cît, de la moartea lui, nu au trecut nici trei luni".

Dar cum să-i trîntească adevăruri atît de crude unei fiinţe ca Laura ? Era de neconceput. Şi aproape la fel de imposibil i se părea să-i pomenească de o altă vizită, pe care o hotărîse recent. Aşa că pînă la urmă continuă astfel :

„Prezenţa mea nu ar fi nici pe departe atît de utilă ca cea a lui Chiltern şi a soţiei sale. Ştiu, nu vor zăbovi mult.

Însă contează enorm și puținele zile cît vor rămîne. După plecarea lor te-aș povățui să te înconjuri de cît mai mulți oameni, chiar dacă la început te vor privi cu răceală. Se vorbește mult despre spiritul de clan al scoțienilor de la munte, dar în pofida mult vînturatelor teorii de acest gen, rămîn la părerea că se lipesc de latifundiarii locali și le nutresc mult respect. Ca dovadă, lealitatea și enorma stimă ce i-au purtat-o răposatului Kennedy deși, cu cincizeci de ani înainte, nu auziseră de numele său. După presimțirile mele, te vei întoarce curînd la Saulsby, unde s-ar putea să ne revedem.

Pînă atunci am să plec pentru cîteva zile la Matching".

Afirmația era și mai hazardată ca ocalaltă. Însă ieși din încurcătură, scriind mai departe :

„Ducele și Ducesa de Omnium m-au invitat foarte stăruitor și, cum tot va trebui să apar odată în lume, am hotărît să mă folosesc de acest prilej, cu toate că nu pot descrie în cuvinte oroarea ce o simt la gîndul că voi constitui un obiect de senzație și tema centrală a discuțiilor. Toți musafirii se vor holba la mine ca la unul ce putea să ajungă în streang, și, totuși, a nimerit la Matching...

În legătură cu revenirea în Parlament — care știu că te pasionează — mi s-a spus că voi fi reales în Tankerville cu surle și trîmbițe, fără să cheltui un șfanț și fără nici o silință pentru obținerea voturilor, numai grație faptului că nu l-am tocat în cap pe nefericitul de Bonteen. Ei, ce zici de lucrul acesta ? Mi se pare îngrozitor ! Și îmi dau seama că nu pot să-l împiedic, decît plecînd din Anglia și ascunzîndu-mă cît mai departe. Ceea ce iarăși nu e normal. Așa că mai bine mă expun neplăcerilor ce mă așteaptă și isprăvesc odată cu ele. Se vor zgîi mulți la mine, dar norocul e că nu va dura prea mult, deoarece, în mod cert, va apare alt „monstru" pe firmament și toți vor uita de pățania prin care am trecut. Afară de mine. De aceea am și acceptat invitația la Matching, fixată pe la sfîrșitul lui august, și mă pregătesc de pe acum să dau față cu toată crema societății britanice.

În privința realegerii mele — care, probabil, se va produce mîine — aș vrea să mai adaug cîte ceva. Mai întîi am admis-o doar în ideea că nu am voie să mă las doborît după ceea ce mi s-a întîmplat. Altminteri, perspectiva de a mă întoarce în Parlament, nu mă atrăgea deloc. Am descoperit, între timp, adevărata valoare a lucrurilor care mă încîntau în trecut. Și le privesc circumspect. Nu mai îmi

plac și nu le mai consider tabu. Mi-am pierdut încrederea în partidul pe care-l slujesc. Sau mai degrabă în liderii lui. Înainte nu puneam nimic la îndoială, și mă minunez singur de credulitatea de care am fost în stare. Nu mai departe de acum douăsprezece luni, cînd mă gîndeam să candidez în Tankerville, vedeam în colegii mei liberali niște patrioți cu chip de arhanghel și cu săbii la brîu, iar în Daubeny și ciracii săi, niște diavoli sau, mai curînd, imbecili, însă cu o mare doză de diabolism care-i călăuzea în orice acțiune. Ca acum să-i privesc altfel și să-i consider pe toți, la grămadă, biete făpturi ce se luptă din răsputeri pentru interesele lor. Am ajuns la convingerea că patriotismul demnitarilor de pe primele bănci ale Camerei nu rezistă ispitei și timpului. Atît se reped unii la alții și se strîng de grumaji, atît se înțeapă, se lovesc, își aruncă false acuzații și apărări la fel de perfide ; atîta mint, calomniază, ba uneori mai și fură, încît uită de înălțimea poziției lor sau că alții așteaptă să-i vadă la înălțime. Ce-i preocupă mai mult este mînuirea dibace a floretelor, trucurile care impresionează, ca să pozeze în viteji. Și urmarea purtării lor este aceea că a dispărut respectul — împins pînă la venerație — față de aleșii care conduc destinele națiunii. Nu a mai rămas nimic din sentimentele ce le nutream unui Mildmay, de pildă.

Te miră poate strigătul meu de nemulțumire, de răzvrătit, dar simțeam o nevoie năprasnică să mi-l auzi, căci față de alții nu deschid gura. Știi cu cîtă ardoare mi-am dorit o slujbă în administrația de stat și cum pentru a doua oară în viață am încercat să-mi fac o profesie din această activitate. Voiam să cîștig o pîine cinstită și eram hotărît să renunț la ea — cum am făcut-o și în trecut — dacă mi se cereau compromisuri. Dar ce folos de bunele mele intenții ! Nu mi s-a dat nici un post, oricît de neînsemnat, și asta numai din cauza sforăriilor trase de nefericitul acela care a murit înainte de vreme. Or după ce am înghițit o cacialma așa de urîtă, e normal să-mi revizuiesc optica, să devin circumspect, să fiu incontinuu în gardă. Poate m-au înăsprit și umilințele întemnițării, și de aceea îi judec pe oameni cu atîta necîndurare. Totuși, rămîn la convingerea că bătăliile parlamentare nu sînt duse de semizei și uriași, cum le priveam altădată. Uriașii din basme, cu cîte două capete și două perechi de brațe, în Parlamentul nostru sînt doar niște oameni cu mîna mai lungă, iar Jupiter, la care ne închinăm, este un biet

măscărici pe care-l întîlnești și la bîlci. Dar în pofida revoltei și dezgustului cu care-i privesc, mă întorc printre ei, și dacă mîine mă numesc într-o funcție, voi fi în al nouălea cer.

Oare ce m-o fi apucat să-ți înșir toate acestea ? Probabil nevoia de a-mi deșerta sufletul. Și în fața cui aș putea s-o fac ? Doar nu ești singura ființă care mi-a ascultat păsurile ? Nici un prieten nu ar sta să le audă. Fiecare vrea să-i vorbesc despre ce am simțit cînd eram în boxă la tribunal, ori ce rații de alimente mi se dădeau la Newgate. Și fiindcă a venit vorba, te anunț că ieri l-am vizitat pe tartorul închisorii și am intrat în celula pe care am ocupat-o. Și bănuiești ce mi-a spus, mișelul ? „Ce mi-am mai frămîntat mintea cu crima pentru care ședeați aici ! Parcă tot nu-mi venea să cred că dumneavoastră o făcuseți". I-am zîmbit mizerabilului, deși l-aș fi apucat de grumaz. Cum de n-a știut că acuzația ce mi se aducea era o monstruozitate ? M-am gîndit la Chiltern, a cărui bună credință a întrecut-o pînă și pe a ta. De la femei te aștepți la fidelitate și intuiție. Pe cînd bărbații le dovedesc mult mai rar.

Ți-am scris o misivă ucigător de lungă, dar atunci cînd ți-e cugetul încărcat, cîteva pagini aduc mai mare ușurare decît ceasuri întregi de șuetă. Te rog să-mi răspunzi curînd ; vreau să știu ce ai de gînd să faci.

Cu afecțiune,
Phineas Finn".

Laura o citi cu atenție, apoi o luă de la capăt, deși numai două propoziții din tot cuprinsul o izbiseră prin semnificația lor. „În ce mă privește, nu am să vin la Loughlinter", suna prima din ele. Și cu toate că anticipase refuzul, cînd îl văzu așternut negru pe alb, simți o durere aprigă în piept, de parcă atunci, în momentul acela, primise lovitura definitivă. Iar a doua propoziție, care întregea sensul celei dintîi, răsucindu-i jungherul în inimă, era : .....am să plec pentru cîteva zile la Matching". Numele rivalei nu era nicăieri menționat, însă fără îndoială va fi acolo. Lady Glencora nu se dezmințise. O știa demult că umblă cu aranjamente. Ce femeie fățarnică și nesuferită ! Și cît o disprețuia ! Pe măsură ce reciti scrisoarea, îi descifră și mai limpede implicațiile care, bineînțeles, erau legate de frumusețea, de bogăția și de șiretenia doamnei Goesler.

CAPITOLUL LXXI

DIN NOU DEPUTAT ÎN TANKERVILLE

FELUL CUM A FOST reales Phineas Finn în urbea pe care o reprezentase în Parlament a rămas de pomină în istoria alegerilor electorale din Anglia. Cînd se aflase de arestarea și judecarea lui pentru omucidere, locuitorii din Tankerville îl crezuseră vinovat. Și reacția era normală. Poliția și magistrații anchetaseră cazul, stabiliseră culpa și hotărîseră trimiterea sa înaintea instanței. Numai rudele și prietenii apropiați, care-l știau incapabil de crimă, respingeau concluziile autorităților. Dar în Tankerville, unde nu existau nici amici, nici rubedenii ale inculpatului, localnicii s-au călăuzit după datele oficiale, decretîndu-l, evident, asasin. Întîmplarea stîrnise mare vîlvă în tîrg. Era discutată cu aprindere și cu groază — dar și cu incontestabilă delectare. Fără îndoială, circumscripția se făcuse de rîs, și în veci de veci nu mai putea să-și ridice fruntea în lume. Unde se pomenise ca un membru în Parlament să ajungă la știreang ! Și pentru ce, mai ales ? Fiindcă îi venise de hac altui membru din Parlament ! Amănunt ce sporea simțitor importanța și amploarea evenimentului comentat. Mulți vedeau în rușinea ce le întinase numele urbei însăși bătaia lui Dumnezeu. Pentru că Tankerville săvîrșise păcatul de a-și alege ca deputat un catolic. Și asta tocmai în perioada cînd biserica de stat anglicană se afla într-un mare pericol. De ce nu l-or fi păstrat pe bunul și prea cinstitul Browborough ? se căinau între ei. Poate izbuteau să-l aducă înapoi. Și cu gîndul acesta, înainte să înceapă procesul lui Phineas, hotărîră să facă demersurile trebuincioase. Se impunea, mai întîi, să-i retragă mandatul lui Finn. Dar cînd trecură la fapte, aflară cu multă surprindere că așa ceva nu era cu putință. Odată ales într-o circumscripție, numitul parlamentar devenea sclavul ei și al țării, slujindu-le pe amîndouă pînă i se încredința altă funcție. Indiscutabil, în situația creată, Phineas Finn nu putea să aspire nici la postul de ușier la remizele Parlamentului. Totuși, mandatul nu și-l pierdea. Excluderea lui va veni de la sine, în cazul cînd era condamnat. Însă pînă la pronunțarea verdictului, care îi demonstra irevocabil vinovăția, rămînea în continuare deputatul orașului Tankerville. Prin urmare, circumscripția nu putea scăpa de ocara pe care și-o atră-

sese numai printr-o nesăbuință. Alungase un deputat cumsecade, aducînd în locul său un netrebnic. Asta dovedea marea nepricepere în politică, și cuminte ar fi fost să renunțe pentru totdeauna la ea, spuneau cei mai descurajați.

Pentru ca într-o zi, cînd nu visa nimeni, să se audă că Phineas Finn nu era vinovat. Vestea pică în aceeași dimineață cînd se primiseră revelatoarele telegrame la Londra. Deci conținutul lor ajunsese aproape concomitent în Tankerville și la Curtea Criminalistică, producînd un efect similar. Dintr-o dată oamenii îl văzură neprihănit ca o floare, îi deplîngeau nemeritatele suferințe, o ridicau în slăvi pe acea lady care bătuse atîta cale, pînă în Boemia, pentru frumosul lor deputat, țesînd în jurul ei și al său o poveste de dragoste dintre cele mai minunate. Doar cîțiva protestanți își mușcau mîinile de necaz aflînd că vrăjmașul catolic era ca și izbăvit de spînzurătoare și stăruiau în convingerea că asasinatul fusese însăși opera Providenței, menită să-i dea lovitura de grație afurisitului papistaș pripășit în fruntea comunității locale.

Singură Providența ar fi putut înlesni într-un mod atît de miraculos pedepsirea unui oraș în care vasalii Papii își făceau mendrele după bunul lor plac. Dar în afara acestor fanatici, care tot mai sperau în compromiterea inamicului, marea mulțime era de partea lui Phineas. Și cum se știa îngrozitoarea primejdie care-l amenințase, faptul că mai ședea la închisoare și în boxă, pînă la încheierea procesului, îi făcea să-l considere mai mult decît un erou. Iar după zilele de amînare a verdictului, cînd s-a pronunțat, în sfîrșit, victorioasa lui achitare, întregul oraș a fost în delir. Avînd mandatul intact, Phineas ar fi putut să apară în Parlament chiar în seara eliberării. Numai că în loc să se prevaleze de calitatea pe care o păstrase, ceru de urgență să-i fie retrasă, și astfel electorii din Tankerville se treziră că nu mai aveau deputat. Pe moment, prietenii credincioși ai lui Browborough s-au legănat în iluzia că puteau să-l recîștige. Însă curînd și-au dat seama de zădărnicia nădejdii înfiripate, deoarece populația nu îl voia ca reprezentant în Cameră decît pe omul învinuit pe nedrept.

Ca urmare, agentul electoral Ruddles împreună cu alte două figuri marcante ale tîrgului — ca să formeze, vezi Doamne, o delegație — au fost expediați de urgență la Londra, ca să reglementeze chestiunea cu Phineas. Ceea ce nu se dovedi tocmai simplu, deoarece le-au trebuit două

zile ca să-i capteze bunăvoința. La început, domnul Ruddles ținuse morțiș să-i însoțească la întoarcere, făgăduind o primire așa grandioasă cum nu mai existase în Tankerville. Dar Phineas rămînea surd la toate asigurările. Ba mai grav. Nu accepta nici să candideze.

— Nu veți scăpa de asta, zău așa, domnule Finn. N-aveți idee ce entuziasm domnește la noi. Așa-i că nu are ? apelă la sprijinul domnului Godmire — una din cele două figuri marcante.

— De unde să aibă ? pufni acesta cu un aer superior. Dacă eu, care m-am născut acolo, și n-am pomenit așa nebunie.

— Eu sînt gata să dau în scris că le umflă trei șferturi din voturile clericilor, adăugă domnul Troddler — dizident înveterat în Tankerville, și tocmai de aceea numit în impozanta delegație locală.

— Nimeni nu mă obligă să candidez, ci o fac numai dacă vreau, susținea Phineas.

— Păi n-ar fi tocmai așa... dar știu și eu ce să zic ? bălmăji Ruddles. În orice caz, ar însemna că ne lăsați baltă și, după cît vă cunosc, nu sînteți omul în stare de una ca asta. Și apoi, dom'le Finn, nu vă dați seama că și de-ați suferit nițeluș...

— Care nițeluș, omule ? îi tăie sectaristul vorba. A suferit ca un ciine.

— Adevărat. Da vreau să spui că veți simți lipsa activității parlamentare dacă nu vă întoarceți la ea. Așteptați să treacă un timp, și o să-mi dați dreptate. Așa că nu vă tăiați craca de sub picioare — să-mi fie iertată expresia — tratîndu-ne cu refuz. Aveți ocazia cea mai bună din lume. Și pentru ce i-ați da cu piciorul ?

Phineas recunoscu înțelepciunea argumentelor sale și într-un tîrziu consimți. E drept că în momentele acelea se simțea descurajat, dezgustat de viață, sătul de oameni și de faptele lor, iar pe deasupra îl durea fiecare părticică din trup pe urma torturilor îndurate. Dar toate acestea nu aveau să dureze veșnic. La fel cum se vindecaseră alții după diverse nenorociri, se va lecui și el într-o zi. Și atunci poate va constata lipsa activității parlamentare. De aceea nu avea nevoie să o respingă. Totuși, la acceptarea propunerii le puse în vedere celor trei delegați să nu conteze în nici o privință pe el, dat fiind împrejurările speciale în care se afla.

— Nu vă punem să cheltuiți o parà, îl asigură Godmire, jubilînd de rezultatul negocierilor.

— Știu cît de mult datorez circumscripției și amicilor devotați de acolo care mi-au susținut cauza, declară Phineas. Dar în starea în care mă aflu — și morală și fizică — mi-este cu neputință să agar înaintea oamenilor. Am suferit enorm.

— Ca un cîine, nu alta, repetă Troddles.

— Ba mai mult ca atît, continuă Phineas. Sînt gata să recunosc că, în starea mea deplorabilă, mă simt incapabil să slujesc chiar interesele circumscripției.

— Cu asta nu sînt d-acord, protestă Godmire, fluturînd mîna stîngă energic.

— Oricum ar fi, noi ținem cu tot dinadinsul să ne fiți deputat, spuse Troddles.

— Să nu aveți nici o grijă în privința realegerii, interveni Ruddles. Mergem la sigur.

— Vă rămîn profund recunoscător, însă eu nu, voi putea fi de față. Deci va trebui să apelez la unul din dumneavoastră cu rugămintea de a explica electorilor motivele pentru care nu am venit.

Domnii Ruddles Godmire și Troddles se întoarseră acasă cam cu coada între picioare. Visul lor ar fi fost să apară cu acela care i-ar fi îndreptățit să descindă în urbe ca adevărați eroi, strălucind de fală și glorie. Dar în lipsa acestei victorii absolute, se mulțumiră să afișeze un aer de gravitate și importanță, ca unii ce îl văzuseră pe martirul trecut prin foc și prin sabie, și care nu putea fi privit de muritorii de rînd. De-a lungul întîlnirilor cu localnicii, nu au lăsat o clipă de înțeles că marele mucenic ar fi avut datoria să vină în mijlocul lor. Dimpotrivă. Susțineau că nici ei nu speraseră într-o asemenea fericire, conștienți de absurditatea unei pretenții atît de mari, zugrăvindu-l pe Phineas ca pe un personaj aproape sanctificat de suferințele la care fusese osîndit.

Cît despre alegere în sine, a mers ca pe roate. Candidatul a fost propus de domnul Ruddles în persoană, secondat cu credință de parohul tîrgului — care, deși conservator cu tradiție, în discursul ținut arătă că, în calitate de supus britanic și de iubitor al dreptății, nu se lăsa influențat în această ocazie de considerente politice ori chiar religioase. Domnul Finn renunțase la mandatul parlamentar sub apăsarea unei false învinuiri și considera drept o mare onoare a circumscripției să-l repună în drepturile firești.

Astfel, Phineas a fost reales în unanimitate și fără să investească un ban, iar din ziua ceremoniei, timp de șase

săptămîni, au curs înconținuu colete spre Londra, cu papuci, cu jachete din lînă, cu jiletci stacojii, de vînătoare, cu batiste brodate și cu inițialele „P.F.", ba chiar cu lănțișoare împletite din părul femeilor care îl răsfățau cu aceste daruri.

Într-o astfel de conjunctură, era desigur cam greu pentru editorul ziarului „People's Banner" să-și regleze tirul pe direcția dorită. Și totuși, trebuia să găsească o modalitate, căci deviza lui Slide era să nu-și slăbească vrăjmașul. Se putea întîmpla ca un dușman să-i devină prieten. Dar cîtă vreme era dușman, trebuia persecutat, călcat în picioare, stîlcit. Quintus Slide își dăduse ostenceala să-i cîștige amiciția lui Phineas Finn. Dar acesta se arătase îndărătnic și cu nasul pe sus, devenind astfel inamicul numărul unu al editorului de la „People's Banner", omul care contravenea tuturor vederilor sale, începînd cu înfățișarea și conduita, pînă la concepțiile de viață. Așadar, trebuia prigonit fără istov, pînă la nimicire. În timpul procesului, cît și în săptămînile ce îl precedaseră, Slide publicase o serie de articolașe în care înfiera cu statornicie părerile exprimate în presă cu privire la culpabilitatea sau inocența unor persoane suspecte, așteptînd verdictul justiției. În felul acesta lovise puternic în cîțiva colegi de breaslă, care se făcuseră vinovați de păcatul vehement denunțat, atingînd simultan și pe marele său vrăjmaș, fie prin insinuări abil strecurate ori prin evocarea unor întîmplări perimate. În fiecare articol amintise pe căi ocolite necesitatea ca Phineas Finn să apară înaintea instanței, evocase ura nutrită de el împotriva victimei, împrejurările ce o creaseră, reeditînd și povestea cu atentatul de la hotelul Macpherson. Sosirea mesajelor de la Praga îi luase piuitul pentru două, trei zile, iar achitarea care urmase l-a silit să-și calce pe suflet, alăturîndu-se satisfacției generale prin cîteva rînduțe în care admira echitatea justiției britanice.

Dar nu peste mult se ivise ceremonia realegerii deputatului de Tankerville, și Slide socoti că împrejurarea se pretă de minune la noi comentarii în gazeta ce-o conducea. I se făcuse destul de mare hatîr că nu fusese atîrnat în spînzurătoare, iar faptul că nu îl măcelărise pe Bonteen, nu-l îndreptățea să se încununeze din nou cu laurii meritelor politice.

Pe lîngă multe săgeți administrate în seriale mai scurte, îl atacă și prin următorul articol mai amplu :

„Mărturisim că nu înțelegem în virtutea cărui principiu domnul Finn a fost reales în Tankerville cu atîta entuziasm, deși fără investiții financiare și fără a-i onora pe localnici prin tradiționala prezență a candidatului în mijlocul lor. Ne-am exprimat nu o dată credința că era pe nedrept acuzat de uciderea domnului Bonteen. Desigur cititorii noștri își amintesc cum în timpul procesului și înainte, ne-am străduit să atenuăm, prin articolele apărute, puternicele resentimente ce existau împotriva domnului Finn, nu numai datorită asasinatului, dar și conduitei sale anterioare. Totuși, ni se pare bizar ca fostul deputat de Tankerville să se bucure de încrederea și prețuirea electorilor, pe simplul motiv că nu l-a asasinat pe răposatul Bonteen ! Îndemnat de propria sa conștiință — așa cum ne place să credem — domnul Finn demisionase din Parlament imediat după achitare. Cariera sa din ultimul an nu a fost de natură a-l ridica în ochii oamenilor și nici să-i aducă dorita mulțumire sau tihnă. După întîmplarea de la hotelul Macpherson — față de care poliția a demonstrat o crasă ineficiență — am avut inițiativa de a lansa un avertisment în legătură cu incompatibilitatea sa pentru orice funcție de stat, arătînd că, prin viața pe care o duce, este inapt de a sluji interesele națiunii. Multe doamne din societatea înaltă și cu poziție influentă în rîndurile liberalilor, și-au dat osteneala să-l căpătuiască cu un serviciu. Însă eforturile depuse au fost inutile. Domnul Gresham a demonstrat multă înțelepciune, nu ascultîndu-ne sfatul — căci așa ceva ar fi exagerat să afirmăm — ci declarindu-și acordul cu noi prin deciziile luate. Ca urmare, domnul Finn a rămas pe dinafară, în pofida importantelor sale relații, și aproape imediat, a survenit uciderea domnului Bonteen.

Oare să fi sporit aptitudinile politice ale domnului Finn ca o consecință directă a tragicei morți a confratelui liberal sau prin faptul că acesta a pierit omorît de alte mîini, și nu de ale sale ? Ni se pare cu neputință. Nefericitul soț, care, în nebunia geloziei, a încercat să-l împuște, putrezește astăzi în groapă, răpus de suferințele conjugale ce l-au dus la demență. Or în urma unei asemenea tragedii mai poate pretinde domnul Finn să fie respectat ? Noi credem că nu. Și mai credem că alegătorii din Tankerville ar fi procedat mai cuminte să-l fi lăsat pe acest gentilom în obscuritatea pentru care optase după eliberarea din pușcărie. Normal, localnicii din Tankerville răspund doar de circumscripția lor și, ca atare, pot decide

după bunul lor plac cine să-i reprezinte în Parlament. Cu toate acestea, noi protestăm împotriva alegerii unei persoane inapte pentru funcții politice, numai pe motivul că nu a comis un omor. Deocamdată ne limităm la atît. Dacă se vor adeveri, însă, unele zvonuri care ne-au ajuns la urechi, ne vom vedea obligați — împotriva dorinței — de a reveni cu lux de amănunte asupra unor întîmplări mai mult decît reprobabile, pe care, altminteri, le-am lăsa să alunece în uitare".

CAPITOLUL LXXII

EPILOGUL CĂSĂTORIEI PASTORULUI EMILIUS CU LADY EUSTACE

CAZUL ASASINĂRII lui Bonteen nu fusese clasat odată cu scoaterea de sub culpă a lui Phineas Finn. Noile mărturii care pledaseră într-un mod peremptoriu pentru achitarea nevinovatului, îl implicau aproape cu aceeași tărie pe un altul, arestat sub acuzația de bigamie — învinuire ce-i atrăsese ostilitatea întregii opinii publice. Inculpatul Yosef Mealyus — cum i se spunea în prezent — emigrase în Anglia, se hirotonisise, își luase numele de Joseph Emilius, căsătorindu-se mai apoi cu o femeie bogată și de extracție nobilă, deși mai avea o soție în țara de unde venise. Dacă și-ar fi luat un alt nume — ca Jones, bunăoară — poate nu-și atrăgea atîta inimiciție, întrucît se părea că însăși onomastica împrumutată irita spiritele, fiind privită ca un stigmat în plus, alături de mișeliile săvîrșite. Bigamia de care fusese îndelung suspectat, fusese, în sfîrșit, dovedită, astfel că victima — lady Eustace — scăpa definitiv de sub tiranica sa tutelă, redevenind o femeie liberă și poate cu perspectiva de a-și reface viața. Dovedise destulă prudență în legătură cu salvarea veniturilor din ghearele avidului pastor, încît, favorizată de avere, de frumusețe și vîrstă, avea toate șansele să găsească un pretendent mai de soi ca Emilius. În privința sancționării lui pentru bigamie, nu mai existau îndoieli, dar se punea întrebarea dacă autoritățile în drept nu vor izbuti să-i ateste cealaltă vină și să-l condamne la spînzurătoare, răzbunîndu-se astfel moartea lui Bonteen. Iar această întrebare era cu atît mai stringentă, cu cît o lume întreagă dorea denunțarea și

pedepsirea lui, considerînd că numai pe eşafod merita să-şi încheie odioasa carieră în Marea Britanie.

Însă poliţia nu vedea cum ar fi îndeplinit acest deziderat unanim doar în temeiul dovezilor referitoare la cheia confecţionată în secret şi la demiul subtilizat de la fosta sa gazdă. În consecinţă, căuta şi alte probe, cel puţin la fel de semnificative. Lordul Fawn fusese de pe acum prevenit de eventuala sa prezentare în calitate de martor la viitorul proces al predicatorului, şi vestea îl înspăimîntase aşa de grozav, că o săptămînă sau două, prietenii îl crezuseră ameninţat de pieire, cu toate că torturarea lui fusese la fel de inutilă ca şi cauza ce i-o pricinuise, întrucît viitoarele depoziţii nu ar fi servit la nimic. Spre deosebire de atitudinea arătată în cazul lui Phineas, de astă dată nobilul era hotărît să nu aducă nici o învinuire suspectului. Se crampona numai de două propoziţii : „am văzut un bărbat într-un raglan gri, care gonea în direcţia pasajului". Şi atît. Nici că era înalt, nici că era scund ori călca într-un anume fel. Ci două propoziţiuni mari şi late, pe care le şi rostise cînd fusese chemat la chestură, precizînd că pe acestea le va repeta şi în faţa instanţei. Procurorul dăduse din umeri, ca şi restul anchetatorilor, conştienţi că declaraţia lordului nu-l incrimina pe Emilius. La fel ca şi dublura făcută la Praga. Deşi în procesul lui Phineas cheia constituise un argument decisiv, sădind unanima convingere că Mealyus era autorul crimei, ca probă materială nu avea nici o valoare, fiindcă şi în ipoteza cînd s-ar fi demonstrat folosirea ei de către chiriaş în noaptea omorului, nimic nu ar fi putut dovedi că acelaşi chiriaş comisese asasinatul în sine. Indiscutabil, Emilius îl duşmănise de moarte pe Bonteen, iar acesta fusese răpus de un vrăjmaş. Dar atît de mult îl favorizase norocul, că nici o mărturie nu-l atingea. În concluzie, nimeni nu se îndoia de vinovăţia lui, şi totuşi nimeni nu îndrăznea să-l denunţe ca ucigaş. Aceeaşi convingere stăruise şi în cazul lui Phineas, cu diferenţa că faptele acuzatoare păruseră suficiente spre a-l trimite în justiţie.

După neroditoarele cercetări întreprinse pînă la ceasul acela, se mai spera într-o singură posibilitate care l-ar fi putut demasca irevocabil pe criminal. Şi aceasta era măciuca descoperită în grădină — adevărata armă ce-l răpusese pe Bonteen. În această privinţă nu exista nici un dubiu, şi se urmărea cu perseverenţă stabilirea oricărei conexiuni cu Emilius. Investigaţiile autorităţilor s-au îndreptat, în prima fază, spre membrii familiei Meager şi

lady Eustace. Fiecare fusese întrebat dacă-l văzuse pe Mealyus în posesia unui asemenea obiect. Însă răspunsurile primite au fost invariabil negative. Perfidia pastorului îl pusese şi de astă dată la adăpost. Fostele gazde recunoscuseră că posedau chei la toate sertarele din odăile chiriaşilor şi obişnuiau să le descuie în lipsa acestora.

Dar în dulapul predicatorului nu dăduseră peste aşa ceva. Singură domnişoara Meager venise cu o informaţie preţioasă. În cămăruţa pastorului văzuse în permanenţă un cufăr ferecat, al cărui lacăt nu putea fi deschis chiar de-ar fi avut o dublură, pentru că era prevăzut cu un cifru cunoscut doar de posesor. Ca urmare, nu-l desfăcuse şi nu-i ştia conţinutul. De aci, autorităţile au ajuns la încheierea că măciuca fusese ascunsă în cufărul zăvorît. Un raţionament simplu şi absolut logic. Numai că în virtutea lui nu se putea trimite un om la spînzurătoare.

Însă ce-ar fi fost să se meargă pe urmele armei pînă la locul de unde fusese achiziţionată ? Se ştia că la întoarcerea de la Praga, Mealyus trecuse prin Franţa. Şi se mai stabilise că măciuca era de provenienţă franceză, confecţionată, probabil, chiar la Paris. Iar dacă se atesta cumpărarea ei de acolo, în decursul călătoriei întreprinse de pastor, atunci nu era cu totul exclusă posibilitatea de a-l trimite pe eşafod. Drept urmare, s-au expediat cei mai iscusiţi detectivi la Paris, iar poliţia locală i-a sprijinit cu o rîvnă demnă de laude. Însă frecvenţa obiectului derută foarte mult cercetările, deoarece nici un parizian nu ieşea pe stradă fără să poarte cu sine o măciucă împodobită cu împletituri din picle. Într-un singur magazin din cele cutreierate se părea că patronii îşi aminteau de o vînzare făcută în condiţii deosebite, şi pe loc au fost transportaţi în Anglia, pentru a fi confruntaţi cu Emilius. Încercarea nu a dat roade. Puşi în faţa predicatorului, cei doi francezi au ezitat să-l identifice ca fost cumpărător, în schimb au vizitat Londra pe spezele poliţiei metropolitane. S-au cheltuit sume imense cu investigaţiile — o cheltuială justificată de însăşi poziţia înaltă pe care o deţinuse victima crimei. Dar banii s-au dus pe gîtlă. Bonteen fusese asasinat pe străzile din West End. Toată lumea ştia cine îl omorîse. Autorul fusese văzut cu un minut sau două înaintea asasinatului. Mobilul era şi el cunoscut. Se găsise arma folosită de criminal. Se aflase ce haină a întrebuinţat pentru a se masca. Alibiul iniţial, cu rămînerea sa acasă în noaptea fatală,

nu mai ședea în picioare, datorită dublurii pe care și-o făcuse la cheia predată gazdei.

Pentru oricine era evident felul cum acționase, din secunda cînd se furișase din locuința familiei Meager, înfășurat în raglanul domnului Meager și cu măciuca din cuțarul încuiat vîrîtă în buzunar, pînă în momentul interceptării sale de către lordul Fawn. Se număraseră loviturile primite de victimă. Se stabilise și ora cînd îi fuseseră administrate. Pînă și gestul azvîrlirii măciucii peste zidul despărțitor al grădinii putea fi reconstruit vizual. Și cu toate astea, era cu neputință să se ia vreo măsură împotriva lui Mealyus.

— Este extrem de riscantă condamnarea la moarte în baza dovezilor prezumtive, susținea același Sir Gregory Grogram care, cu cîteva luni înainte, se arătase aproape convins de necesitatea spînzurării amicului său Phineas Finn în temeiul acelorași dovezi circumstanțiale. Atît poliția, cît și procurorii erau de acord că ar fi o eroare să-l defere justiției pe Yosef Mealyus cu insuficientele mărturii adunate. Dar cele avute în cazul lui Phineas se dovediseră de-ajuns pentru a-l trimite în boxa acuzaților !

În paralel cu anchetarea cazului Bonteen, se continuă procesul pentru culpa de bigamie, astfel că, la sfîrșitul lui iulie, lady Eustace scăpă de coșmarul care o torturase, redevenind o femeie independentă, pe cînd reverendul Joseph Emilius — cum se considerase oportun să figureze înaintea instanței — a fost condamnat la cinci ani de ocnă. Un avocat de renume a pronunțat un cald apel onorabilei Curți, arătînd cum clientul său era deposedat de soție și pedepsit inadmisibil de aspru, numai pentru că organele de poliție nu izbutiseră să-i pună în cîrcă acuzația de crimă. Un sîmbure de adevăr poate că exista în pledoaria eminentului magistrat, însă instanța nu s-a lăsat nici o secundă influențată. Pronunțarea verdictului urmase la cîteva zile după achitarea lui Phineas Finn, și se prea poate ca inculpatul Emilius să fi fost privit și tratat ca un criminal. Sentința s-a dat tocmai în perioada cînd poliția se străduia să descopere cumpărarea măciucii, și completul de judecată și-o fi făcut socoteala că cinci sau zece sau douăzeci și cinci de ani de întemnițare nu contau pentru Mealyus fiindcă, odată dezlegată șarada cu arma, îl expediau de urgență pe eșafod. Însă încercările autorităților nu au fost încununate de reușita scontată și, cu toate că asasinarea lui Bonteen nu mai era învăluită în mister, a rămas una din crimele nerăzbunate

de lege, pastorul Emilius plătind doar pentru infracțiunea de bigamie.

Lady Eustace era din nou stăpînă pe sine, și poate momentul merita inclus într-un bilanț mai cuprinzător. Poseda o avere apreciabilă de care nu beneficiase în ultima parte a căsătoriei, datorită măsurilor luate de avocat împotriva încercărilor de spoliere ale unui soț hain și rapace. Dar restricțiile îi prinseseră bine, deoarece se păstraseră neatinse veniturile moșiei. Apoi mai avea și Castelul Ayrshide — o proprietate valoroasă, deși detestată de posesoare. Plus un titlu nobiliar ce nu i-l putea contesta nimeni. Era frumoasă zestrea materială și, judecînd după ea, normal ar fi fost să se bucure și de o poziție respectabilă în societate. În fond nu comisese greșeli așa grave ca să-și atragă anatema. Ca femeie măritată, nu avusese aventuri scandaloase, și nici în perioada de văduvie nu i se imputase o purtare prea ușuratică. Cu toate astea, nu era prețuită. Nici măcar agreată. Singură doamna Bonteen îi arătase afecțiune, îi oferise adăpost, locuind împreună și după tragica pierdere a soțului. Se împăcaseră de minune, îi menajase susceptibilitățile, cîntîndu-i în strună cu vinovăția lui Phineas Finn. Însă de cînd aflase versiunea cu Emilius, binefăcătoarea ei parcă nu mai era ca înainte...

În realitate, văduva renunțase anevoie la convingerea adînc înrădăcinată că Phineas îi omorîse bărbatul mult adorat. Dar cînd toți susțineau că adevăratul făptaș era pastorul, trebui să cedeze în fața părerilor unanime, strămutîndu-și ura asupra celuilalt om — care era soțul prietenei de alături ! Evident nu mai puteau conviețui sub același acoperiș. Era intolerabil. Și deplasat chiar în ochii lumii.

Lizzie nu se gîndise la incongruența creată. Poate nici nu se complăcea în ideea să fie considerată nevasta unui criminal, alungînd-o de cîte ori îi venise în minte. Însă văduva nu îi mai suporta prezența și, într-o zi, i-a spus fără menajamente să plece din casă, explicîndu-i, bineînțeles, și motivul.

— Eu nu cred ce se vorbește, îi răspunse lady Eustace, deși, în realitate, știa că Emilius era ucigașul.

— Nu este cazul să ne irosim timpul cu argumente, i-o tăie doamna Bonteen.

— Și chiar să admitem că el a făcut-o, nu văd ce legătură ar avea cu situația noastră. Doar nu mi-e soț. Și dumneata ai spus-o de atîtea ori...

— Oricum ai fi, lady Eustace, nu mai cadrează să locuim împreună.

— Bine, am să plec, acceptă cealaltă de nevoie. Nu mă opun acestei dorințe, fiindcă nu vreau să te supăr. Credeam că-i mai bine pentru amîndouă. Însă, mă rog, faci cum vrei.

Și, fără multă întîrziere, se mută pe strada Half Moon, — nu departe de locul asasinatului — trezindu-se iar izolată. Avea un fiu din prima căsătorie, de care merita să se apropie, fiind cuminte și foarte bine văzut. Dar așa ceva n-o interesa. Trăise în permanență departe de el și de toate rudele. De aceea nimeni nu o iubea și nu-i căuta compania. Cu toate că ea nu își găsea nici o vină, ci doar însușiri. Se socotea bună, generoasă, ridicol de încrezătoare în oameni, deși o loviseră fără milă. Acum se regăsea singură, își plîngea soarta și se credea cea mai nedreptățită făptură de pe pămînt, fără să-i treacă prin minte că s-ar fi cuvenit să se schimbe. Considerîndu-se o perfecțiune, avea să continue același joc mizerabil — urzind tot soiul de intrigi, mințind, acceptînd compromisuri, în nădejdea să ajungă vreodată la fericirea după care tînjea și nu o gustase încă. Sărmană femeie! Oare natura sau educația o împingea să mintă mereu? Și nu doar pe cei din jur. Dar și pe sine

CAPITOLUL LXXIII

PHINEAS REVINE ÎN PARLAMENT

ALEGEREA ÎN TANKERVILLE avusese loc în ultima săptămînă a lunii iulie, dar fiindcă în anul acela Parlamentul fusese ursit să asude în ședințe pînă la zece august, îi rămînea destulă vreme lui Phineas pentru prezentarea în Cameră și depunerea jurămîntului. La acceptarea propunerii domnului Ruddles nu prevăzuse această precipitată reapariție în mijlocul foștilor săi colegi, crezînd că sesiunea se va încheia mai curînd și numai la cea viitoare va fi din nou uns deputat. Dar iată că se înșelase, trezindu-se dintr-odată în fața inevitabilei confruntări. După el, ar fi tărăgănat nesuferita ceremonie, însă nu era chip să scape de stăruințele prietenilor. Și de dojenile lor. Cei mai apropiați — în care avea încredere fără margini și le

permitea orice fel de mustrare — îl sancționaseră cu epitete drastice din cauza șovăielii ce o vădea. Domnul Low, bunăoară, decretase că ar fi o lașitate să nu-și reia fără întîrziere activitatea în Cameră.

— Lașitate este un termen cam aspru, se apărase Phineas.

— Dar așa sînt etichetați oamenii care dau bir cu fugiții în războaie sau în marile bătălii ale vieții. Nimeni nu te acuză de lașitatea actului fizic. Însă există și o lașitate morală.

— A minciunii, de pildă, completă tînărul. Numai că eu nu mint.

— În schimb ți-e frică să dai ochii cu foștii colegi...

— Da, recunosc. Și pentru asta poți să mă faci laș cît pofțești. De fapt nu contează termenul, ci acuzația în sine. Am trăit un calvar cu neputință de a fi descris și mă tem să-i înfrunt pe semeni. Sînt ca un om cu genunchii zdrobiți ori cu brațele amputate. Și indiferent cît de aspru m-ai condamna, ți-o declar cu toată sinceritatea că nu voi mai fi niciodată cel dinainte.

Domnul Low a continuat reproșurile pe același registru aspru, dar nu reuși să-l determine pe tînăr. Și-au pus elocința la contribuție și Barrington Erle și lordul Cantrip, însă cu același rezultat ca și fostul magistru. Singur Monk a izbutit să-i smulgă promisiunea de a se duce la Parlament într-o marți după amiază.

— Cu cît apari mai curînd, cu atît mai mică e neplăcerea, îl asigură el. De fapt, nu va fi nici o neplăcere. Numai anticiparea momentului este nesuferită, și se mărește pe măsură ce-o prelungești.

La acestea, Phineas îi servi argumentul că nici prin minte nu îi trecuse să se înfățișeze în sesiunea de față.

— Dar acum ai s-o faci, îi porunci amicul energic. Odată ce ai consimțit să fii reales, ești dator să slujești circumscripția și Parlamentul ca orice alt deputat.

— Dacă moare bunica unui parlamentar, acesta nu e scutit de a participa la întruniri?

— Este. Numai că ție nu ți-a murit bunica, iar suferința care te macină nu impune izolarea de oameni.

Oricum l-ar fi luat pe bătrînul radicalist, acesta se arătă de neînduplecat, așa că, pînă la urmă, a trebuit să cedeze, fixînd împreună după-amiaza fatală, cînd bătrînul veni să îl ia de acasă și îl conduse la Westminster. Întîmplarea făcu să ajungă ceva mai devreme la destinație,

astfel că străbătură de două, trei ori holul cel mare, în care timp Phineas tot încerca să se justifice.

— Cu siguranţă Low nu-mi înţelege starea morală dacă a putut să mă învinuiască de lașitate.

— Sînt încredinţat, Phineas, că nu a vrut să te ofenseze.

— Să nu-ţi închipui, cumva, că i-am luat-o în nume de rău. Îi datorez prea mult, ca să mă supăr așa de repede. Dealtfel se numără printre puţinii amici care au dreptul să-mi zică ce vor. Totuși, comite o eroare. Cînd un om se gheboșează din cauza bătrîneţii, e de prisos a-i mai porunci să stea drept. Ar face-o fără să i se spună. Însă nu poate. La fel și un suferind de stomac. Nu savurează mîncarea ca pe vremea cînd era sănătos.

— Dar poate asculta de anumite poveţe ca să-și repare stomacul.....

— Eu nu urmez sfaturile ? Ca dovadă, iată unde mă aflu. Dar Low nu mă crede că sînt bolnav, deși durerea este prezentă, o simt clipă de clipă, și nu poate fi lecuită prin simpla negare. Este exact cum, odată spînzurat, mi s-ar fi poruncit să mă smulg din streang și să demonstrez că sînt viu. Nu cred că Low realizează ce înseamnă să stai o săptămînă încheiată în boxa acuzaţilor, cu sute de ochi aţintiţi asupră-ţi și cu sentimentul că te cred vinovat de o faptă pe care tu știi că nu ai comis-o. Am trăit săptămîni de-a rîndul cu convingerea că sfîrșesc în mîinile gîdelui și că las în urmă un nume la auzul căruia toţi se vor scutura dezgustaţi.

— Dumnezeu, în marea sa îndurare, te-a mîntuit, Phineas.

— Adevărat. Și-i mulţumesc. Dar spinarea mea e prea slabă ca să nu se fi îndoit de povara pe care a purtat-o. L-ai văzut pe Ratler ? Tocmai acum a intrat. Iată un om de care mă tem efectiv. Se consideră destul de apropiat ca să mă felicite, deși nu suficient de prieten ca să se abţină de la această formalitate. Mai mult ca sigur o să trîntească o aluzie despre regretatul coleg omorît. Dar asta e situaţia. Așa că, haide, să mergem. Ia-o, te rog, înainte, și cu pas cît mai iute, iar eu te urmez la mică distanţă.

Monk se execută pe loc, pornind în viteză pe culoarele lungi și întortocheate și ajungînd aproape imediat la intrarea în Camera Comunelor. Cu un aer cît mai senin, pe care și-l compuse cu grijă, și cu un zîmbet de mort cu gura întredeschisă — ce-l făcu să tresară pe unul

dintre portarii care-l recunoscu, bîiguind ceva năucit în chip de salut — Phineas gonea ca un somnambul în spatele prietenului, pășind în sala de întruniri și înaintînd o bucată bună, fără să vadă că băncile, de ambele părţi, erau goale. Pînă la ceasul acela să adunaseră cel mult o duzină de membri, iar președintele încă nu se arătase. La prestarea jurămîntului, Monk i-a stat de strajă alături și în două minute erau înapoi, pe banca mai lăturalnică pe care și-o aleseseră, chiar sub principalul culoar de acces. Între timp se mai iviseră parlamentari și continuau să curgă întruna, ocupîndu-și locurile obișnuite. Pînă la rostirea rugăciunii, nu îi vorbise nici unul ; abia cînd se redeschiseră ușile și parlamentarii apărură în pîlcuri compacte, cîţiva, care îl cunoșteau mai bine, au venit lîngă el. Unul sau doi i-au strîns mîna, dar nu i-au pomenit de proces — nici atunci, nici pe urmă. Și după o jumătate de oră, se simţi aproape descătușat de panică.

Dezbaterea ce urmă a fost mai mult o încăierare între liderii celor două formaţii politice pe tema reformei religioase. De la venirea lui Gresham la cîrmă nu existase adunare în care să nu fie luat în răspăr de rival și de ocoliţii acestuia, imputîndu-i-se înverșunarea ce-o arătase față de epocala reformă, mergînd cu împotrivirea pînă la răsturnarea guvernului care o sugerase. Pe atunci, preastimabilul prim-ministru considera sacrilegiu emanciparea bisericii față de autoritatea statală, ca odată ce preluase puterea s-o ridice în slăvi și să pledeze pentru adoptarea ei. La aceste atacuri, nici Gresham nu se lăsa mai prejos, subliniind în ripostele date că, de fapt, nu se opusese reformei, pe care o găsea oportună și nu-i contesta meritele, ci doar ideii de a fi propusă și realizată de onorabilul său emul. Deci explicaţiile servite erau absolut clare și, în același timp, insolente, cum le considerau inamicii. Și totuși îl acuzau că se ascundea după degete și nu făcea cuvenitele precizări cu privire la soarta reformei. Era sau nu hotărît s-o prezinte în sesiunea următoare ? Normal ar fi fost s-o spună de pe acum, susţinea Daubeny, pentru ca naţiunea să ia cunoștinţă de ea și s-o discute pe larg, în perioada vacanţei parlamentare. La care Gresham îi puse pumnul în gură, amintindu-i că nici dînsul nu lăsase răgaz naţiunii să cîntărească măsura pe care ar fi dorit s-o voteze — dacă s-ar fi putut, peste noapte. Iar în ce privea grija față de glasul poporului, putea să doarmă în pace, deoarece, spre deosebire de alţii, nu avea

să apară cu o lege scoasă din capul său care afecta concepția religioasă a fiecărui supus britanic, anihilînd tradiții și obiceiuri multiseculare. Dealtfel, ținu să adauge că un asemenea procedeu l-ar fi discreditat în fața colegilor, lipsindu-l de prețiosul lor sprijin tocmai într-o împrejurare așa de importantă. Și fiindcă observase atîta neliniște și curiozitate în tabăra opoziției, mai aduse încă o precizare. Date fiind amploarea și uriașa însemnătate a măsurii la care se referea, i se părea imposibilă aprobarea ei în viitoarea sesiune parlamentară. Fără îndoială, se declara pentru reforma bisericească, dar în nici un caz nu era de părere că trebuie realizată cît ai bate din palme. Nimic nu dăuna țării mai mult decît pripeala și nesăbuința în adoptarea oricărei legi. Și nimic nu ar fi fost mai condamnabil decît tratarea cu ușurință și grabă a uneia dintre cele mai cruciale prefaceri, decît reforma bisericii.

Drept răspuns la afirmațiile domnului Gresham, onorabilul Daubeny îi puse în spinare aproape toate păcatele de care se putea face vinovat un parlamentar, și asta fiindcă îi aruncase aluzia cu reforma scoasă din capul său — precum Minerva din capul lui Jupiter. Perfida învinuire merita osîndită prin termenii cei mai duri care, desigur, contraveneau rigorilor parlamentare. Așa că se mulțumea s-o eticheteze numai ca desuetă, lipsită de orice temei, absurdă, monstruoasă și incredibilă. După pordaful pe care i-l trase rivalului și alte considerații referitoare la aceeași măsură, domnul Daubeny făcu un viraj de nouăzeci de grade, îndulcindu-și glasul, schimbîndu-și mina și exprimînd o satisfacție fără de margini față de revenirea în mijlocul lor a unui gentilom care lipsise o vreme, spre regretul ambelor formații politice. Realegerea sa ca reprezentant al unei circumscripții electorale răspundea unui deziderat general, și cerea îngăduința să-i exprime cu această ocazie cele mai sincere felicitări pentru curajul, demnitatea și bărbăția de care dăduse dovadă de-a lungul neasemuitelor suferințe îndurate datorită unui complex de împrejurări absurde și crude.

Inițiativa domnului Daubeny a fost ulterior lăudată, apreciindu-se și forma deosebită în care își îmbrăcase elogiul. Dar în timpul rostirii lui, bietul Phineas se strînsese ca un arici, scoțîndu-și toți țepii. Natural, întreaga asistență era cu ochii pe el — pînă și spectatorii străini, înțesați pe băncile galeriei. La început nu știuse în ce

chip să reacționeze. Dacă se cuvenea să se ridice în picioare, înclinîndu-se înaintea celor prezenți ; să rostească un răspuns ori, pur și simplu, să rămînă mai departe așezat și să nu schițeze nici o mișcare. În sală răsuna un zumzet aprobativ, și chiar primul ministru se întoarse cu fața la el, salutîndu-l printr-o aplecare grațioasă a capului. Așa cum declară mai pe urmă, tocmai de asta îi fusese frică. Și totuși ar fi greu de închipuit că simpatia și respectul ce i-au fost arătate nu i-au biruit teama și nu i-au mîngîiat sufletul. Oscilînd între atitudinile pe care trebuia să le adopte, demnitatea sa înnăscută își spuse cuvîntul pînă la urmă, astfel că nu se clinti de pe bancă, nu rosti nici o vorbă, privindu-l cu stăruință pe vorbitor. În realitate, nici el nu știa dacă procedase corect ; dar instinctul nu-i lăsase altă alternativă. După scurta digresiune făcută în legătură cu Phineas, Onorabilul Daubeny își urmă perorația cu o violență crescîndă, care, nu peste mult, impuse intervenția președintelui Camerei. Aducîndu-i la ordine pe ambii oratori, acesta decretă întreaga dezbatere complet nereglementară, declarînd că ar fi interzis-o demult dacă nu se cunoștea interesul deosebit pentru tema reformei bisericești. Admonestați cu severitate, vrăjmașii înghițiră în sec și se reașezară pe locuri, trăgîndu-și jobenele pînă peste urechi.

Potrivit ordinei de zi, se dădu cuvîntul unui parlamentar mai modest care începu să vorbească despre o mult îndrăgită inițiativă menită să curme obiceiul cîrciumarilor de a boteza berea. În baza calculelor sale minuțioase, arătă că mortalitatea medie anuală din Anglia ar scădea cu unu și jumătate la sută sau, altfel exprimat, longevitatea fiecărui nou născut britanic ar crește cu șapte luni dacă Parlamentul ar vota o lege prin care să-i oblige pe cîrciumari să vîndă mușteriilor berea așa cum le venea de la fabrică. De cum își enunță tema, se produse un exod așa de masiv al ascultătorilor, încît ideile bineintenționatului purificator al băuturii naționale au fost acoperite de larma foielii ce se stîrnise. Încăierările liderilor politici erau deliciul suprem al parlamentarilor și nici unul nu s-ar fi dezlipit de pe bancă atîta vreme cît le putea savura. Dar ca să treci de la această plăcere supremă, la o propunere atît de banală cu asanarea berei, era ca și cînd te-ai fi trezit din Olimpul zeilor mînioși într-un coteț de găini. O degradare pe care gentilomii

de față nu o puteau tolera. Drept urmare sala se goli în puține minute, președintele procedă la numărătoarea membrilor prezenți, și cum cifra obținută nu permitea continuarea lucrărilor, se declară întrunirea încheiată. Vorbitorul care trudise la calcule mai bine de un an, în dorința de a prelungi existența compatrioților, își contemplă dezolat rezultatul eforturilor. Atîta doar că prea cunoștea bine ingratitudinea oamenilor, ca să sucombe înfrîngerii ori să se tînguie. La viitoarea sesiune va reveni cu propunerea, dacă avea răbdarea și stăruința să mai obțină dreptul de a cuvînta !

Nici Monk și nici Phineas nu se arătară mai civilizați decît restul colegilor, fofilîndu-se și ei printre dezertori. Adevărul este că se înțeleseseră dinainte să plece devreme, dat fiind că urmau să cineze împreună, la reședința bătrînului Monk. Deși trecuse o lună de la eliberare, Phineas nu mîncase decît acasă, nu intrase într-un club și, în timpul zilei, nu se aventura pe străzile de pe lîngă Piccadilly sau Pall Mall. Iar dacă în Piața Portman se dusese adesea, la doamna Goesler nu îndrăznise să se arate. Deci era prima dată cînd cina în oraș. Însă prietenul Monk avusese grijă să nu mai invite alți oaspeți.

— Sincer să fiu, nu a fost deloc rău, zise amfitrionul după ce se așeză la masă.

— Oricum, am trecut hopul, recunoscu Phineas.

— Așa e. Și, slavă cerului, este primul și ultimul de acest fel. Cum prea bine știi, nu-l am la inimă pe Daubeny. Totuși, recunosc că e mare meșter în arta oratoriei.

— Ce folos de măiestria lui, dacă nu este sincer în ceea ce spune...

— De astă dată cred că a fost, susținu Monk.

— Dacă te referi la blagoslovirea mea, și-a făcut socoteala, probabil, că prilejul se preta de minune să spună cîteva vorbe, și le-a îngemănat cu pricepere. Detest însă oamenii care profită de conjuncturi favorabile, sînt abili și întotdeauna prompți, lăsînd impresia unei spontaneități absolute, cu toate că și-au calculat din timp intervenția, iar cuvintele lor nu exală adevăr. Dacă se întîmpla să fiu spînzurat pînă în ziua de astăzi — ceea ce se putea întîmpla foarte bine — același Daubeny mi-ar fi închinat o jumătate de oră, rostind un panegiric de un tragism zguduitor, cu aceeași îndemînare și promptitudine. Parcă îl și aud prevenindu-i pe deputații mai tineri să se ferească de sfada între ei și sînt gata să jur

că măreția și gravitatea funebră, cerute de ocazie, l-ar fi prins chiar mai bine decît generozitatea felicitărilor pronunțate astă seară.

— Glumești într-un fel macabru, Phineas.

— Se poate, admise tînărul, pentru că morbiditatea și partea hilară mă urmăresc totdeauna în paralel. De exemplu, am petrecut ceasuri în șir gîndindu-mă ce mutre vor face prietenii mei iubiți și ce vor zice între ei cînd vor afla că am fost spînzurat fără vină ? Ce va simți unul ca Sir Gregory Grogram ? Ori dacă oamenii vor cugeta la ursita mea tragică, întorcîndu-se de la club către case la miezul nopții. Mă hăituiau sumedenie de întrebări la care trebuia să-mi dau singur răspunsul. Aș fi vrut să știu, de exemplu, dacă mi se va deshuma leșul din groapa nelegiuită în care sînt aruncați spînzurații și o să fiu înmormîntat creștinește, punîndu-mi-se și o tăbliță la căpătîi, cu numele scris citeț și cu specificația „deputat de Tankerville".

— Consider preferabile cuvintele rostite de Daubeny, se scutură Monk.

— Poate ! Deși te rog să mă crezi că tăblița de pe mormînt mi-ar fi servit la fel de bine pe lumea cealaltă ca și elogiul domnului Daubeny. Nu m-am îndoit nici o clipă că adevărul în legătură cu mine va prevala. Dar mă îngrozeam să nu iasă prea tîrziu la iveală. Și acum, te las, iubite prietene. Începînd de astă seară, voi încerca să-mi alung această poveste din minte. Iar de nu reușesc întru totul, voi lua cel puțin hotărîrea să nu mai vorbesc despre ea.

CAPITOLUL LXXIV

LA MATCHING

ERA O VARĂ TORIDĂ la Londra, însă cu toată căldura insuportabilă, Phineas a luat parte la mai toate întrunirile Parlamentului, pînă la zece august, cînd s-a sfîrșit sesiunea. În această perioadă, premergătoare plecării la Matching, nu a mai pomenit nimănui de calamitatea prin care trecuse, și chiar dacă se întîmpla să-i arunce careva o aluzie, nu răspundea decît prin zîmbete vagi. Luase decizia să continue viața făcînd abstracție de tragicul episod cu arestarea și procesul de la Curtea Crimi-

ralistică și încerca din răsputeri s-o respecte. Începuse să prînzească la club, se plimba prin oraș fără rezervele anterioare, trecuse și pe la vilișoara din Park Lane — deși fără s-o găsească pe doamna Goesler acasă. Doar o dată — o singură dată — și-a dezis temerara sa hotărîre, și asta s-a petrecut într-o miercuri seară, cînd Barrington Erle îl chemă să meargă împreună la „Univers". Ideea îl făcu să pălcască și să simtă fiori în trup. Dar acceptă invitația prietenului și poate dacă s-ar fi dus cu trăsura pînă la ușa clubului, și-ar fi biruit slăbiciunea și totul ar fi decurs normal. Însă amicul pornise cu el pe jos, trecînd prin străzile Clarges, Bolton Row, Curzon, adică refăcînd traseul de atîtea ori auzit la anchetă și la proces și reactualizînd imagini care-l paralizau.

— Știu că sînt caraghios, Barrington, dar nu te mai pot însoți, îi declară foarte aproape de clubul în care jurase cîndva că nu mai pune piciorul. Mă duc spre casă, iar tu continuă-ți calea.

Cu aceste cuvinte îl lăsase pe Erle, întorcîndu-se în strada Great Marlborough, chiar prin pasajul în care pierise Bonteen.

— L-am adus pînă la cîțiva pași de aici, le povesti Barrington amicilor de la club, ca dintr-odată să spună că nu mai vine. Cred că n-o să-l mai vadă nimeni intrînd în salonul acesta.

Era ceasul șase și jumătate cînd sosi la Matching Priory. Ducesa îl prevenise din timp că va fi așteptat de o șaretă la gară, și într-adevăr o găsi trasă în fața clădirii. Reflectase îndelung la această vizită, încercînd să-i prevadă desfășurarea și punîndu-și o mulțime de întrebări. Știa că Marie Goesler se număra printre invitați și mai știa că trebuia să-i mulțumească încă din primele clipe ale revederii pentru ce-i datora. Dar cum avea s-o întîlnească ? Și în ce chip se cuvenea s-o salute ? Acest moment se va consuma într-un cadru anume, aranjat dinainte ? Ori fusese lăsat la voia întîmplării ? Oare va fi condus direct în odaia ce urma s-o ocupe — ca să se schimbe și să apară la cină — sau o să fie poftit într-una din camerele de zi, unde vor fi adunați și alți musafiri ?

Dacă se lăsa urmărit de incertitudine, trăind în impresia că primirea și restul vizitei aveau să decurgă la nimereală, însemna că nu o cunoștea îndeajuns pe Ducesa de Omnium — dotată cu o minte ageră, permanent angrenată în combinațiile cele mai felurite, pe care le ticluia cu pricepere, știind dinainte cum aveau să se desfășoare.

Ar fi fost poate exagerat să i se atribuie o diplomație de cea mai înaltă factură sau un rafinament absolut în ce privea gustul. Dar nu i se puteau nega inteligența înnăscută și cultivată prin însăși existența ce o dusese ; o anumită discreție, în noianul indiscrețiilor ce-o împresurau ori în pofida celor comise de ea ; un pronunțat simț al prevederii cît și o doză apreciabilă de mărinimie și bunătate. Avînd această structură pe care se altoise practica vieții mondene, lady Glencora se gîndise la toate, le rînduise pînă în cele mai mici amănunte, distribuind rolurile și obligațiile din vreme, cu indicații precise. Drept urmare, de la intrarea lui Phineas în holul magnificei reședințe, fusese preluat de un lacheu — care avea misiunea să îl conducă în salonașul de la parter al răposatului duce, pe cînd un altul îi înșfăcase bagajul, dispărînd cu el pe un culoar lăturalnic spre camera ce-i fusese distribuită. Iar cînd valetul ce-l însoțea cu smerenie deschise ușa spre care-l călăuzise, vizitatorul se trezi în pragul unei încăperi intime și plăcute, în care se aflau numai două femei : nobila amfitrioană și doamna Goesler. Ducesa îi veni întru întîmpinare, zglobie și aferată, pe cînd prietena rămase în dreptul ferestrei, unde ședea în picioare, liniștită și senină la față, de parcă nu-i așteptase venirea, ci picase din întîmplare în mijlocul lor. Prezența ei îl tulbură incomparabil mai mult pe vizitator decît cea a ilustrei gazde, deși era conștient cît de mult îi datora și acesteia. Dar în vreme ce bunăvoința ducesei izvorîse mai degrabă dintr-un capriciu, cealaltă îl ajutase din pură afecțiune. Se vede că emoția resimțită i se întipărise pe chip, fiindcă numai așa se explicau cuvintele rostite de lady Glencora după urarea de bun sosit și felicitările de a-l vedea izbăvit de necazuri.

— În sfîrșit, iată, o vezi ! îi spuse rîzînd. Și dacă există pe lume recunoștință pentru faptele unui prieten, atunci se cuvine să i-o arăți acestei femei, domnule Finn.

Fără să spună un cuvînt, Phineas traversă salonașul înspre fereastra unde se afla Marie Goesler, îi luă mîna dreaptă într-a lui, cu cealaltă o cuprinse de mijloc, și o sărută pe obraji. În ciuda pielii creole, Marie roși pînă la rădăcina părului, dar nu scoase o vorbă și nici nu schiță vreun gest de împotrivire. Îmbrățișarea fusese spontană, nu doar pentru ea, ci și pentru Phineas, care n-o anticipase măcar o secundă.

— Așa da, mi-a plăcut ! exclamă ducesa, chicotind

încîntată. Și acum să ne spui cum te simți după suferințele îndurate.

O jumătate de ceas le relată ultimele evenimente survenite în existența și activitatea sa, după care se retraseră amîndouă ca să se îmbrace de cină, oaspetele fiind predat unuia din lachei, pentru a-l conduce în camera rezervată.

— Normal ar fi fost să te întîmpine și Plantagenet, zise Glencora, însă cunoști prea bine îndatoririle de serviciu ca să-ți închipui că Președintele Camerei de Comerț ar mai avea răgaz pentru obligațiile domestice. Cu toate că masa va fi servită la orele opt, cu cinci minute înainte, va aduna ultima coloană de cifre pe ziua de azi. Mi se pare că dumneata nu ai avut de-a face cu cifrele ; te-ai ocupat numai de Colonii...

Cu această ultimă remarcă ghidușă a ducesei se despărțiră, și Phineas rumegă pînă la ceasul reîntîlnirii minutele petrecute în preajma doamnei Max Goesler. Îi spusese poate o duzină de vorbe, și la rîndul lui i se adresase extrem de puțin în timp ce își depănase istorisirile. Îl urmărise tăcută, radioasă, surîzătoare și mai frumoasă ca oricînd. Ducesa îl asaltase cu tot felul de întrebări, turuise neostoită, deși nu-l deranjase exagerata ei limbuție. Dimpotrivă. Îl incitase și pe el la șuetă, topindu-i reținerile și stingherealа pe care le-ar fi avut față de alți parteneri. Afirmațiile gazdei l-ar fi scos din răbdări și nu le-ar fi suportat de la prieteni masculi. Dar în prezența celor două femei le socotise firești și le discutase chiar cu plăcere.

— Desigur, ai știut de la bun început cine era asasinul, îi spusese Glencora. Cel puțin noi eram absolut sigure Nu-i așa, Marie ? Parcă fusesem de față și-l urmărisem săvîrșind fapta. Marie a fost convinsă că se furișase din casă fără să fie văzut, avînd o dublură la cheia proprietăresei. În această idee a și plecat la Praga — ca să dezlege enigma cheii. Și a reușit. La fel de convinse am fost și în privința raglanului. Nu-i așa, Marie ? Doar prostovanul de Fawn, care calcă în strîchini, nu a dovedit nici un discernămînt, însă noi ne-am dat seama că individul zărit de el purta alt veșmînt decît cel folosit de dumneata în sezonul de primăvară. Nenorocitul de Fawn ! Rău a mai încurcat lucrurile. Dar a și plătit-o. Aud că l-a îmbătrînit cu o sută de ani povestea în care și-a vîrît nasul. Cît despre neputința poliției de a găsi arma crimei — descoperită, pînă la urmă, de un copilandru — ar merita sancționată cu mare severitate.

— Ba nu vreau să sufere nimeni din cauza mea, protestă Phineas.

— Nici predicatorul Emilius ? Soțul sărmanei lady Eustace ? Iartă-mă, însă ar trebui să dorești din suflet sfîrșitul mizerabilei lui cariere. Eu una vreau să-l știu mort ! declară ducesa cu aprindere. Și poate voi avea parte să aflu de grabnica lui condamnare în urma cercetărilor care se fac pentru a se stabili de unde și cînd a cumpărat arma. Te previn, domnule Finn, că l-am invitat pe sir Gregory Grogram cu intenția expresă de a vă împăca. Nu trebuie să arăți că-i porți vreun resentiment.

— Nu și-a făcut decît datoria, ducesă.

— Întocmai. Deși îl socotesc un zaharisit și un nătîng pentru lipsa de perspicacitate pe care a dovedit-o. Dar ce să-i faci ? Atît l-a tăiat capul. Și l-am chemat ca să netezim situația în ideea că nu peste mult vei fi cooptat în guvern și nu e bine să vă dușmăniți. Totuși, mi se pare ciudat cum de numai femeile au întrevăzut adevărul cu așa limpezime ! Gîndește-te numai la giuvaerul de doamna Bunce. Trebuie neapărat să mi-o aduci într-o zi ori să mă duc eu s-o vizitez.

— Să știți că lordul Chiltern a vădit aceeași sagacitate. Nu m-a bănuit nici un singur moment.

— Uite ce se întîmplă cu lordul Chiltern. Este, incontestabil, un băiat de zahăr, dar suferă de mania persecuției. Judecă omul numai prin prisma pasiunii lui pentru vînătoarea de vulpi. Or cum dumneata îl pricepi și chiar îi împărtășești pasiunea, normal că l-ai avut trup și suflet alături. Dacă s-ar fi aflat într-o situație similară unui ca Fothergill — care-i face mizerii și îi stîrpește vînatul — ar fi jurat că el este asasinul. Îl aștept pe simpaticul lord să sosească aici mîine sau cel tîrziu poimîine și am de gînd să-i cad în genunchi, să fac orișice, pentru pasiunea voastră comună. Dacă vrea neapărat vulpi, o să le aibă prin indiferent ce mijloace.

Trecînd în revistă întrevederea de-abia consumată, Phineas își aminti de felul cum o îmbrățișase pe doamna Goesler și, evocînd-o, roși el de astă dată. O supărase oare ieșirea lui și îl pedepsise prin tăcerea în care s-a învăluit ? Hotărît lucru, nu ar fi sărutat-o dacă se aflau singuri în salonaș. Dar cu ducesa de față i se păruse firească manifestarea, iar lady Glencora i-o aprobase cu entuziasm. Totuși acum regreta gestul, deoarece între

el și Marie Max Goesler existase un episod de care ducesa cu siguranță era străină.

Cînd coborî în salon, găsi o mulțime de oaspeți. Ducele se desprinse din mijlocul lor și-i veni în întîmpinare :

— Sînt deosebit de încîntat să te văd la Matching, îi declară pe un ton jovial. Mi-ar fi plăcut să-ți oferim o partidă de vînătoare, însă ne aflăm prea departe, spre miazăzi, față de împărăția potîrnichilor. Ce zici de încrucișarea dintre Daubeny și Gresham ? Un adevărat duel oratoric, după cît mi s-a spus. Sînt mare amator de așa ceva și îmi lipsește foarte mult diatribele din Camera Comunelor. O mărturisesc fără înconjur.

Despre dramatica aventură a lui Phineas, ilustrul amfitrion nu pronunță un cuvînt, și exemplul său a fost urmat, pe moment, și de alți invitați.

Conacul gemea de oaspeți. Pe cei mai mulți Phineas îi știa dinainte, dar în afara lor, ducesa poftise și numeroase persoane străine, cu scopul expres de a-l cunoaște. În imediata vecinătate a eroului se aflau cuplul Cantrip, domnul Monk, Sir Gregory — călăul de pînă mai ieri ; ministrul afacerilor interne — Sir Harry Coldfoot — și soția domniei sale. Nu de mult, Sir Harry fusese pe punctul de a-l trimite pe eșafod, ca acum să regrete cele întîmplate, nemaiștiind în ce fel să-și arate bunăvoința. De fapt revelatoarele mărturii ce-l salvaseră de la moarte pe acuzat însemnaseră o binecuvîntare și pentru acuzatori, care răsuflaseră ușurați. Însuși președintele Curții, Sir Gregory Grogram, simțise că i s-a luat un pietroi de pe inimă, fiindcă de ajungea să condamne un membru al Parlamentului — nevinovat, în plină juneță și atît de îndrăgit ca Phineas Finn — intuia că nu va mai îmbrăca niciodată cu sufletul împăcat, roba sa de ermină.

Printre cei adunați se numără și Barrington Erle, se înțelege, deși venit numai pentru o zi, precum și Laurence Fitzgibbon, cu proaspăta lui soție — o femeie între două vîrste, deținătoare a unui capital de cincizeci de mii de lire, cu ajutorul căruia deputatul de Mayo trăgea nădejde că se va pune definitiv pe picioare. Nu lipsea nici Adelaide Palliser de la grandioasa primire, chemată nu numai grație rugăminții adresată de duce soției sale de a fi prevenitoare cu drăgălașa lui verișoară, cît mai ales capricioasei ambiții a Glencorei de a se întrece pe sine în mărinimie și zel. În cadrul campaniei pe care o dezlănțuise în sprijinul nefericitei logodnice, odată îl invitase

la masă și pe fostul logodnic — eveniment ce-l mirase pe Gerard și nu-l pricepuse decît la despărțirea de amfitrioană, cînd aceasta îl pofti la Matching, adăugînd cu subînțeles :

— Va fi acolo și o bună prietenă a dumitale, pe care cred că dorești s-o revezi.

La cîteva zile, primise și invitația scrisă, așa că tînărul Maule era așteptat să sosească a doua zi după venirea lui Phineas. Adelaide aflase despre aranjament din gura ducesei și chiar în acea dimineață ; încît vestea o zăpăcise complet.

— Bine, dar sîntem certați, fuseseră primele vorbe rostite.

— În cazul acesta, cel mai înțelept lucru este să vă împăcați, draga mea, îi ripostase Glencora.

Și avea perfectă dreptate, se gîndi fata. Ea însăși nu dorea decît reîntoarcerea iubitului alungat. Totuși o frapă procedeul prin care nobila protectoare voia să remedieze ruptura cu Gerard. O durere ca cea provocată de separarea unor îndrăgostiți nu putea fi tămăduită cît ai bate din palme. Și o încercare de genul acesta dovedea duritate și lipsă de tact. Bineînțeles că ducesa privea din cu totul alt unghi dramoleta. Obișnuită cu frecușurile vieții și, natural, înăsprită de ele, nu acorda prea mare atenție sensibilităților inerente unor suflete tinere și încă necălite, socotind că era de-ajuns să-i readucă pe amorezi față în față pentru ca orice neînțelegere să dispară ca prin minune. Iar de mai izbutea să le încropească și un venit, căsătoria era ca și încheiată.

Seara, la cină, îl rugă pe Phineas s-o acompanieze pe Adelaide în sufragerie și la masă îi așeză tot alături.

— Știu că te-ai văzut cu familia Chiltern înainte de a pleca din Londra, i se adresă tînăra.

— I-am întîlnit, se înțelege. Doar mă duc foarte frecvent la reședința din Piața Portman.

— Lady Laura o fi și pornit către Scoția, unde va rămîne de una singură...

— Se pare că da.

— E îngrozitor ! se scuturâ fata. Din cîte ființe cunosc, pe nici una nu o compătimesc ca pe Laura Kennedy. Am stat o vreme în casă la dînsa și am rămas cu impresia că este cea mai oropsită femeie din lume. Nu ești de aceeași părere ?

— Ba da, și are destule motive ca să fie nenorocită,

A fost, mai întîi, obligată să-şi părăsească soţul din pricina tulburărilor sale mintale. Iar acum este văduvă.

— De fapt nici nu cred că a ţinut realmente la el, zise Adelaide, ca imediat să-i vină în minte povestea pe care o auzise în legătură cu gelozia lui Kennedy şi dragostea nutrită de Laura şi să roşească pînă peste urechi. Făcuse o gafă oribilă, pe care nu ştia cum s-o dreagă.

Phineas îi observă îmbujorarea, înţelese deruta ei de moment şi se străduí pe cît se pricepu să i-o risipească.

— Personal sînt convins că şi-a îndrăgit soţul, însă au existat discordanţe între ei. De exemplu, aveau concepţii religioase diametral opuse şi, în genere, nu erau potriviţi. Dar ia spune-mi mai bine, ai luat parte la toate partidele de vînătoare în ţinutul Brake ? Şi ce mai face vechiul nostru prieten, domnul Spooner ?

— Vai, domnule Finn, nu-mi pomeni de acest om ! sări juna ca arsă.

— De ce ? Eu îl agreez pe acest Spooner, şi nu văd cum s-ar descurca lordul Chiltern fără sprijinul lui. Dar să-l lăsăm deoparte dacă te indispune şi să vorbim despre Ducele de Omnium, care ţi-e văr. Ce om minunat !

— Îl cunosc foarte puţin, mărturisi rubedenia de curînd luată în braţe de ilustra familie.

— E un adevărat gentilom şi, în acelaşi timp, omul cel mai aerian şi cel mai realist din cîţi cunosc.

— Cum vine asta, aerian şi totodată realist ? întrebă tînăra intrigată.

— Sînt atribute pe care în ziua de azi trebuie neapărat să le foloseşti dacă vrei să epatezi partenerii într-o conversaţie.

— Aerian, haide, mai înţeleg, fiindcă întotdeauna e neatent cînd îi adresez un cuvînt. Dar nu-l văd deloc realist.

— Nici un englez, din cîţi mi-a fost dat să întîlnesc, nu arată mai multă simplitate, în felul de a fi, însă în mod inconştient. La fel şi în privinţa cinstei ; o practică din instinct, şi nu ar spune o minciună pentru tot aurul de pe pămînt.

— Şi asta ce vrea să însemne ? Latura aeriană sau realistă ?

— Prima, bineînţeles, pentru că datorită acestor însuşiri minunate pluteşte deasupra cotidianului viciat. Însă, deşi trăieşte dincolo de vicisitudinile diurne, nici un om nu

se dăruieşte unei cauze cu mai multă pricepere şi energie ca Ducele de Omnium. Şi aceasta e realismul de care ţi-am pomenit.

Ascultîndu-l cu luare aminte, Adelaide uitase de gafa comisă, roşeaua din obraji dispăruse ca şi stînjeneala ce-o însoţise.

— Ce zici de achiziţia lui Laurence ? îl întrebă Erle ceva mai tîrziu, referindu-se la consoarta prietenului.

— N-am prea văzut-o bine la faţă, mărturisi Phineas. Dar se pare că e plină de bani.

— Putredă de bogată, confirmă Barrington, deşi nu-l prea văd înfruptîndu-se din averile ei. Există o condiţie matrimonială, potrivit căreia nu primesc decît două mii de lire pe an dacă nu au copii.

— Şi după cît mi-am dat seama, presupusa mamă are vreo patruzeci de anişori...

— Să fii sănătos. Are patruzeci şi cinci împliniţi. Cînd s-a ivit pe tapet chestiunea însurătoarei, sărmanul de tine zăceai la Newgate şi aveai, slavă cerului, cu ce să-ţi frămînţi creierii. Dar în ce ne priveşte, afară de grija ta, principala preocupare din luna mai pînă în iunie a constituit-o Laurence şi perspectiva căsătoriei lui. Cînd se făcea, cînd se strica ; şi cînd credeai că s-a luat hotărîrea definitivă, se ivea un alt ghimpe. În cele din urmă, doamna a declarat că nu se mărită cu el dacă nu va fi poftită la Matching.

— Şi ce-a urmat ? întrebă Phineas.

— Laurence s-a dus la ducesă, i-a spus ce avea pe suflet şi a primit pe loc invitaţia.

— De unde ştii asta ?

— Nu de la ducesă. Nici din gura lui Laurence. Aşa că s-ar putea să fie cusută cu aţă albă. Deşi, personal, cred că aşa s-a întîmplat. Înaintea căsătoriei, băiatul a venit să se consulte cu mine dacă era cazul să mai candideze ca deputat. A fost de atîtea ori scos şi repus în funcţii, iar la fiecare alegere în circumscripţia Mayo, se scutura de jumătatea salariilor încasate pe un an, încît efectiv nu ştia ce să facă — să mai păstreze locul în Parlament ori să-i pună cruce. Ne vom trezi şi noi într-o zi în dilema lui Laurence, dar vom renunţa oare la corvoada politică intrînd la un alt stăpîn, cu o simbrie de două mii de lire pe an ? Adevărat, există fluctuaţii în slujbele administrative şi nu ai deplina siguranţă a pîinii. Însă deputăţia îţi ocupă exact şase luni dintr-un an, pe cînd de nevastă nu poţi

scăpa mai mult de o săptămînă... în cel mai fericit caz. Oricum, însurătoarea l-a schilodit pe sărmanul Laurence.

— Orice bărbat arată altfel după căsătorie, rosti Phineas.

— Sper, domnule Finn, că nu îmi porți resentimente pentru cele întîmplate, îi declară Sir Gregory Grogram în aceeași seară.

— Chiar deloc. Și în fond pentru ce le-aș nutri ?

— Am avut o îndatorire extrem de penibilă — poate cea mai apăsătoare din cîte mi-au fost încredințate de-a lungul carierei mele. Și nu mi-am făcut-o decît, bineînțeles, în nădejdea că voi ajuta să triumfe adevărul. Dar inculpatul și prietenii acestuia văd în acuzatori numai niște ogari însetați de sînge, care își hăituiesc prada. Obișnuita — și chiar necesara — duritate pe care o vădește apărarea, atrage cu sine aceeași brutalitate și de partea acuzării. Dacă ai frecventa curțile criminalistice, după cum o fac eu, ai constata zi de zi fenomenul. La început, avocatul incriminatului declară, de bună credință, că dorește să înfățișeze instanței dovezile adunate. Așa debutează pledoaria îndeobște. Pe urmă apar martorii pe care-i descoase cu acea exagerată suspiciune și indignare cerute de interesele clientului său, devenind tot mai aprig, mai bătăios și mai robit de ambiția reușitei încît, treptat, luptă mai mult pentru obținerea unui verdict favorabil, decît în ideea de a stabili adevărul obiectiv.

— Presupun, însă, că președintele completului de judecată are tocmai menirea de a înlătura aceste excese, asigurînd echilibrul dezbaterilor.

— Așa este. Intervenția lui este binevenită și, de aceea, procesele noastre penale nu lasă nimic de dorit în ce privește severitatea. Se urmărește în permanență ca reprezentantul acuzării să fie imparțial și neîndurător în hotărîrea sentinței și nu să vădească patosul oarecum normal și, în orice caz, de înțeles, pe care îl manifestă avocații apărării.

— Din spusele dumneavoastră deduc că urmăreați să mă trimiteți la streang, sir Gregory.

— Fereasă cerul ! Urmăream adevărul. Dar în situația de inculpat, desigur vedeai în mine dulăul care își hăituiește vînatul.

— Vă asigur că nu. Pe cît mi-am putut analiza sentimentele, indignarea mea se îndrepta exclusiv către oamenii care mă cunoșteau de aproape și, totuși, mă suspectau de vinovăție.

— Indiferent ce ai gîndit și ai simțit atunci despre mine, îngăduie-mi să-ți strîng mîna, zise sir Gregory, și să te asigur că aș fi trăit toată viața cu inima îndurerată, dacă se afla prea tîrziu adevărul. Mă îngrozesc și îmi tremură carnea pe mine la gîndul că se putea întîmpla acest sacrilegiu.

După declarația din urmă, Phineas îi întinse mîna și nu îl mai judecă cu asprime pe fostul său gîde.

Toată seara nu a reușit să schimbe un cuvînt cu doamna Goesler, în schimb cu oaspeții ce-l înconjurau a discutat fără urmă de stinghereală ori de reținere, ca și cînd nu era omul care văzuse moartea. Cu excepția ducelui, aproape toți invitații se refereau pe ocolite la nefericita sa aventură și, în pofida hotărîrii ce-o luase de a nu mai pomeni despre ea în nici o împrejurare, se simțea înclinat s-o evoce. I se păruse absolut natural ca Sir Gregory care, în realitate, ținuse morțiș să-l condamne, convins că era vinovat, să vină spre el și să încheie pace, justificîndu-și natura datoriei ce o avusese. Și tot firească socotise și asigurarea unui Sir Harry Coldfoot, care pretindea că nu a simțit niciodată o mai mare ușurare în suflet ca la primirea informației de la Praga. Cu puțină vreme în urmă, își închipuise că astfel de aluzii îl vor ucide, și perspectiva lor îl ținuse zile în șir ferecat în odăițele doamnei Bunce. Ca acum să zîmbească, răspunzîndu-le degajat — și chiar cu plăcere.

— Noapte bună, domnule Finn, îi spuse ducesa. Știu că te-au masacrat iscoadele din jur.

— Nici un pic, vă asigur.

— L-am văzut pe Sir Gregory cînd te-a înhățat la discuție și mă gîndeam cu spaimă ce îți îndrugă.

— Să știți că-l simpatizez pe sir Gregory Grogram.

— Asta dovedește o mare doză de caritate în structura dumitale morală. Și după ce ți-a împuiat capul fostul acuzator, te-a mai acostat și Sir Harry Coldfoot. Mi se rupea inima urmărindu-te, și cu toate acestea nu aveam cum să intervenim. Trebuia să înghiți și acest hap, nu-i așa ? Însă de acum te poți socoti izbăvit. Nimeni nu te mai canonește...

— Nu spuneți asta, Alteță ! Oamenii s-au purtat minunat. Ba unii au întrecut orice așteptări, încît mă și întreb pentru ce mi-au arătat atîta mărinimie...

— Să-ți răspund eu ? îi zise amfitrioana zîmbind. Pentru că-ți sînt prieteni mai mult decît devotați. Dealtfel

noi — adică eu și cu Marie — ne-am socotit că aici era locul cel mai prielnic să treci peste așa-zisa probă a focului, fiindcă nu te-am fi lăsat noi să te sfîșie lumea cu iscodirile. Apropo, ai stat de vorbă cu Marie astă seară ?

— Nu am schimbat un cuvînt de la discuția pe care am avut-o în prezența Alteței Voastre.

— Alteța mea va trebui să înlăture acest neajuns. Începînd chiar de mîine. Nu te-am lăsat s-o acompaniezi în sufragerie și nici nu v-am așezat alături, la masă, pentru că ar fi bătut prea tare la ochi după nemaipomenita ei aventură la Praga. Și dacă n-ai să-i arăți cuvenita recunoștință, înseamnă că ești un ingrat.

— Cum ? Dar îi port gratitudine pe vecie...

— Asta se va vedea, îi ripostă ducesa cu subînțeles. Acum te las. Noapte bună. Și dacă vrei să fumezi, cu siguranță vei găsi destui parteneri în fumoar

CAPITOLUL LXXV

ÎNLĂTURAREA NEPLĂCERILOR DIN PĂDURILE TRUMPETON

ÎN ACELE ZILE de vară tîrzie și de picnicuri fastuoase la conacul Matching, s-a reglementat și spinoasa chestiune a pădurilor Trumpeton. Vechiul conflict intrase într-o fază acută în lunile estivale din cauza unor articole apărute în cîteva publicații sportive împotriva noului Duce de Omnium, care vădise o neglijență incalificabilă față de propășirea vînatului în ținutul Brake, unde se întindeau o parte din feudele stăpînite. Așa suna învinuirea. Și proferarea ei generase discuții interminabile. Era sau nu de datoria unui latifundiar să întrețină vulpi pe domeniile sale, numai de dragul comunității și pentru distracția altora ? Orice străin — american sau francez — cîntărind cu imparțialitate ideea, ar fi respins-o din capul locului, calificînd-o drept o absurditate. În fond care lege divină sau plăsmuită de oameni îl silea pe un moșier să mențină pe terenurile lui o liotă de jivine dăunătoare, cînd hăituiala lor nu-l interesa, zădărnicindu-i, probabil, practicarea altui sport predilect, ca vînarea fazanilor, spre exemplu ?

În definitiv pădurile Trumpeton aparțineau exclusiv ducelui și, ca urmare, putea să uzeze de ele după bunul său plac. A-i pretinde să le împînzească cu vulpi, era ca și cînd i s-ar fi cerut să instaleze un bursuc sau un urs în salonul reședinței din Londra. La astfel de argumente ar fi recurs, probabil, stăinii, judecîndu-l fără părtinire pe proprietar ; însă autohtonii, născuți și crescuți în mediul de țară, au invocat altele, foarte drastice, care și dacă nu-i convingeau pe semenii de peste hotare, acasă la ei aveau o putere inviolabilă. În ținutul Brake se practica din moși-strămoși vînătoarea de vulpi, care devenise o tradiție datorită pasiunii localnicilor, cît și unor condiții favorizante. Aici era patria vulpilor, ceea ce nu s-ar fi putut spune despre regiuni ca Norfolk și Suffolk. Totuși, menținerea specici presupunea respectarea anumitor reguli care, deși neincluse într-un cod tipărit, o dată încălcate, atrăgeau anatema asupra făptașului. Iar printre abaterile cele mai grave figura nimicirea vînatului. Astfel stînd lucrurile, dacă ducele distrugea cu tot dinadinsul prețuita stirpe a jivinelor roșiatice, automat intra în dizgrația compatrioților. Reacția îmbrăca o formă și mai severă în regiunea Brake, unde localnicii, revoltați la culme de atitudinea lui samavolnică, îl decretau un dușman înrăit, hotărît să-i frustreze de principala lor delectare precum și de fala ținutului, vestit pentru partidele cinegetice organizate de-a lungul anilor. Pe lîngă aceste considerații cu un caracter, să zicem, mai general, exista încă una care-l făceau și mai vulnerabil în ochii lor. Pădurile Trumpeton erau din timpuri străvechi principala pepinieră de vulpi. Se aciuiaseră o sumedenie și în dumbrava Gorse — o porțiune mult căutată în sezonul de vînătoare ; însă animalele prăsite aici nu puteau viețui dacă nu erau ocrotite în pădurile megieșe. Se știe că această jivină este prin excelență plimbăreață, pornind de la cea mai fragedă vîrstă în explorarea necunoscutului, dornică de emancipare. Or dacă în cutreierările sale era sortită pieirii, întîlnind capcane, îngrădiri din sîrmă ghimpată și hrană otrăvită — ca în pădurile Trumpeton — vizuinile din dumbrava Gorse amenințau să rămînă, în cuvînd fără locatari, ceea ce, în mod sigur, ar fi produs consternare și răzvrătire nu doar în ținutul Brake, ci în toată Anglia. Lordul Chiltern prevăzuse primejdia, și de aici porni-

seră vehementele sale proteste adresate ducelui. Primele apeluri se loviseră de nepăsarea și neputința defunctului moșier, abia la urmașii acestuia găsind cuvenita înțelegere.

Planty Pall — cum i se spusese pînă deunăzi — omul dăruit trup și suflet muncii și Parlamentului, modest, prietenos, fără pretenții și ambiții personale, necerînd nimănui să-i urmeze exemplul, ar fi fost ultimul dintre supușii britanici care să se opună, printr-o măsură agresivă, acestui amuzament practicat la scară națională. Personal nu vîna, nu pescuia, nu juca cărți. Relaxarea lui consta în lectura rapoartelor parlamentare și a speculațiilor publicate de Adam Smith. Avea o structură ciudată, o recunoștea singur, și de aceea respecta cu sfințenie deprinderile celor din jur, dovedindu-se și în această privință un înțelept.

Cît mai trăise ilustrul înaintaș, treburile administrative trecuseră aproape cu totul asupra domnului Fothergill, care își arogase mai multă autoritate decît i-o îngăduia rolul. Intendentul moșiei nu era vînător. Și deci neajunsurile nu porniseră de aici. Ce îl zădărîse pe Fothergill, transformîndu-l într-un vrăjmaș declarat al lordului Chiltern, fusese inițiativa acestuia de a se plînge stăpînului său. *Hinc illae irae*[1].

Socotindu-se ofensat, Fothergill trecuse la represalii, iar efectele acestora declanșaseră campania publicistică în reviste ca „The Field", „Bell's life" și „Land and Water", în care se condamnau nelegiuirile comise în pădurile Trumpeton.

Pe lîngă motivele obiective, paraponul său mai avea un substrat. Și anume adorarea ridicolă a vulpilor.

Animalul devenise sacru ; ocrotirea lui generase o nouă religie : nimicirea abuzivă — adică în afara partidelor cinegetice — însemna profanare și orice injurie rostită la adresa jivinei, era blasfemie. Un incident petrecut nu demult în ținutul Brake demonstra, în mod concludent, această stare de exaltare. Un oarecare gentilom, care nu vedea la distanță, împușcase o vulpe, luînd-o drept iepure. Impardonabila sa eroare se consumase sub privirile cîtorva martori care, văzîndu-i deznădejdea și căința fără de margini se înduraseră să-l absolve de consecințe, făgăduind

[1] De aici începură ostilitățile.

să păstreze taina între ei. Încurajat de înțelegerea și îngăduința lor, amărîtul îndrăzni să se întoarcă acasă, în speranța că nimeni nu va ști de cumplita întîmplare și nu i-o va imputa. Dar iluzia nu avea să dureze prea mult. În aceeași după-amiază, surprinse pe una din slugi șoptind către alta cu dispreț și cu groază : „Auzi ce a putut să facă ? ! Să ucidă o vulpe !" Așadar secretul se aflase, iar el devenise batjocura oamenilor. La masa de seară gentilomul nu se mai arătă. Și nici în zilele următoare. A dispărut pentru totdeauna din regiunea unde era definitiv compromis.

Deci pe acest fond de idolatrie bolnăvicioasă apăruseră primele „masacre" în pădurile Trumpeton. Chiltern protestase cu vehemență în depeșele trimise bătrînului duce. Intervenția îl mîniase pe Fothergill. Dar și pe nobilul proprietar, care se simți ofensat de tonul violent al scrisorilor, datorat comportării administratorului. Împotriva lui se dezlănțuise lordul, considerîndu-l vinovat nu numai de un sacrilegiu întîmplător, ci de o rea-voință continuă și îndelung premeditată.

Nu-i mai puțin adevărat că și Chiltern devenise fanatic. De cînd era maestru de vînătoare, uitase și de pasiunea sa pentru călărie. A vîna un anume număr de vulpi anual, după regulile prescrise, însemna țelul suprem al vieții, și îl slujea cu aceeași rîvnă pe care o vădea tînărul Duce de Omnium în studierea sistemului zecimal. De unde altădată nu alerga decît pe caii cei mai vioi și iuți, acum se urca și pe gloaba cea mai înceată, dacă i-o cerea hăituiala pradei pe care trebuia s-o răpună. Era gata de orice silințe. Și la orice concesii, ca unul ce își iubea ocupația. Nu lipsea nici o zi de la datorie.

În perioadele cînd se vînau puii de vulpi, se scula de la trei dimineața. Se îngrijea în permanență de cîini. Participa la trierea lor. Se gîndea incontinuu la obligațiile meseriei. Pe scurt, i se dedica cu toată priceperea și energia. De aceea îl scandalizase peste măsură cînd un nimeni, ca Fothergill, batjocorea vînatul în pădurile Trumpeton, zădărnicindu-i eforturile. Iar ducele nu lua nici o măsură ! Pe bună dreptate se revoltase lumea și era comentat de la un capăt la altul al Angliei.

Acceptase să vină la Matching împreună cu Violet doar în ideea remedierii conflictului existent. Cu puțin

înainte, anunțase că se lasă de actuala îndeletnicire deoarece nu putea să-i mai satisfacă pe vînătorii veniți din întreaga țară, pe fermierii și micii proprietari, pe ale căror terenuri existau vizuini, dacă nu se punea capăt abuzurilor repetate în pădurile Trumpeton. Vestea semănase panică în ținut, ajungînd și la urechile ducelui.

Cu toate astea nu acceptase nici un amestec direct. Primea cu plăcere familia Chiltern — îi declarase soției — ca pe oricare prieteni chemați de ea, căci, de fapt musafirii nu erau niciodată ai lui, ci ai Glencorei. Însă nu consimțea să discute cu Chiltern ca să nu ajungă la vreo divergență pe tema domeniilor și administrării lor. Cu alte cuvinte, ducesa trebuia să prevină o eventuală disensiune. Și o preveni.

— Ia hai să vorbim și de vulpi, îl incitase ea pe Chiltern după ce discutaseră despre altele. De față se mai aflau Violet, Marie Goesler și Phineas Finn, pe care și-i luase alături ca sfetnici. Ce ne facem cu ele, aceasta e întrebarea ? continuă zîmbind șugubăț.

— Nu așteptați de la mine răspunsul, fiindcă nu eu am calitatea să-l dau, vorbi lordul, făcîndu-se și mai roșu decît era de obicei și săgetînd-o cu o privire sticloasă și aprigă, deoarece, după surîsul și glasul poznaș ale amfitrioanei avusese impresia că tratează în glumă o chestiune de importanță vitală.

— Dar ia spune-mi, trebuia neapărat să le dai un subiect gazetarilor ?

— Nu eu le-am furnizat tema, se dezvinovăți Chiltern. Nu am nici o legătură cu presa. Însă cînd a trecut o cavalcadă de două sute de călăreți prin pădurile Trumpeton, și toți au văzut o vulpe mergînd în trei labe, era firesc să deducă existența capcanelor și vestea să ajungă la urechile jurnaliștilor.

— În realitate noi avem dreptul să punem curse... dacă ne vine cheful, îl ațîță ducesa.

— Bineînțeles ; dar spuneți-ne-o limpede, ca să știm ce avem de făcut, replică Chiltern aprinzîndu-se și mai tare la chip, spre groaza sărmanei sale soții. Ducele are puterea să desființeze practica vînătoarei ; de asta nu mă îndoiesc.

— Adevărat, zise Glencora, numai că nouă nu ne plac nici capcanele, nici otrava și nici alte metode haine. De

m-aș pricepe la vulpi, m-aș duce chiar eu să le îngrijesc, nu-i așa, Marie ?

— Biata ducesă nu-și mai găsește odihna de șase luni, obsedată de această idee, spuse cea întrebată.

— Și dacă nu le aranjăm soarta într-un fel, mă vor îmbătrîni de tot, se văicări Glencora. Pînă și ducele se încurcă la adunarea zecimalelor cu gîndul la ele. Așa că trebuie găsită soluția. Dar care ?

— Schimbați pădurarii, propuse Chiltern energic.

— Ușor de zis „schimbați pădurarii". Însă cum mă descurc ? Cine-mi găsește alții în loc ? Oare nu știi, lord Chiltern, ce înseamnă administrarea averii de către alții ?

— Adică nimeni nu și-o poate gospodări după cum o dorește ?

— Ba da, ripostă ducesa ; cu condiția să și-o conducă singur. Dacă m-aș muta în pădurile Trumpeton, m-aș ocupa eu de toate. Dar obligațiile mă reține aici. Poate ne-ar trebui un general — cu loc în guvern și în Cabinet — pe funcția de comandant suprem al vulpilor. Și omul cel mai nimerit pentru așa ceva ar fi domnul Finn.

— Dacă mi se dă și un salariu, mă declar de acord glăsui Phineas.

— Va să zică nu se poate face nimic, bombăni Chiltern, mai convins ca întotdeauna că ducesa îl zeflemisea.

— Te înșeli, stimate lord Chiltern, rosti ea cu subită seriozitate. Chestiunea s-a aranjat. M-am ocupat de administrator. Am discutat cu paznicii și cu pădurarii, care au renunțat definitiv la prăsirea fazanilor și se vor îngriji ca niște părinți, de vulpile dumitale. Nu va mai exista o cursă, un strop de otravă, nici urmă de sîrmă ghimpată, astfel că pădurile Trumpeton redevin mîndria și atracția ținutului Brake. Și toate astea nu-l vor costa pe duce mai mult de o mie, două de lire pe an.

— Mi-ar părea foarte rău să-l oblig pe duce la cheltuieli de prisos, vorbi lordul solemn, deși tot îl mai urmărea temerea că ducesa îl ia în derîdere și era furios pe el însuși că nu izbutea s-o convingă de importanța îndeletnicirii vînătorești.

— Nu-ți face inimă rea din cauza cheltuielilor, îl liniști ea. Mai bine bucură-te că l-am pensionat pe Fothergill... și n-o să-ți mai facă mizerii.

— Păi asta e vestea cea mai grozavă ! jubilă Chiltern.

— Vai, ce bine îmi pare ! se alătură și Violet marei lui satisfacții.

— În concluzie. Fothergill a fost detronat, și nimeni nu va mai auzi despre el, interveni și Marie.

— Un bătrîn fără pic de obraz — așta era Fothergill, pe care l-am detestat din ziua în care l-am întîlnit, vorbi Glencora îngrețoșată. Dacă ai avea idee, lord Chiltern, ce-am pățit pînă i-am făcut vînt ! Și cît mi-am stors mintea cu vulpile și pădurile Trumpeton ! Să știi că merit să-mi trimiteți cozile de la toate cîte vor fi împușcate în viitorul sezon.

— În orice caz de una, puteți fi sigură, Alteță, îi replică lordul de astă dată încredințat de seriozitatea ei.

A doua zi dimineață a și plecat împreună cu Violet, deoarece, la sfîrșitul lui august, un maestru de vînătoare cu adevărat conștiincios nu avea voie să lipsească de acasă, în detrimentul îndatoririlor profesionale. Numai o misiune de importanță vitală — cum fusese aceea care îl adusese la Matching — îi motiva absența. Însă odată ce luase sfîrșit și cu rezultate așa bune, se grăbea să le împărtășească disperaților care îl așteptau în ținutul Brake și, în același timp, să profite la maximum de pe urma lor. Înaintea despărțirii de Phineas, lady Chiltern ținuse să-i spună cîteva vorbe.

— Ai să ne vizitezi la iarnă, nu-i așa, domnule Finn ?

— Mi-ar face multă plăcere, o asigură el.

— Atunci trebuie să vii. Să nu uiți că nimeni nu ți-a fost mai devotat decît noi. Firește, nici nu era de conceput altfel, cînd ne cunoaștem de atîta vreme și te considerăm așa de apropiat. Tocmai de aceea mi se părea o enormitate ca vechiul meu prieten să fie un...

— Oo, lady Chiltern, nu vreau să v-aud pronunțînd acest cuvînt detestabil.

— Prin urmare te așteptăm. Ne datorezi plăcerea de a te avea lîngă noi. Și vreau să-ți mai spun un lucru. Dacă vrei să vii însoțit și de o prietenă, cu atît mai bine. Numai să mă anunți din vreme. Ne-am înțeles ?

Dar Phineas nu îi răspunse la această propunere din urmă.

CAPITOLUL LXXVI

MOȘTENIREA DOAMNEI GOESLER

ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, la puține zile de la întoarcerea la propriul conac, lady Chiltern se trezi cu vizita domnului Spooner. Cînd i-a fost anunțată, Violet explicase lacheului că gentilomul îl căuta probabil pe lord, gîndindu-se că pasionatul vînător voia să-i exprime marea lui satisfacție pentru neatîrnarea pădurilor Trumpeton, de care însuși Chiltern se bucura ca un prunc. Dar nu ; se înșelase. Din informațiile valetului reieșea clar că musafirul voia să discute cu amfitrioana. Și, fiindcă nu avusese nici o discuție ambiguă cu Spooner, îl pofti de îndată în salon. După cuvenitul salut, oaspetele s-a și repezit la tema bănuită de Violet : triumful lui Chiltern în tratativele de la Matching.

— Va să zică am scăpat de Fothergill, stimată lady.

— Într-adevăr, cred că n-o să mai aveți neajunsuri. Datorită vîrstei înaintate, administratorul a fost pensionat.

— Nu pot să vă spun cît de fericit sînt, stimată lady. La un moment dat ne-a fost teamă că lordul va bate în retragere și, zău, nu știu ce ne-am fi făcut. După mine, Anglia nu mai era Anglie dacă nu obțineam această victorie. A fost o bătălie pe viață și moarte, exact ca revoluția franceză. Trăiam în totală nesiguranță. Nimeni nu știa ce-l așteaptă și de unde mai vine o lovitură.

Entuziasmul lui Spooner era întru totul justificat ; doar nu avea altă preocupare mai sfîntă ca vînătoarea. Și totuși, parcă era ciudat să bată calea pînă la Harrington numai ca să și-l manifeste față de Violet.

— De acum înainte va fi totul în ordine, zise ea, și sînt sigură de satisfacția lordului Chiltern cînd o să afle de mulțumirea pe care mi-o arătați.

— Mulțumire ! pufni fanaticul vînător. Sînt încîntat, stimată lady. Ăsta este cuvîntul, precizează umflîndu-și pieptul. După care tăcu. Gazda rămase în așteptare, curioasă de ce va urma. De fapt, nu am venit numai în scopul acesta, anunță el după o scurtă pauză. Duduița Palliser nu s-a întors cu domnia voastră ?

— Nu, am lăsat-o la Matching, răspunse Violet, care înțelese pe loc țelul vizitei. Știți că e verișoară cu ducele, adăugă.

— Mai bine n-ar mai fi fost. Zău așa, stimată lady.

— Și pentru ce regretați această înrudire ?

— Păi fiindcă... deși n-aș vrea spun o singură vorbuliță de rău despre duduița Palliser, care pentru mine este o stea, este un trandafir, declară înfocat, arătînd cu mîna întîi spre tavan și apoi spre podea. Singura hibă — dacă pot s-o numesc ca atare — este că duduița prea se ține cu nasul pe sus. Și poate nu era așa mîndră dacă bunicul n-ar fi fost duce.

— În primul rînd nu o consider mîndră, o apără Violet. Și chiar dacă v-a lăsat această impresie, nu are nici o legătură cu obîrșia nobilă.

— Ba are, stimată lady. Cel puțin oamenii așa socotesc. Și zău că nu le bag vină. Recunosc, e o chestie să te tragi dintr-o viță nobilă, iar cînd trăiești în mediul rural, cum e cazul meu, rangul își spune și mai tare cuvîntul. Însă dac-o luăm pe partea cealaltă și cîntărim vechimea boierilor de la țară, aflați că seminția Spooner a pus piciorul în Anglia poate odată cu cei din familia Palliser. Dacă nu înainte. Neamul Desponder — din care ne tragem — a venit odată cu William Cuceritorul.

— Am auzit eu că în tot ținutul nu există familie mai respectabilă ca a dumneavoastră...

— Păi nici nu există ! se îmbățoșă vînătorul. Strămoșii mei au primit o limbă de pămînt, pe care au botezat-o după cum îi chema pe ei, și astfel s-a ivit conacul Despond — chiar pe locul unde se află astăzi reședința Spoon. Sir Thomas Despond s-a numărat printre strămoșii noștri care au cerut Magna Charta, cu toate că numele lui nu figurează în hrisoavele timpului, pentru că nefiind baron, nu l-au trecut. Poate că duduița Palliser nu cunoaște antecedentele mele.

— Nici nu prea cred că o interesează, îl dezumflă Violet.

— Ba femeile pun mare valoare pe titluri și chestii l-astea. Pesemne o fi auzit doar de cele două linguri încrucișate, reprezentînd blazonul familiei mele — ceea ce, le fapt nu este decît o glumă vulgară. Adevăratul nostru blazon este un cavaler cu fruntea plecată. Și lîngă el

deviza : „*Desperandum*". Să vă istorisesc și de unde se trage. Curînd după cucerirea Angliei de către normanzi, unul din neamul Desponder-ilor s-a îndrăgostit de regina Matilda, iubind-o la nebunie, deși conștient că nu avea nici o șansă să îi cucerească prea nobila-i inimă. Pînă la urmă, s-a înrolat într-una din Cruciade și a pierit pe cîmpul de bătălie. Dar pe scutul său, de care nu s-a despărțit pînă la moarte, era încrustat un cap de cavaler cu fruntea plecată și alături deviza „Desperandum".

— Ce poveste romantică, domnule Spooner ! remarcă Violet cu amabilitate.

— Nu-i așa ? se înfoie și mai tare vizitatorul. Și unde mai puneți că este adevărată. Acum aveți și dumneavoastră idee cum a luat naștere neamul Spooner. Nu știu ce mi-a venit de nu i-am spus-o și duduiței. Am scăpat din vedere și-astăzi parcă regret, fiindcă prea vedea în mine un nimic.

— Pentru că ea vedea totul într-altul. Asta e realitatea, domnule Spooner. Și nu o luați drept ofensă. Îmi închipui ce simte un gentilom cînd i se refuză afecțiunea. Însă odată ce știe că femeia curtată și-a dăruit demult inima, înțeleg să regrete neșansa, necum să se simtă jignit. Iar din cîte cunosc, Adelaide Palliser v-a prevenit de cînd ați cerut-o pentru prima dată în căsătorie că era logodită.

— Vă referiți la tînărul Gerard Maule ?

— Bineînțeles că la domnul Maule.

— Dar s-au certat, stimată lady.

— Și nu vă dați seama cît de puțin contează asemenea certuri ?

— Nu prea. Adică mi-aș fi dat eu, dacă nu auzeam încolo și încoace că s-a stricat tărășenia și el a pierit fără urmă. Dealtfel, nici nu se mai arată la față. Pentru că nu are nici un gînd...

— Asta nu pot s-o știu, îl opri Violet.

— În schimb v-o garantez eu. Nici gînd nu are și nici mijloace ca să-și întemeieze o familie. Or, în ce mă privește, am și intenții cinstite și cu ce să le pun în practică. E o diferență, ce ziceți ?

— Exact ce am spus adineaori : nu-i cunosc proiectele domnului Maule. Totuși, se cuvine să vă anunț că în ceasul de față se află la Matching, sub același acoperiș cu Adelaide Palliser.

— Maule stă în casa ducelui ? bîigui Spooner înmărmurit, ca apoi să rămînă cu gura căscată, cu fălcile prăbu-

şite şi roşu ca racul la faţă. Prefăcîndu-se că nu-i observă transfigurarea, Violet continuă cu seninătate :

— Era de ieri aşteptat să sosească, şi cu siguranţă deduceţi şi fără ajutorul meu că îndrăgostiţii or să se împace.

— Mă rog, s-ar putea, îngăimă aneţit. Numai că o gedere la duce nu-l pricopseşte şi din punct de vedere material.

— Din nou mă declar incapabilă să fac precizări, zise gazda, însă constat o gravă eroare în felul cum interpretaţi afecţiunea unei tinere ca Adelaide Palliser. Adică vă închipuiţi un singur moment că ar înceta să iubească un bărbat pentru că e mai puţin înstărit decît altul ?

— Odată căsătoriţi, oamenii au nevoie de o casă unde să viefuiască, stimată lady. Iar conacul Spoon...

— E în zadar tot ce spuneţi. Credeţi-mă, domnule Spooner.

— Sînteţi convinsă ? întrebă cu jumătate de gură.

— La fel cum sînt de numele pe care îl port.

— Aş fi făcut orice pentru ea. Absolut orişice. I-aş fi îndeplinit toate dorinţele. L-am prevenit şi pe vărumeu. Ned, că va trebui să dispară dacă duduiţa o să ţină morţiş. Aş fi dus-o în străinătate sau ne mutam oriunde i-ar fi plăcut. Aş fi ajuns pînă acolo încît să mă las păgubaş şi de vînătoare...

— Îmi pare rău de dumneata. Realmente, îl consolă interlocutoarea.

— O chestie ca asta te face din om neom. Deşi s-ar putea zice că nu ţi-ai pierdut o mînă sau un picior — ci numai o fată din care-ţi făcusei şi un ideal. Aşadar nu este cine ştie ce mare nenorocire. Şi totuşi, stimată lady, vă rog să credeţi că nu mi-ar păsa nici un pic dacă m-aş răsturna cu docarul, în drum către casă, şi m-aş preface în ţăndări...

— O să vă lecuiţi, domnule Spooner, îl încurajă gazda de formă.

— Să mă lecuiesc ! îngînă el patetic. S-ar putea. Nu zic nu. Dar n-o să mai fiu cel dinainte. De cînd mă bătea gîndul să aduc o stăpînă la conacul Spoon ! Dar m-am luat cu una, cu alta, şi am tot amînat. Acum ştiu că nu va exista niciodată femeie în casă la mine. Niciodată. Afară de duduiţa... Nu credeţi c-aş mai avea o portiţă ? Cît de mică ?

— Nici una. Luaţi-vă orice gînd.

— Aş fi dat jumătate din viaţă numai să-mi scot cuiul ăsta din cap, vorbind lovindu-se cu degetul în creştet. Dar acum ştiu ce urmează, suspină cu năduf şi pe urmă tăcu.

Lady Chiltern nu se grăbi să-l descoasă în privinţa viitorului la care gîndea încruntat. Dar află de la el fără prea multă întîrziere.

— În halul în care mă simt, voi bea la cină cîte două sticle de şampanie, iar după ele, alte două, de porto. Asta voi face. Măcar să ştie şi duduiţa la ce m-a împins. Cu bine, stimată lady. Şi am sperat că-mi veţi da o mînă de ajutor.

— Mi-e peste putinţă, îl refuză Violet.

— La revedere, bombăni Spooner.

Şi dispăru. Apoi se urcă în docarul ce-l aştepta la intrarea în conac, pornind ca o vijelie spre casă — dar fără să se răstoarne şi să ajungă pe lumea cealaltă, cum şi-o dorise cu puţine minute înainte. Şi poate, cu vremea, se va vindeca de suferinţa pricinuită de „duduiţă" fără ca s-o înece în atîtea sticle de porto şi de şampanie.

După cum îl anunţase Violet în dramaticul dialog, Gerard Maule sosi la Matching Priory. De la ultimele fraze schimbate între Adelaide şi ducesă, cînd binefăcătoarea îi anunţase venirea pretendentului izgonit — spre stupoarea neţărmurită a tinerei — nu se mai discutase pe această temă şi nu se aranjase în vreun fel revederea, urmînd ca îndrăgostiţii să se întîlnească după voia hazardului. De la ruperea logodnei, cînd parcă tot cerul se prăvălise pe ea, Adelaide se luptase eroic cu disperarea. La început crezuse că o va putea birui, dar pe măsură ce silinţele se dovedeau vane, o cuprindea şi mai rău deznădejdea. Viaţa însingurată i se părea o ruină şi contemplase diferite refugii ; ba să intre într-o mînăstire, pentru tot restul zilelor ; ori să le curme numărul, pierind, ca Ofelia, în albia unui rîu ; sau să le înfrunte pînă la capăt, trăind retrasă, muncind din greu şi strîngînd la pieptul ei de fată bătrînă portretul iubitului de odinioară. Doar acestea erau perspectivele pe care-i le oferea viitorul. Şi cînd tocmai se pregătea să adopte una din ele, ducesa îi vorbise despre venirea lui Gerard şi de împăcare ca şi cînd cearta lor fusese un moft ! După primirea ştirii,

primul ei gînd a fost să-şi adune la repezeală bagajul, să ceară o trăsură şi să plece cu primul tren. Însă imediat îi veni în minte casa în care se afla, rubedeniile care o găzduiau, intenţiile lor frumoase în legătură cu rostuirea ei... iar dacă aveau să se realizeze, o aştepta altă existenţă şi nu trebuia să se mulţumească doar cu îmbrăţişarea unei fotografii. Ca atare, merita să rămînă în aşteptarea lui Gerard. Dar cum va fi întîlnirea cu el ? În ce chip trebuia să-i vorbească ? Să facă uitată cearta ? S-o amintească şi să i-o reproşeze ? Ori să adopte o cale de mijloc ? Cu cine se putea sfătui într-o împrejurare aşa crucială ? Pe ducesă o cam ştia de frică şi nu îndrăznea să-i ceară poveţe. Deşi bine intenţionată şi drăguţă cu ea, o socotea aspră. Iar afară de Glencora, nu exista un suflet la Matching la care putea să apeleze. Şi astfel îşi păstră nedumerirea şi temerile doar pentru sine, tremurînd ceas de ceas şi întrebîndu-se îngrozită dacă nu va veni sfîrşitul pămîntului.

Ducesa era într-adevăr dură în felul de a fi, însă avea un fond generos. Doar ea pusese la cale împăcarea celor doi tineri, chemîndu-i la Matching în deplina convingere că, odată aflaţi în aceeaşi casă, treaba se aranja de la sine. După viaţa tumultoasă pe care o dusese, nu mai percepea delicata aromă a dragostei, ci numai implicaţiile materiale create de acest sentiment. Cîndva şi ea cunoscuse chinurile iubirii, suferise cumplit şi, de cînd renunţase la pasiune, apucînd pe un alt drum, se închina la alţi zei, care aduceau propăşirea în societate şi bogăţii. Însă decepţiile tinereţii nu-i tăbăciseră inima. Din contră. În urma lor devenise parcă mai înţelegătoare şi mărinimoasă, ajutîndu-i pe cei din jur şi atunci cînd simţea că abuzau de bunăvoinţa ei. Pentru un Laurence Fitzgibbon, de pildă, nu avea multă consideraţie şi cu atît mai puţină prietenie. Totuşi, cînd îi destăinuise necazul cu logodnica înstărită care nu consimte să-l ia decît cu condiţia să fie poftită la Matching o, invitase fără să stea în cumpănă. La fel şi acum. Deşi nu concepea să se amestece în „aiurea la lor" — cum denumise faţă de Marie cearta dintre Adelaide şi iubitul ei — lăsîndu-i singuri să-şi netezească neînţelegerile, îndărătul culiselor, şi fără s-o ştie tinerii, luptase neobosită ca să obţină ceva mai important pentru viitoarea lor fericire.

— Plantagenet, să ştii că nu există nici un impediment în calea donaţiei pe care doresc să i-o faci verişoarei tale.

— Draga mea ! exclamă ducele iritat.

— Nu-mi începe cu draga mea şi cu altele. Mai bine discută despre Adelaide şi de logodnicul ei care soseşte mîine.

— Mi-ai pomenit despre căsătoria fetei. Dar nu mi-ai spus cine-i tînărul.

— Îl cheamă Maule, este un gentilom, cu maniere alese şi chestii de astea. La moartea tatălui, va moşteni o moşioară pe undeva.

— Sper că are o profesiune... începu Plantagenet.

— Nu are nici una. Şi parcă ţi-am mai spus-o cîndva.

— Păi, dragă Glencora, dacă nu are nici meserie, nici situaţie materială, cum se gîndeşte la însurătoare ?

— Oo, Doamne sfinte, ce rost ar avea să intrăm în astfel de amănunte ? ! Dispune de un oarecare venit, că doar nu cerşeşte pe stradă. Iar dacă faci cum zic eu, nu mai au nici o grijă. Şi trebuie să mă asculţi, că doar ţi-e verişoară primară.

— Asta e drept, oftase Plantagenet, trecîndu-şi mîna prin păr.

— Şi eşti obligat s-o ajuţi.

— Pardon, nu sînt obligat. Dar sînt dispus s-o ajut, dacă asta este dorinţa ta. Să privim lucrurile în adevărata lumină.

— Doamne, cum urăsc lucrurile... adică să le privesc în adevărata lumină, pufni enervată. Putem să le facem un bine fără să scoţi o pară din propriul tău buzunar.

— Draga mea Glencora, dacă e vorba să-i dau ceva bani, îi scot din buzunarul meu, nu din altul...

— Marie e gata să semneze toate hîrtiile privitoare la moştenirea bătrînului — mă refer la banii lăsaţi — dacă are consimţămîntul tău de a-i trece pe numele Adelaidei.

— Doamna Goesler poate să facă orice poftеşte cu banii dînsei. Eu nu am calitatea să mă opun. Dar aş dori să nu ai nici un amestec în chestiunea aceasta. Douăzeci şi cinci de mii de lire reprezintă o sumă fabuloasă.

— Tu nu ai de gînd s-o revendici ?

— Pentru nimic în lume !

— Nici Marie nu se atinge de ea. Aşa că nu văd pentru ce nu le-ar parveni tinerilor. Adelaide nu poate să se mă-

rite ca ultima sărăntoacă. Doar sînteţi veri, nu ? Altminteri, crezi că m-aş sinchisi ? Cu mine nu-i nici o rudă. Cît despre logodnic, mîine de-l întîlnesc pe stradă, nici nu ştiu cum arată.

Şi astfel s-a hotărît donaţia. Ducele a fost iarăşi anihilat de voinţa Glencorei, care a şi dat indicaţii avocaţilor să aibă documentele pregătite pentru transferul banilor pe numele domnişoarei Adelaide Palliser. O parte din moştenirea bătrînului Duce de Omnium îşi găsise utilizarea ideală. Mai rămînea în suspensie chestiunea bijuteriilor, dar şi aceasta urma să fie reglementată, întrucît Marie îşi delegase avocatul să facă demersurile oficiale în vederea renunţării definitive.

Gerard Maule nutrea anumite idei în legătură cu venirea la Matching. În primul rînd se gîndea că nu ar fi fost chemat dacă strălucitele rubedenii ale Adelaidei nu erau de acord să se însoare cu ea. Mare preţ nu punea pe colosala poziţie a Ducelui şi a Ducesei de Omnium ; totuşi întrevedea ascendentul pe care i-l conferea consimţămîntul tacit desprins din însăşi invitaţia făcută la Matching cît şi alte avantaje decurgînd din viitoarea înrudire. În primul rînd nu era chiar un fleac să te însori în casa ducesei şi să-ţi ieşi mireasa de la braţul ducelui.

La aşa ceva tatăl său poate nu va rămîne indiferent ci, simţindu-se măgulit, va ceda conacul pe care i-l refuzase. Apoi, marile personalităţi ce roiau în jurul ducelui aveau să le dea o mînă de ajutor. Nu sub formă băneaască ori înfigîndu-l în cine ştie ce situaţie, fiindcă la asemenea lucruri nu aspira, fie că merita sau nu lăudat pentru faptul acesta. Nădăjduia numai într-o încurajare din partea lor. Şi cu asta se declara mulţumit. Cît despre revederea cu Adelaide, nu îşi făcuse prea multe griji. Principalul era s-o prindă pe undeva singură, s-o ia în braţe şi să-i ceară iertare pentru copilăroasele lamentări în legătură cu Boulogne. Va recunoaşte fără rezerve gugumănia făcută, asigurînd-o că Boulogne va fi Paradisul coborît pe pămînt, odată ce aveau să trăiască împreună acolo. Şi, mai mult ca sigur, Adelaide o să-l creadă. Cu aceste gînduri ajunsese în pragul conacului, intrase în holul cel mare, iar de acolo, fusese condus într-o încăpere unde se juca biliard. Familia Chiltern plecase şi fiindcă mai toţi cei prezenţi şedeau adunaţi în jurul mesei de biliard, se simţi stînjenit. Marie Goesler, care îl cunoscuse la Harrington, veni către el, îi ură bun sosit, informîndu-l apoi că ducesa trebuia să apară dintr-o clipă într-alta. La puţine secunde, se apropie şi Phineas cu tacul în mînă, scuzîndu-se că la sosire tocmai juca şi nu avusese cum să-l salute, după care schimbară două, trei vorbe despre amicii comuni, lordul Chiltern şi Violet.

— Am fost încîntat cînd am auzit de achitare, îi zise Maule.

— Chestiunea e perimată şi nu mai discutăm despre ea, îi replică Phineas, întorcîndu-se la masa de biliard.

Pe Adelaide Palliser n-o zări nicăieri, astfel că, pe moment, se vedea scutit de penibila confruntare ce-l aştepta. Şi cu toate că zăbovi în preajma celorlalţi musafiri pînă la vremea cînd trebuiau să se îmbrace de cină, fata nu se ivise. Cineva se oferi să-i arate drumul spre camera ce-i fusese pusă la dispoziţie, îl însoţi pînă în dreptul ei, anunţîndu-i şi ora mesei, fixată la opt. Era limpede că nu i se pregătise în nici un fel revederea cu Adelaide. Nici măcar numele nu i-l auzise rostit de cei întîlniţi. Doar nu plecase aflînd de venirea lui ? Să fi evadat spre a-i da de înţeles că refuză împăcarea ? Oare era hotărîtă să rămînă certaţi pentru totdeauna ? Prigonit de aceste întrebări, cele patruzeci şi cinci de minute pînă la masa de seară i se părură greu de îndurat. Se simţea apăsat de nesiguranţă ; înstrăinat şi fără de rost în locul acela. Fusese expediat la iuţeală, nu ca să aibă timp să se dichisească, ci fiindcă li se păruse tuturor un intrus şi voiseră să scape de el. Bine ar fi fost să nu fi venit, îşi spuse cu ciudă. Despre bunăvoinţa ducesei nu putea exista nici umbră de îndoială, însă greşise lăsîndu-l pe mîinile altora. Cel puţin să nu fi fost trimis cu aşa grabă în odaie, ci îndemnat să facă o plimbare prin parc, se gîndi cînd deschise fereastra şi-l văzu desfoindu-se înaintea sa. Nu departe de corpul conăcului descoperi vestigiile străvechii mănăstiri Matching şi, privindu-le, simţi imboldul să pornească într-acolo, evadînd din claustrarea la care fusese silit. Dar curînd îşi înfrînse pornirea, de teamă să nu-i răsară în cale ilustrele gazde sau chiar iubita ce-l alungase ; n-ar fi ştiut în ce chip să reacţioneze. Nu. Era mai cuminte să rămînă pe loc. Şi aşa făcu, omorîndu-şi timpul cu contemplarea privelişti, iar mai apoi cu îmbrăcatul, pînă cînd

trebui să coboare în salon, unde îl întîmpinară amfitrionii. După cuvenitele strîngeri de mînă și cîteva vorbe schimbate cu lady Glencora, își roti ochii prin încăpere în căutarea logodnicei, pe care o descoperi în curînd, așezată pe o sofa, între Marie Goesler — o cunoștință mai veche — și o doamnă complet străină. Odată ce o găsi, se impunea să se facă într-un fel observat, și modul cel mai firesc era să se îndrepte spre ea, chibzui la iuțeală. Se apropie deci, o salută și îngînă ceva la întîmplare, fără vreo contingență cu fosta lor ceartă, la care, în circumstanțele acelea, natural că nu se putea referi. Fata îl asculta îmbujorată și incapabilă să articuleze un cuvînt.

— Domnule Maule, ești drăguț s-o conduci pe verișoara noastră la masă ? îi șopti ducesa, trimisă parcă de providență, în secundele următoare. Și tînărul se execută, răsuflînd ușurat.

— M-ai iertat ? o întrebă pe Adelaide îndată ce porniră la braț către sufragerie.

— Nu, dar sînt gata s-o fac... dacă vrei, îi răspunse cu însuflețire.

Și se împăcară într-o clipită, întocmai cum prevăzuse ducesa, fără intervențiile altora.

A doua zi dimineața, junele musafir se plimba în voie prin parc și printre ruinele ce-l ademeniseră cu o seară înainte. Dar nu singur. Ci însoțit de Adelaide care, în loc să se ascundă de el, acceptase încîntată să-i arate frumusețile din preajma conacului.

— Ce minte oi fi avut să mă tîngui de viitorul care ne așteaptă ? îi declară tînărul pe un ton de căință.

— Nu are rost să mai discutăm despre ce a fost, îi ripostă iubita cu indulgență.

— Ba da. Vreau să știi că regret tot ce am spus cu privire la mutarea în Boulogne.

— Păreai așa disperat...

— Iar în realitate mă preocupa numai gîndul că vă trebui să trăim foarte cumpătat... și eu nu prea știu să drămuiesc banul ca un om socotit.

— N-ai decît să-mi urmezi exemplul și vei învăța, sir, îi răspunse voioasă.

— Mi-am trimis caii spre vînzare la tîrgul Tattersall, o anunță cu un glas aproape funebru.

— Ce-ai făcut ? sări ea mirată.

— Exact ce ți-am spus, confirmă opărit... Nu știu cînd se vor vinde și, cu siguranță, n-am să obțin mare lucru pe ei. Fiindcă așa se întîmplă de regulă. Dai o mulțime de bani pe mîrțoage și nu iei nimic pe caii de soi. Cine încasează profitul ? Nu am înțeles niciodată.

— Probabil intermediarul...

— Nici pomeneală ! De cîștiguri au parte cei înzestrați cu fler, o însușire de care am dat dovadă numai cînd m-am îndrăgostit de tine... dar nu și în viața de toate zilele.

— Dacă erai mai prudent, poate nu ajungeai să te muți la...

— Nu mai îmi pomeni de Boulogne, o întrerupse logodnicul. Mai bine ascultă pînă la capăt ce voiam să-ți spun despre cai. Odată vînduți, îmi voi plăti datoriile, care nu sînt prea mari. Iar cum altele n-am să mai contractez, voi intra pe un făgaș mai normal cu bugetul.

— Și eu aveam să-ți comunic ceva, îl anunță ea.

— În legătură cu ce ? se interesă curios.

— Cu vărul meu. Dorește să-ți vorbească astăzi, la două.

— Cine ? Ducele ? întrebă intrigat.

— Da, ducele, rosti liniștită. Se pare că vrea să-ți facă o propunere. Cît privește vînzarea pe care ai decis-o, nu era cazul să te pripești cu ea, de vreme ce o regreți așa mult. O mai ții minte pe doamna Max Goesler ?

— Cum de nu. Am cunoscut-o la Harrington, în casa lordului Chiltern.

— Ei bine, ea este amestecată într-o moștenire, pe care n-aș putea să ți-o explic, dar presupune o mulțime de bani lăsați de bătrînul Duce de Omnium. Și se pare că toți mi-ar parveni mie sau mai degrabă ție, dacă va fi să ne căsătorim vreodată. Așa că poate n-ai să fii obligat să te surghiunești la Boulogne...

Era replica pe care ținea să i-o dea pentru ezitările sale trecute, la care Gerard îi ripostă nu prin vorbe, ci printr-o strîngere în brațe și săruturi fierbinți.

Exact cum îl prevenise logodnica, fix la orele două avu loc întrevederea cu ducele, care socotise de datoria lui să-i explice proveniența magnificei dote ce-o aștepta pe Adelaide. Și cu toate că nimic nu l-ar fi putut face să renunțe la această clarificare, în sinea lui o privea ca pe o

nesuferită corvoadă. La fel cum se dovedi și pentru tînărul interlocutor.

— Lucrurile stau în felul acesta, domnule Maule, își începu ducele penibilul monolog. Din motive pe care nu are sens să ți le înșir, doamna Goesler refuză o moștenire pe care a primit-o din partea unchiului meu. În ce mă privește, consider că argumentele aduse în sprijinul renunțării nu sînt destul de solide, dar mă rog, este o chestiune asupra căreia numai dînsa are calitatea să se pronunțe. Conform unei hotăriri mai recente, pe care mă tem că a luat-o sub imboldul soției mele — ceea ce niărturisesc că regret — vrea să transfere suma de bani moștenită unui membru al familiei noastre. Mai precis, s-a oprit cu alegerea asupra verișoarei mele, Adelaide. Deci ea va fi beneficiara mărinimoasei decizii a doamnei Goesler. Personal, nu am nici un amestec. Chiar să încerc, nu aș izbuti să împiedic generoasa donație, așa cum nici fetei nu i-aș putea sugera s-o refuze. Drept urmare, Adelaide va intra în posesia integrală a banilor, din care se va extrage taxa de moștenire care, după cum probabil cunoști, reprezintă un procent de zece la sută, întrucît doamna Goesler nu a fost înrudită cu răposatul. Actele se vor face, natural, pe numele Adelaidei, cu drept de succesiune și asupra copiilor ei. Cam asta e tot ce am avut de spus, la care trebuie să mai adaug dorința exprimată de lady Glencora — pardon, de ducesă — ca nunta să aibă loc în casă la noi. Iar de va fi după voia ei, atunci sper că voi avea cinstea să-mi conduc verișoara la altar.

Se știa că ducele nu era un înfumurat. Dimpotrivă, poate singurul nobil din Anglia care nu făcea caz de înaltul său rang. Dar avea o ținută cam țeapănă și o vorbă nu prea îmbietoare, trăsături sensibil exacerbate de natura ingrată a misiunii pe care și-o asumase. Așa se explică de ce, la sfîrșitul discursului, cînd schiță o plecăciune rigidă, semn că întrevederea se încheiase, sărmanul Gerard plecă aproape fără să-i mulțumească. În schimb, încercă să o facă ceva mai tîrziu, și față de doamna Goesler, care-l opri însă de la bun început :

— Dragă domnule Maule, te rog să nu-mi pomenești un cuvînt despre moștenire. În primul rînd nu mi-a aparținut, și nu aș fi acceptat-o sub nici o formă. Ca atare, eu nu am donat nimănui nimic. Suma lăsată de răposat îi revine actualului duce, ori cum dînsul nu consideră necesar să și-o însușească, e firesc să o treacă asupra tinerei verișoare. Vă urez să o cheltuiți sănătoși, dar nu primesc mulțumiri de la nici unul din voi.

În aceeași seară, Gerard o abordă pe ducesă, care se arătă mai puțin refractară decît Marie, ascultîndu-i mărturia recunoștinței.

— Ca să vorbim cu dreptate, ești un tînăr teribil de norocos, îi spuse la urmă. Unde s-a mai pomenit să dai peste douăzeci de mii de lire fără nici un stăpîn ?

— Așa e, ducesă, recunoscu el smerit.

— Și Adelaide este norocoasă, fiindcă nici unul din voi nu păreți strînși la pungă. Iar după cîte aud, îți place să și vînezi...

— Mi-am trimis caii la tîrgul din Tattersall, spre vînzare.

— Ei, ca să mergi cînd și cînd la o vînătoare, aveți suficienți bani, afară de cazul cînd v-ați trezi cu o duzină de țînci. Mai rămîne să hotăriți nunta. Și pe cît mai curînd. Nu pot să sufăr tergiversările. Tinerii se ciondănesc, se împacă, își fac vise, închipuindu-și că viața e numai poezie și dragoste. Abia după ce se cunună și se așază la casele lor, își dau seama de realitate.

— Sper ca iubirea și poezia să nu dispară cu totul după căsătorie.

— Astea-s himere, domnule Maule, și, de cele mai multe ori le aduc oamenilor necazuri. Cîndva le-am gustat și eu, dar cu timpul am ajuns să prefer calculele aritmetice și preceptele limpezi. Doi și cu doi fac patru. Lenea e mama tuturor relelor. Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți. Și așa mai departe. Te rog să nu uiți că Adelaide va pleca de aici ca mireasă, iar pînă atunci, îți oferim bucuroși găzduire.

Dorința ducesei se împlini la începutul lunii octombrie, cînd cei doi tineri se cununară în capela din Matching.

În iarna care a urmat, Gerard Maule nu a luat parte la nici o vînătoare, aflîndu-se cu Adelaide nu în Boulogne, ci la Neapole, unde au rămas pînă la sosirea zilelor calde și însorite ale primăverii. În acest răstimp s-au vîndut și caii, fiindcă stăpînul lor nu și-a contramandat hotărîrea. Însă nu am putea preciza dacă a realizat vreun cîștig sau l-a dat în pierdere...

CAPITOLUL LXXVII

SUCCESUL LUI PHINEAS FINN

CAM LA O SĂPTĂMÎNĂ după venirea la Matching, Phineas primi o depeşă sau, mai exact, două, trei rînduri de la primul ministru prin care îl convoca la Londra.

— Va să zică te repezi în metropolă, ca să te vezi cu şeful guvernului, îl interpelă ducele în aceeaşi zi. Mi-a scris şi mie Onorabilul Gresham, şi nădăjduiesc să ne putem bucura de sprijinul dumitale în viitoarea sesiune parlamentară.

— Mărturisesc că nu ştiu în ce scop sînt chemat, îi declară celălalt.

— Ţi-l pot comunica eu, pentru că am primit dezlegarea s-o fac. Liderul nostru vrea să-ţi ofere o dregătorie. Auzindu-l, Phineas simţi că i se înfierbîntă ceafa şi obrajii, dar îşi frînă orice reacţie pripită, lăsîndu-l pe celălalt să-şi urmeze ideea. Domnul Gresham a socotit oportun să te prevină asupra intenţiei pe care o nutreşte, spre a-ţi da posibilitatea s-o cîntăreşti dinainte, îl informă ducele. Cu siguranţă ţi-ar fi comunicat şi postul ce-l are în vedere, şi nu prin intermediul meu, ci nemijlocit. Însă probabil mai există schimbări care condiţionează o funcţie de alta. Oricum, ai să-l vezi şi o să-ţi spună ce are de gînd. Nu ?

— Bineînţeles că am să-l întîlnesc. Voi fi la Londra chiar astă seară, îl anunţă Phineas.

— Iar eu mă voi îngriji să ţi se pună o trăsură la dispoziţie, îi făgădui Ducele de Omnium. Şi încă ceva, domnule Finn. Nu aş vrea să mă erijez în sfătuitor, dar îmi place să cred că te vom avea alături de noi, în guvern.

Răvăşit cum era şi necunoscîndu-l suficient pe duce ca să-i împărtăşească simţămintele de moment, Phineas ocoli un răspuns categoric.

— Desigur, te voi întoarce la noi, îi spuse amfitrionul, schimbînd subiectul.

— Asta în orice caz, îl asigură invitatul mulţumindu-i de ospitalitate şi înştiinţîndu-l că ar dori să se prevaleze de ea cîteva zile în plus.

Era absolut hotărît să aibă o discuţie cu Marie Max Goesler cît se aflau împreună la Matching. Din spusele ei aflase că intenţiona să facă un drum la Viena,

unde avea să rămînă pînă în preajma Crăciunului. Aşa că se impunea să-i vorbească înaintea voiajului proiectat. Dar nu în felul cum o făcu şi în ziua aceea, cînd schimbară cîteva vorbe fără nici o tangenţă cu ideea ce-l urmărea.

— Trebuie să mă reped la Londra, îi aduse la cunoştinţă după convorbirea cu ducele.

— Am auzit vestea de la lady Glencora, îi răspunse cu obişnuitul ei calm.

— Sînt convocat de onorabilul Gresham. S-ar părea că vrea să-mi ofere o slujbă, pe care nu a binevoit să mi-o dea cîtă vreme a trăit nefericitul acela...

— Şi ai s-o primeşti negreşit. Nu-i aşa, domnule Finn ?

— De asta nu sînt deloc convins.

— De ce nu ? Trebuie s-o accepţi. Ar fi o copilărie de neiertat să-ţi primejduieşti viitorul cu gîndul la maşinaţiile unui răutăcios care nu mai există.

— Nu amintirea lui Bonteen m-ar determina să refuz actuala propunere, se apără Phineas.

— Dar ceva similar, susţinu Marie. Şi ânume ranchiuna pe care i-o porţi actualului ministru deoarece şi-a plecat urechea la intrigile răposatului dumitale vrăjmaş. Or nu reacţia lui sau a celorlalţi semeni trebuie să te călăuzească în hotărîrile pe care le iei. Dacă primeşti oferta, să n-o socoteşti o favoare din partea domnului Gresham. Iar de-o refuzi, să n-o faci din resentimente faţă de el. Odată ce te-a ales, înseamnă că apreciază serviciile pe care le aduci naţiunii.

— Sau votul meu de care vrea să se asigure....

— Se prea poate şi nu. În definitiv, n-ai cum să descifrezi adevăratele sale intenţii. Pe cînd ale dumitale îţi sînt absolut clare. Dacă intri în guvern, vei sluji ţara şi nu pe dînsul. De ce nu ai presupune că raţiunea de a ţi se da o funcţie coincide perfect cu motivul care te face să o primeşti ? Şi apoi, e nevoie să pui piciorul pe o treaptă, dacă ţii negreşit să urci pînă în vîrful scării.

— Numai că scara e strîmbă, obiectă Phineas.

— Mai strîmbă ca acum trei ani ? Sau acum şase luni, cînd şi dumneata şi amicii apropiaţi eraţi siguri că vei fi cooptat în guvern ? Nimic nu e mai primejdios pentru om decît clătinarea propriilor convingeri în urma unui accident personal. Cînd necuratul, îmbolnăvindu-se grav, a dat fuga la sihăstrie, a făcut-o cu gîndul să ajungă în

rîndul sfinților ? Sau cînd bărbatul decepționat în amor blamează toate femeile, vorbește imparțial ? Tot astfel și un călăreț pasionat care s-a prăvălit în fața unui obstacol, rupîndu-și piciorul, crezi că refuză să mai urce în șa fiindcă i-a pierit pofta de călărie sau pentru că nu poate uita durerile îndurate ? În toate exemplele de mai sus, frica se dovedește mai puternică decît rațiunea.

— Și la mine tot teama și-ar spune cuvîntul ?

— Firește dacă vei renunța la un ideal după care ai tînjit înaintea nefericitului accident cu arestarea. Și fiindcă-ți, vorbesc cu deplină sinceritate, se cuvine să-ți fac o mărturisire. Îmi pare rău că propunerea domnului Gresham a venit în clipa de față. Bine ar fi fost să mai întîrzie pînă la iarnă.

— Pentru ce ? o întrebă cu nedumerire.

— Fiindcă pînă atunci erai complet întremat. Pe cînd astăzi ai un moral încă șubrezit, vezi totul în negru și în dezacord cu ceilalți.

— Există un motiv care m-a transformat, oftă el.

— Ba bine că nu ! recunoscu Marie. Numai Dumnezeu știe cîtă energie ți-a trebuit ca să ții fruntea sus în acele săptămîni lungi și grele pe care ți-a fost dat să le înduri. După mine este un miracol cum de nu ți-ai pierdut mințile după cîte ai pătimit. Și tocmai pentru că ai dovedit atîta tărie, ar fi păcat să clachezi chiar acum cînd ți se întinde pe tavă ceea ce ți-ai dorit mereu.

— Nu sînt primul care jinduiește după un lucru lipsit de valoare.

— Bine, dar l-ai mai avut odată în mînă și nu l-ai considerat astfel. După cît îmi aduc aminte, te pasiona munca pe care-o făceai și nu ai fi părăsit-o pe motiv că ar fi fost plicticoasă, nedemnă ori, cum spuneai adineaori, fără valoare. Ci ai abandonat-o din cauza unei divergențe de opinii într-o chestiune politică. Pentru asta ai demisionat, nu ? Ceea ce poți face oricînd și pe viitor.

— Bineînțeles, încuviință Phineas. Numai că omul înclinat să abdice nu are ce căuta în posturi înalte.

— Atunci să nu-ți stea gîndul la abdicare îi replică implacabilă. E vorba de propășirea sau de compromiterea carierei spre care ai năzuit, și tare aș regreta să periclitezi șansa ivită, dintr-un exces de zel pe care ți-l faci pentru că nu ești complect vindecat sufletește.

Marie Goesler îi vorbise cu atîta dezinvoltură, că se văzuse incapabil s-o contrazică, deși argumentele ei vizaseră doar pe departe rațiunile care-l împingeau spre soluția ce avea s-o adopte. Tot drumul spre Londra îi recapitulă spusele, cîntărindu-le cu atenție. Despre partea financiară a propunerii domnului Gresham nu se spusese o vorbă. Nici unul nu strecurase o aluzie la salariul ce-l va primi într-un post de guvernămînt sau la îngrozitoarea lipsă băncască în care-și ducea existența. Dar și fără să atingă această latură delicată, era conștient că trebuia să facă un pas decisiv, pentru că altminteri se vedea obligat să dispară în obscuritate peste foarte scurt timp.

Prietena care-l povățuise cu stăruință să reintre în arena politică dispunea de mari bogății — și cu mult înainte de a-i auzi sfatul, luase hotărîrea definitivă să-i ceară mîna. Nu își fixase momentul dar, mai devreme sau mai tîrziu, știa c-o va face. Amicii apropiați priveau drept o certitudine această căsătorie. Ducesa i-o spusese cum nu se poate de străveziu. Lady Chiltern, care pentru el însemna incomparabil mai mult ca Ducesa de Omnium, îl invitase la Harrington-in compania unei prietene asigurîndu-l de buna-i primire. Or la care alta se putuse gîndi Violet, dacă nu la viitoarea lui soție și deci la Marie Max Goesler ? Laurence Fitzgibbon, nu de mult însurat, îi întîmpină felicitările prezentate ca unuia ce-i va urma exemplul cît de curînd. La fel și bătrînul Low, îi vorbise de însurătoare ca despre ceva de la sine înțeles. Și chiar doamna Bunce îi făcuse apropouri cu același substrat, jeluind pierderea chiriașului îndrăgit și tristețea ce-o aștepta. Toată lumea aflase de călătoria făcută de Marie la Praga și se aștepta să-i vadă pentru totdeauna uniți.

Însă dragostea lui începuse să încolțească înaintea vestitei expediții în Boemia. Îi simțise primii fiori în pribegia cu Marie prin pădurile Broughton, după reîntîlnirea la conacul lordului Chiltern, și de atunci crescuse mereu, ajungînd să-i pună stăpînire pe inimă. Așa se hotărîse s-o ceară. Dar ea îl mai accepta oare ? Și la întrebarea aceasta nu avea deloc siguranța răspunsului, spre deosebire de restul prietenilor care-i socoteau ca și căsătoriți. Numai că ei nu știau de acel episod consumat nu de mult o vilă din Park Lane, deși lui i se părea ca făcînd parte

dintr-o altă viață, ca tot ce i se întîmplase în decursul întîiului său popas la Londra. Cu puțin înainfea plecării spre meleagurile natale, Marie Goesler i se dăruise cu întreaga avere, în credința că ascensiunea lui atîrna de ajutoru-i material. Cunoscîndu-i cutezătoarele ambiții, alături de handicapul crîncenei sărăcii, îi pusese totul la dispoziție, cu o dragoste fără margini. Pentru ca el s-o refuze și pe urmă să se despartă fără a-și spune un cuvînt. Mai tîrziu existența îi adusese din nou laolaltă, și Marie sărise din nou să îl sprijine. Doar nu ea plecase la Praga, pe urmele adevăratului asasin ? Și nu se numărase printre primele ființe care se străduiseră — și spre norocul său izbutise — să-l salveze din mîinile călăului ? „Draga de ea !" murmură cu ochii închiși, lăsîndu-se legănat de lunecarea unduioasă a trenului și de speranța că este iubit.

Însă nu peste mult, îi răsărise un alt gînd. Nu cumva fosta ei dragoste se prefăcuse în amiciție și nimic altceva ? Nu era de așteptat ca orgoliul de femeie — ori de simplă făptură omenească — să răzbune ofensa ce-o suferise cîndva, în pofida oricăror sentimente ? În mod normal ar fi trebuit să-și dea seama că o iubește și că este gata să i se prosterneze la picioare. Or atunci de ce-l îndemnase cu asemenea insistență să se întoarcă la cariera la care visase pînă mai ieri ? Să deducă de aici că nu mai intenționa să-l răsfețe cu afecțiunea și generozitatea de odinioară ? În fond se putea foarte bine ca lady Chiltern și chiar ducesa să fi dat greș cu prognozele lor, mai ales cu o făptură ca Marie, care nu își destăinuie proiectele intime unei amice ca lady Glencora.

Printre simțămintele prilejuite de amintirile dialogului ce-l purtaseră, stăruia și regretul că nu izbutise să-i talmăcească adevărata lui stare de spirit în legătură cu propunerea ce urma s-o primească. Fără îndoială survenise o schimbare în optica sa, însă nu dintr-o slăbiciune ce s-ar fi datorat suferințelor îndurate. După el, supliciul prin care trecuse mai curînd îl fortificase, și nu invers, înarmîndu-l cu o viziune mai limpede a realității. Bunăoară, cu ani înainte, cînd debutase în viața politică, socotea ocupația de înalt slujitor administrativ drept cea mai prielnică pentru un tînăr dotat cu anumite însușiri. Pe atunci își închipuia că nici o profesiune nu poate aduce satisfacții mai mari. Firește, munca pe care o cerea nu

era nici pe departe ușoară, și retribuția destul de nesigură. În schimb avea compensația unei ocupații plăcute, iar de mai reușea să se achite cu brio de ea, ce altă răsplată putea să-și dorească ? A se număra printre dregătorii țării, fie și o singură sesiune parlamentară, însemna pentru el chiar mai mult decît jilțul ministerial al justiției ori privilegiul de a-l păstra ani de-a rîndul — cum se întîmplase cu lordul Mansfield, de pildă. Așa judecase o perioadă de timp. Pentru ca în lunile de pe urmă să apară tot mai multe fisuri în idealul pe care și-l făurise. Un individ pentru care nu avusese decît dispreț primise o funcție de seamă, și din momentul acela disprețuise pînă și postul ce-i fusese atribuit. Apoi surprinsese certuri, flecăreli și ofense între oameni de la care așteptase discreție și demnitate.

Indiscutabil, diagnosticul doamnei Goesler era cel corect. Bonteen și dușmănoasele lui mașinații avuseseră darul să-i clatine crezul lui Phineas, anihilîndu-i fostele aspirații. Deși el nu realiza acest adevăr.

La Londra ajunse pe înserate, iar întîlnirea cu primul ministru era fixată pentru a doua zi dimineața. Înainte de a porni spre marele demnitar, trecu pe la club, să ia micul dejun. Și acolo îl aștepta o depeșă din partea Laurei Kennedy, pe care o transcriem în întregime.

„Saulsby, 28 august, 18...

Dragul meu Phineas,

chiar acum am primit o scrisoare de la Barrington în care mă anunță că domnul Gresham vrea să te numească în funcția pe care ai mai deținut-o, la Colonii. Tot el mă informează despre lamentabila stare a lordului Fawn care, în urma tracasărilor avute cu pastorul Emilius, a devenit incapabil de orice activitate, încît a hotărît să demisioneze și să plece pentru o vreme, din țară".

Așadar primul ministru îi rezervase postul de acum trei ani, cugetă Phineas, întrerupînd lectura pentru cîteva clipe. După care citi mai departe :

„De fapt Barrington a stăruit să îți scriu, fiind aproape convins că vei refuza propunerea domnului Gresham. Să aibă oare dreptate ? Mi se pare cu neputință ! Rîndurile lui dovedesc multă grijă și adevărată prietenie. Dorește

din inimă să intri în guvern. Dar se teme că ești pornit împotriva domnului Gresham pe motiv că nu te-a cooptat de la bun început și că nu-l vei ierta pentru slăbiciunea ce a vădit-o față de domnul Bonteen. Ceea ce nu pot să cred ! Ar fi absurd să te lași urmărit de umbra nefericitului decedat și să-ți distrugi viitorul. În definitiv te interesează amiciția sau antipatia domnului Gresham ? Esențialul e să te afirmi, să-ți croiești un drum, să te folosești de împrejurări și să-ți aperi interesele proprii, fără a te sinchisi de sentimentele altora. Doar sînt atîția dregători care lucrează zi de zi împreună detestîndu-se reciproc. Și poate faptul este normal. Cînd există așa de mulți aspiranți la puținele beneficii care se împart, e de așteptat să se lupte și să se calce între ei pe picioare. Sînt convinsă că lordul Cantrip a intervenit pentru tine la șeful guvernului. Ba i-a cerut poate cu stăruință să te numească. Și dacă lucrurile s-au petrecut astfel, te poți socoti un om norocos. Fiindcă avîndu-l aliat pe lordul Cantrip, care, cum știi, e prieten la toartă cu domnul Gresham, o vei duce bine și cu acesta.

Te implor nu-i respinge propunerea fără să-i ceri un răgaz de gîndire, în care te rog să vii pînă aici ca să te sfătuiești cu papa.

Am petrecut două săptămîni ucigătoare la conacul Loughlinter, după care, simțind că nu mai rezist, m-am refugiat la Saulsby, unde voi rămîne toată toamna și iarna. Vreau să lichidez moștenirea primită, pentru că nici moșia Loughlinter, nici îndeletnicirea la care mă obligă nu îmi priesc. Cu toate că nu știu ce ocupație sau care loc pe pămînt m-ar putea mulțumi ! După amarnicele decepții îndurate mă văd ancorată într-o existență retrasă și monotonă, fără altă perspectivă decît aceea de a-l veghea pe papă pînă la ultima lui suflare. Lumea va zice că este o formulă ideală pentru o văduvă fără copii. Dar față de tine n-am să pretind că mă împac cu această soartă. Îmi amintesc întruna de vîrsta ce-o am, de năzuințele încă nestinse și — pentru ce nu aș recunoaște ? — de dragostea mea. Îmi spun mereu că nu mai am ce să aștept de la viață, de parcă aș fi o bătrînă gîrbovită, gata să închidă ochii, deși, la anii mei, cu greu pot să cred că așa o să fie. Iar pînă la capătul drumului — sterp și anevoios — s-ar putea să mai am încă mult ! desigur nimeni

nu m-ar împiedica să-mi schimb felul de trai. Să devin, spre exemplu, o gazdă reputată la Londra, înconjurîndu-mă de relații prin dineuri, lingușeli și tot felul de intrigi mondene — la fel ca femeia pe care-o admiri. Pentru asta nu îți trebuie decît bani. Și acum am destui, slavă cerului ! Ar fi o investiție și cu un oarecare profit, deoarece mi-aș dobîndi o notorietate. Nenorocirea e însă că nu știu să lingușesc oamenii, și aș fi tentată să torn otrava în mîncarea celor nesuferiți. Pe urmă tu nu ai putea să apari la ospețe sau, dacă ai face-o, nu ar mai veni alții. S-ar părea că un spiriduș nemilos s-a ținut scai de mine, zădărnicindu-mi toate plăcerile din care semenii mei se înfruptă în voie.

În schimb tu, Phineas, ai viața înainte. Numai de două lucruri mă tem ; să nu te însori cu o femeie ce nu te merită și să nu îți primejduiești cariera printr-o rigiditate excesivă. În privința căsătoriei, nu-ți pot spune nimic. Dar în legătură cu profesiunea, ascultă-mi rugămintea fierbinte și vino aici, înainte de a lua o decizie. Natural, poți accepta pe loc oferta domnului Gresham, și așa se cuvine să faci, afară de cazul cînd funcția propusă ar fi nedemnă de tine. Consultă orice amic și te va sfătui să primești numirea la Colonii. Iar dacă totuși te bate gîndul să o declini, cere-i domnului Gresham o păsuială de două, trei zile, și vino la Saulsby. Liderul nostru n-o să-ți refuze această favoare, și nici tu pe a mea, după atîtea cîte ne leagă.

Cu toată afecțiunea
L. K."

Era limpede că nu putea trece peste dorința Laurei. Trebuia să meargă la Saulsby, și chiar fără întîrziere. Cu șeful guvernului avea întîlnire peste o jumătate de oră. Îi va cere un răgaz de gîndire, dar nu îndrăznea să-i pretindă mai mult de o zi. Deci în acest interval urma să-și viziteze prietena. În drum către reședința domnului Gresham, se opri la un oficiu poștal și telegrafie Laurei : „Sosesc cu trenul de 7 p.m. Trimiteți trăsură la gară". Odată îndeplinită și această formalitate, nu îi mai rămînea decît să-l înfrunte pe marele demnitar. Și, peste cîteva minute, se afla înaintea lui.

Preaonorabilul Gresham îl primi cu o politețe extremă. Este o specialitate a șefilor de guverne să fie amabili, cu

cei mărunți, deși, cînd îi tratează global, se mai întîmplă să dea dovadă de asprime sau chiar de brutalitate. Ceea ce nu era cazul în speță. Față de un viitor subaltern, primul ministru se poartă foarte politicos, iar cu unul care bate în retragere, și mai politicos — afară de situațiile cînd retragerea se produce în condiții precare. Apoi e plăcută postura de a împărți privilegii — dacă nu cumva beneficiarii le consideră prea minore, o bănuială care nu-i putea trece prin mintea domnului Gresham în legătură cu tînărul pe care-l avea dinainte. De numele lui auzise frecvent. Atît de frecvent, încît existase un timp cînd începuse să-l agaseze. O parte din colegi i-l recomandaseră călduros ; alții îl sfătuiau să nu se încurce cu el. Personal, era convins că junele se purtase urît cu onorabilul Robert Kennedy. Mai știa că, într-o anume împrejurare, se smucise din ham și o luase razna, alături de calea prescrisă. Iar Bonteen îi mai șoptise și altele, determinîndu-l să-l șteargă de pe lista fericiților candidați la dregătorii. Cu alte cuvinte, închisese porțile Paradisului unui îngeraș care abia aștepta să se vadă înăuntru. Sau cel puțin așa credea el.

Acum îl aștepta cu cheile în mînă, cu porțile larg deschise și cu un jilț pe care îngerașul cel izgonit cu siguranță avea să se așeze exultînd de recunoștință. Cu astfel de gînduri începu tratativele, rostind mai întîi un mic și aproape inevitabil discurs la adresa decedatului Bonteen. După acesta, alunecă lin la candidatul de față, lăudîndu-i, prin cuvinte pompoase, atitudinea bravă din timpul procesului, apoi realegerea sa în circumscripția Tankerville, de care se bucurase enorm și prin care tîrgul își dobîndise un titlu de glorie, ca într-un tîrziu să ajungă la propunerea ce dorea să i-o facă. Extenuat de îndelungile chestionări în legătură cu suspectul zărit în seara asasinatului, lordul Fawn demisionase, lăsînd liberă funcția pe care Phineas o mai deținuse cîndva, spre binele obștei și liniștea lordului Cantrip, pe care-l avusese ca șef. Aceasta era funcția ce i-o punea la îndemînă, îl informă domnul Gresham, exprimînd în continuare nădejdile cele mai înfocate și acute în privința neprețuitului concurs al alesului.

Din risipa superlativelor și a hiperbolelor, se desprindea limpede că nu se îndoia nici o clipă de natura ripostei ce o va primi. Și o aștepta încîntat.

Candidatul venise cu ea pregătită și o rosti așa prompt, încît nu lăsă nici iluzia unei ezitări momentane.

— V-aș ruga respectuos să-mi acordați un răgaz de cîteva ceasuri în care să reflectez la propunerea dumneavoastră, glăsui ca un papagal.

Fața demnitarului se ascuți brusc. La așa ceva nu se așteptase. Dorise un răspuns imediat. E drept, nu era la prima figură de genul acesta. Știa din experiență că secretarii de stat, cancelarii și primii lorzi cer timp de gîndire. Și mai știa că adesea se tîrguiesc la sînge pînă consimt să intre în ham, deși frumos le-ar fi stat să fie mai modești și să accepte fără fasoane favorurile acordate. Dacă fiecare subordonat pretindea un răstimp de cîteva ceasuri pînă a se decide, în cîtă vreme se mai alcătuia un guvern ?

— Îmi pare tare rău că vă creez neajunsuri, continuă Phineas observîndu-i nemulțumirea, dar situația în care mă aflu nu-mi îngăduie să mă prevalez de măgulitoarea dumneavoastră propunere fără o prealabilă chibzuință.

— Credeam că vă place postul ales, îi zise Gresham subit apatic.

— Și nu ați greșit, îl asigură celălalt.

— Apoi am fost informat că v-ați scuturat de fostele reticențe — mă refer la cele politice — care v-ar fi împiedicat să susțineți actualul guvern.

— De aproape doi ani, de cînd guvernul și-a însușit punctul nostru de vedere cu privire la drepturile arendașilor irlandezi, nu-mi amintesc să fi existat vreo chestiune cu care să nu fiu de acord. Dar poate ar fi preferabil să vă spun adevărul, domnule Gresham.

— Fireşte, fireşte, îl încurajă el, deși conștient că în astfel de împrejurări, nimic nu putea fi mai dăunător ca revelarea adevărurilor dezagreabile.

— Cînd ați venit la putere, după înfrîngerea domnului Daubeny în chestiunea reformei religioase, nici un parlamentar nu-și dorea o funcție cu mai multă ardoare ca mine, și sînt sigur că dintre toți dezamăgiții, eu am suferit cel mai aprig. Decepția mi-a fost agravată și de unele circumstanțe, cu defăimările apărute în presă și anumite disensiuni personale. Nu are rost să mai răscolesc blestemata istorie cu domnul Bonteen, precum și absurda acuzație provenită din calomniile proferate. Toate aceste întîmplări au operat o profundă schimbare în mine. Am sentimentul că am fost maltratat, nu de dumneavoastră,

în mod special, ci de partid. De aceea, azi privesc cu alți ochi numirea oamenilor în funcții.

— O, de-ați ști ce rol ingrat are șeful guvernului în această privință ! se lamentă domnul Gresham.

— Vă cred fără nici o rezervă, îl căină Phineas.

— Cînd numirile sînt impuse de împrejurări și nu atîrnă de alegerea sa, se simte în al nouălea cer.

— Și asta o cred.

— Eu unul așa aș dori să se întîmple cu toate posturile de guvernămînt. Sînt rarisime cazurile cînd primul ministru primește mulțumiri din partea cuiva. Recunoștința este o pretenție la fel de absurdă ca tihna celestă în sînul guvernului.

— Regret că nu reprezint o excepție de la regula generală a ingratitudinii, declară Phineas.

— Să încetăm însă cu lamentările, fiindcă tot nu servesc la nimic, nu-i așa ? Rămîn în așteptarea răspunsului ce mi-l datorați. Poate-l primesc în cursul dimineții de mîine.

— În mod cert, dacă vă mulțumiți cu o telegramă.

— E perfect, consimți demnitarul. Am nevoie de un „da" sau „nu". Și nimic mai mult. La ce mi-ați detalia motivarea deciziei, cînd tot n-aș pricepe-o ? Așa c-o păstrați pentru dumneavoastră — singurul în măsură să o înțelegeți. La revedere.

Abia în clipa cînd candidatul ajunse la ușă, domnul Gresham își aminti că, în calitate de căpetenie a guvernului se cuvenea să-și frîneze mînia, arătîndu-se pînă la capăt afabil. Și ca atare mai înnodă un adaos :

— Totuși nu-mi pierd speranța că voi primi un răspuns favorabil, domnule Finn.

Completarea pică la țanc, fiindcă de n-ar fi venit, Phineas hotărîse să se întoarcă din drum și să-i respingă pe loc propunerea. Dar ultimele cuvinte l-au silit la tăcere.

De la reședința marelui potentat, se duse direct la prietenul Monk care ardea de curiozitate să afle rezultatul întrevederii. Și el îl povățuise întocmai ca Marie Goesler și lady Laura, încît Phineas pricepuse că de la nici un prieten nu putea aștepta un alt sfat.

— Are și el necazuri, îi zise amicul, referindu-se la primul ministru.

— Se poate concepe să fii la cîrma guvernului și să nu ai bătaie de cap ?

— Ori să nu trudești ? adăugă celălalt. Deși mă cam îndoiesc că muncește mai mult decît restul colegilor. Cît despre necazuri, ele depind exclusiv de intelectul și firea celui în cauză. Îți amintești, bunăoară, de bătrînul lord Brock ? Nimeni nu l-a văzut cîndva supărat. Era apărat, ce e drept, de o platoșă întreită, alcătuită dintr-un temperament cumpănit, o piele groasă și o desăvîrșită încredere în sine. Domnul Mildmay era mai slab de înger și, în consecință, mai expus suferințelor, dar a fost ocrotit de adorația adepților. Domnul Gresham nu se bucură de asemenea ocrotire. Deși înzestrat cu o minte mai ageră decît Mildmay și lordul Brock, și la fel de bun patriot ca și ei, are o nesiguranță de sine care îl face oricînd vulnerabil. E conștient de marea lui slăbiciune, însă nu poate să și-o domine. Și încă ceva. În raporturile cu oamenii, îi lipsește înțelepciunea înaintașilor. Orice vorbă a unui rival îl rănește. Iar disprețul arătat de un prieten, înseamnă un junghier în coastă. Își face tot timpul procese de conștiință, se învinuiește și se torturează cumplit. De aceea l-aș absolvi de toate păcatele dacă mi-ar sta în putere.

Sper că nu-i un îndemn să-i primesc oferta numai ca să-i dau satisfacție, zise Phineas vădit intrigat.

— Să fiu în locul dumitale aș face-o, îi răspunse Monk. Nu ca să-l măgulesc, dar fiindcă este cinstit.

— Și ce dacă e ? Noi sîntem altfel ? îi ripostă Phineas neînduplecat. Mai bine spune-mi ce credit mai pot să acord unui șef de guvern care s-a lăsat îmbrobodit de unul ca Bonteen... ?

CAPITOLUL LXXVIII

ULTIMA VIZITĂ LA SAULSBY

HOTĂRÎREA LUI PHINEAS era irevocabilă. Și atunci pentru ce se mai ducea la Saulsby să se consulte cu prima sa mentoră în materie politică ?

În primul rînd, fiindcă o eschivare ar fi însemnat rea-voință și ingratitudine. Laura îl implorase să vină. Deci era dator să-i răspundă chemării.

Şi în al doilea rînd, pentru că trebuia să-i comunice o veste. Desigur îi va lămuri şi motivele ce-l îndemnau să renunţe la postul de subsecretar de stat. Însă mai important era să-i împărtăşească proiectul de a se însura cu Marie Goesler. Încă nu o ceruse de soţie şi ar fi putut să tacă pînă se înfăţişa cu propunerea, iar dacă era refuzat, să nu pomenească în veci de neizbutita încercare. Dar i se părea o laşitate să se ascundă de Laura. Cu ea trebuia să se poarte după cum merita o prietenă cu totul deosebită — mai apropiată decît o soră. Căci aşa o considera. Şi la proxima lor discuţie avea să-i precizeze această poziţie — singura pe care putea s-o deţină în sufletul şi în existenţa lui.

De cînd o ştia se silise să fie cinstit şi, pe cît posibil, s-o cruţe. Însă de astă dată nu putea împăca ambele noţiuni. Era nevoit să opteze pentru una din ele. Şi, evident, se oprise la prima. Avea datoria să-i spună adevărul. Să limpezească definitiv situaţia. Că o iubise cîndva, voise s-o facă soţia lui şi ea nu l-a vrut, o ştiau deopotrivă. Însă de atunci trecuseră ani, sentimentele lui se schimbaseră — din amor înfocat, într-o prietenie statornică — iar propunerea de căsătorie rămînea o amintire idilică, imposibil de reeditat. Acum încerca să repare o greşeală faţă de altă femeie, a cărei dragoste o nesocotise. Poate mărturisirea lui avea s-o scandalizeze pe Laura, să producă o ceartă puternică între ei. Firește, nu o dorea. Dar în această privinţă nu avea cuvîntul din urmă.

Şi-l păstra numai în chestiuni strict personale, ca de pildă numirea oferită de Gresham, pe care n-o va primi, deşi era conştient că prin gestul său dădea cu piciorul la idealul pentru care luptase din totdeauna. Într-un moment de slăbiciune prostească — cum o eticheta ruşinat — încercase a-i deslui înaltului demnitar tristeţea stării sale morale cu gîndul de a-i cîştiga înţelegerea. Îi vorbise de calomniile ce-l răniseră, de suferinţa prin care trecuse, văzîndu-se dat deoparte din pricina defăimărilor debitate pe seama lui.

Dar marele Gresham refuzase să-i dea ascultare. Dînsul avea nevoie numai de un „da" sau „nu" în chip de răspuns. Şi i-o spusese făţiş că nu-i va pricepe motivarea deciziei chiar de i-ar explica-o pe larg. Împietrirea lui îl jignise şi i-ar fi dat o ripostă să-l ţină minte de nu-i punea pumnul în gură prin amabila reînnoire a propunerii.

Dacă nu-l refuzase pe loc, nu însemna însă că nu o va face în orele următoare. Îi va trimite în scris acel „nu" de care îi pomenise. Fiindcă de alt răspuns nici nu putea fi vorba. Decizia era luată. Numai că încercînd să-i analizeze substratul, nu-i prea dădea de rost. Ce ciudăţenie ! De unde fusese convins că se poate justifica înaintea şefului său suprem, acum nu izbutea s-o facă nici faţă de sine !

Reflectă un răstimp la starea lui materială. Într-adevăr, era scutit de obligaţii familiale. Nu avea pe nimeni de întreţinut. Dar nici posibilitatea de a-şi procura un venit. În ultimile douăsprezece luni trăise din modestul său capital, care avea să secătuiască în cel mult doi ani dacă va consuma în continuare din el. Poate exista o ieşire din impasul în care se afla : însurătoarea cu Marie Goesler. Odată ce-l accepta ca soţ, nu mai era obligat să-şi cîştige pîinea de toate zilele. Şi totuşi, nu perspectiva unei căsătorii profitabile îl determina să refuze numirea la Colonii. De asta putea să jure, aducînd în sprijinul bunei sale credinţe însuşi îndemnul repetat al doamnei Goesler de a primi oferta domnului Gresham. Prea stăruise mult ca să n-o suspecteze de o radicală metamorfoză. Pesemne nu mai intenţiona să-l răsfeţe ca altădată, şi folosise prilejul pentru a-i da de înţeles că trebuia să se rostuiască pe contul său. Oare neascultarea îndemnului îi va înmuia inima ? se întrebă fără voie. Dar imediat se mustră cu asprime. Cum de amestecase însurătoarea cu treburile profesionale, cînd nu aveau nici în clin nici în mînecă ? Va refuza oferta lui Gresham nu în speranţa unei existenţe îmbelşugate de pe urma femeii pe care o iubea, ci pentru că realmente se săturase de intrigile şi răutăţile politicienilor. „Nici nu ştiu ce-mi repugnă mai mult. Răzvrătirea lor prefăcută ori stimularea politeţei ?", îşi zise îngreţoşat.

În gară la Saulsby îl aştepta trăsura lordului Brentford care-l purtase de atîtea ori în trecut, fie spre circumscripţia Loughton, unde candidase într-o vreme, sau către casa unde sperase cîndva să-i cîştige inima tinerei Violet Effingham. În pofida strădaniilor, nu izbutise şi pînă în cele din urmă deveniseră buni prieteni. Aşa cum se întîmplase cu toate femeile îndrăgite. Şi la drept vorbind, adevăratele amiciţii le statornicise numai cu sexul frumos. Faţă de unul ca Chiltern se simţea destul de apropiat.

Dar nu-i lega o înțelegere și o afecțiune profundă. În aceleași raporturi se afla și cu Barrington Erle sau cu bătrînul Low. Ceea ce nu putea afirma despre Violet Effingham — cum îi plăcea s-o numească și azi. Cînd trăsura opri în fața conacului, gîndul lui se îndrepta mai mult către ea decît spre Laura Kennedy.

Înăuntru îl întîmpină un valet care-l conduse de-a dreptul în odaia ce i se hărăzise. Era aceeași în care așternuse cu ani în urmă, buclucașa epistolă ce declanșase duelul cu lordul Chiltern. Înaintea plecării, lacheul îl informă că lady Laura îl aștepta în salon, pentru a cina împreună.

— Ce bine îmi pare că ai venit, îi zise cînd îl văzu. Papa nu se simte prea bine și a mîncat mai devreme. Dar eu te-am așteptat. Se înțelege. Doar nu ți-ai închipuit că am să te las singurel. Dacă nu ți-am ieșit în întîmpinare, am făcut-o la gîndul că ești flămînd, ostenit și preferi să urci mai întîi în cameră, să te schimbi de ținuta de drum, spre a veni cît mai grabnic la masă. Nu-i așa că a fost cald ?

— Grozav. Și enorm de mult praf. De ieri, de cînd am plecat de la Matching, parcă am fost numai în tren !

— Reprezentanții guvernului fac dese călătorii, stimate domnule Finn, rosti ea șăgalnic. Parcă te văd plecînd de cîte două ori pe săptămînă în Scoția, și de tot atîtea ori întorcîndu-te în Londra, chemat de interesele statului. Deocamdată vei merge, însă, numai pînă în sufragerie, în care scop binevoiește să-mi oferi brațul.

De la întoarcerea din Dresda, niciodată nu o văzuse așa de zglobie, cugetă el. La gluma pe care o făcuse în legătură cu viitoarele sale îndeletniciri, asistase și un lacheu, astfel că n-o putuse opri, răspunzîndu-i în mod serios. Iar pe urmă, în sufragerie, se arătă așa de aferată și de prevenitoare, neștiind ce să-i mai ofere, îmbiindu-l cu bunătăți și cu vinuri alese — cum obișnuiesc doar femeile iubitoare — încît nu se îndură s-o mîhnească, împărtășindu-i adevăratele sale intenții. Se lăsă răsfățat, zîmbind și ospătîndu-se, dar simțind incontinuu o greutate în piept la gîndul apropiatelor confesiuni care, cu siguranță, aveau să transforme zburdălniciile amicei în mînie sau în adîncă durere.

— Și cine mai era la Matching ? îl întrebă la un moment dat.

— Garnitura obișnuită, o informă cu indiferență.

— Minus bătrînul duce.

— Aa, da. Minus bătrînul duce, firește. Principala noutate constă în apelativele nobiliare. Lady Glencora a rămas atît de fidelă ei însăși, încît e mai mare păcatul că nu și-a păstrat vechiul nume. Acum i se spune ducesă. Și tare nu i se potrivește.

— Dar el s-a schimbat ?

— Nu aș zice. I-am surprins doar umbre de încruntare pe chip cînd cei dimprejur i se adresează cu „Alteță". Însă altă prefacere, nu. Și ca Planty Pall avea o rigiditate în ținută care împiedica pe oricine să-l bată pe umăr. Iar asta și-a menținut-o, bunînțeles. A rămas același Planty Pall, cum îi spun prietenii. Deși mă îndoiesc că de la terminarea colegiului Eton a mai îndrăznit careva să folosească acest nume de față cu el.

— Ce alți oaspeți mai erau la conac ? îl iscodi Laura. Cred că gemea de lume.

— Într-adevăr erau foarte mulți invitați. Printre alții și sir Gregory Grogram, care mi-a cerut scuze pentru încercarea sa de a-mi curma... cariera.

— Vai, Phineas ! Să nu te aud vorbind astfel !

— Iar sir Harry Coldfoot s-ar fi zis că-și atribuie meritul de a fi îngăduit tribunalului să mă achite. Au fost și soții Chiltern vreo două zile.

— Ce l-a putut aduce pe Oswald la Matching ? se miră sora lui.

— O misiune vitală, în legătură cu vulpile. Proprietatea ducelui ajunge pînă în comitatul său. Ea este o femeie dintre cele mai minunate.

— Cine ? Violet ?

— Da. Și o soție ideală.

— Se și cuvine să fie. Doar se numără printre cele mai fericite. Și-a dorit ceva care nu i s-a împlinit ? Dar prietena ta grozavă era la Matching ?

Phineas înțelese la cine se referise și răspunse netulburat :

— Da. Era și doamna Max Goesler.

— Mi-am închipuit eu, pufni Laura. Cum de s-a înnădit lady Glencora cu această femeie ?

— Te rog să n-o ponegrești, lady Laura, interveni destul de energic.

— Fii pe pace. Nu am de gînd. Sau cel puțin nu de față cu tine. Dar stau și mă întreb de unde și pînă unde această prietenie la toartă cu Ducesa de Omnium ? Că un bărbat

o admiră, haide, mai înțeleg. De pildă, nu m-a mirat deloc să aud că bătrînul duce era mort după ea...

— Fiindcă a fost extrem de mărinimoasă cu dînsul, încercă Phineas să-i motiveze afecțiunea.

— Știu, știu, făcu Laura înțepată. Numai că genul ei de mărinimie nu ar fi recomandabilă pentru soția nepotului. Dar asta nu are importanță. Și nu despre ea vreau să discutăm. Mai bine spune-mi dacă a fost și Barrington pe acolo.

— Da. Și a stat două, trei zile.

— Am impresia că-și irosește viața.

— Asta e soarta dregătorilor mai mărunți.

— Nu spune așa ceva, Phineas.

— De ce nu ? Foarte puțini dintre ei promovează în posturi cheie și, în general, se prevede care o să răzbească mai sus. Dar cei mai mulți sînt sortiți să ocupe funcții de mîna a doua pînă la bătrînețe și parcă-și cunosc dinainte menirea. Pe Erle nu l-am surprins o singură dată arătîndu-și ambiția de a deveni membru într-un Cabinet.

— Dorința lui e să fie util. Și se mulțumește cu atît, îl justifică verișoara.

— Tot ce-mi displace și mă exasperează în activitatea politică, pe Erle îl încîntă, continuă Phineas. E mort după aranjamente și orice succes al falangei liberale îl proiectează în al nouălea cer. Se ocupă cu pasiune de întrunirile Camerei. Cînd vrea să se țină o adunare, se face luntre și punte să-i strîngă pe cei patruzeci de parlamentari — cît impune prezența reglementară. Cînd trebuie sabotată ședința, se îngrijește ca oamenii să nu vină. Înfrîngerea opoziției îl umple de fericire, și o subminează tot timpul, ținînd-o departe de realități. Pentru el o intrigă are aceeași valoare ca pentru un dramaturg. Și cu toate astea, nu are nici cruzimea lui Ratler, nici nerușinarea lui Bonteen sau mînia trufașă a lordului Fawn. Precum nici leneveala unui Laurence Fitzgibbon. Ci trudește pentru salariul său.

— Cînd am spus că-și irosește viața, mă refeream la faptul că nu se însoară, preciză Laura. Dar poate-i mai bine ca un bărbat cu ocupația lui să rămînă holtei. La această remarcă, Phineas se forță să rîdă, însă nu reuși decît să se strîmbe. Subiectul e delicat, recunosc, urmă prietena, și de aceea nu-l abordăm. Vom discuta despre altele, în salon, unde putem merge și acum, dacă nu mai dorești să bei vin.

Cina se încheiase fără să menționeze nici una din chestiunile pentru care venise la Saulsby, chibzui Phineas descumpănit. Iar vorbele strecurate în timpul mesei creaseră premise dintre cele mai neplăcute. Și totuși, trebuia să spună ce avea de spus.

— Nu-l văd pe lordul Brentford în seara asta ? se interesă în drum spre salon.

— Dacă ții neapărat, poți să urci pînă în camera lui. Fiindcă el nu coboară.

— O, nu-l deranjez. Toată graba provine din faptul că mîine sînt nevoit să plec.

— Așa repede, Phineas ! exclamă Laura cu mîhnită surprindere.

— Trebuie. Am întîlnire cu domnul Monk. Și cu alții.

— Onorezi cu o vizită foarte scurtă reîntoarcerea mea acasă ? La domeniul Loughlinter nu am sperat să te văd, dar în casa tatălui meu credeam că rămîi mai mult.

Drept răspuns, Phineas repetă angajamentele sale din Londra, explicîndu-i, pe cît se pricepu mai convingător, motivul care-l determinase să vină pentru o noapte, și care nu era altul decît stăruitoarea chemare a Laurei.

— N-am să te supăr cu imputări, Phineas, șopti resemnată.

— Nici eu nu ți-aș da prilejul să mi le faci, dacă mi-ar sta în putință.

— Cred că a sosit timpul să-mi povestești întrevederea cu domnul Gresham, îl îmbie după ce li se aduseseră cafelele și rămaseră singuri. Ședeau așezați în dreptul unei ferestre deschise, cu vedere spre terasa din fața conacului, spre gazoanele îngrijite și parcul ce se desfășura mai în depărtare. Era o noapte molatecă și în aer plutea mireasma puternică a florilor. Trecuse de ceasul nouă ; soarele coborîse demult în amurg și, din înaltul bolții, o lună perfect rotundă revărsa o lumină gălbuie dar limpede.

— Ce-ai zice de o plimbare prin parc ? sugeră ea mai înainte ca Phineas să fi început relatarea. E mai bine să ne mișcăm decît să lîncezim între patru pereți. Mă duc să-mi iau pălăria. Să ți-o aduc și pe a ta ?

La puține minute, traversau amîndoi terasa, apoi grădina din fața ei, îndreptîndu-se către parc. Ideea plimbării fusese cum nu se poate mai fericită pentru discuția care urma.

— Se vede că nu ești de acord cu oferta domnului Gresham, pentru că altminteri mi-ai fi vorbit despre ea pînă acum, începu Laura.

— Încă nu mi-am dat încuviințarea, o informă Phineas.

— Dar nici nu ai refuzat-o ?

— Nu. Mă așteaptă. Voi telegrafia răspunsul mîine de dimineață. Și va cuprinde un „da" sau „nu", deoarece timpul domnului Gresham e prețios.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Phineas, nu te lăsa dominat de resentimente într-un moment deciziv ca acesta, îl dojeni amica. Gîndește-te la cariera ta, nu la apucăturile domnului Gresham.

— Vai de mine ! Dar nu-i reproșez nimic omului. Ci numai am repetat indicația dumisale. Mi-a zis că un „da" sa „nu" este suficient ca răspuns.

— Trebuie să fie „da".

— Nu se poate, lady Laura. Ceea ce mi-am dorit cu ardoare acum șase luni, în clipa de față mă oripilează. E atîta îmbrînceală pe banca miniștrilor din Parlament, încît a sta pe ea înseamnă înjosire.

— Oare ocupanții se înghiontesc mai tare decît cu trei ani în urmă ? îl întrebă ea cu tîlc.

— Mi se pare că da. Sau mă șochează mai mult. Deși nu pentru toți înseamnă umilință, cum spuneam adineaori. La domnul Palliser, spre exemplu, nu poate fi vorba de așa ceva. E înjosit doar acela care se înghesuie pentru o pîine și trebuie să lupte ca într-un naufragiu. Cînd te trezești instalat pe nepusă masă, fără să fi visat că vei ajunge vreodată acolo, este destul de plăcut. Noul venit, picat ca din ceruri, își închipuie că și el are dreptul să stea cot la cot cu cîrmuitorii Marei Britanii. Dar cînd aștepți să ocupi acest loc, și tînjești după el — cum a fost cazul meu — să-l cerșești prin amici și să ți se refuze, cînd toată lumea te știe drept aspirant ce nu are dreptul să aspire, plăcerea dispare, te rog să mă crezi.

— Eram convinsă că asta ți-e cariera, suspină întristată.

— Și eu mi-am închipuit la fel.

— Bine, dar ce-ai să faci, Phineas ? Fără nici un venit, doar nu poți trăi.

— Va trebui să încerc, îngăimă el. Și rîse.

— Nu vrei să împarți cu o bună prietenă avuțiile ce-i aparțin ?

— Nu, lady Laura. Așa ceva nu se poate.

— Nu văd rațiunea. În felul acesta ți-ai cîștiga independența.

— Ba, dimpotrivă. M-aș înrobi.

— Ești prea mîndru și nu vrei să-mi datorezi nimic.

„Nu numai ție, ci nimănui de pe acest pămînt", ar fi vrut să-i răspundă. Dar cum s-ar fi potrivit afirmația cu proiectul de a-i cere mîna unei bogătașe ca Marie Goesler, de care trebuia să vorbească în minutele următoare ? Ar fi sunat cam anapoda. Sau oricum se impunea completată cu o explicație, prin care să demonstreze că una e să te prevalezi de avuțiile unei soții îndrăgite, și cu totul altceva să primești ajutorul unei simple prietene. Numai că această clarificare ar fi complicat și mai mult situația, care începea să-l apese. Ce-ar fi fost să scape de încordare, anunțînd imediat vestea cu însurătoarea ? În definitiv, tot trebuia să o facă. Și chiar înaintea întoarcerii în conac. Într-o străfulgerare de cîteva clipe procedă la o nouă examinare a conștiinței. Se putea socoti în vreun fel vinovat față de Laura ? În toți anii de cînd o întîlnise nu se purtase decît corect. Nu o trădase în nici o împrejurare. Nu-i ascunse nici un secret. Îi menajase susceptibilitățile. Nu o jignise cu un singur cuvînt. Deci nu avea nimic să-și impute. Mărturisirea lui o va supăra. Știa de pe acum. Însă nu putea s-o evite. Și ca atare o va rosti.

— Laura, începu stînjenit, uitînd, de emoție, să folosească titlul nobiliar, consider de datoria mea să-ți anunț că am hotărît s-o cer în căsătorie pe doamna Goesler.

— Aaa, da ? Atunci te-ai asigurat bănește, îi ripostă sfidătoare.

— Dacă vrei să mă judeci în felul acesta, nu am putința să te opresc. Dar nu cred c-o merit.

— De ce nu-mi istorisești tot ? V-ați logodit ?

— Nu. Încă nici n-am cerut-o.

— Și atunci de ce vii la mine să-mi spui ce ai de gînd ? Tocmai la mine — dintre toate ființele de pe lume ? Uneori am impresia că nu există inimă mai împietrită decît a ta.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi aduce astfel de învinuire !

— De ce nu ? Ai uitat povestea cu Violet ? Tot pe mine m-ai ales confidentă. Pe nefericita de mine ! Am putut îndura calvarul de atunci fiindcă Violet era bună, cinstită, o fată pe care-o puteam iubi, chiar de mi-ar fi răpit ce-mi aparținea. Și m-am silit pe cît mi-a stat în puteri să te

ajut, luptînd împotriva inimii. Și a fratelui meu. Așa am făcut. Martor mi-e cerul. Dar acum ce mă așteaptă ? Cum am să îndur lovitura ? Pe această femeie o detest.

— Pentru că nu o cunoști, căută Phineas s-o îmblînzească.

— N-o cunosc ! îngînă cu dispreț. Te consideri mai clarvăzător decît alții ? A fost amanta bătrînului Duce de Omnium...

— E o minciună, protestă el.

— Și de fapt ce mă privește pe mine ? Mi-e de-ajuns să te știu odată căpătuit și că-ți păstrezi locul în Parlament fără să mai asuzi pentru o pîine. Dar n-o să ne mai vedem.

— Așa ceva nu pot crede.

— Ba s-o crezi. Fiindcă n-am s-o primesc pe această femeie în casă și nici eu n-am să-i trec pragul vreodată. În fond ce motiv aș avea ?

— Faptul că mi-e soție — în caz că va fi — nu reprezintă un motiv ? întrebă el nedumerit

— Sînt sigură, Phineas, că nu există bărbat mai obtuz ca tine !

— De ce îmi spui asta ? Pentru că am sperat să nu mă cert cu cea mai veche și bună prietenă ?

— Da, sir. Fiindcă-ți închipui că însurătoarea nu schimbă nimic între noi. Te-ai întrebat însă o clipă cum aș putea vorbi despre tine celeilalte femei ? Sau cum aș putea s-o aud pronunțîndu-ți numele ? Să știi că vestea ta m-a omorît, Phineas.

„Nu-i adevărat, lady Laura. Singură ți-ai pus capăt zilelor din secunda cînd l-ai ales pe Kennedy de bărbat". Așa merita să-i răspundă dacă ar fi avut necesara tărie. Dar se dovedi incapabil să-i riposteze, de parcă amuțise subit.

După un răstimp de tăcere o auzi murmurînd :

— Va să zică totul e stabilit...

— Încă nu, o corectă el.

— Astea-s vorbe de adormit copiii ! răbufni indignată. Și mă revoltă modul cum te prefaci. Căsătoria este fixată. Doar nu era să-ți riști viitorul fără siguranța unui aranjament. Viața te-a învățat să fii precaut. Și în același timp diplomat. Acum îmi explic rațiunea vizitei tale. Ai venit să-mi comunici că te însori.

— În parte, da, îi confirmă cu sinceritate.

— Dacă ai fi avut inimă, mă ocoleai, sir.

— Nu din cruzime am venit să-ți vorbesc, o încredință Phineas.

Fără să știe cînd, ajunseseră în mijlocul parcului, înconjurați de verdeață și de copaci seculari, prin care luna își prelingea lumina bălaie. Deodată Laura se întoarse cu fața, îl cuprinse cu brațele după gît, își lipi obrajii de pieptul său și începu să plîngă. O vreme, cît hohoti deznădăjduită, o ținu și Phineas îmbrățișată, dar cînd o văzu că-și înalță creștetul, căutîndu-i privirea, își retrase mîinile de pe ea. Laura îi scoase pălăria, îi depărtă șuvița de păr de pe frunte, șoptindu-i cu adorație :

— Oh, Phineas ! Iubirea mea ! Idolul la care m-am închinat uitîndu-l pe Dumnezeu !

Apoi și-au reluat plimbarea, rătăcind pe sub arbori aproape un ceas, după care Laura părea mai liniștită și cu judecată. Mărturisi că demult bănuia că va avea loc această căsătorie, așteptînd-o ca pe o lovitură năprasnică. De asemeni repetă în cîteva rînduri că n-o va putea „freeventa" pe doamna Goesler în calitate de soție a lui Phineas, dar se abținu s-o mai ponegrească.

— E mai cuminte să nu ne mai vedem nici noi doi. Îmi spune inima că-i mai bine, zise într-un tîrziu. Peste ani, cînd vom fi bătrîni, putem să ne reîntîlnim — dacă voi trăi pînă atunci. Presimțeam această ruptură. Și înțelept ar fi să ne despărțim chiar acum.

În realitate nu o făcu însă, continuînd să cutreiere parcul și să-i vorbească o bună parte din noaptea aceea. Nu mai aruncă imputări ; nici la viitor nu se referi, evocînd doar întîmplările trăite alături de Phineas cu o fidelitate prin care arăta că nici o faptă a lui și nici un cuvînt rostit nu pierise în uitare.

— Ce mi se întîmplă acum, e numai din vina mea, declară la întoarcerea în salon. Cu ani în urmă nu bănuiam cît de statornică poate fi inima unei femei. Trebuia să fi știut acest lucru, pentru că, iată, plătesc cu viața ignoranța din tinerețe.

Înainte de a pleca la culcare, Phineas o sărută pe obraji și pe frunte. Era ultimul bun rămas, deoarece, potrivit înțelegerii, el pornea a doua zi către Londra fără s-o mai revadă.

CAPITOLUL LXXIX

ÎN SFÎRȘIT !

RĂSPUNSUL CĂTRE șeful guvernului îl telegrafie din gara Saulsby, după ce cumpără biletul de tren, și-l formulă întocmai cum sugerase marele demnitar. Gresham îi dăduse ideea să-i comunice hotărîrea printr-o simplă afirmație sau negație. Și Phineas i-o urmă cu fidelitate, așa că mesajul cuprindea doar un „NU". Cînd îl așternu pe hîrtie, i se păru lipsit de bună cuviință. Dar pe moment nu găsi nici o altă expresie prin care să-l îndulcească. Abia la Londra îl amendă printr-o scrisoare politicoasă, în care mulțumi pentru generoasa propunere, explicînd totodată motivele refuzului său laconic : dramaticele întîmplări trăite în ultimile două, trei luni, îl făcuseră cu totul inapt pentru o funcție de răspundere. După alcătuirea epistolei petrecu o noapte în metropolă, după care porni din nou către Matching. Prietenii de aici îi aflaseră între timp decizia, astfel că la sosire l-au întîmpinat cu declarații de simpatie și de regrete.

— Îmi pare rău că a trebuit să renunți, îi declară ducele cînd se revăzură. Și afirmația lui era sinceră, pentru că realmente îl prețuia.

— Ești încă tînăr și vei avea destule alte ocazii în genul acesta, deși mi-ar fi plăcut să reprimești vechea funcție la Colonii, îi spuse fostul său șef, lordul Cantrip.

— Nădăjduiesc, cel puțin, să nu fii împotriva noastră, îl înțepă sir Harry Coldfoot.

„Ce pretenții putem avea de la el ? comentau în spatele său. L-au dat peste cap procesul și închisoarea".

— Nu este tocmai plăcut să te știi acuzat de crimă și să trăiești o lună sau două în coșmarul că vei atîrna în spînzurătoare, se arăta Sir Gregory Grogram plin de înțelegere. Va veni și ziua cînd se va restabili. Numai să nu fie prea tîrziu.

— Așadar ai optat pentru libertate ? îl interpelă Marie Goesler în aceeași seară.

— Întocmai, îi confirmă zîmbitor.

— În fața unui fapt împlinit, ce-aș putea să mai spun ? Fără îndoială că intuiția te-a îndemnat spre hotărîrea cea dreaptă.

— Numai că odată rostită, mă simt năpădit de regrete.

— Asta e firea omului, îi surîse îngăduitoare.

— Simplu de zis. Dar culmea e că eu însumi nu reușesc să-mi justific atitudinea. Toți prietenii de sub soare au căutat să-mi deschidă capul, avertizîndu-mă că greșesc. Și în pofida teoriilor auzite, am procedat altfel. Oare de ce ? Poate fiindcă mi se oferise un post nu din pricină că liderul Gresham mă considera omul cel mai chemat să-l ocup, ci datorită faptului că trecusem prin amenințarea spînzurătoarei și meritam o gratificație. Îmi amintesc că în copilărie am primit un cal de lemn pentru că binevoisem să mă prăvălesc de pe acoperișul casei fără a-mi rupe gîtul. Pe atunci darul m-a încîntat. Însă acum nu-l mai pot accepta ca răsplată pentru că nu am murit.

— Și totuși... dacă jucăria era amuzantă... încercă Marie să-l contrazică.

— Dar nu era, o întrerupse Phineas pe un ton categoric.

— Să știi că nu am nimic împotriva deciziei luate, îl liniști ea.

— Și eu repet că jucăria nu este amuzantă. Ispitește numai cînd e văzută în vitrină, dar o dată ce ai obținut-o, nu te distrează deloc. Ca să mă înțelegi bine, am să-ți relatez o întîmplare foarte recentă. O dețin dintr-o sursă precisă, pe care nu am dezlegarea să o divulg. E vorba de vechiul și mult iubitul prieten Laurence Fitzgibbon căruia, ca înalt demnitar, i s-a cerut avizul asupra unei investiții făcută din visteria statului, în valoare de treizeci sau patruzeci de mii de lire. Se cuvine să precizez de la bun început că, în asemenea situații, Laurence nu prea își manifestă un punct de vedere. Însă de astă dată i-a cășunat să-și exprime părerea. Drept urmare, a întocmit un raport — sau a pus pe cineva să-l alcătuiască — în care demonstra, în calitate de șef al unui departament important, urgența necesitate a investiției cu pricina.

— Aflu cu satisfacție că domnul Fitzgibbon este așa de activ și energic, intercală Marie în deriziune.

— Raportul lui a fost însă interceptat de ministrul finanțelor, care l-a luat pe Laurence de-o parte, prevenindu-l că propunerea investiției este utopică.

— O intervenție corectă și perfect constituțională, adăugă Marie și mai ironică.

— Absolut corectă și constituțională, surîse Phineas tot în derîdere. Numai că dandanaua nu s-a încheiat aici. Trebuia menționată și în Cameră, unde Laurence a luat

cuvîntul și, cu obișnuita-i fluență, plus agreabilul său accent irlandez, a explicat adunării că cele cîteva zeci de mii de lire ar fi aruncate în stradă, dacă s-ar învesti în scopul propus. Intervenția sa oratorică a produs o adîncă impresie și întreaga lui atitudine în incidentul istorisit i-a scos în lumină deosebitele-i calități de înalt dregător, răscumpărîndu-i multe păcate.

— Constat că domnul Fitzgibbon nu-ți prea stîrnește admirație, îl provocă interlocutoarea.

— Ba îmi provoacă dezgust, recunoscu încruntat. Și dacă întîmplarea l-ar fi privit doar pe el, nu merita osteneala s-o povestesc. Dar latura cea mai semnificativă rezidă în faptul că pirueta amicului meu nu a scandalizat pe nimeni. Ministrul finanțelor îl consideră un colaborator ideal, iar domnul Gresham e fericit să se înconjoare de elemente așa de flexibile. Adică de cozi de topor.

— După cît îmi dau seama, nu te mai ispitesc funcțiile guvernamentale, observă Marie. Ai impresia că-ți impun compromisuri ?

— În această țară și dregătorilor săraci, da. Un om înstărit își poate permite luxul de a nu se plia. Știindu-l bogat, nici maimarii săi nu așteaptă să-l vadă servil. Pe cînd cel lipsit de mijloace, trebuie să joace după cum i se cîntă. Și asta înseamnă o viață de cîine.

— Ceea ce nu mi-aș alege, să fiu în locul dumitale, conchise prietena cu gravitate.

Despre cutezătorul său plan de a o cere în căsătorie nu pomeni deocamdată nimic. Sorocise pentru a doua zi delicata sa tentativă. Și pînă atunci nădăjduia să aibă necesarul răgaz de a o pregăti. Fiindcă nu era vorba numai de o simplă formulă, cum se obișnuiește în majoritatea cazurilor, ci socotea că-i datorează o seamă de explicații care se cereau aranjate. Nu putea, bunăoară, să-i declare că o iubește fără să amintească și de trecut. Doar existase o vreme cînd Marie Goesler îi oferise dragostea și toate avuțiile ei, și fusese obligat s-o respingă. Trebuia, prin urmare, să evoce momentul acela, legîndu-l de clipa prezentă. Apoi se impunea să-i descrie adevărata lui stare materială. Să-i spună cît era de sărac, deși aproape cu siguranță Marie cunoștea realitatea la fel de bine ca el. Asta nu excludea însă clarificarea față în față — mai ales că spera să-i găsească o formă de exprimare prin care s-o încredințeze deplin că nu o cerea pe motiv că este bogată,

ci numai fiindcă o iubea. Natural, ar fi fost imposibil să-i vorbească despre toate acestea în salonul tixit și în preajma urechilor indiscrete. Dealtminteri, nu peste mult, Marie primi invitația să cînte la pian. Și, conform obiceiului, se execută prompt, lăsîndu-l de unul singur. Cineva îi propuse o partidă de whist, dar în starea lui sufletească numai de jocuri de cărți nu-i ardea. Așa că se eschivă și, retrăgîndu-se într-un colț, urmări sunetul magic al clapelor.

Dacă încercarea de a doua zi decurgea sub o zodie prielnică, acea muzică fermecată — sau mai exact pianista — îl va desfăta toată viața, cugetă transportat. Dar avea oare temeiuri să se aștepte la un noroc așa mare ? Că Marie Goesler îl prețuia ca prieten, nu se îndoia nici o clipă. I-o dovedise în atîtea ocazii și într-un mod care convinsese o lume întreagă. Atîta doar că și lady Laura îl aprecia foarte mult cînd îi făcuse propunerea să-l ia de bărbat. Îl socotea prietenul cel mai de preț. Și totuși, nu-l acceptase ca soț. Aproape la fel se întîmplase și cu Violet Effingham care, prin drăgălășenia și atențiile arătate, îi crease iluzia că-l socotește mai mult decît un simplu amic. Însă cu Marie Goesler nu se putea înșela. Îl iubise cu adevărat. Dar și el o iubise cîndva pe Laura Standish ; îl duruse refuzul ei și, o bucată de vreme, se simțise cumplit de nefericit. Cu timpul, sentimentele lui se schimbaseră, și astăzi simțea cu totul altceva pentru iubita de odinioară. Dar nu cumva survenise aceeași prefacere și în sufletul doamnei Goesler ? se gîndi alarmat. Încolțit de îndoieli, căută reazim în ideea de la care pornise. Marie Goesler ținea la el ca prieten. De asta putea să jure. Dar el nu-i purta aceeași afecțiune Laurei ? își aminti aproape imediat. Și apoi dacă, în ciuda oricărui atașament, femeia la care aspira voia să-i plătească ofensa de acum cîțiva ani ? Era firesc să dorească o revanșă. Or dintre toate, care putea să fie mai nimerită decît aceea de a-l respinge, întocmai cum făcuse și el ?

— Oare mîine, înaintea amiezei, te găsesc în salonașul de la etaj ? o întrebă la sfîrșitul micului recital.

Încăperea la care se referise constituia un fel de refugiu anume amenajat pentru ca în perioada cît îl veghease pe răposatul Duce de Omnium, iar mai apoi lăsat în folosință exclusivă, pentru a nu fi silită să stea încarcerată în camera de dormit cînd dorea să evite gloata musafirilor de la Matching.

— Mă găsești, cum de nu, îl asigură Marie. După micul dejun vreau să fac o plimbare prin parc. Dar sînt sigură că n-o să dureze prea mult. Căldura toridă mă va goni înăuntru. Așa că rămîn în salonul meu pînă la masa de prînz. Pe la douăsprezece și jumătate o aștept pe ducesă. E ora la care mă vizitează zilnic, mai mult ca să se plîngă de oaspeți. Sau vrei cumva să fim singuri ? întrebă pe tonul cel mai firesc, închipuindu-și că poate amicul simțea nevoia unei discuții mai speciale în legătură cu fostul proces ori cu numirea ce-o declinase. Desigur nu suspecta un moment adevăratele sale intenții. Și nu doar atunci, dar nici cînd îl văzu apărîndu-i în prag a doua zi, cu puțin înainte de amiază.

— Pînă la urmă n-am mai ieșit să mă plimb, îl anunță de cum intră în salon. Nu am avut curajul să înfrunt arșița soarelui.

— Am bănuit eu, fiindcă nu te-am zărit nicăieri.

— Dacă te-aș fi găsit undeva, te înștiințam că rămîn toată dimineața în casă. Aș fi putut să-ți trimit un bilet. Numai că... numai că nu am făcut-o.

Eu am venit ca să... începu Phineas. Dar Marie îl întrerupse.

— Știu dinainte ce te aduce la mine, îi zise convinsă că numai o supărare îl mînase într-acolo.

— De astă dată nu poți ghici, continuă el. Am venit să-ți spun că te iubesc.

— O, Phineas ! Te-ai îndurat... în sfîrșit ? ! exclamă gîtuită de emoție.

Și într-o secundă i se aruncă în brațe. Explicațiile și asigurările ce-au urmat nu veneau de la Phineas, care și le ticluise din timp și cu mare migală, ci de la Marie. Abia tîrziu, cînd se desprinseră din îmbrățișare și se așezară pe o canapea, apucă și el să-i vorbească.

— Nu știu dacă am dreptul la o femeie ca tine, îi declară cu timiditate.

— De ce nu ?

— Pentru că ești bogată, pe cînd eu sînt sărac.

— Mă mîhnesc asemenea vorbe și te rog să nu le mai repeți niciodată, îi spuse ținîndu-l de mînă. De aci înainte socotește-te asociatul meu în afaceri — cu drepturi și griji egale. Și te asigur că vei avea de trudit. Va trebui să faci dese călătorii la Viena ; să te îngrijești de proprietățile

de acolo, să aduni chiriile și să vezi de partea contabilă. Despre toate acestea vom discuta oricînd este cazul. Dar de proveniența banilor, în nici o împrejurare.

— Și n-ai să mă suspectezi că te-am vrut pentru ei ?

— M-ai surprins vreodată depriciindu-mă ? îi zise cu un aer superior. S-ar putea să mă socotesc într-atît de respingătoare și lipsită de preț încît să nu merit dragostea unui bărbat ? Știu că mă iubești, Phineas. Însă nu am fost sigură decît în ultima vreme că mi-o vei mărturisi. Cît despre mine... o, Doamne, cît am putut să sufăr !

— Spune-mi că mă iubești, Marie.

— Ți-am arătat-o demult și destul de elocvent, cred. Dragostea mea datează aproape de cînd te cunosc. Și de atunci nu a slăbit o clipită. Și mai adaug ceva care s-ar putea să mă coboare în ochii tăi. Ești unicul bărbat care mi-a sădit iubirea în inimă. Soțul meu a fost extrem de mărinimos. Însă fiind mult mai vîrstnic, nu pretind că l-am iubit ca pe tine. Și am mai iubit un om. Deși cu totul într-altfel, zise culcîndu-și capul pe umărul lui. Pe bătrînul Duce de Omnium. În legătură cu el am să-ți divulg într-o zi un secret pe care nu l-am împărtășit nimănui.

— Aș vrea să-l aud acum.

— Nu. E mai bine să-l afli după căsătorie... Sau ca să nu te roadă curiozitatea prea mult, ți-l spun pe loc : m-a cerut în căsătorie.

— Cine ? Bătrînul duce ? se arătă Phineas uluit.

— Bineînțeles. Și eu am refuzat să devin... ducesă. Lady Glencora a fost la curent cu toată povestea. Și tocmai atunci îmi sfărîmam inima, în neștire, din pricina ta ! Dar am trecut peste suferințe, iar inima mi-e întreagă și plină de dragoste pentru tine. Vai, Phineas, sînt tare fericită !

Exact cum îl informase cu o zi înainte, la douăsprezece și jumătate se deschise ușa și în cadrul ei apăru Ducesa de Omnium.

— Vai de mine, nu v-am deranjat ! exclamă stînjenită. Întrerup vreo destăinuire ?

— Nu ducesă, o încredință Phineas.

— E cazul să mă retrag ? Dispar într-o clipă dacă vă faceți cumva confidențe.

— Le-am epuizat, vorbi Marie, ridicîndu-se în picioare. Și de fapt nu au fost multe. Domnul Finn m-a cerut în căsătorie.

— Și tu ce-ai răspuns ?

— Nu i-am putut refuza o favoare așa de măruntă.

— Cred și eu, după drumul pe care l-ai bătut pînă la Praga pentru o dublură de cheie ! chicoti Glencora încîntată. Te felicit din tot sufletul, domnule Finn.

— Vă mulțumesc, Alteță.

— Și pe cînd nunta ? continuă aferată.

— Încă nu ne-am gîndit la asta. Nu-i așa, domnule Finn ? rosti Marie, întorcîndu-se către Phineas.

— Adelaide Palliser se cunună aici mai spre toamnă, și ar fi bine să profitați de ocazie, sugeră binevoitoarea ducesă.

Însă ideea ei nu a prins, fiindcă însemna o nuntă mult prea zorită și făcută de mîntuială. Pentru oricine căsătoria este un pas important și presupune o seamă de aranjamente. Dar evenimentul căpăta infinită amploare cînd era vorba de o femeie cu bogățiile doamnei Goesler. Oricît s-ar fi grăbit ea să se arunce în brațele mirelui cu avere cu tot, nu o putea face cu pripeala unei fiice de pastor, de pildă. Drept urmare, discuția cu ducesa nu a dus la fixarea unei date precise. S-a hotărît totuși să se anunțe vestea cea fericită oaspeților aflați în conac. Și astfel, în aceeași zi, toți au luat cunoștință că tînărul care declinase funcția de subsecretar de stat fusese acceptat de către fabuloasa bogătașă Marie Goesler din Park Lane — cum era cunoscută în societatea înaltă.

— Sînt teribil de bucuroasă că nu ai primit nici o funcție în echipa domnului Gresham, îi spuse lui Phineas la proxima lor revedere în Londra. Cînd îți dădeam povețe contrare, nu eram sigură de căsătoria noastră. Acum însă, poți aștepta momentul prielnic, și cînd va veni, să devii demnitar sub auspicii mai luminoase.

CAPITOLUL LXXX

EPILOG

Ajunși în acest punct al narațiunii, ne mai rămîne doar să-i adunăm firele din care a fost țesută și să le înnodăm la un loc pentru a nu lăsa nici unul încîlcit sau răzleț.

Pastorul Emilius, așa cum s-a mai arătat undeva, a fost destul de favorizat de noroc, neputînd fi implicat, cu suficiente probe materiale, în tragedia din Aleea Bolton. În schimb, condamnarea pentru delictul de bigamie l-a smuls dintre oameni pe o perioadă de cîțiva ani, redîndu-i în același timp libertatea oropsitei lady Eustace. În ultima vreme nobila văduvă se afla la Neapole, de unde pornise zvonul că s-ar mărita cu lordul George de Bruce Carruthers, a cărui stare materială se deteriorase considerabil de un timp. Să sperăm că această căsătorie — în ipoteza că se va încheia — le va aduce amîndorura prosperitate și fericire.

Familia Chiltern își duce existența tot la conacul Harrington, iar treburile vînătorești merg ireproșabil în ținutul Brake. Cu toate astea, lordul tot se mai plînge de pădurile Trumpeton, susținînd că-i va trebui o muncă de o viață ca să repare stricăciunile pricinuite de administratorul Fothergill. Dar vorba-ceea, cine a pomenit ca un maestru de vînătoare să nu aibă de suferit de pe urma marilor proprietari, pe ale căror terenuri se statornicesc vulpile ?

Despre moșierul Spooner se știe doar că a rămas holtei, împărțind existența cu vărul său Ned, și că nici unul dintre vecini nu se așteaptă să mai vadă o stăpînă la conacul Spoon. În iarna care a urmat zguduitoarei decepții sentimentale, uitase pînă și de pasiunea sa cinegetică și, după cum umbla vorba, tradusese în faptă amenințarea de a-și îneca iubirea în băutură. Noroc că Ned l-a cam luat din scurt, trimițîndu-l cu forța în străinătate, de unde, după cîteva luni, s-a întors „proaspăt și înflorit ca un trandafir" — după descrierea confraților vînători. Toți fuseseră la curent cu amorul bietului lor prieten, însă de față cu dînsul nu s-a suflat o șoaptă, încît nefericita-i pățanie a devenit un fel de legendă misterioasă. Iar acum, cînd curtezanul s-a lecuit, se prea poate să savureze dulcile amintiri ale iubirii neîmplinite.

Căsătoria lui Gerard Maule cu Adelaide Palliser s-a celebrat cu mult fast la Matching și a fost consemnată de marile cotidiene britanice sub titlul „o nuntă în societatea înaltă". Privit din acest unghi favorabil, evenimentul a căpătat o nouă dimensiune pentru bătrînul Maule, la care se mai adăuga și amănuntul respectabilei moșteniri a miresei de la fostul Duce de Omnium. În consecință, domnul Maule senior a încheiat pe loc armistițiu cu fiul,

punîndu-i la dispoziție conacul „Maule Abbey", în convingerea mult trîmbițată că „nimic nu era mai indicat pentru tinerii însurăței ca o reședință nobilă și cu veche tradiție". Se știe că proprietatea se afla într-o totală stare de decrepitudine, dar după reparații capitale și mobilarea interioară, soții Maule au luat-o în folosință. La străduințele Adelaidei, comodul Gerard a făgăduit că va deveni fermier, iar vînătoarea va ocupa un loc secundar în noua sa existență, participînd numai la expedițiile din imediata vecinătate. Să sperăm că nu se va dezice de promisiunile lui cît privește neobositul și întreprinzătorul său tată, de un timp a pus ochii pe altă văduvă, cu un venit de trei mii de lire pe an, care s-a instalat nu demult într-o casă de toată splendoarea, situată în Piața Cavendish.

Despre lordul Fawn nu se poate vorbi de bine. Pentru el slujirea guvernului nu implica nici unul din neajunsurile care deranjau sensibilitatea lui Phineas Finn și, ca atare, ar fi fost de-a pururea fericit la departamentul Coloniilor sau al Indiei, dacă nu apărea catastrofa cu Bonteen care i-a distrus viața. În urma procesului, s-a trezit acuzat că depusese mărturii eronate, punîndu-i grumazul lui Phineas în mare pericol ; și această învinuire l-a năruit sufletește. Iar colac peste pupăză, l-au mai tîrît și la ancheta rea pastorului Emilius, de pe urma căreia și-a pierdut judecata cea limpede. Cu mintea sleită, a plecat în străinătate, în căutarea sănătății și a liniștei. Să nădăjduim că într-o bună zi se va întoarce în patrie complet refăcut și în stare să o slujească.

Quintus Slide, editorul ziarului „People's Banner" și-a primit o binemeritată pedeapsă, deși tardivă și mai degrabă simbolică față de mîrșăvia faptelor sale. Otrăvit de achitarea lui Phineas și de magnifica perspectivă de a intra în guvern, neostoitul gazetar a continuat să-l atace prin articole furibunde, pledînd pentru ținerea sa la index — chiar după ce se știa că refuzase numirea la Colonii — sau asociindu-l cu lady Laura — și după ce devenise de notorietate căsătoria lui cu Marie Max Goesler. Repetatele defăimări la adresa Laurei Kennedy i-au atras, pînă în cele din urmă, anatema lordului Chiltern, care i-a deschis un proces de calomniere. La sfîrșitul acestuia, proprietarul gazetei s-a văzut nevoit să plătească atît cheltuielile de judecată cît și importante daune, ceea ce l-a condus la încheierea că Slide era mult prea limbut

pentru profilul jurnalului său și prea costisitor pentru buzunarele personale. Și astfel, falnicul gazetar a ajuns să ocupe o funcție minoră la gazeta „The Ballot Box" — considerată drept cea mai democratică publicație din cîte se tipăresc în Londra. Se pare, totuși, că Slide intenționează să-și caute norocul peste ocean, la vreun ziar New Yorkez.

Laurence Fitzgibbon a jucat o carte extrem de rentabilă ascultînd, cu supunere, indicația ministrului de finanțe, fiindcă de atunci nu s-a mai urnit de pe jilțul de înalt dregător. Dealtminteri este recunoscută gratitudinea oamenilor de stat în asemenea împrejurări. Nu există compromis făcut de un subaltern care să nu fie răsplătit. Tot despre Laurence se mai vorbește că și-ar folosi o bună parte din harul său oratoric încercînd să-și încredințeze consoarta de puritatea aerului din Mayo. În lungile lui pledoarii se silește să-i demonstreze cît de recomandabilă ar fi atmosfera de acolo și cît de mult bine i-ar face. Numai că toate strădaniile se dovedesc vane, căci din ziua căsătoriei, nevasta se ține scai de el în metropolă.

Se aude că Barrington Erle ar primi departamentul Irlandei, deși prietenii nu-l prea văd nimerit pentru această funcție.

Căsătoria lui Phineas cu Marie Goesler s-a oficiat abia în luna octombrie și a fost urmată de o călătorie în străinătate care a durat pînă către sfîrșitul iernii. Phineas primise dezlegarea oficială a președintelui Camerei — și alta neoficială din partea alegătorilor săi — de a lipsi de la întrunirile Parlamentului, considerîndu-se că, după suferințele îndurate, merita cel puțin această destindere. Primul popas l-au făcut la Viena, iar de acolo au mers în Italia, dispărînd din preajma amicilor londonezi șase luni încheiate. În aprilie s-au întors la Londra, și reședința din Park Lane și-a redeschis porțile cu mare *--éclat.*[1] Despre Phineas se zice că ar fi cel mai norocos om din cîți au existat pe pămînt — o părere la care autorul acestei cronici va adera doar în clipa cînd o să-l vadă muncind cu foloase. Iar pînă atunci poate nu este mult, dacă le dăm ascultare celor care-l cunosc de aproape și susțin că în curînd va prelua un departament.

Despre lady Laura multe nu se pot spune. Sărmana femeie duce o viață de pustnică la conacul Saulsby, îngrijindu-și părintele. Și atît.

[1] Strălucire (fr.).

Ducele de Omnium mai are foarte puțin ca să pună la punct faimosul sistem zecimal. De aceea ostenește din greu, părul i-a încărunțit, spatele i s-a gheboșat și amicii șușotesc între ei că nu va apuca venerabila vîrstă a unchiului său. Ceea ce se prea poate. Numai că va lăsa în urmă o mare înfăptuire. Pe cînd ilustrul înaintaș nu a lăsat nici o dîră.

Iar în privința ducesei ce completare s-ar mai putea face ? Este și va rămîne aceeași lady Glencora.

Cuprins

CAP. I
Sfînta ispită 5

CAP. II
Conacul Harrington 17

CAP. III
Gerard Maule 23

CAP. IV
Tankerville 34

CAP. V
Manevra domnului Daubeny 42

CAP. VI
Prietenii de odinioară 54

CAP. VII
Întoarcerea de la vînătoare 63

CAP. VIII
Moțiunea către regină 71

CAP. IX
Dezbaterea 79

CAP. X
Soțul abandonat 84

CAP. XI
Soția pribeagă 96

CAP. XII
Königstein 102

CAP. XIII
„Am obținut locul în Parlament“ 114

CAP. XIV
Pădurea Trumpeton 124

CAP. XV
Cît de bine ai știut ! 133

CAP. XVI
La răspîntia Copperhouse și în codrii Broughton 140

CAP. XVII
Confesiunea Mariei Max Goesler 155
CAP. XVIII
Domnul Spooner, stăpînul conacului „Spoon" . . 162
CAP. XIX
O propunere deplasată 172
CAP. XX
Phineas din nou la Londra 183
CAP. XXI
Domnul Maule, senior 195
CAP. XXII
„O moralitate neîntinată" 208
CAP. XXIII
Hotelul Macpherson 217
CAP. XXIV
Doamna Goesler este chemată la Matching . . 226
CAP. XXV
„Aș face-o și acum" 233
CAP. XXVI
Testamentul ducelui 242
CAP. XXVII
Mînia lui Slide 249
CAP. XXVIII
Prima lovitură 257
CAP. XXIX
Corespondența lui Spooner 269
CAP. XXX
Păreri de rău 280
CAP. XXXI
Ducele și Ducesa de Omnium la Londra . . 289
CAP. XXXII
Oamenii încep să fie distanți 295
CAP. XXXIII
Cei doi gladiatori 306
CAP. XXXIV
Clubul „Univers" 318
CAP. XXXV
Venin politic 328

CAP. XXXVI
Șaptezeci și două 334
CAP. XXXVII
Conspirația 341
CAP. XXXVIII
Din nou în Piața Portman 354
CAP. XXXIX
Cagliostro 362
CAP. XL
Se exercită presiuni serioase asupra primului-ministru 369
CAP. XLI
„Sper că nu sînt privit cu suspiciune" . . . 379
CAP. XLII
Boulogne 387
CAP. XLIII
Altă lovitură a lui Slide 398
CAP. XLIV
Procesul domnului Browborough 405
CAP. XLV
Crîmpeie din viața domnului Emilius . . . 416
CAP. XLVI
Cearta 425
CAP. XLVII
Ce s-a întîmplat după ceartă 434
CAP. XLVIII
Tentativa domnului Maule 442
CAP. XLIX
În ce fel a primit doamna Bunce polițiștii . . 450
CAP. L
Opinia parlamentarilor despre asasinat . . . 459
CAP. LI
„E o rușine că-l iubesc ?" 465
CAP. LII
Testamentul domnului Kennedy 474
CAP. LIII
Numai viteji merită laurii victoriei 484

CAP. LIV
Ducesa se sfătuieşte 496
CAP. LV
Phineas la închisoare 505
CAP. LVI
Familia Meager 515
CAP. LVII
Căutarea cheii şi a raglanului 520
CAP. LVIII
Cei doi duci 527
CAP. LIX
Doamna Bonteen 535
CAP. LX
Cu două zile înaintea procesului 544
CAP. LXI
Procesul 557
CAP. LXII
Depoziţia lordului Fawn 567
CAP. LXIII
Pledoaria avocatului Chaffanbrass 576
CAP. LXIV
Derută printre cei din instanţă 585
CAP. LXV
„O urăsc !“ 592
CAP. LXVI
Măciuca de fabricaţie străină 597
CAP. LXVII
Verdictul 603
CAP. LXVIII
Phineas după proces 616
CAP. LXIX
Verişoara primară a Ducelui de Omnium 624
CAP. LXX
„Nu mă duc la domeniul Loughlinter“ 635
CAP. LXXI
Din nou deputat de Tankerville 647

CAP. LXXII
Epilogul căsătoriei pastorului Emilius cu Lady Eustace 653
CAP. LXXIII
Phineas revine în Parlament 658
CAP. LXXIV
La Matching 665
CAP. LXXV
Înlăturarea neplăcerilor din pădurile Trumpeton 676
CAP. LXXVI
Moştenirea doamnei Góesler 683
CAP. LXXVII
Succesul lui Phineas Finn 696
CAP. LXXVIII
Ultima vizită la Saulsby 707
CAP. LXXIX
În sfîrşit ! 718
CAP. LXXX
Epilog 724

ÎN ACEEAȘI COLECȚIE

Au apărut :

BOCCACCIO ● Decameronul
JOSEPH CONRAD ● Proscrisul din arhipelag
ESCHIL ● Orestia
ALMEIDA GARRETT ● Călătorie prin țara mea
J. W. GOETHE ● Suferințele tînărului Werther
BRET HARTE ● Prietenul meu vagabondul
W. D. HOWELLS ● O cunoștință întîmplătoare
EÇA DE QUEIROS ● Familia Maia
ANTHONY TROLLOPE ● Cariera lui Phineas Finn
SENECA ● Tragedii, vol. I

Vor apărea :

ALKIPHRON ● Scrisori
JANE AUSTEN ● Cazul Annei Elliot (Persuasiune)
MIGUEL DE CERVANTES ● Peripețiile lui Persiles și ale Sigismundei
THOMAS HARDY ● Pădurenii
NOVALIS ● Heinrich von Ofterdingen
A. F. PISEMSKI ● La cumpăna veacului
PU SUNG-LING ● Figurina de lut
* * * ● Romanul grec, vol. I